13883.

RLSTT.

ARCHIVIO

COMUNE DI FOLIGNO

ARCHIVIO PRIORALE

SOTTOSEZIONE DI STATO

1 BIS

FOLIGNO

STATVTO
DEL
POPOLO
1349

1/BIS

B1
FOLIGNO

1350-1443

Statuto del popolo

Ir

I

II e

II V

De consilio congregando ad requisitionem potestatis et Confalonerii Iustitie Cap. 94
De licentia non danda alicui confinato — 95
De portanariis tenentibus claves portarum civitatis Fulginei — 96
De his qui fecerint rumorem contra presentem bonum statum civitatis Fulginei — 97
De his qui non servaverint confinia — 98
Quod camerarius communis Fulginei requirat de officialibus familiaribus et equis potestatis et capitanei — 99
De forma habenda per mactonarios — 100
De finibus executioni mandandis — 101
De superstitibus detentorum — 102
De inventis in taberna post tertium sonum campane — 103
De finibus non ferendis in bonis proditorum et rebellium communis Fulginei — 104
Quod bona rebellium et proditorum communi confiscentur — 105
Quod homines artis lanariorum non cogantur habere numerarium ad puntum — 106
De ~~rebellis~~ debitis satisfactis non petendis — 107
De manutenenda trasanna communis — 108
De satisfaciendo in debito granatis — 109
Quod notarius qui erit super viis teneatur facere actari conductum aque blanche — 110
Quod potestas et confalonerius sedare possint et componere discordias que orientur inter potestatem et capitaneum — 111
De his qui voluerint seu non potuerint in carceribus communis Fulginei civilis et criminalis contineri — 112
De coniunctis mortuorum — 113
De sponsalitiis et ordine servando in illis — 114
De dapnis datis per aliquos exbanditos — 115
De mutuantibus in civitate Fulginei ad usuras — 116
De recursu faciendo ad capitaneum ~~de tormentis et tenere tormenta~~ — 117
De his qui appellaverint et succubuerint in appellatione — 118
De electione sindici ad sindicandum potestatem et capitaneum — 119
Capitulum de piccicarolis — 120

sindici potestatis piccicaroli

De testamentis mulierum — 121.
De forma butini ac forum quam olim fieri fecit [illegible] — 122
De domibus non dandis potestati nec capitaneo — 123
De litteris sigillandis — 124
De tenutis et pignoribus habitis et possessis per aliquem certo tempore — 125
De inquisitione armorum faciend(a) et de non eundo post potestatem seu capitaneum — 126
De his qui dixerint se granatos — 127
Quod mercatores pannorum veterum possint habere tenas ante eorum apothecas — 128
De reronatione castri Vechiani [?] — 129
De pedagio statera et mesuris communis vendendis — 130
De flaminea et forma paludis communis conservandis — 131
De electione capitanei populi faciend(a) — 132
De depositis faciend(is) ante [?] — 133
De non intrando vel exeundo per civitatem Fulginei aliunde quam per portas — 134
De loco assignando pleminibus [?] criminibus — 135
Quod nullus acceptet aliquod officium extra civitatem Fulginei et districtum sine licentia ... populi — 136
De denuntiatoribus assize et messariis faciendis — 137
Quod hii qui sunt de ordine priorum et sequi debent confalonerium possint arma portare — 138
Quod quilibet teneatur obedire mandatis dominorum priorum civitatis et populi Fulginei — 139
Quod omnia ordinamenta facta de consensu priorum valeant — 140
De alienationibus factis in fraudem communis — 141
De vitio sodomitico extirpando — 142
Quod quilibet qui est scriptus in libro communis Fulginei teneatur solvere datia et collectas — 143
Capitulum de macellariis — 144
De aptatione et conservatione conductus aque Blanche — 145
De relictis factis per aliquem in suo testamento — 146

marcellarii

Lanaioli — De merchatoribus pannorum lane et tinta orguati non faciendo in-/intros veteres civitatis Fulginei — 147
Quod duo fratres carnales pater et filius non possint esse de eodem consilio — 148
De turpitudini non proiciendo in platea episcopatus Fulginei — 149
Quod nullus forensis qui fuit in officio in civitate Fulginei possit reassumi vel reeligi a quatuor annis citra — 150
De prelio non faciendo — 151
De elimosina danda hospitali sancti Johannis yerosolomitani quod est prope porta(m) ystanghe — 152
De platea nova mattonanda una cum logia ibidem constructa — 153
Tabernarii — Capitulum de tabernariis — 154 +
De suprastantibus eligendis super terminatione et directura aliquorum flum-/tuprum — 155
Baiuli — Quod baiuli clare faciant citationes — 156
De commictentibus malleficia et nolentibus in curia comunis Fulginei guerirj — 157
De ponte Cinctisinorum actando — 158
De via facienda a ponte Cinctisinorum in ferum Christi civitatis Fulginei — 159
De elimosina danda et expendenda pro opere ecclesie beati Augustini — 160
Oleum — De oleo non extrahendo ex civitate Fulginei — 161
De bonis rebellium et proditorum comunis Fulginei — 162
De castro Civitelle costruhendo — 163 ÷
De cavallata pro comuni Fulginei imponenda — 164
Baiuli — De his qui baiuli esse non possint — 165
Quod tempore pulsationis prime campane magne comunis ad laudes quilibet teneatur et debeat dicere pater noster — 166
De his qui contra porcos iniuriam irrogaverint — 167
De his qui iniuriam dixerint alicui cotionatori — 168
Blanium — Quod potestas et capitaneus in eorum adventu deferant blanium offerendum ad ecclesiam beati Felitiani — 169
De camerario eligendo et eius notario — 170
Camerarii eius notarii

De expensis fiendis per cam[erarium] co[mun]is fulg[inei] — 171
Quod cam[erarius] co[mun]is fulg[inei] teneat archa[m] reparatam et conservatam bonorum d[ict]i co[mun]is — 172
De ratione reddenda per cam[erarium] co[mun]is fulg[inei] — 173
De his qui extraxerint seu dilaniaverint acta seu scripturas de libris cur[ie] co[mun]is fulg[inei] — 174
De condepnationibus exigendis per pot[estatem] fulg[inei] — 175
Quod capitan[eus] possit cognoscere de malleficiis que committerent[ur] in sua presentia — 176
Quod nec potestas nec capitan[eus] civitatis fulg[inei] valeant facere partem de aliqua condepnatione — 177
De exbanditis capiendis — 178
Quod quilibet possit in via accusare quot voluerit accusare — 179
Quod nullus uxoratus audeat allegare privilegium clericatus — 180
De apodissis scribendis super solutionibus quarumcumque quantitatum per notarios priorum — 181
Capitulum contra correctores officialium — 182
Capitulum de dapnificatis — 183
De mulieribus male fame non morandis in muro veteri civitatis fulg[inei] — 184
De terris in emphyteosim datis — 185
De via facienda inter motorotia carbonariarum civitatis fulg[inei] — 186
De his qui vendiderint aliquam rem alicui et promiserit defensionem dare — 187
Capitulum Confalonerii Justitie co[mun]is et populi civitatis fulg[inei] — 188
De his qui pro aliquo fideiusserint in curia co[mun]is fulg[inei] — 189
Quod cam[erarius] co[mun]is fulg[inei] possit petere restitutionem quantitatis pro eo promissam — 190
De via facienda inter carbonarias veteris civitatis fulg[inei] — 191
De motorotiis carbonariarum retinendis — 192
De muriminibus civitatis fulginei — 193
De hostiis et fenestris stantibus in muris civitatis fulg[inei] — 194
De elimosina danda mon[asterio] s[an]c[t]e lucie de pugillis — 195
Capitulum de scortacchiariis — 196
Quod [illegible] certi soldorum et abinde infra [illegible] ut [illegible] iudicem — 197

S. P.

Ut homines villarum Armalupi Cupirii et Cassiti vadant ad habitandum ad castrum Cintelle — 198
De aptatione fluminis Tupini ne offendat in stratam Bertognie — 199
De ambaxiatoribus dandis et trasmictendis pro parte communis Fulginei ad locum quemcumque ad petitionem civium nostrorum — 200
Ut Perusini tractentur ut cives — 201
De carbone non extrahendo — 202
De mulieribus male fame expellendis — 203
De preceptis guarentigie — 204
De his qui fiunt granati tempore Corradi Anestasii ex aliqua deputatione — 205
De volentibus adaquare terras sitas iuxta Flamineam — 206
Quedam additio facta capitulo de Stortachiariis — 207
Ut nec potestas nec capitaneus possint se absentare a civitate Fulginei sine licentia consilii populi civitatis Fulginei — 208
De via qua itur in Pugillis non impedienda — 209
De fonte construendo in Rigo Vallis — 210
Ut possessiones communis Fulginei locari non possint nisi tantum pro uno anno — 211
Quedam additio facta capitulo de fonte construendo in Rigo Vallis — 212
Capitulum contra rebelles — 213
De his qui fecerint aliquam conventiculam contra presentem bonum statum civitatis Fulginei — 214
De his qui aliquid tractaverint per quod aliquis rebellis reintret civitatem Fulginei — 215
Contra rebelles — 216
Capitulum contra rebelles — 217
De represaliis tollendis — Represalie — 218
De magistris pannorum lane habendis in civitate Fulginei — 219
De committentibus malleficia et nolentibus ire in communis Fulginei guerris — 220
De non extrahendo aliquem ex iurisdictione communis Fulginei — 221
Ut exbanditi et condempnati communis Fulginei possint impune offendi — 222
Ut nullus permictat facere custodiam nisi per unam personam — 223
De his qui opposuerint aliquam exceptionem excommunicationis ut debitum non solvant — 224
De assidibus vendendis in platea veteri communis — 225

Qualiter locari debeant possessiones cois — 226
De electione notarii sup dapnis datis — 227
De puteo seu cisterna facienda i villa Ughi — 228
De his qui ee debent d' consilio ppli — 229
Qd potas suis expensis habeat cartas & alia necessaria — 230
De electione pozorum ppli et eorum officio — 231
Qd dns Epus fulg familiares et clerici beneficiati habeant et tractentur ut cives — 232
Qd dno Epo fulg et ipius sindico fiat iustitie complemente — 233
Qd potas et alii officiales civitatis fulg exibeant brachium seculare dno Epo fulginat — 235 4
Qualiter pecuniam civitatis fulg pcam expenditur — 236 5
De pactis observand' p magistris lignaminis & lapidum — 237 6
De prestantiis i ponend' — 238 7
De rebus litigiosis no emendis — 239 8
De pedagio no exigendo p aliqua pam i aliqua iurisdictione cois fulg nisi illud exigeretur p coi pco — 240 39
De adiutorio exibendo i ope maioris ecc. fulg — 240
Qd campanario turris ppli fulg fiat et det una tunica valoris duorum florenorum — 242 1
De tabernis no tenend' i villa Flamignani et de no ludendo i pa ville neque i villa sci Eraclii ad ludum taxillorum — 243 2
De elimosina danda p cam cois fulg p pauperibus verecund' de fulgineo — 244 3
De lignis no incidend' n' tpalibus cogreniis — 245 4
De turpitudine no tenenda i casalenis domorum olim eorum Anestaxii — 246 5
De elimosina dand' p cois fulg i ope mon. sce Caterine de monte sinei — 247 6
De adiutorio faciendo i ope ecc. loci fratrum sci Iacobi ab aqua ordinis fratrum sce marie — 248 7
De adiutorio faciendo i ope ecc. fratrum loci sci Dominici d' fulg — 249 8
Qd mulier ante ingressum faciend' p eam p monialibus aliquid mon. possit donationem face de bonis suis patri aut matri ipius et aliis quibus sibi placuit — 249

De detentis in carceribus comunis Fulginei non liberandis in die veneris sancti in forma in scripta fnata — 250

Quod carbonarie nove et veteres remundentur — 251

De electione et officio notariorum deputandorum super libris extimi et non computorum et actorum comunis Fulginei — 252

Quedam additio facta capitulo posito sub rubrica de electione potestatis et eorum officio — 253

Quod potestas et capitaneus habeant partem de pecunia quam facient devenire in comune ab aliis qui facerent contra formam statuti loquentis de sponsalitiis et ornamentis mulierum — 254

De battemaglis et mattis non fiendis ultra pretium decem solidorum — 255

Quod accipientes tercos in vigilia festi beati Feliciani et non solventes in mense [illegible] teneantur pignorentur et graventur — 256

Quod retentio possessionis per laboratorem non preiudicet emptori ipsius si per ipsa solvit datia et collectas — 257

Quod in fossato renarii bestie non scorticentur — 258

Quod mercatores de Fulginio possint extrahere eorum mercantias de civitate Fulginei in mense sine solutione gabelle — 259

Capitulum de salenariis — 260

Quod comitatenses aliquibus officialibus comunis Fulginei ligna et stramina deferre nullatenus teneantur — 261

De blanio offerendo ad altare ecclesie sancti Feliciani de monasterio per potestatem populi et confalonerium iustitie civitatis Fulginei octavo die festi beati Feliciani — 262

Capitulum factum super declaratione statutorum comunis et populi loquentium de compromissis fieri debendis — 263

Compromissa

No. de hys que pnt ipunne offendi sin statuta etc. et quo

Et primo i statuto com. inmendiazione li. 2. R 32

Item eodē libro q̄ d spinatur a xx. Et c ̄ R 53

Item eod libro de geidante p pti gabella — R 67

S. Populi.

Approbatio ~~statutorum~~ capitulorum prime partis statutorum communis Fulginei. Rubrica .I.

1 In primis quidem nos statutarii presentis statuti populi condentes et reformantes firma-
mus capitula et ordinamenta scripta et apposita in principio prime partis statuti communis Fulginei
primum videlicet positum sub rubrica de ecclesiis et piis locis civitatis et comitatus Fulginei manute-
nendis et conservandis. Secundum sub rubrica de penis dicentium et tenentium contra statum fidem christianam.
Tertium sub rubrica de penis iurantium corpus vel sanguinem dei gloriose virginis Marie
matris eius vel alicuius sanctorum vel sanctarum dei. Quartum sub rubrica de penis male dicentium
deum patrem omnipotentem gloriosam virginem Mariam eius matrem vel aliud de interioribus
corporum. Quintum de pena blasfemantium summum pontificem et collegium cardinalium.
Nec non alia capitula et ordinamenta tractantia in similibus casibus. Et ordinamus
et dicimus capitula et ordinamenta ipsa esse descripta in eis servatura in omnibus et per omnia prout
iacent ac si scripta et apposita essent seriatim in presenti statuto populi. // Item ad tollendam
omnem malitiam denuptiatorum illorum qui in contentis in dicto tertio capitulo statuti communis sub
rubrica de penis iurantium corpus vel sanguinem dei gloriose virginis Marie matris eius
vel alicuius sanctorum vel sanctarum dei per totum facerent vel venirent. Dicimus et ordinamus et
volumus inviolabiliter observari quod quilibet eo die quo officiales potestatis Fulginei qui pro tempore
fuerint ibunt ad aperiendum cassectas in quibus reponuntur nomina facientium vel dicentium contra
contenta in dicto tertio capitulo statuti communis scripta in cedulis in ipsis cassectis immissis aut immic-
tendis cancellarius communis Fulginei seu eius notarius qui pro tempore fuerit vinculo iuramenti teneatur et debe-
at accedere una cum dictis officialibus ad aperiendum ipsas cassectas et ipsis cassectis apertis
diligenter videre et rimari omnes et singulas cedulas in ipsis repertas et in quodam libro
seu quaterno per se scripto scribere omnia et singula nomina et prenomina in ipsis cedulis appo-
sita et descripta quem quidem librum seu quaternum continue retineant penes eos
sine cancellarius sine notario eiusdem presentia et custodie dicte cassecte vel aliqua ipsarum possint nul-
latenus aperiri. Teneatur et et debeat dictus cancellarius protestari eisdem officialibus ipsis cassec-
tis aut aliqua ipsarum apertis et ibidem stantibus et adventientibus quatenus executionem faciant et fa-
cere debeant contra quoscumque delinquentes in predictis vel aliquo predictorum et penas et ban-
na denuntiari facere in communi predicto. Et si dicti officiales dictam executionem non facerent seu in ipsam
faciendo negligentes fuerint vel remissi, quod dictus cancellarius sacramento teneatur tantum retinere
de salario ipsius domini potestatis quantum capit summa pene illorum contra quos ipsa executio fieri
debuisset et ipsum retentum pro communi Fulginei conservare. Dum in ipsis cedulis et qualibet ipsarum
immictendis et incidendis semper scribi debeat et manifeste apparere unus testis ydone-
us qui probet si expediet contenta in cedula in qua ipse reperiretur scriptus summarie esse
vera. Et et debeat in ipsis cedulis et qualibet ipsarum scribi una cum dicto uno teste locus
in quo et quo die fuerint ea que in ipsis cedulis aut aliqua ipsarum continentur. Et si ipse
cedule aut aliqua ipsarum aliter fierent quam in predicto et in ipsis cassectis aut aliqua
ipsarum reperiretur quod contra denuntiatos et in ipsis cedulis vel cedula descriptos procedi non
possit et ad solvendum penam nullatenus teneantur. Et ipse cedule et quelibet ipsarum
aliter quam cum uno teste ydoneo loco et die scripte reperiretur aut presentis capituli
sint ipso iure nulle et nullius valoris.

Quando statuta populi renoventur. Rubrica .II.

1 Item dicimus et ordinamus quod priores populi civitatis Fulginei qui pro tempore fue-
rint cum presentia Confalonerii iustitie eiusdem populi de mense Octubris faciant
congregari consilium populi et rectorum artium civitatis Fulginei. In quo consilio dicti 18
priores cum presentia dicti confalonerii proponant quomodo et qualiter et qua forma re-
noventur statuta populi dicte civitatis pro anno futuro incipiendo in festo beati Feliciani
proximo subsequendo et per quos et quot statutarios fiant dicta statuta et quomodo et qua
forma. Et per quos eligatur bonus homo qui supersit renovationi ipsius statuti.

Comune di Foligno Biblioteca

et statutary qui faciat et renovet ipm statutm et dni boni et legalis notarii q perscribat dcm statutum et et officia archa ea occurrentia et alteri no cmictat
Qui statutary sic positi et electi ac et nominati sup renovatione dci statuti plena
et liberam potestatem habeant et iurisdictionem inviolabilem condepni leges et renovandi dcm statutum ppli p se vel alios quibus ipsi vel maior ps ipsorum dixerint
cmictendum et archa omnia et in omnibus ptinentibus ad ordinationem officiorum dce civitatis.
Et confaloneriis iustitie semp sit et ee debeat de statutariis supdcis per dcm consilium eligendis. Et archa omnia et in omnibus ptinentibus ad bonum pacificum et tranquillum statum cois et ppli dce civitatis fulginei. Et possint omnia et singula pertinentia ad custodiam dce civitatis statuere et ordinare ut possit tota arengha civitatis fulginei sic et quem eis vel maiori parti ipsorum vel illis quibus cmissum fuerit
videbitur convenire. Cum electione modo quo supra faciende potestas vel capitaneus
vel officiales ipsorum non possint nec debeant interesse. Et si contra fecerit in centum
libr den condepnetur coi fulginei applicandi. Et dci notarii et statutarii sint et esse debeant de civitate fulginei prout placuerit consilio supradco. Et notarius qui in fuit correctioni et renovationi presentis statuti et ipsum statutum scripserit habeat de pecunia dci cois
et abeventiam decem libr den. Qui notarius scripto ipo statuto teneat una cum
novo statuto readsignare prioribus ppli ...

De additione siqua esset in statuta ppli et statuta cois — Rubrica .iii.

1 Item statuimus et ordinamus q si aliqua contradictio seu diversitas repiretur
vel esset in statutum ppli et statutum cois civitatis fulginei sine archa in portionem
penarum sive in alia parte quacumque q in omnibus et singulis ipsis contradictionibus seu diversitatibus
et in alia parte quacumque observetur statutm ppli non obstante statuto cois. Et semp
statutm ppli prevaleat statuto cois. Et quilibet officialis dce civitatis teneat pdca
observare pena et banno .C. libr den. qua contra faciens p sindicum dci cois ipi coi
debeat condepnari. Item q potestas et capitaneus eorumque iudices et priores ppli
civitatis fulginei et ceteri officiales dcorum potestatis et cap teneantur et debeant vinculo
iuramenti observare et observari facere omnia et singula capitula contenta in presenti statuto prout scripta sunt et iacent in ipo statuto sine diminutione aliqua. Et si contra fecerint vel ea facere
omiserint in aliquo potestas et capitaneus et quilibet ipsorum qui contra fecerit in mille libr
den de suo salario et pecunia coi fulginei p sindicum seu rationatorem dci cois
debeat condepnari. Et tam diu teneatur constrictus in civitate fulginei quousque solverit integre condepnationem pdcam. Iudex vero et notarius alii quicumque officiales ipsorum qui contra fecerint in aliquo pdcorum in pdcis penis et bannis debeant coi fulginei condepnari. Et si
pdcam condepnationem solvere non poterint toto tempore vite ipsorum in carcere cois fulginei
teneantur. Et si priores ppli dce civitatis pdca non fecerint observare in
centum libr den coi fulginei debeant condepnari. Et de pdcis non possit peti
absolutio in consilio vel arengha durante eorum officio. Et si fieret non
valeat nec teneat nec habeat roboris firmitatem.

Pena offitialium non observantium hoc statutum in alio prout iacet in statuto 14

De terris et possessionibus ac rebus molendinorum cois reinveniendis — Rubrica .iiii.

Item dicimus et ordinamus q quicumque tenet et possidet de terris et possessionibus ac rebus molendinorum cois fulginei et iuribus et ptinentiis ad ipsa molendina teneatur et debeat incontinenti pdca restituere dco coi et molendinis pdcis pena et banno centum
libr den et pluris et paucioris arbitrio potestatis et capitanei dce civitatis auferendi. Et dci potestas et capitaneus teneantur et debeant vinculo iuramenti et C. libr den
de eorum salario ad petitionem cuiuscumque petentis pdca omnia et singula executioni mandare et

recuperare et recuperata tenere ad utilitatem dicti comunis et patronorum molendinorum. Et nul-
la persona possit impedimentum a sirone gagiolis usque ad turrim flaminei alicui deferenti
bladum ad molendina dicti comunis. Et si quis contra fecerit solvat nomine banni in se qualibet dicto
comuni fulginei xl. sol. den. pro usi novorum quibus pro potestatem vel capitaneum. Et conductores molendi-
norum comunis predicti et quilibet ipsorum possint et eis sit licitum quamlibet personam contra facientem in presta-
tione impedimenti predicti accusare seu denumptiare et stetur et credatur sacramento dictorum con-
ductorum vel alterius eorum qui accusaret vel denumptiaret modo quo supra. Item quod vie appre-
hense per quas consuetum erat ire ad molendina nova dicti comunis aperiantur et expromorentur
et in pristinum statum reducantur ita quod quilibet possit comode ire per dictas vias ad dicta molendi-
na cum bestiis et salmis. Et capitaneus populi civitatis fulginei predicta fieri facere teneatur infra viii. dies in
principio sui regiminis et si negligens fuerit in xxv. libr. den. per sindicatum dicti comunis comuni ful-
ginei debeat condempnari.

Quod artifices habeant iusta pondera — Ra. v.

Item dicimus et ordinamus quod quecumque persona voluerit vendere vel emere aliquid ad ponderis
debeat vendere et emere cum belanciis et marchis adiustatis ad marcam de luc-
ca et directis sigillatis ad sigillum comunis fulginei. Et quicumque fuerit inventus emere vel ven-
dere aut ponderare aliter quam cum marcho adiustato ad marcham vel cum belanciis iustis et
sigillatis sigillo dicti comunis fulginei ut dictum est solvat nomine banni comuni predicto x. libr. den. pro vice.
Et quilibet teneatur ipsas belancias altas a bancha tenere per unum palmum vel plus et fusticulum
ipsarum belanciarum semper sit plenum et non vacuum. // Item quod capitaneus dicte civitatis tene-
atur et debeat in principio sui regiminis infra xv. dies iurare facere omnes consules singula-
rium artium que vendunt aut emunt ad pondus de adiustando eorum belancias et mar-
cos suarum artium omni mense. Et de inquirendo et denumptiando ipsi capitaneo et sic curent omnes
et singulos de arte sua facientes contra formam presentis capituli sive statuti. Et predicta dictus capi-
taneus teneatur et debeat per eius factum observare et si negligens fuerit in predictis in L. libr. den. comuni
fulginei condempnetur ipsi comuni de suo salario applicandorum. // Item quod quilibet persona possit habere stateram
cum dicto marco lucano adiustatam et sigillatam sigillo comunis fulginei et cum ipsa vendere
et emere possit. Et consules singularum artium revideant et adiustent eas omni mense.
Et predictos denumptient omni mense omnes de dicta arte ipsorum facientes contra formam presentis capituli.
// Item quod capitaneus dicte civitatis teneatur infra mensem a principio sui regiminis vinculo iuramenti
et pena xxv. libr. den. comuni fulginei applicandorum et debeat ponere tres bonos homines maiores
qui faciant adiustari et sigillari pondera dicti comunis scilicet marcos et stateras. Et quicumque
inventus fuerit contra facere predictus capitaneus in x. libr. den. comuni fulginei condempnetur. Et camerarius comunis fulginei
expensis ipsius comunis fieri faciat unum sigillum cum quo predicte bilancie et marchi debeant sigil-
lari. // Item quod omnes ementes et vendentes in civitate fulginei zaffaramen teneantur et debeant
ipsum zaffaramen ponderare et ponderari facere ita et taliter quod belancie cum quibus ipsum zaffa-
ramen ponderatur stent in puncto honorate a qualibet parte ipsarum belanciarum duodecim libr.
cum dicta et exeant de ipso puncto pro una uncia alias ipse belancie nullatenus sigillentur
nec pro iustis habeantur de quo quidem puncto tempore ponderationis predicte non exeant pena x. libr.
den. Et predicta capitaneus populi infra xv. dies in principio sui regiminis teneatur in mense bandiri facere
ut homines sciant. // Item quod nullus de dicta civitate vel districtu audeat vel presumat
pesare vel pesari facere in dicta civitate fulginei zaffaramen nisi cum belanciis adiustatis
et sigillatis modo quo supra describitur. Et qui contra fecerit solvat comuni fulginei pro qualibet vice x.
libr. den. in quibus dictum comune per capitaneum eiusdem populi debeat condempnari. Et cuilibet sit licitum
contra facientem accusare et habeat medietatem banni et nomen accusatoris teneatur secretum. Et
si capitaneus fuerit negligens in predictis condempnetur per sindicum dicti comunis ipsi comuni in L. libr. den.
de suo salario // Item quod nullus de civitate fulginei vel districtu cuiuscumque

adrectionis existat audeat vel presumat tollere vel tolli facere ab aliquibus p. civitatis
fulginei vel districtu aliquam gabellam nec aliquam quantitatem pecunie occasione vel pretestu
alicuius venditoris mercantie vel alicuius generis mercantie vel per traginum possit ad ex-
torsionem alicuius pecunie et si contra fecerit tam solvens quam accipiens gabellam vel
aliam quamcumque quantitatem pecunie ut supra dictum est quilibet ipsorum in xxv. libr. den. pro
vice qualibet communi fulginei per capitaneum supradictum debeat condepnari. Et cuilibet sit li-
citum contra facientes accusare et habeat medietatem banni. Et nomen accusatoris
teneatur secretum. Et si capitaneus fuerit negligens in predictis in l. libr. den. pro
sindicatum communis fulginei dicto communi condepnetur. // Item quod quilibet mercator et alia persona
quecumque emens vel vendens zaffaramen vel pahio ponderans debeat ipsum zaf-
faramen bene et legaliter ponderare cum belanciis marcho lucrino adiustatis modo quo supra et sigillatis sigillo communis fulginei ita tamen quod dicte belancie stent al-
te abancha uno semusse ad manum iusti hominis ad minus. Et liceat tali ponderatori
tenere et sorgere belancias ipsas donec conducantur ad punta et ibi debeant ipsas di-
mictere et plus non sustinere ita quod non appareat ponderis venditori seu emptori
et aliis abstantibus. Et teneatur talis ponderans adequare zaffaramen ad pon-
dus et pondus ad zaffaramen ita quod belancie habeant competentem tractum adhoc ut vi-
dens sit contentus. Et dictus talis emens dictum zaffaramen non debeat ipsum zaffa-
ramen immiscere cum aliquo alio zaffaramine usque quo venditor ipsius zaffaram
vocaverit se bene contentum de pondere ipsius zaffaraminis sub pena x. libr. den. in quibus contra
faciens per capitaneum populi dicte civitatis debeat condepnari. Et predicta idem capitaneus
faciat publice bannire ut homines sciant. Si non venditor ipsius zaffaraminis non esset
contentus de pondere facto per emptorem liceat venditori eligere unum bonum et legalem mer
catorem quem voluerit ad quem emptor debeat accedere una cum venditore qui electus predicto
rem debeat ipsum zaffaramen ponderare bene et legaliter pro utraque parte. Et ad pondus quod ipse fecerit
debeat esse contentus emptor et venditor. Et qui contra fecerit in predictis seu aliquo predictorum in decem
libr. den. per capitaneum populi fulginei communi predicto debeat condapnari. Et Cap. supradictus tene-
atur facere inquisitionem de predictis. Et repertos culpabiles punire et condapnare ut supra
est scriptum.

De inquisitione facienda contra baracterios et prodigos — Rca lij.

Item statuimus et ordinamus quod potestas et capitaneus civitatis fulginei et eorum iudices teneantur
sacramento precise inquisitionem facere per sex bonos homines de terzeriis contratis per quolibet terzerio de omnibus ta-
bernariis et baracteriis ac luxoribus et prestantibus ad ludum taxillorum et cuilibet alterius
baractarie et tenentibus ad baractariam et depredis et male facientibus fructus sua. Dummodo
contra eosdem non possit procedi per aliquos officiales civitatis fulginei per modum denumptationis vel inquisitionis
nisi prenius habita plena et sufficienti probatione et plena et sufficiens probatio habeatur si per
duos testes fidedignos ad minus de eorum consistet quorum dictorum testium dicta et attestationes apparere-
ant et apparere debeant scripta per notarium vel officialem potestatis vel capitanei supradicti in libris et
actis communis fulginei. Et male facientes fructus sua habeant et intelligantur illi quorum denumptiati erunt
per duos consanguineos eisdem attinentes usque in tertium gradum consanguinitatis seu maior coram
officialibus supradictis vel aliquo ipsorum constituto. Et de hiis quibus bona sunt interdicta quorum nomina officiales
predicti aut alter ipsorum in quodam libro per se suprascripto faciant scribi et registrari diligenter consumi
Et si aliquis obligaverit se alicui lusori tabernario vel baracterio vel tenenti baractari-
am de predictis taliter scriptis et registratis talis obligatio vel qui non valeat contra teneat ipso iure.
Et si instrumentum in tali obligatione intervenerit potestas et Cap. possint teneantur et debeant eorum
officio facere tolli et destrui dictas obligationes et absolutionem et quietationem facere fieri sine solutione
aliqua. Et cogere quemlibet lusorem tabernarium aut tenentem baractariam qui dictas promissiones
aut obligationes receperit ab aliquo ex supradictis scriptis et registratis dicto tali obligato vel

78

6v

alti pro eo Et hoc si ipsa obligatio vel qui franc non fuit cum auctoritate sui curatoris et si non haberet cu
ratorem sufficiat licentia seu auctoritas potestatis et duorum consanguineorum quod attineant obligato
in tertio gradu Et si aliquis contraxerit in pactis aliter quam supradictum est in x libris denariorum pisanorum communi fulg
condempnetur Et si quis post bannimentum factum publice quod nullus contrahat cum aliquo malefaciente fra
tria barateria vel prodigo contraxerit talis contractus non valeat nec teneat ipso iure non obstante
si in dicto bannimento non fuit iuris substantia observata sed solum dictum bannimentum habeatur
ac si esset omnis ordo iuris et substantia observata precepto et guarentigia non obstante in capitulo quod
loquitur de guar. Et potestas et capitaneus et eorum iudices teneantur et debeant inquirere de predictis in
mense in principio eorum regiminis. Et si quos contraxisse per eorum inquisitionem predictam invenient fore fecos
cum predictis aliter quam supra dictum sit scriptura non valeant et preceptum guar non nocent sibi locum. Et si dicti
potestas et capitaneus impediti fuerint negligentes ea que non observaverint in effectu in C libr. den.
com. fulg. condempnetur Item si potestas vel cap. vel aliquis officialis in eorum proprie deret [illegible]
tabernarios lusores vel prestantes ad ludum taxillorum et cuiuslibet alterius baratarie et tenentes ad
barattariam aliter quam ut describitur processus et sententia de secuta non valeat auctoritate presentis
capituli [illegible] in fragranti crimine.

De notariis in presentia contrahentium legant scriptum contractum   Rubrica

Item dicimus et ordinamus quod omnes et singuli notarii de civitate fulg. teneantur et debeant omnes ro
gationes et scripturas seu protocolla quas et quae fecerit seu scripserunt in domo eorum tenere
et conservare et non dare alicui ad conservandum. Et capitaneus populi dicte civitatis teneatur et debeat
predicta banniri facere publice in xv dies a principio sui regiminis. Item quod potestas et capitaneus mittere teneantur
antur operam efficacem quod rogationes et protocolla notariorum mortuorum et in posterum morientium
deponantur et deponi debeant apud quendam bonum et legalem notarium de civitate fulg. sic
placuit heredibus notarii mortui et non apud aliquem aliam personam. Et hoc ad petitionem cuiuscumque petentis
nomine cui teneatur secreti in xv dies postquam petitum fuit. Item quod quilibet notarius qui in
civitate fulg. vel districtu celebraverit aliquem contractum teneatur et debeat tempore ipsius celebrationis
et ipsa celebratione in scriptis legere et divulgare coram contrahentibus et testibus inter quos rogata quibus
taliter contractus celebraretur scriptum dicti contractus. Teneatur et notarius supradictus quemlibet contractum seu proto
collum de quo scribere rogatus fuit scribere et ponere in libro suorum protocollorum et contractuum bene et le
galiter et seriatim cum capitulis tali contractui necessariis in xv dies a die celebrati contractus computandis. Et
si quis notarius predicta aut aliquod predictorum facere obmisit aut in aliquo predictorum contra fecerit in x libr.
den. pis. incurrat quilibet per capitaneum populi dicte civitatis com. fulg. debeat condempnari. Cum capitaneus quolibet
mense inquisitionem facere teneatur contra delinquentes in dicto iure. Item dicimus quod cuilibet notario
de civitate fulg. et districtu sit licitum penes quem remansit seu remanserint aliqui contractus
seu rogationes redigere et scribere in publicam formam ad petitionem cuiuslibet persone ad quam talis contractus seu roga
tio pertinet. Et in contractibus dicti contractus vel rogationes extensi non essent possit et debeat dictus notarius exte
dere et ordinare cum capitulis necessariis prout solitus erat scribere et ordinare notarius mortuus vel
absens a civitate fulg. cuius fuissent dicti contractus seu rogationes in talibus contractibus vel rogationibus vel simi
libus et talibus contractibus extensis et ordinatis in publicam formam redigere ita tamen quod ob talem extensionem
et ordinationem que fiet per dictum notarium penes quem essent rogationes et contractus predicti de ipsis contractibus
et rogationibus factis substantia non mutetur.

De ordine servando in petitis faciendis in consilio   Rubrica

Item dicimus et ordinamus quod in presenti statuto firmamus quod per com. fulg. sint in ipsius communis camera
rium fiant due bone bussole una picta colore rubeo et alia colore albo una quarum
noteet de sic et alia de non prout consistoris dictus videbitur convenire. Et potestas capitaneus priores populi
et quilibet alius officialis qui mittet seu faciet aliquod petitum in aliquo consilio super refor
matione cuiuscumque rei petitum ipsum mittere debeat ista forma videlicet quod auditis dictis con
siliorum consulentium in tali consilio priores et confalonerius populi dicte civitatis sumat unum
quod volent ex illis dictis et illud mittant ad petitum ad bussulas et pallucteas dicen
tes quod quicumque ex consiliariis ipsius consilii et sibi placet dictum talis consultoris suam mit
tat palluctam in talem bussulam de sic. Et cuicumque vult et sibi placet aliud seu contrarium
suam mittat palluctam in talem bussulam de non. Que quidem pallucte sint plumbee

et den. vj. cuilibet conestabulario sua palluctam et preconibus et banditores dicti comunis portet ipse bussule et cum ipsis bussulis recolligant ipse pallucte a consiliariis supradictis. Et quilibet consiliarii mittat ambas manus clausas in ipsis bussolis et palluctam suam dimictat in qualicumque voluerit ex bussulis supradictis. Et quicumque ex consiliariis supradictis ambas suas manus non miserit clausas tempore supradicto in bussulis supradictis solvat dicto comuni vice qualibet qua contrafecerit quinque sold. den. Quibus sic continenti auferantur de dicto pendiones supradictos aut alter eorum qui recollectis dictis palluctis in bussulas supradictis portentur ipse bussule coram dominis supradictis et consignet notario reformationum ibi adstanti. Qui notarius hiis factis bussulas ipsas aperiat primo et emissis pendens de bussolis ipsis palluctis omnibus alta voce connumeret eas faciendo ipsas cadere in quodam bacile de ramine, seu opertorum innatis adeo quod sonus ipsarum palluctarum cadentium in bacile predicto a consiliariis audiatur. Et predicta serventur in expensis faciendis pro comuni Fulgin. ultra summam xxv. libr. den. sublato comuni recepte vel dispensatione alicuius statuti remissione alicuius condempnationis et rebanditis alicuius exbanditi in quibus casibus petitum et reformationes obtinerі debeant per duas partes consiliariorum. Et aliter facta non valeant ipso iure auctoritate presentis capituli et statuti. Et officiales predicti qui permicteret contra formam predictam fieri perdant de eorum salario pro quolibet ipsorum .C. libr. den. in quibus sindicari dicti comunis ipsi comuni debeant condempnari. Hec etiam excepto quod predicta non vendicet sibi locum ubi et quando tractaretur de expensis faciendis in Romana curia vel contra exbanditos et rebelles civitatis Fulgin. vel eorum occasione. // Item quod nec potestas nec Capitaneus seu alter eorum possint seu debeant aliquid preponere in aliqua arengha nisi ipsam arengham coadunari facere super aliqua re seu negotio nisi primo ipsam arengham fieri deliberata fuerit per confalonerium iustitie dicte civitatis et consilio ordinum populi civitatis eiusdem et obtentum in dicto consilio facto partito ad bussulas et palluctas per duas partes. Et siquis predictorum potestatis et capitaneus contra predicta fecerit perdat de suo salario mille libr. den. in quibus dicto comuni per sindicatum eiusdem comunis debeat condempnari. Et nichilominus quicquid fieret in ea non valeat ipso iure. auctoritate presentis capituli. Et aliqualiter deliberatione contra fieret in eadem pro eisdem capitaneus vel potestas cadant ipso facto. Et quicumque arengharet in ipsa arengha non coadunata predictum perdant in .X. libr. den. condempnetur comuni Fulgin. Et quicumque et steterit in eadem seu audiunt aut assentit assensit aliqua fieri in eadem non discedendo statim ab ipsa sine temporis intervallo .C. libr. den. comuni Fulgin. condempnetur. et hec in quantum arengha predicta non fieret ex deliberatione Confalonerii supradicti et consilii ordinum populi modo quo supra describitur et facto banditamento prius quod ipsa arengha fieret ex deliberatione consilii eorumdem confalonerii et populi. // Item quod nullum statutum populi Civitatis Fulgin. capitulum possit corrigi cassari vel suspendi nisi in consilio populi et rectorum artium civitatis eiusdem facto et obtento partito ad bussulas et palluctas modo quo describitur. // Item quod camerarius dicti comunis possit et sibi liceat ac etiam teneatur expendere de pecunia dicti comunis Fulgin. quotiens et quando expedierit ac deliberatum fuerit per xij probos viros eligendos per dominos priores populi supradictos qui pro tempore fuerint usque in quantitatem xxv. libr. den. Dummodo deliberatio ipsa fiat ad bussulas et palluctas et obtineatur per duas partes ipsorum virorum congregatorum super ipsa deliberatione facienda. //

Item

Quod in quolibet consilio possint quatuor consiliatores arengare — — Rubrica viiij

Item dicimus et ordinamus quod in quolibet consilio civitatis Fulgin. possint tantum quatuor consiliatores arenghare et non plures sine licentia potestatis vel capitanei aut priorum populi dicte civitatis et qui contrafecerit in xx. sol. den. comuni Fulgin. condempnetur. Et nullus consiliator possit nec debeat consulere nisi ad propositam nec dicere illud idem quod alius dixerit sub pena .v. sol. den. pro quolibet et vice qualibet. Et potestas et capitaneus teneantur in virtute predicta facere observari. Et predicta banna auferre pro comuni. contra facientibus de facto statim et micti et poni facere in capsa dicti comunis.

Quod in quolibet consilio sufficiat maior pars. — — Rubrica .x.

Item dicimus et ordinamus quod in quolibet consilio generali comunis et populi et rectorum artium civitatis Fulgin. in consilio populi et rectorum artium eiusdem civitatis et in consilio illorum qui fuerint ad officium potestatis populi supradicti et in quolibet ipsorum sive in congregatione ipsorum et

cuiusque ipsorum sufficiat maior pars sive dimidia numeri consiliariorum deputatorum ad ipsum con-
silium sive circa ipsam dimidiam et habeatur pro perfecto numero consiliariorum tamquam essent omnes con-
siliarii de ipso consilio deputati ad ipsum consilium in omnibus que proponi deberent sive proponerentur
in quocumque consiliorum predictorum. Salvo quod in suspensione seu cassatione alicuius capituli statuti tam
populi quam communis et in suspensione alicuius condepnationis sive exbannimenti facti vel facte late seu
ferende quacumque de causa in quibus seu in quo esse debeant due partes consiliariorum ad minus in
aliis non sufficiat minor pars consiliariorum ut supra est scriptum ac si omnes consiliarii essent
ad ipsum consilium congregati. // Item quod priores populi dicte civitatis qui sunt et erunt pro tempore
in officio prioratus predicti vocem habeant in quolibet consilio sicut habent alii consiliarii qui essent ad
ipsum consilium deputati quocumque nomine ipsum consilium censeretur. Et valeant voces eorum
in quolibet consilio tamquam voces aliorum consiliariorum ad ipsum consilium deputatorum.

De hiis qui habent aliqua rem ad scriptum — Rubrica xi.

vide ... r. 12 et r. 135 et p. c. 48 li. p. ... r. 49 c. li.

Item dicimus et ordinamus et pro lege firmamus quod capitaneus populi civitatis Fulginei in principio
sui regiminis teneatur et debeat facere banniri per dictam civitatem in locis consuetis quod qui-
cumque de dicta civitate vel eius districtu habet aliqua rem ad scriptum seu censum debeat assignare
ipsam capitaneo. Et de eo et quanti censum solvere debet pro ipsa re quo facto et receptis assignatio-
nibus et demonstratis omnibus iustis scripturis seu canonis seu censis fiat sindicus et procurator omnium
predictorum ad dandum censum pro aliquibus dictorum personarum quem censum dictus sindicus dare debeat pro
habentibus et tenentibus scriptum ab aliqua ecclesia de dicta civitate et districtu per xxv annos. Et quilibet
sic det et solvat censum dicto sindico prout solvere debet pro re quam habet ad scriptum pro dicto tem-
pore xxv annorum. Et nos quidem censu recepto a quolibet predictorum dictus sindicus teneatur
et debeat accedere ad dominum episcopum civitatis Fulginei et ad alios priores et rectores cuiuscumque capitula
vel conventus ecclesiarum dicte civitatis Fulginei et districtus que dictum censum recipere deberent. Et eisdem
domino episcopo prioribus et rectoribus ecclesiarum et aliis singularibus personis capitulis et conventibus dare
et solvere dictum censum secundum formam suorum instrumentorum et recipere quietationes nomine omnium et sin-
gularium personarum predictarum ut fuerit opportunum pro dicto tempore pro quo per dictum sindicum dictus census
fuit persolutus. Et si predicti dominus episcopus priores et rectores capitula et conventus et spetiales persone
recipere noluerint dictum censum protestetur et protestari debeat et teneatur idem sindicus et petere
quod recipere debeant dictum censum qua protestatione facta si noluerint recipere deponatur dictus
census apud quendam bonum campsorem periculo ecclesiarum capitulis et conventibus domino episcopo et spetialibus
personis ad hoc ut habentes scriptum dictus census et ipsi solutio non possit preiudicium generare
nec occasione ipsius census non soluti seu recepti predicti homines scriptum habentes non possint in
aliquo molestari. Et depositus dictus census habeatur ac si esset per sindicum supradictum nomine
predictarum personarum integre persolutus. // Item quod quicumque de civitate Fulginei et districtu qui
esset molestatus vel inquietatus ab aliquo sindico domini episcopi seu dictorum ecclesiarum capitulorum
seu conventuum occasione census predicti quod debeat rogari per dictum dominum episcopum priores capitula
et conventus per potestatem capitaneum priores populi et alios officiales dicte civitatis Fulginei quod a mole-
statione dicti census se debeat abstinere et cessare et quod ipsum censum recipiat ab eodem
seu ab illis qui fuerint molestati. Alioquin illi qui fuerint molestati occasione predicta per
sindicum dicti communis Fulginei expensis ipsius communis in qualibet curia defendantur. Et antequam primas
capitulum communis dicti communis teneatur et debeat pro quolibet homine seu persona qui vel que teneretur
pro censu aliquid solvere episcopatui vel alicui alii ecclesie dare et solvere illa quantitate quam
solvere debebat ipsi episcopatui vel ecclesie homo seu persona predicta pro tali hoc vel persona. Et hoc ut non
cadat a iure quod habet in re emphiteotica. Et si contingat commune predictum solvere teneatur
et possit dictus commune quantitatem per eum solutam recipere a tali homine et persona que quidem homines
et personam commune supradictum possit cogere et cogi facere ad restitutionem et

Nomen ... solvendi censum. Et hoc vide statut... r. 48 li. p° ... r. 135

Quod defendantur et ... census ... non soluti ... forma ... defendantur ... comunis Fulg...

Quod commune ... solvat census de ... personis ...

Quod nullus recipiat ad septimum vel alio titulo rem quam quis ad septimum habet et si ille talis a vicino suo crediderit pro cautione suo solutum vel sub pena hic septimum illi solvat nullum ius acquirat sed primo conpetat. Et idem dicit si aliqui consortes vel alii habentes ad septimum aliquam rem certam et alter ipsorum fecerit requisito et non consentiente sotio sibi soli in septimum rem. Et idem est si aliquis recipit ipse vel sui predecessores recepit aliquam rem ad laboratium solum vel septimum ab aliquo ecclesia vel collegio usque in tempus grande vel aliud tempus: ... penis in predictis contentis ... vel ... solutam ipsi quantum fuisset et restituendi et solvendi eandem ... Supradicto.

Quod nullus recipiat rem quam quis habet ad septimum vel tertium ab aliquo — Rubrica xv.

Item dicimus et ordinamus quod quicumque de civitate Fulginei vel eius districtu habent habet seu habuerunt possedit possidet vel possedit aliquam rem ex qua solvat vel solvunt censum canonem vel pensionem aliquam et certam certi canonis vel pensionis domino vel quasi domino non solventi ipsam predictam debere quod nullus de civitate Fulginei vel districtu audeat vel presumat ipsam rem aliquo modo accipere nec possit ipsi rei tenuta aut possessionem intrare contra volumtatem illius vel illorum qui ipsam rem possidebat seu possidebant seu possedisset. Et si aliqui fuerint consortes vel fuerint institutum quod habent vel habent aliquam rem ad septimum pensionem vel canonem per se vel antecessores suos vel quocumque alio titulo vel modo habent vel acquisiverint communiter. Et aliquis ex dictis consortibus seu aliquibus habentibus rem certam sine voluntate et consensu alia seu aliquorum consortium seu habentium rem certam sibi dari fecerit vel dari fecit in emphiteosim seu ad septimum vel alio modo concedi rem ipsam talis concessio facta non valeat et teneat ipso iure. Et ius si quod habent vel acquisiverunt quocumque titulo ipso iure amictat seu amictant et deveniat in consorte sive consortes sive habentes rem certam sine eius vel quorum expresso consensu predicta facta fuerint. Et si quis contra fecerit in predictis vel aliquo predictorum in L. libr. den. per capitaneum populi dicte civitatis communi Fulginei debeat condempnari. Et quilibet alius offitialis primum emphiteotam communis vel divisim talem rem seu possessionem predictam debeat et teneatur defendere. Et si in tali possessione seu re predictam ius acquirens aliquod edificium fecerit seu fieri presumpserit dictum edificium veniat in talem seu tales consortes. Et primos possessores et talis edificans amictat penitus cadat a iure suo et nichil habeat predictis expressis factis in ipso edificio. Et hoc capitulum sit precisum cui nullum aliud capitulum anterius vel retro positum vocatur nec possit in aliquo derogare. Et predicta locum habeant in presenti preterito et futuro.

Item si aliquis vel aliqui vel antecessores ipsius aliquid recepit vel receperit ad laboritium sive optimum septimum seu affictum vel pastinandum aliquam petiam terre ab aliquo prelato collegio seu sindico ipsorum in tertia generatione seu ad certum tempus dictam rem sibi locatam vel antecessoribus suis possit seu possint tenere et possidere usque ad tempus locationis contentum non obstante aliqua alia locatione vel concessione post ipsam alteri facta. Et si quis ipsam rem sic locatam post dictam locationem receperit sine voluntate et consensu primi conductoris in C. libr. den. communi Fulginei condempnetur. Et primus conductor possit secundum conductorem dictam rem expellere sine pena et banno et fructus ex ipsa possit recipere non obstante secunda locatione. Et potestas et capitaneus et eorum iudices et priores populi civitatis Fulginei teneantur vinculo iuramenti talem primum conductorem vel suos heredes in ipsa re defendere contra quoscumque personas. Et si predicta facere obmiserint in C. libr. den. quilibet ipsorum communi Fulginei debeat condempnari. Et si nuptius sive nuntius alicuius collegii vel prelati talem primum conductorem molestaverint in ipsa re quod talis primus conductor possit ipsos tales nuntios offendere et verberare sine pena et banno, et omnes audientes teneantur occurrere eidem tali primo conductori et ipsum defendere et iuvare contra nuptios ipsos quos verberare et offendere sine pena et banno capitulo aliquo statuti populi quod contra non obstante.

Quod precones et baiuli obediant capitaneo et confalonerio iustitie civitatis Fulginei — Rubrica xvi.

Item dicimus et ordinamus quod omnes et singuli precones et baiuli communis Fulginei teneantur et debeant obedire omnibus et singulis mandatis capitanei et eius offitialium in omnibus que eis vel alicui ipsorum preceperit vel precipere voluerint pro honore et libertate communis et populi dicte civitatis manutenenda et eorum offitio exercendo. Et si quis predictorum preconum et baiulorum contra predicta fecerit predictum capitaneum aut eius offitialem in x. sol. den. vice qualibet puniatur et plus ad voluntatem capitanei inspecta qualitate delicti. Item quod predicti precones et baiuli teneantur et debeant obedire confalonerio iustitie ac prioribus populi dicte civitatis in omnibus et singulis que pertinent et pertinere quoquomodo possent ad eidem confalonerium et dictorum priorum regimen et in omnibus et singulis que per ipsum confalonerium et priores aut alterum ipsorum eisdem preconibus et baiulis iniunctum fuerit aut aliter mandatum per predictos aut alterum ipsorum pena C. libr. den. pro quolibet et vice qualibet et punitione eorum offitio in quibus contra facientes per potestatem dicte civitatis condempnari communi predicto.

Quod potestas et capitaneus observent statuta et ordinamenta — Rubrica xvii.

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus et quilibet eorum offitialis teneantur et debeant firmiter observare omnia et singula statuta ordinamenta et stantiamenta consiliorum facta per populum que contra qui facta fuerint per ipsa consilia vel maiorem partem ipsorum. Et teneantur dicti potestas et capitaneus et eorum offitiales et familiares

· 8 · P

preceperit omnia et singula ordinamenta capitula et reformationes que facta
fuerunt vel erunt per consilium illorum qui fuerunt sunt et erunt ad officium
priorum populi dicte civitatis aut in maiore parte eorum seu ipsius consilii penitus
observare et effectui demandare prout et sicut ipsa ordina-
menta stantiamenta et reformationes stabilita et facta fuerunt in con-
siliis et dictis aut aliquo ipsorum sub ipsius preceptis et contineri (?) incidat
in penam C. librarum denariorum pro quolibet ipsorum potestas vel capitaneus qui
contrafaceret ipsis comuni Fulginei persolvendorum.

De mercatoribus et campsoribus — — Rubrica xv.

1 Item dicimus et ordinamus quod si aliquis campsor vel mer-
cator confessus fuerit se debere dare alicui aliquam pe-
cuniam quantitatem vel retinere pro eo vel heredibus coram aliquo offi-
ciali comunis Fulginei quod dicta confessio stetur ac si in iudicio contra
factam esset contra campsorem et mercatorem. Et contra ipsam confessionem nu-
lla exceptio possit opponi nisi solutionis tantum que quidem excep-
tio solutionis opponi et probari debeat legitime infra decem dies continu-
os a die opposite ipsius exceptionis computandos. Et si infra decem dies tempus
non fuerit opposita et probata potestas et capitaneus sive ipsorum iu-
dices teneantur et debeant cogere personaliter et realiter dictum mer-
catorem et campsorem vel eius heredes et bonorum possessores ad petitionem
illius qui dictam pecuniam deposuisset vel pro quo confessus fuisset se dare
debere sine pro eo herede vel eius heredum vel eius nuntio petendi absque aliqua so-
lutione pene faciendi et cum utilitate que potuisset haberi de pecunia de-
posita vel confessata ad penam CC. librarum denariorum pro quolibet ipsorum. Et
si aliquis cuiuscumque conditionis existat scripserit de sua
manu se aliquid debere dare alicui quantitatem de eo quod eidem scriptu-
re plena fides adhibeatur et ipsa executioni mandet potestas
ipsius comunis coram quo vel quibus petitum fuerit ad petitionem illius seu
illorum qui recipere deberent illam talem quantitatem seu aliud quod
(?) reciperet publicum instrumentum guarentigiatum continens ad penam C. librarum
denariorum pro quolibet ipsorum officialium qui non observaret pena igitur C.
librarum denariorum comuni pro dicto persindicatu seu rationaliatore dicti comunis
debeat ipse puniri. Recepta primo fide per duos testes ydoneos quod ta-
lis scriptura fuit scripta manu illius contra quem peteretur.
Item quod si aliquis dixerit se velle stare scripture libri alicuius quod
potestas et capitaneus et ipsorum iudices et quilibet ipsorum coram quo petitum
fuerit ad petitionem petentis faciat deferri librum illius cuius scrip-
turam dixerit se velle stare penam C. librarum denariorum. Et secundum quod repertum
fuerit in ipso libro sic pronuntiet et faciat observari.

Quod officiales comunis Fulginei non scribant aliquod opus proprium. Rubrica xvi.

1 Item dicimus et ordinamus quod iudices et notarii qui vene-
rint seu steterint cum potestate ac et capitaneo non scribant
aliquod opus proprium nec in prestantiam recipiant
librum aliquem ab aliquo de civitate Fulginei vel districtu
Et si contrafecerit durante eorum officio in L. librarum denariorum.

Pro officialibus non servantibus statuta et reformationes comunis vide cap. 10 et 12 infra c. 14 (?)

Confessio mercatoris vel campsoris et credendum sibi (?) et quod contra non potest opponi nisi (?)

Epistola (?) quod scribentem tamquam si esset in instrumento guarentigiato fides per duos testes (?) quod illa scriptura manu sua (?)

Si vole stare libro alicuius (?) cogi ad exhibendum librum (?) vide Bal. in l. (?)

9 R

proquolz et vice qualz qua ỹ fecerit p sindic dci cois ipi cn
debeant ɋdepnar // ¶ Itez notis malliorum dce civitatis te-
stes sup quibuslibz accusat demipt et i qstionibz p se ipos
recipere et scribere teneant et alteri no comictere ad scri-
bend seu recipie d testes ipos. Et q̃ fecerit contra ipe notis
qz ille qui comisit et recepit i xxv. libr den coi fulg
ɋdepnj. Et qualz possit contrafacient accusar et heat me-
dietat bani.

¶ Q offiales cois fulg teneat sedere qualz die ad bancas — Rta xvij

I Tem dicam et ordinam q omes offic potatis et cap.
cunt fulg teneat iure et xxv. libr den pen qlz die
meridia horis debitis et ɋtentis i statut dce civit
sedere ad bancas i quibz iur redduntur i palatio civit p dce.
Et et i dexordin eiusm iur reddere exceptis festivis no obsta
tibz ferijs i positis aut i ponend pro usu dce civit. // ¶ Itt
q potas et capitan sup dci teneant et debeant p se i dce m
quibuslz consilijs q bannire d eoz man. si fam erunt cor-
pore ad pen. C. libr den proquolz et vice qlz qua ỹ fece-
rint coi fulg applicandoꝝ. // ¶ Ite q camꝛ cois fulg q
pro tpre fuit teneat scribere seu scribi facere omes dies
i quibz potas et capitan et eoꝝ iudices et notis no sedeant
ad bancas prout tenentur et debent ex forma stat civitat
p dce. Et qlz ipoꝝ potas et capitan iudices et notis ipoꝝ
qui ad bancas ipas no sederint ut dcm est vice qualibz
i xl. sol den dco coi p sindic ipi cois debeant ɋdepnj.

¶ Q nullus ɋtendat pro parte gebellina — Rta xviij.

I Tem dicam et ordinam q. Quia turpis est pars q sibi no
ɋgruit univso Et cu accipite membra destendant no
sit heatu segregari Cuz civitas ipa et homes ipi in-
tendant et velint unanimiter ee fidel et filij mre et im
ppetuuz sce matris Ecce et partis eiusdz ʒdeirco ut nom sit
consonu rey q Nulla p ɋtendat i dca civitat vel ei districtu
pro pte Ghebellina nec i favore ipi. Et qui ipam hu-
modi ɋtentioez fecerit aut i favore ipi ɋtefecerit i xxv.
libr den coi fulg debea ɋdepnj. Et de p dcis potas et capi-
i quirere teneant et repertos culpabiles punire i pena
p dca.

¶ De adiutorio et favore dando dnis potati capit et populo
populi civitatis fulg — Rta xviiij.

I Tem dicam et ordinam q pro bono et pacifico statu
civitatis fulg q omes rectores artiuz et sotietatum
dce civitatis teneant et debeant dare auxiliu

consilium et favorem potestati capitaneo prioribus sindicis et iudicibus aliisque officialibus dicte civitatis Fulginei ut possint et valeant ipsi et eorum quilibet eorum officium exercere et ut maleficia puniantur et nullum consilium civitatis predicte debeat rogare vel requirere capitaneus nec eorum iudices aut officiales quod aliqua condepnatio que facta esset de aliqua persona remittatur in totum vel in partem neque conpescetur in aliquo debito ymo dare operam efficacem quod omnes condepnationes que facte essent et fient penitus exigantur ac etiam exequantur. Et qui contra fecerit aut arengaverit in xxv. libr. den. com. Fulginei condepnetur. Et si aliquis esset predictorum potestatis et capitanei qui contra fecerit in L. libr. den. per sindicos dicti comunis ipsi com. debeat condepnari.

Quod quilibet teneatur iurare in sua arte — — Rubrica xx.

Item dicimus et ordinamus quod si aliquis esset de aliqua arte qui in ipsa arte non iuravit cogatur possit sive iurare ad observationem capitulorum ipsius artis dummodo hoc non sit contra com. Fulginei. Et si aliquis post requisitionem de eo factam non iuraverit infra octo dies solvat nomine banni com. Fulginei xx. sol. den. Et Capitaneus populi dicte civitatis teneatur et debeat cogere quemlibet qui nollet suo consuli aut rectori cuiuscumque societatis vel artis de civitate predicta obedire quod sibi consuli aut rectori uni vel pluribus obbediat et observet capitula et ordinamenta artis seu societatis de qua esset talis qui obbedire nollet. Et ad omnia alia facienda prout ipsi domino capitaneo videbitur convenire.

Item quod priores et confalonerius iustitie populi dicte civitatis teneantur et debeant coram eis facere deferri et presentari omnia statuta et ordinamenta artium et societatum dicte civitatis Fulginei et cuiuslibet eorum. Et ipsis delatis et presentatis possint eadem videre et examinare. Et si eis aut aliquo eorum videretur aliquod capitulum seu ordinamentum esse removendum et cassandum liceat eisdem prioribus et confalonerio illud removere et tollere. Et quod capitula et ordinamenta artium seu societatum dicte civitatis que fuerint approbata per predictos priores et confalonerium sint rata et firma alia non valeant. Et quod consules seu rectores predicti tantum utantur ordinamentis capitulis et statutis approbatis et non aliis. Et quod priores populi supradicti qui erunt de mense ianuarii et februarii infra xv. dies post festum beati Feliciani facere teneantur et debeant mittere nuntium banniri publice per civitatem predictam quod omnia ordinamenta et capitula cuiuslibet artis seu societatis dicte civitatis deferantur et presententur coram eis quod si non fecerint in xxv. libr. den. com. Fulginei condepnentur. Et potestas et capitaneus et alii officiales dicte civitatis teneantur et debeant omnia et singula capitula et ordinamenta artium seu societatum dicte civitatis que fuerint approbata per priores et confalonerium supradictos observare et observari

fa(cer)e Dumo(do) no(n) appareat ee co(n)dita seu fca (con)t(ra) sta(tu)ta co(mun)is seu ip(s)i(us) dce ciuitatis aut (con)t(ra) co(mun)e ul' sp(eci)ales p(er)sonas ciuitatis eiusdem // ¶ It(em)
q(uod) quilibet de fulg(inio) q(ui) exercuit aut exerce(n)t ul' apprehendere
uoluerit arte(m) aliqua(m) i(n) ciuitate fulg(inii) possit et ei sit licitu(m) arte(m)
ip(s)am i(n)trare et de ip(s)a arte esse. Et q(uod) co(n)sules seu rectores
cuiuscu(m)q(ue) artis ad p(e)t(iti)o(n)em cuiuslibet qui arte(m) ip(s)am exercuit aut ex(er)ce(n)t
exercere ul' apprehendere uoluerit et ip(s)am arte(m) i(n)trare petierit
teneantur et debeant dictum talem i(n)trare uolentem et petentem
recip(er)e et ip(s)um scribi fac(er)e i(n)t(er) alios de dicta arte et i(n) matricula ip(s)i(us)
artis pena xxv. libr(arum) den(ariorum) pro quolibet ip(s)or(um) co(n)sulu(m) seu rector(um)
et uice qualibet qua (con)t(ra) fecerit co(mun)i fulg(inii) applicanda. Et q(uod) pro
dicto tali i(n)troytu seu receptione seu alio colore quesito non
possit (con)t(ra) cogat(ur) dictus talis qui dicta(m) arte(m) i(n)trabit seu in-
trare petierit soluere seu alio mo(do) dare ultra xx. ß den(ariorum) pus(illorum)
p(er)uso(rum) // ¶ Item ordinamus et uolumus statuentes q(uod) si aliquis de ciuitate
fulg(inii) est de pluribus artibus q(ue) tempore festiuitatum beate marie uirginis
teneat(ur) et debeat ire cu(m) candelis cu(m) illis qui sunt de illa arte qua(m) potius
et frequentius op(er)at(ur) pena xx. ß den(ariorum) co(mun)i fulg(inii) applicand(a). Et q(uod) ab illis
co(n)sulibus seu rectoribus aliar(um) quar(um)cu(m)q(ue) artium possit dictus talis (et)
nullaten(us) molestari nec cogi ad eundum cu(m) aliis artibus p(ro) aliq(ui)b(us)
seu aliquos ex co(n)sulibus seu rectoribus artium ear(un)dem a(uc)t(orita)te p(re)s(enti)s
cap(ituli) et stat(uti).

¶ De exemplatione hui(us) statuti — — R(ubric)a xxi.

Item dicim(us) et ordinam(us) q(uod) priores p(o)p(u)li ciuitatis fulg(inii) p(re)s(en)tes
teneant(ur) et debeant i(n) mense p(r)i(n)cipio eor(um) officii facere
scribi et exemplari i(n) cartis pecudinis presens statutum
ita q(uod) unum (con)tinue p(er)maneat i(n) curiis et penes officiales dicte ciuitatis
et aliud (con)s(er)uetur et aliud sit i(n) loco ubi eisdem prioribus uidebitur
co(n)uenire. Et ille cui commissum fuit ad exemplandu(m) p(re)s(en)s statutu(m)
p(er) se scribere debeat et alicui alteri no(n) committere et hoc iuret ad
s(an)c(t)a dei euangelia fac(er)e et obs(er)uare Et si (con)t(ra) fecerit p(er) capitaneu(m) p(o)p(u)li
dicte ciuitatis i(n) decem libr(is) den(ariorum) co(mun)i fulg(inii) (con)dep(n)etur. Et ille q(ui) hoc
statutu(m) copiauit h(ab)eat de pecunia dicti co(mun)is a camerario ip(s)i(us) co(mun)is pro
suo salario et labore quinq(ue) libr(as) den(ariorum) pus(illorum).

¶ Q(uod) aliquis officialis no(n) recipiat aliqua(m) cessione(m) R(ubric)a xxii.

¶ De deposito fiendo in cam(er)a s(ecundu)m ut (con)stitut(um) e(st) fo. 170 et 43 in s(ecund)o.

Item dicim(us) et ordinam(us) q(uod) nec potestas nec capitaneus nec
aliquis ip(s)or(um) officialis ul' familiaris p(er) se ul' aliu(m) recipia(t)
nec recipi faciat ab aliquo de ciuitate fulg(inii) aliq(ua)m cessi-
onem ul' obligatione(m) ex ca(usa) depositi ul' aliqua quacu(m)q(ue) de-
in denariis ul' reb(us) durante eor(um) officio. Et si co(n)tingeret
eos ul' aliquem ip(s)or(um) co(n)stringere aliquem pro aliquo maleficio
ad aliquod depositum faciend(um) ul' admictend(um) i(n) manu came-
rarii (com)munis p(er) stat(uta) p(re)miss(a) faciat illud p(e)c(uni)um dicti co(mun)is recipi
no(n) p(er) aliu(m). Et quoties aliquis p(re)dictor(um) (con)t(ra) fecerit (con)t(ra)faciens
i(n) centu(m) libr(is) den(ariorum) co(mun)i fulg(inii) debeat (con)dep(n)ari. Et ip(s)a obliga-
tio seu promissio no(n) ualeat nec teneat ip(s)o iure nec ex

ipi9 aliqd peti possit nec ius aliqd acqrat᷑ Set auctē p̄s
capli abrupta obligatio seu promissi talis seu sint dā ob
ligati totalr absoluti ita q̄ nullo mō teneat obligatio
9 dā. Et ipaz obligatioez dcis cam̄ recipiat pro coi. Et si9
fecerit ul' uenerit 9 aliquod pdcoꝝ i centū libr deꝝ p̄sbct
cois fulg̃ 9depn totiens quotiens fiut 9 factu. Et si per
potatē ul' e9 offic' seu familiares fiut 9factu seu uen
tum ille cui factū eet possit recursū hr̄e ad capitaꝝ et eu
audiet. Et ipē capit et ei iud' possit et debeat audire ɀ cog
scere de pdcis. Et si cam̄ promisit aliqd aliqui noīe dcī coī
pmisso ipi non ualeat finito officio cam̄ 9 dā. Sz exnūc
ipa obligatio ɀ promisso ūgat ad s'sequetez cam̄ pro coi
pdco // Item q̄ nulla psoa de ciuit' fulg̃ ul' district ul'
aliunde possit ñ debeat ab aliquo 9depnato ul' 9depnando
aliqua roe ul' cā aliqd' deportū recipē pen et bano xxv.
libr deꝝ proqlꝫ et uice qualibet. Et potas teneat᷑ in cūlo
iur'. hec bannizi face pdcaz ciuit' i p'ncipio sui regiminis
Et 9teta i hoc caplo locum heant i ptiti pterito ɀ futuro tpr.

De p'uilegys cois fulg̃ 9fuandis — R̃a xxiij.

Item dicaz' et ordinaz' q̄ potas capitan et priores
p'' ciuit' fulg̃ i. mes a p'ncipio coꝝ officij tenea
ntū et debeant dare opam efficacē propossē coꝝ
cū effectu q̄ p'uilegia cois fulg̃ p dnm̄ papaz renouet᷑
Et si aliqua alia denouo pro utilitat' dcī cois poterunt
acquiri ul' ipetrari acqrant' ɀ ipetredur et de pecuīs dcī
cois expedat᷑ p cam̄ ipi9 cois ad uoluntatē 9silij i mes
et post festū beati sebtiani i q̄ pdcis p'uilegys renouan
ac et acqrendis.

Q nulla p' de ciuitate fulg̃ cogat᷑ ad cauandū R̃a xxiiij.

Item dicam' ordiā et uoluz' statuentes q̄ nulla p̄
de ciuit' fulg̃ cogat᷑ ad cauand' n̄ op' fieri eet de li
b'atu p coe fulg̃ aut hoīes contra ipi' cois ul' n̄ app
areret p reformatioez alicui' 9silij. Et huic caplō nullū
aliud capitulū cōtradicat.

De uendentibꝫ poma et alias res — R̃a xxv.

Itez dicam' et ordinaz' q̄ nulla persoa de ciuitat'
fulg̃ ul' e9 district' emat seu uēdat aliquā gra
ssam maxīe bladum carnes uinas seu moru
as oua pullos pisces ul' ligna cuiuscūz gnis alibi q̄z
i plateis dcī cois et locis cōsuetis ea uendendi. Et qcūz
9 fecerit tā uenditores q̄z emptores in xx. ß deꝝ puniē
qualꝫ et quolꝫ uēditore et emptore coi fulg̃ 9depn.
Et quilꝫ possit 9 facientē accusare et hat medietatem
bany // Et nulla p' de ciuit' fulg̃ ul' district' au
deat ul' p̄sumat fenict' de bazꝫ ul' iunceaꝫ uende

non eorum habentium in suis possessionibus sive terris sive ad laboritium copianum vel fictum conducti de mense Junii Julii et Augusti septembris et octobris et qui contra fecerit pro qualibet vice in xl. soldos denariorum pro capitaneo pro dicto comuni, vice qualibet comuni Fulginei condempnetur. Et quilibet possit contra facientem accusare et habeat medietatem banni. // ¶ Item quod quilibet picciccaiolus seu picciccaiola volens vendere poma seu fructus cuiuscumque generis in platea ab hostio bobum sancti Feliciani citra usque dictam plateam solvat comuni Fulginei pro toto anno xl. soldos denariorum, per totum in kalendis mensis maii. Et capitaneus seu dominus presens capitulum banniri faciat in octo dies a principio sui regiminis. Et quicumque picciccaiolus seu picciccaiola vult seu voluerint vendere fructus seu poma cuiuscumque generis in platea comunis seu pomarum coram eodem capitaneo debeat comparere et se facere scribi. Et si dictam quantitatem non solverit comuni predicto nullo modo possit nec debeat stare ad vendendum aliquid in dicta platea. Et siquis vel siqua contra fecerit pro qualibet vice in xx. soldos denariorum comuni Fulginei condempnetur. Et de predictis capitaneus seu dominus inquisitionem facere teneatur. // ¶ Item quod nullus picciccaiolus vel picciccaiola possit nec debeat remanere pancalicum nec sticcum nec roccham habere nec aliquid turpitudinis tangere vel facere cum manibus dum stabit ad vendendum poma seu fructus in dicta platea. Et qui contra fecerit vice qualibet comuni Fulginei quinque soldos denariorum solvere teneatur. Et quilibet possit contra facientem accusare et habeat medietatem banni et nomen accusatoris teneatur secretum. // ¶ Item quod quilibet picciccaiolus et picciccaiola morans continue ab hostio bobum predicto in platea beati Feliciani seu pomarum seu cucinaiolus vel cucinaiola volens vendere poma seu fructus olera sive folias solvat et solvere teneatur quilibet ipsorum et ipsarum comuni Fulginei xl. soldos denariorum per totum pro quolibet anno scilicet in kalendis mensis maii non obstante si plures essent simul et si in unum discum haberent simul et coniter eorum poma seu alios quoscumque fructus seu olera ad vendendum sed quot fuerint quilibet et quelibet ipsorum et ipsarum dictos xl. soldos denariorum comuni Fulginei solvere teneatur. Et si picciccaiolus vel picciccaiola cucinaiolus vel cucinaiola a muris domorum extra per tres pedes ad mensuram iusti hominis voluerit vendere poma fructus seu olera supradicta quilibet ipsorum quolibet solvere teneatur comuni dictam pecunie quantitatem et ad dictis tribus pedibus in muros predictos liceat eis et cuilibet ipsorum et ipsarum vendere et emere sine pena et banno. Et quod nullus picciccaiolus vel picciccaiola audeat vel presumat sedere in termino ante domum sive domos filiorum Bartolocti sive recte trans iter cantonis dictarum domorum a domo heredum Jacobi Petri nec aliquid ponere in dicto termino ut via et strata sit libera transeuntibus. Et qui vel que contra fecerit in xl. sol. denariorum vice qualibet comuni Fulginei condempnetur. Et quilibet possit contra facientes accusare et habeat medietatem banni. Et stetur iuramento accusatoris et eius nomen teneatur secretum. Et nulla persona possit in dicta platea habere seu tenere in unum discum tantum longitudinis quatuor pedum ad pedem mensuram iusti hominis et uno pede et medio amplitudinis et unam predulam pro eam causa sedendi. Et quod quolibet sero eas debeat elevare de platea predicta et eas reportare. Et qui vel que contra faciat in quinque soldos denariorum vice qualibet puniatur. Et cuilibet sit licitum contra facientes accusare et habeat medietatem banni et nomen accusatoris teneatur

11v

precetur et stet mx° acciatoris adhoc ut no prestent ipedimetuz
euntibz de nocte pro custodia dce ciuit. Et si di prus ul pdula a
licui remansint denocte i platea pdca sit lictu cuilz psde ipa
actipe et hre ipru. Dumo hoc locu no hat i banchis q stat
iux dom existentes iux dcam plateaz. // ¶ Itez q capitls sdas
uinclo iur. et pen xxv. libr den de suo salario i mese i pncipio
sui regiminis teneat fare eligi i ysilio pp dce ciuitat duos bonos
hoies qui ordinet dcas piccicuolas cuanuolos et cuanuolas
q eisdez loca assignet i platea pdca. Qi et teneant cogere eas q
facientes ipdcis ul aliquo pdcoz actare et denuptiaz et hant
medietat banni. // ¶ Itez q nulla psona cuiuscuqz coditionis existat
possit nec debeat a verchis nouis itus ciuit fulg lauare seu
aliquo mo balneare cuz aqua caules u aliqua alia oleracia
cuiqz gnis existant u lactucas lauare balnear seu alio modo
mudare pen et banno x. s. den pro qlz psona et qt qualz quaqz fecit
iquibz pcapitls pp dce ciuit coi pdco debeat ydepn. Et vnicuiqz
sr liceat y facient accusare et hat medietate banni.

¶ De forma iux flaminea facienda — — Rra xxvi.

1 Item dicaz et ordin q potas et Capitls et coz officiales
tenean et debeat fare cauari i fieri form p qua fac fluere
seu curre debet aqua iux flaminea et fieri cauari et ample
ari debeat a capi a possess filij zucarij de villa sci miacelli i usqz
ipam flamineaz ita q possit fluere p form ipaz duo canales aq
vn quoz canaliuz fluere debeat iux flaminea de foris i forma
q est iux ipaz flaminea extra de foris p qua a fluat aq flumis
a p hoies magis adiacetes a hntes possess iux ipaz flaminea ipa
forma fieri fodi remudari et ampliari debeat ita et itatu q
sit sex pedibz ampla siue largha a quatuor pedibz cupa a bene
recta a capite usqz ad villaz rosarij adeo q dca aqua sin ipedim
ento aliquo. Et vna alia forme fiat a cauet iux dcaz flaminea
expte iferiori usqz ciuit fulg p hoies et psonas hntes possess iux
ipaz flaminea que sit largha unius et de foris quatuor pedibz et
totidez cupa. Et amplato dcaz formaz fiat et fieri debeat expte
traz a no flamin. Et ad pdca faciend et executioi madanda p
proximos subsequetes potes pp fulg fiat et fieri debeat vnus
bonus et sufficiens supstis cu illo salario qd hij idez potes eidem
supsti duxerint et eis placuit deputand. Qi supstis una cu noto
qui fuit deputatus sup hys actand supsit opy dce form fiende
Et pdci supstis et notus teneant pcise ita et talr facere et curare q
totuz opus necessariu dce forme a ipa form tota fiat a fieri de
beat cu effectu tpr regiminis subsequetiu potestatu pp dcz. Qui
potes pcise teneant a debeant uinclo iur et pen xxv. libr den
p quolz ad ipaz form fiend tpr ipoz dare opaz efficacez q p
ficiatur i totu i quibz xxv. libr den si pdca facere fierz obmiserit
p subsequetes eisdez potes coi fulg ipoz quilibz ydepn. Et notus

Expartte

reformationum teneatur et debeat eisdem potestati et capitaneo qui iurabit co
putare in eorum sacramento quod predicta faciat executioni mandari. Quicquid
autem predicti suprastantes in predictis exequendis duxerit faciendum quod imposi
tione penarum quam in executione ipsarum dummodo de voluntate ipsorum fecerint
valeat et teneat et plenum habeat robur firmitatis ad hoc ut dicte pe
ne veniant in comune Fulginei. Et quilibet predictorum hominum possit in dictam fla
minea predicta faciant possit suam possessionem tamen ad acquam libere sine
licentia alicuius. Et quilibet predictorum hominum debeat et teneatur manutenere
ipsam flamineam liberam et lectam. Et formas predictas modo simili
et formas ipsas non replere et cursum aque minime impedire. Et qui
contrafecerit in centum solidis denariorum comuni Fulginei. Medietas quarum perveniat suprastantibus de
beat condempnari. Et liceat unicuique contrafacientes accusare et habeat medietatem
banni et alia medietas sit comunis et accedat in usus accusatoris. Quod et
notarii et suprastantes et utrique ipsorum predictas omnibus exequendis imponere possint
penas et banna et auferre pro comuni ab inobedientibus prout de ipsorum aut
alterius eorum processerit voluntate. Teneatur et debeat notarius in generali tota
medietatem de flamine et occupatoribus ipsius facere relapsari pena
predicta in usus. Et nulla persona audeat vel presumat aliquam arborem ponere
seu allevare in ipsa flamine nec in ripis eiusdem et dictarum formarum extra
ipsius flaminis. Et si que arbores ibi starent teneatur et debeat dominus no
tarius ipsas facere elevari et removeri. // Item quod nulla persona
in dicta flamine extra de foris et in et a possessione supradicta filiorum Zucturi ubi
dicta forma incipit usque ad musilenum flaminis intus terminos civitatis
Fulginei. Et infra prope dictam flaminem scilicet ex ipsam nec prope aliqua strata
realem per decem mezenghas. Et a strata Catarana veteri et versus civi
tatem Fulginei. Et a strata mano intus versus dictam civitatem. Et a strata polo intus
versus civitatem eandem. Et a strata Exacthio intus versus sepedictam civitatem
per xx mezenghas possit nec debeat macerare canipam vel linum
seu aliquod maceratorium habere seu facere. Et qui contrafecerit in decem libris
denariorum mercede qualibet comuni Fulginei condempnetur. Et quilibet possit contrafacientes accusare et
habeat medietatem banni et nomen accusatoris teneatur secretum. // Item quod in
qualibet via que reddit caput in dictam flaminem debeat fieri unus pons
expensis hominum adiacentium. // Item quod quicumque habet aquam predictam
a comuni predicto seu per eam eidem comuni sibi vendita possit deruptiare
coram capitaneo dicte civitatis qualibet persona que auferret aquam ipsam
eidem vel illi cui daretur per ipsum conductorem a comuni. Et talis auferens
solvatur banno C solidorum denariorum. Et potestas et capitaneus predicta omnia teneantur
observare et observari facere vinculo iuramenti et penarum C librarum denariorum in quibus
si negligentes fuerint per syndicos dicti comunis ipsi comuni debeat condempnari. //
Item quod potestas et capitaneus suprastantes eligantur unus bonus homo qui faciat fieri duo-
bus bonos pontes in contrata a domo filiorum Raynutii Massey Ray-
nuctioni expensis hominum de Fileeto et hominum habitantium a domo filiorum
Ritiuute in ferri usque ad villam Rosarii ita quod de ipsis expensis unicui-
que imponatur pront utilitas consequetur

De conservando indempnes creditores emptorem per venditorem. Rubrica xxvii.

Item dicimus et ordinamus quod si quis vendidit vel vendiderit in futurum
vel quocumque alio modo vel titulo sibi transtulerit rem aliquam. Et
illam eandem rem postmodum vendidit vel vendiderit alteri

Quod macerari non possit in ... maceratorium ... [illegible] sub pena x lib.

De eo qui vendit rem duobus quod fiat ... [illegible] contra ... comunis ...

12v

quod talis venditor teneatur et debeat sedum emptorem seu eius heredes conservare i-
ndempnem eidem emptori aut eius heredi restituere pretium contemptum in ipsa
emptione seu dicta. Et nichilominus talis venditor pro tali fraude commissa
in duplum valoris rei vendite per capitaneum populi civitatis Fulginei comuni Fulginei
debeat condempnari. Et unicuique liceat contra facientem accusare. Et ad predicta pro-
banda sufficiat tantum si ipse accusator ostenderit de predictis venditoribus
duo instrumenta publica vel aliam probationem legitimam. Et ipsis instrumentis omnibus
et introductis pro bona et sufficienti probatione habeatur. Et predicta capitaneus
populi dicte civitatis teneatur facere fieri cum effectu infra xv. dies postquam inde
querelam receperit et coram eo propositum et petitum fuerit. Quod si non fe-
cerit vel in predictis negligens fuerit in centum libris denariorum per syndicum dicti comunis
ipsi comuni debeat condempnari.

Quod brevia solvant datia et collectas pro illis qui non sunt de iurisdictione comunis Fulginei. Rubrica xxviii.

Item dicimus et ordinamus quod pro illis personis que non fuerint de iuris-
dictione comunis Fulginei habentibus in dicta civitate vel eius districtu bona tene-
antur solvere datia et collectas pro ipsis bonis et eadem brevia in
quibus scripta et sita ipsa bona prout fuerint scripta in catasto et libra vel
apprecio dicti comunis. Et si dicta brevia non daret operam efficacem et non
curaret ita et taliter quod fructus ipsorum bonorum et rerum perveniant ad caput
brevia ipsorum si ipse persone forenses non solverint datia et collectas pro
predictis eorum bonis et rebus quod caput brevis non possint dare forenses predictis
assignare set teneantur solvere comuni predicto et dividere inter homines ipsorum
brevium ipsa datia et collectas contingentes ipsos forenses pro predictis eorum
bonis. Salvo quod si predicta brevia acceperint fructus ipsorum bonorum
et assignaverint eorum capiti brevis pro comuni quod non teneantur ad solutionem da-
tiorum et collectarum pro dictis forensibus. Et si aliquis ex dictis brevibus
vel capitibus ad aliam curiam occasione predicta fuerit vocatus potestas capitaneus
et comune Fulginei faciat syndicum et procuratorem in consilio. Qui syndicus pro eis
vel eo qui vocatus vel vocati essent fuerint vel fuerit comparere et ipsos
vocatos vel citatos defendere debeat in quibuscumque curiis expensis comunis
Fulginei. Et cuilibet capitibus sit licitum iterare tenutam et possessionem dictorum
bonorum et rerum pro quibus datia solverint sine alicuius contradictione et
alicuius curie requisitione capitulo aliquo non obstante que tenutam
et possessionem eorum comune Fulginei quilibet predictorum defendere teneatur.

Quod nullum capitulum apponatur in presenti statuto pro aliqua speciali persona nec contra specialem personam. Rubrica xxviii.

Item dicimus et ordinamus et presenti statuto firmamus quod nullum capitulum
apponatur in presenti statuto pro aliqua speciali persona nec contra aliquam
specialem personam de civitate Fulginei vel districtu. Et si aliquid appareret de-
beat elevari et eximi et nullam habeat roboris firmitatem set sit cas-
sum et irritum et nullius valoris exceptis capitulis factis pro officialibus
et contra officiales dicti comunis et pro Confalonerio populi sive iustitie dicte civi-
tatis et contra rebelles et proditores dicti comunis et condempnatos per quoscumque officiales.
Et exceptis capitulis loquentibus de religiosis personis et piis locis et offi-
cio camerarii et eius notarii et exceptis capitulis factis et faciendis contra eam

COMUNE DI FOLIGNO BIBLIOTECA CIVICA

ruffian(os) (et) corruptores officialium co(mmun)is p(re)d(ic)ti (et) illos qui (con)de(m)pnat(os) revendere (con)sue(ver)unt (et) capl(itu)lo f(a)c(t)o de reveniend(is) morozotia (et) calonicas civit(atis) p(re)d(ic)te quibus p(er) capl(itu)l(u)m no(n) possit i(n) aliq(uo) dero gare.

De cippis i(n) palatio no(n) tenendis — R(ubric)a ·30·

Item dicim(us) (et) ordin(amus) q(uod) cu(m) indecens sit (et) inhonestu(m) videatur tene(re) cippos i(n) palatio co(mmun)is i(n) loco ubi ius reddit(ur) (et) co(n)siliu(m) co(n)gregatur qui i(n) sala ip(s)i(us) palatij d(ic)ti cippi nulla tenus teneant(ur) s(ed) p(er)maneat i(n) carcerib(us) co(mmun)is p(re)d(ic)ti.

De clausuris faciend(is) int(er) co(n)sortes — R(ubric)a ·31·

31\. Item ordin(amus) (et) dicim(us) statuentes q(uod) si aliq(ui) h(abe)nt dom(um) u(e)l domos i(n)t(er) se divisas (et) no(n) clausas nec separatas una ab altera (et) aliq(ui)s ip(s)or(um) petierit q(uod) claudat(ur) Potestas (et) capit(aneus) (et) q(ui)l(ibet) ip(s)or(um) cora(m) quo petitu(m) fu(er)it teneat(ur) (et) debeat su(m)marie sine strepitu (et) figura iudicij i(p)sa(m) domu(m) divisa(m) a p(ar)tib(us) sive (con)sortib(us) u(e)l vicinis claudi face(re) a terra u(s)q(ue) ad su(m)mitate(m) dom(us) u(e)l domor(um) du(m)modo ip(s)e p(ar)tes co(mmun)iter faciat exp(en)sas ip(s)i(us) clausure (et) mictat(ur) co(mmun)iter casalenu(m) ubi clausura fu(er)it opportunu(m) (et) co(n)veniens. Et potestas et capitan(eus) hoc fieri face(re) teneant(ur) i(n)fra ·xv· dies post(quam) inde quere lam h(ab)uerint. Et si no(n) fecerit q(ui)l(ibet) ip(s)or(um) p(er)dat de suo salario xxv· libr(as) den(ariorum) i(n) q(ui)b(us) p(er) sy(n)dicu(m) d(ic)ti co(mmun)is eid(em) co(mmun)i debeat (con)de(m)p(nari). Et q(ui)l(ibet) possit (contra) facient(es) accusare (et) h(ab)eat medietat(em) banni Salvo (et) reservato q(uod) si q(ui)s no(n) h(ab)u(er)it unde exp(en)sas faciat p(ro) sua p(ar)te clausure faciend(e) q(uod) pars petens ip(s)as/ recepta ab ip(s)a p(ar)te y(d)onea cautione de restituendo medietate(m) o(mn)i(u)m exp(en)sar(um) quas ip(s)e fecerit i(n) tali clausura de inde ad unu(m) annu(m) prox(imum) (con)plend(um) possit face(re) suis exp(en)sis. Et q(ua)cu(m)q(ue) alius (con)sors post d(ic)tam elevate(m) volu(er)it aliq(ui)d i(n) d(ic)to muro pone(re) seu ligna micte(re) aut alias suas co(m)modita(tes) recipe(re) u(e)l h(abe)re q(uod) no(n) possit hoc face(re) donec (con)sorti satisfecerit de ex pens(is) o(mn)ib(us) f(ac)tis i(n) d(ic)to muro pro p(ar)te sua Salvis pactis f(ac)tis et h(ab)itis i(n)t(er) co(n)trahentes (et) co(n)sortes.

Et si aliquis re[...]
volunt murum alterius
plenar[...] am plenari
facere possit suis expen[sis]

De balistis co(mmun)is reminuendis — R(ubric)a ·32·

Item dicim(us) (et) ord(inamus) q(uod) capit(aneus) p(ro)p(ter) civitat(is) fulg(inei) ac pot(esta)tes p(ro)p(ter) civit(atis) eid(em) u(n)c(t)o iur(amen)to (et) pen(a) Centu(m) libr(arum) den(ariorum) co(mmun)i fulgin(ei) applicand(arum) teneant(ur) (et) debeant reminuire (et) reminuiri face(re) balistas ad tu(r)ni(m) sive ad duos pedes i(n)d(ic)tu(m) i(n) portas baculib(us) civit(atis) fulg(inei) faciend(is) i(n)quisit(is) (et) indagat(is) sollempn(iter) o(mn)es (et) singul(os) apud q(uo)s q(ui)c(umque) d(ic)te baliste rep(er)iretur u(e)l eent (con)tra o(mn)es (et) singl(os) aut m(od)o aliquo p(er)v(e)n(er)issent ip(s)is q(ue) balistis i(n)ventis face(re) assignari ad custodiend(um) et s(er)vand(um) ip(s)as uni probo viro p(ro) q(ua)l(ibet) bravi s(cilicet) balistam sui bravis. Et q(uod) si aliq(ua) ex d(ic)tis balistis eet p(er)dita seu p(er)ita pro d(ic)to co(mmun)i seu i(n) s(er)vitiu(m) ip(s)i(us) co(mmun)is q(uo)d depeciu(m) d(ic)ti co(mmun)is resti tuat(ur) et mede(re)tur alia balista extimatio(n)is (et) valoris d(ic)te ba liste p(er)dite h(om)i(ni)b(us) illi(us) bravis quor(um) d(ic)ta balista p(er)dita fuiss(et).

Item teneant(ur) (et) debeat capit(aneus) et pot(esta)tes p(re)d(ic)ti reinvenire (et) reinvenir(i) face(re) o(mn)es (et) singulas balistas i(n) portas p(re)d(ic)tam co(mmun)e ful gin(ei) spatib(us) p(ro)u(ide) d(ict)a civit(atis) fulg(inei) (et) district(us) quor(um) bona erant

in libra dicti communis v. den. et ab inde supra pro quolibet. Et ipsas balistas faciant conservari ad servitium et honorem communis predicti. Et si ipse baliste vel aliqua ipsarum reactatione aliqua indigerent faciant reactari habentibus curam ipsorum expensis. Et teneantur capitanei et priores predicti quibuslibet sex mensibus ad minus balistas ipsas coram eis facere presentari et deferri et diligenter inquirere si aliqua ipsarum balistarum esset perdita. Et si aliqua expensis predictis non presentaverit se seu alius pro eo cui ipsa balista in termino assignato puniri debeat per capitaneum supradictum in x. sol. den. pro qualibet vice. Et predicta et quodlibet predictorum predicti capitanei et priores vinculo iuramenti et pena centum libr. den. de eorum salario teneantur et debeant executioni mandare. In qua pena si negligentes fuerint vel remissi per syndicos communis predicti ipsi communi debeant condempnari.

De iuramento prestando per homines de capudacqua. Rubrica 33.

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus civitatis Fulginei ad petitionem cuiuscumque petentis de civitate predicta teneantur et debeant iurari facere consules et omnes homines et mulieres de caput acqua qui et que pannum et acciam curant salutare eorum artis et singulorum qui faciet curare acciam sive pannum. Et si potestas et capitaneus predicti hoc non fecerint quilibet ipsorum in x. libr. communi Fulginei debeant condempnari.

De sententiis ferendis per officiales communis in palatio communis Fulginei. Rubrica 34.

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus civitatis Fulginei die qua ferunt sententias condempnationis et absolutionis in consilio generali teneantur et debeant proferre et dare et die precedenti per dictam civitatem facere banniri per quemcumque habet aliquid facere in curia communis Fulginei in dicta malleficiorum vel qui seu ubi habet questionem malleficiorum vel qui ad audiendum sententiam debeat interesse. Et tale bannimentum sit et habeat pro vera citatione legitima et peremptoria ac si personaliter facta esset ipsa citatio et fuerat. Et non venientes et non existentes in ipso consilio veram et legitimam citationem ita quod decetero contra ipsam sententiam condempnationis vel absolutionis aliquid non possit opponi dici vel allegari occasione predicta. Et hec fiant in palatio communis Fulginei sive ubi sententie feruntur ibidem.

[margin: ... statuto communis R. 9. li. 9. et ... 68 et ...]

De violentiis factis pupillis in eorum possessionibus per potentes. Rubrica 35.

Item dicimus et ordinamus quod si aliquibus pupillis seu minoribus vel miserabilibus personis seu minus potentibus ab aliquibus magnis vel de magnatibus seu potentibus facta fuerit aliqua molestia seu violentia in aliquibus possessionibus terris vel rebus quibuscumque quocumque tempore facta fuerit potestas capitaneus et priores populi civitatis Fulginei teneantur et debeant predictas personas restitui et restitutum facere in dictis suis possessionibus et rebus aliis quibuscumque non obstantibus exceptionibus aliquibus de dolo vel facto oppositis ex quo de molestia constiterit. De quibus et super quibus predicti officiales summarie sine strepitu et figura iudicii et omni iure et ordine substantiali et sollempni obmisso cognoscere possint et teneantur. Et predicta et quodlibet predictorum predicti potestas et capitaneus et priores populi ac etiam confalonerius iustitie teneantur et debeant vinculo iuramenti et pena C. libr. den. pro quolibet contrafaciente in hoc capitulo facere observare et adimplere et

[margin: De pupillis minoribus et aliis personis miserabilibus facta molestia in eorum possessionibus ... et ... ab aliquibus potentibus ...]

executori mandare. Et insuper tum dicti potestas capitaneus et priores remissi fuerint seu cessaverint in executione premissorum, Confalonerius supradictus facere possit et teneatur per se ipsum vinculo iuramenti et pena predicta ad petitionem cuiuscumque petentis.

De hiis qui debent trahere ad extinguendum ignem. Rubrica 36.

Item dicimus et ordinamus quod si contigerit in aliqua domo civitatis Fulginei ignem elevari et propter ipsum ignem incendium et combustionem dicte domus deguastaretur aliqua alia domus in toto vel in parte, quod per commune Fulginei satisfiat illi cuius talis domus deguastata fuerit secundum extimationem fiendam de domo ipsa ut potestati et capitaneo videbitur convenire. Item quod ad dictum ignem extinguendum ordinentur et eligantur per capitaneum et priores populi dicte civitatis VI boni homines, inter quos sint et esse debeant omnes et singuli magistri lignaminum et lapidum civitatis Fulginei, qui muniti armis trahant ad dictum ignem extinguendum ubi et quotiens fuerit opportunum et ad custodiendum bona et res hominum de contrata in qua fuerit dictus ignis. Et habeat quilibet dictorum magistrorum lignaminum et lapidum qui ad aliquem ignem extinguendum traxerit a communi Fulginei duos solidos denariorum, habita provisione capitanei et considerata qualitate ignis. Et quicumque predictorum non traxerit ad ignem predictum solvat vice qualibet communi Fulginei nomine banni XX solidos denariorum. Et si fuerint in festum … fuerit in dicta contrata et talis fuerit non invenietur, emendetur per dictos VI homines. Item quod capitaneus populi supradictus expensis communis Fulginei faciat fieri viginti uncinos de ferro qui dentur XX hominibus de predictis prout videbitur capitaneo supradicto, qui trahant ad extinguendum ignem cum uncinis predictis, ipsosque teneat penes se predicto. Item quod nulla alia persona ire debeat ad extinguendum ignem nisi predicti VI homines sine licentia potestatis et capitanei. Et qui contrafecerit solvat nomine banni communi Fulginei C solidos denariorum. Salvo quod vicini et consanguinei proximi ad dictum patientem incendium sine pena et banno. Item quod si aliqua mulier causa portandi aquam ad dictum ignem aliquam brocham sive amphoram fregerit, eidem emendetur per commune Fulginei, scilicet pro qualibet brocha sive amphora fracta dentur octo XII denarii. Et causa dicti constet simplici verbo mulieris. Et predicti VI homines dividant predictas [illegible] et requirantur per notarium potestatis.

Quod bona exbannitorum teneantur et capiantur pro communi Fulginei. Rubrica 37.

Item dicimus et ordinamus quod omnia bona exbannitorum communis Fulginei capiantur et teneantur pro communi Fulginei et per ipsum commune, et fructus ipsorum bonorum auctoritate presentis capituli sint communis Fulginei predicti, et ipsi fructus non computentur in sortem condempnationis dominorum condempnationum seu bannorum solutionis communis Fulginei integre cum effectu. Et camerarius communis Fulginei auctoritate presentis capituli sit sindicus dicti communis ad recipiendum dicta bona et ea locandum et fructus ex ipsis percipiendum pro dicto communi. Et predicta potestas et capitaneus per se et pena mille librarum denariorum teneatur

et debeat sine diminutione aliqua facere observari. Et cum dicti
comunis predicta facere teneatur pena privationis officii et quinquaginta librarum denariorum
comuni Fulginei applicanda. // ¶ Item quod nulla persona que esset exbandita
in aliqua quantitate pecunie comuni Fulginei in iure non audiatur nisi primo
fuerit rebandita et quantitatem in qua fuit exbandita solverit comuni
predicto / nec etiam eidem exbandito predicta procurator seu advocatus / nec
aliquis alius pro eo. Et quicumque pro aliquo exbandito dicti comunis
aliquam partem fecerit seu advocatorem coram aliquo officiali
dicti comunis persistit in x libr. den. comuni Fulginei condempnetur et qualibet
Et quilibet possit contrafacientes accusare et habeat medietatem banni. ¶ Item
quod bona exbanditorum et condempnatorum dicti comunis per syndicos ad hec or-
dinatos vendantur et concedantur consulibus et sindicis societatum castrorum
villarum et locorum districtus et civitatis Fulginei in quibus tales exban-
diti et condempnati morabantur tempore banni et condempnationis dati et
lati hiis eorum ad quam emptorem s. dictorum bonorum fuerint consules et
sindici dicti comunis nomine et vice hominum quorum consules et syndici
fuerint per potestatem et capitaneum dicte civitatis cogantur et vendantur
et tradantur eisdem pro ~~proprio~~ minori pretio quo ipsa bona re-
perientur extimata in libra comunis Fulginei. Et si aliqua ex ipsis
bonis extimata non esset extimentur per duos bonos homines ponendos
ad hoc per dictum potestatem et capitaneum. Et predicta quilibet predictorum potestas et
capitaneus dicti et quilibet ipsorum teneantur et debeat vinculo iuramenti
et pena V^c librarum denariorum de eorum salario in quibus si contrafecerit persistendo
dicti comunis ipsi comuni debeant condempnari infra mensem post latam sententiam de-
tali exbandito et condempnato facere et fieri facere et ad executionem exequi
cum effectu.

Pena fauentis exbanditis vide hic et inde in ... 90 et 91 et 101.

¶ De rebus comunis reinveniendis et de officio capitanei — Rubrica 38.

Item dicimus et ordinamus quod capitaneus populi civitatis et eius
iudex et notarius presentes sine diminutione aliqua tene-
antur et debeat defendere salvare et manutenere
Castrum Vechiani castrum Popule. Castrum Collisfloreti
et Castrum Basilie ac Collis Landri cum omnibus et singulis iuribus
et pertinentiis eorum. Et omnes et singulos venientes ad habitandum
in dictis castris et Colle Landri predicto et podium Carestie cum terris
possessionibus et iuribus ipsius comunis. Et quod capitaneus predictus qui pro tempore fuerit
infra unum mensem post festum beati Feliciani teneatur et debeat
et recipere novam tenutam et possessionem pro dicto comuni de dictis castris terris
locis possessionibus et iuribus ut continetur et apparet in instrumento scripto
manu Massey Bonadducti notarii et etiam aliorum notariorum
de civitate predicta. Et de castro Montis Acuti Montis Tissi
Castri Capudacque Collis Medii et de omnibus aliis rebus
pertinentibus ad dictum comune. Cum quo quidem capitaneo cum dicti

Capitaneus in primo suo officio recipiebat novas tenutas castrorum Vechiani et aliorum bonorum descriptorum pro comuni Fulginei.

comunis accedere debeat rectoris eius domini camerarij nomine ad recipiendum tenutam
omnium predictorum Et sic dictus camerarius auctoritate presentis capituli legitimus sindicus
comunis predicti ad intrandum et apprehendendum tenutam et possessionem dictorum ca-
strorum / bonorum / possessionum et iurium comunis predicti sic est a generali consilio
dicte civitatis ordinarie constitutus et auctoritate potestatis et capitanei ad
predicta omnia et singula facienda Et predicta omnia et singula dictus capitaneus
teneatur facere observari. Et si mandata sua sive / precepta / aut instrumenta
habet predicta vel aliquid predictorum non admictantur sed sint cassa et vana
et nullius valoris Et volens ipsis uti nullatenus audiatur Et specialiter
omnia que scripta sunt manu ser Masii Rayneri notarij olim vel alterius
cuiuscumque notarij sed sint cassa et vana Et quod terre et possessiones que sunt
divise cum vassallis comunis Fulginei terminentur et mensurentur ita quod non
possint minime subtrahi vel apprehendi per aliquam personam sicut melius
fieri potest ¶ Item quod dictus capitaneus teneatur et debeat facere fieri
domus in casaleno dicti castri Verchiani infra muros novos dicti castri
Et assignatas hominibus dicti castri bene cuilibet in casaleno sibi assignato
et dato Et quod omnes domos dicti castri et qualibet ipsarum faciant recoo-
periri et refici ita quod omnes homines castri eiusdem habeant et habere debeant
domos in ipso castro pena .l. librarum denariorum pro qualibet ipsorum Que pena
dicto comuni Fulginei applicetur. Et si predicta mandato dicti domini capitanei non
fecerit seu facere contempserint in pena predicta comuni Fulginei applicanda
puniatur et specialiter condemnentur ¶ Item dicimus et ordinamus quod dic-
tus capitaneus eligat et eligere debeat tres bonos et ydoneos homines
ad videndum casalena predicti castri Verchiani que divisa non sunt Et
ad reinveniendum omnes et singulas possessiones pertinentes ad iurisdicti-
onem dicti castri Et de terris et possessionibus dicti castri ita quod omnes posse-
ssiones dicti castri reducantur inter se fundos sive campos Et ad alia
facienda circa predicta que ad utilitatem dicti castri videbuntur ex-
pedire Et quod quicquid per predictos factum fuerit in predictis habeant roboris
firmitatem ac si per dictum comune Fulginei facta essent Et quod capitaneus
pro dicte civitatis bona cum prioribus dicti populi videlicet [illegible] et pena
.C. librarum denariorum de suo salario ~~retineant~~ et debeant accedere
ad possessiones quas comune Fulginei habet in contrata Stazani emptas per sy-
ndicum dicti comunis a Petriolo domini Johannis Et de ipsis possessionibus te-
nutam intrare et apprehendere et expellere heredes dicti Petrioli
et qualibet aliam personam que ipsas teneret nisi pro comuni predicto Et
quod dicte possessiones non locentur filio dicti Petrioli nec alteri pro eo
¶ Item quod capitaneus predictus teneatur et debeat una cum syndico dicti comunis
infra mensem a principio sui regiminis intrare tenutam et possessionem
nomine dicti comunis de bonis terris et possessionibus que et quas dictum comune habet
in castro Collis Floreti secundum emptionem factam per comune predictum a domino
Raynaldo domini Neopolionis et a domino Bernardino Et ipsa bona
locare ad affictum illis personis quibus videbitur capitaneo

predicto et dominis prioribus populi civitatis eiusdem. Et si capitaneus negligens fuerit in premissis condemnetur domino defensori et syndici dicti communis in .l. libris denariorum.

De novis societatibus tollendis — Rubrica 39.

Item dicimus et ordinamus ad hoc ut civitas Fulginei quiete et pacifice quiescat et omnia scandala et seditiones remaneant et omnis tollatur materia malignandi quod omnes et singule societates nove civitatis Fulginei comitatus et districtus et quecumque actenus confecerint ~~app~~ que nove societates appellantur auctoritate presentis capituli sint casse et intelligantur casse et nullius valoris atque momenti nisi de licentia potestatis capitanei priorum et confalonerii populi apparerent et fierent.

De adiutorio fiendo in opere ecclesie sancti Feliciani de Mormosone — Rubrica 40.

Item statuimus et ordinamus quod ad honorem dei et gloriosissimi martiris beati Feliciani Camerarius communis Fulginei possit teneatur et debeat expendere de pecunia et avere dicti communis in constructione unius campanilis fiendi et construendi in ecclesia beati Feliciani constructa in contrata Mormosonis ac etiam in una campana apponenda in eodem campanili et in ornamentis altaris dicte ecclesie ac paramentis clericorum deputandorum in ipsa ecclesia usque ad quantitatem et summam .l. librarum denariorum et plus et pluries prout videbitur prioribus populi dicte civitatis qui pro tempore fuerint et confalonerio iustitie dicte civitatis. Item quod priores et populus civitatis predicte supplicent domino episcopo Fulginati ut dignetur dicte ecclesie providere de bono et sufficienti presbitero qui ibi dum expediret celebret divina officia.

De prestatione facienda per ~~potestatem~~ capitaneum potestati et suis officialibus — Rubrica 41.

Item dicimus et ordinamus quod capitaneus populi civitatis Fulginei seu eius iudex teneantur et debeant prestare potestati iudicibus et notariis eius singulis mensibus ut debeant observare et observari facere omnia et singula statuta et capitula communis et populi Fulginatis. Item quod potestas dicte civitatis non possit nec debeat proponere in consilio vel arengha quod ipse vel aliquis de sua familia de neglectis et obmissis per eos absolvatur nec aliquam absolutionem petere de aliquo per eum vel per aliquem predictorum facto vel gesto vel omisso contra formam aliorum statutorum. Et si fieret non valeant sed sit cassa irrita et nullius valoris. Et consiliarius qui consilium dederit seu consuluerit in .l. libris denariorum communi Fulginei per capitaneum predictum condemnetur. Et priores et syndici civitatis Fulginei teneantur et debeant quolibet mense durante suo officio prestitum et prestationem facere potestati et capitaneo et eorum officialibus.

Quod [illegible] potestati prestet de observantia statutorum

Quod potestas non possit petere gratiam vel per aliquem officialem eius absolutionem de obmissis et neglectis [illegible] pena [illegible]

utrorumque statutorum per rectores dicte civitatis observetur et observari debeat cum
effectu. Et de talibus protestationibus appareat publicum instrumentum manu notarii
et ipsi syndici ad penam .x. librarum denariorum in quibus per rectores dicti populi debeant
condempnari. ¶ Item quod notarii reformationum civitatis iuramento iuris et pena
.x. librarum denariorum non scribant nec scribere debeant aliquam propositam seu
reformationem contra formam suprascriptam.

¶ De alimentis prestandis

Rubrica .42.

Item dicimus et ordinamus quod si contingat aliquam mulierem seor-
sum a viro suo manere suspectionem de viro suo offendi cu-
lpa ipsius viri, potestas et eius iudex ac capitaneus populi dicte civitatis
teneantur et debeant vinculo iuramenti omni occasione et exceptione remotis
constringere virum ipsius mulieris quod ipse ipsi sue uxori prestare debeat
alimenta oportuna secundum quantitatem dotis et facultatem mariti. Statuentes
quod dicti officiales et quilibet ipsorum teneantur et debeant ipsi mulieri alimen-
ta decernere et dari facere pro alimentis die quolibet octo denariorum pro cen-
tenario dotis sue usque in ducentis libris denariorum. Et ab inde supra pro quo-
libet centenario plurium sex denariorum vel alterius prout cognitum fuerit. Et tam-
diu dicta alimenta prestentur quamdiu steterit maritus dicte talis mulie-
ris quod eam non reduxerit cum effectu et securitatem prestiterit quod ea-
m non offendat ultra quam deceat, et a viro permittatur. ¶ Si vero uxor
dotem non habuerit seu haberet dotem secundum facultatem viri sit
in discretione iudicis qui eam cognoverit alimenta decernatur et decreta
prestentur. Qui potestas et ceteri officiales predicti summarie et de plano
alimenta predicta infra .x. dies postquam coram eis vel altero ipsorum exponatur
querela fuerit facta per ipsam mulierem vel aliquam personam pro ea vel
eius nomine. Et a tali decreto et diffinitione non possit nec debeat
appellari. ¶ Et idem dicimus de viduis. Et si predicta potestas et
capitaneus et eorum iudices et officiales in predictis fuerint negligen-
tes et ea non duxerint ad effectum in .xxv. libris denariorum communi Fulginei inde
quilibet condempnetur. Et quilibet predictorum qui contra fecerit. Et nichilominus
dominus capitaneus intendat ad executionem premissorum statuto aliquo communis
vel populi dicte civitatis quod in contrarium loqueretur non obstante. ¶ Et quicquid dominus
capitaneus fecerit in premissis valeat et teneat et plenam obtineat
roboris firmitatem. Et hoc capitulum sit precisum in qualibet parte sui.
¶ Et idem dicimus de viduis et mulieribus aliis que remanserint
vidue et quibus dotes non fuerint restitute. Quibus officiales
dicte civitatis faciant alimenta dari et decerni quousque dotes et augumenta
dotium eis fuerint integre restitute. Et hoc locum habeat in
presenti capitulo et statuto. ¶ Item quod nulla persona possit nec debeat pe-
tere seu peti facere pro dote alicuius mulieris male condicionis et fame
morte aliqua alimenta et que mulier sui culpa et defectu steterit
seu stetisset seorsum tempore sue mortis a viro suo. Et quod ad pro-
bationem quod talis mulier fuerit male condicionis et fame predicte sufficiat
probatio .v. testium de publica voce et fama.

¶ De lumine communis Fulginei concessio ad affictum

Rubrica 43.

De hiis vide statutum communis li. 4. rubrica 43. de alimentis prestandis

Fictus rectori communis Fulginei
Dominus i Ra...

16v

Item dicimus et ordinamus quod omnes qui tenentes et habentes ad affictum de bonis comunis Fulg. vel carbonariis montorotys(?) terris paludibus et quibuscumque aliis rebus ac etiam habentes ad affictum molendina olivarum teneantur et debeant affictum promissum syndico comunis Fulg. dare et solvere ad terminos contentos in instrumentis locationum earum et res quas habuerint ad affictum a dicto comuni salvare et manutenere ad opus et utilitatem dicti comunis. Et potestas et capitaneus dicte civitatis teneantur et debeant iuvando iuramenti ipsas locationes modo quo supra defendere ab omni persona et universitate omnibus expensis dicti comunis illis personis quibus necesse fuerit vel fuerint ad affictum res predicte vel aliqua ipsarum a comuni predicto usque ad tempus contentum in instrumentis locationum predictarum celebratarum in et cetera predictum et spa-les(?) [illegible]. Et si predicti potestas et capitaneus in predictis fuerint negligentes in .l. libr. den. pro syndico dicti comunis ipsi comuni debeant condempnari. Et hoc capitulum sit precisum in quolibet parte sui cui nullum aliud capitulum ante vel retro positum contradicat.

De favore dando suprastitibus paludis — Rubrica 44

De conservatione(?) ... in statuto comunis li. 3. R. 12 et li. R. 131

De palude comunis

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus civitatis Fulg. teneantur et debeant iuvando iuramenti et pena .xxv. libr. den. de eorum salario in quibus dicto comuni pro syndico cedat comunis vice qualibet quotiens contrafecerit debeant condempnari dare et prestare suprastitibus paludis comunis Fulg. ad custodiendum ipsam auxilium et favorem ita quod nullus in ea dampnum inferat nec inferre possit et condempnare et punire omnes dampnum dantes pro quolibet et vice qualibet secundum penam habitam in dictis conductores et comunis Fulg. et secundum ordinamenta dicte paludis et suprastitum ipsius. Quod quidem capitulum potestas et capitaneus et sui officiales teneantur et debeant observare omni ordine iudiciario obmisso et qualibet sollempnitate et iuris sollempnitate. Teneantur et debeant potestas pro tempore qui pro tempore fuerit iuvando iuramenti coram officio perdurantes facere bene et mundari flumen time(?) per illos homines et terras de planitie civitatis Fulg. quibus ipsis potestatibus et capitaneis melius videbitur convenire. Et hoc capitulum sit precisum in quolibet parte sui.

De armis retinendis et conservandis — Rubrica 45

Item dicimus et ordinamus quod potestas pro tempore presentes seu eorum proximi in officio potestatis successores et confalonerius eiusdem pro tempore cum quatuor prioribus pro quolibet tertio eligendis ad hoc per dictos potestatem et confalonerium in ponant vel pavesses vel hominibus civitatis Fulg. scilicet ducentos pro quolibet tertio. Et unusquisque de dicto numero vel [illegible] in posito fuerit pavesem teneantur habere in terminum statuendum et assignandum per dictos potestatem et confalonerium et quatuor pro quolibet tertio. Et nullus cui sera(?) fuerit in posito predicta possit nec debeant vendere pignorari seu alteri quocumque colore quesito obligare ipsum pavesem sed potius teneantur et debeant eundem tenere et conservare ad servitium et honorem comunis Fulg. pena .C. sol. den. in quibus contrafaciens pro capitulo supra dicto in quolibet comuni Fulg. condempnetur. Et quod nulla persona cuiuscumque conditionis existat possit nec debeant aliqua ratione vel causa ab aliqua persona aliquem ex dictis pavesis in pignus seu in venditione aut alio modo quocumque recipere ad penam predictam supra scriptam in quibus penis contrafacientes pro capitulo supra dictum comuni predicto debeant condempnari. Et quod dictus capitulum statim

post factam dictam impositionem de toto partam expensas p(er) paciers p(re)d(ic)ti
habeant pro illos quibus in positi fuerint paciers p(re)d(ic)ti modo quo .6.
j. terminum assignandis et statuendis pro impositores p(re)d(ic)tos Et si d(ic)tus
capit(aneus) in p(re)missis negligens fuerit vel remissus incurrat pe-
nam .C. libr. den. de suo salario com(mun)is fulg. applicandis ¶ Item q(uod)
singulis qui sunt et erunt ad officium p(ro)curatoris p(ro) d(i)c(t)e civitatis
teneantur et debeant habere et tenere ad s(er)vitium et honorem com(mun)is p(re)d(ic)ti unum
paucerium bonum et sufficientem pena .C. s. den. pro quolibet et vice qualibet
qua contrafecerit et requisitio fieret et non haberet singulis pro dictum capit(aneum)
d(ic)to com(mun)i debeant condemnari ¶ De armario faciendo — R(ubric)a .46

~~De exemplatione huius statuti~~ — ~~R(ubric)a xxj~~

Item dicimus et ordinamus q(uod) potestas et capit(aneus) qui p(ro) t(em)p(o)re fuerint in civitate fulg(inei)
teneantur et debeant infra unum mensem facere fieri unum armarium in palatio
sive domo ubi moratur ipse capit(aneus) in quo reponantur libri d(ic)ti com(mun)is videlicet regi-
strum de omnibus possessionibus d(ic)ti com(mun)is et sive et exbandimenta de quo quidem regi-
stro sive exbandimentis fiant tres libri unus quorum reponatur in d(i)c(t)o
armario alius in sacristia fratrum et alius sit penes camerarium d(ic)ti com(mun)is et que re-
perirentur scripta in d(ic)tis registris sive exbandimentis ac condemnationibus valeant
et teneant et plena fides adhibeatur eisdem Et omnes cancellature q(ue)
apparerent in d(ic)tis libris vel aliquo ipsorum de quacumque condemnatione de qua
appareret solutio esse facta in totum vel in partem ex deliberatione consilii genera-
lis p(o)p(u)li vel alterius cuiuscumque habentis auctoritatem posse id facere valeant et
teneant et fides adhibeatur eisdem at aliter facta non valeant nec habeant
roboris firmitatem et ipsi cancellationi non stetur et fides aliqua non d(etu)r.

¶ De pacibus faciendis Et de pena rumpentis pacem — R(ubric)a 47

Item dicimus et ordinamus ad hon(orem) et reverentiam omnipotentis
dei et beatissime virginis marie matris eius et beati feliciani martiris — V(ide) i(n) d(ic)to statuto com(mun)is l(ibro) v. i(n) r(ubrica) ...
et ad pacificum tranquillum et bonum statum com(mun)is et p(o)p(u)li civitatis fulg(inei) q(uod)
potestas et capit(aneus) d(ic)te civitatis p(ri)mo m(en)se eorum regiminis teneantur
inquirere et invenire omnes et singulas inimicitias et discordias que
s(un)t inter singulos fulginates Et de ipsis inimicitiis et discordiis facere
fieri pacem inter ipsas discordias pacificare et discordes compellere rea-
liter et personaliter et quocumque modo eis placuerit ad ipsas paces et concor-
dias faciendas pro datione fideiussorum et pro bonas cautiones et obligationes
reales et personales quas ad utramque p(ar)tem duxerit acceptandum et facere
ipsas roborari et confirmari Que quidem inquisitionem d(ic)ti potestas et capit(aneus)
incipere et facere teneantur .j. tres dies a die introytus eorum regiminis
et .j. duos m(en)ses executioni mandare ¶ Hoc tamen salvo q(uod) de aliquo maleficio
iniuria vel excessus excessibus in iniuriis vel offensis aliquis cogi non po-
ssit ad pacem faciendam .j. annum a t(em)p(o)re maleficii p(er)petrati. Et si p(re)d(ic)ti
potestas et capit(aneus) in p(re)d(ic)tis fuerint negligentes seu remissi et p(re)d(ic)ta
non fecerint in .v(c). libr. den. pro quolibet qui contrafecerit de suo salario com(mun)is
fulg. pro synd(icum) d(ic)ti com(mun)is debeant condemnari Et si aliquis pacem vel concordi-
am sic factam rumpere vel quocumque modo molare p(re)sumpserit de iure vel de facto
iudicio vel extra agendo vel defendendo in damnum seu p(re)iudicium partis cum
qua pacem fecerit in .v(c). libr. den. pro potestatem et capit(aneum) d(ic)tos d(ic)to

.j. Item non pot(est) cogi ad pacem aliquis an(te) q(uam) condemnatio sit soluta in(fra) s(ecun)d(u)m h(oc) stat(utum)

Pena rumpentis d(ic)tam pacem ... 500 libr. ... h. y. st. 8

17v

com(un)i debeat condemnari. ¶ Item quod si inter aliquos de com(un)i concordia facta esset pax post sollempnitatem predictam, si de verbis iniuriosis vel iniuriis, contra ipsam pacem in .x. libr. den. com(un)i Fulg(inei) condemnetur. Et si modo facta fuerit pax de offensa in persona cum sanguinis effusione pro percussione sive magagnam sive accatucem(?) in .C. libr. den. frangens pacem ipsam com(un)i predicto debeat condemnari. Si vero facta fuerit pax de offensa cum magagna vel accatura(?) vel alio maiori delicto, condemnetur contra pacem ipsam in .v.C. libr. den. com(un)i predicto. ¶ Si vero de homicidio in mille libr. den. frangens pacem ipsam dicto com(un)i debeat condemnari si eum occiderit. Si vero offenderet solvat penam duplam com(un)i predicto pro penas convencionales et penas delictorum per eum commissorum in quibus nihilominus debeat condemnari. Dummodo hoc capitulum se non extendat ad rebelles et exbanditos dicti com(un)is et non possint invitati cogi ad pacem faciendam si de offensa facta non fuerit facta solutio banni com(un)i predicto.

Notanda: penarum frangentis pacem de com(un)i concordia factam.

Nota quod non possunt cogi offensores facere pacem nisi soluto condempnatis.

De cassaro faciendo in castro sancti petri — Rubrica 48

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus qui pro tempore erunt post festum beati Feliciani teneantur et debeant vinculo iuramenti post facere fieri unam turrim et unum cassarum in castro sancti petri quod ordinaretur fieri in colle ... prout videbitur ipsis potestati et capitaneo consilio credentie. Et hoc si deliberabitur fieri in consilio in quo proponere teneantur predicta. Et quicumque ceperit aliquod castellanum in dicto castro debeant in expensis predicta. Et ... muratum murum quod debet esse ... unum mensem computandum a festo sancti Feliciani predicto in antea et ipsum fornire usque ad festum sancti petri de mense iunii sub pena .C. libr. den. pro quolibet ipsorum. Et potestas et capitaneus teneantur predictum facere adimplere sub pena .C. libr. den. pro quolibet. Et quod ipsum castrum et omnia hedificia ipsius castri sint et esse debeant ad honorem dominii et utilitatem ac potentatum dicti com(un)is Fulg(inei). Et quod aliqua ex domibus dicti castri vendi non possit sine licentia potestatis et capitanei priorum ac confaloneriorum populi civitatis dicte qui pro tempore fuerint. Et qui contra fecerit puniatur ad arbitrium capitanei civitatis dicte. Et nihilominus talis venditio non valeat ipso iure. Et potestas et capitaneus teneantur ipsam domum alteri locare ad utilitatem dicti com(un)is Fulg(inei).

Quod liceat potestati procedere in omnibus [struck through] maleficiis — Rubrica 49

Item dicimus et ordinamus quod in omnibus malleficiis iniuriis et offensis liceat potestati civitatis Fulg(inei) et etiam teneantur per accusationem denuntiationem seu inquisitionem ordinarie et extraordinarie procedere. Et de quo ipsi potestati licuerit de ipsis malleficiis iniuriis et offensis procedere possit et debeat ad sententiam ferendam non obstante quod in processu iuris sollempnitas non esset servata in toto vel in parte. Et teneantur ipse potestas et debeant ac eis liceat procedere contra delinquentes in predictis ad sententiam dandam vel constringendum ipsos in palatio ad depositum faciendum tormentandum tamen exibeant copiam actorum et terminum dent ad reprobandum testes et ad alia facienda que sibi videbuntur ad hoc ut mallitia inveniatur non obstante capitulo quod loquitur quod nemo ad confinia mictatur. Item statuto quod loquitur quod nemo detineatur et constringatur si dederit fideiussorem. Et quolibet alio capitulo quod in contrarium loqueretur. Salvo quod si ipse potestas vel aliis

Vide statuta veteris libro ... et ... 91 ... 133

Nota quod potestas pro condempnatis debet confinare et in palatio cogere ad depositum faciendum.

Nota de tormentis ... in statuto com(un)is rubrica 72 libro 2° ...

Et quod in libro ... statutorum com(un)is rubrica 21 et rubrica 72 ... hoc statutum corrigunt ... statuta de fideiussione. Et veniunt ad statuta com(un)is rubrica 1 et rubrica 21 quod ... de deposito ... debeant correcta.

¶ Nota quod accusator teneatur probare per appellationem

cuiusque intenderet ad se omnino tendendum quemquam qui ille talis possit ad capitulum
recurrere. Et si aliquis terminus contineretur in aliquo statuto seu quod non
fieri deberet accusatio de quocumque maleficio non valeat ille terminus
nec preiudicet accusatori non obstante aliquo statuto quod in contrarium
loqueretur. Et testes possint recipi per notarium curie super quocumque
maleficio et post conclusionem illius etiam quem ingreretur aut alio modo procederet et eorum dicta valeant plenarie. ¶ Item quod processus qui fiet
contra quemcumque committentem aliquod maleficium seu iniuriam non possit nec alio
modo tolli non obstante quod consensus partis non intervenerit. Et hoc locum
habeat tam in accusandis quam in excusandis. ¶ Item quod capitulum decemviri
teneantur et debeant et liceat eis procedere contra quoscumque committentes
tractantes aut ordinantes seu tractatum aut ordinationem facientes
per directum vel obliquum aliquid contra presentem bonum statum decemvirum
Fulginei et inmutationem ipsius status. ¶ Insuper firmamus et dicimus quod presens
capitulum contentum eo non derogetur nec derogare aut obstare
valeat capitulo quod loquitur in favorem et super libertate priorum seu illorum
qui fuerunt et erunt ad officium priorum populi decemvirorum. Et capitulo quod loquitur quod non possit procedi de homicidio elapso anno. Nec non
capitulo scripto in secunda parte statuti communis Fulginei contentis in ipso capitulo posito
sub rubrica de hiis qui a penis et bannis excipiuntur. Et in capitulo illo capitulum
¶ Item dicimus et ordinamus quod supradicte persone excipiantur a penis et bannis
in hoc capitulo contentis ubi quod si aliquid fecerit vel diceret in utrumque filio
vel filie sue et cetera dummodo nulla fiat damnum in rebus in bonis alienis
excipiuntur quod in damnum solvere teneantur secundum formam statutorum loquentium de dampnis datis ¶ Et alio capitulo scripto in secunda parte statuti communis predicti
posito sub rubrica quod potestas quacumque possit procedere contra gazaros et
patarenos et alios malefica committentes quod quidem capitulum in parte
Cum oporteat peccata nocentium nota esse et expediat per nostra
lege firmamus quod potestas et inde de maleficiis et de hoc non salvo quod
si fuerint commissa usque in secundum gradum et familiares habitantes in una
et eadem familia in personam sibi coniunctam seu in una et eadem familia habitantem enormiter aut atrox maleficium commiserit
per eo casu si ad notitiam pervenerit procedi possit per potestatem per inquisitionem et alio
quocumque modo ut districtionem ipsius domini potestatis et sue curie indebite committentes considerata enormitate et atrocitate commissi maleficii.

De aqua vescie vendenda et cetera

Item dicimus et ordinamus quod aqua vescie nulla palis in-
ferius vendatur per commune Fulginei et cetera eiusdem communis. Et quicumque
de dicta aqua voluerit adaquare aliquas possessiones teneatur solvere pro quolibet stario terre qua adaquare voluerit communi dicti communis
seu illis vel illi qui dictam aquam emerit. Si pro prima vice decem
octo denarios. Si vero alia vice voluerit adaquare solvere teneatur
xii denarios pro quolibet stario. Et si aliquis huius possessionem inxta forsan per quas labitur et currit dicta aqua et ex ipsa adaquaverit possessiones ipsam solvere teneatur pro quolibet stario et vice qualibet. [illegible]

Left margin notes:

Valet processus quod fiunt facti[?] quamquam non intervenerit sibi

¶ Quod procedatur contra tractatores contra statum presentem communis Fulginei et cetera

Et c. 4 [illegible]

[illegible] et 4 [illegible]

¶ Per hoc limitatur statutum [illegible] excepto [illegible] in secundo gradu et familiares [illegible] habitantes [illegible] enormiter vel atrox [illegible] potestas [illegible]

Right margin notes:

Si terminus aliquis statuti accusationis aliquod statutum ille terminus non valet nec preiudicat accusatori [illegible]

Vide statum communis [illegible] 19 [illegible] specialiter [illegible]

Vide statum communis [illegible] 58 et 167.

[illegible] 34

[illegible] habitantes [illegible] familia [illegible]

Vide hic [illegible] 206

18v

- denarii. Et quicumque [illegible]

den. et qui emerent ipsam aquam teneantur ipsam mittere et mitti facere per
foveas predictas eorum sumptibus et expensis Et hoc intelligatur tam de aqua predicta
guessie quam de aqua fluminee quam venderet pro dicto comuni ¶ Item quod nulla persona que
emeret aquas predictas seu aliquam earum seu aliqua alia persona possit nec de-
beat accipere aliquam canipam seu linum vel rem aliam quacumque occasione
macerature et aque iacentis in ipsis maceratoriis vel quacumque alia causa
seu modo pretextu dicte aque nisi tantum pecuniam de qua est facta mentio Et qui contra
fecerit puniatur ea pena qua puniri debet per formam statutorum dicte
civitatis si de eius canipam seu linum vel aliam rem quocumque alteri fura-
ret Et quod nulla persona debeat dare emptori seu emptoribus aque predicte
vel aliis pro eis aliquam canipam seu linum nec aliquam aliam rem oc-
casione macerature seu adaquature predicte nisi tantum pecuniam modo
et forma quibus est descriptum ¶ Item quod nulla persona audeat vel presumat
adaquare de aqua predicta sine licentia illius vel illorum qui dictam
aquam emerit a comuni Et qui contra fecerit puniatur qualibet vice x sol. den.
per capitaneum populi dicte civitatis dicto comuni debeat (?) condempnari (?) Et quicumque extraxerit
aliquam ex dictis aquis de cursu antiquo et miserit aliunde puniatur in x
libr. den. que veniant in comuni predicto Et nihilominus remittere teneatur
ipsam aquam per cursum antiquum quam quidem remissionem infra tertiam diem
facere teneantur Et potestas predicta facere teneatur bandiri infra tertiam
diem postquam coram eo petitum fuerit ¶ Item quod dicta fovea cavetur
et remundetur hinc ad kalendas maii proxime venturas per illas personas que
videbuntur notario qui erit super officio viarum Qui notarius teneatur
predictum effectui demandare infra dictum tempus pena [illegible] xxv
libr. den. Et fovea predicta allarghetur quatuor pedibus a sancto Marti-
no usque ad Carbonariam comunis sub pena predicta Et si omnes aquas predictas
ab aliquo adaquantes ultra quantitates superius declaratas acceperit
per potestatem seu capitaneum in x sol. den. dicto comuni debeat condempnari Et de predictis
dictas inquisitionem facere teneantur Et etiam teneantur predicti potestas et capitaneus
ad petitionem cuiuscumque petentis restitui facere illi seu illis cui vel quibus
ultra dictam quantitatem supra declaratam acceptum fuerit per emptorem vel emp-
tores aque predicte aut alium pro eis vel ipsorum aliquo et eorum nomine de
facto ¶ Item quod nullus emptor aquarum predictarum seu alicuius earum recipiat
aliquam cautionem vel cautelam seu pactum ab aliquo occasione adaquatio-
nis predicte ultra quantitatem superius declaratam Et si receperit non
valeat Et potestas et capitaneus et eorum iudices pena xxv libr. den. de
eorum salario teneantur ad petitionem illius qui adaquaverit cautionem

¶ Quod pro adaquatione et macerature non solvatur canipa linum vel alia res sed tantum pecunia etc.

¶ Pena extrahentis aquas de cursu proprio et unde [illegible] etc.

¶ Qui debent cavare et remundare foveam aque [illegible] Et de largitate

¶ Pena accipientis ab adaquantibus ultra taxam pretii

cautelam contractum permutare nullum Et hoc in contractu apparuerit
factum fuit foveam predictam Et teneatur dicto emptori aque predicte dictus frater
secundum modum supius declaratum Et nihilominus cogatur dicto tali sibi
obligato ad faciendum fieri contentationem de hiis que sibi tenetur et obli-
gatus esset promissorum occasione non obstantibus quod in tali contractu sive
instrumento contineretur guarentigia Et quod aliarum quod occasione aque predicte contine-
tur in instrumento sive contractu predicto constantibus primo ipsis potestati et capi-
taneo quod et ceteri deinde instrumentum sive contractus factus fuerit occasione ad-
acquationis aque predicte per iuramentum obligatus et aliis penis protestationibus
et probationibus que videbuntur ipsis potestati et capitaneo et eorum officialibus
= Item quod fovea fienda per locum unde consueverunt ire aqua guessie
fiat tribus pedibus cupa expensis terrarum et non vie Et si habentes possessiones
iuxta ipsam foveam cavarent et remundarent dictam foveam possit
ex ipsa aqua adacquare sine alia licentia ¶ Item quod potestas et capitaneus
.B. dicti teneantur et debeant vinculo iuramenti ad petitionem cuiuscumque petentis talem
facere et effectui demandare quod hec ad terras unde magis prope revertatur aqua
guessie per viam quatur ad sanctum zachariam et inde ipsam viam ducatur
usque ad burghirolum sancti habundi itaque habentes possessiones in campo
maiori ex ipsa aqua et de ipsa aqua adacquare possint Et quod fiat
quedam fovea ut dicta aqua bene ire possit et fluere usque ad dictum lo-
cum expensis adiacentium et habentium possessiones ibi et utilitatem inde conse-
quentium Ad que exequenda in terris sit notarius qui fuerit deputatus super hiis
qui teneatur et debeat predicta exequi cum effectu hic addentium ipsis
ad penam .xxv. librarum denariorum de suo salario Qui notarius pro predictis exequendis
possit penas et banna imponere et ipsas et ipsa in communi fulg. facere devenire
ab inobedientibus Et si potestas et capitaneus in predictis fuerit negligentes
quod predicta ad effectum non ducant in .l. libris denariorum communi fulg. pro sindicatu
ipsorum cuiuslibet ipsorum quilibet condemnetur = ¶ Item ordinamus et volumus quod potestas et capitaneus
pro dicte civitatis qui pro tempore fuerit possint teneantur et debeant cogno-
scere summarie sine strepitu et figura iudicii de omnibus in .B. dicto capitulo
contentis ad petitionem cuiuscumque petentis quicumque petat facere resti-
tui omne id et totum quod predicti emptores dictarum aquarum aut alterius
earum aut aliquis alius pro eis aut aliquo ipsorum aut alterius earum
nomine accepissent vel acceperint quocumque seu apparet pro eosdem emp-
tores vel alterum ipsorum aut alium pro eis vel ipsorum altero fuisse acceptum
ultra foveam supius traditam ante dicto capitulo sive statuto Et de pluri seu
ultra quam debent accepto stetur et credatur sacramento illius aut illorum qui
dixerit sibi ultra quam debet seu debeant fuisse acceptum per emptores

¶ Potestas et iudices summarie
... contra adacqua...
et contra adacquatores

19v

predictos vel alterum ipsorum seu querelam exposuerit coram potestatibus supradictas consi-
derata tamen persona petentis vel querelantis et illius qui accepisse commo
quo supra dicitur prout discretioni ipsorum potestatum videbitur convenire. Et quod dicti
emptores aquarum predictarum vel alterius earum possint tamen accipere ab illis
personis qui canipam seu linum macerarent ex aquis predictis vel
aliqua ipsarum et eis liceat unam brancatam tantum canipe ~~fere~~ sive lini pro
quolibet centenario brancatarum ipsarum canipe et lini. Quam quidem brancatam
predictam debeant accipere vel accipi facere emptores predictarum aquarum vel
alterius earum in presentia illius vel illorum cuius seu quorum fuerit ipsa canipa
sive linum. Si vero aliter acciperent seu accipi facerent quam ut supra describitur
puniatur in xx solidis denariorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice communi predicto
et stetur sacramento accusatoris sive querelam coram ipsis potestatibus exponentis.

Item quod liceat unicuique volenti adacquare ipsam aquam posse
ducere per terram seu possessiones alterius cuiuscumque usque quo ipsa aqua per-
veniet seu pervenerit ad terram sive possessionem unam vel plures quam
seu quas adacquare voluerit dummodo dictus talis volens adac-
quare ut supra fit in tantum debeat et teneatur ipsam aquam immictere
et ducere per plus curtum et minus dannosum. Et nihilominus teneatur
et debeat satisfacere domino tali cuius fuerit ipsa terra sive possessio per quam
ipsa aqua immictetur et eidem dannum si quod incurrisset occasione adac-
quationis et conductionis aque predicte emendet et emendare debeat cum
effectu secundum declarationem fiendam de ipso danno per duos communes
extimatores dicte terre per quam ipsa aqua fuerit immissa. Qui duo
communes extimatores eligantur per dictum dannum patientem et confir-
mentur per potestates predictos si eis videbitur convenire dummodo predicti commu-
ni extimatores predicti non actineant ipsi nec alicui ipsorum eidem
tali tale dannum patienti. Qui quidem communes sic postea electi
et confirmati debeant ipsum dannum declarare per sacramentum ipsos bona fide
infra triduum a die postionis electionis et confirmationis ipsorum computandi
pena x solidorum denariorum pro quolibet ipsorum qui contrafecerit communi Fulginei applicanda.
Confirmatio autem potestatum predictorum habeat locum quando partes se de
ipsis duobus communibus extimatoribus non concordaverint. Et dictus tale
dannum inferens eidem tali dannum predictum ex aqua predicta pa-
tienti satisfacere debeat et teneatur infra x dierum postquam per predictos
duos communes fuerit declaratum ad penam xx solidorum denariorum communi Fulginei applicandam
in quibus per capitulum supradictum condempnetur.

An adacquantes possint et quo ducere aquam per possessiones alienas et quid solvere debent domino possessionum et quo dicto debet

De hys qui dederint ferros ad frangendum carceres comunis. Rubrica .51.

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona de civitate Fulginei vel

Vide ad idem [illegible] 14 [illegible] 102.

districtu vel et aliunde audeat vel presumat dare ferros vel ferrum operam
vel operam adiutorium consilium vel favorem de die vel de nocte aliquo detento
in carcere seu carceribus communis Fulginei vel alio loco mandato potestatis vel capitanei vel ali-
cuius officialis communis Fulginei vel tractare quod fugiat vel evadat vel facere
per se vel alium quo casu vel cuius occasione aliquis evadere posset Et qui contra
fecerit in C libras denariorum vice qualibet communi Fulginei condempnetur Et si dictum
bannum solvere non possit seu poterit puniatur ad arbitrium potestatis si
pervenerit in fortia dicti communis Et si non venerit in fortia dicti communis bona
sua omnia sint ipso facto communi Fulginei confiscata Et si erit personale maleficium
in M mille libras denariorum communi Fulginei condempnetur et plus ad arbitrium potestatis
vel capitanei Et ille in cuius domo intraverit post evasionem in C libras
denariorum communi Fulginei condempnetur si apparuerit receptasse eundem Et quicumque tra-
xerit compedes vel ferros prestiterit ad extrahendum vel ad hoc iuvaverit
in L libras denariorum communi Fulginei condempnetur Et similiter qui associaverit eum vel de
dicta civitate exierit puniatur in dicta pena Et de predictis potestas
et capitaneus vel alter ipsorum teneantur et debeant inquirere et habeant in-
quisitio predicta ordinaria Et delinquentes contra facientes ac pec-
cantes in communi Fulginei penitus debeant condempnari Et quicumque reve-
laverit vel predicte denuntiaverit tales contra facientes vel aliquem
ex eis vel talem captum ceperit et in fortia communis Fulginei eum po-
suerit habeat et habere debeat de bonis communis Fulginei XXV libras denariorum.

Quod camerarius communis Fulginei de voluntate priorum det apodissas. Rubrica 52

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona de civitate
Fulginei vel districtu debeat dare aliquam apodixam de aliqua
grassia seu duana nisi tantum camerarius dicti communis cum voluntate priorum
populi dicte civitatis pro ipso camerario recepto salario pro communi sive pecu-
nia consueta Et qui contra fecerit in XXV libras denariorum communi Fulginei condempnetur
Et quod apodixa quam dabit de grassia seu duana predicta sigilletur sigillo
priorum predictorum una cum sigillo dicti camerarii vel saltem ipsius camerarii.

Quod iura communis Fulginei per capitaneum recuperentur. Rubrica 53.

Item dicimus et ordinamus quod capitaneus populi civitatis Fulginei
iudicio iure tenere debeant omnes vineas terras silvas
prata et res alias quascumque et possessiones bona iura et actiones que
quasdam communis Fulginei habet intus et extra civitatem Fulginei et castellis
villis et montibus salvare et custodire et ubicumque fuerit recuperare
sumarie procedendo et occupare et reducere ad ius et dominium
ipsius communis modis omnibus quibus poterit presentis proximi temporis aliquatenus non
obstante Et ut dictus capitaneus possit dictum officium libere exercere
dicimus et ordinamus quod in omnibus et singulis que oportuna fuerint
pro expeditione dicti officii solummodo in reformatione dictorum bonorum

h. 3.

20v

habeat arbitrium plenum merum et liberam potestatem Et capitaneus dictus
non obstantibus aliquibus ordinibus derogatoriis contentis et positis in aliquo
capitulo predictorum quod capitula et ordinamenta in eis contenta quantum ad hoc capitulum sint
nulla preter pure capitula posita sub rubrica Et nullum capitulum apponatur in presenti
statuto per aliqua speciali persona Nec contra aliquam specialem personam que debeant per
dictum penitus observare Et possit et debeat dictos inobedientes et impedi-
entes dictum officium punire et condemnare et condemnationes exigere pro comuni Et
potestatem et suam familiam vocare in favorem sui officii Cum in capitulo
dictus potestas teneatur pro conservatione honoris dicti comunis et expeditione et liber-
tatis dicti officii dare cum effectu auxilium consilium et favorem totiens
quotiens ab eo fuerit requisitus Et cum capitaneus processus finis
et preceptis factis et fiendis pro conservatione dictorum honorum nullus possit
nec debeat appellare Et si appellaverit eius appellatio non valeat
nec admittatur Et hoc statutum de statuto in statutum et de capitulo in capitulum
prout scriptum est reponatur Et si dictus capitaneus negligens fuerit
in predictis in C libris denariorum dicto comuni per syndicum eiusdem comunis debeat condemnari
Et hoc capitulum sit precisum in qualibet parte sui et nemini valeat impe-
diri quod de capitulo suspendi vel corrigi non possit per consilium vel arengam
vel viam aliquam que cogitari possit sed intelligatur quod nullo obstaculo
obstante laudabilem sumat effectum Et quod nec potestas nec capitaneus
proponat nec proponi faciat contra predicta in consilio vel arengha Et si
contra fecerit in predictis vel aliquo predictorum per syndicum dicti comunis Fulginei in C
libris denariorum comuni Fulginei condemnetur Et de predictis nullam absolutionem possit
petere vel habere ab aliquo in consilio vel arengha que si fieret non valeat
ipso iure Et nullus audeat vel presumat contra predicta consulere vel aliquid
palam vel occulte dicere in consilio vel arengha vel loco alio sub pena
C librarum denariorum in quibus capitaneus dictus comuni Fulginei condemnet Et si capitaneus
fuerit negligens in condemnando illum qui contra predicta consuleret tempore sui
officii in amissione et perditione sui salarii per syndicum dicti comunis ipso iure con-
demnetur Et nihilominus dictus consultor vel qui contra predicta diceret in
dicta pena per dictum capitaneum penitus condemnetur Et capitaneus et eius iudex
et notarii qui pro tempore fuerint in civitate Fulginei vel districtu in officio
capitaneatus iudicatus vel notariatus non possint nec debeant
facere per aliquam personam in curia comunis Fulginei aliquam advocationem
coram aliquo officiali curie dicte civitatis Et si contra fecerit capitaneus
in L libris denariorum iudex in XXV et notarius in X libris denariorum comuni Fulginei condem-
nentur Et capitaneus infra octo dies a principio sui officii teneatur et debeat
iuramento iurare et pena L librarum denariorum terminare et terminari facere omnes
carbonarias tam magnas quam parvas et tam veteres quam novas
et eas custodire ad utilitatem dicti comunis ¶ Item quod capitaneus dictus tene-
atur et debeat sacramento et pena C librarum denariorum infra mensem a principio sui officii
recuperare et reducere paludem rosarii ad ius possessionem et proprietatem dicti
comunis et constituere syndicum infra dictum tempus ad locandum paludem et possessiones
predictas pro dicto comuni Et quilibet de civitate Fulginei qui apprehendisset
seu apprehenderet aut occupasset et detineret de dicta palude debe-
at infra XV dies numerandos a festo sancti Feliciani seu prius et precise statim
libere resignare in manibus dicti capitanei dictam paludem seu id quod
de ea occupasset non obstante aliqua possessione et temporis prescriptione quam per prescriptionem
minime habeant salvo iure quod haberent speciales persone de civitate
Fulginei in palude predicta Et qui contra fecerit et non resignaverit ex nunc
sit omni iure privatus ipso iure et facto Et nihilominus in C libris denariorum.

Vide [illegible] 131 [illegible]
palur[illegible]

Nota [illegible] palude [illegible] habent [illegible]

et plus et minus ad arbitrium capitanei debeat condemnari. Et nihilo-
minus dictum salarium ad ius dominium et proprietatem dicti communis penitus
reducatur. Et hoc capitulum sit precisum cui nullum aliud capitulum
in ultro vel retro positum obstet. = Item quod potestas in fine temporis
sui regiminis teneatur semel ad minus requirere et videre
omnes possessiones dicti communis.

De libro memoriali faciendo — Rubrica 54

Item dicimus et ordinamus quod Priores predicti civitatis Fulginei te-
neantur et debeant facere fieri unum memoriale si factum non
est de omnibus privilegiis et instrumentis receptorum [illegible]
communis Fulginei. Et teneant retinere instrumenta dicti communis seu em-
ptionum et quietationum factarum ab aliquo vel aliquibus ipsi communi. Et
omnia alia instrumenta communis predicti faciant publicari et in scriptu-
ris notorum [illegible] redigi. Et omnes domos [illegible] cum
olim receptis emptasque bona fide et sine fraude non ob-
stantibus emptionibus factis ab aliquo seu aliquibus de domibus sup-
radictis et maxime ab aliquibus notariis et a quibuscumque aliis et
ipsa instrumenta et omnes alias scripturas dicti communis conservare ad utilitatem
dicti communis. Que instrumenta recepta faciant et reponi apud locum fra-
trum minorum in quodam scrineo cum tribus bonis serraminibus
et clavibus variis et divisis quarum clavium una teneatur
per duos bonos homines qui eligantur per priores predictos supradictos. Et
alia remaneat penes camerarium dicti communis. Tertiam vero clavium
retineat guardianus dicti loci. Et omnia privile-
gia et omnes scripturas pertinentes ad utilitatem dicti communis
et dicti duo boni homines nullo modo possint nec debeant dictum
scrineum aperire sine presentia Capitanei et priorum predictorum.
et Civitatis absentibus aliis officialibus forensibus. Et
quicumque inventum fuerit ad eum [illegible] dicto scrineo per aliquem scrip-
turis et extraxerit inde aliquam scripturam ille scripture
scribat per aliquem notarium qui extraxerit seu qui receperit
de scrineo supradicto. Et si predicti priores et capitaneus in predictis
fuerint negligentes in x. libris denariorum de proprio eorum officio
cum predicto debeant condemnari. Et teneatur dictus Capitaneus
et eius Judex inquirere omnes possessiones et bona vendita illis
a quibus datium exigi non potest et compellere venditores ad
ipsa datia solvenda reservatis bonis si qua quis per aliquem
habet in solutum. Et similiter piis locis. Et supradictus liber
memorialis reponatur in sacristia dicti communis de quo nullo modo
possit haberi copia sine licentia domini potestatis et dominorum priorum. Et
Confalonerii predicti memorati. // Item quod de omnibus ex-
bandimentis et condemnationibus dicti communis fiant et fieri debeant
duo libri unus quorum remaneat apud dictos officiales

et alius reponatur in sacristia predicta. Qui libri scribantur per unum bonum notarium qui eligatur in consilio generali dicti communis. In quibus libris ponantur nomina exbanditorum et reprobatorum et causa ipsorum et quo tempore facta fuerit. Et omnia instrumenta emptionum et venditionum terrarum carbonariarum magnarum et parvarum et viarum motorum et aliorum ipsarum scribantur et registrentur in dictis libris memorialibus dicti communis per xii bonos notarios videlicet de quolibet terzerio quatuor. // Item quod potestas et capitaneus dicte civitatis infra mensem a principio eorum regiminis et priores populi supradicti teneantur et debeant proponere in consilio generali dicte civitatis quis modus et que forma teneri debeat contra omnes et singulos illos homines qui non solverunt datia et collectas, si fieri non [illegible] et in ipso consilio deliberari debeat quomodo et qualiter predicti [illegible] dicta pecunia non soluta ab ipsis [illegible] debeat recuperari et haberi. Et potestas et capitaneus et eorum officiales predicti debeant observare sub pena C librarum denariorum de eorum salario eis predicto persolvendo.

// Item quod de clavibus sacristie dicti scrinei dicti communis que extat in palatio dicti communis una remaneat penes capitaneum et altera penes camerarium dicti communis ita quod quilibet de scripturis que erunt in dicta sacristia possit habere copiam in qua et sacristia omnes baliste dicti communis permanere debeant. Et per capitaneum populi dicte civitatis conservari debeant ac priores eidem populi et capitaneus et priores predicti faciant fieri sacristiam predictam adeo bonam et sufficientem quod scripture predicte ac etiam faciendis tempore cuiuslibet regiminis reponi et conservari possint in sacristia predicta. // Item fieri faciant capitaneus et priores predicti expensis communis predicti unum plancatum de assidibus et planconibus ita quod baliste et res alie necessarie dicti communis possint comode permanere in eo. Et predictam camerarius dicti communis teneatur facere fieri de pecunia et avere dicti communis.

De palude butini conservando

Rta. ss.

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus civitatis Fulginei infra duos menses in principio eorum regiminis si eis videbitur locare pro comuni Fulginei teneantur paludem butini pro tempore quo videbitur eis ut dictum est et ut comune inde consequatur utilitatem. // Item quod dicti officiales in mense post festum beati Feliciani mandent omnibus hominibus de Butino quod removeant formam butini sive foveam ad penam eorum arbitrio auferendam usque ad territorium communis. // Item quod per dictum comune Fulginei fiat fossatum a palude turris butini usque ad pedem [illegible] per Spellanos ita quod sit fossatum inter dictam paludem et territorium communis Fulginei et territorium communis Spelli. Et priores populi dicte civitatis qui pro tempore fuerint teneantur inquirere paludem butini et examinare utrum ipsa palus locata fuerit vel non et quomodo

et qualitatem et quod quicquid per eos factum fuit deliberatum et visum valeat et teneat et effectum demandetur, dummodo quod iura alterius non ledantur.

Quod nullus pro iniuria et factum alium quam iniuriantem offendat — Rubrica 56.

Faciens vindictam transversam punitur pena quadruplicata [illegible]

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona de Civitate Fulginei vel districtu vel aliunde qui pertineret vel pertinuerit aliqua iniuriam vel offensam sibi factam ad vindictam ipsi offense vel iniurie debeat iniuriare vel offendere seu iniuriam vel offendi facere aliquam aliam personam propinquam vel attinentem in aliquo gradu parentele iniuriantis. Et si fecerit vel fieri presumpserit puniatur et condempnetur communi Fulginei pro qualibet vice qua fuerit contrafactum et pro qualibet iniuria et offensa in quadruplo illius quantitatis in qua condempnari deberet si predicta fecisset vel fieri fecisset ei qui ipsum iniuriavit vel offendit. Et potestas teneatur vinculo iuramenti et pena C. librarum denariorum predictum capitulum integre observare quod capitulum sit precisum cui nullum aliud capitulum ante vel retro positum contradicat. Et predicta potestas teneatur bannire facere per totam Civitatem Fulginei infra XV dies a principio sui regiminis. — Pena quadrupli

De receptantibus fugientes ad familiam — Rubrica 57. et ipse pena.

Item dicimus et ordinamus quod si aliquis receptaverit aliquem vel aliquam fugientem ad familiam potestatis vel capitanei dicte Civitatis Fulginei qui vel que fugeret propter aliquod malum quod commisisset in persona vel rebus alicuius de die vel de nocte et ipsam personam dicte familie non reassignaverit seu reassignare contempserit eandem personam tenendo vel occultando vel alio modo evadendo puniatur et condempnetur pro quolibet et vice qualibet qua contrafecerit in ea pena qua condempnari deberet talis fugiens pro malo per eum commisso. Et propter contentum puniatur et condempnetur communi Fulginei solvendorum. Et quod potestas et Capitaneus et eorum officiales vinculo iuramenti et pena C. librarum denariorum teneantur et debeant integre observare predicta et contrafacientes in penis predictis et bannis punire et condempnare. Et hoc capitulum sit precisum cui nullum aliud capitulum contradicat. — S pena

Quod potestas et capitaneus observent capitula loquentia de macellariis molendinariis et fornariis — Rubrica 58

Item dicimus et ordinamus quod potestas et Capitaneus civitatis Fulginei teneantur et debeant vinculo iuramenti taliter facere et curare et dare operam cum effectu quod capitula loquentia de macellariis tabernariis fornariis mollariis et pizicarolis et singula alia capitula

et nota [illegible] Molendinarium [illegible]

22v

Cois et pp. dcī Ciuitat p ipos artifices integre obsuetur et
gnalr pqualz aliam psonaz sicut i ipis caplis pleny ptinet
Et ut ipa capla melius valeant obsuari statuz q dns
potas teneat mictere vnu ex suis notar ac et deputare sup
obsuatoe fieri faciendo dcī caplis supi express zqualz ipoz
Qui notr pse teneat et debeat ad penam xxv. libr. den. quolz
mese fact i quisitoez de cotra facientib et ipos ptafaciet
punire et gdepnare sm form dcoz caploz coi pdco sub
pen pdca coi fulgi applicanda quotiens pdcm caplm no
fuit obsuatum.

De grano cois no vendendo officialib cois — Rubrica 59

Item dicim et ordin q potas n, cap. nec aliquis
alius officialis ciuitat fulgi possint n, debeant
aliquo mo ul' ca recipe ul' hre de grano cois fulg
Et si ptafecerint potestas et Cap. et quilz ipoz i
CC. libr. den. coi fulgi gdapnet vice qualz. Et Cam
dei cois teneatur dcs officialib ul' alicui ipoz de dco grano
no dare aliqua rone ad penam C. libr. den. pqualz vice
Et nullus hns molendina cois fulgi ad affictum det nec dare
debeat pdcs potati Cap. ul' alicui ipoz officialium uel
familiari peis ul' aliquo ipoz de grano quod tenet dare
coi pdco pro afficti ipoz molendinoz Et si daret pdat
ipm granum et i solutoe ei minime gputet. Et pdca
potas et Cap. et Cam. teneant et debeant obsuare sub
pena psti iur. de quo grano no possit hinc ad kalendas
mens maij vendi aliquo colore quesito.

De actatoe castroz rasilie et verchiani — Rubrica 60

Item dicim et ordinam q castrz rasilie et ca
strz verchiani actentur et actari debeant expe
nsis cois fulgi adsensu et voluntat Consily gnal
quod erit p tpe et put eidz gsilio videbr meli et v
tilius guenire Et i castro morry fieri debeat vna tu
ris bn actata expen cois pdci et expensis hoiz adiacetiu
dco castro morry fieri debeat vnu cassarz de lapidib calce
et arena muratz Et hoies adiacetes i dco castro teneat
et debeant solue et gtribuere i expen que fierent pro opere
dci castri. Et hoc fieri debeat put et qn videbit dco
Consilio gnali dce Ciuitat.

Q in psoluendis datys et collectis equa forma suet — Rubrica 61

Qui molendinarius [illegible] non possit granum dei potest recipere.

Ex grano com no vendendo usq ad [illegible] mens maij.

Ad [illegible] statuti [illegible] 17. 143. et alia statuta [illegible]

Item dicimus et ordinamus quod in persolvendis datiis et collectis equa
forma servetur omnibus personis maioribus mediocribus et minoribus
et quod omnes possessiones que site et posite sunt in territorio Civitatis
fulginei et districtus pro utilitate dicti comunis et omnes datas et colle-
tas persentiant et solvant auctoritate presentis capituli et statuti et per statute pe-
nitus teneantur. Et nulla persona a prestatione dictorum datiorum et collecte prerroga-
tiva aliqua privilegii vel pacti valeat excusari. Sed teneatur penitus
ipsa datia et collectas dicto comuni solvere secundum libram et appretium ipsius. Et
ut dolus et fraus nemini patrocinari possit. Statuimus quod si quis
vendiderit transtulerit donaverit vel quocumque modo sive titulo alie-
naverit aliquam rem alicui qui non possit seu nollet pro ipsa re sol-
vere datium et collectam seu quod occasione aliqua excusare se possit
quod talis venditor cogatur de facto et donator seu obligans seu qui
vendiderit donaverit seu obligaverit solvere datium et collectam pro
ipsa re sicut ac si possideret eandem. Et intelligatur venditio seu
donatio vel datio esse facta dolo eo ipso quod facta esset in aliqua persona que comuni ful-
ginei non solvat datia et collectas. Et quicumque possideret aliqua
possessionem pro illa possessione qua possidet teneatur et debeat solvere datium
et collectam secundum extimationem ipsius prout reperitur in extimo dicti comunis
non obstante aliqua exceptione. Dictum modo predicti possint et debeant
constringi in curia comunis fulginei ad dandum et solvendum datia et collectas et
ipsa datia solvant et ad omnia alia et singula obsequia facienda coga-
tur sicut quilibet civis civitatis fulginei. // Item quod quicumque de ci-
vitatis fulginei et districtus in aliquam personam que non possit ut
dictum est constringi aliquid alienaverit vel transtulerit de iure vel de
facto quod ad diminutionem alicuius rei que reperiretur in extimo dicti comunis
talis alienans vel transferens non admictatur sed teneatur et debe-
at solvere datium et collectam et ad omnia alia obsequia facere pro ipsa re
sicut supra dictum est ac si ipsam rem pacifice possideret a possessore
habitus non obstante alienatione predicta. // Item si esset alicui
pecunia extimata in extimo seu appretio dicti comunis et de ipsa pecunia
emerit aliqua possessione seu aliquas possessiones vel quocumque modo acquire-
ret quod pro illis rebus quas emerit seu acquisiverit teneatur solvere datia
et collectas secundum quod dicta res cuicumque fuerit extimata. Et si aliqua
res reperiretur extimata pluribus personis solummodo ille qui possideret
solvat datium pro ipsa re. Et si aliquis reperiretur inter personas ali-
quas error occasione extimi non rite facti ut puta quod in veniret
in extimata que esset alterius vel alio quocumque modo teneatur Capitaneus
dicte Civitatis ipsam questionem decidere ut supra videbitur de iure ita
tamen quod extimum sive appretium comunis predicti minime minuatur
Et quod nullus advocatus seu procurator vel alia persona que aliquo gaudeat
vel presumat allegare seu dicere coram aliquibus officialibus dicti comunis et
aliqua persona quod datium dicti comunis possit in aliquo minui
et quod dictum capitulum possit in aliquo infringi seu corrigi pena
C. librarum denariorum pro quolibet et qualibet vice. Quam penam in continenti dictus
Capitaneus sine alia inquisitione teneatur a sic facientibus tollere et

Nullus pot advocare vel procurare pro aliquo contra libras et extimum

exigere pro dicto communi sub pena · C · librarum denariorum · communi Fulginei applicandam
et Comunicalo iure. // Item dicimus et ordinamus quod si aliquis
non posset seu nollet in curia communis Fulginei conquerentibus quod contenserit
seu contemneret solvere datium pro aliqua possessione ad librata
in catasto dicti communis quod proximior consanguineus ipsius cogatur
per potestatem et capitaneum et quemlibet alium officialem ad solvendum datium
pro ipsa possessione seu ipsius possessionibus. Et hec dicti officiales et
quilibet ipsorum teneantur et debeant prefate executioni mandare
ad penam · XXV · librarum denariorum. // Item ordinamus et dicimus
quod libra dicti communis noviter facta et scripta in cartis bobicinis
scribatur et redigatur in cartis pecudinis. Et in quolibet terzerio
fiant duo libri unus quorum reponatur et conservetur in sacri-
stia fratrum minorum et alius remaneat in camera communis Fulginei.
// Item quod dicti libri sint sex/tres quorum reponantur in
dicta sacristia et reliqui tres in dicta camera. Et ad scribendum
libros predictos eligantur per priores populi Fulginei cum quatuor pluribus
viris pro quolibet terzerio eligendis ad hec per priores predictos
tres legales et experti notarii de Fulgineo. Et quod salarium ordi-
netur et fiat notariis stipendiis pro scriptura predicta antequam fiat
ipsorum electio. // Insuper ordinamus et dicimus quod omnes et singule
possessiones cuiuscumque conditionis existant situate in Civitate et distri-
ctu Fulginei sint emphiteotecarie ac tributarie communis Fulginei
et quod pro emphiteotecariis ac tributariis dicto communi exinde perpe-
tuo et extunc perpetuis habeantur.

De fontibus actandis

vide aliud statutum in c° 110

Item dicimus et ordinamus quod ubicumque est aliquis fons Rubrica · 62 ·
in Civitate Fulginei homines de contrata ubi positus est talis
fons teneantur et debeant actare ipsum fontem et ta-
liter facere et curare quod aqua que labitur seu spargi-
tur de dicto fonte non fluat nec decurrat vel labatur per viam
seu vias vel domos aliquorum vicinorum. Et Potestas et Capitaneus
vinculo iuramenti et pena · C · librarum denariorum · teneantur predicta omnia
et singula facere executioni mandare et fieri cum effectu infra · X · dies
postquam requisiti fuerint ad petitionem cuiuscumque petentis et conque-
rentis expensis illorum qui talem fontem fieri fecerint. Et si
Potestas et Capitaneus in predictis fuerint negligentes in · C · libris
denariorum · communi Fulginei per syndicos communis ipsius puniantur per quolibet debeant condempnari.
Et hoc capitulum sit precisum in qualibet parte sui. // Item quod in
fontibus et circha fontes dicte Civitatis Fulginei nulla persona lavet
pannos coria nec aliquid aliud turpe nec aliquid turpe vas
in aliquo dictorum fontium nec prope ipsum fontem per unam

mezengham. Et qui contra fecerit vice qualibet in xl. s. den. com.
Fulginei. per Capitaneum supradictum. Et ad hoc ut predicta ord.
observentur Capitaneus supradictus precise sub pena iuramenti teneatur
et debeat infra xv. dies a principio sui regiminis facere eligi duos
custodes in qualibet guaita ubi est aliquis fons in dicta Civitate
Fulginei. Qui custodes iurati teneantur et debeant accusare
omnes contra facientes et stetur iuramento accusatoris. Et quilibet alius
possit contrafacientem accusare et habeat medietatem banni,
et nomen accusatoris teneatur secretum. ¶ Item quod Capitaneus
supradictus ad requisitionem cuiuslibet petentis teneatur facere actari et re-
mundari ac reparari omnes fontes civitatis Fulginei et quolibet ipsorum ex-
pensis adiacentium ita quod continue sint in ipsis fontibus et quolibet ipsorum
aque ad sufficientiam. Et Capitaneus antescriptus et sui officiales predicta
fieri faciant infra unum mensem postquam petitum fuit ab ipso capitaneo.
pena periurii. Et quod nullus audeat derivare de ipsa aqua
conducti sive fontis qui sit in aliqua guaita predicte civitatis in preiu-
dicium alicuius fontis sine voluntate hominum qui fieri fecerunt
dictum fontem ad penam x. libr. den. ¶ Item quod nullus ma-
cellarius audeat vel presumat abluere sibi manus in aliquo
fonte dicte Civitatis vel in speraghis nec prope fontem seu spera-
glium nec aliquid aliud in ipsis fontibus seu speraghis abluere
quod sanguinolentum sit. Et qui contra fecerit in predictis in Centum
sol. den. Com. Fulginei condempnetur. Et quilibet possit contrafacientem accusare
et habeat medietatem banni et nomen eius teneatur secretum et alia me-
dietas sit dicti comunis. Et nullus de civitate Fulginei vel districtu vel
et aliunde audeat vel presumat acturare vel claudere vel ac-
turari seu claudi facere aliquem fontem seu speraglium dicte
Civitatis nec clonam vel conductum ipsorum fontium nec aliquo modo
impedire cursum aque dictorum fontium nec aliquo modo aqua predicta
fluat vel frangat per stratas vel vias. Et qui contra fecerit solvat
nomine banni xl. s. den. pro quolibet et vice qualibet in quibus penis
et bannis debeant penitus condempnari. Et quilibet possit contrafaci-
entem accusare et habeat medietatem banni et nomen accusatoris tene-
atur secretum et stetur iuramento accusatoris. ¶ Item quod potestas
et capitaneus unicuique vinculo iuramenti et pena xxv. libr. den. teneantur
et debeant ad petitionem cuiuslibet petentis facere reactari et re-
parari quemlibet fontem deguastatum in districtu Fulginei expensis
hominum et personarum adiacentium ipsi fonti. Et hoc facere fieri
teneantur ipsi vel alter ipsorum coram quo petitum fuit. Et ipsi
Potestas et capitaneus aut alter ipsorum coram quo petitum fuit infra
mensem postquam fuit postulatum teneantur et debeant predicta exequ-
tioni effectu. Et si in predictis vel aliquo predictorum fuerint negligentes

Nullus possit aquam conducti vel alicuius fontis derivare sine licentia [illegible]

Nullus macellarius lavet sibi manus in aliquo fonte vel speraglio [illegible] pena [illegible]

Nullus obturet vel impediat cursum aque dictorum fontium [illegible]
vide [illegible] 50

24v

inp̃dcas pen. p syndic̃ dc̃i cois ipi cõi debeat ydepn. //

Item q̃ nulla p̃sona i dc̃a ciuitat̃ fulg̃. possit nec debe
nt hr̃e aliquē fontem i domo ad pena et bannũ. l. libr.
den. n̄ tm̄ ad canellam clausaz ad clauẽ dūmodo aqua
que exiget de dc̃a canella nõ redeat ad conductũ. Et Potas
et Capitan̄ uł alt̃ ipoz̃ teneant̃ iquirere uinclo iur.
i mens̃ aprincipio coz̃ regis ẽ omes et singlos hn̄tes ipos
fontes et iuentos alit̃ q̃s ẽ descbit̃ facere deguastar̄
et fontez p̃dcm̃ cũ canell. p̃dc̃a et ipam canellam q̃ nõ hr̃e
nõ possit mõ quo ẽ. n̄. de p̃dcoz̃ rectoz̃ patenti licentia
Et hec dc̃i officiales teneant̃ face bannũ ut hoies sciat
et ẽ facientes post dcm̄ bannũ i dc̃a pena penit̃ ydepn.
Et q̃ p̃dc̃i Potas et capitan̄. teneãt̃ et debeant uinclo
iur. et pen. C. libr̃ den̄. prouinoq̃ ipoz̃ face claudi i.
xv. dies aprincipio coz̃ regis. Et oms et singlos sperra
glos de dc̃a ciuitat̃ p̃manent̃ sup conductis aque blade
ita q̃ ex ipis aque trahi nõ possit. Et q̃ speraglũ qui
extant an̄ dcm̄ filij calentij et iux porta uetere ẽte abbe
penit̃ claudant̃ cũ lapidib; adeo bn̄ et firmit̃ q̃ eleuare
nõ possit n̄ tm̄ dum expediret occuce regnus qui i s̃geret
seu eleuaretur i aliqua domo de dc̃is ẽtis / et occe mũdandi
et di scutiendi cursõ aque p̃dc̃e ut dirigatur et recte fluat
ad fontes dc̃e ciuit̃ fulg̃. Et siquis ẽfecerit soluat ban
nũ cõi p̃dcõ. x. libr̃ den̄. Et cuilibz sit licitu ẽfacientem
accũsare et habeat medietat̃ banj et nom accũsatoris teneatur
secretuz. // Item q̃ ad beueratoriuz ẽstenctu i platea
sc̃e m̄ / circũcirca scilicet̃ usq; admuruz uetere ciuitat̃
qui est ibi prope et usq; admactonatu strate et actet̃ adeo
bn̄ q̃ aqua que exiget et labet̃ ex dcm̄ adbeueratoriuz
possit libere trascurrẽ et ire p suuz cursũ et fouea quē
est iux ipm̄ abbeueratoriuz repleat̃. et lapides qui ex
tant ẽ ipm̄ abbeueratoriu ẽtinet̃ et ẽ claueturẽ cuz
ferris. Et p̃dc̃a oma fiat expens̃ dc̃i cois et exequat̃
tpr̃e regis p̃ntis Cap. et p ipm̄ capitan̄ uinclo iur̃. Et
q̃ nulla p̃sona de lapidib; dc̃i abbeueratorij audeat ele
uare pen. xxv. libr̃. den. i quib; ẽfacientes p̃dcm̄ Cap.
dc̃o cõi fulg̃ debeat ydepn. Et siqui lapides de dc̃o abbe
ueratorio eleuarẽtur reponant̃ ibidem ex ipis honiz
sot̃ stamigloz. Et ad ipos lapides reponedos consules dc̃e.

Societatis predictum Capitaneum constringantur salvo quod si ipsi consules assi-
gnaverint elevatores seu exportatores dictorum lapidum quod dicti con-
sules seu homines dicte societatis ad repositionem ipsorum lapidum minime
teneantur set tantum delinquentes. // ¶ Item ordinamus et dicimus
quod expensis dicti communis Fulginei ducatur usque ad plateam novam civitatis
predicte de aqua que fluit et labitur per conductum eiusdem aque in
ea quantitate eiusdem aque que sit decens et bene sufficiat pro
uno fonte fiendo in ipsa platea adhoc ut sufficiat hominibus
[illegible] et tam dicte platee nove ibi prope circumstantium et ad
ipsorum commoditatem. // ¶ Ordinantes quoque et firmantes quod
singula capitula descripta in statuto communis tractantia de dicta
aqua et de fontibus quibuscumque procedant et executioni mandentur
in omnibus et per omnia prout iacent. // ¶ Item firmamus et volumus
statuentes quod nulla persona de Civitate Fulginei cuiuscumque status et con-
ditionis existat habens aliquem fontem iuxta murum suum vel sue
domus aut in ipso muro audeat vel presumat habere aut tenere ali-
quam fenestram seu balestreriam nec aliquod aliud guadium seu
foramen in ipso muro prope ipsum fontem per duas mezenghas ad
mezengham communis Fulginei ad penam .C. solidorum denariorum communi Fulginei applicandam
Et siquis habet vel haberet vel habuisset aliquam fenestram balestre-
riam vel guadium seu foramen in aliquo muro per quam seu quod
possit dicta talis persona proicere seu proici facere aliquod lavacime aqua
vel sozzuram aut aliquod brutum vel quod possit bructitudinem seu
putredinem qualibet appropiari in quo muro vel iuxta quem
esset aliquis fons factus a quinque annis citra proxime elapsis vel
quod ideo ipsa fenestra sive balestreria vel foramine fuisset facta
a dicto tempore citra et a maiori tempore quinque annorum citra sine quod
visum fuerit dominis prioribus populi civitatis Fulginei coram quibus peteretur
ipsa fenestra balestreria seu guadium vel foramen claudi Et
quod priores coram quibus talia peterentur tunc teneantur et de-
beant precipere et mandare dicte tali persone dictam talem fenestram balestr-
eriam vel guadium seu foramine quod ipsam fenestram balesteriam
foramine seu guadium infra tertium diem a die sibi mandati seu precepti
debeat claudere aut claudi facere et murare seu murari facere
de lapidibus seu mactonibus calce et arena in ea grossitudine prout
est ipse murus in quo esset talis fenestra balestreria guadium
vel foramine predictum ad penam .C. solidorum denariorum in quibus si contrafecerit vel ea
facere obmiserit per Capitaneum populi supradicti communis Fulginei debeat puniri totiens
quotiens. Et ad clausionem et murationem dicte fenestre balesterie gu-
adii seu foraminis faciendam. Et ad predicta fiendum et executioni man-
dandum idem Capitaneus vel eius iudex teneatur et debeat cogere de facto
sine strepitu et figura iudicii dictam talem personam que talia facere
contempserit seu noluerit realiter et personaliter ad claudendum et mu-
randum ipsam balesteriam fenestram guadium vel foramine predictum
ad penam .xxv. librarum denariorum in quibus si non fecerit de suo salario con-

Confirmatio statutorum loquentium de aqua platee

De fenestris prope fontes [illegible]

25v

fulg. per syndicos ipsi penitus condepn.

De civitatibus et castris requirendis pro parte comunis — Rubrica 63

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus et Priores populi civitatis fulg. teneantur et debeant nuncios in veniendo et pena .C. librarum denariorum infra .xv. dies post festum beati Feliciani proxime venturi mictere litteras speciales propter hoc pro parte dicti comunis fulg. singulis civitatibus castris et terris de provincia ducatus et extra dictam provinciam ac etiam ad civitatem perusii requirendo et rogando eos quod per eorum litteras banniri faciant publice quod nulla persona de terris predictis vel aliqua ipsarum cum aliquo de civitate fulg. vel eius districtus contrahere debeat quod si fecerit faciat omni eius resico periculo et fortuna cum comune fulg. occasione alicuius sui civis vel comitatensis nolit aliquem teneri in aliquo nec aliquatenus obligari secundum cui debent requiratur.

De pontibus non faciendis — Rubrica .64.

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona possit nec debeat facere aliquem pontem super aliqua strata civitatis fulg. ab una domo ad aliam si sint utraque domus eius unius et eiusdem domini vel patris et filii. Et hoc in quantum non esset multum difformis et impediret lumen domus vicini sed remaneat in providentia potestatis et capitanei. In stratis non in infrascriptis de nulla persona possit nec debeat pontem facere. scilicet in strata qua itur a porta abbatie usque ad portam sancte marie foris portam. Et in strata qua itur a porta sancti Jacobi usque ad portam contrastanghe. Et in strata mercatorum a platea comunis fulg. usque ad locum fratrum predicatorum. Et in strata qua itur a porta abbatie usque ad portam sancti Claudii. Et qui contrafecerit in .C. libr. den. comuni fulg. condepnetur. Et nichilominus teneatur ipsum pontem removeri facere et penitus destrui. Et de predictis non possit concedi licentia per aliquem officialem dicte Civitatis. Et si daretur talis licentia non valeat nec habeat aliquam roboris firmitatem. Item quod nulla persona in strata que est a platea pomorum usque ad trivium contrastanghe possit vel debeat aliqua banchas ceppum vel lapides vel scalas vel aliquid aliud impedimentum habere. Extra murum sue domus a tribus pedibus et x. ad pedem manualem iusti hominis. Et potestas in principio sui regiminis infra octo dies faciat banniri predicta. Et nichilominus idem potestas quolibet mense faciat propterea diligenter rimari. Et qui hec non removerit ad terminum sibi datum vel positum per officialem eidem potestatis vel posita reposuerit in .x. libr. den. comuni fulg. condepnetur. Et de predictis inquisitionem quolibet mense sui regiminis facere teneatur

Potestas pdcus. Et q facient i penam pdcas dcō coī fulgī qdepn. Et
null audeat aliquē ponte seu plancatu vl' proagulum face sup
viam a porta sci marci usq ad strata more. s. ab una domo
ad aliam | Et si qd' factum eet | Potas seu capitus i tres dies ipm fa
ciat elevari | ad petitioē cuilibz de ytra | ad penā. L. libr. den. | de coz
salario. Et illud idem dicimus de burgo sive strata | q incipit an
dom olim pccis mancie | quadit usq ad locū fratrum minoz |
q de burgho qui incipit ad strata teucas | usq domū filioz salim
bene | usq ad dom filioz Johagnoli de gstangha. Item qd
nulla psona i civit fulgī audeat vl' psumat an domū aliqua |
ex muriz ipi' dom tenere nec hre lar sine soluz | nec ignē face
sb proagulo vl' traspinna. Et qui q fecerit solvat vice qualibz
coī fulgī. xl. s. den. i quibz p capitan. supdcm coī fulgī, qdepn.
Et quilibz possit q facient accusare q nom accusatoris teneat secre
tum. Item qd nulla psona de civit fulgī possit nec debeat
scalas hre ex murum dom' sive sb quibz hat stabuluz vl' hre pos
sit seu possit fieri letamen vl' reponi vl' brucimen aut putredi
nem aliquam an dom suam vl' alti' itaq tediu faciat vicinis
n. clausas hat cū muratas. Et qui q fecerit i tribz libr. den.
p dcm capitan coī pdcō debeat qd. // Item qd nulla psona
i mejs vicinalibz que exitu nō hnt ab utraq pte possit hre sca
las nisi tm duoz pedz ~~tant~~ ad pedem man. insti hois et nō
cupas nec possit sb eis hre stabuluz, nec possit letam seu br
ucimen reponere et totū illud qd' eē repireē plus duobz pedibz
ad petitioē cuiuscq petentis. Capitan supradcus teneat face re
moveri sb pena prestiti iuramenti. et. C. libr. den. Et p dca
oīa q singla capit. pp. civit fulgī i octo dies a pricipio sui re
giminis faciat pub. p civitat fulgī bannizi ut hoīes sciant.
Et post dcm bannimentum teneat inquisitioē face de pdcis et
quos culpabiles i venerit punire et condapnare i pena a banns pdcas
Item qd quicuq ht vl' hnit aquimq circa colupnaz seu
colupnas sub portas a duobz pedibz ex domū sua teneat et debe
at ipam vl' ipas elevare i. mese a die precepti sibi facti vl' faciendi
pena a banno. C. libr. d. p capitan q faciens qdapn. Et cap.
pdcus teneat et debeat uniclo mr. face fieri a executori mādari
singla supdca. Et de pdcas inquisitioē facere i. mese a pricipio
sui regiminis pena xxv. libr. den. de suo salar i quibz si q fece
rit | p sindicum dca coīs dcō coī debeat qdepn. Item firmam
et veliz statuentes | qd nulla psona de civit fulgī | possit nec
debeat | face vl' fieri facere | vl' hre | an domū suaz | vl' i muro
sive dom' aliqd' proagulum vl' profellum | n. ipm pagulum vl'
profellum | sit altitudis duaz mezenghaz ad min | sup
terram | ad mezengham coīs fulgī | pena xxv. libr. den. | in

quib; contrafaciens per capitaneum populi dicte civitatis ipsi communi debeat condempnari.

Item quod omnes et singuli pontes constructi et existentes super aliquas streatas publicas et reales videlicet a porta sancti Iacobi usque ad portam Constanghe, et a porta albie usque ad portam sancte Marie foris portas, et ab ecclesia sancti Dominici usque ad platea comunis elevent et destruant ac devastent in totum, ut de super ipsis streatis nullum impedimentum vel incomodum habeatur. Et quod de novo super dictas streatas vel aliqua ipsarum aliquis pons per aliquam personam fieri construi seu ordinari non possit ad penam XXV librarum denariorum. In quibus contrafaciens per capitaneum supradictum communi predicto debeat condempnari qualibet vice qua contrafecerit.

Et pontes stantes ... hic sptar ...

De pupillabus non maritandis et masculis non uxorandis. Rubrica 65.

Item dicimus et ordinamus ad obviandum malitiis illorum qui plerumque pupillos soliti sunt decipere, quod nulla persona cuiuscumque conditionis existat audeat vel presumat matrimonium sive sponsalitias contrahere nec celebrare cum pupilla aliqua de civitate Fulginei sub districtus usque ad XII annos etatis dicte pupille et absque presentia et voluntate proximorum consanguineum dicte pupille tam ex parte patris quam ex parte matris scilicet unius ab utraque parte ad minus. Et qui contrafecerit in predictis tam ille qui dictum matrimonium sive sponsalitias contraxerit quam quilibet alius qui predicta ordinaverit vel dederit auxilium consilium vel favorem in C libris denariorum pro quolibet ipsorum communi Fulginei condempnetur. Et hoc capitulum sit precisum in qualibet parte sui et locum habeat in preterito presenti et futuro et legatur in consilio generali dicte civitatis in VIII dies post festum beati Feliciani proxime futurum. Item volumus statuentes quod omnibus et per omnia illud idem fiat in pupillis masculis quemadmodum supra scriptum est in pupillabus seu mulieribus.

Sollepnitas servanda in matrimoniis pupillorum et pupillarum ...

Pena contrahentium matrimonium vel sponsalia non servata forma hic tradita.

Quod nullus contrahat aliquem infirmitate gravatum de domo sua causa faciendi ipsum testari. Rubrica 66.

Item quia quondam preterito tempore circha quasdam ultimas voluntates ut plurimorum fidedignorum habet et fatetur assertio facta fore dicuntur que nec audientibus placent nec decuit fieri permictitur quoniam non testator sed succedens sibi condidit testamentum quod pro futuro tempore tollere cupientes presenti firmamus statuto quod nulla persona de civitate Fulginei vel districtu, cuiuscumque conditionis existat, audeat vel presumat aliquam personam aliqualiter infirmitate gravatam ex domo ipsius talis persone sic infirmitate detente extrahere

Extrahentes personam aliquam infirmitate gravatam de domo sua causa testandi vel aliquod instrumentum contractus vel promissionem faciendi tenentur pena extrahentis vel associantis vel adiuvantis vel sic extrahi facientis 1000 librarum.

siue exhiberi facere, et ad aliquem alium locum portare seu portari facere
causa condempnandi uel faciendi aliquod testamentum uel instrumentum alicuius pro
missionis uenditionis siue gestus alicuius rei sub quacumque forma modo
conditione fiende. Et quicumque contra fecerit tam ille qui extraxisset seu
ad exhibendum iniunxit quam qui exhiberi fecerit et adsentientes eum uel eos
in mille libr. den. pro quolibet com. Fulg. per Potestatem Ciuitatis Fulginii
infra xx. dies postquam sibi clarum fuit condempnetur. Ad quod probandum sufficiat
solummodo si testamentum uel aliquod aliud instrumentum alicuius permu
tationis uenditionis siue gestus alicuius rei ad paruerit seu uel pro
batio duorum testium qui fuissent presentes confectioni dicti talis instrumenti siue
testamenti predicti. Et nichilominus illud tale conditum testamentum uel seu
instrumentum sub quocumque titulo modo et ordine et uerborum conceptione appareret sit
auctoritate presentis capituli et statuti ipso iure nulli efficacie et ualoris. Et
bona relicta et legata in ipso tali testamento siue promissa pecunia
uel alie res aliquo modo gesta a creditore pro medietate perueniant in
dictum com. Fulg. et sint dicti com. et alia medietas distribuatur et detur
dicto com. Fulg. et sint dicti com. et alia medietas distribuatur et detur
predictum com. Fulg. locis sanctis monasteriorum ac hospitalium dicte
Ciuitatis Fulginii, nec non pauperibus et miserabilibus personis ciuitatis predicte secundum quod
placuerit dominis prioribus populi qui pro tempore fuerint et confalonerio iu
stitie populi s. dicte ciuitatis Fulg. Et eis melius uidebitur conuenire. Et notarius
qui tale testamentum seu aliquod instrumentum de predictis scripsisset aut ipsum
rogatus scribere fuisset infra xx. dies in mille libr. den. per supradictum
Potestatem dicto com. debeat condempnari et perpetuo sit infamis. Et quilibet
testis qui interfuerit in L. libr. den. com. predicto in dicto termino per potestatem
predictum similiter condempnetur. Et nichilominus ipse potestas teneatur et debeat
uinculo iuramenti et quingentarum libr. den. in quibus per sindicatorem dicti com. tempore
sui sindicatus deberet condempnari ipsas condempnationes in dicto termino facere
et ipsas exequi infra alios decem dies, et bona ipsa tali modo relic
ta uendita seu concessa seu promissa quantitates pecunie quacumque in
dictum com. in dicto termino deuenire, appellatione aliqua non obstante.
Volentes et ordinantes quod a sententiis ferendis premissorum occasione per ipsum dominum
Potestatem nulli liceat appellare. Et si appellaretur ipsa appellatio
minime admictatur. Sed ex nunc sit nulli efficacie et momenti.
Item dicimus et ordinamus quod si quis a persona infra dictam ciuitatem Fulg. uel districtus
aliquali infirmitate grauata que suum acteus testamentum conderet
aliud condempnandi ac depingendi suis uel ab aliis coniunctis personis eo
gereretur in uita uel instrumentum aliquod obligationis faciendi. Ad quod probandum
sufficiat si ipse singula que fieri uoluit ab suo monitore uel recordatore
alicui non dixerit ordinate uel si aliquid in rebus protulerit per quod
possit presumi quod de his que fecerit minime fuisset contentus quod ipsi co
sanguinei uel aliqui ipsius et ipsorum quilibet qui predicta fecerint in
eadem pena mille libr. den. per ipsum dominum potestatem similiter condempnetur
Et notarius ac testes et quilibet ipsorum in penis supra declaratis similiter
condempnentur. Et testamentum ipsum sic conditum uel instrumentum factum dicto tempore
quocumque modo non ualeat nec teneat ipso iure, sed nulli momenti sit

[Left margin, beside lines 9–12:] Contra ministros istarum prouisionum et presump
torum possit procedi per inquisitionem ut per rescript.
ff. de iniurijs l. illud. Xiij quare
merito glo. sua.

[Right margin, beside line 7:] Quod non pertinet ad testamento
fienda sit ex causis predictis

[Right margin, beside line 26:] Pena notarii qui de cetero testamentum
uel aliud instrumentum scripsit 1000
libr.

[Right margin, beside line 29:] Pena testium qui interfuerunt

[Left margin, beside lines 39–43:] Si aliquis qui aliquod testamentum fecerit
rogetur aliud facere uel aliquod instrumentum
promissionis non ualeat et si non
potest quod aliud rogare fecerit
uide hic et non contrauenire.

[Right margin, faint, struck through, beside lines 37–41:] Pena rogantium ut aliquis in
[illegible] testamentum uel aliud instrumentum
faciendum [illegible]
et [illegible] testamentum [illegible]
Et [illegible]

27v

nec efficacie valoris. Et potestas dicte civitatis Fulginei teneatur et debeat
vindicare [illegible] et pena predicta de predictis quolibet predictorum [illegible] ad-
[illegible] bis in qualibet [illegible] dicte civitatis [illegible] nulla [illegible] eidem dili-
genter inquirere et quos culpabiles invenerit punire et condempnare in penis
supradictis declaratis. // Item dicimus et ordinamus ut testamentum et ultime volun-
tates femine et filie decem annis [illegible] sic decet [illegible] testatoris vo-
luntatem totaliter exequantur quod dos relicta alicui mulieri per patrem
matrem fratrem avunculum vel amitam vel aliam quamcumque personam [illegible]
ipsi relinquentis vel aliquos consanguineos ipsius mulieris seu aliquas
quascumque personas [illegible] ipsa muliere cui dos ipsa relicta
fuit volente vel nolente non debeat nec possit et si ipsa mulier renun-
tiaret iuri suo vel pacto ipsius vel si quietaret de aliqua quantitate ipsius
dotis. Qua renuntiationem seu quietationem vel remissionem fiendam ex nunc
firmamus non obstare. Et qua vel quas auctoritate presentis capituli sive sta-
tuti volumus nulli efficacie valoris et in aliquo non teneri sed quandocumque
fore et [illegible] apparet ipsa mulier quolibet tempore dotem sibi
relictam totam absque diminutione aliqua possit petere et plenam auctoritatem
et actionem habeat et sibi competat repetendi capitulo aliquo tam statuto
[illegible] quod [illegible] loqueretur in aliquo non obstante. Et iu-
dex coram quo ipsa [illegible] fuit seu ipsius repetitio fiat teneatur et debe-
at [illegible] et penam L librarum denariorum renuntiatione seu remissione
vel quietatione predictis non obstantibus super ipsa petitione procedere et partem ipsam
que dotem ipsam diminuet vel diminuisset ad reficiendum et dandum
ipsi mulieri integram [illegible] sententia finali condempnet. A qua quidem sententia
et processu nulli liceat appellare et si appellaret super ipsa appellatione
nullatenus procedatur quam appellationem volumus et ordinamus in aliquo non
teneri. Et nichilominus ille talis qui ipsam dotem fecit diminui seu
quietari de parte ipsius vel remissionem fieri ut de operata malitia
fraude puniatur per dominum potestatem dicte civitatis Fulginei in C libr.
den. in quibus commune Fulginei debeat [illegible] condempnari. Et notarius qui de
huiusmodi renuntiatione seu remissione vel quietatione rogatus fuerit
in XXV libr. den. per ipsum dominum potestatem similiter condempnetur. Item
ut quedam consuetudo non bona que magis possit dici abusus obser-
vata usque quaque per certa monasteria dominarum que non dei amore
nec caritativo modo [illegible] ut facere tenerentur sed prohibendis
[illegible] et magnis dotibus ut ditiores sint et efficiantur puellas
tollere et subducere et tolli et subduci facere et in eorum monasteriis retin-
dere ac recludere et tenere fraudulenter et quandoque blandi-
toriis solita sunt temporibus retroactis que non ad ipsius dei laudem
et consanguineorum ipsarum utilitatis commodum vel honorem tendere [illegible]
[illegible] et e contra [illegible] puellas tollere nec subducere
vel accipere que minus nobiliter nate sint volunt et voluerint tollere
[illegible]. Que [illegible] tollere modis decentibus [illegible] presenti lege
ordinamus dicimus et firmamus quod si quod monasterium de civitate Fulginei
vel districtu aliquam puellam minorem XX annis absque quattuor

Si aliqua puella [illegible] in aliquo monasterium sine consensu [illegible] propinquiorum consanguineorum ab utraque [illegible] talis monasterii [illegible] elimosina [illegible]

consanguineorum ipsius puelle proximorum ex utraque latere ipsius puelle
actinentium expresso consensu voluntate reciperit seu tolleret et in
ipso monasterio introducta fuerit quod ipsi monasterio elimosina debita
secundum formam statuti dicte civitatis Fulginei aliquo tempore dari non debeat
nec possit. Et quod priores populi dicte civitatis teneatur et debeant vin-
culo iuramenti et pena L librarum denariorum pro quolibet nullam de ipsa elemosina
pro ipso tali monasterio consentiente facere fieri apodixam. Et si fieret
cum ... qui fuerit pro tempore quantitatem ipsam non solvere vinculo et pena
L librarum denariorum similiter teneatur. Et nichilominus nullus de civitate Fulginei
vel districtus laborare debeat aliquid possessionis monasterii supradicti contra formam
ordinamenti et tradictis facientis. Et quicumque contra fecerit in XXV libris
denariorum pro quolibet et vice qualibet condempnetur. Et unicuique ipsos contra-
facientes sit licitum accusare vel denumptiare et habeat quartam partem
banni. Et Potestas dicte civitatis Fulginei qui pro tempore fuerit vinculo
iuramenti et ad penas supra declaratas teneatur et debeat predicta omnia et
singula inviolabiliter actendere et observare et facere inviolabiliter actendi
et observari. Qui si non fecerit et in aliquo obmiserit ultra periu-
rium quod incurrat in penis predictis perdendis de comunis qui ipsum sindicaverint
debeat condempnari. Et hoc capitulum sit precisum cui nullum aliud capitulum
iam vel retro positum contradicat nec possit in aliquo derogare quod dominus
Potestas legi faciat in primo consilio faciendo tempore potestarie ipsius pena
prestiti iuramenti et XXV librarum denariorum in quibus perdendis de comunis ipsi comuni de-
beat condempnari. — [margin:] ┌ precisum

¶ Quod mulier de sua dotali pecunia [above: vel alia quacumque pecunia] licet sit filiafamilias possit posses- [margin, red:] Extra. 67.
siones emere [added:] ^ item potest pauca testari sine patris consensu item potest habitare ubi vult
[left margin:] et de dicti possessionibus patri non conceditur usufructus

Item quod mulieres viduarum et maxime filiis carentium
dotes in pecunia consistentes facilius quam si forent in possessionibus quamque pa-
rentium et quamque aliorum fraudibus et persuasionibus minuuntur
et mulieribus debite subtrahuntur, volumus et decernimus statuentes
quod huiusmodi mulieribus et earum cuilibet dotalem suam pecuniam et aliam
quam habent quantitatem pecunie habeant dummodo sint etatis XXV annorum
adminus liceat in possessionibus vel possessionem convertere in totum vel in partem
et de ipsa possessionem vel possessiones emere et ipsam possessionem vel ipsius possessiones
habere tenere et fructare et fructus de illis percipere et habere, et in earum usus
et utilitates convertere et ipsos fructus dispensare et distribuere pro earum
libito voluntatis. Nec non pro petenda et habenda dotali earum pecunia et alia
que deberentur eisdem vel alicui earum et pro aliis ipsarum negotiis ipse
ac ipsarum quelibet possint procuratorem unum vel plures facere constituere
et ordinare tam ad agendum petendum et defendendum civiliter et crimi-
naliter quam ad singulos alios actus de quibus videbitur eis et earum cuilibet
et pecuniam que deberentur eis vel alicui earum pro se ius vel de se ius de-
bitis seu alia de ea recipere et de recepta pecunia confessionem et in pre-
tarum instrumentum confessionis et quietationis cum obligatione verbis capitulis et

[right margin:] Quod mulier maior XXV annis de sua [above: dotali pecunia vel alia] potest possessiones emere licet sit filiafamilias, et eas fructificare et earum sponte percipere fructus, item potest testari pro anima licet sit filiafamilias vel in potestate ... Et vide ... 121

clausulis opportunis.

opportunis clausulis fact(is) solucio(n)ib(us) vel restitucio(n)ib(us) sine solucio(n)i
aut restitucio(n)i dictar(um) pecuniar(um). ¶ Et cetera ne bonu(m) q(uod) mulieres p(re)dicte
vellent pro a(n)i(m)ab(us) ip(s)ar(um) facere, p(er) patria(m) potestas i(m)pediat, et dicim(us)
statuentes q(uod) p(re)d(ic)tis mulierib(us) viduis carentib(us) filijs dummo(do)
sint etatis p(re)d(i)c(t)e xxv. annor(um) (et) cuilib(et) ear(um) liceat cu(m) voluerit
seu voluit de dotib(us) ear(um) pecunijs (et) bonis alijs q(ue) haberet vel
deberent ex(tra)d(ic)tis, aut alijs seu alij p(ro) eis, vel aliqua ip(s)ar(um)
testa(men)ti et relicta (et) legata p(ro) a(n)i(m)ab(us) ear(um) (et) cuilib(et) ear(um) t(ame)n s(ic)ut
p(er)tinebant vel hant facere, prout eis (et) cuilib(et) ear(um) placu-
erit. ¶ Et o(mn)ia (et) singula facienda p(er) d(i)c(t)as mulieres (et) ear(um) qualib(et)
i(n) p(re)d(i)c(t)is, et eor(um) quolib(et) (et) circha p(re)d(i)c(t)a et q(uo)dlib(et) eor(um) valeant et
plena(m) obtineant roboris firmitatem, no(n) obstante q(uod) p(at)ris
mulieris huiusmo(d)i p(re)d(i)c(t)a vel aliq(uo)d p(re)dictor(um) facientis p(ro)ptea co(n)-
sensus vel auctoritas no(n) i(n)tervenerit vel i(n)terveniat, vel habe-
atur i(n) his vel ip(s)or(um) aliquo, nec aliquo iure canonico vel civili
seu municipali, aut stat(uto) reformat(i)o(n)e p(ro)visione seu ordina-
mento, q(uod) vel que i(n) (contra)riu(m) loqueretur, quib(us) i(n) hac p(ar)te i(n)telligatur
esse ac sit derogatu(m) expresse. ¶ Insup(er) q(uia) possent p(re)d(i)c(t)a
minis et terrorib(us) leviter i(m)pediri, statuim(us) q(uod) p(ate)r, mater,
frat(er) vel (con)sanguine(us) aut affinis alicui(us) mulieris p(re)d(i)c(t)ar(um) mu-
lier(um) viduar(um) carentiu(m) filijs, i(m)p(er)iu(m) mulierem cogere, capere, de-
tinere aut molestare, aut secu(m) vel alicubi stet vel moretur
(contra) voluntate(m) ip(s)i(us) mulieris no(n) possit, neq(ue) debeat, neq(ue) cogi ea(m)
p(er) detineri vel molestari facere i(n) p(er)sona dotib(us) vel reb(us) eiusdem
mulieris. Et qui (contra) fecerit pena(m) C libr(arum) den(ariorum) ip(s)o f(a)c(t)o i(n)-
currat, i(n) quib(us) (contra) faciens p(er) d(omi)n(u)m potestat(em) vel cap(itaneum) civit(atis) Fulgin(ei)
possit et debeat ad requisitione(m) cui(us)cu(m)q(ue) petentis vice qualib(et)
qua (contra) fuit de facto sum(m)arie sine strepitu et figura iudicij
cu(m) Fulgin(ei) (con)dempn(ari), no(n) obstant(e) aliquo stat(uto) i(n) (contra)riu(m) vel retro po-
sito q(uo)d i(n) (contra)riu(m) loqueretur.

De executionib(us) faciendis

Rubrica 68

Item dicim(us) et ordinam(us) et volum(us) firmiter observari
q(uod) potestas (et) capitaneus et iudices et notarij maleficior(um) ci-
vitatis Fulginei p(rese)ntes teneant(ur) et debeant i(n)continenti
omnes (con)dempnationes quas fecerint executioni mandare (et) de ip(s)is
(con)dempnatis executionem facere hoc modo, v(idelicet): q(uod) si sententia fuit (cor)p(ora)lis
debeant ip(s)am executioni mandare sic ip(s)is officialib(us) videbi-
tur. Si aut(em) sententia fuit pecuniaria, teneant(ur) ip(s)am exequi
et (con)dempnatum sive (con)dempnatam (com)pellere ad faciend(um) solutionem
illius quantitatis pecunie, si qua fuit (con)dempnat(us) seu facta (con)dempnatio
i(n) x dies. Et si (con)dempnator(um) seu (con)dempnat(us) no(n) solvit i(n) d(ic)to
t(er)mino, q(uod) d(ic)ti officiales teneant(ur) ip(su)m punire p(ro)ut d(ic)ts potestati

¶ Mulier v(id)ua mor(tuis) vidua carens filijs pot(est) p(ro) a(n)i(m)a testari [illegible] et [illegible] p(ate)r p(ro)ius [illegible] mulieris [illegible]

¶ Mulier vidua filijs carens maior 25 annor(um) possit stare (et) habitare ad voluntatem ubi vult et p(ro)ieius p(ate)r frater mater vel (con)sanguine(us) aut affinis (contra)dicat.

preca[illegible]

vide etiam i(n) r(ubrica) 101 et 2° stat(uti) co(mmun)is l(ibro) 4 r(ubrica) 48 et r(ubrica) 104 et i(n) sta(tuto) civ(ili) r(ubrica) 84

De pena no(n) solventis i(n) x dies sua(m) (con)dempnat(ionem) q(uia) pot(est) puniri arbitrio potestatis, i(m)mo i(m)ruq(ue) debeat puniri i(n) quarto plurij, ut i(n) stat(uto) co(mmun)is l(ibro) 4 r(ubrica) 48 et r(ubrica) 84

[illegible] hoc (et) illud statutu(m) iur(is) no(n) valet q(uia) [illegible] i(n) fraude(m) appellat(ionis) [illegible] (con)stitutio [illegible] poste(a) li(bro) 6 r(ubrica) 180 [illegible]

¶ R(ubrica) no(ta) hic q(uod) executio (con)dempnatio(n)is i(n) p(er)tinacie pot(est) fi(eri) i(n) x dies et sic i(n) t(em)p(o)r(e) appellandi q(uo)d f(ieri) no(n) d(ebet) et no(n) valet q(uia) (con)appellat(i)o et i(n) [illegible] (et) [illegible] et q(uod) fiat i(n) x dies vide aliud statutu(m) r(ubrica) 101 i(n) p(rincipio). S(ed) no(n) obstat q(uia) t(em)p(u)s appellatio(n)is i(n) criminalib(us) e(st) v. dies, et sic no(n) e(st) i(n) t(em)p(o)r(e) appellandi ut i(n) stato civ(ili) l(ibro) 4 r(ubrica) 84. R(ubrica) no(n) obstat (et) q(uia) nihilominus possit appellari (et) iudicatu(m) suspendi vel i(n)totum tolli (et) sic no(n) curret illud t(em)p(u)s. Et vide aliud statutu(m) i(n) r(ubrica) 101

Capitanei et iudicibus ipsorum in delicto considerata qualitate delicti
ad hoc ut malitia non remaneat impunita ¶ De hiis qui fuerunt
infamati de aliqua questiuncula tempore maiorum consulum et Corradi Rubrica 69.

Item dicimus et ordinamus quod nullus qui ex civitate Fulginei
exivit et diffamatus fuit tempore olim maiorum consulum qui
eligebantur in dicta civitate Fulginei usque ad expulsionem ne-
phandissimi Corradi de Anestasiis de aliqua questiuncula
vel aliquo quocumque excessu seu processu facto ex officio vel de officio
consulum artium dicte civitatis possit puniri aut gravari nec absentia
eorum preiudicet eis sed eorum iura in totum sint illesa per ceteros
officiales civitatis Fulginei. Et quod sint in eo statu in quo erant
ante exitum ipsorum quem fecerunt de ipsa civitate. Et sint condepnationes
et exbandimenta ac processus contra ipsos et quemlibet ipsorum facti et facte sint
nulli et nulle et nullius valoris et processus et scriptis ac nullius
valoris totaliter habeantur. ¶ Item quod cum certi de maioribus dicte
civitatis Fulginei fuissent gravati et oppressi ac condepnati in here
et personis tempore supradicto per eorum iniquitatem contra deum et iustitiam quod omnes
sint processus et exbandimenta, stantiamenta et quecumque alie
scripture que appareret tempore supradicto facte contra eundemque per sanam
?? questiuncule ac status mutationes qui tunc erat in civitate
predicta seu proditores eidem fiant casse et vane et nullius valoris
ac momenti.

¶ De viis factis et faciendis per officiales communis Rubrica 70.

Item dicimus et ordinamus quod omnes vie que sunt facte per officiales communis Fulginei
ac et faciende in posterum in civitate et districtu Fulginei debeant
conservari et nullus de dicta civitate seu eius districtu vel etiam ali-
unde audeat de dictis viis vel aliqua ipsarum aut aliquibus aliis quibus-
cumque adprehendere nec foveam aliqua facere iuxta ipsas vias
vel aliqua ipsarum nec in aliqua parte ipsarum vel alicuius earum diminuere.
Et si quis de dictis viis vel aliqua ipsarum aut aliquibus aliis appre-
henderet vel foveam iuxta ipsas vel aliqua ipsarum fecerit teneatur
infra tertiam diem a die bandimenti dimictere et foveam replere. Et
nichilominus condepnari debeat per dominum Capitaneum pro quolibet et vice
qualibet in decem libris denariorum pro pena. Et dictus capitaneus teneatur et debe-
at predicta bandiri facere singulis mensibus semel vel bis et pena xxv.
librarum denariorum in quibus sindicus dicti communis ipsi communi debeat puniri si dictus
si predicta non duxerit ad effectum. ¶ Item quod nulla persona audeat
vel presumat terrenum existens in via sive strata qua itur versus
Spellum et in strata qua itur ad collem Floritum seu aliquem ipsorum
guastare destruere seu dissipare vel frangere. Et si qua contra

pena de guastantibus vias seu stratas et vias earum [illegible] pena 3

pena de guastantibus stratam qua itur Spellum et qua itur ad collem Floritum [illegible] pena [illegible]

29v

fecerit puniatur pro qualibet vice .L. libr. den. in quibus per capitaneum
dom. condempnetur ordo. Et si dictum condempnatorum solvere non poterit ad for
tiam comunis fulginei pervenerit manum sibi abscindatur in tres dies postquam
in fortiam comunis predicti pervenerit debeat amputari. // Item quod ces
vie sup adprehensis ex portam vice comitum a domo domini Francisci
domini Farratis usque ad molendinum Manoua comunis et sancti Salvatoris ex
... et terminetur. Et predictus dominus capitaneus teneatur facere
fieri in mense sui regiminis sub pena periurii. a .C. libr. den. de suo salario.
// Item quod si aliquis dimisit seu perdidit aliquid terreni pacta
toe alicuius strate seu vie et remansit aliquid de via fossatum vel
terrene antiquo dicti comunis iuxta dictam viam novam quod liceat illi qui perdidit
ipsum terrenum comunis predicta recipere quantum perdidit in strate tenuta et cor
poralem possessionem ipsi rei sue auctoritate non obstante si esset ab alio qui non
perdidit de terreno aliquid in via predicta aliqualiter adprehensum. Et tal
adprehensor in iuste teneatur et debeat relapsare ipsum terrenum sic ap
prehensum illi qui suum admisit occasione predicta ad penam .XXV. libr. den.
in quibus per capitaneum condempnetur.

De stratis in quibus funarii laborare non debeant   Rubrica .71.

1 Item dicimus et ordinamus quod nullus funarius possit nec
debeat ponere carrum sive tornecta occasione faciendi
aliquam funem nec aliquod opus fiat per aliquem funa
rium de dictis funibus in extendendo dictam artem in stratis in
fra scriptis s. a domo filiorum Fordenolic domini Filippi usque ad por
tam abbatie et a porta sita iuxta domum filiorum domini Stefani usque ad
ecclesiam sancti Feliciani et a porta sancti Jacobi ab aqua usque ad portam
sancti Costantii et a porta sancti Claudii usque ad portam abbatis ob
hoc ut non impediantur dicte strate. Et apotece stantes iuxta ipsas stra
tas. Et si quis contra fecerit in predictis solvat nomine banni vice qualibet
.C. s. den. Et liceat unicuique contrafacientem accusare et habeat medie
tatem banni et nomen accusatoris teneatur secretum.

Quod nullus audeat turbare presentem bonum statum   Rubrica .72.

1 Item dicimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat
dicto vel facto vel alio modo tractare vel aliquid dicere vel facere
palam vel occulte directe vel indirecte aut per oblicum
quod immutetur presens bonus status civitatis fulginei. Et qui contra fecerit puni
atur arbitrio potestatis et capitanei qui potestas et capitaneus arbitrio stet
... contra predicta vel aliquod predictorum sit per aliquem aliquid factum dictum or
dinatum vel presumptum. Et hoc capitulum sit precisum in qualibet parte sui Et
predicti potestas et capitaneus in dicto ... et pena mille libr. denar. tene
antur et debeant istud capitulum inviolabiliter observare. Et quolibet mense
de predictis inquisitionem facere ad petitionem et denuntiationem cuiuslibet petentis

Et si pactator vel reductione vie vel strate aliquis perdiderit de
suo terreno quod possit sua auctoritate capere de illa via antiqua quod dimit
titur et si alius illud terrenum prius cepit ...

Vide statutum ... h.

Vide statutum ... ubi sunt pena
capitis ... publicorum bonorum
~~Et vide ...~~
~~...~~ 97 . 105 . 214
~~...~~

308

et testes recipere nominatos a denuntiatoribus teneatur secundum nullo capitulo vel constitutione contradicente.

De molendinis olivarum — rubrica .73.

Item dicimus et ordinamus quod quicumque de civitate Fulginei vel districtu habet aliquod molendinum olivarum in dicta civitate Fulginei vel districtu, ille qui habet molendinum in civitate solvat quolibet anno communi Fulginei pro quolibet molendino .xx. librarum denariorum pusillorum. Et hic teneatur puteum in domo in qua erit dictum molendinum in quo quidem puteo aqua que exiget occasione olivarum macenatarum quando macenantur intret et decurrat in ipsum puteum ita quod aqua predicta non spargatur per civitatem Fulginei. Si non habuerit molendinum olivarum extra dictam civitatem solvat communi predicto pro quolibet molendino quolibet anno decem libras denariorum pusillorum. // Item quod quilibet qui macenabit olivas debeat ipsas macenare sine aliquo pretio et debeat ipsas ponere et macenare ad voluntatem illius cuius fuerint olive predicte. Et hic debeat pertichiam longam septem pedes ad minus vel maioritatem non ad bannum solutionem minime teneatur. Et si quis contrafecerit in .C. solidis denariorum inter quolibet communi Fulginei condempnetur. Et capitaneus populi civitatis Fulginei teneatur et debeat de predictis et quolibet predictorum inquisitionem facere in mense uno et pena .xxv. librarum denariorum in qua si non fecerit per syndicum dicti communis ipsi communi debeat condempnari. // Item quod nulla persona de civitate Fulginei vel districtu possit nec debeat ire ad macenandum olivas ad aliquod molendinum alicuius qui non respondeat seu solverit dicto communi dictam quantitatem sicut alii solvunt et respondent et qui contrafecerit in supradicta pena .C. solidorum denariorum dicto communi debeat condempnari. Et capitaneus populi qui pro tempore fuerit teneatur et debeat predicta facere bannire in octo dies a principio sui regiminis. Et quilibet possit contrafacientes accusare et habeat medietatem banni et nomen accusatoris teneatur secretum. // Item quod capitaneus populi dicte civitatis teneatur et debeat qualibet ebdomoda bis durante tempore macinationis olivarum mittere unum ex suis notariis ad molendina dicte civitatis qui notarius inquisitionem faciat contra tenentes molendina predicta tam in civitate quam in districtu predicto de omni eo quod in hoc capitulo continetur. Et quos invenerit contra facientes puniat et condempnet in pena predicta. Et predictus capitaneus super dictis teneatur facere adimplere in uno mense vel circa et sub pena .xxv. librarum denariorum. // Item quod in vendendo vinum mezinghi oley et alii de supra nulla anxilia sive iunta fiat nec fieri possit publice vel occulte et si contrafactum fuerit tam vendens quam emens in .C. solidis denariorum dicto communi debeat condempnari. // Item quod supradicti habentes molendina olivarum habeant et hic teneantur et debeant fiscellas amplas et largas in bocchis uno semisse ad mensuram unius hominis et non plus. Et quod vites dictorum molendinorum sint et esse debeant torniate equaliter ita quod sic tumuli qui volunt per ipsas vites possit volvi bene et comode usque ad banchum in quo ipse

Et si pena prima ... predictis ... ad macinandum ad molendina ... f. 74

ncies extant in fixe siue clauate. Et si per dictos homines dicta molendi-
na olivarum macinandas fuerit in predictis vel aliquo predictorum in ali-
quo contrafactum in C s. den. pro quolibet et vice qualibet dicto comuni debeant
condempnari. Et capitulum supradictum et ordinationem exigere per comune. ¶ Et
ut predicta et quelibet predictorum sine fraude et dolo procedant ordinamus
et dicimus statuentes quod priores populi dicte civitatis qui erunt tempore co-
llectionis olivarum eligant tres bonos et legales homines de dicta ci-
vitate Fulginei videlicet unus pro quolibet terzerio. ¶ Qui tres boni et le-
gales homines sic eligendi sint et esse debeant de ordine priorum pro-
ratorum civitatis Fulginei. Et qui fuerit ad dictum offitium uno anno
videlicet tempore collectionis et macinationis dictarum olivarum ad eundem o-
ffitium usque ad tres annos proximos tunc sequentes eligi vel reassumi
nisi elapso termino nullo modo possint. Et habeant et habere debeant
de pecunia et avere dicti comunis a camerario ipsius comunis pro eorum salario .4. libr.
den. pro quolibet ipsorum trium bonorum et legalium hominum predictorum. Qui
tres sic electi et quilibet ipsorum teneantur et debeant in manibus
notariorum reformationum dicte civitatis iurare ad sancta dei evangelia co-
rporaliter manibus tactis scripturis eorum et unusquisque ipsorum offitium
facere et exercere bona fide omni fraude et dolo remotis. Et non
possint nec debeant ipsi nec aliquis ipsorum comedere nec bibere
cum aliquo qui habeat molendinum olivarum vel partem in illo nec
aliquod exenium in pecunia sive rebus aliis ab aliquo occasione et pretex-
tu dicti sui vel eorum offitii recipere nec recipi facere pena pro facto vel con-
tra dictis singulis pro capitulo ipsi supradicto dicto comuni contrafaciens pu-
niatur .25. libr. den. Et hoc locum habeat tam in exenientibus quam in con-
venientibus recipientibus. Qui tres boni et legales homines de cor-
sensu ipsorum recipientis sive de hominibus qui recolligant predictas olivas
dictorum priorum predictorum et habeat vel habeant auctoritatem et bayliam ordi-
nandi bona ... Et habeat vel habeant ... et baylia ordi-
nandi sacchettas et stangas sive tres et scrufulos et alia utilia
et necessaria molendinis predictis. Et facere novum et ordine statu-
endum et ordinandum in molendinis predictis et circa ipsa molen-
dina per dictos tres bonos et legales homines sic facta et fiat non
obstantibus ordinibus supradictis per presens capitulum statutum quod si qua
persona non servaverit et integraliter non adimpleverit ea que
per dictos tres bonos et legales homines statuentur et ordinabuntur
et fient circa molendina predicta puniatur ut supra in dicto ca-
pitulo continetur. Et nullus ex dictis tribus hominibus eligendis esse possit
nec debeat qui habeat molendinum olivarum nec partem in molendinis.

De turpitudine non proiicienda in carbonariis et in carbonarias comunis. Rubrica 74.

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque conditio-
nis existat proiciat seu proici faciat bruttamen letami-
nis seu aliquid sozzum vel turpe in aliqua via carbonariis
novis, id est nec carbonariis veteribus civitatem Fulginei nec po-
nat lapides aliquos ad vendendum a dictis carbonariis usque ad
ecclesiam sancte Marie Madalene videlicet a dicta ecclesia usque ad pontem lapi-
deum deforis iuxta muros dicte civitatis. Et quod nullus in carbonariis

fulgis in aliqua via publica nec in viis vicinalibus ponat vel po-
ni faciat letamen seu turpitudinem. Et qui contra fecerit
in predictis vel aliquo predictorum solvat nomine banni dicto comuni vice
qualibet x. solidos denariorum parvorum. Et quilibet possit contra facientem accu-
sare et habeat medietatem banni et nomen accusatoris teneatur
secretum. ¶ Item quod quilibet quolibet die sabbati te-
neatur et debeat purgare ante domum suam et elevare exinde
rumentum quod erit ibi. Et qui contra fecerit solvat nomine
banni vice qualibet v. solidos denariorum. Et capitaneus teneatur iuramento
et pena xxv librarum denariorum de suo salario quolibet die dominico
mittere unum ex nunciis suis per dictam civitatem ad inquiren-
dum predicta seu de predictis. Et quolibet die sabbati facere pub-
lice bandiri per dictam civitatem in omnibus locis consuetis quod
quelibet persona teneatur et debeat observare predicta. ¶ Salvo
et reservato quod quicumque muraret vel murari faceret
seu murari faceret aliquam domum seu aliquid aliud opus
faceret vel fieri faceret in ipsa domo quod possit tenere lapi-
des lignamina arenam calcinam et maltam donec compleverit
dictam domum seu dictum opus. ¶ Item quod nulla persona debeat
habere purcatum vel scarquatorium quod vadat vel discur-
rat in flumine topini nec in viis publicis vel vicinalibus.
Et qui contra fecerit utendo ipsis in xx. solidos denariorum comuni fulgis
vice qualibet qua contra fecerit per ipsum capitaneum condempnetur.
Et quilibet possit contra facientem accusare et habeat me-
dietatem banni et stetur iuramento accusatoris et nomen
ipsius teneatur secretum. ¶ Item quod nulla persona audeat
vel presumat ponere seu poni facere per publicas seu vicinales stra-
tas reales per v. mezingas bruciamen seu letam-
en. Et qui contra fecerit solvat vice qualibet c. solidos denariorum
parvorum comuni predicto. Et quilibet possit contra facientem accusa-
re et habeat medietatem banni et nomen accusatoris te-
neatur secretum. Liceat tamen cuilibet ponere et
poni facere et tenere letamen et quodlibet aliud brucia-
men in campo suo seu possessione sua quamcumque sine
contradictione alicuius auctoritate presentis capituli. Et quod nullus
in carbonariis primis comunis fulgis habeat nec habere de-
beat aliquam proprietatem in meta et ponendi vel tenen-
di aliquod genus bruciaminis seu letaminis pena xx.
solidorum denariorum. In quibus contra facientes comuni fulgis per capitaneum presidentem fu-
lginatis debeant condempnari. Et custodes cuilibet pote-
statis fulgis iuramento et pena x. librarum denariorum pro quolibet

teneantur et debeant denuntiare domino capitaneo supradicto contra fa-
cientes in predictis vel aliquo predictorum et habeant me-
dietatem banni. Et predicti capitanei pro civitatis Fu-
lginei initio mensis teneantur et debeant facere pu-
blice bandiri per dictam civitatem in locis consuetis
in principio sui regiminis. Et nullus audeat vel pre-
sumat aliquam bestiam sanguinare in stratis vel viis
publicis in dicta civitate Fulginei pena trium librarum denariorum
pro quolibet et vice qualibet. Et quilibet possit
contrafacientem accusare et habeat medietatem banni et
nomen accusatoris teneatur secretum. Et predicta po-
testas eodem modo teneatur initio mensis in principio sui
regiminis facere publice preconizari per dictam civitatem.
Et nulla persona possit nec debeat habere aliquam
fossam intra vel prope muros civitatis Fulginei in vel extra ipsos
muros per iiii. merenghas pena 100. solidorum denariorum. In quibus
contrafaciens per potestatem vel capitaneum debeat civitatis predicte con-
demnari. Item quod bruttamine quecumque portatum extra po-
rtam Sancti Iacobi ab aqua portetur et portari
debeant per illos qui portant seu adducunt ipsum
bruttamen ad vectuream ad arcatuream seu gua-
dum arcature molendinorum civitatis qui est prope seu
iuxta ortum domini Ugolini Nalli de Trinciis de Fulginei
pena x. solidorum denariorum pro quolibet. In quibus contrafaciens civitatis Fulginei vice
qualibet debeat condemnari. Et custodes porte Sancti Ia-
cobi pro tempore teneantur et debeant initio mensis contrafacien-
tes accusare et habeant medietatem banni. Salvo quod si
aliquis portaverit bruttamine ad campum seu possessionem
ipsius vel alienam per dictam portam ad dictum bannum mini-
me teneatur. Que omnia predicta potestas et capitaneus ban-
diri faciant in octo dies a principio eorum regiminis ad hoc
ut homines non pretendant ignorantiam de predictis. Ro-
borantes etiam et presentium statuto firmantes singula capitula
scripta in volumine statuti civitatis predicte tractantia
de mattatis de quibus in dicto presenti capitulo fit descripta ipsaque
capitula statuti civitatis predicte habere volumus roboris firmita-
tem ac si per nos ipsos facta essent et apposita in presenti
capitulo facientia ad materias supradictas.

De pretio dando consulibus iudicum et notariorum — Rubrica 75

Item dicimus et ordinamus quod camerarius civitatis

fulginie qui pro tempore fuerint duobus diebus ante festum nativitatis domini nostri yhesu xpi teneantur et debeant dare et cum effectu assignare consulibus collegii iudicum et notariorum civitatis fulginie qui erunt pro tempore quolibet anno sex libras piperis solvendas et emendas per ipsum camerarium de pecunia et avere comunis predicti.

De habitantibus in pertinentiis alicuius sotietatis. Rubrica .76.

Item dicimus et ordinamus quod omnes habitatores in pertinentiis alicuius sotietatis civitatis fulginie teneantur et debeant facere custodiam ad petitionem consulum illius sotietatis in qua seu in cuius pertinentiis habitant. Et omnia onera subeant et substinere debeant dicti habitatores ut homines illius sotietatis in cuius pertinentiis habitant tam realia quam personalia. Item firmamus et volumus statuentes quod unaqueque sotietas civitatis fulginie sit et esse debeat et stare et esse contenta suis habitationibus et finibus consuetis pena et banno .100. solidorum denariorum pro quolibet. In quibus sotietas contrafaciens seu consules ipsius sotietatis et ipsi sotietatis nomine per capitaneum populi civitatis predicte civitatis fulginie condempnetur.

Item quod quelibet persona cuiuscumque conditionis existat que moraretur seu moram traheret vel faceret in aliqua sotietate civitatis fulginie aut in aliquo castro seu villa comitatus eiusdem civitatis per octo menses vel duas partes anni teneatur et debeat facere omnes et singulas factiones reales et personales in eadem sotietate aut sindicatu in qua vel quo dictam moram dicto tempore traheret vel faceret. Et ad alias factiones alibi aut in alio loco faciendas minime teneatur nec possit de aliquo cogi occasione predicta.

Quod habitantes in pertinentiis alicuius sotietatis in illa ... in qua habitant [illegible] / et statuta civitatis . K / .52. h.3.

Quod habitans in aliqua sotietate civitatis vel castro seu villa comitatus per octo menses vel duas partes anni ibi faciat factiones et non alibi.

De custodia civitatis fulginie. Rubrica 77.

Item dicimus et ordinamus pro meliori statu civitatis fulginie et ut comune et populus ipsius civitatis in tranquillitate et statu pacifico perseveret et semper de bono in melius augumentetur et ut malefactores latrones et fures et volentes committere furta et malitias et rapinas et alia facinora timeant et boni semper floreant et vigeant et securius acquiescant quod custodia civitatis et districtus fulginie fiat et fieri debeat per homines et personas civitatis et comitatus fulginie continue de

Singulis noctibus fiat custodia civitatis et quo ordine ... et per quos ... [illegible]

dicte et denotetur ad postas et portas et in plateas et circumcir-
ca muros dicte civitatis fulginei intus et extra prout prioribus
et confalonerio populi dicte civitatis fulginei videbitur convenire. Et
quod dicta custodia fiat modo quo sequitur scilicet per homines de dicta ci-
vitate a kalendis mensis maii usque ad kalendas mensis
novembris. Et per homines de comitatu predicto a kalendis mensis
novembris usque ad kalendas mensis maii. Et quod custodiam
predictam facere teneantur quilibet qui moratur et habitat
in dicta civitate et comitatu dummodo ad dictam custodiam
faciendam non cogantur minores sexdecim annis et
maiores etatis septuaginta annorum. Et de etatibus
supradictis predictorum scilicet illorum qui dicerent esse minores
sexdecim annis sistetur sacramento patrum vel matrum
aut prudentie officialium qui erunt super dicta custodia.
Et illorum qui dicerent esse etatis septuaginta annorum
et ultra sistetur credatur eorum iuramento vel arbitrio officialium predictorum — prudentie
Volumus et confirmamus quod si in una eademque do-
mo essent quatuor homines et ab inde supra et staret seu
facerent unum focum et ad unam vitam quod unus ipsorum
sit exemptus a custodia supradicta. Et ad ipsam custodiam
faciendam minime cogi possit. Et si quis cui preceptum
fuerit ipsa custodia per aliquem officialem cui commissum
fuerit ipsum officium non fecerit ipsam custodiam in v solidis
denariorum puniatur pro qualibet vice qualibet commictat si fuerit
pedes. Si vero de equitibus cavallate vel ex ... pro
qualibet vice et qualibet in x solidis denariorum puniatur commictens comuni
predicto et plus et minus ad voluntatem et arbitrium
capitanei seu officialis qui fuerit super dicta custodia
deputatus. Et quod ad dictam custodiam faciendam
quilibet possit et sibi liceat mictere scambium sufficien-
tem. Et sufficiens intelligatur ut videbitur dicto offi-
ciali. Item quod omnes custodes predicti teneantur et debeant
venire ad palatium domini capitanei et se presentare coram
officiali predicto hora qua campana pulsabitur pro dicta
custodia. Et si quis se non presentaverit in dicta hora
solvat comuni predicto v denariorum. Item quod custodes predicti te-
neantur ire ad postas suis locis ad quas vel quem eis iniun-
ctum fuerit suis temporibus et intervallo ad penam duorum solidorum denariorum
pro qualibet vice et qualibet. Et ad dictas postas suis locis

Scambium sufficientem

ad quas vel quod dicti custodes missi sunt porte fuerit teneantur stare et morari usque ad campanam communis que pulsat de mane et minime discedere. Et si quis contrafecerit solvat penam predictam. Si vero se absentaverit et ad dictam postam sibi assignatam non redierit solvat communi predicto .v. solidos denariorum pro vice. Qui sibi auferantur de facto. Et quod sit licitum uni ex duobus custodibus portis ad aliquam postam dormire dummodo alter vigilet. Et si alter predictorum qui vigilare debet fuerit inventus dormire solvat nomine banni .v. solidos denariorum.

Item teneantur custodes predicti omnes personas quas invenerint post tertium sonum campane communis que pulsat de sero capere et ad palatium capitanei seu potestatis ducere et presentare eorum curie ad penam .x. solidorum denariorum pro qualibet vice qua non fecerint et qualibet persona sic inventa quam non duxerint. Et si aliqua persona aufugerit et non permiserit se capi et duci condemnetur per officiales predictos in .x. libris denariorum et plus et minus ad arbitrium dictorum officialium considerata conditione persone et facti. Et dominus capitaneus seu alius officialis quicumque deputatus ad ipsam custodiam faciendam teneantur et debeant contrafacientes in predictis vel aliquo predictorum punire et condemnare in penis predictis et pluribus et paucioribus ad eorum voluntatem et arbitrium et de facto sine aliqua sollemnitate et scriptura. Et bannum seu condemnationem in proprium communis predicti mictat facere prout eidem capitaneo seu dicto officiali super custodia deputato videbitur convenire.

Item quod dominus capitaneus habeat liberum et generale arbitrium et specialem et generalem bayliam et iurisdictionem circa dictam custodiam et in hiis et circa predicta que ad dictum officium spectabunt. Et non possit per potestatem vel per alium officialem contra eum aliquo quod in dicto officio duxerit faciendum sub pena .100. librarum denariorum pro vice pro quolibet et vice qualibet in quibus per successorem vel successores debeat condemnari communi predicto. Et presens capitulum volumus omnibus aliis capitulis statutorum tam populi quam communis et reformationibus consiliorum generalis et specialis civitatis predicte et arbitriis concessis et concedendis eisdem potestati et capitaneo vel alteri eorum prevalere.

Item quod in omnibus et singulis penis in presenti capitulo contentis et ubi de penis fit aliqua mentio semper intelligatur plus et minus ad arbitrium et voluntatem capitanei populi dicte civitatis Fulginei vel alterius qui

Quod officialis custodie habeat merum (?) ... offitii plenum arbitrium et baliam

cet officialis pro dicto comuni super custodia civitatis predicte.
¶ Item quod nullus forensis qui venerit ad habitan-
dum in civitate et districtu Fulginei possit nec de-
beat per aliquem officialem dicti comunis gravari in ali-
quo occasione dicte custodie nec ad ipsam custodiam
faciendam cogi .i. duos annos computandos a die quo
venerit ad habitandum in dicta civitate vel distri-
ctum eiusdem civitatis. ¶ Item ordinamus firmamus
et decernimus statuentes quod si contingat aliquam personam
velle transire et transiret per murum seu muros volunta-
tem alicuius custodis seu custodum porte seu porta-
rum et quorumcumque officialium deputatorum super custodia
civitatis predicte ad aliquam portam seu ad aliquem locum
ad custodiendum quod eidem custodi seu custodibus super-
dictis liceat et licitum sit ipsum talem vel tales mo-
do supra transire volentes et transeuntes capere tenere
in persona et gravius offendere in persona ipsius aut ipsorum sine pena
et banno. Salvo semper et reservato quod eum vel eos dicto modo
transire volentes et transeuntes in tali facere non possit.

et usque ad noctem et conclusione

De scripturis dandis ad exemplandum — Rubrica 78

Item dicimus et ordinamus quod camerarius comunis Fulginei pre-
sens et futurus teneatur et debeat dare et prestare libros et quater-
nos comunis Fulginei ad exemplandum et acta et scripturas ad peti-
tionem illius ad quem pertinebit scriptura et cuicumque notario
sibi placuerit ut quilibet possit et valeat per se quam melius sua.
Et si predictus camerarius predicta facere contempserit pro qualibet vice in
centum libris denariorum pro usu comunis Fulginei debeat condempnari. ¶ Item quod
notarii potestatis et capitanei et alii officiales dicte civitatis modo et pro tempore
et pena .100. librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet in quibus si
contrafecerit per sindicum dicti comunis ipsi comuni debeant condempnari teneantur
et debeant exibere acta et scripturas que et quas scripserint
durante eorum officio et que reperirentur et erunt in libris dicti comunis
qui erunt penes eos ad petitionem et requisitionem cui-
libet de civitate Fulginei et districtu ad quam personam talia
acta seu scripture pertinerent. Et notarii dicte civitatis
Fulginei uni vel pluribus ut de ipsis scripturis et actis copiam
sumant ac exibeant dicto tali ad quem ipse scripture per-
tinerent sine aliquo pretio vel mercede. Et supradicti notarii
potestatis seu capitanei et alii officiales copiam aliquam de scri-
pturis predictis sumere ac summi aut exhibi facere non

promittit nec debeat ad penam predictam nisi ut supra
continetur.

De turpitudine non proicienda per contratas. Rubrica .79.

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona in civita
te fulginei proiciat aliquid bruttume seu turpitu
dinem aliquam per aliquod angulum seu fenestram
nec aquam vel turpitudinem aliquam faciat in stratis
seu viis publicis aut vicinalibus seu proiciat de pang
ulo seu fenestra seu alio loco aut quocumque modo nec
portet manualiter vel portari faciat. Et qui contra fe
cerit in xl. solidos denariorum communis fulginei pro quolibet et vice qualibet con
dempnetur. Et si predicta aqua bruttume seu turpitudo
caderet vel laberetur super dorsum vel pannos alicuius in
tribus libris denariorum communis fulginei condempnetur. Et quilibet possit contrafa
cientem accusare et habeat medietatem banni et teneatur
in secreto accusatoris. Et nulla persona de die vel de nocte
aliquam turpitudinem proiciat in domo vicinorum suorum
seu vicinorum suorum. Et qui contrafecerit in xl. solidos denariorum vice
qualibet condempnetur. Et quilibet possit contra facientem accu
sare et stetur in secreto ipsius accusatoris et nomen ipsius teneatur
secretum. De nocte vero post tertium sonum cam
pane liceat unicuique proicere aquam de pangulis et
non aliam turpitudinem dummodo tribus vicibus clamet
dicendo cavete vobis rare non. Item quod nulla perso
na que retineret hospitium in civitate fulginei vel moraretur
aut esset in ipso hospitio seu que faceret in aliqua do
mo aut loco alio suzuram bruttutam et aliam
turpitudinem in aliqua strata seu via dicte civitatis
fulginei. Et si contrafecerit pro qualibet vice et qualibet persona
in .100. solidos denariorum pro ... capitis dicte civitatis communis fulginei
condempnetur. Et cuilibet sit licitum contra facientes in pre
dictis denuntiare et habeat medietatem banni. Et nichilo
minus capitaneus supradictus seu eius officiales te
neantur inquirere de predictis quolibet mense et quos invene
rint culpabiles punire et condempnare in penis supra ius
declaratis.

Ut homines de Valle et Carpello teneantur habitare in burgo sancti Eraclii. Rubrica .80.

Item dicimus et ordinamus quod omnes ille persone de
Valle et Carpello qui olim fecerunt et fieri fecerunt
domos in burgo sancti Eraclii infra mensem post festum

34v

bus fideliter teneantur et debeant ad dictum burgum seu
locum redire ad habitandum cum eorum familiis et ibi
dem moratum et habitatum cum dictis eorum familiis de
die et de nocte. Et quotiens contrafecerint in 25 libr. den. pro quolibet
pro capitulo supradicto comuni fulginei condempnetur. Et nichilominus
teneantur redire et morari et redire et morari et habitare
in dicto burgo. Et capitaneus civitatis fulginei teneatur pro se
sub pena 100 libr. den. pro quolibet de predictis facere inquisitionem quo
libet mense semel ad minus. Et quos invenerit cu
lpabiles punire et condempnare in penis predictis. Ac teneatur
predictos facere iurare ad sancta dei evangelia corpo
raliter tactis scripturis ut dictum est scilicet de habitan
do continue in dicto loco. Et a quolibet ipsorum recipiat
fideiussores de 100 libr. den. de observando predicta. Et
si quis ipsorum venderet domum suam faciat aliam
in eodem burgo in qua possit cum sua familia habitare
continue ad penam superius notatam. ¶ Item quod quilibet
predictorum teneantur et debeant omni exceptione remota dare
et solvere pretia casalenorum et possessionum quas capiunt secundum
extimationem olim de ipsis factam per Jacobum Johannis
Jacobum Michaelis et magistrum Petrum Massey illis
quorum fuerunt. Et capitaneus populi possit [illegible] teneantur
predicta facere observari infra x dies postquam petitum fuerit
contra eo capitulo aliquo statuti tam populi quam comunis quod in
contrarium loqueretur non obstantibus ante vel retro positum.
¶ Item dicimus et ordinamus quod capitaneus populi supradictus tene
atur et debeat de pecunia comunis fulginei dictis hominibus qui
habitant in burgo predicto facere satisfieri de dampnis do
morum que fuerunt eis de guastate in dictis villis secundum quod
hactenus extimate fuerunt capitulo aliquo non obstante.
Et predicta omnia capitaneus et omnes officiales sine diminutione
aliqua teneantur et debeant observare et observari facere
sub pena periurii et L. libr. den. in quibus per sindicum
dicti comunis fulginei ipsi comuni debeant condempnari. Et nullus ad
vocatus vel alia persona audeat vel presumat contra
aliquo officiali contra predicta vel aliquid predictorum advocare
vel aliquid dicere vel contra predicta vel aliquid predictorum dare con
silium consilium vel favorem publice vel occulte et contra
facientes in 100 libr. den. comuni fulginei condempnetur. Et de

pdcas capitls et ius officiales no possint petere absoluti-
onem sb pena supius notata. ¶ Item qd potes ppti
ciuitatis fulgi post 2. vel 3. tenerant et debeant dare
operam efficacem qd pdcta oia et singula ꝑ supdictum
capitlm et ius officiales integre obsuentur. Et si no fe-
cerint in 100. libr den. ꝑ sb sequentes potes condebeant
com. fulgi condempnari. Et hoc capitlm sit precisum cui nul-
lum aliud capitlm an vel retro positum possit in aliquo
derogare.

¶ De stracquatoriis no habendis — Rubrica .81.

Item dicimus et ordinamus qd nulla ꝑsona cuiuscumque condi-
tionis existat possit nec debeat hre stracqua-
torium vel necessarium in via publica vel viculis et
qui contra fecerit soluat noie banni .100. ß den. Et potas
et capitls et quilibz ipo~ ad petitionem cuiuscumque peten-
tis teneantur facere claudi et removeri talia stracqua-
toria et necessaria i. xv. dies postqm fuerit requisitus. =
¶ Et qd nulla ꝑsona in aliquo burghiciolo pheciat
brutamen seu aliquam aliam turpitudinem. Et siquis
contra fecerit in tribus libr den. com. fulgi incurrat qualibet vice
vice. Et potas et capitls et quilibz ipo~ et ipo~
officiales teneantur ad petitionem cuiuscumque petentis
facere fieri canale in dcis burghiciolis et remundari
ipos burghiciolos Et facere fieri omes et singulas no-
vitates factas in preiudicium alicuius ꝑsonis novas et ve-
teres expensis ipoibus i. x. dies postqm petitum fuerit pena
50. libr den. ꝑ quolibz dcto~ officialium qui in pdcis
fuerit negligens vel remissus et pdcta fieri no fecerit.

¶ Qd rectores artium possint ee de qualibz arte duo — Rubrica .82.

Item dicimus et ordinamus qd rectores artium ciuitatis
fulgi sint et ee possint de qualibz arte duo
Et hoc si ars excedit numerum .xx. hominum. Si uo ars fuerit
a .xx. hoibus infra talis ars heat solum unum rectorem. Qui uo
rectores approbentur ꝑ potes et confalonerium ppli dce ciuitatis
alit ꝑ rectoribus minime heantur nisi precedente approbatione
pdcta vz po~ et confalonerii supdcto~. = ¶ Item qd dni potes
et confalonerius teneantur et debeant in quolibet mense facere cora~
eis uenire et parere omes et singulos consules seu rectores omium
artium dce ciuitatis cu~ oibus ipo~ et quilibz co~ artium or-

dinamentis et ipsa ordinamenta diligenter legere et examina-
re. Et si in ipsis ordinamentis vel aliquo ipsorum reperiret
vel esset aliquod capitulum vel ordinamentum quod diceret non esse
aut non facere pro statu presenti civitatis predicte et artium pre-
dictarum illud tollant cassent et removeant de ipsis ordi-
namentis et tolli et cassari et removeri faciant potestas et confalonerius
supradicti. — Item quod consules et homines dictarum artium et cuius-
libet earum teneant et debeant capitula unum vel plura
quod vel que cassarent vel removerent per dictos potestatem et confa-
lonerium seu eis videretur tollendum et removendum to-
llere et cassare et tolli et cassari facere de statutis ipsorum
artium infra quindecim dierum a die mandati aut inhibitionis
eisdem consulibus facte per potestatem et confalonerium supradictos et
ipsis minime uti pena et banno 25 librarum denariorum parvorum pro
quolibet ipsorum consulum et 50 librarum denariorum arti predicte in quibus
per capitulum presens dicte civitatis dicto comuni si contrafecerit debeant
incurrere qualibet contrafactione.

Quod cause vertentes inter mercatores occasione mercantie compromictantur. Rubrica 83.

Item ut mercatorum cause pro futuro minime protelentur sed
expediantur summarie sicut decet Statuimus et ordinamus
quod si qua causa inter aliquos mercatores cives vel forenses vel
aliquas quascumque personas occasione et pretextu alicuius mer-
cantie cuiuscumque commissi seu alicuius depositi facti de aliqua quan-
titate pecunie seu mercantia quacumque penes aliquem mer-
catorem in posterum oriretur quod iudex potestatis sive capitaneus
dicte civitatis sub cuius foro causa ipsa erit inchoata fuerit seu per
facti narrationem exposita teneatur et debeat in dicto mense
et pena 100 librarum denariorum in quibus si contrafecerit per sindicum dicti comunis
condemnari debeat compelli ipsas partes inter quas ipsa causa ini-
tiata fuerit seu exposita ut est dictum de sequenti [illegible] die
post receptam causam seu expositionem ipsius et post ad peti-
tionem alterius cuiuscumque petentis realiter et personaliter
constringere et constringi facere ad compromictendum causam ipsam
de iure et de facto alte et basse in duos bonos et legales mer-
catores de dicta civitate sub foro ponendos et eligendos
concorditer inter ipsas partes unum pro qualibet parte. Qui duo
duo boni mercatores predicti taliter electi teneantur et
debeant in dicto mense et pena 50 librarum denariorum pro quolibet ipsorum

De arbitris in statuto civitatis rubrica 87. Et [illegible] declaratur [illegible] finaliter. Et vide quod hoc statutum locum habet in causa et si per facti narrationem est intitulata et quod sit causa et [illegible] in [illegible] titulo de testibus.

Quod causa que ex causa mercantie vel depositi oritur quacumque pecunie quantitate compromictatur.

Nota. X libras pena per facti narrationem exposita.

Pena iudicis non cogentis hos [illegible] ad compromissum.

Ab iure et de facto alte et basse. Vide in statuto civitatis, ubi ponitur ista verba alte et basse, quod non [illegible] dicta [illegible].

Isti arbitri debent esse mercatores de foro. Et non quod compromittunt acceptare sed et compromissum [illegible] terminare infra 20 dies [illegible].

Instantia huius compromissi est xv dierum, sed in statuto comunis est mensis, sed istud est statutum speciale et illud est generale.

ad quam solvendam per ipsum iudicium coram quo ipsa causa ut
s(upra) promictitur incepta fuerit seu per facti narrationem ex-
posita defecto cogantur ipsam causam diffinire et terminare infra
xv dies continuos numerandos a die facti compromissi in eos, quam
si non terminarent vel diffinirent infra dictum terminum, dictam
penam comuni predicto fulginei solvere teneantur ut supra continetur,
nisi terminus de partium voluntate fuerit prorogatus. Et ni-
hilominus in palatio dicti comunis fulginei ipsi arbitri et arbitrato-
res constricti et cohacti tanto tempore debeant detineri quousque
causam ipsam fini debito terminabunt. Qui arbitri et arbi-
tratores eligendi modo quo s(upra) causam ipsam seu causas compromi-
ttendas in eos de quibus s(upra) fit mentio cognoscendi, terminandi
et diffiniendi summarie et de plano sine strepitu et figura
iudicii, diebus utilibus et feriatis auctoritate presentis statuti ple-
nam habeant potestatem. Et si dicti arbitri et arbitratores
non concordarent seu se non concordarent ad invicem,
ex de voluntate ipsarum partium tertium eligant et eligi possit.
Et laudum arbitrium declarationem terminationem sententiam
et diffinitionem ferendam et dandam per ipsos arbitros et ar-
bitratores sive iudices predictus victo lucri et pena predicta debeant
et teneantur statim cum petitum fuerit absque aliqua
citatione facienda seu aliquo dando termino ad solvendum
executioni mandare et exequtionem ipsam contra quam laudum arbit-
rium declaratio terminatio sententia seu diffinitio lata et
data fuerit, cogere realiter et personaliter ad solvendum
et dandum quantitatem contentam in ea et exequtionem ipsam in
palatio seu carcere dicti comunis ut pars pro qua laudum
arbitrium declaratio terminatio sententia et diffinitio lata et
data fuerit voluerit. Et tam diu detineri debeant quo-
usque de contentis in ipsis laudo arbitrio declaratione termi-
natione sententia seu diffinitione et expensis legitimis satis-
fecerit cum effectu, appellatione aliqua contradictione seu pe-
titione consilii vel quod reducatur ad arbitrium boni viri vel
aliqua quamvis exceptione vel causa aliquo non obstante. Vo-
lentes et ordinantes quod ab ipsis laudo, arbitrio, termina-
tione, declaratione, sententia seu diffinitione ferendis et dandis
per ipsos arbitros et arbitratores compromissionibus supradictis
et ab executione ipsorum vel aliquo eorundem, nulli liceat
appellare, nec contradicere, nec petere quod reducatur ad ar-
bitrium boni viri, nec petere super parte vel toto consilium
sapientis, nec aliquam exceptionem opponere. Et pars

Sine strepitu et figura iudicii diebus et feriatis; sed istud est statutum speciale et [illegible] per [illegible] vel [illegible] aliud [illegible]

De tertio eligendo

Nota quod a tali laudo non potest reclamari ad boni viri arbitrium nec [illegible] aliquid opponi, sed in statuto comunis [illegible] est [illegible] reclamatis vel appellantis ut aliquid opponitis dummodo solvatur [illegible] hic in [illegible] sed istud non valet [illegible] statutum [illegible] contra altera [illegible] in reformatione [illegible] ubi [illegible]

Nota seu per facti narrationem exposita

Nota quod appellat vox arbitratores et arbitros; sed istud est statutum speciale et [illegible] et [illegible] volentes sed istud est statutum speciale.

Quod sententia eorum arbitrorum debent [illegible] mandari et sine aliqua citatione et termino aliquo ad solvendum dato etc.

Nota quod talis debitor potest [illegible] si creditor vult, sed quod si vult dare fideiussores de non recedendo palatium etc.

qui contrafecerit / in .50. libr. den. ad petitionem cuiuscumque potestatis debeant condempnari. Et nihilominus appellatio ipsa sic dicto / et petitione non admictantur nec valeant ipso iure capitulo aliquo statuto presenti quod comunis / loquatur in contrarium non obstante. Dummodo de ipsis laudis / arbitris / sententiis / declarationibus / sententiis / seu diffinitionibus et de executione ipsorum / gabbella solui debeat ac salarium / secundum formam statutorum civitatis predicte. Et predicta omnia et singula potestas et capitaneus et quilibet ipsorum teneantur et debeant facere et fieri facere et integraliter observare / sub pena periurii et .C. libr. den. dicto comuni fulginei applicandorum.

Gabella soluenda sententiarum salarium

De muro construendo in contrata sancti euracly — Rubrica 84

Item dicimus et ordinamus quod expensis comunis fulginei habeatur una campana ponderis ad minus 400. librarum et ponatur et teneatur in turri constructa in contrata sancti euracly et quod muretur muro murato et fortj ad arzenam et calcem circumdando locum dicti sancti euracly videlicet prout et quantum protendit seu se extendit fossum dicti loci et solitum fuit esse steccatum ibidem. Qui murus fiat hoc modo videlicet quod adiacentes personae loco predicto dare teneantur ac etiam assignare in dicto opere lapides et similia facere manualia necessaria ad ad manumentum et dictum comune fulginei facere et fieri facere singula alia necessaria ad perfectionem muri predicti. Et quod predictas personas adiacentes remundetur fora quae extat et se protendit circum predicta usque ad paludem. Et quod per potestatem pro comune fulginei eligatur unus bonus et legalis homo in superstitem super predictis et ut predicta debitum sumat effectum.

Qualiter represalie concedantur — Rubrica 85

Item dicimus et ordinamus quod si aliquis de comitatu fulginei vel districtu fuerit derobbatus eidem bona sua et violenter accepta seu quocumque modo accepta aut subtracta in aliqua civitate castro comunantia villa seu loco aut territorio vel districtu ipsorum vel alicuius eorum pro optinendis represalijs talis ordo servetur videlicet quod per potestatem capitaneum priores et consilium comunis et populi civitatis fulginei illa talis civitas castrum comunantia villa seu locus ubi dictus civis vel comitatinus fuerit derobbatus vel rebus suis quoquo modo expoliatus primo per licteras requirantur ut eidem reddant civi vel comitatensi

[illegible]

Et non quod hoc statutum loquatur [illegible] quod non [illegible] tunc bona sua fuissent ablata vel subtracta [illegible] per aliquos [illegible] [illegible] statutum [illegible] 66.

ad dictas res sibi subtractas acceptas vel derobbatas integre
satisfiat aliqua re expensis dicti talis derobbati vel alterius pro
eo tamen modo transmittant. Et si predictas non satisfecit
infra xv dies eidem hoc concedant ex expensis ipsius duo am-
basiatores quos ipse voluerit qui vadant et ire de-
beant ad illam civitatem castrum communantiam
villam seu locum in qua vel quo seu ipsorum vel alterius eorum
territorio civis noster civis seu vel comitatensis fuerit derobbatus
vel eius bona sua et res quodammodo accepta seu violenter
subtracta ad rogandum et monendum ex parte dicti comunis ho-
mines et commune illius loci vel terre ubi eidem nostro civi vel
comitatensi res et bona dicto modo fuerint derobbata vel
quoquo modo accepta vel subtracta ut satisfaciant et satis-
fieri faciant cum effectu de ipsis bonis et rebus nostro civi vel co-
mitatensi. ¶ Quod si non fecerit iterato denovo dari debeant
eidem nostro civi vel comitatensi expensis comunis Fulginei duo
boni et ydonei ambaxiatores si eisdem prioribus quibus pro
tempore fuerint videbitur convenire de duobus ambaxiatoribus
tamen dominorum aut uno in quolibet dictorum casuum ipsis
prioribus qui pro tempore fuerint arbitrio reservato. Qui duo
ambaxiatores predicti aut unus prout videbitur et pla-
cuerit prioribus antedictis vadant et ire debeant ad
dictam civitatem castrum communantiam locum vel villam
ubi idem noster civis vel comitatensis fuerit derobbatus
vel eidem bona et res ipsius violenter accepta vel quocumque
modo subtracta ad rogandum ipsum commune et homines ac et mo-
nendum ut satisfaciant dicto nostro civi vel comitatensi
prout aliis ambaxiatoribus superius continetur. Et si predicta
non fecerint predicto nostro civi contra partes omnibus supradictis prout
superius est et possum ponatur in consilio sitah nostro civi
derobbato vel suis heredibus sint reprisalie concedende vel non
Et secundum deliberationem fiendam in dicto consilio procedant.
Et hec omnia et singula supradicta prout superius continetur pote-
stas et capitaneus civitatis Fulginei ipsi et quilibet ipsorum teneantur
et debeant in dicto iuramento et pena 500 librarum denariorum de suo sa-
lario et promissionem ipsorum officii facere et observare et fieri
facere ac et observari ad petitionem cuiuscumque petentis.

¶ De aratura et clusis molendinorum comunis Fulginei — Rubrica 86.

Item dicimus et ordinamus quod si quis vel si qui habet
vel habent aliqua molendina que molendina habeant
aliquam clausam aratura seu clusam. Et ipsa

vel [illegible] ... recurrent de novo ... presentes ... XX ... et si non fecerint ... et cetera

clusa sive arcatura per ipsos vel aliquos alios a xxx annis citra fuerit murata an vel retro in preiudicium alicuius vel aliquorum qui habent in dicta [illegible] terram vineam vel molendina alia. Et predicti in quorum preiudicium facta est probarent per duos testes vel plures quod dicta clusa vel arcatura sit murata de loco ubi esse consueuit ad locum per quod unum vel pluribus preiudicium faceret quod dicta clusa sive arcatura ad statum pristinum reducatur et reduci debeat ubi esse consueuit antiquum tempus. Et potestas qui pro tempore fuerit teneatur et debeat pena 100 librarum denariorum cuilibet habenti ius in dicta arcatura seu clusa [illegible] si [illegible] fecerit actiones et predictum opus in statum pristinum reponant et reponere debeant. Et si idem potestas predicta facere obmiserit ad petitionem alicuius petentis et dictam penam non facientibus non exegerit pro comuni incurrat penam 25 librarum denariorum et prestiti [illegible] in quibus per sindicum comunis Fulginei debeat puniri [illegible].

Quod prescriptio temporis non preiudicet ius habenti in aliqua turri — Rubrica 87.

Item dicimus et ordinamus quod si quis habet partem in aliqua turri cortina et pertinentiis ipsius turris ipsas quod non possidet vel non possiderit spatio alicuius temporis non preiudicet ius habenti si ostendiderit per publicum instrumentum se habere partem seu ius in turri et cortina et pertinentiis ipsius turris. Et liceat eas tenere et possidere nomine ipsius turris et cortine et pertinentiarum ipsius intrare auctoritate propria sine alicuius contradictione prescriptione temporis aliqua non obstante. In aliis non rebus procedat [illegible] iura volunt.

De armis que portari prohibentur — Rubrica 88.

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat portare per civitatem Fulginei [illegible] nomine intus arma sub pena 100 solidorum denariorum pro quolibet genere armorum et perditionem ipsorum armorum in quibus contrafacientes per potestatem comunis Fulginei debeant puniri. Et potestas teneatur et debeat inquirere de predictis quolibet die semel ad minus et familiam suam cum uno ex suis notariis mittere per dictam civitatem armatum per armis predictis. Salvo et reservato quod euntibus extra potestatem civitatis et redeunti ad dictam quod in eundo et redeundo liceat arma publice portare dummodo portet galeam sive cappellum ferreum ad collum vel in manu.

Item quod si quis portaverit quadrellectum puniatur comuni Fulginei in 25 libris denariorum et perditione ipsius quadrellecti. Item dicimus et ordinamus quod nullus hospitator civitatis

fulg(inatis) audeat vel presumat aliquem forensem in suo hospitio
hospitare nisi primo omnia arma ab ipso forense acceperit
et sibi non restituerit nisi in discessu dicti talis forensis
de civitate predicta. Et si contrafecerit solvat dicte pene. Et a-
lia sine licentia dominorum potestatis capitanei et priorum populi dicte
civitatis. Et potestas et capitaneus in principio sui regiminis
infra octo dies faciant hospitatores dicte civitatis fulginatis in
palatio comunis singulos congregare et legi facere presens capitulum
publice ita quod ne ignorantiam possint pretendere
de eodem. ¶ Item si quis fuerit inventus portare culte-
llum seu quadrellectum alibi quam ad corrigiam ad latus
vel in manu duplicetur bannum. Et qui in culpa inventus
fuerit in aliqua taberna vel domo vel ubi vinum vendetur
portare arma predicta puniatur ut supra. Et nulla persona
audeat vel presumat portare aliquem cultellum acu-
tum vel maliciosum et feritorium in canna vel ligno et
qui contrafecerit solvat penam supra nominatam. Et in quo-
libet dominorum casum perdat arma et deveniant in comune. ¶ Item
quod nullus mercatorius vel tenens apotecam iuxta plateam
vetitam per quatuor domos possit nec debeat ab aliquo
recipere aliquem cultellum in custodia pena et banno .100.
solidorum denariorum pro qualibet vice et eandem penam incurrat
dans cultellum seu arma offensibilia cuicumque in custo-
diam seu guardiam. ¶ Dicimus etiam quod forbitores
dominorum armorum arma quelibet in prima tenere et hic predit-
tam in ipsorum apotecis quam in ipsis apotecis aptandi et
forbiendi arma predicta.

¶ De tercentis qui habeant sequi confalonerium — Rubrica .89.

Item dicimus et ordinamus pro honore franchitia et
libertate populi civitatis fulginatis quod infra octo dies post festum beati
feliciani potestas civitatis fulginatis pro tempore existente teneatur et debeat
nominari facere coram se tercentos homines de dicta civitate fulginatis
et ipsos facere iurare quod omnes constitutiones confalonerii iusti-
tie observent et quod obediant eidem confalonerio in omnibus que pro libe-
rtate comunis et populi dicte civitatis eisdem duxerit iniungendum. Et
quod eundem confalonerium sequantur cum armis et sine armis toties
quoties eidem confalonerio videbitur et placuerit
publice et occulte intus et extra civitatem fulginatis. Et quod supra-
dicti tercenti et quilibet ipsorum quando videbitur ipsi confalonerio
arma portare offensibilia et defensibilia possint atque
valeant per civitatem fulginatis et districtum sine pena et banno ullo
obstante. Et de provisione fiet simplicia verbo cum confa-
lonerii supradicti et quod electio et renovatio dominorum 300 fiat
et fieri debeat per priores et confalonerium populi dicte civitatis

· et pro bonum ·

Pena deponentium arma apud aliquos apotecarios et recipientium

et per bonum hominem et statutarios predictos addi. Et sinda-
cationem et renovationem dictorum 300 anno quolibet nullus
possit de ipso numero detrahi seu in eodem numero addi nisi
fieret per priores et vexilliferum bonum hominem et statuta-
rios supradictos vel maiorem partem ipsorum. Et quilibet qui
erit de numero supradicto habere debeat et tenere proprium
et lanceam ad minus. Et nomina dictorum 300 et cuiuslibet
eorum scribi debeant et scripta apponi manu notarii reforma-
tionum dicte civitatis.

Quod nullus contendat pro aliquo exbandito — Rubrica 90.

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona ci-
vitatis Fulginei vel districtus contendat vel aliquid
dicat pro aliquo exbandito rebelle vel confinato co-
munitatis predicte occasione rebellionis vel contentionis (?)
seu proditionis publice vel occulte vel pro illis vel aliquo
ipsorum qui venerint ad civitatem Fulginei vel contra ipsam
civitatem ea mutandi et mutari faciendi presentem bo-
num et pacificum statum dicte civitatis. Et qui contra
fecerit in 50 libris pro quolibet communi Fulginei condemnetur. Et
quilibet possit contrafacientem accusare et stetur probationi
unius testis qui adduceret vel induceret et duorum
testium de publica fama que pro vera et legitima pro-
batione habeatur. Item quod nulla persona de civitate Fulginei
vel districtu seu villa aut universitas audeat vel presumat
receptare aliquem exbanitum dicti communis pro aliquo maleficio. Et
contrafaciens condemnetur secundum formam statutorum loquentium quod nulla
persona receptet aliquem exbanitum et de pena in ipsa
penitus contenta. Et quia parum est iura condere nisi sit qui
ea faciat observari statuimus quod potestas et iudex maleficiorum qui-
libet mense teneantur et debeant inquirere et inquisitionem
facere per omnes villas et universitates districtus
Fulginei. Et contrafacientes punire et condemnare secundum formam
statuti supra proxime nominati et in penis in ipso contentis. Et predicta
potestas et eius iudex teneantur et debeant per se inviolabiliter
facere observari sub pena 500 librarum denariorum de suo salario omni
exceptione remota. Et predicta banniri faciat infra octo
dies a principio sui regiminis.

Quod nullus receptet aliquem exbanditum — Rubrica 91.

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona in civitate
Fulginei vel eius districtu audeat vel presumat

Vide in proximo statuto et statuto ... c. 46.

Pena contendentis pro exbandito ...

Vide in 71 et in 101 et in 37 et ... 46.

Pena receptantium exbanitos pro maleficio ... in proximo statuto.

Vide statuta ... 46.

~~[illegible]~~ vel tenere aliquem exbanditum seu prodi-
torem comunis Fulginei nec ei dare bibere vel comedere. Et qui
contrafecerit in .l. libr. den. comuni Fulginei condempnetur. Et ratione
consanguinitatis excusari non possit nec ratione affinita-
tis. Et si contingeret aliquem exbanditum fuisse pro-
ditorem eiusdem comunis seu fraudulenter in officio quod ge-
sserit in civitate predicta seu pro avere comunis civitatis pre-
dicte aut in mutatione status presentis civitatis eius-
dem nulla persona audeat vel presumat dicto tali exba-
dito proditori et fraudulento dare panem vinum
bladum denarios vel aliquid aliud spectans ad victum
nec cum eo loqui in parte aliqua circumstantiarum
dicte civitatis nec pro ipso pro aliquem debeat fieri aliqua
precatio seu rogamen exhibitio aut premittitur po-
sitio coram aliquo rectore seu officiali seu consilio
aliquo aut arenga. Et quicumque fecerit in .100. libr.
den. dicto comuni debeat condempnari per potestatem civitatis sublata
omni appellatione et exceptione remotis. Et predicta dominus
potestas iurato iuret et pena 100 libr. den. de suo sa-
lario teneat et debeat observare omni exceptione et ap-
pellatione remotis. — ¶ Salvo semper et reservato
quod predicta vel aliquid predictorum non vendicent sibi locum
in exbanditis et condempnatis comunis Fulginei a .xxv. libr.
den. infra et usque in quantitatem 25 libr. den.

vide rubr. 37 et rubr. 90 et in rubr. 101 et 8. c. rubr. 46. 217.

rubr. xxx ubi idem [illegible]

De condempnationibus faciendis — Fra 92

Item dicimus et ordinamus quod potestas civitatis
Fulginei teneat publice condempnationes et absolutio-
nes per se fere in consilio generali dicte civitatis singulis mensibus
ex quo de maleficio esset clarum ita quod nulla condempnatio
vel absolutio que esset facienda seu ferenda de aliquibus
excessibus iniuriis vel offensis delictis dampnis et gua-
stis que committentur seu commissi fuerint vel fierent vel
dicerentur in civitate Fulginei vel districtu eiusdem pro-
tendat tempus .xxx. dierum a die accusationis vel denuntiationis
seu inquisitionis date vel facte. Et si potestas iudex
vel notarius in predictis extiterint negligentes potestas
in .50. libr. den. Et iudex et notarius maleficiorum in .25.
libr. den. pro quolibet eorum qui negligens fuerit
comuni Fulginei condempnetur. Et si notarius maleficiorum in predictis

vide statuta comunis li. 4 rubr. 1 [illegible] tenent in supra [illegible]

Invenit hic quod potestas potest cognoscere de dampnis datis et guastis et invenit quod terminatur dampnum datum post 30 dies

tempus .x. dierum testes et scripture obmiserit et propter ne-
gligentiam suam vel occasione ipsarum dictum commune aliquod
dampnum sustinuerit dicti notarii teneantur dicto
communi Fulginei conservare indempne. Et de predictis nullam ab-
solutionem petere possit vel prorogationem nullo
alio capitulo contradicente obstante. ¶ Item quod capitu-
rius iudex procurent quod predicta per predictos officiales exe-
cutioni mandentur. Et idem capitulus teneatur condempna-
re omnes predictos officiales potestatis iudicem et no-
tarium et quemlibet predictorum contrafacientes in predictis vel ali-
quo predictorum in dictis penis in hoc capitulo declaratis.
Et si predictus capitulus in predictis vel aliquo predictorum ne-
gligens fuerit in .l. libris denariorum pro sindicatu eiusdem
communis tempore sui sindicatus et deposito suo officio condempn-
etur. ¶ Item quod notarii malleficiorum dicti communis teneantur et
debeant omnes condempnationes et exbandimenta que occurre-
rint facienda duabus vicibus scribere seu copiare quarum
una habeat camerarius communis Fulginei et altera rema-
neat penes potestatem et capitaneum sive rectores ipsas condempnationes
statim dictus camerarius scrutinium et oporteret unam
ex copiis supradictis. Quas quidem scripturas dicti no-
tarii facere et scribere teneantur in cartis de corio pena
et banno .x. librarum denariorum in quibus si contrafecerint pro sindicatu
dicti communis ipsi communi pro quolibet et vice qualibet debeant
condempnari.

¶ De penis duplicandis et triplicandis — ~~Rubrica~~ 93.

Item dicimus et ordinamus quod in quolibet ma-
lefitio delicto vel quasi et cetera ubi non est per
formam alicuius statuti pena apposita de dicto facta
cum sanguine vel quocumque modo alio pena dupli-
cetur in hiis casibus videlicet si predicta malleficia delicta commicte-
rentur vel quasi commicterentur cum sanguine. Et si commicterentur
de nocte, si in palatio aliquo potestatis capitanei seu
priorum populi si in presentia potestatis capitanei priorum populi seu sy-
ndici dicte civitatis et tempore quo esset exercitus et tempore quo
gentes tragunt ad ingrem in ecclesia beati Feliciani et
aliis ecclesiis episcopatus et quibuslibet ecclesiis tempore et quando in ipsis
ecclesiis divina celebrant officia et tempore quo homines es-
sent congregati ad funus seu ad nuptias. ¶ Item
quod omnia malleficia delicta et excessus commissi in dicta civitate

vide de malef. facto tempore ... in 2° ~~Rubrica~~ 90.

¶ Quod ... [illegible]

fulg(inei) rei (com)miserint vz i(n) vigilia festi b(ea)ti feliciani
et in s(e)c(un)do ip(s)e vigilie nec no(n) in die festi et die p(ro)xim(o)
seq(ue)nti ip(s)o festo d(ic)ti b(ea)ti feliciani et pene ip(s)or(um) malefitior(um)
excessuu(m) et delictor(um) triplicentur et triplicari deb(e)-
ant ip(s)e pene i(n) malefitiis excessib(us) et delictis que (com)-
mitte(n)tur in dieb(us) et s(e)c(un)do p(ro)xim(o) sup(er)ius. Et si ali-
quis forensis aliquod (com)miserit malefitium excessum vel
delictum pene sibi tali forensi quadruplicentur.

Pena forensis quadruplicetur [illegible]

De (con)silio (con)gregando ad requisitionem p(ri)or(um) et (con)falonerii — R(ubric)a 94

Item dicimus et ordinamus q(uod) pot(est)as et capit(aneu)s civit(ati)s
fulg(inei) et p(ri)or(um) q(ui)libet p(ro) t(em)p(o)re et q(uo)tiens fu-
erint requisiti teneantur et debeant ad requi-
sitionem d(omi)nor(um) p(ri)or(um) et (con)falonerii p(o)p(u)li civit(ati)s eiusdem
bandiri et (con)gregari facere (con)silium co(mun)is et p(o)p(u)li ac rector(um)
artium civit(ati)s p(re)d(i)c(t)e et q(uo)dlib(et) aliud (con)silium et (con)grega-
tionem p(ro)ut d(i)c(t)or(um) d(omi)nor(um) p(ri)or(um) et (con)falonerii volu(n)-
tate p(ro)cederet. Et i(n) p(re)d(i)c(t)is (con)siliis ponere et reformare
et p(ro)ponere et reformari facere sup(er) quibuslibet negotiis
q(ue) p(ro)cederet ac fieri petent(ur) p(er) d(omi)nos p(ri)ores et (con)fa-
lonerium sup(ra)d(i)c(t)os p(ro) custodia fortificatione augumento
pace et statu tranquillo civit(ati)s p(re)d(i)c(t)e. Et id q(uo)d in ip(s)is
(con)siliis aut aliquo eor(um) stabilitum et reformatum
fuerit ip(s)i pot(est)as et capit(aneu)s et eor(um) q(ui)libet p(ro)ut
fuerit requisiti vel s(ecundu)m requisitionem teneant(ur) et
debeant executioni mandare i(n)ducto in(con)ti(nenti) et pena 100
libr(arum) den(ariorum). Ita t(ame)n q(uod) sup(ra)d(i)c(t)a semp(er) fiant et fieri debe-
ant de exp(re)sso mandato (con)sensu et voluntate (con)fa-
lonerii sup(ra)d(i)c(t)i. Et si (contr)a fieret no(n) valeant ip(s)o iure.

De licentia no(n) danda alicui (con)finato — R(ubric)a 95

Item dicimus et ordinamus q(uod) nec pot(est)as nec
capit(aneu)s nec alius officialis civit(ati)s fulg(inei) poss(in)t
nec debeant dare seu (con)cedere licentiam alicui (con)fin-
ato vel (con)finando occasione (con)venticule p(ro)ditionis
vel turbationis p(rese)ntis status d(i)c(t)e civit(ati)s de redeundo
ad ip(s)am civit(ate)m vel districtum ip(s)i(us) nisi hoc p(ro)cederet de
voluntate exp(re)ssa licentia ac (con)sensu p(ri)or(um) p(o)p(u)li et
(con)falonerii iustitie civit(ati)s fulg(inei). Et nisi talis p(er)so-
na (con)finata vel (con)finanda dederit ydoneos fideiu(s)-
sores qui sint de d(i)c(t)a civit(ate) fulg(inei) et p(rin)cipalit(er)
secum eo obligent de parendo o(mn)ib(us) et singulis

Ut (con)finato p(ro) (con)venticula [illegible]

mandatis ipsorum potestatis et capitanei vel alterius ipsorum in .x. libris denariorum pro quolibet et pluries pro ut casus incidebit in singulis capitulis mandatorum. Et nisi primo deliberatum et reformatum fuerit in consilio populi et rectorum artium dicte civitatis cum expresso consensu ipsorum et confalonerii iustitie predictorum. Et nisi primo depositum fuerit in pecunia apud camerarium dicti communis per ipso communi recipienti de duobus milibus florenis auri. Et nullus advocatus pro aliquo exbandito confinato vel confinando occasione alicuius cuiuscumque proditionis seu turbationis status presentis pacifici dicte civitatis Fulginei audeat vel presumat advocare seu procurare coram aliquo officiali in aliqua curia vel eis aut alicui cordare vel prestare publice vel occulte auxilium consilium vel favorem nec aliquas licteras mictere seu ab eo recipere contra formam predictam arengare seu dicere in consilio vel arenga. Et qui contrafecerit in 500 libris denariorum communi Fulginei condempnetur. Et predicti potestas et capitaneus ad petitionem cuiuscumque petentis teneantur et debeant inquisitionem facere et stetur probationi .x. testium de publica fama que pro vera et legitima probatione habeatur. Et siquis exbanditus confinatus vel confinandus ex causis supradictis redierit ad civitatem predictam seu eius districtum sine licentia sibi data et concessa secundum formam superius expressam capite puniatur. Et bona sua omnia communi Fulginei applicentur et publicentur. Et quilibet possit ipsum offendere in persona et rebus sine pena et banno.

De portanariis tenentibus claves portarum civitatis Fulginei. Rubrica 96.

Item dicimus et ordinamus quod clavarii et tenentes claves portarum civitatis Fulginei non possint nec debeant portas ipsas aperire seu aperiri facere postquam clause fuerint de sero usque ad campanam diei mandato potestatis vel capitanei seu alterius officialis civitatis predicte sine presentia confalonerii iustitie et priorum populi dicte civitatis vel alicuius ex eis nec ipsas claves dare ipsi potestati vel alicui alii officiali sine licentia confalonerii et priorum seu alicuius ipsorum. Et siquis contrafecerit in 50 libris denariorum vice qualibet communi Fulginei condempnetur. Et potestas capitaneus et alius officialis qui mandaverit seu fecerit portas ipsas aperiri in 100 libris denariorum dicto communi debeat condempnari. Item ordinamus et dicimus statuentes quod in sportello porte societatis abbatie site iuxta ecclesiam sancti Augustini et domum Nagioli

COMUNE DI FOLIGNO BIBLIOTECA CIVICA

magistrum fiat et fieri debeat duo serramina fe-
rrea unum quorum claudatur et aperiatur ad peti-
tionem et voluntatem hominum dicte sotietatis habitan-
tium et morantium de foris dictam portam. Et pro cl-
avis dicti serraminis claudendi et aperiendi ad petitionem ho-
minum predictorum detur in custodiam uni bono et suffi-
cienti homini dicte sotietatis eligendo ad hoc per potestatem et
confalonerium populi dicte civitatis. Et ille qui eligetur ad
conservandum et tenendum dictam clavem per potestatem et
confalonerium supradictos habeat et habere debeat illam immu-
nitatem quam habent alii clavarii et tenentes claves
aliarum portarum dicte civitatis. Qui sic electus et di-
ctam clavem tenens non possit nec debeat ipsum serram ap-
erire seu claudere usque ad tertium sonum campane ma-
gne seu grosse comunis dicte civitatis et nisi quando placuerit
dominis potestati et confalonerio supradictis.

De hiis qui fecerint rumorem contra presentem bonum statum Fulginei — Rubrica 97

Item dicimus et ordinamus quod quicumque clama-
do vel rumorem faciendo vel verba quecumque di-
cendo vel qualitercumque voluerit mutare vel turbare
presentem bonum statum civitatis vel fieri facere in
favorem illorum qui desiderant presentem bonum sta-
tum mutare clamando vel gridando vel scarmiz-
ando vel sumovendo puniatur in .500. libris denariorum. Si possi-
derit vel plus bona sua valuerint. Si vero minus
in .100. libris denariorum puniatur. Et in utroque casu debeat
stare extra civitatem Fulginei et eius districtum ubi po-
testati videbitur et placuerit per annum. Supradicta aut-
em vel aliquid predictorum presumatur fecisse et dixisse contra
presentem capitulum seu statutum si probatum fuerit contra illos ea di-
xisse vel fecisse per duos testes de publica fama et sic in-
telligatur et presumatur plene fore et esse probatum.

Item si quis rumorem fecerit et sit contenta in
hoc capitulo vel aliquid ex eis verere presumpserit et condemna-
tionem dicto seram infra tertiam diem a die facte seu late
condemnationis solvere non potuerit ad exponctatio-
nem lingue condempnetur seu eam penitus perdat. Et
si predictus potestas vel predictus negligens fuerit per sin-
dicum dicti comunis in .500. libris denariorum ipsi comuni debeat condempnari.

De hiis qui non servaverint confinia — Rubrica 98

Item dicimus et ordinamus quod si quis per potestatem
capitaneum vel eorum officiales fuerit missus seu

Pro probatione predictorum quod fiat.

Pena lingue devenit in stadium

Pena predictorum ... et .100. ... lingue ... pena capitis

portus ad confines vel ponet in futurum occasione rebellionis vel conventicule proditionis vel turbationis pacifici status civitatis Fulginei et ipsos confines fregerit vel non servaverit vel ad ipsa confinia non steterit secundum quod fuerit sibi iniunctum vel mandatum in mille libris denariorum comuni Fulginei condempnetur. Et si aliquo tempore venerit in fortiam dicti comunis et dictum banum infra x dies camerario ipsius comunis pro ipso comuni recipienti non solverit cum effectu quod sibi caput a spatulis publice amputetur. Et de hiis stetur probationi x testium de publica fama quam pura et legitima probatio habeatur. Et potestas et capitaneus et quilibet ipsorum in solidum vinculo iuramenti et pena mille librarum denariorum teneantur et debeant de predictis inquisitionem facere contra delinquentes infra x dies a principio ipsorum regiminis et quos invenerint culpabiles punire et condempnare in penis et bannis supradictis declaratis.

Quod camerarius comunis Fulginei requirat de officialibus familiaribus et equis potestatis et capitanei — Rubrica 99.

Item dicimus et ordinamus quod camerarius comunis Fulginei et eius notarius teneantur et debeant quolibet mense semel solicite et diligenter inquirere et inquisitionem facere de omnibus et singulis officialibus familiaribus et equis potestatis et capitanei qui sunt et erunt in dicta civitate Fulginei. Et totiens pluries ipsos officiales familiares et equos predictos solicite et decipiens inquisitionem facere quotiens eidem camerario et notariis prioribus populi aut alteri eorum placuerit et videbitur expedire. Et etiam teneantur inquirere et solicite et registrum facere de omnibus bonis rebus vineis silvis et pratis exbannitorum et rebellium dicte civitatis et ipsum registrum pro comuni conservare et facere et procurare taliter quod ipsa bona et possessiones pro dicto comuni possint fructare et fructus et proventus ipsorum bonorum et possessionum ad ipsis perveniant pro dicto comuni. Et item quod dicti camerarius et notarius teneantur et debeant vinculo iuramenti et pena x librarum denariorum pro quolibet quolibet mense semel facere protestationem dominis potestati et capitaneo et eorum officialibus in consilio generali dicte civitatis Fulginei quod observent et observare debeant omnia statuta et ordinamenta comunis et populi dicte civitatis Fulginei. Et si dictus camerarius et notarius

Protestatio quod officiales observent statuta

cius in predictis vel aliquo predictorum fuerit negligentes et
predicta omnia et singula non fecerit in pena predicta per
priores populi civitatis predicte debeant condemnari. Et ipsa
pena ab eis per priores populi dicte civitatis auferatur de facto
predicto modo. ¶ Item quod camerarii predicti et eius notarius teneantur
et debeant iurare ad sancta dei evangelia corporaliter
manu tactis scripturis quod requirent et requisitionem
facient quolibet mense in consilio generali potestatem capitaneum
et eorum officiales familiam et equos. Et si aliquis ipsorum
fuerit absens et non habuerit officiales familiares et
equos idem camerarii teneantur et debeant scribere aut scri-
bi per eius notarium facere in libro dicti communis absentes et
presentes. Et si potestas et capitaneus vel alter officialis defecerit
vel fecerit iniuriam aliquam camerario vel notario ipse
solvat quilibet ipsorum de suo salario 100 libr. den. de
quibus fiat verbo ipsi camerarii et eius notarii in quibus
100 libr. den. per [illegible] potestatem debeant condem-
nari. ¶ Item quod camerarii dicti communis et eius notarius sem-
el in mense faciant requisitionem et plures quotiens eidem
camerario et dominis prioribus aut aliis eorum melius videbitur
expedire de omnibus officialibus familiaribus et equis potestatis
et capitanei dicte civitatis ad palatium ipsorum dominorum et quod po-
stquam dicti camerarius et notarius iverint ad dictum palatium quod inde non
discedant nisi primo fecerint requisitionem predictam
Et quod ipsam requisitionem dictus notarius scribere teneatur
in quodam memoriali seu quaterno communis qui sit et
teneatur in camera communis et scribere per se familiares officia-
les et equos absentes seu quos non invenerit tempore requisi-
tionis predicte et per se illos quos invenerit. Et quod predicti
potestas et capitaneus teneantur et debeant in continenti sine
temporis intervallo et more dilatione eisdem camerario
et suo notario postquam iverint assignare oculata fide
et monstrare officiales familiares et equos ipsorum quod
si non fecerint habeantur et presumantur auctoritate presentis capituli
ipsos officiales familiam et equos non habere in dicto eorum
officio nec tenere. Et predicti camerarius et notarius scribere
teneantur in dicto libro seu memoriali requisitionem

Pena potestatis et capitanei et eorum officialium si offen[illegible] dictum camerarium vel notarium [illegible] c 100 lb.

quam fecerit dicta potestas et capitaneus de assignando of-
ficiales familiares et quos predictos et ipsi receptum ste-
tur et ipsa habeantur pro vera et legitima probatione auctoritate
presentis capituli dummodo dicti camerarius et notarius sacramento
teneantur et debeant non notificare nec notificari
facere eisdem potestati et capitaneo vel suis officialibus aut fami-
liaribus vel alicui ipsorum qui iturus sit ad videndum assi-
gnationem predictam.

De forma habenda per mactonarios — Rubrica .100.

Item dicimus et ordinamus quod mactonarii et petraio-
li habeant et habere debeant a communi fulginei formam ad quam
ipsi mactonarii et petraioli mactones et lapides fa-
cere teneantur. Ad quam formam dictorum mactonum et lapi-
dum ac et cupporum fiendam et ordinandam infra xv dies
post festum beati feliciani per dominos priores populi civitatis ful-
ginei qui pro tempore fuerint prudenter et discrete eligant
et eligi debeant tres boni et legales et sufficientes
homines videlicet unus pro quolibet tertio civitatis eiusdem qui
sic electi aut eligendi sint et esse debeant de cor-
poratis populi civitatis predicte qui habeant auctoritate pre-
sentis capituli auctoritatem et bayliam ipsam formam ordina-
ndi et faciendi prout eis et cuilibet eorum melius vi-
debitur convenire eisdem quod mactonariis et petraio-
lis ipsam formam dandi et assignandi. Cum tres boni
homines supradicti et quilibet ipsorum teneantur et debeant
omnia supradicta facere et executioni mandare infra unum
mensem postquam electi per priores predictos fuerint [illegible]
pena predicti ... et C soldorum denariorum pro quolibet ipsorum in
quibus per capitaneum populi dicte civitatis communi fulginei condemnetur.
Et hec fiant et fieri debeant omnibus et singulis expen-
sis hominum dicte artis videlicet quod debeant dicti tres boni ho-
mines pro eorum salario habere a predictis hominibus dicte artis
xx soldos denariorum pro quolibet ipsorum. Teneantur et etiam debeant
habere supradicti mactonarii et petraioli habere mirzingu-
m iustum ad iustatum cum mirzingo communis fulginei et
sigillatum sigillo communis predicti. Et cum ipso semper omnibus
ementibus calcem mensurare seu mensurari facere et non
cum alio mirzingo seu mensura pena 100 soldorum denariorum.

vide statutum libro 3 rubrica 40.

43c

pus in quibus contrafaciens cum fulcis per supradictum capitu-
lum incurrat in re qualibet. Et quilibet possit contrafacientes
acusare et habeat medietatem banni et nomen acusatoris
teneatur secretum. ¶ Item quod quilibet petraiolus et
marangonarius faciat et facere debeat et teneat dictos
marangones et lapides ad eandem formam eis per
dictos tres bonos homines traditam et assignatam sub
pena x librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et in re
qualibet. Et potestas et capitaneus teneatur et debeat in (?)
... et pena l librarum denariorum de eorum salario predicta omnia et sin-
gula facere observari et de predictis inquisitionem facere
quolibet mense et contrafacientes punire in dicta pena.

¶ De sententiis executioni mandandis — Rubrica 101

Item dicimus et ordinamus quod si aliqua sententia lata
fuerit contra aliquem occasione rebellionis proditio-
nis seu mutationis presentis boni status civitatis fulginei
per aliquem officialem dicte civitatis quod potestas et capitaneus
et quilibet alius officialis qui ipsam sententiam tulerit te-
neatur et debeat sub pena 50 librarum denariorum et privatione o-
fficii ipsorum ipsam sententiam executioni mandare infra x dies
post pronuntiationem ipsius sententie qui dies intelligantur conti-
nui. ¶ Item omnes sententias latas et promulgatas contra
rebelles et proditores civitatis fulginei per quoscumque offi-
ciales civitatis eiusdem teneantur potestas et capitaneus et quilibet
ipsorum executioni mandare infra unum mensem post fe-
stum beati feliciani sub pena 500 librarum denariorum et privationis
officii. Et quod omnes sententie et processus facte et promul-
gate contra rebelles et proditores dicte civitatis occasione
infamie proditionis et conventicule et mutationis
presentis status civitatis predicte sint rate et grate fir-
me et firmam et plenam optineant roboris firmitatem.
Et potestas et capitaneus et quilibet alius officialis civitatis
eiusdem dicte non possint nec debeant ponere seu po-
ni facere in consilio vel arenga quod aliqua sententia vel pro-
cessus factus et factus per aliquem officialem contra aliquem
rebellem seu proditorem dicte civitatis tollatur corri-
gatur vel suspendatur nec aliquis detentus
occasionibus supradictis vel ipsorum aliqua relapsetur vel
liberetur aut eius conditio vel materia mutetur

+ Extra (?) ... Vide ... 68 ...

Quod potestas et capitaneus non possint proponere in consilio quod aliqua processus vel sententia lata et facta contra rebelles et proditores revocetur (?)

43v

vel alienetur sub pena mille quingentarum librarum denariorum pro suis
expensis ipsorum et remotione ab omnibus eorum offitiis ac pena prece-
denti in eorum. Et nullus etiam presumat vel aliquod contradicere pu-
blice vel occulte det vel prestet auxilium consilium vel fauorem. Et
contrafaciens communi Fulginei in mille libris denariorum condempnetur. Et si
dictam penam soluere non posset caput sibi a spatulis
publice amputetur ita quod moriatur omnino. Et hoc ca-
pitulum sit precisum in quolibet capitulo suo cum nullum a-
liud capitulum uel sequens positum in statuto populi vel communis
in aliquo contradicat nec possit dictum capitulum immu-
tari vel in partem corrigi vel suspendi per aliquod consilium
vel arengam vel alio modo de suspensione vel correp-
tione huius capituli potestas vel capitaneus nec aliquis o-
fficialis proponere audeat sub pena superius notata.

De superstitibus detentorum. Rubrica 102

Item dicimus et ordinamus quod superstites qui
fuerint super custodia facienda de aliquo de-
tento occasione rebellionis contra communem vel mu-
tationis status partis communis Fulginei non permictant
quod aliquis vadat ad ipsum detentum seu adiracere
cum ipso detento nec ad loquendum cum ipso detento.
Et si quis contrafecerit in 25 libris denariorum in communi qualibet vice communi
Fulginei condempnetur.

De inventis in taberna post tertium sonum campane. Rubrica 103

Item dicimus et ordinamus quod quicumque in civitate
Fulginei inventus fuerit in aliqua taberna post
tertium sonum campane que pulsatur de sero per
aliquos offitiales civitatis Fulginei in quadraginta solidis denariorum
pro qualibet vice communi Fulginei condempnetur. Et tabernarius condempnetur
similiter in tantundem exceptis forensibus qui hospitati
fuerint in civitate Fulginei qui invenirent in hospi-
tiis in quibus essent hospitati qui ad penam aliquam
minime teneantur. Et quod ille cuius fuerit domus in qua
esset dicta taberna ac sui familiares si invenirent
in dicta taberna post tertium sonum campane non teneantur
ad penam.

De sententiis non ferendis in bonis proditorum et rebellium communis Fulginei. Rubrica 104

Item dicimus et ordinamus ad refrenandam
iniquam audaciam illorum qui appetunt et conantur
bona iura communis Fulginei devorare quod potestas capitaneus
eorumque iudices et offitiales nec aliquis ipsorum possit

Jn statuto communis li. 4. c. 77. et 79. et pena .100. solidorum

nec debeat aliquam sententiam seu interlocutoriam per-
ferre seu dare ad petitionem alicuius persone in bonis pro-
ditorum et rebellium ac proditorum dicti comunis nisi primo
petitio que data esset vel daretur in futurum legatur
in consilio populi et rectorum artium dicte civitatis Fulginei. Et
ipsa petitione lecta debeat ire et mitti ad bussulas
et palluctas. Et si per duas partes consiliariorum dictorum consiliorum
optentum fuerit quod sententia sit ferenda in bonis predi-
ctis ipsa sententia post modum dari et ferri possit sim
tura coram dominis rectoribus seu eorum officialibus intro-
ducta. Et si aliter fieret et sententia ipsa daretur non valeat
ipso iure auctoritate presentis capituli. Et capitulum populi super dictis
totum processum factum super dictis bonis vel ipsorum al-
terquo per nuntiare debeat cassum et vanum et nulli-
us valoris et nihilominus tali agenti seu petenti impo-
natur silentium ut ad penam mille librarum denariorum. Amplius
civitatis Fulginei seu sindicum ipsius comunis vel aliquem detento-
rem de bonis predictis debeat molestare. Et hoc ca-
pitulum sit precisum cui nullum aliud capitulum in vel
contrario positum derogent.

Quod bona rebellium et proditorum comuni consistant — Rubrica 105

Item dicimus et ordinamus quod omnes et singuli
rebelles proditores ac etiam exbanditi civitatis Fulginei
occasione proditionis conventicule aut mutationis
status presentis civitatis predicte sint et habeantur pro exbandi-
tis dicti comunis Fulginei. Et quod omnia ipsorum rerum que ipsorum pro-
ditorum et rebellium bona sint et esse debeant auctoritate
presentis capituli dicto comuni Fulginei confiscata et totaliter pu-
blicata. Et quod pro publicatis et confiscatis dicto comuni pro pre-
tio habeantur.

Quod homines artis salaniariorum non rogant habere marcum ad pondus pontus — Rubrica 106

Item dicimus et ordinamus quod homines artis sala-
niariorum ad pondus marchi non emunt sed vendunt
scilicet sagimie carnes casium assongiam et res
alias minutas et minutatim, quod homines dicte artis
non rogant nec teneant habere marcum ad punc-
tum, et de maiori marco non teneant ad bannum,
de minori et sic, dummodo cum dicto marco minori
non possint aliquid emere ad pondus, pena .100.
solidorum denariorum pro quolibet et vice qualibet qua contrafecerit, in
quibus et capitulis populi Fulginei contrafaciens puniatur.

De debitis satisfactis non petendis — Rubrica 107

Item dicimus et ordinamus quod si debitor alicuius
illi a quo aliquid peteretur ostenderet instrumentum
quietationis debiti petiti, vel instrumentum debiti extracte-
vetis tempus .x. annorum, vel instrumentum debiti cancellatum, seu
in casum quod non teneatur ad depositum faciendum. Et petens
debitum solutum sibi vel alteri pro quocumque condempnetur
in .xxv. libris denariorum parvorum comuni Padue. ¶ Item quod potestas tene-
atur et dare familiam suam ad petitionem creditoris ad
capiendum debitorem sine aliquo salario.

¶ Vide statuto comunis li. i. rubrica 79 et rubrica 100 et in rubrica 204

¶ Per sceptro et in note

¶ Quod executor det familiam sine pretio etc.

De manutenenda trasanna comunis — Rubrica 108

Item dicimus et ordinamus quod capitulum populi civitatis
Fulginei teneatur et debeat trasannam comunis Fulginei
que est a latere stalarum palatii populi dicte civitatis versus
plateam nettam manutenere purgatam et exgo-
moratam et bene cooptam et actatam pena pristiti
meriti et 500 librarum denariorum in quibus si fecerit per sin-
dicum dicti comunis ipsi comuni debeat condempnari. ¶ Item quod
subtus dictam trasannam panifacule et panem vende-
tes teneantur et debeant stare ad vendendum pa-
nem pena .100. solidorum denariorum. Et pro mora quam facient
dicte panifacule subtus trasannam predictam teneantur
et debeant solvere predicto comuni anno quolibet .xx. solidos denariorum
parvorum pro qualibet ipsarum. ¶ Item quod omnes piscatores
et pisces vendentes et ipsos pisces vendere volentes
morentur et stent ad vendendum pisces ipsos super
lapidibus seu petronibus qui extant in medio dicte
platee et non alibi pena .xx. solidorum denariorum in quibus contrafacientes
per supradictum capitulum comuni predicto debeant condempnari. Sal-
vo quod quando plueret ad penam ipsam minime teneantur.

De satisfaciendo indebite gravatis — Rubrica 109

Item dicimus et ordinamus quod potestas capitaneus et priores
populi civitatis Fulginei et quilibet ipsorum per se teneantur
in vinculo meriti ad petitionem cuiuscumque petentis fa-
cere satisfieri de bonis et rebus que fuerunt olim rebellium
dicte civitatis Fulginei illis personis que manifeste et no-
torie fuerunt condempnati et gravati sine causa contra veri-
tatem et iustitiam tempore quo iniquus Corradus Ante-
stati et sui sequaces dominabantur in ipsa civitate et
que persone huiusmodi condempnate et gravate videbuntur
declarentur et nominentur per consilium priorum populi civitatis
predicte quibus sic declaratis consilium ipsum discretis

ꝑ videat et dampnu extiment seu extimari faciant
dicte talis ꝑson indebite grauate et condempnatꝰ. Et
dampnu daz facere ipi tali ꝑson in solutum de bonis
ꝑdcis ipi tali ꝑson ꝓut dampnificata erit et credo esse
in indebite conuenire. Et nihilominus fiat sindicus
ꝑ dcum coe ad pmictendum defensionem eius qd ra-
ꝑ dcum erat sup dcam dce tali ꝑson indebite grauatꝰ
et condempnatꝰ. Et qd si contingeret dcam talem ꝑsona
uelle uendere de bonis pdcis sibi datis in solutum. Ꝗ.
pdcus sindicus una cum dca tali ꝑsona obligent
se ad defensionem dce rei in solutum datꝰ. ¶ Itꝫ
qd siquis moueat litem alicui de comunis fulgꝰ cui bo-
num erit de bonis pdcis qd talis moueas litem tenea-
tur dare fideiussorem in pnc. litis mouende
de soluendo et restituendo illi ꝑson qd qua causa
mouet duplum eius qd peteret si contingeret
succumber in ipa ca. ¶ Itꝫ qd si alicui pdcor
cui satisfieri debuit non fuit integre satis-
factum qd possit et capere et quibus ipor tem erat
iudicto infra .x. dies postqꝫ petitu fuerit cora-
ni aut ipor alto eydem facere satisfieri inte-
gre cum effectu. Et si eidem talis cui integre satis-
factum non erit haberet aliquam rem siue possideret
de bonis dcor rebellium qd libere retiner possidere
et fructare possit siue aliquo ptio donec eydem
de pdcis fuerit satisfactum. Et dcti potestas
testas nec capitꝰ sup dci nec aliquis alius of-
ficialis cōther debeant usqꝫ ad integra satisfac-
tionem pdcam ad pena 100. libr den. pro quolibz
ipor qui contrafecerit coi fulgꝰ applicandor.

¶ Quod notarius qui erit sup teneatur facere aptari conductum aque blanche — Rubrica 110

Item dicimus et ordinamus qd notarius qui erit sup
officio maior iudicio maiori et pdictoꝝ salarij eiusdem sup
officij teneatur et debeat conductum aq blanche facere
et reaptari in qualibet pte sui adeo qd nulla alia aqua
intrare ualeat labere seu discurrere in dcum conductu.
Et qd dca aqua per ipm conductum bn et comode at sine
impedimento fluere ualeat et currere ad fontes
muris fulgꝰ. Et ipm opus fiat omnibus et singulis
expensis coīs pdci. ¶ Itꝫ qd nō nius sup dictus

Aqua bessa(?)
vide .5. [illegible] 62

¶ Quod mouens litem alicui de bonis comunis debet satisfacere [illegible]

45v

~~teneantur~~ et debeant vinculo iuramenti omni mense durante suo
officio accedere ad videndum et discutiendum dictum con-
ductum a venis unde dictum conductum manat oritur
et incipit prout protenditur et venit seu labitur usque
ad civitatem Fulginei et discutere et videre si ipsum conductum
in aliqua parte sui esset devastatum. Et si ipsum conductum
invenirent seu esset in aliquo devastatum vel cursum
aque per ipsum labentis aliqualiter impeditum facere reac-
tari et reparari omnibus et singulis expensis ad vicina-
rum ipsi conducto ad penam supra declaratam. Et
quod potestas populi dicte civitatis qui pro tempore fuerit teneantur
et debeant pena potestati iuramenti in quam ipso facto incur-
rant accedere personaliter ad videndum et discutien-
dum dictum conductum a venis et loco unde exit et in-
cipit usque ad dictam civitatem Fulginei omni mense eorum
officio perdurante. Et si invenerit ipsum conductum aut
iter ipsius in aliquo devastatum seu cursum aque ipsius quo-
libet impeditum facere teneantur et in pristinum bonum
statum reduci ad petitionem cuiuscumque petentis. Et
si quos invenerit ipsum conductum devastasse eosdem
facere teneantur et eosdem puniri facere per capitaneum
seu potestatem prout eis melius videbitur convenire
in penis contentis in statuto populi loquentis de dicto conducto.

Item dicimus et ordinamus quod si expediret in ali-
quo loco audienti necessario mittere seu ducere ali-
quam aquam extra ipsum conductum ex ductionibus seu aqueductibus
alique possessionem aliam quod potestas populi dicte civitatis te-
neantur et debeant ad petitionem cuiuscumque petentis
personaliter accedere ad ipsam possessionem seu locum
unde petitur ipsam aquam velle ducere seu mittere et con-
videre. Et si viderint ipsam aquam non posse habere
aliud cursum iter seu exitum comode quod ipsi permit-
tant ipsam aquam immitti et posse duci super
ipsum conductum. Salvo semper et reservato quod ex dicta im-
missione seu ductione dicte aque itineris seu transitus
ipsius ipsum conductum vel aqua in laboreriis et discurrens
eorum possit nullatenus impediri nec ipsa aqua
turbefieri. Et captatio et reparatio dicti exitus
ductionis et immissionis ipsius aque et omnia alia occurrentia

arcem illud fiat et fieri debeant omnibus expensis dic-
tarum petentium modo et forma supradictis declaratis et
tamen semper predicta omnia remaneant in prudentia
dominorum priorum populi supradicti qui pro tempore fuerint.

Quod priores et confalonerius sedare possint ac ponere discordias que orirentur inter potestatem et capitaneum. Rubrica 111.

Item quia si qua discordia oriretur quod deus
avertat inter potestatem capitaneum seu officiales
quoscumque alios comunis Fulginei posset ipsi comuni preiudicium
non modicum generare. Idcirco ad omnem dissensio-
nem et scandali materiam evitandam ordinamus
et dicimus quod si aliqua discordia inter potestatem et
capitaneum seu officiales aut familiares ipsorum modo aliquo
oriretur quod priores et confalonerius populi civitatis Fulginei
possint et debeant ipsas discordias sic eis videbi-
tur pro statu civitatis predicte sedare diffinire po-
nere et terminare. Et dicti potestas et capitaneus et eorum
officiales et familiares teneantur et debeant vo-
luntati ipsorum priorum et confalonerii assistere obedire
et totaliter consentire in omnibus et per omnia que eisdem po-
rioribus et confalonerio videbitur et placuerit convenire ac
faciendum. Et si dicti potestas capitaneus officiales et
familiares ipsorum non obedierint et totaliter non
assentient voluntati. Et in omnibus aliis que circa
predicta per priores et confalonerium super dictis mandata
fuerint eosdem et fieri nollent in 500 libris denariorum pro
quolibet et vice qualibet comuni Fulginei condemnari debe-
ant per sindicum comunis predicti.

De hiis qui noluerint seu non potuerint in curia comunis Fulginei civiliter et criminaliter convenire. Rubrica 112

Item dicimus et ordinamus quod si aliquis qui non est
... dictionis et non posset seu nollet in curia
comunis Fulginei civiliter et criminaliter conveniri offenderet aliquem
... civem vel comitatinum seu quod consanguineum offen-
si et ipse offensus et eius familiares possint offendere
talem offendentem. Et si ipsum interfecerint in 100 s.
den. dicto comuni debeant condemnari. Et si percusserint cum
sanguinis effusione in xx s. den. comuni Fulginei condemnentur.
Et ad aliam penam teneantur in statuto populi quod comunis.

Vide statutum comunis libro ij rubrica 13 et in rubrica 151 et rubrica 157 174 ... Et si quis etc. rubrica 220 et rubrica 221 ... quis nollet. Et quibus aliis ut in ... quod quicumque etc.

De offensa facta per eum qui non respondet vel conveniri seu non possit Fulginei conveniri in curia etc.

Nota contra quod pro homicidio pena 100 s. et quod qualibet alia offensa xx s. ... non possit occidi ut in rubrica 157 ... et priorum ... [illegible] ... ibi dico pro solutione ... [illegible]

Et si nollet conveniri ... non potuit in criminalibus ut in dicto statuto comunis libro ij rubrica 13 ...

46v

fulginei contentam nullatenus teneatur nec possit condempnari
nisi tantum in penis predictis ut dictum est. Et si talem of-
fendentem qui non esset nec iurisdictionis seu non posset
vel nollet in curia dicti comunis fulginei civiliter et criminaliter
conveniri aliquis receptaverit associaverit vel de-
derit eidem auxilium consilium vel favorem subiaceat penis
contentis in statuto seu capitulo statutis dicte civitatis loquenti-
um de homicidiariis, dummodo noluerit seu non potuer-
it se constringere in curia comunis fulginei et coram potestate
capitaneo et aliis officialibus ut superius dictum est. Et
si aliquis non civis vel comitatensis occasione alicuius
offense facte tali offendenti citatus vel requisitus
esset coram iurisdictione comunis fulginei pro comune fulginei defenda-
tur ut melius visum fuerit potestati et capitaneo
ac prioribus populi civitatis fulginei. Item quod si aliquis fo-
rensis interfecerit vel interfici fecerit aliquam personam de
civitate vel districtu fulginei in continenti probato ma-
leficio eidem occidenti debeat caput penitus ampu-
tari et detruncari omnino. Item quod si offendens dic-
tam talem personam que nollet seu non posset
in curia comunis fulginei conveniri ut supra dictum est debebit ad
aliam curiam citatus fuerit ob dictam offensam
et condempnatio inde secuta fuerit contra dictum offend-
entem potestas et capitaneus teneantur et debeant de meo
merito et expensis eorum salarii ad quod pro potestate populi
debeant condempnari talem offendentem seu off-
endentes tam de ipsis condempnationibus factis quam et de
expensis consumatis et consumandis factis in dictis XV
dies postquam condempnatus fuerit. Expensas vero tali
offendenti faciat exiberi. Et potestas populi quique
tempore fuerit tales expensas acceptare debeant de meo
merito. Et hoc capitulum sit precisum in qualibet parte sui
cui nullum aliud capitulum in vel retro positum contradicat
et si contradiceret hoc presens capitulum illi derogetur. Item quod
quicumque illum qui nollet seu non posset in curia
comunis fulginei civiliter et criminaliter conveniri offenderet
in persona et rebus nulli penis subiaceat nisi illis pe-
nis seu penis super contentis alicuius capituli comunis vel populi non

---

Marginalia (left):

Quod comune defendat civem vel comitatensem qui illum offenderit qui nollet seu non posset in curia comunis fulginei conveniri etc.

Quod si talis offendens illum qui nollet vel non posset in curia conveniri in aliqua curia fuerit condempnatus quod defendatur ut in prius etc.

Marginalia (right):

Pena receptantis illum qui non posset seu nollet in curia comunis fulginei conveniri offenderet civem vel comitatensem sociantis vel dantis ei auxilium vel favorem

Forensis homicidium committens in civem vel comitatensem caput amputatur. Vide statutum comunis li. 4 r. 37

Quo ad quod differt iste textus a primo parte dicit quod hic potest ab omni offendi ibi ab offenso et suis consanguineis et familiis etc. Et ibi ille offenderet civem vel comitatensem quod hic non reperitur non etc.

¶ Pena ducentis aliquid dicentis contra statuta huius capituli etc.

obstantibus. ¶ Item quod nullus advocatus vel procurator
audeat vel presumat dicere vel allegare aliquid contra
predicta vel aliquid predictorum. Et si quis contrafecerit in .100.
libr. den. com. Fulg. debeat condempnari per potestatem civitatis
predicte. ¶ Item quod nullus de civitate Fulg. vel eius di-
strictu audeat vel presumat associare aliquem qui
non posset seu nollet in dicta civitate commorari
non posset seu nollet ad insultum aliquem faciendum contra aliquem
quemcumque ad insultum aliquem faciendum contra aliquem
vel manu ipsius intrare possessionem alicuius
nec eum sine expressa licentia illius cuius fuerit possessio nec
etiam dare auxilium consilium vel favorem in predictis vel
aliquo predictorum sub pena .50. libr. den. pro quolibet et
quociens in quibus fuerit faciens per potestatem et capitaneum
comunis Fulg. condempnetur. ¶ Item si potestas capitaneus vel rector
comunis Fulg. condempnet aliquem qui offenderet aliquem qui non posset
officialis aliquem qui offenderet aliquem qui non possit
seu nollet in curia comunis Fulg. commorari
seu nollet in curia comunis Fulg. commorari in aliquo in
quocumque condempnarent vel gravarent in aliquo in
.500. libr. den. com. Fulg. deposito eorum officio per sindicos
dicti comunis ipsi comuni debeant penitus condempnari. Et teneantur
dicti comunis ipsi comuni debeant penitus condempnari. Et tene-
atur illum quem condempnaverit vel gravaverit seu
condempnari vel gravari fecerit conservare indempnem de
dampnis et expensis redditibus omnibus in quibus per sindicos
supradictum seu ratiocinatorem dicti comunis debeant condem-
nari. Et hoc capitulum sit precisum in qualibet parte
sui cum nullum aliud capitulum iam vel retro positum con-
trarium possit in aliquo derogari. ¶ Item ordi-
namus et dicimus statuentes quod si aliqua persona
de civitate Fulg. vel eius districtu faceret aliquam
aliam personam cuiuscumque condictionis existat vocari vel
citari occasione alicuius processus facti vel fiendi seu
questionis inter easdem personas mote vel movende
tam civiliter quam criminaliter alibi quam in curiis comunis Fulg.
seu episcopatus eiusdem videlicet in dicta curia episcopatus predicti
seu pro aliqua causa ecclesiastica vel spirituali seu occasione eiusdem
questionis predicte quod dicti tales qui dictam talem personam
vocari aut citari fecerit ut dictum est puniatur
in penis superius declaratis. Et ad processum faciendum
contra dictum talem vocatum aut citatum alibi quam in
curiis supradictis ille talis vocatus aut citatus mi-
nime teneatur nec contra eum idem processus et sententia in
scriptura valeant et eque nullo modo aucthoritate presentis capituli.

¶ Pena associantis potestatem talem qui nollet vel non posset commorari vel ad insultum aliquem vel possessionem alicuius intrandum etc.

¶ Pena potestatis capitanei et aliorum officialium si condempnaverint illum qui offenderit personam quem non posset vel nollet in curia Fulginei commorari

¶ Pena Fulginatis facientis aliquem citari extra curias civitatis Fulginei etc.

47v

De corruptis mortuorum — Rubrica 113.

Item dicimus et ordinamus quod in funere mortuorum
seu alicuius defuncti nullum corruptum fiat per ali-
quos seu aliquas nisi tantum in domo defuncti vel ubi
defunctus moreretur. Et nulla mulier audeat acce-
dere cum candelis ad ecclesiam et ad quam corpus defuncti
deferetur quando ipsum corpus ad ecclesiam mitteretur vel portatur.
Et mulieribus liceat in domo in qua corpus defuncti
iacuerit corruptum facere prout sibi placuerit. Cor-
ruptum non intelligatur hoc modo videlicet quod si quis sibi bi-
rretum caputeum vel cappellum extraxerit vel dela-
niaverit sibi pannos vel manus sibi dederit ad fa-
ciem seu sibi capillos extraxerit in .100. solidos denariorum communi fu-
lgf vice qualibet condemnetur. Et ad hoc ut predicta ser-
ventur preccones seu banditores communis omni occasione
remota ire debeant ad domos ipsorum defunctorum et
ad ecclesiam in qua seu ad quam corpora ipsorum portarentur
pro ad funera ipsorum defunctorum ad penam .x. solidorum denariorum
pro quolibet et vice qualibet et gridare debeant et ten-
eantur voce preconia itaque omnes persone masculi et femine ibi-
dem stantes audire valeant predictum capitulum contenta in eo ipsaque
debeant firmiter observare ad penam .100. solidorum denariorum. Et nocturnus ma-
[illegible] dicti communis qui pro tempore fuerint ad ecclesiam ad quam ipsum
corpus deferetur teneantur et debeant accedere et inquisitionem
facere de predictis. Et si potestas vel capitaneus fuerint negligentes in
faciendo vel fieri faciendo predictam inquisitionem de predictis et
in condemnando illos vel illas quos vel quas culpabiles inve-
nerit quotiens contrafecerit et negligentes fuerint in
100. libris denariorum per sindicum ipsius communis debeat condemnari. Et quili-
bet possit ipsum potestatem ac capitaneum denunciare dicto sindi-
co in fine sui regiminis et habeat quartam partem banni.

¶ Item quod nulla persona debeat inquirere aliquem seu
aliquam eundi ad aliquem mortuum vel ea faciendi ob-
lationes seu offertas de nocte ante sonum campane que pulsa-
tur de mane ad penam. ¶ Item quod nulla mulier possit nec
debeat remanere in domo de qua corpus mortuum vel in-
ortue emissum seu extractum fuerit postquam ipsum cor-
pus de domo predicta fuerit ad ecclesiam deportatum nisi talis
mulier pertinuisset tali defuncto consanguinitate vel

Quod in domo alicuius mortui non remaneat aliquis nisi coniuncti usque in 3um gradum

affinitatis usque in tertium gradum et qui contrafecerit in .100.
ß den. comuni fulginei condempnetur. Et quilibet possit contrafacientem
accusare et habeat medietatem banni. ¶ Item quod nulla per-
sona debeat ire ad aliquam offertam extra civitatem fulginei
ad penam .100. ß den. et cuilibet liceat contrafacientem accusa-
re et habeat medietatem banni. ¶ Item quod nulla perso-
na debeat mittere panem ad domum quorum fuisset
alicuius defuncti pro offerta vel ipsis causa sub dicta pena.
Et quod unicuique liceat morari ad officium dum corpus
defuncti erit in ecclesia sine pena et banno dummodo non
faciat corruptum. Et si potestas in predictis fuerit ne-
gligens perdat de suo salario .100. libr. den. ¶ Item quod
nulla persona induat se de aliquo panno nigro occa-
sione tristitie vel mortis alicuius defuncti nec debeat dela-
niare sibi manicas seu pannos de dorso nec delaniatos
portare pena .25. libr. den. in quibus contrafaciens comuni fulginei
condempnetur dummodo hec non vendicent sibi locum nec se
extendant ad uxorem talis defuncti. ¶ Item quod uxor
vel cuiusque defuncti non possit nec debeat extra domum
se induere aut indui facere aliquo panno in dumali
nec se decingere aut decingi facere recingere aut
recingi facere aliquam centuram nec etiam se expolire
aut expoliari facere aliquo panno. Et qui contrafecerit
in predictis vel aliquo predictorum in .25. libr. den. pro vice comuni
fulginei condempnetur. Et hec intelligantur tempore mortis et
quo fuerit dolentia sive corruptum inter dictas
tales mulieres. ¶ Item quod nullus de aliqua qua-
cunque fraternitate possit nec debeat ad funus
alicuius mortui ire seu stare indutus aliquo saccho
seu alio panno de cilicio cucullata facie sed tantum ire et
stare possit indutus prout et solitis pannis continu-
is vestimentis nec etiam tempore funeris alicuius mortui di-
cere seu facere aliquod officium seu laudes vel alias cantile-
nas. Et quicumque contrafecerit in .100. ß den. comuni fulginei condem-
netur. ¶ Item quod nullus audeat comedere in domo
alicuius mortui vel filiorum vel alicuius sui consanguinei nisi
esset frater vel soror carnalis fratris et sororis. Et hoc
a die qua talis mortuus sepultus fuerit usque
ad .xv. dies proximos. Et quod nulla persona possit n

¶ Quod nullus comedat in domo defuncti [illegible] nisi fra-
ter soror carnalis et [illegible]

debeat.

48v

debeant exceptis personis superius notatis aliquod consi-
nium facere nec panem seu vinum aut carnes nec ali-
quod aliud quod trahi possit ad consilium mictere ad dom-
um predictam. Et qui contra fecerit in .25. libr. den. dic-
toi debeant condempnari tam mictens quam ille ad cuius dom-
um predicta vel aliquod predictorum portarentur et in cuius domo
consilium fieret quam et quilibet ex convenientibus in convivio
supradicto. Et nomine massariorum dicti comunis teneatur et
debeat ire ad domum mortui et inquirere de predictis.
Et nulla mulier ire debeat ad aliquem mortuum ex-
tra districtum Fulginei pena .100. soldorum den. in quibus dotes ipse
mulieres ducte per aliquam consanguineam defuncti
vel defuncte. Item quod potestas comunis Fulginei qui pro tempore
fuerit teneatur et debeat in dicto introitu et pena .200.
libr. den. de suo salario in primo consilio quod fieret tempore sui
regiminis .i. octo dies facere legi presens capitulum et omnia
singula in ipso contenta executioni mandare sub pena
predicta. Et nihilominus ea bandiri facere per loca solita
et consueta dicti comunis. Item quod nulla mulier seu vi-
ror alicuius defuncti debeant stringi seu accingi
per aliquam personam dicti qua maritus decesserit seu se-
pelliretur nec post ex domum publice vel occulte
nec ut dictum est se induere aut induci facere
aliquo panno induviali nec se expoliare aut expo-
liari facere. Et si quis contrafecerit tam ipsa mulier
quam ille qui eam accingeret seu discingeret aut in-
dueret vel expoliaret in 25. libr. den. pro quolibet
ipsorum per potestatem dicti comunis Fulginei debeat condempnari.
Et quilibet possit contrafacientem accusare et denuntiare
et habeat medietatem banni et nomen accusatoris
aut denuntiatoris teneatur secretum et credatur
iuramento ipsius accusatoris seu denuntiatoris cum uno te-
ste. Item quod nulla persona comunis Fulginei vel di-
strictus sciat aliquid audeat vel presumat portare
facere per comunis Fulginei vel cuius districtum ad se-
peliendum aliquod corpus mortuum detectum sive
discopertum ad penam 25 libr. den. per heredes ipsius
mortui vel per illum seu illam qui vel que eidem su-
ccederet solvendam et cetera predicto. Et quod nulla perso-
na corpus mortuum sic detectum portare debeat
ad sepelliendum pena .x. libr. den. pro quolibet et
vice qualibet in quibus penis sint facientes per potestatem

seu capitulum debeant condempnari. ¶ Item quod nulla mulier
in dicta civitate Fulginei vel districtu possit nec de-
beat occasione mortis alicuius persone incedere aut
stare ad plorum mulierum nec balsum portare
scapucatos ob mortem nec pannos fuscos seu brun-
tos in capite deferre pena et banno 100 solidorum den.
pro qualibet vice et qualibet qua aliqua mulier contra
fecerit que pena veniat in comuni Fulginei dummodo hoc
locum non habeat in uxore alicuius mortui cum tali uxo-
ri liceat occasione mortis sui viri incedere et stare
ut sibi placuerit et debitum convenit. ¶ Item quod nu-
lla mulier possit nec debeat in aliquo monasterio
seu loco religioso occasione mortis alicuius persone facere
aliquod corruptum sub pena predicta pro qualibet persona et
vice qualibet qua hoc fecerit liceat tamen ea die tan-
tum qua corpus defuncti traditum fuerit ecclesie sepu-
lture illis personis de domo de qua missum fuerit
corpus defuncti seu de qua fuisset talis defunctus
accedere ad monasterium et locum religiosum quod et quem
voluerit cum .iiij. personis tantum. Et si talis persona
de domo dicti defuncti elapsa die predicta corruptum
fecerit in monasterio seu loco predicto in 25 libr. den.
comunis Fulginei condempnetur. Et si qua persona ultra dictum
numerum personarum predictum iverit in 100 sol. den. comunis Fulginei
condempnetur. Et potestas et capitaneus et eorum officiales te-
neantur inquirere super predictis contra culpabiles
punire et condempnare in penis predictis in isto capitulo contentis. et
pena 100 libr. den. de eorum salario comunis Fulginei applicanda.

De sponsalitiis et ordine servando in illis — Rubrica 114

Item nos statutarii supradicti singula capi-
tula apposita et descripta in statuto comunis Fulginei
contenta in eis tractantia de sponsalitiis et de
modo et ordine tenendo in illis approbamus. Et illa
eadem nos facimus et firmamus et valere volumus
in omnibus et per omnia acsi in presenti statuto proprie essent sta-
tuta apposita et descripta. hoc tamen addentes eisdem
quod contenta in ipsis capitulis locum non habeant nec
se extendant ad preterita sed tantum ad presentia et futu-
ra. ¶ Item quod nulla persona tempore celebrationis ali-
quarum sponsalitiarum nec non nuptiarum possit nec
debeat psallere nisi tantum in domo seu domibus ubi

Approbatio statutorum que loquuntur de materia sponsalitiorum

cet vel fieret celebratio supradicta et non alibi. Et qui
contrafecerit in .100. s. den. co(mun)i fulg(inei) condempnet(ur). Item
q(uod) quelibet mulier que h(ab)uisset alium vir(um) et domum tra(n)s-
ferret ad secunda vota secundum alium q(uem) haberet matrimo-
nium possit et sibi sit licitum movere se du(m)
transduceret(ur) ad domum ip(s)i(us) s(e)c(un)di viri a domo ip(s)i(us)
talis mulieris seu aliqua movetur t(em)p(o)r(e) ip(s)i(us) trans-
ductionis et non ab aliqua c(ontra). Item q(uod) si aliqua mulier
incurreret aliquam penam eo q(uod) faceret contra ordinamen-
ta loquentia de supradictis sponsalitiis seu sponsalibus, ta-
lem penam solvere teneatur et debeat de bonis suis
dotalibus seu aliis q(ue) h(ab)eret.

De dampnis datis p(er) aliquos exbanditos. Rubrica 115.

Item dicimus et ordinamus et p(er)petuo statuto firmamus q(uod) si ali-
qua dampna incendia aut guasta darent(ur) in civit(ate)
fulg(inei) vel eius districtu in aliquibus bonis aut possessionibus ar-
boribus vineis fructibus domibus palatiis vel aliquibus aliis
bonis vel q(uod) aliquis de dicta civit(ate) vel districtu p(er)sonalit(er) ca-
peretur et p(ro) redemptione p(er)sone talis capti aliqua pecunie
quantitas solveret(ur) vel esset soluta vel aliquid aliud in rebus
aliis q(uod) ad emendationem dictorum dampnorum nec non ad restituti-
onem pecunie seu rei alterius de quibus s(upra) fit mentio teneant(ur)
dampni datores et alii om(ne)s p(er) captores. Et si huiusmodi dam-
num dantes vel dampni datores seu captores essent exba-
niti co(mun)is fulg(inei) satisfaciant de bonis ipsorum si invenirent(ur)
alias matres patres fr(atr)es et sorores dictorum dampna et incendi-
a committentes satisfacere teneant(ur) et debeant dampna et
guasta vel incendia passis nec non ad satisfaciendum
totum et omne eius quod talis p(er)sona dampnificata esset vel
p(ro) redemptione ip(s)i(us) p(er)sone solvisset aut solvi fecisset et
de hoc stet(ur) sacramento illius qui captus fuisset et se rede-
misset seu dampnum guastum vel incendium recepisset
vel sustinuisset. Qui patres matres fr(atr)es et sorores in
dictis casibus ad emendationes predictas faciendas penitus
teneant(ur) infra x dies postq(uam) liquebit de vera predicta. Et si
non patrem matrem fr(atr)em et sororem non haberent dampna
talia et alia s(upra)d(ic)ta committentes ipsa dampna p(er) co(mun)e fulg(inei)
et de ip(s)i(us) co(mun)is pecuniis debeant emendari infra dictum terminum
computandum a die extimationis dicti dampni que extima-
tio fieri debeat p(er) priores p(o)p(u)li fulg(inei) qui p(ro) t(em)p(o)r(e) fuerint vel
duos homines eligendos p(er) eos. Et camerarius dicti co(mun)is
qui p(ro) t(em)p(o)r(e) fuerit teneat(ur) et debeat in dicto [illegible] et

Inveniat hic q(uod) de hiis dap(nis) ... nunc datis cognoscat potestas

[illegible]

pena xxv libr. den. pro vice qualibet qua contrafecerit communi Fu-
lig. persolvendorum, solvere de pecunia dicti communis et emendare
damna secundum extimationem faciendam infra x dies a die con-
tumationis facte computandos. ¶ Si vero damna gua-
sta et incendia data fuerint in finibus aliquarum ca-
strorum seu mansorum villis vel prope ipsas villas. Et dominis
tibus qui tempore fuerint indebite pro hominibus habitan-
tibus in ipsis villis seu aliqua ipsarum villarum fore ali-
quid emendandum seu solvendum, quod teneantur
dicti homines infra terminum emendare et satisfacere il-
lis qui damnum passi fuerint vel fuerint secundum quod eisdem
dominis potestatibus videbitur convenire in arbitrio quorum re-
manent per quos ipsa damna guasta et incen-
dia debeant emendari. Cum potestas et potestas qui tempore
fuerint in communi predicta teneantur in dicto modo et pe-
na xxv libr. den. pro quolibet ipsorum vice qualibet pre-
dicta effectum demandare infra x dies a die querele coram
eis proposite.

¶ De mutuantibus in civitate Fulg. ad usuras — Rubr. 116

Item dicimus et ordinamus et pro firma lege firma-
mus quod nullus mutuans in civitate Fulg.
ad usuram aliquam pecuniam mercatum seu predictum
propriamus seu iudeus aut alius audeat vel presu-
mat dominis potestati capitaneo nec alicui officiali ipsorum
mutuare pecuniam pannos equos nec aliquid aliud
nec donare vel donari facere publice vel occulte
aliquid. Et si quis contrafecerit solvat nomine pene xxv
libr. den. in quibus potestas debeat condemnare. Et
si predicti potestas vel capitaneus vel aliquis ipsorum officia-
lium pecuniam pannos equos vel aliquid aliud mutuo
vel dono vel aliquo alio modo acceperit quilibet et
eis qui contrafecerit in xxv libr. den. communi predicto debeat condem-
nari. ¶ Et nullus predictorum usurariorum sit au-
sus nec debeat ascendere aliquod palatium communis vel
populi civitatis Fulg. de nocte post primum sonum cam-
pane que pulsatur de sero pro communi Fulg. pena superius
posita declarata. ¶ Item quod nullus mutuans ad
usuras iudeus vel propriamus forensis possit nec de-
beat ascendere aliquod palatium communis vel populi Fulg.
vel a sala seu loco ubi ius redditur. Et qui contra-
fecerit solvat vice qualibet nomine banni communi predicto
xxv libr. den. Et quilibet possit contrafacientem ac-
cusare et habeat medietatem banni et nomen ac-
cusatoris teneatur secretum. Et semper scriptis potestas
de predictis inquirere teneatur ad petitionem cuiuscumque

Si vero damna guasta et incendia et plus pro [illegible] fuerint in confinibus villarum vel [illegible] pro hominibus villarum emendari et dominis possessionibus [illegible] seu debeant [illegible] [illegible]

Pena usurariorum mutuantium pecuniam vel res alicui potestati, capitaneo vel alicui officiali et [illegible] [illegible]

Vide statuto communis l. 1. [illegible] et in statuto l. 3. [illegible] 77.

Pena usurariorum mutuantium ascendentium palatium populi vel communis de nocte. Et [illegible] a sala pena [illegible]

50v

S. P.

~~potestas~~ De recursu faciendo ad capitaneum Rubrica 117

[tormentis faciendis per potestatem]

Tormenta

Item dicimus et ordinamus quod si aliquis sit quem per-
cederet per dominum potestatem vel eius curiam quacumque de cau-
sa tormentari seu tormentari per dictum dominum potestatem vel eius
curiam vel etiam in casu tormentationis tunc possit recurrere
et ad dominum capitaneum quo recursu facto et facta notificatione
per dictum dominum capitaneum vel eius iudicem seu curia domino
potestati seu eius curie a dicto recursu tunc potestas et eius
officiales teneantur et debeant examinare processum super
quo fuerit factus dictus recursus et iudicia que habentur
contra recursum seu recurrentem cum ipso capitaneo seu ipsius
iudice et procedendo ad tormenta dummodo exhibeant copiam
indiciorum et totius processus. Et si alio modo processerit po-
testas et eius curia in tormentis processus non valeat
nec teneat ipso iure. Et nihilominus perdat potestas de
suo salario 100 libras denariorum in quibus per sindicum dicti communis
ipsi communi condempnetur non obstante aliquo capitulo statuti populi
vel communis quod in contrarium loqueretur.

De hiis qui appellaverint et succubuerint in appellatione Rubrica 118.

Item dicimus et ordinamus quod quicumque appellaverit
ab aliqua sententia lata contra eum occasione alicuius
maleficii seu delicti vel quasi per potestatem seu eius officiales
si in ea appellatione succubuerit aut ipsi appellationi
renuntiaverit vel ipsam appellationem non fuerit prose-
cutus appellans vel eius procurator teneatur communi Fulginei
solvere totam quantitatem condempnationis et quartum plus
ipsius. Et predicta potestas et capitaneus et eorum iudices ipso iure
teneantur facere observari sub aliqua
pena 50 librarum denariorum teneantur facere observari seu aliqua
appellatione sententie. Item quod si contigerit dictum capitaneum vel
eius iudicem cassare aliquam sententiam condempnationis latam
contra aliquem per dominum potestatem vel eius curiam sit aliqua persona quod
sindicus communis Fulginei qui pro tempore fuerit teneatur possit
et debeat a tali cassatione seu absolutione sententiae
recurrere ad dominos priores populi civitatis Fulginei qui pro tempore
fuerint. Et tunc potestas habeat primum iudicium et secundum ac-
tum mittant ipsum quo non expensis dicti communis unius
sapientis et dictum civitatis per ut eis melius videbitur
convenire. Et id quod per ipsum sapientem consultum fuerit
super ipsa ea valeat et plenam obtineat roboris fir-
mitatem et executionem mandet non obstante ipsa
sententia absolutoria lata per dictos officiales vel alterum
ipsorum. Si per ipsum capitaneum vel eius iudicem sit ipsam sen-
tentiam. Item quod si aliqua quo duraverit / duraverit / Non

[Left margin:]
Hoc statutum ut non valeret
quia ut fieri in fraudem appellatur
vel non appellatur timore contra
pluries ad hoc consulte vide li-
bro 6 Rubrica 180 et multa alia consulta
signata in reformatione de deposito
facienda contra appellantem folio
130

Quod sindicus communis appellet a
sententia capitanei lata quod communis si
capitaneus impugnavit sententiam potestatis
latam pro communi et appellet ad priores

[Right margin:]
Quod ab actis vel gravamine
tormentorum appellet ad capitaneum
Et facta appellatione quod faciat
potestas vide 5 Rubrica 118 Rubrica 127
et statutum communis Rubrica 72 et Rubrica
84 libro 2° et vide 5 Rubrica 49

Quod appellans in causa criminali et
succumbens in ea solvat
quartum plus et vide statutum communis
libro 4 Rubrica 72 et Rubrica 84 et vide
in Rubrica 127

Ut sententia capitanei de appellatione ad priores

¶ Ex quo cavilis quod duravit per presentes [illegible] remittit in xv dies pena indicti 200 librarum si non expediunt [illegible] libro 1. rubrica 86.

seu duraverit, spatio sex mensium vel plurium, in omnia sua facta civitatis (?) coram quocumque iudice dicti communis quod dictus iudex coram quo dicta questio ventillata fuerit seu ventillaretur vel iudex officio successoris vel successor non obstantibus aliqua questione pendentis super aliquo in quantum ... in ... et pena 200 librarum denariorum teneatur et ... debeat dictam questionem ... et ... terminare ... de iure et statutis ... et ... aliquibus procuratoribus ... et ... non obstantibus. Et aliis non ... volentibus.

De electione sindici ad sindicandum potestatem et capitaneum. Rubrica 119.

¶ De sindicatu officialium ... potestatis et communis rubrica ... capitaneus ... [illegible]

¶ Si officiales non observant statuta 27 pena ... libro ... rubrica 14.

Item dicimus et ordinamus quod potestas populi civitatis ... qui pro tempore fuerint ... et confalonerii iustitie ... dicti populi teneantur et debeant eligere quemdam ... indicem qui sit in ... et ... sit et esse debeat ... civitatis et districtum ... de loco ... eisdem dominis ... et confalonerio melius ... placuerit quomodo non obstantibus aliquo statuto seu reformatione vel ordinamento ... consiliis ... vel ... reformationem ... loqueretur ... quod statuta et quam reformationem ... seu ordinamentum ... nunc ... nunc statuimus ... et ... Qui quidem sindicus sic electus habeat et habere debeat duos bonos notarios de ... Et quidem sindicus sindicare teneatur et debeat potestatem et capitaneum et officiales et familiares et omnes alios officiales ipsorum officiales ... de omnibus omissis et neglectis in eorum officiis ... de ... singulis commissis et perpetratis seu officiis. Et ... officium durat per octo dies ... vel ipsorum alterum ... officium duret per octo ... dies infra quos teneantur dictus sindicus ... vel alterum ipsorum diffinire ... motas et ipsos vel alterum ipsorum ... dolo vel fraude. Et ipsos ... bona fide et sine dolo vel fraude ... culpabiles ... vel aliquo ... ipsorum quem ... et singula ... punire ... ad ... officium et ... diligentiam ... ad ... 100 librarum denariorum et plus ad arbitrium ... Et ... dictos octo dies ... potestatis debeant ... et ... officio non possint petere licentiam et ... absolutionem aliquam petere ... in ... et dicta licentia ... 500 librarum denariorum ... Et ... absolutio non valeat ... ipso iure. Et ... non possit ... in consilio aliquo ... ipsorum non possit ... in consilio ... aliqua ... Et potestas et capitaneus qui ... fecerit ...

¶ Officium istius sindici durat octo diebus tantum et ... infra octo dies officium ... non ... in pena 100 librarum [illegible]

¶ De pena sindici officialium

¶ Si ... petit licentiam ... abstinendi ... officio ... sindicatum ... 500 librarum ... [illegible]

51v

dcorum palatio. 500. libr. den. pro quolibet. Consiliarius vero qui
arengaverit in 100. libr. den. coi Fulg. condemnetur.
Et si quid ad manus ipsorum pervenerit per corruption-
em vel fraudem seu extorsionem ultra salarium eis ordi-
natum tam a coi quam a specialibus personis restituere teneant
et in tantundem dco coi Fulg. per dcm sindicum condemnet.
Et ad pdca probanda sufficiat iuramentum petentis
cum se tertio testibus de publica fama datis in causa pdca.
Et dantes seu qui eis dederit ad penam aliquam mini-
me teneant. Iudices autem et notarii pdcorum rectorum
mutuo recipere non possint a coi nec a specialibus perso-
nis ipso tpre. Et dcus sindicus et notarius super dca habeant
et habere debeant de pecunia dci cois salarium quod potes-
tas dci pp. qui in pnti tpre fuerit a confalonerius super dcus
duxerit ordinandum. ¶ Item quod presentes potestas et ca-
pitaneus dce civitatis Fulg. et qui pro tpre fuerint finito
eorum offo teneantur et debeant personaliter cum eorum
officialibus et familiis stare ad sindicatum in civitate
predicta post exitum eorum regiminis per octo dies. Si ipsi
petitio vel querimonia porrecta fuerit vel delata per aliquem
personam specialem contra ipsos potestatem capitaneum et eorum offi-
ciales et familiares vel ipsorum alterum [illegible]
Et si porrecta fuerit et remanserit per corrigendum.
Et finita dca octava die, ipsi potestas et capitaneus et eorum
officiales et familiares possint recedere a dca civitate
Fulg., dummodo dimiserint et dent bonos et ydoneos
fideiussores et procuratores qui stetuerint ad respondendum
et ipsos dimiserint. Et hoc locum habeat in presenti et
futuro. ¶ Item quod nulla persona que potestas et capitaneus
et eorum officiales ibunt seu iverint ad sindicum seu ad
sindicandum, ipsi debeant associare ad palatium nec
cum eis ire, sed ipsi per se tantum vadant cum ipsorum officia-
libus et famulis coram sindico. Et qui fuerint in 25
libr. den. coi Fulg. condemnet. Et novus potestas teneatur
inquisitionem facere de predictis et predictos culpabiles punire
et condemnare in pena predicta. ¶ Et potestas populi qui pro tpre
fuerit publice banniri faciant .v. dies ante quam
officium officialium predictorum predicatur ut homines sciant. Et
hoc capitulum per nostras reformationes civitatis Fulg. [illegible]
iuramento eis debeant intelligi. ¶ Item quod
durantibus eorum officiis petere nec consequi possint officia-
les predicti aliquam absolutionem denegationes et obmissiones
per coe vel male gestis in aliquo consilio vel arengha et
si petet vel fieret non valeat ipso iure et ipso iure
sit cassum et irritum penitus habeant. ¶ Item
quod potestas populi civitatis predicte teneatur et debeant [illegible]

Vide statuta com. li. 3 c. 28

Vide de pena sindicorum [illegible] statuta com. li. 3 c. 27 [illegible] et sindicis [illegible] ubi et tertium plus 27.

Dies petitionum quot sint

De pena associantium potestatem vel capitaneum ad sindicandum

De pena potestatis vel rectoris qui [illegible] potestatis absolutionem.

De palatio sindici et notariorum eius

De tempore sindicatus potestatis debet [illegible] potestas vel capitaneus li. 3 statuto com. li. 1. c. 28 et octava [illegible] potestas vel capitaneus [illegible]

Item quod non possit retrahi potestas li. 3 [illegible] statuto com. ubi [illegible] li. 3 c. 28. quod post [illegible] non retrahi [illegible] li. 3 [illegible] ut hic

Examinetur [illegible] sindicus [illegible] potestas vel capitaneus [illegible]

De custodia officiales ad tamburo [illegible]

mensis facere facere unum cassettum serratum duobus fera-
minibus, cum uno foramine desuper in copertorio, et ipsum
cassettum possint facere et claudere in palatio ipsorum priorum,
ita quod publice videatur. In quo cassetto sit scriptum
et per ipsum foramen quilibet publice vel occulte possit
mittere petitiones et cedulas de male gestis et prave
receptis et actis per ipsos potestatem capitaneum et ipsorum off-
ciales et familiares, et contra ipsos et corruptores et loco
tenentes ipsorum, et contra omnes qui dispexerint tractaverint vel
ordinaverint seu procuraverint aliquid contra presentem bo-
num statum civitatis predicte. Quorum priorum unus unam
clavem unam retineant, potestas predicte civitatis, et alteram
confalonerius iustitie. ¶ Et dictum cassettum quolibet die ap-
perire teneantur et debeant, et in eo hoc omnes cedulas et
super ipsis sapientes et gravantes deliberare, considerantes omnibus
que tendentur in eas per scripturam illis personis que
eas viderunt, et que super ipsis deliberaverint vel deliberent
effectui ponentur demandare. ¶ Item quod nulla persona
civitatis Fulginei audeat vel presumat ire ad come-
dendum cum potestate capitaneo vel eorum officialibus de-
posito eorum officio, nec eis aut alicui ipsorum per se vel
alios publice vel occulte presentare vel exenium facere
dare vel mittere seu ab ipsis recipere. Et quicumque fecerit
pro quolibet et vice qualibet tam dans quam recipiens so-
lvat nomine pene 25 libr. den. cor. Fulg. solvendas.
In qua eadem pena condemnentur per novum potestatem ci-
vitatis qui in presens sui regiminis spatio deputat
[illegible] civitatis qui in [illegible] ¶ Et potestas predicte civitatis Fu-
lginei teneantur [illegible] diem [illegible] teneant et debeant in eorum introitu officii
teneantur et debeant in eorum [illegible] diebus ante exitum offi-
cii predictorum rectorum et officialium predicta per dominum civitatis Fulginei
in predictorum rectorum et officialium predicta per totam civitatem Fulginei fa-
cere fieri in locis consuetis ut tam potestas capitaneus et eorum of-
ficiales et familiares a talibus exeniis recipiendis et co-
medendis [illegible] Fulginates a faciendo et tractando
dicta exenia et accipiendum quinimmo se valeant totaliter
abstinere. Et ut per aliquos aliqua ignorantia pretendi
non possit quin a dictis poenis cavere possint.
¶ Item quod potestas predicti civitatis non permictant nec per-
micti faciant nec eos consentiat quod presens capitulum in aliquo
penitus tollatur vel suspendatur aliqua interpretatione vel
... ac immo quod in omnibus et singulis habeat roboris fir-
mitatem. Et si dicta potestas consenserit aut permiserit
contra predicta vel aliquid predictorum fiat aliqua interpretatione vel
... condemnetur quilibet ipsorum in 25 libr. den. [illegible]

¶ De pena comedentium vel donantium cum potestate capitaneo vel eorum officialibus deposito eorum officio et vide aliam penam infra

Iuramentum per potestatem pp[ti]

¶ Pena potestatis

52v

dicis ab introytu officii successorum suorum qui possint cessores pena 25 libr. den. pro quolibet ipsorum successorum. Et nullus qui fuerit in aliquo officio in civitate Fulginei a tribus annis citra possit esse sindicus in civitate predicta.

Nota quod finito officio in civitate Fulginei non potest esse sindicus nisi ad certum tempus

Item quod si potestas vel capitaneus vel aliquis dictorum officialibus vel familiaribus eorum recipiet castrum vel mutabit ad quemcumque aliquos tempore quo stetit ad sindicatum quod stent et stare debeant octo diebus plus quam stare deberent secundum formam statuti civitatis Fulginei ad sindicatum in dicta civitate. Et hoc capitulum potestas populi supradicti teneatur et debeat precise potestati novo eadem die qua intraverit in officio ut contenta in hoc capitulo debeat observare pena x libr. den.

Vide de hoc aliam penam supra in hoc eodem statuto

Capitulum de pizzicarolis — Rubrica 120

Item dicimus et ordinamus quod omnes qui sunt deferentes ad vendendum caseum ova pullos lepores vel alias quascumque venationes ad civitatem Fulginei teneantur et debeant vendere et spalare in die sabbati in platea veteri comunis Fulginei a palatio capitanei usque ad caput strate mercatorum et non alibi. Et contra facientes in x s. den. comuni Fulginei condempnetur. Exceptis pizzicarolis salonariis et casciarolis qui possint predicta vendere in eorum apotecas et ante ipsorum et coram ipsorum apotecas et ante ipsorum bancas vel in ipsorum banchis quocumque.

De capiens ova pulli et venatores vendant in platea veteri maxime die sabbati [illegible]

Item quod nullus pizzicarolus salonarius casciarolus tabernarius hospitator nec aliquis forensis possit nec debeat supradicta emere vel emi facere in dicta platea veteri comunis Fulginei. Et nullus predictorum possit nec debeat aliquid predictorum et maxime in die sabbati usque ad nonas in nullo loco emere nec emi facere sub pena xl s. den. pro quolibet et vice qualibet et quilibet possit contra facientem accusare et habeat medietatem banni et nomen accusatoris teneatur secretum. Et potestas et capitaneus teneantur et debeant mictere [illegible] et pena 25 libr. den. de eorum salario mictere qualibet die sabbati familiam ipsorum per plateas et stratas

Quod pizzicaroli hospitatores tabernarii forenses et alii non emant predicta in dicta platea et nullo loco emere possint ante nonas ante eorum apotecas ut hic [illegible]

De cura et sollicitudine officialium [illegible]

circa portas dicte civitatis et alia extra dictam civita-
tem usque ad dimidium miliare et plus si expedie-
bit ad predicta inveniendum. ¶ Item dicimus et
ordinamus quod omnes pisces recentes vendi debeant
in platea veteri comunis predicti et non alibi. Et qui contra
fecerit et si in vendendo fuerit si fuerint in ve-
ndendo in domo solvat nomine banni pro qualibet .100.
solidos denariorum. Si vero extra domum solvat nomine banni .xx.
solidos denariorum. Et nullus tabernarius possit nec debeat
emere pisces nisi causa coquendi. Et si aliqui taberna-
rii fuerint in venditione piscium recentium ad venden-
dum solvat pro qualibet .xx. solidos denariorum. Si inventi
fuerint extra domum. Si vero intus in domo .100. solidos denariorum.
Et ad inveniendum predicta potestas et capitaneus teneantur
suos familiares cum uno ex eorum notariis mictere
qualibet ebdomoda ad penam .50. librarum denariorum. ¶ Item
quod nulla persona habitatrix in civitate Fulginei vel in
eius districtu emat pisces recentes in dicta civitate
Fulginei causa revendendi nec emi faciat ante nonas
nec vendere debeat in civitate predicta ante nonas.
Et si qua persona contra fecerit in .100. solidos denariorum pro qua-
libet per capitaneum supradictum comuni Fulginei debeat condem-
nari. Et nullus venditor dictorum piscium repor-
tare debeat pisces predictos ad domum set tantum vende-
re teneatur ipsos modo quo supra in platea dicti comunis
ad penam superius notatam. Et cuilibet sit li-
citum quod sit accusatorem in aliquo predictorum denuntia-
re et habeat medietatem banni et eius nomen te-
neatur secretum. Et capitaneus de predictis teneatur
facere qualibet ebdomoda in dicto [illegible] inquisitio-
nem. ¶ Item quod nulla persona possit nec de-
beat coquere aliquam porchettam ascenden-
tem pretium .xv. solidorum denariorum. Et qui contra fecerit solvat
nomine banni .xx. solidos denariorum. ¶ Item quod nulla persona
possit nec debeat facere fritellas quoquere [illegible]
illos causa vendendi nisi de porco tantum et qui contra fecerit
solvat penam .x. librarum denariorum comuni Fulginei solvendam. ¶ Item
dicimus quod liceat unicuique artis salinariorum in
civitate Fulginei scilicet in ipsorum et cuiusque ipsorum apothecas
quascumque eis placuerit emere a quibuscumque personis [illegible]

Quod tabernarii et piscatores non emant pisces nisi causa quoquendi

Quod nemo emat pisces causa revendendi nec in civitate vendat ante nonas pena .100. s.

Quod nullus piscium venditor reportet pisces domum set ipsos vendat in platea

Quod nullus coquat porchettam valentem .xv. s. vel plus.

Quod fritelle nisi de porco non vendantur pena [illegible]

Possit quicumque salinarius emere a quibuscumque personis quascumque res ad eorum apothecas

53v

voluerit omnes et singulas res et [illegible] matas sive
derratas quas voluerint sine pena et bano.

De testamentis mulierum — Rubrica 121.

Item dicimus et ordinamus quod si aliqua mu-
lier habens maritum et filium seu filios et con-
diderit seu condiderit testamentum sine presentia dicti sui ma-
riti ipsum testamentum non valeat nec teneat nec ha-
beat roboris firmitatem. Et ipso iure sit cassum
et vanum et nullius valoris penitus habeatur et
fora ipso testamento alicui legatario nullum ius acqui-
ratur et volens ipso uti non audiatur mulier. Item
quod si aliquis filius mulieris fuerit donaverit seu vendi-
derit si aliquis filius [illegible] de omnibus
[illegible] aliquo modo infra [illegible] fuerit de omni-
bonis suis vel maiori parte ipsorum bonorum. Et post
dictam venditionem seu donationem vel contractum donationis
dictus filius mortuus sit vel fuerit dicta sua ma-
ter seu filius [illegible] filius seu filio dare suis
[illegible] superstitibus quod predicta mater filiis seu filio da[illegible]
filii mortui dicta bona eius vendita vel donata a
dicto filio restituere teneatur et facere in facere publi-
co [illegible] restitutionis sine aliquo pretio ad sensum
[illegible] restitutionis sapientis dicti sui nepotis seu ne-
potum voluntatem cum omnibus sollemnitatibus necessariis dicto
instrumento. Et predicta potestas vel consules iudex presenti [illegible]
teneantur facere et debeant infra .v. dies
postquam petitum fuerit coram eis aut altero
eorum ad petitionem cuiusque consanguinei dicti nepo-
tis seu nepotum. Item quod si maritus dicte tal- ¶ Si maritus absens vel aliquo impedi-
lis mulieris quod condidit seu condiderit testamentum non esset mento ad esse non possit in-
vel non fuisset maritus [illegible] eius destructus et [illegible] testet.
seu fuisset vel esset [illegible] impeditus [illegible]
ipsa mulier possit condere testamentum in presentia consang-
uinei ipsius sui viri seu mariti. Et si condito
ipso testamento valeat. Item quod si aliqua mulier
habens maritum decesserit seu decessit intestata sine ¶ An et quando maritus lucretur
filiis legitimis quod quarta pars dotis ipsius talis quartam partem dotis uxoris
mulieris que decesserit seu decessit veniat in dictum [illegible] non quod dicatur
~~[illegible]~~ suum maritum et ipsi suo marito penitus intestata [illegible] habens ma-
applicetur pleno iure capitulo aliquo tam statuti populi ritum quid [illegible] non [illegible]
[illegible] quod in contrarium loqueretur huic capitulo non obstantibus. [illegible] maritus
Et quod instrumentum dotale ipsius talis mulieris sic

Left margin: An maritus possit [illegible] ad [illegible] bal. [illegible] lxxvij [illegible]

Right margin (top): ¶ An et quando mulier nupta possit testari et [illegible] 4767 [illegible] ad [illegible] cap. lxxv. [illegible] 455.

Right margin: ¶ An donatio facta per filium mu[illegible] non valeat vel venditio vel alia alienatio valeat.

Nota istum textum hic et ... ab intestato qui in decedentibus illarum quorum ... statuto quod mulier vel alia ... non succedat filio vel filie testate vel ab testato an veniat ad successionem filiorum ... decedentium cum non inveniat morientis testati sed testabilem, nam argumendo a simili in hoc statuto quod non veniat, ideo quod hic filiafamilias decessit morte testata quia non fecit testamentum, et tamen filiafamilias non potest testari, ... de testata, et tamen statuentes intelligunt quod ... statuto dicunt testata ... et ... testari non potest quod non ... nisi diceret quod ... a simili vel a minori non tenet ... statuto ... ideo tamen non hic statutum ... die testata et ... die sic decedentibus, et ibi ... et ibi testata ...

decedentis sed iure tales mulieres et eius bo-
na vel eorum mandatarii non possit in quan-
titate dotis predicte vel aliquam occasionem cuius predi-
cte petitionis ... vel sententie si peteret
non audiatur in sua petitione ... pro-
pria ... conditiones existeret vel ... inmu-
... predicte sic decedentis et predicta vendicent
sibi locum vel non valeant in mulieribus commu-
nibus habentibus seu habitis ... et non habitis.
[illegible] Item quod ... fa-
ciet a supradicta ... que dictat
mulier habens maritum decesserit seu decede-
ret intestata ... in futurum usque ad finem
huius presentis capituli valeant et locum habeant in
presenti tempore preterito et futuro.

De forma butini et forma qua fieri debeat ... Rubrica 122

Item dicimus et ordinamus quod fovea butini
et forma qua fieri ... debeat ...
... debeant ... et ...
... fontem butini et fovea et for-
... libere ... fluant et labantur et
... attenti quod foras ... et possessiones ...
... non offendant vel offen-
... vel ... vel ...
... capitulis ... et ... mag-
... sunt ... et ... fuerit
... fontium et pontium ... fuerit
et ... quo petetur teneantur et
requisiti vel coram quo ... ad ... debe-
debeant supradicta fieri facere ... in utilitatem ...
fovee atque ... et ... ad-
... butini et ... usque ad ...
... in ... usque ad ...
... de butino et usque ad ... filiorum
... Item debeant et teneantur ipse
... facere ... et
... et ... melius et utilius fieri potuit ...
... ad ... stassales et ... illos homines
... que ... ipsum stassale ...
... mundare et ... duos ... post-
... et ... requisitus ad petitionem
... ad ... mundu ...
... et ... stassale predictum habitatores

Si iste ... ad ... quod filiafamilias possit testari ... ideo referas ad ... cogitare ... et in ... procedit

d. p.

[.] incursos cuiuslibet huiusmodi minime teneantur seu
cogi possint per aliquem officialem cuiuslibet predic-
torum. Que omnia et singula supradicta et quodlibet
predictorum predicti capitanei et notarii et utrique ipsorum
prout fuerint requisiti teneantur facere sigillari
et executioni mandari in tempus predictum pena pro sin-
gulis et 500 libr. den. in quibus si fecerint contra pre-
dictum dicto comuni ipso iure debeant penitus condempnari

De domibus non dandis potestati nec capitaneo vel eorum officialibus — Rubrica 123

Item dicimus et ordinamus quod nec potestas nec
capitaneus nec aliquis ipsorum nec alicuius eorum offi-
cialis vel familiaris perdant nec debeant petere
aut peti facere pro se vel aliquo eorum aliquam domum
alicuius specialis persone cuiuslibet huiusmodi nec eis aut ali-
cui eorum concedatur vel detur talis domus pro ipsorum vel
alicuius eorum habitatione per comune huiusmodi nec per ipsum comune
dari vel concedi possit eisdem ad pensionem vel
uno alio. Et si quis ipsorum potestatis capitanei vel ali-
quis ipsorum officialis seu familiaris contra predicta vel
aliquod predictorum fecerit solvat dicto comuni nec qualibet
100 sol. den. Et comune dictum non possit nec debeat
dictam aliquam penam potestate solvere et si solve-
ret solvat de suo Et nichilominus solvat dicto comuni
25 libr. den. Sed statim debeant contenti dicti potestas
et capitaneus pro se ipsis et eorum officialibus et fami-
liaribus de domibus dicti comunis in quibus soliti sunt morari
Et si aliquis pons sive via est inter domos dicti comunis
et aliquam specialem personam quod talis pons sive
via debeat destrui et devastari et ipsum in totaliter
claudi quod nec iri nec transiri possit Et hoc capitulum
locum habeat in presenti et futuro et sit precisum in
qualibet parte sui et quod nullum aliud capitulum in ultere
eo portum contradicat.

Et si aliquis pons est inter domum comunis et specialem personam quod destruatur

De litteris sigillandis — Rubrica 124

Item dicimus et ordinamus quod in litteris per comune
huiusmodi mittendis et sigillandis et dicto comuni
missis seu mittendis ab eo in [illegible] talis modus
et forma servetur videlicet quod aliqua littera que per aliquos dictorum comunis
et propriis mittentur non possint mitti nec et sigil-
lari sine presentia et expressa licentia eorum propriis

Et quod littere mittende per comune vel ad comune missa non possint in aliquo [illegible] de littera [illegible] [illegible] [illegible]

decem consulum fulginei qui pro tempore fuerit uel confalon
erij iustitie populi supradicti. Et si que littere mittentur
dicto comuni aperiri non possint nisi per dictos dominos
priores uel confalonerium supradictum. Que quidem
littere supradicte sigillari uel aperiri non possint nisi
de licentia dictorum dominorum priorum omnium in concordia
existentium nisi aliquis ipsorum esset uel fuerit
absens a ciuitate fulginei uel qui esset impedimento aliquo
iusto impeditus uel saltem eis supradicti que
libet predictorum fieri possint per confalonerium sup
radictum. Et quod notarius reformationum dicte ciuitatis non
possit nec debeat ipsas litteras alterare uel alio modo
nisi ut superius scriptum est sigillare aperire
uel legere. Exceptis litteris simplicis iustitie in
quibus talis sollemnitas nullatenus requiratur
quas possint de licentia et mandato dictorum dominorum
priorum populi qui pro tempore fuerit uel domini confalonerij
tantummodo sigillari et micti et responsione ad illas
aperiri et legi. Et si aliquis predictorum priorum aut
notarius contra predicta uel aliquod predictorum fecerit in
50 libr denariorum pro quolibet et uice qualibet comuni fulginei
condempnetur. Et hoc capitulum sit precisum cui nullum
aliud capitulum contradicat. ¶ Item quod omnes licentie uel
apodixe quas dominus confalonerius daret uel sig
naret pro suo sigillo ualeant et teneant et
plenam habeant roboris firmi
tatem. ¶ Item predictus notarius reformationum uel alio modo
tenentur habere in uno libro tantum per se supto
scribere omnes et singulas quascumque petitiones que
porrigerentur et fierent dicto comuni super quibuscumque
negotiis per quoscumque comunes seu ambaxiatores aut le
gatos et quaslibet gra
tias ipsi comuni aut specialibus personis, et quaslibet gra
tiarum super quibuscumque negotiis que fierent per ipsum
comune fulginei quibuslibet postulantibus tam comuni quam
singulas gratias que reciperent per
speciales personas licet non singulas gratias que reciperent per
speciales personas seu ad eius postulationem a quo
dominum comune fulginei seu ad eius postulationem a quo
cumque comuni seu a speciali persona. Et quod et peterent
cumque comuni seu speciali persone et
contra predicta comunis fulginei aliorum comuni seu speciali persone
non fierent. ¶ Item quod per comune fulginei seu ipsi comuni
priorem aliquas litteras non dirigant seu scribant aut
ambaxiatorem seu ambaxiatores mictant in
fauorem alicuius exbanditi et condempnati comunis fulginei

Cum confalonerius possit dare licen
tias per se solum etc.

In libro fiendo scribi
omnes petitiones que comuni
porriguntur etc.

Quod comune non scribat in fauorem
alicuius et fauore banditorum

55v

vel per eius favorem vel per aliquam gratiam optinendam ab illo. Et predicti potestas prepositi qui pro tempore fuerint et duodecim notarii reformationum teneantur et debeant observare et observari facere pena pro quolibet eorum et XXV librarum denariorum pro quolibet ipsorum et vice qualibet qua contrafecerit communi Fulginei applicanda. ¶ Item quod potestas prepositi qui pro tempore fuerint in dicto eorum officio teneantur et debeant non permittere quod aliqua supradictarum literarum petitionis alicuius gratie vel in futurum alicuius substantie sigilletur pro aliqua persona nisi tamen pro notariis reformationum predicte civitatis Fulginei.

¶ Quod [illegible] notarii reformationum teneant [illegible]

¶ De tenutis et pignoribus habitis et possessis per aliquem certo tempore. Rubrica 125

Item dicimus et ordinamus quod quicumque tenuit vel possedit aut tenuerit vel possederit in futurum aliquod pignus seu tenutam aliquam per possessionem per XX annos vel ultra. Et talis [illegible] aliquo ipsa possessione habere voluerit possessionem ipsam occupare non audeat ipse nec sui heredes. Et hoc si talis possessor fecerit vel fieri fecerit de dictis pignoribus aut tenutis substantiationes contestationes et bannimenta secundum formam statuti seu capituli statutorum communis Fulginei loquentis de tenutis rerum mobilium et immobilium vendendis et substituendis. Quibus nolumus per presens capitulum in aliquo derogari. ¶ Item quod si aliqua tenuta data fuit vel fuerit alicui de bonis alicuius contra aliquem et ille cui fuit vel fuerit data aut dabitur tenuta ipsa tenuit seu tenuerit ipsam per tempus in statuto dicti communis contentum et eam vendiderit seu vendiderint servatis sollemnitatibus in dicto statuto dicti communis descriptis ipsa venditio valeat et teneat et plenam habeat roboris firmitatem ac si tenuta ipsa esset vendita per illum contra quem data esset dicta tenuta seu dabitur. Et contra talem venditionem opponi non possit ymo valeat pleno iure. Et in possessione et tenuta dicte rei sic vendite emptor ipse turbari molestari seu alio modo inquietari non possit. Et siquis contra fecerit in 50 libras denariorum communi Fulginei condempnetur. Et intelligatur molestia et turbatio si occasione tenute sic empte fecerit citari emptorem ad aliquam curiam vel si de ipsa tenuta libellum porrexerit vel porrexerit

Sed non placet quia hic dicitur in aliquo et sic loquitur generaliter sed ibi loquitur de dato creditori [illegible] et si non est in quo salvum [illegible] derogari quod hic derogat [illegible] cogitabis etc.

Et in [illegible] communis li. 1 rubrica 101 et rubrica 102 et [illegible] hic illis derogari [illegible] hic dicitur quod non intendit derogare

Ymo videtur derogari nam hic dicitur quod si detinuit per XX annos sed [illegible] substantiatorum quod non possit inquietari sed potest non tenuit toto tempore sed [illegible] XVIII annorum vel minus XX anni [illegible] et substitutores [illegible] potest inquietari [illegible] hic in principio ubi requiruntur XX anni [illegible] Ergo quod non [illegible] hic ibi in aliquo derogari [illegible] dictis statutis communis in quibus sufficit tempus [illegible] Sed posset forte dici quod hic loquitur de pignoribus et tenutis datis ab ipso [illegible] ibi [illegible] cum [illegible] non placet quia ibi et loquitur [illegible] pignoribus [illegible] statuto 102 [illegible] Et [illegible] dic quod hic loquitur de tenuta data et retenta per creditorem ibi de iam vendita [illegible] non molestat post tempus ibi positum in [illegible] statuto 102 [illegible]

Confirmatio [illegible] communis circa solemnitates [illegible] tenutarum [illegible]

[illegible] quis [illegible] molestare et turbare aliquem in possessione emptionis etc.

56r

-sit cum vel si cum ipsam terram emptam non permi-
sit seu permiserit per alium possidere.

De inquisitione armorum fienda et de non eundo post tertium sonum campane. Rubrica 126

Item dicimus et ordinamus quod potestas et ca-
pitaneus qui pro tempore erunt in civitate Fulginei teneantur
et debeant iuramento astricti et pena 100 librarum denariorum
a principio eorum regiminis usque ad finem sui offi-
tii qualibet die mictere familiam
suam cum uno ex suis notariis per dictam civitatem
ad inquisitionem et indagationem armorum et etiam de
custodia dicte civitatis mictere
noctis dictus potestas pro custodia dicte civitatis
teneatur dictam suam familiam et noctis hora a tertio
sono campane communis qui pulsatur de sero usque ad ma-
tutinum sonum. Et a matutino in antea dictus
capitaneus familiam suam unacum uno ex suis no-
tariis micteret teneatur per dictam civitatem Fulginei usque
ad campanam dicti communis que pulsatur de mane quam
penam supradictam 100 librarum denariorum dicti potestas et capitaneus
si contra in hoc casu non fuerint incurrant qualibet
vice et ipsa pena communi Fulginei applicetur. Item
quod nulla persona audeat vel presumat per dictam civitatem
Fulginei ire post tertium sonum campane communis qui pulsa-
tur de sero usque ad sonum campane eiusdem qui
pulsatur de mane preter dominos priores sine licentia dictorum do-
minorum priorum scripta dicte civitatis Fulginei sigillata eorum
proprio sigillo. Et quicumque fuerit inventus contra
post tertium sonum predictum solvat communi Fulginei decem
libras denariorum pro quolibet et si quos idem potestas vel capitaneus de contra
in nocte tenerent de facto auferre pro dicto communi et plus
eorum arbitrio considerata qualitate eiusdem persone
in nocte. Liceat tamen cuilibet post dictum tertium
sonum campane a domo sua ad aliam suam domum
propriam vel conductam distantem ab alia unica vel
per tres domos vel qui de una vadat cum lumine
vel sine lumine. Item quod nulla persona audeat
vel presumat ire post dictum tertium sonum campane
ad vetitos vel muros veteres dicte civitatis
vel novos usque ad muros veteres dicte civitatis
Fulginei cum armis vel sine. Et qui fecerit contra
puniatur in pena dupli eius in quo
inventa fuerit
debet puniri et condemnari si alibi esset inventa
vel aliunde venisset per civitatem predictam. Et predicta

niant in carcheres predictas homines stantes Et predicti
potestas et capitaneus in dicto iuramento teneantur qualibet ebdo-
mada semel ad minus mittere eorum officiales et
familiares per loca predicta ad inquirendum predictos qui
contrafacerent in predictis Et contrafactores culpabiles punire
in penis predictis.

De hys qui dixerit se gravatos. Rubrica 127.

Item dicimus et ordinamus quod quicumque dixe-
rit seu crediderit se gravatum a potestate seu
ab aliquo iudice vel officiali communis Fulginei pretextu quod a sen-
tentia in aliqua sententia vel processu precepto vel interlo-
cutoria possit petere sapientem qui de ipso grava-
mine cognoscat et diffiniat Et potestas capitaneus
iudex et quilibet alius officialis qui dicitur gravasse te-
neantur et debeant in dicto iuramento et pena 100 librarum denariorum
illi qui dixerit se gravatum dare pro sapiente com-
petentem (?) approbatum civitatis Fulginei vel eius iudicum prout
illi qui dixerit se gravatum placuerit Et quod de
ipsorum capitulis vel eius iudicum fuerit pronuntia-
tum seu declaratum aut sententiatum habeat roboris fir-
mitatem Et predicta locum habeant quando quis di-
xerit se gravatum In criminalibus non habeat locum
nisi diffinitiva tantum Et capitaneus seu suus iudex ipsas
questiones causas debeat terminare infra x dies continuos
in criminalibus et quindecim dies utiles in civilibus
Et ab inde in antea rata maneat sententia et pro-
cessus Et de eadem acta in criminalibus debeant consu-
les videre et terminare Et tempora non currant a die
qua quis dixerit se gravatum in civilibus et cri-
minalibus Salvo et reservato quod in civilibus tantum possit
terminus de voluntate partium prorogari. Item
dicimus quod iudices qui iura reddunt in civitate
Fulginei teneantur et debeant per se tantum diffinire et
terminare omnes et singulas questiones causas coram eis
vel ipsorum altero propositas et non committere alicui ali-
quam causam consulendam partibus nolentibus vel invitis
Salvo quod si aliqua partium super aliquo puncto ipsi-
us questionis consilium sapientis petierit quod iudex re-
motis suspectis possit et debeat committere expen-
sis petentis pena 25 librarum denariorum de suo salario in
quibus si contrafecerit per sindicum damnetur ipse ... pe-
nitus condemnetur Et quod iudex cui predicta com-
missa extiterit vel commissa fuerit teneatur

Nota quod a sententia precepto vel interlocutoria sindici potest quis dicere se gravatum et hoc in civilibus et criminalibus videlicet [illegible] in criminalibus [illegible] ut in statuto Rubrica 117 et statuto communis libro 4 Rubrica 72

Prorogatio etc.

Vide statutum Rubrica 117 et 118 et super statutis libro 1 Rubrica 86 [illegible] 79/80/87 et libro 4 Rubrica 72 et 84

Nota limitationem huius statuti [illegible] qui dixerit se gravatum [illegible] libro 1 Rubrica 87 [illegible]

Instantia dicti recursus [illegible] in civilibus et criminalibus [illegible] salvo [illegible] non etc.

Potest quilibet partium petere consilium sapientis super aliquo puncto questionis

Terminus consilii reddendi x dierum si aliquis fuerit interpositus

et debeant ipsam commissionem acceptare ex dict
pro x in sequentibus facte talis commissionis Et super ipso
puncto suum consilium reddere a. x. dies computando
ipsa die date commissionis sibi facte Et si non
fecerit et remissus fuerit in penas vel aliquo p
fecerit et remissus fuerit in penas vel aliquo modo
dictorum per potestatem vel capitaneum dicte civitatis in 100
libr. den. com. fulg. condemnetur Et eorum salarium in iudicias
super dictam commissionem facta fuerit ex parte et
super dictum commissionem Et predicta et quolibet predictorum
fiat ante datam commissionem Et predicta et quolibet predictorum
dicti potestas et capitaneus teneantur et debeant adimplere
et adimpleri facere in omnibus eius. et pena 200 libr
dict. pro quolibet eorum et in qualibet dictorum salario
den. pro quolibet eorum applicetur. Item quod omnes et singuli no
tarii com. fulg. applicetur. Item quod omnes et singuli notarii
potestatis et capitanei dicte civitatis teneantur et debeant
per se vel alios in toto eius. et pena 25 libr den. pro se scribere
omnia acta curie civilium et criminalium et aliorum ab
eis non committere partibus volentibus vel in interesse recipe
re aliquam cedulam ab aliquo iudice vel notario seu
alia quavis persona de aliqua scriptura quam deberet
fieri vel in quantum non ponere per eos non possint exceptiones
libellis exceptionibus duplicationibus replicationibus intentionibus
et duplicationibus et triplicationibus intentionibus
et articulis interrogationibus et protestationibus et et
appellationibus seu recursus sive appellationes
seu recursus ponant inter partes et fieri coram
capitaneo proprio dicte civitatis fulg. vel curie iudicet et inde
decretis et valeat et teneat ac si essent coram
potestate iudicaret sua curia facta et inter partes quibus
factis et interpositis motionis domus capitanei vel curie
iudex potestatis vel curie iudici a quo fuerit appellatum
denuntiare teneatur fore coram se et ad se appe
llatum Et si quis dictorum officialium contrafecerit incidat
in penam 25 libr
capiendo dictas cedulas a quocumque
den. com. predicto debeat condemnari Et pro se cum consi
lio tamen suorum iudicum suas causas et scripturas in qua
libet ponere et ordinare Et si non ordinaverit
termino ponere et ordinare pena predicta de suo salario quotiens contrafecerit
fecerit in quibus pro sindicum dicti comunis ipsi comuni puniti
debeant condemnari Et quilibet possit contrafacientes
accusare et ad predicta probanda sufficiat so
lum testimonio vel quantum non aliqua
lumine si in ipso folio carmina vel quant non aliqua
ipsarum cedularum inveniretur

¶ Quod mercatores [pannorum] veteres possint habere tenimas in curia

¶ Coram quibus potest appellari interponi et in scriptis fieri l. 2. R. 84. in curia civilibus et criminalibus.

57v

Apotecas — Rubrica 128

Item dicimus et ordinamus quod mercatores panno-
rum uecterum qui habent apotecas subtus palatium
canonice maioris civitatis Fulginatis possint habere
et tenere tennas de panno in apotecas eorum ubi sunt
quibus pannos uendunt pendentes usque ad terram
sicut protendunt banche ipsorum sine pena et banno. Ita
tamen quod supradicte tenne usque ipsas bancas pendeant et
uadant et sic pateant in bancas dictorum mercatorum.

De renovatione [castellani] castri Verchiani — Rubrica 129.

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus
comunis Fulginei teneantur et debeant sub pena
100. librarum denariorum de eorum salario soluendis castellanum ca-
stri uerchianum districtus Fulginei renouare post festum
beati Feliciani proxime futurum pro toto anno et ab ipso
recipere ydoneam cautionem ad retinendum et gerendum
ipsum castrum ad sensum et voluntatem potestatis
capitanei et priorum populi dicti comunis qui pro tempore fuerint. Et
nullus possit eligi castellanus dicti castri qui fu-
erit a x annis citra proxime preteritis capitaneus aliquo non
obstante. Qui castellanus non possit nec debeat se
a dicto castro absentare sine licentia uel mandato dictorum
capitanei et priorum de qua licentia uel mandato debeat
apparere scriptura publica manu notarii capitanei dicti comunis
Fulginei pena 100. librarum denariorum pro qualibet vice comuni Fulginei
applicanda de salario aut dicti castellani remaneat
in arbitrio et uoluntate consilii generalis dicti comunis.

Item quod nullus qui fuerit seu erit electus caste-
llanus dicti castri possit nec debeat incidere uel
incidi facere de lignis aut arboribus existentibus in
iurisdictione dicti castri domesticis uel siluestribus. Et
si fecerit soluat dicto comuni Fulginei 50. librarum denariorum vice
qualibet. Et sindicus dicti castri qui pro tempore fuerit
teneatur et debeat in dicto iuramento et pena 25 librarum de-
nariorum facientes denuntiare et accusare potestati et suc-
cessori. Qui potestas teneatur et in dicto iuramento et pena
25 librarum denariorum quolibet mense durante suo officio in-
quisitionem facere et procedere inter homines dicti castri. Item quod
pro reparatione dicti castri fiat unum calanarum [illegible]
[illegible] in loco bono et sufficienti pro dicto castro per
homines apale in suesum et per homines aulla cupiniz
in sursum et per ipsos homines pallis et cupinis. Et
quod prouentus dicti castri ac fructus possessionum et terr[arum]

Castellanus debet satisfacere [illegible] [illegible] non potest esse [illegible] fuerit [illegible] annis citra.

Non debet de [illegible] [illegible] absentare sine licentia [illegible] [illegible] [illegible] sub pena 100 librarum

Non potest facere lignum in [illegible] [illegible] castri pena 50 librarum

castri predictorum anni proximi in perpetuum futuri qui
trant in reparatione dicti castri. Et hoc capitulum
teneatur inviolato iure et pena 100 librarum denariorum de
ipsorum salario integre obseruari in quibus si ipsi fuerint
seu negligentes fuerint per sindicum comunis Fulginei
ipsi comuni debeant condempnari. Et dictum salarium camerarius
[...] mandari facere et [...] in calendis in
sis marzii pro [...] venturis. Et quod nullus possit
esse uel eligi castellanus dicti castri nisi sit sufficiens
et fidelis et de dicta civitate Fulginei natus et non [...]. Et
ille qui electus et nominatus fuerit in castellanum
dicti castri non possit ad dictam castellaniam deputari
nisi primo ponatur in consilio populi dicte civitatis Fulginei
ad bussulas et pallectas per duas partes consiliariorum
ipsius consilii et si contra fieret ut procederet dicta electio
non valeat. Item quod quam cito fuerit constitutus ca-
stellanus dicti castri personaliter accedere teneatur
et debeat ad castrum ipsum et ibi moram trahere continue
per tempus quo fuerit constitutus. Et aliquis modo suam
sive ipsam castellaniam non committere nec committi possit
in quibus si contrafactum fuerit per
ad penam 500 librarum denariorum in quibus si contrafactum fuerit per
potestatem qui pro tempore fuerit dicto comuni debeant condempnari.
Item quod castellanus predictus debeat solvere pro ca-
stellania predicta id quod solvere debebit seu promittet
dicto comuni antequam incipiat officium sue castellanie et aliter
non admictatur. Et quod pecunia sive pretium quod et
per castellania predicta deponatur apud
quemdam bonum et legalem hominem deputandum
per potestatem populi dicte civitatis et convertantur et expen-
dantur in reparatione dicti castri.

De pedagio statera et mesuris comunis vendendis. Rubrica 130.

Item nos statutarii super dicto capitulo apposito in
materia partis statuti comunis tractantis de pedagio co-
mitatus una cum statera
[...] et eius venditione una cum statera
et mesuris comunis eiusdem, nec non modum et ordinem
statutum ex forma dicti capituli statutorum comunis circa
tionem dicti pedagii nec non alia descripta in ipso
capitulo cum additione et detractione scripta apposita
mus et illud idem capitulum confirmamus et firmamus
et valere volumus ac si in presenti statuto populi esset des-
criptum. Hec autem addentes quod terra gualdi nucerii
sit exempta nec non gaudeat illa exceptione

et privilegio.

Castellanus [...] de [...] de civitate Fulginei et de [...] in consilio [...] populi ad bussul[as] et pallectas

Castellanus electus de [...] et non [...] pena 500

Nota [...] castellani

[...] statuta [...] 3.
Rubrica 69. de quo habetur mentio.

Confirmatio [...] comunis [...]

Additio de gualdo [...]

58v

et privilegiis quibus gaudent civitates et terre descripte in eodem capitulo
statuti communis, et quod efficiantur exempte a solutione pedagii et gabellis
in eodem capitulo appositis. ¶ Item detrahimus et admovemus de
capitulo statuti communis predicta particulam illam sic dicentem: dummodo quod
de qualibet salma pannorum lane et guattinellorum civium (?) [illegible]
nensis sit et de qualibet salma piperis et zuccari et
pulveris zuccari in [illegible] exigantur ab eis duo solidi
tantum denariorum.

¶ De flaminea et forma pro paludibus conservandis — Rubrica 131.

Idem dicimus et ordinamus quod flaminea paludis communis
Fulginei cum formis circumcirca, sicut incipit a fonte
Palumba et vadit sive protendit usque ad terminum missum
inter territorium Montisfalconis et territorium dicti communis Fulginei
usque ad pontem [illegible] et venit usque ad tamciam (?)
dicti communis vel iuxta ipsam tamciam. Et venit postea et
volvit se inter speciales personas et dictum commune et descendit
per revolutionem usque ad fontem Palumbam et ad aliam
flamineam mediati (?) cum suis formis. Et omnes alias
formas et flamineas seu cavatinas sicut per dicte omnes
fuerunt cavate et recoperte (?) et terminate tempore domini Gerardi
de Marzolinis (?) de Mutina tunc potestatis dicte civitatis Fulginei /
et potestas et capitaneus dicte civitatis teneantur et debeant in dicto
statuto (?) et pena 100 librarum denariorum pro quolibet manutenere in
statu et conservare illesas et salvas defendere et custodire
iuxta eorum posse. Et si cavatina que vadit inter commune et
speciales personas fuerit in aliquo devastata vel repleta
quominus aqua fluere libere non valeat a capite
usque ad pedem seu finem, facere reduci dictam foram (?)
officiales predicti teneantur in pristinum [illegible] facere
reactari et remundari ab illis personis qui sunt circumsta-
ntes ubi dicta flaminea seu fora fuerit repleta
aut devastata. Et dicti officiales teneantur in dicto
statuto (?) et pena 100 librarum denariorum pro quolibet ipsorum singulis
mensibus accedere ad dictam paludem et videre omnes predictas
flamineas foras et stratas et circum ipsam paludem erit

12 3.87

aliquid faciendum teneatur cum effectu bona fide et sine
fraude fieri facere. Et terras et possessiones que locate
non sunt facere locari secundum quod placuerit consilio generali
Teneantur et debeant dicti officiales facere duos
libros memoriales seu registrales in quibus pona
tur omnes et singule locationes seu conductiones terra
rum dicte paludis unusquisque eorum debeat in scrip
turis unum maiorem in scrineo communis qui debet esse alter
vero reponatur in sacristia dicti communis. Et predicta omnia et
singula teneantur dicti officiales prestare executioni man
dare. Et depredatores petere non possint aliquam executionem
vel excusationem quominus executioni mandent. Et
si petent seu permittent quod predicta ponentur seu
suspendentur in consilio in .x. libr. den. com. Fulg. debeant
condempnari pro quolibet. Et presens capitulum sit precisum et semper
reponatur de statuto in statutum. Et per dictum commune in strata
facta inter foram predictam et commune Fulg. et speciales perso
nas ipsius communis fiat unus bonus pons et fiat alia fora
a dicta strata usque ad flumen. — ¶ Item quod quilibet sol
vat fictum in termino in statuto contento Et si non solvat
pro quolibet mense quo ultra dictum terminum steterit solvat
.xij. denarios ultra fictum quod solvere tenebat vel deberet
¶ Item quod dictum commune teneatur et debeat solvere seu
observare affictatoribus quicquid promissum fuerit eis
et quod continetur in instrumento ficti. = ¶ Item quod capitulum populi
civitatis Fulg. teneatur et debeat pena 100 libr.
den. tantum facere et curare quod tota palus dicti communis at
tetur ut melius fieri potest. Et fiat in eo quicquid fu
erit faciendum pro eo modo et utilitatis ipsius paludis
et communis Fulg. Et omnes persone que possidunt vel habent
in dicta palude .i. foras terras seu formas ipsius paludis
illud vel vendere teneantur dicto communi et debeant eis satis
fieri secundum estimationem factam dicto in catasto dicti communis Et
hoc teneantur facere fieri capitulum supradictum in dicto mense

d. p.

facere actari omnes flamineas factas in dicta palude per commune
fulginei et facere refici pontes qui sunt in dictis flamineis
itaque quolibet tempore homines et bestie possint ire et redire
Et nulla persona possit nec debeat in foveis ipsius paludis
macerare canapum seu linum nec macerari facere nec
piscari sine licentia potestatis et capitanei dicti communis fulginei
Et qui contra fecerit in ·100· solidis denariorum per dictos officiales possit
et debeat condempnari Et quilibet possit et debeat contrafacien-
tem accusare et habeat medietatem banni ¶ Item quod affictus
qui colligitur et habetur de dicta palude pro dicto communi non possit
dari seu expendi pro aliquo facto dicti communis nisi in acquisitione
seu emptione quam faceret dictum commune et aliter expendi
non possit dictus fictus nisi pro emptione seu acquisitione
quam seu quod faceret dictum commune. Et si quis contra fecerit
vel predicta proposuerit in consilio vel arengha quod dictus
fictus aliter expendatur nisi ut dictum est quilibet
ipsorum pro sindico dicti communis ipsi communi debeat condempnari. Et
de predictis officiales predicta absolutionem petere vel hec non
ponere in aliquo consilio vel arengha nec de predictis possit
aliqua absolutio fieri. Et si fieret non valeat ipso
iure. ¶ Item palus de Rosario debeat reactari intus
et extra foveam ipsius paludis per commune et fieri debeat hoc
per capitaneum presentem sub pena et banno · L · librarum denariorum ¶ Et per dic-
tum capitaneum de mense septembris eligatur et eligi debeat
tres boni homines scilicet de quolibet terzerio unus seu quod
unus sit notarius super manutenenda palude pre-
dicta et foveis ipsius. Et ipsas foveas dicti boni homines
teneantur facere remundari duabus vicibus in anno scilicet de mense
aprilis et augusti ab hominibus qui tenent iuxta ipsas fo-
veas. Et nulla persona audeat facere aliquam para-
tam nec impedire debeat cursum aque seu detrare
foveas sub pena ·100· solidorum denariorum aquam facientibus auferenda
per capitaneum supradictum ¶ Et hoc intelligatur de foveis
que sunt in palude tantum et illa que est inter commune predictum et
commune Montis Falconis reactari debeat pro dicto communi

Et planaria sive aque ruina impleret dictas foras
seu rarbonarias vel aliquam ipsarum tunc remaneat in
providentia dictorum trium bonorum hominum ut in repa-
ratione et exgomoratione sit facienda per eos sulgs
vel speciales personas ipsi prout fuerit eis visum ultima
gis decens. Qui boni homines possint facere fi-
eri illis personis adiacentibus et per ipsos adiacentes omnem
utilitatem quam viderint expedire pro utilitate dicte
paludis. Et dicti tres boni homines qui electi fuerint
teneantur facere conferre inde aliqua laborio
nem foris nove per quam aquarigales ducet
iquamque per eos prout facimentum fuerit fuisset et rema-
neat in providentia ipsorum trium bonorum hominum
scilicet quod actet ab illis personis quas viderint convenie-
rint convenire. Et in exercendo et exequendo predicta
possint penas et banna imponere et exigere per eos prout
eis videbitur. Et eligant dicti homines pro toto anno et
habeant pro eorum salario x libras denariorum pro quolibet. Et non
possint in officio predicto et illi qui fuerint in eodem officio
ceteris annis. Et teneantur dicti tres boni homines
requirere dictum paludem qualibet ebdomoda semel
ad minus ad penam 25 librarum denariorum pro quolibet ipsorum in quibus
si negligentes fuerint per potestatem seu capitaneum dicto
eis debeant condemnari. Et quelibet persona teneatur et de-
beat dictis tribus bonis viris in eorum officio obedire ad
penam per eos imponendam = Item quod omnes homines de
ambitu sulgs cuiuslibet districtu teneantur et debeant in
dicta palude ponere aut poni facere ubi utilius vide-
bitur consilio et dictis tribus bonis hominibus unum continuarium
populorum sive poporum vel salconum tempore quo videbitur
capitaneo et consilio dicte ambitus ad penam et bannum 50 librarum
denariorum pro quolibet bravi. Et hoc capitaneus dominus capitaneus faciat
inito et pena 100 librarum denariorum de suo salario faciat observari
Item quod motorotia forarum dicte paludis non explan-
tur nec laborent per aliquam personam. Et quod dominus capitaneus
teneatur talem facere et curare quod eos motus facere

60v

remictat aquam tunc per ea rivum antiquum itaque
ipsa aqua non descendat seu fluat per foram dicti
comunis fulg. set per ut ipsi comune montis falconis et homines
ipsius tenentur et debent ut patet manu antonii ma
gistri petri de fulg. notarii. Item quod fiat et fieri de
beat in dicta palude quedam alia fora ex parte
intus versus domum comunis fulg. prope alia foram
que est inter paludem dicti comunis fulg. et paludem comunis
trevii ac paludem comunis montis falconis illius am
plitudinis et capacitatis et eo tempore prout videbitur dictis
tribus bonis hominibus et melius fieri poterit. Qui non
tres boni homines tenentur et debeant in dicto intervallo pro
curare et dare operam efficacem quod exequatur predicta ad
penam predictam. Et capitaneus qui pro tempore fuerit tenetur
et debeat assistere bonis hominibus supradictis et ad requisitionem
qui sitionem dare auxilium et consilium opportunum ad penam
.50. librarum denariorum in quibus per sindicum dicti comunis ipso iure con de
beat sindicari si contrafecerit. Item quod quicumque in
rusticaverit aliquam arborem ex predictis condemnetur dicto
comuni pro qualibet arbore in 100 solidorum denariorum et emendet dam
num qui frascas incisit condemnetur in xx solidorum denariorum
quorum bannorum medietas sit comunis et alia medietas
illorum qui cavas per paludem.

De electione capitanei populi facienda

Rubrica 132

Item dicimus et ordinamus et presenti statuto firmamus
quod pro ad regimine populi et artium civitatis fulg. quod in vi
bitur prioribus populi dicte civitatis qui pro tempore fuerint ac
confalonerio iustitie eiusdem populi de primarum seu loco
quibus videbitur consilio populi dicte civitatis fulg. ordina
re in nomine domini amen unus capitaneus eligatur qui sit fo
rensis et de partibus sancte matris ecclesie cum omnibus suis officia
libus et quod sit devotum partis idem capitaneus et iurare tenetur
ad sancta dei evangelia corporaliter manu tactis scripturis
in consilio ante dictum qua erit cum salario mille librarum denariorum
perusinorum. Qui tenetur hec et servum tenere toto tempore sui re
giminis et omnibus suis supradictis et expensis unum iudicem bonum

Vide de offitio capitanei in rubrica 176. et 197

Capitaneus debet esse de parte ecclesie

Salarium et familia capitanei

Officiales capitanei

et perpetuum et in integrum pretium bonum bonum socium ydo
neum et legalem duos notarios in arte notarie bene expertos
duos domicellos et ceteros famulos bonos et sufficien
tes ad arma portandum nec non quatuor equos quorum
duo sint et esse debeant armigeri quos secum habere et
tenere et nunc teneantur et debeant ad omne ipsius et suum
et fortunam tam in veniendo quam et in stando et redeundo
et fortuna tam in veniendo quam et in stando et redeundo
et ipsis equis nullam emendationem recipiat ac
et ipsis equis nullam emendationem recipiat acci
dere. Quod non capit officium duret per sex menses. Et sit pre
dicto. Cui non capit officium duret per sex menses. Et sit pre
modum suum principium ipsius officii in festo beati Silvestri et in fine
capitaneus dicto salario communis dicti communis tenere debeant

Ut commissarius teneatur [illegible] de salario [illegible] ad suam [illegible]

usque ad suam faciendam per syndicum communis predicti tempore sin
dicatus capitulum in scriptis ducentas libras denariorum. Et teneantur
et debeant capitulo superiores in terra et in tecto palatium
in quo morari teneatur et cum omnibus suis superioribus officia
libris domicellis famulis et equis die xxiiii Januarii. Et
finito tempore sui officii te
sum officium dicta die et tempore. Et finito tempore sui officii te
neatur et debeant ipse capitulo in toto in terra et in molendino
omnes terras vineas, silvas, prata, possessiones bona
iura actiones et res alias quascumque dicti communis et que

Ut capitaneus recuperet et recuperat dicti communis bona [illegible] non obstante [illegible] liberum arbitrium et plenam potestatem

et que dictum commune habet et habebit intus et extra dictum commune
fuerint manutenere salvare et bene custodire sive fuerint
in comitatu predicto sive in castris villis seu montaneis
ipsius et ubicumque sit et inveniri possit. Et si ab aliquo
vel aliquibus sunt apprehensum aut occupatum esset
recuperare et reacquirere et reducere teneantur
ad ius et dominium dicti communis fuerint summarie procedendo
modis omnibus quibus poterit prescriptione temporis aliqua non
obstante. Et potestas et capitulus dictum suum officium possit
libere exercere et diximus statuentes quod modis et
singulis sumus quod oportuna fuerit pro expeditione so
lummodo sui officii et recuperationem dictorum bonorum communis et
in arbitrium plenum merum et liberum et potestatem
liberam habeant ipsum ad recuperandum et reacquirendum

S. P.

et reducendum dicta bona iura et actiones ut sup-
ius describunt ad ius et dominium comunis predicti capitulo
aliquo statuto tam ipsius quam comunis predentis vel secundum
facto vel fiendo quod in contrarium loqueretur non obstantibus
et verbis derogatoriis contentis et appositis in aliquo
capitulo statutorum que capitula et verba in eis contenta huic
capitulo contradicentia in quantum contra presens capitulum loquentur spetialiter
revocamus. Et maxime capitulum quod loquitur quod nullum
capitulum fiat pro spetiali nec contra spetialem personam. Et teneatur
dominus capitaneus facere inquisitionem contra omnes et singulos
qui dicerentur subtraxisse pecunias seu res alias qua-
scumque de bonis dicti comunis seu aliquorum exbanditorum aut
rebellium comunis eiusdem. Et possit et dominus capitaneus in-
obedientes sibi et suo officio et ipsum sui officii impedi-
entem punire et condemnare condemnatione exigenda pro
comuni predicto et potestatem et suos officiales et familiares
invocare pro favore sui officii. Cum capitaneo dominus potestas
teneatur et debeat pro expeditione et examinatione de-
ctorum bonorum prestare et dare auxilium consilium et favo-
rem totiens quotiens ab eo fuerit requisitus. A d-
ictis capitanei processu sententiis et precepto seu preceptis
factis et faciendis pro dictorum bonorum recuperatione
nullus possit nec debeat appellare. Et si appella-
ret eius appellatio non valeat nec admictatur. Et nec
potestas nec capitaneus ponat in consilio vel arengha
aliquid contra presens capitulum nec dictorum proportam faciant.
Et si aliquis ipsorum contra fecerit per sindicum dicti comunis ipsi
comuni in perditione sui salarii debeat condemnari. Et dictus
potestas nullam absolutionem petere possit a consilio
vel arenga. Et si fieret non valeat ipso iure. Et
nullus in dicto comuni palam vel occulte audeat
dicere vel arengare et qui contra fecerit in 100 libris denariorum
per capitaneum supradictum comuni Fulginei penitus condemnetur et
si capitaneus fuerit negligens in condemnando talem
arenghatorem in 200 libris denariorum per sindicum dicti comunis
ipsi comuni debeat penitus condemnari. ¶ Item quod capitaneus

Quod capitaneus possit punire inobedientes sibi officii sui et possit invocare favorem potestatis

propterea dicte civitatis .i. duos menses appropinquantes regiminis
teneantur et debeant iuramento iurato et pena 500 librarum
denariorum palatium inceptum in castro Basilice facere
perfici et completum manuteneri expensis hominum
dicti castri. ¶ Item quod nullus de civitate Fulginei vel aliquis
iurisdictione eiusdem cuiuscumque status existat seu pre-
minentie nec etiam qui sit prope ipsam civitatem
Fulginei per 30 miliaria possit eligi vel assumi ad
officium capitaneatus predictum. Et si assumeretur vel
eligeretur eius electio non valeat auctoritate presentis capituli
et tali electo nullum ius contra commune Fulginei ingerere ipsi
electionis acquirat. ¶ Item quod dictus capitaneus quando
semper fuerit electus non possit nec debeat secum
ducere nec ad dictum officium capitaneatus
tenere alios officiales vel familiares qui sint
prope ipsam civitatem per 30 miliaria. Et si duceret vel
omnia et singula supradicta et quolibet predictorum non observa-
ret et prout superius describuntur electio de se facta
non valeat ipso iure auctoritate presentis capituli.

Capitaneus et eius officiales debent esse de loco distanti per 30 miliaria.

De depositis faciendis ante sententiam criminales — Rubrica 133.

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus
et eorum iudices et officiales civitatis Fulginei teneantur
et debeant iuramento iurato et pena 100 librarum denariorum pro quo-
libet potestate et capitaneo et eorum iudicum et officialium
25 librarum denariorum pro quolibet ipsorum in quibus si contra fecerit
per sindicum dicti communis ipsi communi incurrat qualibet commiterit
talibus vel quatuor diebus ante sententiam seu sententias ferendas
dandas seu ferendam per eos vel aliquem ipsorum super ali-
quo seu aliquibus malleficiis seu processibus facere fieri
depositum penes camerarium dicti communis de quantitate
in qua malefactor condemnari deberet. Quod non de-
positum camerarius dicti communis expendere non debeat
seu possit nisi elapso termino appellationis si qua
fieret seu fieri posset de ipsa sententia vel ab ipsa sententia.
Et si dicti potestas et capitaneus et eorum officiales predicta
non fecerint seu facere et fieri facere obmiserint
per sindicum super dictum penis predictas debeant condemnari.
Et nihilominus in ea vel illis quantitatibus qua vel quibus

62v

obmiserint facere deponi et in coi veniri ex malitiis expressis
supradictis. Dummodo predicta locum habeant in processibus qui fierent
contra parentes et satisdantes de solvendo. Et camerarius
dicti cois teneatur et debeat iuramento mitti. detinere penes
se nomine dicti cois et pro ipso de salario predictorum potestatis et
capitanei tantum quantum obmitterent et remisissent facere depo-
ni et in coi veniri vel venire a malefactoribus supradictis
modo quo et ad hoc ut tempore ferende sententie contra eos per sindi-
cum supradictum seu eorum possit remitti illud in introytibus dicti
cois. Et insita in hoc capitulo omnibus notificent et sci-
bant dicti potestati et capitaneo tempore quo destinabuntur eis litere
et indicentibus eorum electionis ne de predictis pretendere valeant
ingnorantiam.

S. pena

De non intrando vel exeundo in civitatem Fulginei aliunde quam per portas. Rubrica 134

Pena intrantis vel exeuntis aliunde quam per portas

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque conditionis existat
audeat vel presumat intrare vel exire civitatem Fulginei alibi quam per por-
tas apertas dicte civitatis de die nec de nocte. Et si quis contrafecerit si de die in
25 libr. den. si de nocte in 50 libr. den. coi Fulginei condempnetur. Et si dicta persona
delinquens in predictis fuerit forensis amputetur sibi pes ita quod penitus
a corpore separetur. In quibus penis potestas seu capitaneus dicte civitatis
contrafacientes debeant condempnare. ¶ Item quod si qua persona acceperit
seu devastaverit de steccatis et berteschis constructis in carbo-
nariis novis dicte civitatis aut de cancellis constructis subtus pote
cavallum et novum in 100 s. den. dicto coi per capitaneum debeat condempnari
et in reactatione et reparatione ac etiam in restitutione cuiuscumque
appareret damnum tale acceptorem et guastatorem accepisse seu gu-
astasse de steccatis berteschis et cancellis predictis. ¶ Item quod
nulle bestie cuiuscumque generis existant debeant mitti seu duci
per motorotta [?] carbonariarum predictarum. Et si contrafieret dominus talium
bestiarum puniatur super eo et de eo per notarium et officialem qui erit super
custodia civitatis predicte vel saltem per notarium qui erit super damnis
datis pro dicto coi in 5 s. den. pro qualibet bestia et vice qualibet
qui denarii veniant in coi Fulginei. Et officiales predicti
teneantur iuramento mitti. et pena 25 libr. den. de suo salario coi
Fulginei applicandorum qualibet ebdomoda ad minus semel in-
quirere et quos invenerint culpabiles punire ut supra
continetur. Et predictum capitaneus supradictus faciat bandiri ut
homines sciant in 10 dierum a principio sui regiminis. ¶ Item quod
nulla persona audeat proicere aliquem lapidem vel quid
aliud per balestrerias murorum novorum civitatis Fulginei nec in
ipsis muris ancellare nec pannos aliquos expandere. Et
si quis contrafecerit vice qualibet in 5 s. den. condempnetur coi Fulginei

Pena devastantis steccatum et bertescas [illegible]

p(er) capit(ul)a p(er) s(upra)d(i)c(t)a. Cu(m) capit(ul)a teneant(ur) p(re)d(i)c(t)a facere obs(er)-
vari nec no(n) p(er) capitu(lu)m facere bandiri ut sunt a p(er)sonis
i. du(m) dies a p(er)sonis sui regiminis. Et in casib(us) supradictis
pat(er) p(ro) filio (et) f(rate)r p(ro) f(rat)re teneat(ur).

De loco assignando pro levib(us) criminib(us) — Rubrica 135

Item dicim(us) et ordinamus q(uod) domus que fuit olim
filior(um) manetti raynaldi b(?) habitatio superior in qua
(con)ven(er)unt (et) intrat(ur) p(er) hostiu(m) q(uo)d est i(n) pede sca-
larum (con)tra rar(um) palatii co(mun)is fulg(ine)i sit et e(ss)e debeat carcer seu loc(us)
illor(um) qui debebunt detineri p(ro) aliquib(us) levib(us) criminib(us)
seu excessib(us) suis et debitis et in loco ipso h(uius)mo(d)i detentorib(us)
potestas civitatis fulg(ine)i p(ro)videat idoneos et sufficientes custodes
teneat(ur) et debeat facere custodiri. Et q(uod) hostiu(m) et fenestre
loci p(re)d(i)c(t)i fiant (et) bene actent(ur) expensis ip(siu)s co(mun)is. Et q(uod) nul-
lus ex familiarib(us) potestatis p(re)d(i)c(t)i iaceat seu aliq(ui)d aliud
faciat in loco p(re)d(i)c(t)o (con)tra t(ame)n ipse loc(us) sit (et) e(ss)e debeat
p(ro) ministerio supradicto. ¶ Item q(uod) mulieres q(ue) detinebu(n)t(ur)
in carcerib(us) civitatis fulg(ine)i quib(us)cu(m)q(ue) de causis ponant(ur) et de-
tineant(ur) i(n) carcere qui fiat (et) (con)strui debeat expensis d(i)c(t)i co(mun)is
in quocu(m)q(ue) loco melius videbit(ur) (et) placuerit d(omi)nis priorib(us) p(o)p(uli)
d(i)c(t)e civitatis fulg(ine)i ac (con)falon(erio) iustitie p(o)p(uli) p(re)d(i)c(t)i. Et q(uod) p(re)d(i)c(t)a-
rum carcerum supradicta semp(er) e(ss)e debeant penes camerariu(m)
d(i)c(t)i co(mun)is fulg(ine)i. ¶ Item q(uod) loc(us) q(ui) exstat i(n) palatio d(i)c(t)i co(mun)is
i(n) quo usq(ue) mo(do) soliti s(un)t detineri mulieres p(re)d(i)c(t)e de-
beant actari. Cu(m) loc(us) sit (et) e(ss)e debeat t(ame)n mo(do) depu-
tat(us) ad (con)mod(um) (et) s(er)vitiu(m) illor(um) qui e(ss)ent (con)stricti in
palatio d(i)c(t)i co(mun)is. Et q(uod) camerarius d(i)c(t)i co(mun)is i(n) loco p(re)d(i)c(t)o
ad s(er)vitiu(m) p(re)d(i)c(t)or(um) teneat(ur) facere fieri duas lecterias
de lingnamine nec no(n) o(mn)ia supradicta i(n) unu(m) m(en)s(em) apud
licentiam p(ri)ores stati (con)putandu(m) expensis d(i)c(t)i co(mun)is teneat(ur)
idem camerarius facere fieri (et) executioni mandare (et)
(et) ipsas p(re)d(i)c(t)as lecterias paleis implere et semp(er) plenas
paleis manutenere expensis co(mun)is p(re)d(i)c(t)i pena p(ri)vati
(et) decem libr(arum) den(ariorum).

**Q(uod) nullus acceptet aliq(uo)d offi(ciu)m ex(tra) civitat(em) (et) districtu(m)
fulg(ine)i absq(ue) licentia (con)silii p(o)p(u)li.** — Rubrica 136

Item dicim(us) et ordinam(us) q(uod) nullus de civitate fulg(ine)i v(e)l eius
districtu audeat v(e)l p(re)sumat acceptare aliq(uo)d offi(ciu)m
potestarie seu capitaneat(us) ex(tra) d(i)c(t)am civitate(m) fulg(ine)i v(e)l
eius districtu(m) si(ne) ex(pre)ssa licentia (con)silii p(o)p(u)li d(i)c(t)e civitat(is)

63v

sub pena 500 librarum denariorum in quibus condempnari per potestatem dicte civi-
tatis dicto comuni debeat condempnari. ¶ Item quod nullus de dicta
civitate vel eius districtu vel comitatu civitatis et districtu
audeat acceptare aliquod officium defensoris iudicatus seu
notariatus nisi obtenta primo licentia a dominis prioribus
populi seu a confalonerio iustitie populi dicte civitatis sub pena ar-
bitrio ipsorum dominorum priorum et confaloneriorum auferenda quam
pro dicto comuni dominus potestas dicto comuni condempnare debeat condempnari.
¶ Item quod quilibet de civitate Fulginei et eius districtu qui yret
in aliquo ex officiis supradictis ante suum accessum teneatur
se presentare coram dominis prioribus supradictis Et easdem ydoneos
fideiussores et cautiones prestare et dare de exercendo suum
officium bona fide et sine fraude Et quod si aliquod dampnum eveniret
vel represalie concederentur in dampnum comunis Fulginei vel aliquam specialem
personam dicte civitatis vel aliqua specialis persona dicte civitatis
Fulginei vel eius districtu dampnificaretur occasione dicti sui
officii quod ipse talis officialis et sui fideiussores emendabunt
omne dampnum quod eveniret tam dicto comuni quam alii speciali persone
occasione dicti sui officii Et quod ipsum comune et speciales personas
ipse teneantur omni tempore conservare indempnes ad penam superius decla-
ratam et notatam ¶ Item quod quicumque forensis fuerit
electus in potestatem vel capitaneum vel ad aliquod officium civitatis
Fulginei teneatur et debeat ante acceptationem ipsius officii fa-
cere reformari auctoritate huius civitatis terre vel loci
de qua ipse talis officialis electus erit quod pro comuni civitatis
terre vel loci unde ipse officialis electus erit nulle represalie
concedantur in ipsum comune Fulginei vel speciales personas ipsius occasione ali-
cuius condempnationis que de ipso officiali vel aliquo suo officia-
li vel familiari fieret occasione administrationis sui
officii Et si aliter fieret eius acceptatio non valeat et
ipsum officium exercere non possit et pro officiali nullatenus ha-
beatur Et occasione sue electionis et acceptationis quam
fecerit de ipso suo officio nullum ius sibi acquiratur
nisi forma predicta servata. ¶ Et de hoc capitulo debeat fieri men-
tio in electione dictorum officialium Et quilibet ex officialibus
supradictis dictam reformationem in suo adventu ad dic-
tam civitatem Fulginei debeat apportare in forma publi-
ca ipsis dominis prioribus assignare Et contenta in hoc capitulo
banniatur per civitatem Fulginei supradictam in locis solitis et consue-
tis ut singulis innotescant.

De denuntiatoribus rissarum et massariis faciendis. Rubrica 137

Item dicimus et ordinamus quod sindicus cuiuslibet vil-
le districtus Fulginei teneantur et debeant dare et
assignare potestati seu iudici malleficiorum dicte civitatis Fulginei
duos massarios bonos qui sint continue habitatores
dictarum villarum. Qui massarii et quilibet ipsorum teneantur et
debeant in dicto mense denuntiare curie seu iudici malleficiorum
omnes rissas que fierent et omnia malleficia et delicta que in ipsis
villis et earum pertinentiis dicto vel facto committentur
Et omnes assotiantes et receptantes exbanditos dicti co-
munis ac etiam omnes et singulos ludentes ad ludum ta-
xillorum et quolibet alterius barattarie in ipsis villis et
earum pertinentiis prohibita fieri contra formam statuti dicte civitatis
infra tres dies postquam malleficium et rissa commissa fuerit et
exbanditos aliquos receptatos aut ludos aliquos [?]
fecerit ad penam et bannum xxv librarum denariorum. Et ad predicta sindici
predictarum villarum et hec possint de ipsis villis constituere ad
predicta et denuntiationes faciendas prout de ipsorum processerit volun-
tate, statuto aliquo non obstante. Et homines dictarum villarum te-
neantur et debeant omnes exbanditos transitum vel moram
facientes per ipsas villas capere et tenere et conducere ac assi-
gnare curie communis Fulginei. Et si non fecerint teneantur habita-
tores ipsarum villarum solvere communitati in qua exbanditus
erit condemnatus dicto communi. Et contenta in hoc capitulo po-
testas teneatur facere bandiri ut homines et habitatores
ipsarum villarum sciant et notificari faciat et legi hominibus
et sindicis villarum districtus Fulginei. Item quod consules
cuiuslibet potestatis civitatis Fulginei per octo dies ante festum
beati Feliciani teneantur requirere seu requiri facere omnes
homines et habitatores earum potestatis quibus sic requisi-
tis et coadunari facere in aliquo loco ubi ipsi consules
commodius viderint convenire, maxime unus homo pro quo-
libet foculari, a xviii annis supra et septuaginta annis
infra, dummodo ad veniendum ad dictam congregationem seu
ad assistendum in ea, aut ad trahendum sortem [?] fa-
ciendum fabam aliquam pro eodem, nullus qui fuerit de
ordinum potestatum, miles, iudex, medicus, aut nobilis mi-
nimi teneatur, seu etiam pro dictis immunitatibus a quibus e[…]
sit intro. Teneantur etiam et debeant consules supradicti,

Vide statutum potestatis libri [?] 75.

Villarum. De denuntiatoribus rissarum massarii [?] …

Quod homines villarum capiant exbanditos …

In villis sufficit …

64v

S. p.

mictere in quedam cappellum, tot fabas quot erunt
homines congregati in congregatione predicta, inter quas fa-
bas sint due fabe nigre, et illi quibus obvenerint
per extractum fabarum fiendam per quemcumque puerulum
minorem tamen .xij. annis, quibus ipse fabe nigre, sint denu-
tiatores rixarum et mallitiarum, que committerent in principiis
corum societatis pro illo anno tantum. ¶ Et nullus qui fuerit
ad dictum officium uno anno, esse possit seu debeat ad
dictum officium deinde quousque finietur numerus hominum sue socie-
tatis. Si unus per forculam ad secundum ad dictum officium ee-
ctus(?) non sit de lazato. ¶ Qui non denuntiatores
sic ordinati et facti teneantur et debeant denuntiare do-
mino potestati aut suis officialibus omnia mallitia et rixas et
excessus, que in eis committerentur in corum societatibus et pertin-
entiis, et quas cumque personas infra .v. dies immedia-
tos sequentes, post commissum mallitium, rixam et exce-
ssum, sub pena .25. librarum denariorum communi Florentie applicandas. ¶ Et hoc
si pena commissi mallitii, rixe vel excessus ad tantam quantitatem vel supra ascenderet; si vero pena commissi
mallitii, rixe vel excessus ad minorem quantitatem solvere teneantur
id ad quod ascenderet pena excessus, mallitii seu rixe minoris
usque in quantitate .25. librarum denariorum. ¶ Hoc enim salvo quod denun-
tiatores predicti ad denuntiandum personas, nec non mallitia,
rixas, excessus et comminationes (?) excipiuntur per statuta tam populi quam
communis Florentie tractantia de hiis qui aponeret et ba-
nniuntur rixas et mallitias de quibus in quarum non potes-
tis minime teneantur. ¶ Item quod si contigerit dictos denun-
tiatores aut aliquem ex eis tempore commissorum mallitiorum,
rixarum et excessuum predictorum vel post decem .v. dies
vel post .x. dierum quantam diem non esse in comitatu Florentie,
quod tali absens ad solutionem pene predicte in quantum non denun-
tiaret minime teneatur. Liceat tamen unus ex domo
dicti denuntiatoris absentis denuntiare mallitia, excessus
et rixas supradicta, et eius denuntiatio valeat ac
si esset facta per ipsum denuntiatorem.

~~De denuntiatoribus rixarum et mallitiorum faciendis~~ ~~Rubrica~~ 137
Hiis qui sunt de ordine priorum et vexillifer iustitie et confalonerii quod [red, interlinear, partly struck]

¶ Quod hii qui sunt de ordine priorum et vexillifer iustitie et confalonerii possint arma portare. Rubrica 138.

Item dicimus et ordinamus quod omnes ille persone
que scripte sunt in quaterno in quo scripta sunt
nomina illorum qui fuerunt sunt et erunt ad officium priorum
populi et communis Florentie et qui vexillifer debent et confalonerii iustitie sive populi
eiusdem civitatis possint arma portare tam offensibilia

q defensibilia p dominum civitatis fulginei civis qui distas
tum sim penarum et bano cap aliquo civis vel populi qd
loqretur in ptum non obstantibus. Et etiam omnes illi quibus
eius fuerit vel electi ad custodiam dicte civitatis manda
to porum pdictorum et custodes portarum dicte civitatis possint
arma pdicta impune portare.

~~De hys qui de ordine priorum et qui debent confaloneriis~~ ~~possint arma portare~~ — Rubrica 138

Que quilibet teneatur obedire mandatis dominorum priorum civitatis fulginei — Rubrica 139

Item dicimus et ordinamus pro bono statu honore franchisia et libertate civitatis fulginei et ut offitium dominorum priorum populi civitatis eiusdem ab omnibus valeat honorari et quilibet civis cuiuscumque status et conditionis existat teneatur et debeat obedire omnibus ipsorum mandatis faciendis per eos super hys que ad statum seu negotia civitatis et populi civitatis pdicte pertinere noscerent ad penam et bannum imponendum per potestatem pdictos et prout eis videbitur et sicut requiret qualitas personarum et negotii. Et ipsa banna et inspecta qualitate personarum et negotii. Et ipsa banna ex penas facere per eum dicti civis prout eis videbitur expe dire possint et potestas pdicta atque valeat penas et banna imponere in personis et rebus etiam simul dicte prout et quotiens eisdem prioribus videbitur que compellit personas quibus eisdem prioribus videbitur quecumque ut impositas et ponere contra et potestas et capitaneus dicte civitatis et quilibet alius officialis civitatis eiusdem teneatur et debeat infra viii dies recipere penarum executionem per ipsos et punitionem contra offitium ad requisitionem priorum pdictorum et executionem facere et fieri facere de pe nis et banis que imponent per potestatem pdictos aliquibus personis in personis et rebus prout dictorum priorum volu tatis procedet. Et quod adeo executionem appellari non possit et si appellaret talis appellatio minime ad nichilum et super ea modo aliquo nullatenus procedat.

~~Que quilibet teneatur obedire mandatis dominorum priorum civitatis fulginei~~ ~~Rubrica 139~~

Que omnia ordinamenta facta de consensu priorum valeant — Rubrica 140

Item dicimus et ordinamus quod omnia ordinamenta et reformationes facta et facte et que fierent in posterum de consensu et licentia dominorum priorum populi civitatis fulginei va leant et plenam habeant roboris firmitatem ac si facta essent cum omni sollempnitate statuto aliquo contra facto civis vel populi pdictorum non obstantibus.

~~Que omnia ordinamenta facta de consensu priorum valeant~~ ~~Rubrica 140~~

De alienationibus factis in fraudem civis — Rubrica 141

Item dicimus et ordinamus ad obviandum ma litiis et iniquis intentionibus illorum qui credunt nolunt et intendunt committere malitia scelera ac pdi tiones et transire in partes contra quiete dicte civitatis fulginei

Vide in libro xxi. Ut possint et dicti priores et ut possint et teneantur etc.

Que alienans res suas remanens in possessione si pro ea delinquat puniatur illarum rerum et alienatio presumitur in fraudem

Vide statutum civitatis libro ii [illegible] 63

vel cuius districtu dedit vendidit aut quoquo modo
concessit bona sua aliquam per formam cuicumque per contractus seu
instrumenta. Et post dictam dationem venditionem vel concessionem
ipsa bona tenuit et possedit talis vendens
dans et concedens per se vel alium et tempore dicte possessionis et
retentionis dictorum bonorum commisit vel committeret predicta
rationem aliquam contra communem Fulginei vel aliquod maleficium contra quamcumque
personam quod dicta in fraudem seu contractum dicte dationis
venditionis et concessionis non valeat nec vendidisse eis
locum habeat dictum communem Fulginei sed habeatur pro fictitio et
facto in fraudem non obstante si dicta bona ipse talis
alienator confessus esset se habuisse ab illo cui concessit
ad proprium laboritum sive pensionem. Et hoc capitulum
sit precisum et valeat et locum habeat in preteritis presenti
et futuro. De vitio sodomitico extirpando. Rubrica 142

~~De alienationibus factis in fraudem communis. Rubrica 141~~

Item dicimus et ordinamus in nomine Yhesu Christi quod
investigatione diabolica quorundam forensium
ad nostrum pervenit auditum quod quidam qui laborant
vitio quo impediuntur in filios diffidentie volen-
tes itaque civitatem nostram eiusque districtu dictum vi-
tium extirpare. Et quicumque in dicta civitate Fulginei vel eius
districtu civis comitatensis vel forensis cuiuscumque
conditionis existat vitium sodomiticum exercebit in 100
libris denariorum communi Fulginei condempnetur. Et inde probati ...
per dictam civitatem Fulginei fustigetur et postea sit in ... Et
si dictum bannum solvere non poterit auriculae ambe to-
taliter sibi amputentur et postea sit in banno dicte civitatis
Fulginei et eius districtu. Et predicta locum habeant si perso-
na predicta sit minor 14 annis. Maiores vero 14 an-
nis qui dictum vitium exercerent igne cremantur ita quod pe-
nitus moriatur. Et ad predictas potestas et iudex maleficiorum seu
alter ipsorum ... et pena 100 librarum denariorum de ipsorum salario
quolibet mense inquisitionem facere teneatur per omnes contratas
et per omnes consules societatum et alios bonos homines de
civitate predicta. Et ad probationem tanti sceleris sufficiat
probatio duorum testium de publica fama. Et si aliquis fuerit
de dicto vitio accusatus vel denuntiatus ab aliquo suf-
ficiat probatio unius testis de visu. Quod quilibet qui est scriptus in libro communis Fulginei teneatur solvere datia et collectas. Rubrica 143

~~De vitio sodomitico extirpando. Rubrica 142~~

Item dicimus et ordinamus quod quilibet qui est scriptus
in libro communis Fulginei seu in apprehensione ipsius communis teneatur
et debeat datia et collectas solvere ad dictum dicti communis

Vide statutum ... 41. 42. ~~43~~ 43. Et in ... statuto
li. 4. Rubrica 130.

Et de hac materia vide ... in statuto communis
li. 1. Rubrica 76. et li. 3. Rubrica 9. ...
et 58 ~~...~~ Et ... li. Rubrica ... et
... ~~...~~ 148. et Rubrica 124

i portas et i ponendas per ipsum com. seu officiales ipsius
com. pro sua libra seu appretio sicut sua bona reperiuntur
et tinata allibrata seu appretiata in dicta libra
et appretio. Et alia obsequia integre facere sine dimi-
nutione aliqua, compositione et immunitatibus quibus-
libet et quibus cumque per concessionem per com. fulginei et officia-
les ipsius concessis sublatis et remotis et privilegiis con-
cessis et quibuscumque privilegia provisiones promissiones et
immunitates, vigor presentis cap. et statuti cassamus et
irritamus et revocamus et ad nullamus. Et si quis
ipsa vel ipsas in treduxerit in curia com. fulginei solvat
ipsi com. 50 libr. den. in quibus per potestatem seu capitaneum di-
cte civitatis debeat condempnari, coram quo i treduxerit et
eorum officio. Et quicumque talia bona allibrata in appre-
tio super dicto ex successione vel alio modo obvenerint, te-
neantur pro ipsis bonis solvere data et collectas im-
portas vel in ponendas per com. predictum et facere alia ob-
sequia realia tam et non per sonalia pro ipsis bonis. Et si
quis contra fecerit, et data et collectas solvere contempserit seu
alia obsequia que i positum i ponentur realia et personalia
pro sua libra vel appretio seu quicumque facere obmiserit, et
se occasione aliqua noluerit excusare, nec ipse nec
aliquis de sua familia, nec eius filius si noluerit sol-
vere data et collectas dicto com. et non sit scriptus
in libra dicti com. seu appretio, non audiatur in lite nec
i materiis realibus [illegible] alio cap. statuti quod loquitur de novis
civibus non solvat datum. Et quod aliquis civis vel hi-
nec non solvat datum et non laboret in
dicti civitatis fulginei vel comitatensis, non laboret in
territorio civitatis fulginei vel comitatensis, nec habeat potesta-
tem ipsorum, nec seminet, nec cum eis habeat partem
aliquid vel aliquid per se vel occulte, sub pena 25 libr.
den. in quibus per capitaneum populi dicte civitatis dicto com. debeat
condempnari. Et quilibet possit fraudem accusare. Et qui-
cumque contra fecerit datum seu collectam dicto com. solvere, qui
i positum fuerit per dictum com. vel imponetur ut supra,
dictum est, non possit nec debeat aliquod officium vel bayli-
am vel ambaxiatam habere nec possit esse de aliquo con-
silio dicte civitatis nec possit in aliquo eligi nec ipse
eligere. Et si aliquis eum vel eos elegerit, et ipse qui
electus fuerit recepit in 25 libr. den. com. fulginei per
dictum capitaneum debeat condempnari. Et ipsa electio non va-
leat nec habeat roboris firmitatem. Et quilibet possit
fraudem accusare et habeat medietatem banni et
nomen accusatoris teneatur secretum. Et potestas et

Quod pro bonis [illegible] obveniunt [illegible]
abillis quibus obveniunt
cuiusque tollo

66v

capitis et corum iudices et quilibet eorum hoc capitulum et omnia
ipso descripta penitus teneat facere observari et observa-
re et facere et removere que contra declaratum est sorum huius
capituli quod si non fecerit in 25 libr. den. quilibet ipsorum communi fulg.
condempnet. Et quod dictum commune nec officiales ipsius possint nec
debeant talem qui non solverit datia dicto communi personaliter vel reali-
ter defendere nec manutenere in aliquo. Et predicta potestas
et capitis et eorum iudices teneantur et debeant omnia et
singula supradicta attendere et observare et observari facere.
Et qui contra fecerit in predictis vel in aliquo predictorum solvat
et perdat de suo salario 100 libr. den. in quibus dicto communi per
ipsos communis sindicos condempnetur. Et debeant ipsi potestas et
capitis et eorum iudices facere observari ut supradictum
est. Et hoc capitulum sit precisum cui nullum aliud capitulum
contrarium vel contra portum derogat, et ponat de statuto
an ut statim sine aliqua diminutione. Et quicumque de civitate
fulg. vel eius districtu vel de aliunde pretextu alicuius
privilegii vel concessionis facte vel facti per dictum commune
seu alius recusaverit solvere datia et collectas incur-
rat in 25 libr. den. pro quolibet vice qualibet communi fulg. con-
dempnetur. Et nihilominus predicta privilegia concessiones existant, sint
promissiones et pacta quecumque conditiones existant, sint
cassa et irrita et nullius efficacie et valoris nec
ei vel eis possit allegari nec aliquid iuris acquiri, et pre-
dicti tales contendentes ipsa datia
et eorum consanguinei talis contendentis ipsa datia
solvere et dicta similia facere usque in tertium gradum
constringantur ad predicta solvenda et facienda. Et
quicumque in predictis contrafecerit in 25 libr. den. communi fulg.
condempnetur. Et hoc capitulum sit precisum et precise servetur et
habeat et fuerit. ¶ Item quod si aliquis de civitate fulg.
vel eius districtu opposuerit exceptionem contra aliquem
qui non solverit datia et collectas per dictum commune
impositas et ille seu illa contra vel contra quem seu quam
dicta exceptio fuerit opposita probaverit se solvisse
datia et collectas sibi impositas, tales opponentes di-
ctam exceptionem teneantur et debeant solvere dicto
communi fulg. pro tali exceptione opposita 100 s. den. Et po-
testas et capitis teneantur et debeant in dicto iure tale
opponentem exceptionem predictam condempnare in quantitate pre-
dicta sed primo probatione predicta. ¶ Item quod potestas et
capitis civitatis predicte qui pro tempore fuerint teneantur et
debeant tales facere et curare cum effectu quod ipse datia et
collecte pro communi fulg. imposita et imponenda per eos
et solvantur. Et si cum effectu non fecerint in predictis

Qui nolent solvere dicta datia [illegible] solvat penam 100 lb. Et de privilegiis et cassis. Et eorum consanguinei usque in tertium gradum constringantur solvere datia [illegible] facere [illegible]

Si [illegible] plenarie exceptionem [illegible] apposuit [illegible] solvit datium [illegible] 58

Pena officialium negligentium
super datia et salariis
pena quadrupli

uel predictorum aliquo negligentes extiterint perdat quinque
libras ipsorum de suo salario quadruplum illius quanti-
tatis quod in comuni predicto non venerit. Et quam aliquis
obmisisset uel recuperauerit solueret pro aliqua exceptione
opportuna uel opponenda per eum qui recuperaret
seu obmitteret soluere ipsa datia et collectas
camerario comunis Fulginei qui pro tempore fuerit uel qui ad
hoc esset pro comuni Fulginei specialiter constitutus et deputa-
tus. Et dominus capitaneus teneatur et debeat inuiolabiliter
sub pena 100 librarum denariorum comuni Fulginei applicandarum absque aliqua
condemnatione facienda per sindicum seu ratiocinatorem
qui deputatus fuerit ad sindicandum uel ratiocinandum
retinere potestatem et capitaneum supradictos
predicto comuni de ipsorum salario quadruplum supradictum.

Capitulum de macellariis — Rubrica 144

De pena macellariorum ... statuti ... Rubrica 73

Item dicimus et ordinamus quod quilibet macella-
rius ciuitatis Fulginei exercens artem macella-
rie in dicta ciuitate teneatur et debeat ipsam arte(m)
bene et legaliter exercere ac carnes uendere diebus de-
centibus in tertio eiusdem ciuitatis in quo bona
ipsius macellarii accatastata sunt et allibrata
in catasto seu libra dicte ciuitatis et non alibi pena et
banno 100 librarum denariorum in quibus contrafaciens pro quolibet et qualibet uice
... predicte ... quantum fuerit comuni Fulginei
debeat puniri et condemnari. Et capitaneus et dominus ... teneatur et
debeat principio sui regiminis teneatur et debeat predictum
dictum bannum facere per dictam ciuitatem in omnibus macel-
lis ipsius ciuitatis ut stat. Et ipsos macellarios ...
aliter et personaliter constringere ut predictam artem
faciant et exerceant ... quilibet in suo tertio ... sub
pena 100 librarum denariorum de suo salario in quibus si predicta
facere obmiserit per sindicum comunis Fulginei dicto comuni debeat
condemnari. Item quod quilibet macellarius teneatur et
debeat macellare uendere et tenere bonas carnes
et non morbosas. Et si contrafecerit in 10 libras denariorum dicto
comuni debeat condemnari per capitaneum supradictum. Et si quis
macellarius dederit aliquas carnes pro aliis car-
nibus ~~uel alias carnes pro aliis carnibus~~ aliquam personam
in dicta pena comuni predicto debeat puniri condemnari per
capitaneum supradictum. Et cuilibet sit licitum contrafacien-
tem accusare et habeat medietatem banni et credatur
et stetur iuramento accusatoris cum uno teste uel sal-
tem sacramento accusatoris considerata persona ac-
cusatoris et accusati secundum quod uidebitur capitaneo supradicto ...

Quilibet macellarius faciat artem ... 100 libr.

Pena macellariorum uendentium carnes non bonas et credit sacramento accusatoris

Pena macellariorum dantium carnes pro aliis et credatur sacramento accusatoris

67v

S. p.

standum. ¶ Item quod nullus macellarius possit nec
debeat macellare nec macellari facere carnes
strofinas a festo omnium sanctorum usque ad festum pas-
catis resurrectionis domini nostri Yhesu Christi. Et dato quod
macellaret et ipsas carnes teneret et haberet ad
vendendum teneatur et debeat dicere emptoribus seu
empturis quod tales carnes sunt strofine si fuerit
interrogatus seu non ab emptore seu emptoribus earundem.
Et teneatur et debeat quilibet macellarius ipsas car-
nes strofinas scorticare et non depilare seu adbrusia-
re. Carnes non porcinas adbrusiare et non scortica-
re, ad hoc ut melius cognoscant ab emptoribus
earundem. Et siquis contrafecerit in aliquo premissorum
in .c. solidis denariorum communis Fulginei pro capitulo supradictum vice qua-
libet condempnetur. ¶ Teneatur etiam et debeat quilibet
macellarius in loco in quo erit ad macellandum
nullam putredinem seu brutitudinem vel brut-
turam vel surzuram facere, sed carnes depilatas
seu decoriatas ac sanguine purgatas et bene nectatas
deferre ad vendendum et macellandum ad suum bancum
seu macellum. Et per se vel alium bestiam aliquam vel bestias
aliquas non occidere seu adbrusiare in banco suo
predicto. Salvo quod quilibet macellarius de terzerio sanctorum
Johannis et Nicolai possit per se vel alium occidere et
adbrusiare porcos in platea nova in locis consuetis
ubi erit et stabit ad macellandum et vendendum
ipsas carnes, nec dummodo ipsas carnes non occidat seu
adbrusiet nec occidi vel adbrusiari faciat intus
bancas macelli de dicto loco. Liceat tamen cuilibet macel-
lario per se vel alium in loco ubi stabit ad macella-
ndum agnos, capretos sive caprios occidere impu-
ne. Et siquis contrafecerit vel aliquid premissorum fecerit,
in qualibet vice .v. solidis denariorum puniatur et condempnetur pro
pena pro capitulo supradicto. Et cuilibet sit licitum contrafacientes
accusare et habeat medietatem banni. Et quod consules artis
macellariorum qui pro tempore fuerint teneantur et debeant
denuntiare capitulo supradicto quemlibet contrafacientem in
aliquo premissorum pena .x. solidorum denariorum pro quolibet. ¶ Item
quod quilibet macellarius teneatur et debeat pondera-
re carnes quas vendiderit cum belanceis et libris
ferratis seu cum stateris adiustatis cum marcho
Lucchano et sigillatis sigillo dicti communis Fulginei et datis

Quod macellarius vendens strofinas ipsas pilare et [illegible] non [illegible] rogatus [illegible] brusiare pena [illegible]

Quod macellarius non occidat bestias ubi macellat nisi [illegible] faciat sed deferat carnes bene purgatas [illegible]

Quod liceat macellario occidere et decoriare agnos et capretos in loco ubi stat et erit

Quod macellarii ponderent cum belanceis ponderatis stateris adiustatis et sigillatis et cum stateris et libris [illegible] et non [illegible] pena 40 s.

Quod macellarius ponderet cum bilanceis [illegible]

r assingnatas consulibus dicte artis. Teneantur et hec quod
libre macellariorum bonas et iustas pesas sigillatas
sive singnatas dicto sigillo comunis. Et ee debeant ad mi-
nus. v. l. 4. videlicet pesa medie libre, unius libre, dua-
rum librarum et xii. librarum. Et in aliqua statera possint
aliquas non ponderare a. x. libris infra. Et si quis contra fecerit
in aliquo premissorum solvat nomine pene qualibet vice comuni fulginei
40. s. den. in quibus pro capitulo supradictum dicto comuni debeant
condempnari. Et teneantur officiales capituli supradicti tempore quo ibit
ad macellum ad rimandum pro illis qui contra fecerit
in premissis teneantur facere destrui statim bilancias
et pondera ac stateram, nec minora pondera dentur
emptoribus a macellariis supradictis. Et ut cautius obviari
possit malitiis eorum macellariorum et eas qui contra
fecerit in predictis vel aliquo predictorum. ¶ Et ad hoc
ut tollatur eisdem macellariis materia malin-
grandi statuimus et ordinamus quod dominus potestas et dominus
confalonerius iustitie civitatis fulginei teneant et debeant
iurato mense quolibet in se eligere tres bonos et lega-
les homines civitatis predicte videlicet unum pro quolibet terziero
ipsius civitatis cum salario. xx. s. den. pro quolibet eorum quorum
trium bonorum et legalium hominum officium duret et du-
rare debeat solummodo uno mense tantum et non plus
et ad quod officium hii idem nec aliquis ipsorum infra annum et
nisi elapso anno eligi vel reassumi ullo modo possit.
Qui tres boni et legales homines sic dicti et quilibet ipsorum
sic electi in manibus notarii reformationum civitatis predicte te-
neantur et debeant iurare ad sancta dei evangelia cor-
poraliter manu tactis scripturis quolibet mense vel
saltem eorum officio durante bis videlicet singulis. xv. die-
bus facere sigillum carnibus castratinis porcinis vacci-
nis et peccudinis Et omnia alia occurrentia necessaria
et opportuna circa eundem sigillum facere bona fide
omni fraude et dolo remotis tam pro comuni quam pro specia-
libus personis Et non sigillo facto pro eosdem carnibus
supradictas vel aliquibus earum habito quod pondere earundem
detractis et remotis gambis capitibus et interioribus
bestiarum seu bestie de qua vel quibus fit sigillum sup-
radictum. Que quidem capita gambe et interiora in po-
dere dicti sigilli nullatenus computentur habita quod delibera-
tione diligenti ad hoc quod macellarii supradicti competens lu-
crum percipiant de carnibus antedictorum in ea quanti-
tate prout videbit et placuerit dominis potestati et

confalonerio.

68v

S. P.

confaloneriis supradictis et eisdem tribus bonis et legalibus hominibus supradictis
Quilibet macellarius teneatur et debeat vendere libram carnium
predictarum et dare cuilibet petenti pro ea quantitate pretii que fuerit decl-
arata per potestatem et confalonerium supradictos et dictos tres bonos et legales
homines ad hoc specialiter electos et ordinatos ad ipsum sagium faciendum
Et si quis contra fecerit et carnes ipsas vendere noluerit aut recu-
saverit secundum dictam declarationem et assettum cuilibet petenti pu-
niatur in qualibet vice in tribus libris denariorum per capitaneum supradictum que
tres libre denariorum communi Fulginei applicentur Et cuilibet sit licitum contra
facientem accusare et stetur eius sacramento cum uno teste ¶ Item
teneantur et debeant predicti tres boni et legales homines electi et
ordinati existentes vel saltem duo ex eis durante dicto eorum
officio quolibet die quo fieret macellum et carnes venderentur
accedere ad omnia macella dicte civitatis et dare et assignare per
dictos macellarios sive predictas carnes vendere volentibus modum
ordinem et declarationem secundum quem et qua libra carnium
vaccinarum bovinarum et vitellarum et porcinarum pro pretio vendi
et dari possit ac debeat per eosdem macellarios et quemli-
bet ipsorum volentes ipsas carnes et quaslibet ipsarum vendere
aut ad vendendum habere. Et si quis contra fecerit et carnes
ipsas vendere noluerit seu vendere et consignare secundum dic-
tam declarationem et assettum cuilibet petenti in vice quali-
bet qua contra fecerit in iii libris denariorum per capitaneum supradictum conde-
mnetur Que quidem tres libre denariorum veniant in communi Fulginei Et
cuilibet sit licitum contra facientem accusare et stetur eius
sacramento cum uno teste. ¶ Et capitaneus supradictus teneatur et
debeat per predictos quolibet die decenti ad macellandum
mictere unum ex suis officialibus vel notarium ad rimandum
et rimam faciendum ¶ Et qualibet ebdomoda inquirere
et inquisitionem facere per predictos et quolibet predictorum et contrafactores
culpabiles punire et condempnare in penis supradictis declara-
tis cum officialis dicto ac relationi stetur et credatur dicere
quos dixerit se invenisse et fuisse contra predicta vel aliquid
predictorum capitaneus aliquo statuto tam presentis quam communis quod in contrarium lo-
queretur in aliquo non obstante ¶ Qui tres boni et lega-
les homines supradicti electi et ordinati teneantur et debeant omnia
et singula supradicta ad eorum officium spectantia bene et lega-
liter et sollicite facere nec in eis aut aliquo predictorum
aliquam fraudem seu dolum committere nec aliquid in pecunia vel
rebus aliis ab aliquo recipere quod posset fraudem seu dolum committere

Quod macellarii vendant carnes secundum sagium et assettum pena lx s. et stetur sacramento accusantis cum uno teste

Quod illi tres homines quolibet die vadant ad macella et puniant contrafacientes [illegible]

Quod notarius [illegible] quolibet die vadat per macella [illegible]

Quod dicti tres homines vel aliquis ipsorum aut aliquo quod fraudem seu dolo possit [illegible] pena [illegible] et privationis officii

librarum parvorum super quibus idem dominus capitaneus [illegible] et civitatis
in quantum tenentur. Et si invenerit aliquid fuisse factum
in fraudem vel dolum per ipsos bonos homines super dictos aut
aliquem ipsorum in dicto comuni officio eis modo quo supra commisso
x libr. den. pro quolibet ipsorum et quotiens fuerit fraudem
aut dolus seu fraus commissa per ipsum dominum capitaneum comunis
Fulginei condempnet. Et nunquam fraudem vel dolum talem
aliquod officium in comuni Item
mictens hic possit nec debeat aliquod. nec debeat ponere nec
quod nullus macellarius possit nec debeat ponderare nec
poni facere in belancis seu stateris nec ponderari nec
ponderari facere capita porcorum seu gambas alicuius
carnes [illegible] nec aliquam partem de ipsis aliquarum carnium
[illegible] solvat comuni pro quolibet xx. s. den. pro
qualibet vice. Et quis contrafecerit solvat comuni pro dicto contra-
facientibus in quibus per capitaneum super dictum comuni pro dicto con-
tra. Item quod nullus macellarius possit nec debeat
vendere nec vendi facere carnes seu carnes facere
aliquem porcum leprosum seu semimortuum nec in ipso ali-
quam maculam committere seu in eo facere. Et si quis
contrafecerit in x libr. den. comuni pro dicto per dominum capitaneum debeat
condempnari. Et quilibet possit talem facientem accusare et habeat
medietatem banni et stetur eius sacramento cum uno teste et
nomen accusatoris teneatur secretum. Et si dictus talis
qui contrafecerit dictum bannum solvere non potuit per unam
diem in die sabbati fustigetur. Item statuimus
civitatis Fulginei in die sabbati fustigetur. Item statuimus
et ordinamus quod custodes portarum civitatis Fulginei qui pro
tempore fuerint sacramento et pena xx s. den. pro quolibet contrafaciente
teneantur et debeant
et mictere qualibet quam fecerint teneantur et debeant ut
carnes mortuas seu morticinas non deferant seu mic-
tant in dictam civitatem Fulginei ad vendendum. Et si quis
contrafecerit tam ille qui detulerit carnes predictas quam
venditor carnium predictarum in c s. den. comuni Fulginei quam
vendentibus condempnetur per capitaneum supradictum. Et dicti custodibus
portarum predictarum et omnibus aliis liceat contrafacientem
accusare et habeat medietatem banni et eius nomen
teneatur secretum. Et quod per potestatem supradictum nec aliquem
rectorem seu officialem dicte civitatis possit nec debeat
dari licentia alicui immictendi seu vendendi car-
nes predictas intus civitatem predictam nec in ipsa civi-
tate. Et si daretur non valeat nec sibi prosit quin
debeat condempnari auctoritate presentis capituli. Item quod nullus
macellarius vendat nec vendere debeat aliquas
carnes bufalinas in dicta civitate Fulginei sub pena [illegible]

S. p.

scripta. Et quilibet possit et faciendum accusare et habeat
medietatem banni et cuius nomen teneatur secretum. Et
si quis dictorum macellariorum habuerit seu tenuerit pesos
falsos aut stateram seu belancias aut cum ipsis uen-
diderit in .xxv. libr. den. pro quolibet dicto comuni condempnetur pro capitaneum
supradictum. ¶ Item quod quilibet macellarius possit quolibet
tempore carnes de porco macellare et uendere. Et quod macella-
rii tercerii superioris possint in locis in quibus uendunt car-
nes et muros domus apprehendere et tenere cum banchis
tenniis et aliis eorum comoditatibus de pedibus tamen. Et si
quis macellarius inuentus fuerit ultra tenere soluat
comuni predicto .xx. solidos den. pro uice qualibet qua contrafecerit in
quibus per dictum capitaneum dicto comuni debeat condempnari. ¶ Item quod
nulla persona super bancha possit tenere captam nisi tantum
de cuppis. Et si quis contrafecerit in .50. solidos den. dicto comuni per predic-
tum capitaneum condempnetur. ¶ Item quod nulla turpitudo sanguinis
fetens fieri debeat per aliquem macellarium seu aliam
personam nec letamen ire in platea noua dicti comunis
Et si quis contrafecerit in .100. solidos den. dicto comuni per dictum capitaneum
debeat condempnari. ¶ Item quod in logia platee noue predicte
dicti nec prope ipsam logiam per media mezengha porci
non adbrusentur nec ponatur in ipsa logia aliquid in-
mozamentum. Et quod in strata que est inter ipsam logiam
et macellum et prope per unam mezengham porci non pos-
sint adbrusari. Et si qua persona in predictis ullatenus
contrafecerit in .xx. solidos den. dicto comuni uice qua-
libet per capitaneum supradictum condempnetur. ¶ Item quod nullus
macellarius possit nec debeat adbrusare seu sca-
rare aliquem porcum in domum alicuius persone sine uolun-
tate illius cuius fuerit ipsa domus. Et si quis contrafecerit
soluat dicto comuni bannum predictum supra scriptum. Et quilibet
sit licitum contra facientem accusare et habeat medietate
banni et stet cuius sacramento et cuius nomen teneatur secretum
¶ Liceat .n. macellariis supradictis et quibuslibet eorum hinc et te-
ner bestias in carnes fulgoris in macellando et prope ipsum
carnes liberos et statim quod si dannum dederint alium soluat
bannum secundum formam statuti loquentis de damnis datis et
quolibet eorum. Et unam captam tamen pro gubernatione corporis
a festo pascatis resurrectionis domini nostri Yhesu Xpisti usque
ad calendas Junii et a dictis calendis Junii in antea usque
ad festum omnium sanctorum possint tenere quot uoluerint
in macellando. ¶ Item quod dicti macellarii et quilibet eorum
possint et eis sit licitum ostare artem personis qui de-
fecerint ex dominicamente fulgoris ¶ Item quod quilibet

Custus et extendi ... macellarii ... porcorum ...

... capras non retinendo ... hic scripto ...

R. 183. ... ntta ... 27

Pesi macellarii ... pesar l. stateram ... 25

... macellarii ... platea noua ...

... macellarius non ... porcos in domum alterius ... pena xx s.

marcellarius habens seu tenens seu habere vel tenere volu
erit bancum in marcello platee nove super terreno
comunis fulginei teneatur et debeat solvere comuni pro dicto stacio
nario ipsi comunis quolibet anno tres libras denariorum pro quo
libet. ¶ Item quod quilibet portatorarius aut aliquis
qui habens bancham seu habere et tenere voluerit super
terreno comunis predicta solvat quolibet anno camerario comunis
pro pena qui pro comuni receperit xx s. denariorum. ¶ Item quod nullus
marcellarius debeat in flaviam aut in flavis facere aliquod
...ad neque ipsum in flatum marcellarii. Et siquis contra fecerit
...erit in xx s. denariorum pro capite supradictum dicto comuni ...
libras debeat condempnari. ¶ Item quod siquis marcellarius
... fuerit aliquo die decreto ad marcellandum ...
marcellare carnes et habuerit iuxta ... consuetudinem
non teneatur ad penam. Et ... et super predictis potestas
... falon... ... fulginei ... non ponat ...
... ... facere ... et ipse ... falon. ... Et
si fieret non valeat ...

De actatione et conservatione conductus aque blanche — Rubrica 145

Item dicimus et ordinamus quod capitanei ... civitatis
fulginei teneantur et debeant taliter facere et curare
quod conductus aque blanche actetur et fiat ... ut ...
ut videbitur dominis prioribus ... supradictis et ... consilio et
secundum formam traditam in statuto comunis civitatis predicte. Et
hoc fiat usque ad festum omnium sanctorum proxime venturum
... Et si dicti capitanei fuerint negligentes
in predictis quominus effectum demandent predicta in l.
libras denariorum dicto comuni fulginei ... ipsi comunis debeant condem
nari aliquo capitulo seu statuto ... non obstante.
Et si aliquis contra fecerit vel dictam ... dictum conduc
tum vel eum offenderit ... fuerit ...
... solvat ... 100 libras denariorum.
Et hec intelligantur et locum habeant in forensibus. Et
si aliquis ... comitatensis in dicto conductu offen
derit vel ... fuerit in 100 libras
denariorum comuni fulginei condempnetur. ¶ Si autem ... fuerit in l. libras
denariorum dicto comuni debeat condempnari. ¶ Et quod dicti capitanei faciant
... vel quater in anno dictum conductum. Et ubi
cumque fuerit exclusus seu fractus teneantur et debe
ant facere ... ab omni ...
... dicta aqua per dictum conductum ...
et ... fluat et labatur. ¶ Et quod potestas et capitanei teneantur
et debeant ... conductus qui ... fuerint

Et marcellarius qui tenet ... super terreno comunis ... solvat ... libras denariorum quolibet anno ... Et ... portatorarius xx s.

Et marcellarius ... faciat ... xx s.

... statuti comunis ...

S. p.

per dicto conductu Et camparii faciant ipsos conductus ab illis pe
nes quos invenerit Et capitaneus populi supradictus teneatur in
effectu fieri facere quod dicta aqua ducatur hinc ad calonnas
in hospitali mayni per xiiii ventura ad platea vetteri comunis per dictum
per conductum. Et eligatur unus bonus homo per consilium populi per decem
ministeriales qui superstet ad dictum opus faciendum. Cui si in predi
ctis fuerit negligens in libris denariorum comunis fulginei condempne
tur conductus dicte aque fiat aptetur et recipiat usque ad pla
team vetterem dicti comunis Et fiat clona per strata usque ad
crucem et labatur rectus per stratam et per clona usque ad por
tam sancte marie foris portam. si una pars ipsius aque et altera
pars dirigatur et conducatur ad platea vetterem supradictam
adeo quod ab ipsa in ferius vadat et labatur per clonam Et
per terrenum stoz iohannis et nicolay per illam viam fullonum
magistri ad ... Et hec duo capitaneus fieri facere te
neatur in vinculo iuramenti et pena predicta hic ad dictas calonnas
in hospitali mayni per xiiii ventura sine deliberatione alicuius consilii
Et fiat unus bonus et decens archus lapidum per
quem aqua blanca predicta libere et fluere debeat in civitate
fulginei. Et hec capitaneus supradictus teneatur facere primo mense
sui regiminis ¶ Item quod capitaneus qui pro tempore fuerit tene
atur et debeat in vinculo iuramenti vacare ad dictum conductum
aque predicte et ipsum facere et mayri si in aliqua sui parte
est devastatus Et facere inquisitionem contra omnes qui offen
derent in dicto conductu et reptos culpabiles punire et
condempnare in penis superius declaratis ¶ Item quod dictus
capitaneus eligat unum de prioribus populi et confalon. iustitie
decem ministeriales eligant et eligere teneantur unum homi
nem bonum et sufficientem super dicto conductu et eius
reparatione Qui bonus homo in totum teneatur et debeat
habere curam et sollicitudinem circa ipsum conductum acta
dum et purgandum ubi opus fuerit. Et saepe saepius
ipsum revidere et ... facere itaque dicta aqua pura
et clara labatur et fluat ac veniat ad fontes civitatis
fulginei. Et quicquid faciendum fuerit pro utilitate dicti comunis
faciat et fieri faciat et expensis illorum qui tenent ...
manutenere vel expensis comunis si ipsum comune solvere debu
erit Qui bonus homo sit et esse debeat quamdiu placet prio
ribus dicti comunis et non habeat aliud salarium a comuni Et sup
stes predictus quotiens dictam aquam non duceret ad quem
libet fontem civitatis fulginei ut debebit teneatur et
debeat ... et ... facere dictum conductum et aqua

fontium dividere et derivare prout sibi videbitur. Ita
quod in quolibet fonte aqua decurrat et abundet
et derivetur. Et si negligens fuerit dictus super-
stes in predictis aut aliquo predictorum in .50. libr. den.
comuni Fulg. condempnetur. — Item quod dictus conductus aque
blanche ab ortu ipsius aque usque ad fontem qui
est in claustro loci fratrum predicatorum de Fulg. [illegible]
[illegible] et remundari et aptari et remundari debeat
[illegible] expensis comunis Fulg. Et nulla persona cuius-
cumque conditionis existat audeat vel presumat ipsam
aquam in aliqua sui parte derivare vel ducere cum
conductu vel sine conductu ad aliquem fontem quem
in domo vel in claustro domus haberet ad penam
.l. libr. den. in quibus [illegible] pro capite. Super dictum
debeat condempnari. Immo quilibet persona que fontem
clausum clavi vel non clausum vel per spiraglum ha-
beret in domo vel in claustro suo octo [illegible] ipsum
et ipso non utatur ad dictam penam. Et octo dies a die
133 facti bandimenti. Et capitaneus populi civitatis Fulg. infra octo
dies ab introytu sui officii computandos predicta bandi-
ri faciat ut homines sciant et inquisitionem facere ten-
eatur potestas civitatis Fulg. de predictis quolibet mense sui
regiminis. — Volumus insuper et firmamus singula
apposita in statuto comunis Fulg. tractantia de simili
materia ac supposita sint in presenti statuto valer-
e plenam optinere roboris firmitatem. Et fuerint
et plenam habeant roboris firmitatem.

De relictis factis per aliquem in suo testamento. Rubrica 146

Vide statutum comunis li. [?]

Item dicimus et ordinamus quod quicumque in-
firmus extremus vel ultimus vel quatenus cumque fe-
cerit vel fecerit aliquod testamentum vel ultimam voluntatem
et in ipso testamento vel ultima voluntate aliquid de
suis bonis pro satisfactione usurarum vel rerum male
ablatarum vel quocumque alio modo pro anima sua reliquerit
quod heredes ipsius testatoris vel testatricis teneantur et
debeant cum effectu satisfacere sic de ipsius testato-
ris vel testatricis voluntate processit seu processerit.
Et si predicti heredes predicta non duxerint ad effectum
in omnibus et per omnia sicut fuit vel fuerit de voluntate
ipsius testatoris vel testatricis condempnetur comuni Fulg.
in medietatem quantitatis relicte et legate per capitaneum
populi civitatis Fulg. Et nichilominus teneantur solvere
ipsa relicta legatariis in ipso testamento aut in alia quacum-
que ultima voluntate descriptis. Et si testator
aut testatrix decesserit post annum ad sol-

De heredes satisfacere quam relicta testatoris [illegible] usure et male ablata etc.

Si testator reliquerit in sua ultima voluntate usuras male ablatas quod quilibet heres teneatur solvere et talis confessio sibi preiudicet

nondum relictum quod confessus fuerit vel fecerit in suo testamento vel in alia quamcumque ultima voluntate aliquam dare debere vel certis facere usuras et male ablata. Quod confessio habeat roboris firmitatem et valeat et teneat ac si in iudicio esset facta sollempniter cum effectu. Et capitaneus communis Fulginei teneatur et debeat predicta omnia et singula exequi facere cum effectu. Et si negligens fuerit in exequendo predicta in 100 libr. den. cort. Fulginei condempnetur.

Quod omnes milites decedentes heredes ponant cetera sericis (?) solvant

Item quod quicumque miles de comitatu Fulginei vel eius districtu decesserit heredes ipsius teneantur et debeant ad eorum sumptum feliciam ponere seu poni facere banderiam et scutum talis militis decedentis ad arma sua singula ipsius infra octo dies computandos a die qua corpus talis militis mortui traditum fuerit ecclesiastice sepulture. Et si heredes talis militis decedentis predicta non duxerint ad effectum in x libr. den. cort. Fulginei condempnentur.

De mercatoribus pannorum lane et tincta ovati non faciendo infra muros veteres civitatis Fulginei

Rubrica 147.

Item dicimus et ordinamus quod omnes mercatores civitatis Fulginei et eorum familiares et quelibet alia persona de comitatu Fulginei que vendiderit vel vendit pannum lini teneatur et debeat mensurare pannum ipsum cum passo ferreo sive de lingno ferrato ab utraque parte ipsius passi sicut de singulo tenetur in ecclesia beati Feliciani seu in ipsam ecclesiam. Et eum ... una persona pannos lini vel camisie vendere et emere ... teneatur. Et quod nullus de comitatu Fulginei audeat cum aliis in sucis mensurare nec emere. Et quicumque contra fecerit in 100 s. den. cort. Fulginei per capitaneum dicte civitatis condempnetur et perdat pannum. Et capitaneus et consules mercatorum quolibet mense teneantur inquisitionem facere de predictis. Et delinquentes punire et condempnare. Et quod teneantur hoc capitulum banniri facere ut per sonum sciri valeant. Et quod nulla persona fiat de panno lini vel camisie vendendo vel emendo. Et quod quelibet persona de comitatu Fulginei et eius districtu teneatur et debeat vendere et emere cum ... mensuris et non aliter. Et quicumque contra fecerit in x libr. den. cort. predictas in mensuris et non aliter. Et capitaneus predicta et infrascripta faciat ... Fulginei condempnetur. Et capitaneus predicta ... secunda die post festum beati Feliciani. Et cuilibet mercatori liceat pannum lane vendere et tegere sive coperire ... stratam de panno tamen non duplo et non de aliqua stola sive camorrana et quod ipsa tectura sive coopertura distet a terra xv pedibus ad minus. Et quod sit licitum eisdem habere ante hostium ipsorum apotecarum ... de uno panno tamen ut volentes emere congnoscere possint et congnoscant et videant clare pannos et colores ipsorum et qui contra fecerit in x libr. den. cort. Fulginei condempnetur.

Circa quod ... ... pannos lane et lini ...

... possit ... pannos ... et ... et possit retinere ... ante hostium ...

Et potestas teneatur facere fieri et facere inquisitionem
de predictis quolibet ebdomoda et delinquentes punire
et condempnare in penis predictis Et etiam banniri facere ut
homines sciant ¶ Et attendentes insuper utilitatem
honorem et comodum quod posset esse arti lane supra parte
et fieret in civitate Fulginei per venire dicam et ordi-
namus quod potestas et capitulum et potestas proximi dicte civi-
tatis Fulginei .i. duos menses post festum beati Feliciani
teneatur et debeat dare operam efficacem quod in
dicta civitate Fulginei ars lane et pannorum lane et varne-
llorum fiat et exerceatur. Et faciant et curent
ita et taliter cum effectu et penes dictos consules quod lanaioli
forenses et magistri pannorum et varnellorum veniant
ad civitatem Fulginei ad dictam artem faciendum et
exercendum Et quilibet possit in dicta civitate et co-
mitatu et in platea dicta
destrictu et in strata mercatorum et in platea dicta
consules sine pena et banno pannos et varnellos ven-
dere ad taglium grossum et minutum ad mensu-
ram et passum secundum dictos consules sicut alii Fulginates.
¶ Item quod quilibet mercator teneatur et de-
beat ad petitionem cuiuscumque emptoris ostendere pannos
ad celum apertum extra apotecam cuilibet volenti em-
ere et ementi vendere ad penam et bannum 40 solidorum denariorum
pro quolibet et vice qualibet in quibus contrafaciens
per potestatem puniatur et condempnetur. ¶ Item quod nullus mer-
cator pannorum lane nec eius discipuli vel familiares
aut alia quevis persona debeat vendere seu dare aliqui
persone unum pannum pro alio Et si aliquis predictorum
requireretur ab aliqua persona de colore aut contra
pannum teneatur reddere et veritatem dicere Et si quis
contrafecerit in 25 libras denariorum vice qualibet per capitulum dicte
civitatis consules Fulginei condempnetur ¶ Item quod quelibet persona
volens vendere pannum canapatium vel lineum liceat possit
vendere ab hora ortu solis in antea quolibet die in
strata mercatorum in locis consuetis Et quilibet possit
pannum predictum exponere in dicta strata ad dictam horam in
antea emere sine pena et banno non obstante aliquo
capitulo contento in statutis hominum artis mercatorum
Et si aliquod ordinamentum foret contra vel fieret contra predictis
capitulum auctoritate presentis capituli sit ipso iure nullum
et nullius valoris Et nullus mercator vel alia persona
audeat vel presumat dicto ordinamento uti pena
et banno xl. solidorum denariorum in quibus per potestatem debeat contra-
faciens condempnari. ¶ Item quod nulla persona audeat quod quod

Mercatores debent vendere pannos ad celum apertum volenti emere pena 40 solidorum

Quod vendat pannum canapatium et quibus possit ipsum licere vendere non obstantibus aliquibus capitulis mercatorum et capitulis dicti capituli sit nullius ipso iure

Ut mercatores non vendant pannum pro alio et condempnentur pena 25 librarum

nis et status existat. possit nec debeat facere tincta
ovarum nec aliquod marcezum facere vel tenere aliquem ovarum in
aliquo loco infra muros veteres civitatis fulginei pena et bã
no .x. librarum denariorum in quibus contrafaciens incidat qualibet vice fulginei
pro capitulis civitatis predictis debeat condempnari. ¶ Item quod nulla
persona possit nec debeat habere seu tenere vel ponere
aliquos pannos laneos vel lineos sive de lino aut canni
pa tinctos in fusos et non stenchos spasos pendentes
in stratis infrascriptis scilicet a porta abbatie usque ad portam
sancte marie foris portas et a porta contrade stanghe usque ad pon
tem sancti iacobi Et a ponte loci fratrum sancti dominici usque ad
plateam veterem Et a porta sancti claudii usque ad portam
abbatie nec in ipsis stratis nec prope ipsas stratas aut
aliquam ipsarum spatio sex mezenghazii Et si quis contra fe
cerit in .xx. solidos denariorum dicto comuni pro capitulo condempnari debeat
condempnari. Et cuilibet sit licitum contrafacientem seu
condempnari. Et nomen accusatoris teneatur secreta
facientes accusare et nomen accusatoris teneat secreta
¶ Item quod nullus tinctor seu alia persona que tinctam m
dat vel presumat tinctam ovarum seu que tinctam ovarum
vel tinctis confectam de tinacciis post pannos tinctos
seu alio modo proiciat in aliqua strata seu via dicte civi
tatis fulginei seu in alio loco de quo ipsa tincta seu aqua
possit derivare seu discurrere in aliqua via strata seu
alveum fluminis topini vel fontem aliquem aut aliquem ex
carbonariis dicte civitatis fulginei. Et qui vel qui contrafecerit
in .x. librarum denariorum incidat qualibet vice fulginei condempnari pro capitulo
condempnari. Et cuilibet sit licitum contrafacientem accusare et
habeat medietatem banni et nomen accusatoris teneatur se
cretum Et stetur iuramento ipsius si fuerit homo talis fame quod
eius dicto sit adhibenda fides quod remaneat in arbitrio
potestatis presentis dicte civitatis fulginei.

¶ Quod duo fratres carnales pater et filius non possint esse de eodem consilio. Rubrica 148.

Item dicimus et ordinamus quod duo fratres carnales
pater et filius in uno et eodem consilio esse vel eligi non
possint nec admictantur. Et talis electio si fieret
non valeat sed pro cassa habeatur. Et nullus miles fi
lius vel nepos militis aut iudex aliquis possit
esse vel eligi aut admicti in consilio populi aut ad ipsum
consilium populi aut in rectorem artium nec et ad officium
prioratus Et si eligeretur talis electio non valeat
nec teneat ipso iure sed aucthoritate presentis capituli ipsa elec
tio sit cassa et irrita et nullius valoris habeatur.

Et nullus qui no eet psiliarius vel vocatus ad psi-
liu p ptes dnoet post ad psiliu audeat vel psum
at venir vel star vel arengare ad penam ·5·
libr den · i quib p potatis debeat pdenari. Et i-
quirat de pdcis Et hoc capm sit pasum cum nu
llum aliud capm in vel retro positum pdicat ¶ Ite
q nullus qui sit clericus vel no solvit datia et
collectas p coe fulgi i ponendas possit nec debeat
de aliquo psilio dce civitatis fulgi nec hre aliqd
offm in coi ¶ Ite q omes et singli qui dicut cle
rici qui no sunt in sacro ordi in pstituti et qui no
dum st cosfitu bn fcom asserut se in pfucti hra
nt plagas et rogant ad datia solvenda et custo
diam fraciendam pdco coi Et ad alia sinilia et alia
pesonalia facere pdco coi sicut ad ipm coe sit
alii cives layci dce civitatis Et q pipis talibs cleri
cis psanguinei ipor ad penam solvenda vel ali
qua onera supportanda detentis in pnti capo
nullatenus teneat ¶ Et pores pplj dce civitatis
teneat et debeat modo urgi et maxim illi qui
pt tpe fuerit requirere et rogar dnum epm ful
ginatem ut i pdcis sibi placeat psentir pho
nor et statu cois et pplj dce civitatis fulgi ¶ Et
qumcuq dedicti civitatis fulgi et districtu et qui st po
ssessionem i pmitatu et districtu fulgi et no solue
rit datia et collectas et no est scriptus in libra cois
ful gi no audiat in vel civilit nec crimialit coce
ptis religiosis psonis ¶ Ite q pns capm in qntu
loquit q duo fres carnales et pr et filius i uno
et eodm psilio eligi no possint nec ad mutat
locum no heat nec se extendat ad illos nec mt
illos qui fuerit et st ad offm porntus pplj dce
civitatis. ¶ Ite q nulla psona possit nec debeat
ee rector nisi de una arte tm · et illius in qua po
tius oparet Et siquis p fecerit in ·100· β den. do
tius oparet Et siquis p fecerit in ·100· β den. do
coi p capitls pplj supdicti penitus pdmnet.

¶ De turpitudine no phicienda i platea epatus fulgi. Rca 149

Tem dicimus et ordinamus q in platea episcopatus fulgi
ubi vasa vendut nulla psona psuat brucime leta
men nec aliqd turpitudinis phicie vel face Et qui pt fecerit
in ·40· β den. cai fulgi vice qualibz pdmnet Cuius bany me
dietas sit cois et alia medietas sit accusatoris cui nom
teneat secretum Et ut pdca obsuent capitls pplj ·j·xb·

No q platea pomorum dr platea epatus et ei appellatio pmet

dicti capitaneus sui regiminis tempore constituere et eligere duos
proximiores habitatores platee supradicte cuius teneantur et de-
beant ac etiam iurent adiuvare omnes qui faciendis esse tenentur
ad novatores et pro vel mihi teneantur pro filio vel filia minore Et
predicta dicti capitanei per dictum terminum faciat banniri in dicta pla
team platea pomorum ut homines sciant

Quod nullus forensis qui fuit in officio civitatis Fulginei possit reassumi vel reeligi a quatuor annis citra — Rubrica 150.

Item dicimus et ordinamus quod nullus forensis qui fuerit a
quatuor annis citra vel sit in officio potestarie capita-
neatus in civitate Fulginei possit in dicta civitate Fulginei iudi-
catus vel novatus seu sindicatus possit in dicta civitate
Fulginei qui in eadem civitate predicta exercuerit officia ad ali-
quod officium vel tale officium eligi vel reassumi nec etiam accipi
nec aliquis qui fuerit eorum familiaris et si eligeretur
seu novaretur talis electio vel novatio non valeat ipso
iure et pro nulla penitus habeatur Et ex ipsa electione ipse
electus ius aliquod minime acquirat. Item quod nullus
iudex notarius seu alius officialis vel familiaris in civitate
dicte civitatis Fulginei originis vel continua habitationis per xxx an-
nos [illegible] possit nec debeat per dictam potestatem vel capita-
neum vel alium officialem ad standum cum eis vel alicuius eorum
vel alium officialem ad standum cum eis vel alicuius eorum
civitatis predicte ad aliquod officium Et si duceret qui forensis per
dictam non admictatur sed amoveatur omnino ab officio si quid ge-
sserit in civitate predicta non valeat auctoritate presentis cap.
Salvo tamen quod nomine dominorum priorum et reformationum dicte
civitatis possit eligi et reassumi ac etiam reformari
ad voluntatem dominorum priorum populi et confaloneriorum iusti-
tie dicte civitatis Fulginei non obstantibus supra ad dictum
officium fuisset ullo tempore predictum nec aliquo sta-
tuto quod in contrarium loqueretur et eius electio valeat et
teneat ac si facta esset cum omni sollemnitate iuris.

De prelio non faciendo — Rubrica 151

Item dicimus et ordinamus et volumus in violabiliter
observari ad scandendum abusiones quasdam so-
litas fieri in civitate Fulginei noxias et periculosas nec
non dampnosas civibus civitatis Fulginei periculum et cum
[illegible] quod in dicta civitate Fulginei vel etiam in campo sancte Ma-
rie carbonarii sive novis vel veteribus civitatis eiusdem vel
aliis non fiat nec ordinetur per aliquos cives vel habi-
tatores seu forenses aliquod prelium bellum seu
battaglia cum pungis et uppis de terra flodolis
aut gettis lapidum in me vel alio quoquo modo nec
maior. Et qui contra fecerit et si primus esset tal

Marginal notes on the right (faint):
Quod nullus officialis forensis possit [illegible] civitatis Fulginei [illegible] fuit per [illegible] reformationes
Quod nullus officialis [illegible] de [illegible] per xxx [illegible]
Quod non fiat aliquod prelium [illegible] [illegible]

delinquens in v. ß den. incurrat qualibet vice fulginatum condempnetur
preter penam in qua incurreret secundum formam statutorum di-
cte civitatis pro aliqua iniuria vel percussione quam
fecisset seu faceret alicui in dicto prelio vel battagliam
qua pena preter penam supra in dicta delazata delinquens
penitus debeat condempnari. Et si talis delinquens
minor fuerit aut esset persona que nollet seu non po-
sset in curia communis fulginatis ... vel condempnatione ...
quod pater et consanguineus eius usque in tertium gradum
presumat fecisset compellat ad condempnationem sol-
vendam. Et potestas et iudex malleficiorum dicte civitatis
teneatur et debeat iuramento et pena 100 librarum den. de
suo salario expendas in qualiter omni mense vel omni ebdo-
mada sicut videbitur et contrafacientes punire et condem-
nare in penis supra declaratis. ¶ Item quod nullus pu-
er qui sit maior VII annis possit nec debeat
... potare fundolas seu gettos ... novis
... dicte civitatis intus nec in campo ... nec in
carbonariis novis vel veteribus communis predictis pena V
ß den. pro quolibet et vice qualibet qui dicto pro capitis
ß den. pro quolibet contrafacientes inferant ¶ Salvo quod
... dicte civitatis contrafacientes ... sit licitum unicuique
tempore ... fundolas seu gettos potare ad campos seu vineas
... et pellendis de ipsis vineis et olivis aves ...
... in ... Et si dicto tempore inventi
fuerint aliqui ... fundolas seu gettos potare ad
penam aliquam solvendam minime teneantur ¶ Et si aliqui
pueri etatis predicte inventi fuerint ... seu
... facere in civitate fulginatis aut in aliquo loco
et predictas puniatur in V ß den. ... plus fecerit
... pungens seu manibus ... ¶ Et in eodem
... fecerit cum pungens aut manibus
... ad penam aliquam solvendam nullatenus
teneantur. Et quod officiales potestatis ... vel ...
... teneantur et debeant ... et pena
25 librarum den. ... salario quolibet die ... in
qualiter de predictis Et quos culpabiles invenerint
punire et condempnare in penis predictis. Qua quidem
pena contrafacientes officiales qui delinquunt vel de-
linquentes invenerint teneantur auferre de facto
ipsi officiales qui tales ... invenerint te-
neantur et debeant habere medietatem penarum quam
faciet venire vel venire ... occasionibus supradictis

¶ Nota quod delinquens ... seu non ... in curia communis ... et condempnatione ... delinquentes ... ab ... usque in tertium gradum ...

Et contra in hoc capitulo dictus potestas et iudex maleficiorum civitatis predicte bandiri facere teneantur in primo corpore regiminis publice ut sciatur.

De elimosina danda hospitali sancti Johannis Ierusolomitani quod est prope portam Constrinche et hospitali sancti Feliciani **Rca 152**

Item cum dicamus et ordinamus quod ad honorem et reverentiam omnipotentis dei et omnium sanctorum et sanctarum cum hospitale quod est prope portam Constranghe vocetur hospitale sancti Johannis Ierosolomitani gaudere valeat provisione aliqua a communi Fulginei, volumus et ordinamus quod camerarius communis Fulginei de pecunia eiusdem communis anno quolibet teneatur et debeat expendere ac dare in auxilium operis dicti hospitalis xl. libr. den. pro eorum reverentia ad hoc ut dominus noster Yhesus Christus et beatus Johannes predicti [illegible] et honorem civitatis predicte et ipsam civitatem conservare dignentur in statu salutis tranquillitatis et pacis.

Item dicimus firmamus et volumus statuentes quod camerarius communis Fulginei de pecunia et [illegible] ipsius communis teneatur et debeat anno quolibet dare [illegible] expendere in auxilium operis hospitalis feminarum [illegible] beati Feliciani siti in contrata Fulginei episcopatus iuxta plateam episcopatus predicti et pro minorum et indigentiorum necessitate ipsius hospitalis xl. libr. den. Et ipsi expensis legitimis habeant.

De platea nova mactonanda una cum logia ibidem construenda R 152

Item cum dicamus et ordinamus quod potestas et capitaneus civitatis Fulginei teneantur et debeant per se vel alios [illegible] facere mactonari totam plateam novam que est in terzerio sanctorum Johannis et Nicolai in qua fit macellum et forum bladi et de platea ipsa tota [illegible] faciant aqua expensis communis Fulginei et expensis hominum habentium domos circumcirca ipsam plateam in communitas dicte platee. Et faciant mattonari quod ipse domus se extendunt iuxta ipsam plateam [illegible] per unam ingongna prope ipsas domos. Et totum residuum ipsius platee mactonetur expensis communis Fulginei. Item quod in dicta platea qualibet die debeat fieri forum bladi et non alibi. Et quicumque persona dimitteret in logia dicte platee aliquam salmam bladi vel aliud frumentum teneatur et debeat ipsum assignare camerario dicti communis. Et facta ipsa assignatione ipsum bladum sive frumentum predictus dictus camerarius teneatur et debeat eidem emendare de pecunia dicti communis si illi cum ~~acceptum erit~~ et non aliter. Item quod nulla

psona faciat aliq turpitudine i logia ↄstructa in
s. dca platea nec i ipa platea pdit ponere nec h're
seu tenere lingna lapides urgetes tina nec aliqd
aliud i'mpedimentu pena et bano .40. s. den. In quibus
p capitis dca ppli dcd coi ince qualibz debeat ↄtra
ronis ↄdemnari. Et pdca badiat ut hoies stent Et
officialis cap s. dca saltem qualibz ebdomoda teneat
et inquirat p illis qui facient ↄ pdca in dcto meo. Et
idem fuert i tota platea s. dca sing nulla p poit
n' debeat tenere lingna lapides nec aliqd aliud et
rebz s. dcas ad pena pdcam. Item q in logia s. di
cta et pensis dca cois fiat sedilia murata a renacta
calce a circumacta ipam logiam et q mx qualibz ci-
rcum lapidam logie pdce et partis de foris fiat
et ↄstruat alia cussa lapida ad hoc ut logia pdca
fortius et melius ualeat p maner Construat
etiam cussis pdcas seu sup ipis ↄstruendis et ptis
de foris ut est scriptum trastum cuius amplitudi-
nis et form ac et ordini quibz quomr iudebit po
tibz ppli dce ciuits fulgi Cui potes pdca teneat
et debeant in dcto meo. et pena .25. libz den. pro quo
libz facere fieri an exitum mensis mai pxim futuri
Item q mactonari ciuits pdce teneat et de-
beant dare mactones positos in dca platea pro
qlibz miliari pt ... libz dn. Et facere et dare bonos
mactones et bn actos et iuste form sui mensur Item
q platea uetis cois fulgi q no est mactonata ma-
ctonet expensis cois et vicinat dom filior cingu-
li somer p ampliando strata dce platee Et sup
pdcas exequtis ul' exequendis eligant duo boni hoies
s. sup extimatioe domus pdce.

Capitulum de tabernariis — — Rca 154

Item statuim' et ordinam' ad reprimendu malitia
uinu uendentiu ad minutu i ciuits fulgi et
districtu cuius Et ad tollendu via qbz maligniath
potissim illis qui solit sunt fraudem et dolu ↄmicter
i uendendo vinu ad minutu Q qlibz p q uendet
uinu ad minutu i dca ciuits fulgi l' cuius districtu
ipm uinu uendr teneat et debeat mo et ordin
scriptis vz q talis psona una ul' plures q ipm uinu

vendere voluerit teneatur et debeat antequam ipsum vinum
vendere incipiat accedere ad dominum capitaneum populi dicte ci-
vitatis fulginei aut ad suos officiales. Et propterea a dicto domino
capitaneo vel suis officialibus recipiat apodixam et peti-
tium(?) medium petittum(?) vitrum(?) sigillatam et lectam(?)
sigillatas sigillo dicti domini capitanei ad instantias semper(?)
tamen ad quod vendere volet et dixerit ipsi domino capitaneo vel suis
officialibus. Et cum dictas mensuras sic sigillatas et ad
instantias debeat ipsum vinum vendere usque ad finem
dum vinum durabit in vegete seu cazato ubi fuerit
dicta apodixa apposita. Et ab inde contra vendere non possit
nec plus recipere nisi tantum quantum apparebit in apo-
dixa predicta et dixerit seu ille venditor tempore quo dic-
ta talis persona ipsam apodixam recepit. Et si
dicta talis persona in aliquo predictorum casuum contrafecerit
incurrat qualibet vice .40. solidorum denariorum pene predictum capitaneum com-
munis fulginei committat. Et dictas mensuras bene impleat bo-
na fide et sine fraude quantum tenent et capaces(?). Et si
qua persona contrafecerit in .xxx. solidorum denariorum pene pro qualibet
vice qualibet predictum capitaneum communi predicto penitus
committat. Et in quolibet predictorum casuum cuilibet
sit licitum contrafacientem accusare et stetur suo sa-
cramento cum uno teste. ¶ Hoc tamen salvo et reser-
vato quod si ille vel illa cui dicetur et data aliqua
mensura non plena iuraverit ipsam mensuram habuisse
et recepisse plenam a venditore dicti vini quod stetur et cre-
datur suo iuramento. Et venditor dicti vini qui diceret
ipsam mensuram dedisse non plenam ad ipsum bannum
solvendum minime teneatur. Et ut vendentes
vinum sibi caveant a penis in statutis in presenti capitulo con-
tentis supradictis teneatur facere bandiri predicta per ci-
vitatem civitatis fulginei quod quilibet vinum vendens seu ven-
dere volens ad minutum debeat coram suo notario
parere ad recipiendum supradictas mensuras sancte(?) apo-
dixa. Cum notarius teneatur et debeat facere iurare
omnes et singulos quibus apodixas dabit seu sigil-
labit de vendendo ipsum vinum recipere fideliter(?)
super observatione omnium et singulorum contentorum in
presenti capitulo. Et quelibet persona cui dicta apodixa assi-
gnabit teneatur ipsam apodixam ponere et tenere
in vegete vel cazzato in qua vel quo erit vinum
quod vendere intendit. Et si qua persona contrafecerit in-
currat qualibet in .40. solidorum denariorum dicto communi pro supradictum capitaneum
debeat condempnari. ¶ Item quod nulla persona possit non(?)

[Margin note:] ... et ordini vendendi vi- / num ... per ... (?) / ... mensuras et ... / vendere ... ad ... / apodixam et affigere in vegete vel / cazato pena 20 s. et / vendere usque ad finem dicte vege- / tis vel cazati et non ultra

[Margin note:] Quod plene impleat(?)

[Margin note:] Vendentes vinum dant(?) ... fideiussores(?) / de observando capitulum et / teneant apodixas affixas in vegete / pena 40 s.

debeat stare ad vendendum seu mensurandum drungum vi-
num nisi tantum illa una vel plures que comparebit
coram notario dicto et iuraverit et fideiussores pre-
stabit ut supra est scriptum. Et si qua persona
contra fecerit in 100 s. den. pro qualibet persona et vice
qualibet communi Fulginei committat pro capitulo superdictum. Et
officialis capituli dicta teneatur inquirere et indagare
diligenter ad ... pro illis qui vinum vendentes
in forum stare si persona aliqua vel aliqui stantes
ad vendendum seu mensurandum vinum in aliqua
taberna nisi tantum illa vel ille quibus concessum est apo-
dixa et prestassent sacramentum et fideiussores predictos in-
titulo iuxta. ¶ Item quod nulla persona que vinum ven-
dat debeat ipsum vinum vendere nec mensurare cum
biccheriis seu aliis vasis vel mensuris nisi cum sup-
dictis mensuris sigillatis et adiustatis tantum ut ...
dictis mensuris ... tam emptor quam venditor
debebit. Et qui contrafecerit committat communi Ful-
ginei libr. den. pro qualibet persona qui contrafecerit
gineo committat vice qualibet pro capitulo dictum.
¶ Item quod nulla persona cuiuscumque condicionis existat
audeat vel presumat hec contra mensuras seu
vasa sigillatas non adiustatas vel iusta vel non ad
iusta seu aliquo modo falsas vel falsa nec cum ipsis
vendere. Et si qua persona contrafecerit in xxv libr. den.
communi Fulginei pro superdictum capitulo vice qualibet committat
pro qualibet mensura seu vase proximo scripto. ¶ Item
quod quicumque daret alicui tabernario seu vinum ven-
denti aliquid pinguis occasione vini recepti seu habi-
ti post mensuram requisitionem seu recollectionem ipse
pinguioris non recolligeret quod sit licitum tabernario seu
vinum vendenti ipsum pinguis vendere pro suo libito
voluntatis capitulo aliquo non obstante quod in contrarium
loqueretur. ¶ Item quod quilibet tabernarius seu vinum ven-
dens ad minutum teneatur et debeat hec esse tenere
in sua taberna seu loco in quo vinum venderet abundan-
tiam vasorum seu biccheriorum nec non actorum mi-
gnatellorum adeo et taliter quod euntes ad ipsam tab-
ernam seu locum in quo ipsum vinum venditur ab aliis
personis ipsa vasa et cetera aut gavatellum vel gava-
tellos ad bibendum non habeant mathariam conquirendi
vel querelandi pena x s. den. in quibus dicto communi pro capitulo
dicta puniatur qui contrafaciens vice qualibet et veniat
in communi Fulginei. ¶ Item quod quicumque fregerit alicui
vinum vendenti aliquid vas sigillatum in xx s. den.

Quod nulla persona mensuret vinum nisi illa cum qua recepta fuerit ... pena 100 s.

Quod vinum non mensuretur nisi cum ... mensuris adiustatis, pena contra emptorem et venditorem

Pena contra illos qui habent mensuras ... non adiustatas

Quod tabernarius possit vendere pinguis ... ab emente ... facta ...

habundantia vasorum ...

76v

coi fulginatis in emendatione dicta uasis predicto uinum uend
enti applicanda per eundem fractorem predictum capitule
committet. Si uero non sigillatum quis fregerit stu
diose soluat coi predicto .v. s. den. et emendet uas fra
ctum illi qui ipsum uinum uenderet ¶ Item quod postquam
in aliqua domo uinum unius uegetis seu carrati in
ceptum fuerit uendi durante uenditione ipsius ui
ni predicta nulla persona possit nec debeat aliud
uinum uendere in eadem domo pena .xx. s. den. in
quibus contrafaciens incidat qualibet coi fulginatis per dictum capitule
committet ¶ Item quod nullus tabernarius aut persona
alia uinum uendens ad minutum possit nec de
beat ponere seu portare bancam uel parapectum
tam ante hostium taberne adeo quod non possit quilibet ta
bernam ipsam intrare pena .xx. s. den. in quibus contra
faciens dicto coi debeat committere per capitule predictum
¶ Item quod nulla persona ciuitatis fulginatis uel comitatus
possit nec debeat in ipsa ciuitate uendere
fictum positum uini nostratis ultra .xx. den. pro quolibet
petittum et petittum uini forenses ultra .xxx. den. pro quo
libet. Et si qua persona contrafecerit in .xxv. libr. den.
coi fulginatis per capitule super dictum ponitur committet.
¶ Teneatur et debeat quelibet persona que uinum uen
dit ad minutum in ciuitate predicta et comitatu et districtu
uendere ipsum uinum purum et sine mistura aliqua
atque fraude et maxime mistura aque et si quis contra
fecerit in .25. libr. den. incidat qualibet per dictum capitule
coi predicto debeat committere. ¶ Item quod quilibet sit ha
bitator in ciuitate fulginatis et comitatu et districtu uinum uen
dere ad minutum cum mensuris iustis ac sigillatis
sigillo capitanei populi ciuitatis predicte toto anno non
obstante si sigillata non essent sigillo alterius ca
pitanei preteriti succedentis durante dicto anno
¶ Item quod quicumque uendet mustum ad canale te
neatur et debeat ipsum mustum ad domum empto
ris suis expensis deferre seu deferri facere non
obstante si in ipsa emptione musti dictum uel expres
sum non esset. Et potestas seu capitaneus teneatur pri
ma die kalendarum mensis septembris predicta facere ba
niri ut uenditores et emptores dicti musti et alie
persone sciant. ¶ Item quod quilibet qui uinum uendit
forense teneatur ipsum uinum habere et tenere in ue
gete seu carrato et non in barilibus pena et bano
100 s. den. In quibus si quis fecerit per dictum capitule dicto
coi debeat committere. Et capitaneus populi dicte ciuitatis

fulg. iudicio meo et pena 100 libr. den. de suo salario teneatur et debeat qualibet die durante tempore sui re-
giminis mittere unum ex suis notariis ad inquirendum
et indagandum per illos qui contrafecerint contra formam presentis
cap. et in fine in eo. Et quos invenerit culpabiles
puniat et condemnet communi predicto in penis ut supradictum est
scriptum. ¶ Item statuimus et firmamus quod super premis-
sis vel aliquo premissorum aut commissionem vel suspensi-
onem aliquam per ea predicta per potestatem aut confalonerium non
possit fieri permissio seu ordinamentum nec licentia dari
et si fieret vel daretur non valeat
in derogationem huius cap. Et si fieret vel daretur non valeat
contra formam presentis cap. ¶ Item quod quilibet tabernarius seu
alius persona teneatur et
in vinum vendens ad minutum alicui persone teneatur et
debeat trahere saldare rationem dicti vini venditi cum
illa persona cui fuisset vel fuerit datum vinum .i. [illegible] dies
et computandos a die facte venditionis dicti vini. Et
computandos a die facte venditionis dicti vini et talis persona cui fuerit
solvere integre cum effectu dicte tali persone cui fuerit
ipsum vinum venditum secundum saldationem dicte rationis. Et
capitulis predicte aliis teneatur et debeat iudicio meo
et pena 25 libr. den. de suo salario incontinenti secundum
tempus tarditatis ad petitionem cuiuscumque petentis cogere
dictos tabernarios qui vinum ipsum vendidissent contra-
dictos et personas que ut illi cui fuerit ipsum vinum venditum
et per sententiam ad integram solutionem faciendam illi tali
persone cui fuerit vinum predictum venditum totius
pretii ipsius vini et ponendam et saldandam ra-
tionem cum eo cui fuerit vinum predictum. Et predicta
omnia et singula facere et exequi teneatur capitulis et
potestas supradictus iudicio meo de facto sine aliqua
petitione seu facti narratione. Et si quem taberna-
rium seu vinum alicui vendentem invenerit facien-
tem contra predicta vel aliquid predictorum in 100 sol. den. communi
fulg. puniatur de facto et condempnet. ¶ Item quod omnes et
singule persone que tenent barilles ad exferrandum
teneantur et debeant pena 100 sol. den. pro quolibet vel
qualibet contrafacientes habere et tenere scuthias sigilla-
tas sigillo communis fulg. et capaces 30 pitittorum et non
plures quantum et possit capacitas sacchettarum et
barilium secundum presentationem faciendam per sigillatores dictorum
barilium. Et cuilibet liceat habere et tenere duas
sacchettas vel scuthias modo quo supra sigillatas ad
exferrandum. ¶ Item quod nulla persona possit nec
debeat lavare seu stracquare cantum seu cantos
cuppam seu cuppas gavatellum seu gavatellos
vel aliquid aliud vas cum vino pena duorum sol. den.
qui de facto per notarium cap. qui ... vadit seu ri-
matur per tabernas debeant auferri. Et quilibet

tabernarius continue teneat et debeat aquam competentem
habere ad tabernam, et non debeat habere nec tenere ali-
quam anforam seu broccham vacuam bacam in qua
vinum venderet. Sed cum aliqua quantitate aque ad hoc
ut homines possint commode habere de illa ad corrigendum et dige-
rendum pena v s. den. pro qualibet contrafaciente et inve-
qualibet qui de facto predictum non tollat eidem et
mictant in cappium comunis predicti. Et hoc capitulum
ponatur totum prout jacet et bandiatur per loca so-
lita civitatis predicte ut homines sciant. ¶ Item quod camera-
rius comunis teneat expensis comunis predicti facere duas
brocchas de ferro unam adiustatam et sigillatam
sigillo comunis Fulginei capacitatis .xv. pitittorum et
aliam .xij. brocchartum ab oleo et ipsas tenere in camera
dicti comunis. ¶ Item quod nulla persona possit nec debe-
at habere vinum forense ad vendendum in aliqua
domo civitatis Fulginei in qua esset vinum nostratum
ad penam x libr. den. pro qualibet contrafacientem et inve-
qualibet quotiens de facto contra supradictum capitulum inveniret
eidem. ¶ De suprastitibus eligendis super terminatione et
directiva alvei fluminis Topini — R. 155.

Item dicimus et ordinamus quod potestas pro tempore existens civitatis
Fulginei in tertio mense regiminis sui teneatur et debeant alve-
um aque fluminis Topini terminari facere per tres
suprastites eligendos per potestatem predictum ex terminis
in qualibet parte expensis adiacentium a portis et
in qualibet parte ... intus decursus fluminis nulla fiat no-
terminis intus decursum fluminis, solvat nomine banni xxv libr.
... Et quilibet possit contrafacientem accusare et habeat medietatem
den. ¶ Et quilibet suprastites supradicti teneantur et debeant manu-
tenere bannum. ¶ Et suprastites supradicti teneantur facere dictum alveum
tenere et manutenere facere et actari facere dictum alveum
et ripas ipsius alvei prout et sicut eis videbitur pro meliori dicti operis
expensis hominum adiacentium et aliorum quibus sunt in porta
... pro emendatione terrarum devastatarum per dictum alveum ...
... et suprastites supradicti debeant esse qua-
tuor civitatis Fulginei ... Et suprastites supradicti debeant esse qua-
tuor, scilicet de planitie duo ex una parte fluminis et duo
ab alia parte dicti fluminis. ¶ Qui suprastites teneantur et debeant
manutenere ripas alvei et actari facere dictum alveum.
¶ Et quelibet persona teneatur et debeat obedire dictis sup-
stitibus, qui potestatem habeant penas et banna imponendi
usque in quantitate 100 s. den. ¶ Et ipsas penas ipsa banna
exigendi de facto a contrafacientibus, eo modo quo eis videbitur, et
ipsas penas in dicto opere convertendi, ut eis melius fuerit
visum. ¶ Et quod potestas teneatur eligere suprastites supra-

Marginal notes (left):

Vide in statuto R. 199 ... statuto comunis lib. 3 R. 32

¶ Statuto comunis de ... iuri ... ad ma... camerarii comunis Fulginei.

Marginal notes (right):

Et tabernarius habeat de aqua super bancha sufficientem

Et vinum forense non ... in qua sit vinum nostratum pena x libr.

Nota de directione et aliis quibus sunt in porta ...

Suprastites possunt penas imponere usque in 100 s. ... statuto comunis lib. 3 R. 32 ... x s. pro qualibet vice.

Et qui homines extra carrerias [?] ... et alii habitantes in planitie ... sint et arbitrio debeant adiacentes ... hic statutum ... attendenda ... [illegible] ... Et quod non facit quod statutum committit arbitrio ... boni viri et aliter non potest ... ad respondendum ... Et ideo tales habitantes declarare qui sint adiacentes debent ... dispositioni ... statuto ... culpa ... tenerent ... declarantia ... qui recipiunt utilitatem et dampnum ... statuto ... 199 ... et in aliis locis ... non recipiunt ... ut patet ... 27.

Quod homines qui tenentur actare ripas Topini.

dicta forma, et dicto opere fieri faciendo infra viii dies a festo beati Feliciani in antea, ad petitionem cuiuscumque petentis, ad penam 50 librarum denariorum communi Fulginei applicandam. Et quod homines qui habitant ab oriente et extra dicti fluminis teneantur manutenere et actare ripas dicti fluminis. Et hoc intelligatur de illis qui habitant a ponte Fulginei extra. Et quod dicti superstites teneantur predicta executioni mandare, pena 25 librarum denariorum communi Fulginei applicanda. ¶ Item quod ... dicti comitatus qui ... in dicto ... et pena 100 librarum denariorum teneatur et debeat ad petitionem cuiuscumque petentis tantum facere et curare quod alveum fluminis Topini a ponte Cavallo usque ad pontem Sancti Marini dirigatur, fodiatur et actetur, ita quod aqua eiusdem fluminis dirigat et recte vadat et labat per alveum in ipsum locum et in alveum ipsum et locum, prout melius fieri potuerit, expensis adiacentium et utilitates ex ipsa directura et actatura percipientium. Et quod per ipso opere ematur terrenum novum quale pro directura eiusdem alvei ab illis personis qui tenent iuxta dictum alveum expensis dictorum hominum ex dicto opere utile percipientium in iusto pretio declarando per tres ... tres homines. Et ad hoc ut dictum opus melius executioni mandetur dicta potestas sub pena predicta teneatur eligere tres bonos homines, scilicet unum pro quolibet terzerio, qui superstites sint dicto operi infra octo dies postquam perfectum fuerit; qui superstites habeant liberum arbitrium et potestatem faciendi fieri dictum opus et omnia et singula spectantia ad perfectionem ipsius. Et quilibet teneatur et debeat obtemperare et obedire mandatis ipsorum superstitum que fecerint pro expeditione operis supradicti. ¶ Item quod dicti adiacentes sint et esse intelligantur illi qui per dictos tres bonos homines una cum prioribus populi dicte civitatis et aliis quos ad hec habere voluerit fuerint declarati.

No.

Quod dirigatur flumen a ponte Cavallo ad pontem Sancti Marini et ematur terrenum expensis adiacentium et utilitatem percipientium.

Qui sint intelligantur adiacentes ... 199 ... intelligi et ... de ...

¶ Quod baiuli clare faciant citationes — R[ubrica] 156.

Item dicimus et ordinamus quod quilibet baiulus curie civitatis Fulginei in citationibus sibi commissis ab officialibus et iudicibus dicte civitatis et aliis singulis occurrentibus sibi fieri in eorum officio teneantur et debeant in dicto ... fidem et legalitatem et ipsas citationes clare et aperte ac publice facere dictantis [?] nomen ... et declarare ... petitionem citantis et ... nominare coram quo iudice vel notario aut alio officiali

talis citati.

tales citatur debeant supra. Et si contrafecerint solvat de suo
x. sol. den. vice qualibet. Et si appareret quod talis ci-
tatio aliter esset facta ipsa citatio non valeat et habeatur
pro non facta et talis publicus bannitor pro frauda et
dolo commissis acriter puniatur prout videbitur potesta-
tis vel iudicis. Et ad hoc ut banniti predicti clarius pos-
sint ipsas citationes facere et referre potestates pro tempore
existentes fulginei teneantur depingi facere super porta
quae est ad banchas communis fulginei aliqua signa cla-
ra et manifesta quae per ipsos bannitos in corpore citationibus
deferantur. Et dicant tenore coram tali iudice ad
cuius bancum depictum est tale signum et ita scribi
teneantur notarii. Et nullus dictorum bannitorum audeat
aut vel presumat in suis sive capputiis portare alia
aliqua signa nisi tantum signa sua ad arma
dicti communis fulginei videlicet lilium in rede nec aliquis officia-
lis dicti communis in ipsis in suis sive capputiis faciat
aliqua arma poni nisi signum predictum pena et
banno 100 libr. den. in quibus contrafaciens sit condemnatus.
Et insuper
omnes ipsi qui debeant ponitur ad minus vi. et omnia singula capitula et ordinamenta de ce-
teris
predictam in statuto communis fulginei tractantia de officio bannitorum
et illa valere volumus ac si in presenti statuto essent ap-
posita et descripta

De committentibus maleficia et volentibus

tertia communis fulginei quoniam — — R. 157.

Item dicimus et ordinamus ad conterrendum per-
fidiam et protervam superbiam filiorum iniqui-
tatis qui consueverunt in terra ponere seditiones
et scandala suscitare maleficia et excellenta (?) contra
solutam comunitatis fulginei committere et fecerunt per
transitum tempus. Et si aliqua persona que nollet
seu non posset in tenuta communis fulginei et cotum offician
cum ipsi communis civilitet et criminaliter quoniam commi-
terit seu commiserit fecerit aliquod maleficium facinus
vel delictum per ipsum vel frater et alii consanguinei
ipsius usque in tertium gradum presumat fecisse seu
contra (?) ipsius commisisse vel committi vel fieri fecisse. Et
potestas et iudex ipsius terre teneantur et debeant pro
posse et pena 500 libr. den. de suo salario etiam contra
ipsum in qua procedens delinquens deberet condemnari, et
tunc in qua ... contrario communis fulginei aperte fuit vel cum
lu facere contrario communis fulginei. Et preterea dictus talis
consanguineus usque in tertium gradum
qui non potuerint seu voluerint in tenuta communis fulginei
civiliter et criminaliter quoniam fecerit aliquibus esse pos-
sint ledi capi et in iniuriam vel committi in persona et
rebus dummodo eumdem non occidant. Et si aliquis

Passus super offendentem talem et ultra ipso iure et quicquid super eo ex inde secutum valeret

Quod ille qui non potest esse non ultra cum communi Fulgineo quietem non audiat in iure civili vel criminali et actio eius valeat licet penitus non

offitialis civitatis Fulginei perderet et quicumque nomine quecumque qui offenderet lederet caperet vel mina-
-aret homines quecumque qui nollet seu non
possit in dicta civitate et comitatu quiescere
potestas passus et si ma contigerit et eo ipso
ius non valeant ipso iure licet nunc processo-
res rata et nullius valoris penitus habeatur. Et
idem talis qui nollet seu non possit in dicta civitate
dicta civitate et comitatu quiescere in iure civili vel
criminali nulla tenus audiatur. Et quicquid per ipso
contra ipsum petitus fieret vel agitaret malig-
-nitatem ipso iure non valeat ipso
civitas communis Fulginei civitatis petentis capitaneus non valeat ipso
iure. Et si potestas aut iudices predicta fuerint negli-
gentes et predicta omnia effectui non mandaverint per sy-
ndicum predicta civitate. 500. librarum denariorum penitus
nihil dicti communis in dicta quantitate et sint exbanditi dicti communis et
debeant condemnari et ipso sint exbanditi dicti communis et
depingantur pro exbanditis in facie et in facie
pallatii dicti communis Fulginei cum nominibus eorum ad petitionem
cuiuscumque petentis. Et ille vel illi qui tale bannum
seu penam solverit vel solverint et nunc permit-
et tunc civitatis predicta capitaneus habeat vel habeant hoc
tamen et potatores intrandi et appellandi comitatu et co-
potatores possidendi bonorum illius seu illorum qui ma-
lefitium seu delictum commiserint in qua comitatu et
possidenti potestas et capitaneus et potestas predicti civitatis Fulginei in
comitato defendere et tueri dicto tenentur et debeant
Et in predicto offitio potestatis in orto dicti ... eodem
potati dicti capitaneus et potestas tenentur per dictum
potati dicti ... diminutione aliqua debeant
in nominibus et per omnia sine diminutione aliqua debeant
observare sub pena in dicto statuto contenta. Et et tempore quo
intrat potestas predictus debeat et tenentur ... illi
qui computabit sacramentum ... dicti potati ... per
capitaneum computet atque narret in dicto ... et ...
... observet predicta sit suspensus ... per
Et deinde protestationem ... dictorum ... te-
neantur et debeant dare et assignare sindicos
notarios aut rationatores qui sindicabit eundem
potatorem dicto tempore ad penam 100 librarum denariorum de quo ...
... debeant sindicari.

Pena et consilium ... non observatur ... statuto

De ponte cintisimorum actando — 158

Item statuimus et presenti statuto firmamus pro ha-
bilitate hominum civitatis et districtus Fulginei et
etiam aliorum quod pons cintisimus actetur et actari
debeat per homines adiacentes ipsi ponti ... et penes

[illegible]

79v

S. P.

hominum civitatis fulginei et comitatus residentium civitatis fulginei
ne strata qua itur camerinum et pro homines qui stant et mo
rantur in dicta strata ab utraque parte sive in villa sisti
ni in castro collis floreni in villa collis villa palis
et villa turris super sanctum Johannem in villa prezolis
sancti marcelli villa tegii pulvisiani villa sucisoe
villa strongiani et aliis singulis villis adiacentibus pro
declaratione facienda pro dictos potestatem capitaneum dicte civitatis
nec non pro homines dicte vallis topini qui sunt cives fo
renses civitatis. Et capitaneus capitaneus dicte civitatis teneatur et debeat
in suo principio sui regiminis in dicto mense et pena C
libr. den. facere fieri saloniatam et coadunationem lapidum
et alia necessaria facienda pro dicto opere in loco predicto. Et cal
cina necessaria in dicto opere detur pro comuni fulginei et pro consilium
comunis eiusdem ordinet et fiat unus superstes ad hoc ut
idem opus procedat et debitum sumat effectum.

De via facienda a ponte Centesimorum inferius versus ℞ 159
civitatem fulginei

Item dicimus et ordinamus quod via que venit a civitate
[illegible] ad pontem Centesimorum et abinde inferius
usque ad villam Prezolis quia in locis pluribus est devia
strata per pluvias et ruinas aque fluminis topini et ex
stantes per ipsam viam cum bestiis salmis et sine trans
sire commode non possunt. Actetur et fiat et fieri debeat
et reactari ipsa via a ponte Centesimorum inferius usque ad
villam Prezolis ut est dictum. Et fiat dicta via pro locis
minus dapnosis et pro homines adiacentes et ex personis
ipsorum ad incontrum dicto operi prout indebite nomosinis
[illegible] nostris incantamento teneantur et debeant pena
XXV libr. den. de suo salario conveniare dicto operi homines adiacen
tes et ipsam viam fieri facere hic ad calonnas inst[illegible]
maximum proximum venturum pro locis per quas sibi melius visum
fuerit. Et si dictus noster in predictis fuerit negligens
vel predicta infra dictum tempus non duxerit ad effectum in
pena predicta pro sindicum comunis fulginei ipso iure debeat condepn
nari. Item predictus noster addimus pena teneatur
actari facere a capite dicti pontis versus vallem
topini pro homines dicto operi adiacentes ut melius ac
fortius fieri poterit ita quod venientes et redeuntes
per dictam viam cum bestiis et sine bestiis libere venire et
redire possint. Et hoc fieri debeat et executioni
mandari infra tempus predictum.

De elimosina danda in opere ecclesie beati augustini ℞ 160

Item dicimus et ordinamus ad honorem et reve
rentiam omnipotentis dei et beate marie virginis matris
eius et beati augustini doctoris ecclesie quod camerarius comunis fulginei

Nota quod homines vallis topini
[illegible] cives [illegible]

80R

de pecunia camere ipsius communis predicti teneantur et debeant
dare et expendere more et pope (?) dicte ecclesie beati Agu-
stini de Fulgineo anno quolibet instanti in quinquaginta
libras denariorum ad hoc ut opus dicte ecclesie perficiatur et opta-
tum sumat effectum. Et ut omnipotens deus mere-
go eius mater Maria et beatus Augustinus predictus conservet
dictam civitatem Fulginei ac populum et comune eiusdem in sta-
tu salutis prosperitatis et pacis.

De oleo non extrahendo de civitate Fulginei — R(ubrica) 161

Vide statutum ... [margin]

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona au-
deat vel presumat extrahere de civitate Fulginei vel eius
districtu oleum sine apodixa dominorum priorum populi civi-
tatis Fulginei. Et qui contrafecerit in x. libr. den. comuni Fulginei
condempnetur et perdat salmam et bestiam. Et quilibet possit
contrafacientem accusare et habeat medietatem banni.

De bonis rebellium et proditorum comunis Fulginei — R(ubrica) 162

Item dicimus et ordinamus quod quicumque tenet domum ter-
ram vineam pratum silvam vel quamcumque aliam possessionem seu
aliquid aliud de bonis exbanditorum et rebellium comunis Fulginei tene-
antur et debeant ipsi comuni et camerario ipsius comunis pro ipso comuni recipienti
restituere ipsam possessionem cum omnibus et singulis fructibus perceptis et
percipiendis de ipsa possessione seu de ipsis possessionibus qua vel quas te-
nuisset a tempore quo habuerunt usque ad tempus restitutionis et
consignationis ipsarum infra x. dies postquam banditum fuerit
mandatum. Et bona presumantur et habeantur fuisse de bonis
ipsorum rebellium si ipsa tenebant et possidebant tempore expu-
lsionis ipsorum vel alius nomine ipsorum vel in ipsorum suarum (?) non
obstantibus aliquibus simulatis processibus et scripturis factis
et latis per quascumque personas per dominum Obdonem (?) olim sin-
dicum dicti comunis et dominum Johannem Galdolfini de Fabria-
no olim vicarium in dicta civitate Fulginei vel per quemcumque
alium officialem civitatis predicte que omnia acta et scriptu-
re lata et facta sunt cassa et vana et penitus et [illegible]
et nullius valoris et facta in fraudem comunis predicti civitatis
predicte cassa habeantur ac et intelligantur. Quibus non ob-
stantibus tenentes et possidentes de ipsis bonis possint
et debeant constringere seu constringi facere et compelli ad
restitutionem ipsorum bonorum cum fructibus in perceptis. Et
capitaneus civitatis predicte qui pro tempore fuerit per se vel vicarium (?) et
pena 500 libr. de suo salario teneatur hoc banniri
facere infra x. dies a principio sui regiminis ut homines sciant
teneantur et similiter contra omnes possidentes et tenentes

Quod bona exbanditorum et rebellium cum fructibus restituantur [margin]

Quod bona presumantur fuisse de bonis rebellium. [margin]

Quod capitaneus faciat ... [illegible] [margin]

de bonis et possessionibus supradictis ipsos compellere et constringere
in persona et rebus usque ad integram restitutionem et
reassignationem ipsarum rerum et fructuum Et super ipsis
faciendis auctoritate presentis capituli liberum arbitrium habeant
procedendi et penas quas voluerint imponendi et exigendi
quibus modis et forma sibi eis videbitur faciendum. Qui officiales
predicta capitula dicti comunis in recto possent pena .500. librarum
denariorum et privationis sui officii teneantur et debeant effectui
mandare infra quatuor menses a principio sui officii. Et si in pre-
dictis fuerint negligentes vel non effectui demandarent ultra
sit condempnatus per sindicos dicti comunis in penis predictis et
fulginei apprehendendus et ipso facto sit infamis et ut banditus de-
dicti comunis et depingatur pro bandito et rebelle [illegible]
in fronte dicti comunis in facie palatii dicti comunis fulginei. Et quicumque
advocatus vel procurator vel quilibet alia persona
coram ipso pro aliquo ipsorum tenentium de ipsis bonis ad-
vocaret rogaret diceret vel postularet vel aliter faceret
in .xxv. libris denariorum ipso facto pertinens comuni per ipsum sy-
ndicum eligendum. Et si aliqua persona que nollet
vel non posset in curia comunis fulginei et coram ipso judice
qui teneret de ipsis bonis proximiores consanguinei ipsi presu-
mantur et intelligantur tenere et possidere et cognoscere
Et nihilominus eos perdat usque ad integram restitutionem
nominatarum possessionum et fructuum et ad condempnationem
exigendam et faciendam pro dicto comuni fulginei. Et salvo et
reservato quod non intelligatur contra illos qui nominati
fuerunt in consilio credentie comunis predicti tempore potesta-
tis nobilis viri [illegible] domini [illegible] et quibus concedit
omnes sint bonos viros ad hoc specialiter positos et de-
tos pro condempnationibus eorum factis contra eos tempore [illegible]
[illegible] fuerunt possessiones aliqua assignate et
restitute de quibus nolumus per presens capitulum derogari. Et
salvo quod si per aliquod monasterium monialium aliquid teneret
de ipsis bonis pro relicto ipsi monasterio [illegible] vel aliarum monialium
ipsi monasterio per dominam maximam uxorem olim leonardi filippi
manentis quod presens capitulum se non extendat ad ipsum legatum
Item et singuli de comunis fulginei vel districtus qui post
exitum dicti corradi [illegible] sequacium de dicta civitate fulginei
fuerunt exbanditi vel condempnati pro aliquo maleficio. Et adhuc
sunt cum supradicto corrado vel sequacibus suis aut extra
civitatem et rebellibus dicti comunis contra dictum comunem fulginei vel
equitaverunt vel venerunt in districtu fulginei contra offendendi
habeantur pro banditis et proditoribus dicti comunis fulginei. Et omnia
ipsorum bona veniant in comuni sicut alia bona dicti
corradi et aliorum rebellium. Et intelligantur et fiant de bonis
aliorum filiorum et nepotum filii [illegible] bonorum ipsorum et

Pena advocantis [illegible] rebellium vel procurantis etc. |157

Nallius [illegible]

[illegible] quae noluerit vel non possit [illegible] fulginei [illegible]
vide capitula 112. 152. 157.
et capitula 220 et [illegible] 13 et 174 [illegible] et [illegible]

ꝯfinalibus ex ipsis propter ¶ Item quod nulla persona possit
post mandatum sibi factum de bonis et rebus predictis
ipsa transmigrauerit, uel post transmigrationem factam cum
de ipsis bonis et rebus audeat uel presumat contrarietatem
inuentarium uel possessionem illorum heredum uel aliorum ipsorum Et
si quis contra fecerit in 200 libr den. communi Fulginei condempnetur
Et nihilominus ipsa tenuta et possessio procedat. Et quod
dictus capitaneus populi quolibet mense teneatur et debeat inde
inquirere et contrafacientes inquisitione facere et quos inuenerit
culpabiles punire et condempnare et condempnationem exigere
Et si in predictis uel aliquo predictorum capitaneus predictus ne-
gligens fuerit uel remissus in 200 libr den. communi Fulginei
condempnetur Et quod predictis nulla absolute peteri possit in
consilio uel arengha Et si fieret non ualeat ipso iure Et
quicumque aliquid ius emerit seu emptionem fecerit de ipsis
bonis et quod predictum commune Fulginei possideret seu apprehenderet
emptionem fecisset uel emisset quocumque tempore in 200 librarum
communi Fulginei condempnetur Et capitaneus teneatur de predictis inqui-
rere et inquisitionem facere et quos inuenerit culpa-
biles in predictis penis punire et condempnare. ¶ Et si ali-
quis processus fieret contra aliquem pro aliquo officio communis Ful-
ginei occasione ipsorum bonorum et occasione illius processus
ille contra quem fieret eidem officiali in aliqua [illegible] — Pena quadrupli.
seu fecerit dicto uel facto quadruplum soluere teneatur quod
si dixisset seu fecisset alteri officiali dicti communis Et quod
dicta et sequenda [illegible] admandanda potestas capitaneus et
potestas populi communis predicti et officiales ipsi et ipsorum quilibet
teneantur et debeant assistere et fauere predictis pro posse
adiutorium et fauorem sub pena 100 libr den. pro quo
libet ipsorum in quibus fuerint negligentes et extiterint uel remi-
ssi pro sindicum dicti communis ipsi communi debeant condempnari Et hoc capitulum
sit praecisum in quolibet parte sui cui nullum aliud capitulum
sit [illegible] contradicat uel possit in aliquo derogari
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
gate. Itaque quod contenta in dicto capitulo sint non extendantur
nec locum habeant in bonis et rebus dictorum rebellium et
et banditorum uenditis aliquibus de Fulginei pro syndicum communis
predicti.

¶ De castro Cantelle construendo — Fo 163

Item dicimus et ordinamus pro conseruatione et augumentatione
iurisdictionis communis Fulginei ac bono statu communis
antedicti quod potestas capitaneus et potestas populi communis Fulginei
qui pro tempore fuerint ad officia dicti communis mandato teneantur
et debeant tale facere et curare in principio eorum regiminis
quod fiat in dicti nomine communis quoddam receptaculum et habitaculum
in summitate montis seu podii Cantelle [illegible]

81v

et distructus sit, ita quod homines villarum et locorum stare quolibet tempore ibi morari valeant ac etiam habitare. Et dictus locus actetur et fortificetur prout melius fortius et utilius videbitur dominis et dicto consilio populi dicte civitatis convenire ac hominibus ad ea venientibus supradictis. Et hoc perfici debeat infra quattuor menses a principio regiminis potestatis et capitanei predictorum sub pena quingentarum librarum denariorum et ipsorum salario, in quibus si negligentes fuerint pro quolibet eorum casu comunis dicti debeant condempnari. Et capitulum populi dicte civitatis in eorum presentia sub dictis [illegible] nec [illegible] officii teneatur dictum capitulum legi facere in consilio populi et rectorum artium dicte civitatis. Et simul in [illegible] eis potest cum ipso teneatur ita et taliter [illegible] et quod dictum capitulum et omnia in ipso contenta [illegible] executioni mandentur [illegible] consilium fuerit [illegible] bilitum. Et quicumque contra predictam formam aliquid dicere vel arengare presumpserit in quingentis libris denariorum comuni Fulginei condempnetur. Et nulla suspensio vel prorogatio propter predicta fieri vel ordinari possit quin predictum terminum omnia supradicta executioni mandentur ut supra est scriptum. Et [illegible] capitulum populi teneatur inquirere contra omnem personam que contra dictam formam dicere vel arengare presumpserit. Et ipsum condempnare et exigere penam predictam.

De cavallata per comune Fulginei imponenda — Rubrica 164

Item dicimus et ordinamus ad conservationem et defensionem ac augumentum pacifici presentis status civitatis Fulginei quod cavallata per comune Fulginei pro anno proximo futuro incipienda in kalendis mensis novembris proximi accessuri imponatur et ponatur et imponi debeat cum deo et iustitia ita quod in debito numero fiat [illegible] sed quelibet persona libera et apta pro ea sibi contingente solvat [illegible] quam ad [illegible] comunis, et hec ponatur in consilio dicte civitatis prima die vel secunda kalendarum mensis augusti ante dictas kalendas novembris. Et omnia et singula supradicta et circa predicta fiant bona fide remotis odio amore timore pretio ac precibus et consideratis sufficientiis personarum [illegible] et facere diligenter secundum formam stantiamenti consilii populi et rectorum artium civitatis Fulginei olim facti et scripti manu ser Bartoli de Amelio notarii reformationum dicte civitatis quod forma data servari debeat secundum bonam formam et puram intentionem et omni modo et via quibus melius servari potest. Et non [illegible] sit et esse debeant secundum provisionem dominorum priorum et consilii sapientum ipsorum consideratis temporibus et conditionibus [illegible] salvo in dicta reformatione ordinato vel ordinando secundum et prout per consilium populi supradictum et [illegible] ordinatum.

De hys qui non possunt esse baiuli — R. 165

Item dicimus et ordinamus quod nullus qui exercuit
aliquam artem et exercet in ipsa arte in civitate
Fulginei vel districtu a tribus annis citra et per ipsum tempus
continue vel alterius bona sunt in appretio dicti comunis extima-
ta vel valuerint 400 libr. den. et ab inde supra ad offitium
baylie nullatenus admictatur vel recipiatur. Et si eli-
geretur talis electio non valeat sed ipso facto sit cassa et
nullius valoris ac momenti.

**De tempore pulsationis prime cam-
pane magne comunis ad laudes quibus teneatur dicere pater noster** — R. 166.

Item dicimus et ordinamus ad laudem honorem
et reverentiam omnipotentis dei et beate marie vir-
ginis matris eius et beati feliciani martiris et ut ipse
deus et beata virgo predicta et beatus felicianus martir
conservent civitatem Fulginei et comune et populum universaliter et
eorum in prosperitate et salute animarum et corporum ipsorum
et populum totum liberare dignetur ab omni adver-
sitate et periculo quod quilibet civis Fulginei et districtus
semper quando pulsatur prima campana magna dicti comunis
ad laudes teneatur et debeat genuflectere et cum
flexis genibus vel saltem de capite discoperto dicere pater noster cum ave
maria. Et si quis contrafecerit in v sol. den. comuni Fulginei
condempnetur. Et quilibet possit contrafacientes accusare et
habeat medietatem banni et nomen accusatoris teneatur
secretum.

De hys qui in priores iniuriam irrogaverint — R. 167

Item dicimus et ordinamus quod prout apparuit non nulli
cives Fulginei tamquam seminatores scandali
et comunis pacis et pacifici status inimici et zelato-
res nituntur et nisi sunt actenus contra priores populi dicte
civitatis Fulginei minas facere et verba proterva contra
eos. Et si quis civis Fulginei vel etiam aliunde dicto
vel facto aliquem qui fuisset prior populi dicte civitatis
vel erit in futurum tam in offitio constitutus vel post
exitum sui offitii quocumque et qualitercumque iniuriam i-
rrogaverit vel fieri fecerit in quadruplo puniatur
pene simplicis quam incurreret secundum formam statuti
si quem alium offenderet. Et alter puniatur et condempnetur
personaliter arbitrio dominorum potestatis et capitanei
considerato delicto et persona delinquentis. Et si occi-
deret aliquem qui fuisset vel fuerit prior dicti populi
capite puniatur ita quod omnino moriatur et hoc fiat infra
tertium diem post dictum homicidium commissum nec possit
pena tertium ... pene moriatur appellatione

[Left margin:] Pena offendentium per iniuriam illos qui fuissent de prioribus in quadruplum et ... personalis arbitraria potestatis et capitanei ... ad non ... arbitrium ... potestatis et capitanei ... [illegible] ... 4. et vide statutum ... 40. Et ... [illegible]

[Left margin:] Hic pro homicidio cum pena capitis et fit executio infra tertium diem a die malefitii commissi

8. p.

zemota. ¶ Item quod si aliqua persona cum eius dominus existat
irrogabit vel irrogaverit fecerit vel fecerit aliqua
iniuria in personam alicuius qui fuisset vel erit in
officio potestatus populi dicte civitatis aut post exitum
ipsius officii et ob talem iniuriam irrogatam vel
factam aut faciendam non comparuit vel non comparue-
rit legitime coram curia communis fulginei sed se substinuit
aut substinebit se exbandiri de dicta civitate fulginei
et districtus contumacie et condempnari quod dicta talis
persona sit exbandita et condempnata pro iniuria su-
pradicta possit realiter et personaliter offendi ac
et occidi a qualibus persona absque pena et banno et
nichilominus dicta talis persona exbandita et condempnata
et dicta predicta habeant pro rebelle et proditore communis predicti
et ut rebelles et proditores dicti communis tractentur omnibus
ac locum habeant contra eandem personam singula capi-
tula loquentia contra rebelles. ¶ Item quod potestas capitaneus
seu alius officialis quicumque dicte civitatis fulginei non possit
nec debeat contra aliquem qui offendisset aut occidisset
offenderit aut offendi fecerit aliquam personam exban-
ditam et condempnatam communis predicti occasione iniurie
illatas vel in faciende facte vel faciende personam p-
sonam in aliquem qui fuisset vel erit ad offitium
potestatus predicti fieri aliquis processus aut aliqua
condempnatio et si fieret non valeat ipso iure et
auctoritate presentis capituli sit cassus et cassetur nullius
valoris ¶ predicta locum habeant in presenti preterito et
futuro tempore. ¶ Item quod potestas et confalonerium populi di-
cte civitatis non possit providere seu aliquid ordi-
nare quod obstet seu tollat predicta aut aliquod predi-
ctorum et si fieret non valeat in hac parte. ¶ Item
quod nec potestas nec capitaneus nec alius officialis quicumque civitatis predicte
possit vel debeat aliquem ex prioribus supradictis ponere seu deti-
nere aut poni vel detineri facere in aliquo carcere vel loco
alio communis predicti si talis prior voluerit dare et dabit fideiussores
responsales ydoneos de parendo mandatis curie et dictorum rectorum com-
munalium et de parendo se ac solvendo ut debebit dum
seu ex forma statuti dicte civitatis. ¶ Salvo et reservato quod pro
debitis specialium personarum unusquisque ex dictis prioribus detineri
possit et rogari secundum formam statuti communis populi dicte civitatis ad
petitionem suorum creditorum. ¶ Item quod nullus ex prioribus sup-
dictis possit nec debeat rogari seu detineri in aliquo palatio
seu loco alio dicti communis occasione alicuius attestationis. Et hoc
post perfectum iuramentum et facta interrogatione super tali
attestatione ab ipso priore. ¶ Item quod quilibet qui fuit vel
erit prior populi dicte civitatis teneatur et debeat facere custodia
ad mandatum priorum populi dicte civitatis qui modo sunt in officio
vel erunt pro tempore. Et totiens et ubi requisiti de dictorum dominorum

Post offendi & occidi
alter
qui offenderit aliquem.

ipoꝝ voluntate ꝑcedet pena et bano arbitrio ipoꝝ
dnoꝝ poꝝ residentium auferenda. Et nullus ex pd
ictis qui sunt l'erit de ordine seu offo poꝝ pdcoꝝ
possit nec debeat gravari seu cogi ꝑ aliquem officia
lem dci cois fulgi ad custodiam dce civitatis faciendam
nocturnam vel diurnam nisi tm ut est dcum ꝑ dnos
potes ppli supra eis erit i vietu Et hoc capitlm sit
precisum cui nullum aliud capitulum am l' retro positum
dicat nec possit i aliquo derogari. ¶ Itẽ quod potes
ppli civitatis fulgi durantis eoꝝ offo et post possint
arma portare offensibilia et defensibilia ꝑ civitatem fulgi
ꝯ aliquo statu
tum l' districtum sub pena et bano capitulo in aliquo no
tam ppli quod cois qd in contrarium loqueret in aliquo non
obstantibus. Et possint et dci potes omnes i concordia exi
stentes durantis eoꝝ officio dare et concedere licentiam
oibus ꝑsonis quas eis videbunt fideles ꝑ bono statu et ho
noris cois et ppli dce civitatis fulgi arma offensiva et
defensiva ꝑ dcam civitatem et districtum portandi dicendo
etiam quod sub pena et bano cum apodixa ipoꝝ poꝝ ¶ Itẽ
volumus firmamus et dicimus statuentes quod potestas et
capitaneus ppli civitatis fulgi qui pro tempore fuerint et eoꝝ iudi
ces et officiales teneant et debeant precise inviolabiliter et
pena .500. librarum dn. ꝑ quolibet ipoꝝ de eoꝝ salario coi
fulgi applicanda predicta oia et singula i presenti capitulo ap
posita et descripta in quantum pertinet sui i legere atten
dere et observare et attendi et observari facere toto eoꝝ
tempore quo ipoꝝ posse. In qua pena si negligentes essent
fuerint vel remissi in observatione omnium premissoꝝ ꝑ sindi
cum dci cois ipi coi ille qui negligens fuerit vel rem
issus in premissis aut aliquo premissoꝝ debeat condemnari.
¶ Itẽ quod si aliquis qui sunt vel fuerint ad dcum officium
prioratus fuerit aut erit i ventus ire ꝑ dcam civi
tatem fulgi post tertium sonum campane cum lumine
vel singulo luminis non possit capi nec duci ad ali
quod palatium cois fulgi ꝑ aliquem officialem vel familia
rem dci cois Et quod ob dcam ire et inventionem ad
penam aliquam solvendam ipi coi minime teneantur li
ceat omnibus et singulis qui fuerint et erunt ad dic
tum officium prioratus ire ꝑ dcam civitatem fulgi post
dcum tertium sonum campane magne cois pdci cum
uno famulo domestico sibi aut cum uno ex suis
sanguineis dummodo i cedat cum lumine aut singulo
luminis sub pena et bano ¶ Itẽ quod nec potestas nec
capitaneus nec aliquis alius officialis dce civitatis fulgi
audeant vel presumat dare vel concedere alicui ꝑsone licen
tiam ferendi ꝑ dcam civitatem aliqua arma offensibilia
aut defensibilia. Et si daret aut concederet ipa li
centia et concessio ipso iure penitus careat et non valeat nec
teneant ipso iure et ex nunc cassa vana et irrita

Quod illi qui sunt de ordine potestatis possint arma portare

potestas cum concordia possit facere apodixam ... arma portandi et cetera

Pena officialium non observantium que supra continentur

Quod illi qui sunt de prioratu possint ire de nocte cum lumine per aliquod palatium ... et cetera

Quod officiales civitatis Fulg. non possint concedere licentiam portandi arma offensibilia et defensibilia ... et cetera

habeatur et ex nunc sit et sit nullius efficacie et valoris.

De hiis qui iniuriam dixerint alicui consiliatori — R. 168.

Item dicimus et ordinamus quod si aliquis attentaverit seu ausus fuerit aliquid iniuriare aut iniuriosum dicere seu dici facere aut facere seu fieri facere alicui persone que in aliquo consilio generali vel speciali comunis vel populi aut credentie seu in aliquo consilio rectorum vel sapientum aliquid dixerit vel arengaverit pro utilitate et statu vel comodo comunis vel populi dicte civitatis Fulginei et illud quod dixerit intelligatur esse utile pro comuni. Ad hoc ut quilibet dicere valeat velle suum solvat qualibet vice quadruplum illius quod solvere deberet pro forma aliorum statutorum si alicui alii dixerit seu dixisset vel fecerit seu dici vel fieri fecerit.

Quod potestas et capitaneus in eorum adventu deferant bravium offerenda ecclesie beati Feliciani — R. 169.

Item dicimus et ordinamus ad laudem et reverentiam omnipotentis dei et beate Marie virginis matris sue et beati Feliciani martiris capitis et protectoris civitatis Fulginei et habitantium in eadem quod quilibet potestas et capitaneus civitatis Fulginei in adventu ipsorum seu sui teneatur et debeat apportare ad ecclesiam beati Feliciani offerre et dare unum bonum bravium seu palium de sirico pulcrum et honorabile valoris ad minus 4 flor. auri. Et qui contrafecerit in 100 libr. den. pro syndicatu dicti comunis ipsi comuni debeat condempnari. Et camerarius dicti comunis teneatur et debeat retinere de salario contrafacientis valorem unius bravii seu pallii de sirico pulcri et honorabilis ut superius est expressum. Et ipsum valorem dare et concedere eidem ecclesie beati Feliciani vel ipsius sindico et procuratori pena 25 libr. den. in quibus comuni Fulginei si contrafecerit condempnetur. Et semper in electione potestarie et capitanie debeat poni et esse in ipsa electione expressum et declaratum ut predicta non ignorent. Dummodo bravium quod apportaverit capitaneus dicti populi detur et convertatur in opere ecclesie sancti Feliciani de novo in more et ... ne seu pretium vel extimatio ipsius bravii ... Et hoc capitaneus ... pena 100 libr. den. teneatur facere observari et converti bravia supradicta ut superius est scriptum.

De cancellario eligendo et eius notario — R. 170

Item dicimus et ordinamus quod potestas populi civitatis Fulginei qui pro tempore fuerit una cum consilio iustitie civitatis eiusdem cum illis quos ad hoc habere vo

luerit et ipse confalon(erius) una cum ipsis teneant et debe-
ant in dicto mense singulis sex mensibus eligere et vocare
unum bonum sufficientem et legalem cam(erarium) com(unis)
Fulg(inei). Et unum bonum et legalem et expertum notarium
qui sit et esse debeat notarius dicti cam(erarii) cum salario quod
ipsis dominis prioribus et confalonerio eligendis seu hin-
dis pro com(uni) placuerit et videbitur convenire. Et de
illo loco seu de aliis locis unde eis videbitur eligendos
quorum camerarii et notarii officium duret sex mensibus
et non ultra. Et quicquid in predictis et super ipsa electi-
one seu electionibus per dictos priores et confalonerium ac eli-
gendos pro com(uni) factum et ordinatum fuerit valeant
et teneant et plenam habeat roborem firmitatem ac si
factum esset in consilio populi et rectorum artium dicte civitatis ne-
minem discordante aliquo statuto tam populi quam com(unis) quod in
contrarium loquerentur in ultra tertio posito non obstantibus.

¶ Nota quod camerarius erat forensis

¶ De expensis faciendis per camerarium com(unis) Fulg(inei). R(ubrica) 171

Item dicimus et ordinamus quod pro huius statu firmamque
camerarius com(unis) Fulg(inei) teneatur et debeat omnes expensas fa-
cere dare et solvere de pecunia et avere com(unis) Fulg(inei) quas
eum mandaverint domini priores populi civitatis Fulg(inei) facta prius
deliberatione de ipsis expensis faciendis prout etiam su-
pra continetur in [illegible] scripto cap(itulo) posito sub R(ubrica) quatuor pecunia
com(unis) Fulg(inei) per cam(erarium) expendatur. ¶ Preconi et plorazatoribus
com(unis) Fulg(inei) per cam(erarium) expendat [illegible] teneatur et debeat ipse cam(erari)-
us nuntiis et ambaxiatoribus teneatur et debeat ipse cam(erari)-
[illegible] operariis et aliis qui ad opera dicti com(unis) steterint
et pendere et solvere et esse rogatum de pecunia dicti com(unis) Ful-
g(inei) ad mandatum dictorum dominorum priorum ut in ipso cap(itulo)
de officio ipsorum continetur. ¶ Et si aliquis qui deberet vel
debuerit in futurum aliquam pecunie quantitatem seu aliquid ex
ipse dicto com(uni) et ipsam vel illud petierit dicto com(uni) postquam de
ipsa quantitate vel alio satisfactum fuerit sibi per ipsum dicti
com(unis) seu per cam(erarium) ipsi com(uni) in 100 libr(is) den(ariorum) per potestatem
com(unis) predicto vice qualibet condempnetur. ¶ Item ordinamus
et dicimus statuentes quod nec potestas nec capitaneus nec
aliquis alius officialis dicte civitatis Fulg(inei) possint nec
debeant facere fieri in aliquo palatio dicti com(unis) vel in
quo morari traherent aut traherit aliquod opus seu
laborerium sine et preter licentia et mandato dictorum do-
minorum priorum populi et confalonerii iustitie. Et quod non
possint occasione alicuius operis seu laborerii faciendi
in aliquo palatio dicti com(unis) cogere aliquem magistrum seu
magistros alicuius artis nec eis occasione predicta facere ali-
quod mandatum pena predicti mensis et 100 libr(arum) den(ariorum)
dictorum salario in quibus sint facientes per syndicum dicti com(unis)
ipsi com(uni) debeant penitus condempnari de qua quidem licen-
tia et mandato eis aut alteri ipsorum officialium dandum

petentes a com(uni) debitum iam
sibi satisfactum quo(modo) et qualiter
puniatur

Quod officiales com(unis) Fulg(inei)
non possint facere fieri aliquod
opus in palatio neque
aliquem magistrum cogere
sine licentia dominorum priorum
de qua licentia appareat publi-
ca scriptura [illegible]

Quod cam(erarius) expendat
de pecunia com(unis) [illegible]

84v

apponi debeat publica scriptura scripta manu notarii
reformationum dicti comunis Fulginei et alibi vel alio modo sine spetiali
licentia daretur non valeat ipso iure. Et si aliquod
opus seu laborerium fieret mandato alicuius dictorum
officialium aliter quam ut supra permictitur camerarius dicti comunis qui pro
tempore fuerit teneatur et debeat retinere tantundem
salario illius officialis qui tale opus seu laborerium
fieri fecisset vel faceret tantum quantum constitit dictum
opus vel laborerium pena predicta .xxv. librarum denariorum
comuni Fulginei applicanda nec ipsam predictam solvi possit nec
debeat dicto comuni. ¶ Quod camerarius comunis Fulginei intendat
circa reparationem et conservationem bonorum dicti comunis — Rubrica 172

Item statuimus et ordinamus et presenti lege firma
mus quod camerarius comunis Fulginei qui pro tempore fuerit tene
atur et debeat in dicto iure intendere et curam ponere
circa manutentionem conservationem et recuperationem
quam fuerit oportunum bonorum et iurium dicti comunis et spe
tialiter catastrorum vel capastrarum molendinorum sive
palmatoriarum et seu clausurarum et palatiorum dominorum potestatis
et capitanei et priorum populi dicte civitatis Fulginei et omnium ali
arum domorum dicti comunis et aliarum omnium suppellectilium que
sunt in dictis domibus et palatiis comunis predicti et alibi ubi
cumque oporteret pro utilitate et commodo dicti comunis. Et sit
sollicitus et attentus itaque aliqua negligentia
repetitionis vel frequentie dicta molendina domus pa
latia et res alie depereant guastentur vel predicti non po
ssint aut inutiles fieri immo actentus reparatione
sive provideri aliqua per manent atque sint. Et
circa arcaturas dictorum molendinorum transmittas
et cameras expensis dicti comunis quas expensas facere po
ssit dictus camerarius prout in alio loco continetur. ¶ Item
teneatur et debeat dictus camerarius facere fieri registrum
de omnibus suppellectilibus dicti comunis ut predicti vel minui non
possint. Et circa finem officii potestatis capitanei et priorum
officialium facere custodiri palatia et cameras ad
hoc ut massaritie banche lectere assides et res
alie non exportentur nec fraudentur immo dictis officia
libus easdem resignare teneatur supradicto camerario. ¶ Possit
et dictus camerarius et teneatur locare omnes apothecas dicti
comunis. ¶ Item quod dictus camerarius non det alicui officiali comunis
predicti paleas pro lecteriis. Et si fecerit et negligen
tiam commisit in predictas vel aliquo predictorum in .100. libr.
denariorum comuni Fulginei condempnetur. Et si paleas dederit alicui
officiali in .25. libr. denariorum comuni predicto condempnetur. Et non
possit item expensas utiles modo aliquo computari.

Circa conservationes palatiorum molendinorum suppellectilium et aliorum bonorum comunis Rubrica 172

Registrum fiat per camerarium de massaritiis comunis et ... palatiorum officialium

Camerarius possit locare apothecas comunis 172

Pena camerarii negligentis ... Et quod officiali non det paleas

85R

De ratione reddenda per camerarium comunis Fulginei — R. 173

Item dicimus et ordinamus quod camerarius comunis Fulginei incto mzt. et pena privationis sui salarii teneat et debeat qualibet ebdomoda totius temporis sui officii dominis prioribus populi civitatis Fulginei de omnibus introytibus qui in ipsa ebdomoda tota ad eius manus pervenerint et de omnibus et expensis quas fecerit in dicta ebdomoda tota plenariam reddere rationem ut evidentius pateat ipsis dominis prioribus introytus et expense predicte ac ipsorum introytuum et expensarum dicti domini priores possint et debeant melius ac clarius reminisci. Qua non reddita rationem dicti domini priores incto mzt. et sub pena et admissionis ipsorum salarii teneantur exquirere et diligenter examinare qualibet ebdomoda totius eorum officii et examinata et extracta ratione predicta teneantur ipsi priores summas ipsorum introytuum et expensarum facere scribi per notarium ipsorum dominorum priorum et penes se servari ut in fine officii camerarii predicti predicta ratio clarius haberi possit et absque suspitione aliqua. ¶ Item camerarius dicti comunis qui pro tempore fuerit teneatur et debeat incto mzt. et pena 25 libr. denariorum de suo proprio fecerit comunis Fulginei pro solvenda quolibet mense sui officii facere legi per notarium priorum in consilio generali civitatis Fulginei omnes introytus et expensas clare et apte ac et separatim et summa ipsorum introytuum et expensarum ut consiliariis ibidem stantibus evidentius clarescat. Et priores populi civitatis Fulginei qui pro tempore fuerint predicta fieri faciant ad eandem penam in incto mzt.

De hijs qui extrasserint seu dilaniaverint acta seu scripturas de libris comunis Fulginei — R. 174

Item dicimus et ordinamus ut scelleratorum audacia ac ipsorum fraus et dolus non permaneant impunita quod si aliquis extraxerit seu dilaniaverit de quacumque libro seu actis curie comunis Fulginei aliquam cartam seu folium vel folia scriptum seu scripta in criminalibus vel civilibus per potestatem capitaneum vel alios officiales comunis Fulginei nullatenus audiatur in mz. cuiuscumque conditionis existat et nichilominus puniatur secundum capitulum quod loquitur si quis falsum fecerit instrumentum. Et ad hoc probanda tres testes de publica fama donec sufficiant et faciant plenam fidem. Et de predictis potestas rectores iudex inquirere teneantur ad petitionem cuiuscumque petentis et eius nomen teneant secretum sub pena [illegible] mzt. et 100 libr. denariorum de suo salario in quibus si predicta facere obmiserint per sindicum dicti comunis ipsi condemnari debeant. ¶ Et si aliqua scriptura fuit sublata extracta seu extirpata de libris seu quaternis dicti comunis aut diffinitiva sententia vel interlocutoria tenorem [illegible] datas de bonis aliorum seu aliud quodcumque continet dicte scripture contenentis in actis plena fides adhibeatur predicta quod scriptura plenam obtineat roboris

¶ Camerarius qualibet ebdomoda rationem reddat dominis prioribus [illegible] pena [illegible]

¶ [illegible] legant [illegible] comunis [illegible]

Pena dilaniantis vel extrahentis aliquam cartam de libro et actis curie [illegible] comunis Fulginei [illegible] R. 28 et 30

¶ Ut fides exemplo [illegible] libri comunis non [illegible] originale [illegible]

firmitatem non obstante si in libris dicti comunis non reperiantur ea que continentur in scriptura predicta. Cum domino mandatum auctoritate seu decretum iudicis dicti comunis intervenerint publicandum seu exemplandum scripturam predictam. Et si quis qui non esset nec iurisdictioni subiectus vel non posset vel nollet in curia comunis fulginei civiliter et criminaliter conveniri vel inde turbaret vel molestaret aliquem vel aliquam in tenuta sibi data per curiam et officiales dicti comunis, quod ille vel illa cui esset data tenuta predicta vel eius consanguineus aut amicus possit et possint talem molestantem de dicta tenuta expellere ipsum quod vel ipsos molestantem vel molestantes offendere vel offendi facere in persona et rebus sine pena et banno. Et sindicus et homines contrate in qua ipsa tenuta posita esset teneantur ipsum molestatum et molestatam contra molestantes adiuvare quod cum dominus et fortiores extiterint, iuvare et occurrere quotiens vocati fuerint ipsos quod molestantes expellere et offendere in personis et rebus sine pena et banno. Et quicquid de dicta tenuta dicti molestatis acceperint vel exportaverint, restituere [...] possint reddere molestatis predictis. Et si predicta facere obmiserint in 200 libris denariorum pro sindicis et hominibus ipsius ville seu contrate comunis fulginei condempnentur. Et potestas et capitaneus et eorum iudices et officiales pena privationis [...] et privationem eorum officiorum et 100 librarum denariorum. Hec omnia teneantur et debeant inviolabiliter observare et observari facere. Et predicta locum habeant in presenti preterito et futuro. Et hoc capitulum sit precisum cui nullum aliud capitulum preiudicet vel contrarium [...]. ¶ Item quod si aliquis habuerit aliquam tenutam contra aliquem sententiam contumacialem seu diffinitivam ipsam quod tenutam tenuit per tempus in statuto contentum et ipsam tenutam vendiderit termino facto bandimentis ipsa venditio valeat et teneat ac habeat roboris firmitatem ac si ille contra quem data esset ipsa tenuta vendidisset eandem. Et si emptor tenute huiusmodi sententiam et tenutam huiusmodi ostenderit ac esse bandimenta per legitimo et sufficienti processu habeatur non obstantibus si aliquas citationes et sollemnitates non habeat sed sola sententia et tenuta pro sufficienti et legitimo processu auctoritate presentis capituli habeatur ac si omnes citationes et totum processum haberet. Et hoc locum habeat in processibus factis preteritis factis a 12 annis citra. Et potestas et eius iudices presentes et futuri teneantur et debeant sub pena 100 librarum denariorum ad petitionem emptoris tenute huiusmodi illum contra quem data fuit tenuta constringere realiter et personaliter omni modo via et iure quibus magis et melius

Pena molestantis aliquem in tenuta et possessione data [...] tales molestatos non [...] iurisdictioni [...] quod non potest aut non vult [...] conveniri et potest offendi

Pena sindici et hominum ville et contrate non obviantis molestato contra tales molestantes

Pena potestatis et capitanei contra predicta negligentium

Nota pro emptore tenute

Cogitur ille contra quem tenuta data fuit facere instrumentum emptori

Quod venditiones [...] tenute a curia date valeant [...] et vide in statuto libri [...] 153 et 154 [...] et vide statutum [...] libri I [...] 101 et 102.

possunt ad consentiendum venditionem suspendere et ipsam venditionem ratificando ad sensum superscriptis emptoris si x dies postquam petitum fuerit coram eis. Et si potestas et rectores [illegible]

De condempnationibus exigendis per com. Fulg. — R. 175

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus comunis Fulginei et eorum officiales [illegible]

Rubrica capitaneus possit cognoscere de maleficiis que committerentur in sui presentia — R. 176

Item dicimus et ordinamus quod capitaneus populi comunis Fulginei et suos officiales [illegible]

Rubrica nec potestas nec capitaneus comunis Fulg. valeant habere partem de aliqua condempnatione — R. 177

Item dicimus et ordinamus quod nec potestas nec capitaneus vel ipsorum alterius officiales vel familiares partem habeant [illegible]

De exbanditis capiendis — R. 178

Item dicimus et ordinamus nec malefactores ipsorum maleficiis [illegible]

86v

et locorum comitatus et districtus Fulginei et homines ipsorum teneantur et debeant omnes exbannitos comunis Fulginei transeuntes et moram facientes in ipsis castris sive castro villa seu loco capere et ducere in fortiam dicti comunis et assignare ipsos exbannitos sive exbanniendos domino potestati vel eius officialibus et de hoc facere fieri publicum instrumentum. Et si non fecerit ipsum castrum villa seu locus et homines ipsorum vel alter ipsorum qui non fecerit teneantur et debeant condempnationem factam de ipso vel ipsis exbannitis integre solvere comuni Fulginei. Et nichilominus tales exbanditos et condempnatos eorum exbannimenta et condempnationes firme et in sua forma remaneant non obstante solutione predicta quod talis exbannito non prosit sed semper in banno permaneat donec condempnationem de se factam solverit et integre comuni supradicto. Et potestas et iudex malleficiorum teneantur et debeant sindicos et decem comitatus inquirere ... quolibet mense duabus vicibus et inquisito ... quos invenerit culpabiles punire secundum formam huius capituli.

Et si quis fuerit ... in persona possit impune offendi. Et hoc capitulum sit precisum in qualibet parte sui cuius nullum aliud capitulum vel statutum ... contrario possit ... Et quod exbanditi et condempnati in persona possint capi et portari in fortia dicti comunis et in persona offendi sine pena et banno.

Et quod potestas et capitaneus qui nunc sunt et pro tempore fuerint habeant et habere debeant de omnibus exbanditis et condempnatis per potestatem capitaneum et alios officiales comunis Fulginei temporibus retroactis et que in ultimo quo pro tempore condempnabuntur et exbandientur de exbanditis et condempnatis quos ipse potestas et capitaneus vel alter ipsorum vel familiares eorum duxerint in fortiam comunis Fulginei ... condempnationis vel condempnatorum predictorum exbanditorum sive condempnatorum venerit in comuni Fulginei decima parte condempnationis aut condempnationum sive decem partibus una.

Pena ville castri vel locorum et hominum ipsorum non capientium exbannitos vel tragenitos

Quod bapniti in persona possit capi et offendi impune

Quod officiales habeant decimam partem condempnatorum solvendam per exbannitos capiendos ... vel ubi ... debent facere ... aliqua

Quod quilibet possit in una accusa quot voluerit accusare — R. 179

Item dicimus et ordinamus cum infra certam continentiam dicendum non debeat quod quilibet possit quot voluerit in uno libello seu in una accusa de eodem facto vel factis eodem tempore et loco commissis accusare. Et dummodo hoc locum sibi non vendicet in accusis que fierent de damnis datis. Vide statutum

Quod nullus uxoratus audeat allegare privilegium clericatus — R. 180

nisi incedat in habitu clericali cum tonsura

Item dicimus et ordinamus quod nullus uxoratus audeat allegare privilegium clericatus in aliqua causa civili vel

Nota quod uxoratus potest allegare privilegium clericatus si incedit in habitu et tonsura clericali

criminali nisi fuerit tamen clericus et portaverit to-
nsuram et habitum clericalem. Et qui contrafecerit in
100 libr. den. com. Fulg. condempnetur et talis exceptio non
admictatur.

¶ De apodissis scribendis solutionum quarumcumque comunitatis per notarios priorum R. 181

Item ut expense fiende per com. Fulg. lucide et
clare procedant statuimus et ordinamus quod o-
mnes et singule apodisse solutionum quarumcumque
comunitatum faciendarum de pecunia et avere dicti comunis secundum
formam statutorum comunis et populi dicte civitatis que fient manda-
to per potestates dominorum priorum omnes in concordia vel duos
ex eis in absentia alterius qui in quacumque dictarum tunc temporis ex-
pensis non posset et suum officium exercere non possent scri-
bant tantum per notarios reformationum et priorum populi dicte civi-
tatis Fulg. valituris usque ad satisfactionem condi-
gnam ipsarum comunitatum. Salvo et reservato quod nulla
apodixa fieri possit de aliqua solutione facienda
alicui priorum dicti populi durantis suo offitio prioratus seu
fratri carnali filio seu nepoti carnali. Et quod si fie-
ret alicui predictorum non valeat ipso iure nec de tali apo-
dixa que fieret aliqua solutio fieri possit nisi
tantum fieret pro solutione dictorum priorum et eorum familie.
¶ Et ut ipse apodixe appareant evidenter et de expen-
sis predictis ratio lucidior habeatur fiat per dictum notarium
reformationum quoddam registrum de omnibus apodixis quas
ordine suprascripto duxerit scribendum. ¶ Et quod nul-
le ex apodixis predictis fieri aut scribi possint nec
debeant .b. diebus ultimis offitii priorum dicti populi nec
etiam de eis .b. dies aut nocturno tempore nisi apo-
disse ipse fierent et scriberent pro solutione stipendi-
ariorum ambaxiatorum nuntiorum et reparatorum di-
turnorum dicti comunis. Et camerarii dicti comunis teneantur et debe-
at suprascriptas apodixas per supradictum notarium refo-
rmationum scriptas in eo et ordine suprascriptas recipere
et admictere reputantes que apparebunt in eis
solutiones illis personis quibus ipsa pecunia debebitur ex
forma dictarum apodixarum. Et singule solutiones que
per camerarium supradictum fient vigore dictarum apodixarum
et ex ipsis apodixis habeant pro utilibus et necessariis ex-
pensis comunis predicti auctoritate presentis capituli.

¶ Capitulum contra corruptores offitialium — — R. 182

56. Item dicimus et ordinamus quod quicumque infama-
tus esset de aliqua corruptione potestatis vel capitanei
comunis Fulg. vel aliquorum offitialium dicti comunis vel ali-
cuius eorum seu de aliquo lenocinio quod tam corrupto

quod ille qui fecit fieri debeat die sabbati per totam civitatem Fu-
lginei cum mitria in capite suo duci et postea in dicta civitate
Fulginei non possit habere comodum nec honorem. Et insuper
in 200 libr. den. quas potestas et capitaneus possit et debeat con-
dempnare. Et penam predictam dicte portationis dicte mitrie
et possit redimere pro 100 libr. den. et dictus non utatur
tur in palatio dicti comunis vel populi civitatis predicte nec possit
[illegible] pro aliqua procuratione advocatione seu procura-
tionum prestare. Et si receperit non valeat nec tene-
at ipso iure. Et si contrafecerit in quolibet predictorum ca-
suum incurrat quilibet comuni Fulginei pro potestate vel capitaneo
in 25 libr. den. penitus condempnetur. Que omnia et si-
ngula supradicta que superius in presenti capitulo continentur
remaneant in prudentia et arbitrio potestatis
considerantis personis delinquentium et qualitate negotii
seu rei maxime in predictis in fungendis que possint
et debeant sua prudentia moderari. ¶ Item quod quin-
cunque omni tempore quo erat officium consulatus occasione ma-
leficii seu detentionis que fiebat de aliquo mandato con-
sulum vel alterius officialis ab aliquo civitatis Fulginei
vel districtus recepit aliquid [illegible] vel aliquam quantitatem
pecunie teneatur illam quantitatem seu illud quod rece-
perit restituere sine aliqua diminutione illi a quo
receperit seu heredibus eius seu illi qui haberet ius et causam
ab eo. Et potestas et capitaneus et priores populi dicte civitatis
et quilibet ipsorum precise teneatur sub pena 50 libr. den.
et quilibet consentientes et non observantes predicta talem
a quolibet [illegible] recepit constringere infra x dies postquam peti-
tum fuerit coram eis ad restitutionem illius quanti-
tatis seu illius quod recepit cum effectu recepta prius
probatione tamen vel duorum testium de publica fama que
probatio plena et legitima probatio habeatur et in hoc casu etc.
¶ Item quod quicunque aliquod lenocinium fecit alicui officiali
vel fieri fecit [illegible] vel infamatus erit
vel fieri fecit fecisset lenocinium vel lenocinia vel
corrumpisset precio vel [illegible] aliquos officiales vel
officialem comunis Fulginei in 100 libr. den. comuni Fulginei condempne-
netur. Et potestas et capitaneus et ipsorum quilibet teneatur
precise [illegible] et pena 500 libr. den. de eorum salario
pro quolibet ipsorum in quibus [illegible] sindicatum dicti comunis si hoc
facere obmiserint debeant condempnari. Et in [illegible]
[illegible] eorum officii inquirere et inquisitionem facere
teneantur generalem contra omnes et singulos lenones et
corruptores officialium dicte civitatis et quem seu quos
invenerit culpabilem seu culpabiles punire et

Pena corrumpentium officiales et corrumpi facientium vel lenocinium per eos facientium et si facientium

est 200 lb. simplex sine mitria [illegible]

Pena dicitur corrumpentium officiales et per eos lenocinium committentes [illegible]

Probatio corruptele et lenocinii quo fiat.

in denunciare et denunciationem exigere pro eis. Et ad proba-
tionem tantum scelerum et delicti huiusmodi sufficiat
probatio .v. testium de publica fama que per certa suffi-
ciens et legitima probatio habeatur in hoc casu. Et quod ab
predictis potestas vel capitaneus nullam prorogationem vel ab-
solutionem habere possint in consilio vel arengha. Et si
fecerit non valeat ipso iure. Et dicti tales lenones
et huiusmodi corruptores non possint nec debeant
tempore correptive intrare palatium potestatis vel capitanei nec
domum aliquam alicuius officialis dicti communis seu in qua ali-
quis officialis moraretur. Et qui contra fecerit solvat
nomine banni 25 libras denariorum in quibus potestas vel capitaneus
fulginatis seu capitaneus communis predicti debeant condempnare. Et qui-
libet possit contrafacientem accusare et habeat medi-
etatem banni et nomen accusatoris teneatur secretum.
Et hoc capitulum sit precisum in qualibet parte sui capi-
tuli, vel lege aliqua non obstante, nec reformatione al-
iqua facta vel facienda.

Capitulum de dapnis datis — R/ 183

Item dicimus et ordinamus quod quicumque dampnum dede-
rit per se vel alium in blado alicuius, solvat communi fulginatis
nomine banni .x. solidos denariorum, cuiuscumque generis fuerit bladum
in quo dampnum dederit. Item quod si dampnum dederit in gro-
co, canapa vel lino seu cannepa vel orto, solvat bannum
.xx. solidos denariorum. Item si in vinea a kalendis aprilis usque
ad festum omnium sanctorum solvat vice qualibet communi predi-
cto 40 solidos denariorum. Et si intraverit et dampnum non dederit
solvat communi predicto .xx. solidos denariorum. Et si uvas in college-
rit solvat pro quolibet racemo seu racappo .v. solidos denariorum
et nihilominus solvat bannum 40 solidos denariorum ut supra est
scriptum. Item si fecerit frondes in ripa vinee
aut herbam fecerit in ripa vinee, solvat pro qua-
libet vice 40 solidos denariorum. Et si de aliis mensibus intraverit
in ripa vinee seu dampnum aliquod dederit solvat no-
mine banni .xx. solidos denariorum. Et si inciderit seu de vitibus
et portaverit ipsius vinee aut de arboribus fructi-
bus in ripa vinee fructiferis vel non fructiferis
pro qualibet vice seu arbore fructifera solvat communi
predicto 100 solidos denariorum. Et quod dampnum dederit in palis et
sarmentis seu palmitibus aut sepibus aut clusuris
et portaverit solvat nomine banni .xx. solidos denariorum.
Item si aliquis cum cane seu canibus venatus fuerit
a kalendis aprilis usque ad festum omnium sanctorum per vi-
neas solvat nomine banni vice qualibet dicto communi 40
solidos denariorum. Et nihilominus solvat penam dampni dati ut supra.

Et dicimus ista in de statuto [illegible] li. 4. R. 95 [illegible]

Croco canapa lino orto pro dapnis datis pena .xx. s.

In bladis cuiuscumque generis pro dapnis pena .x. solid.

In vinea et suis pertinentiis pena 40 s. pro dapnis datis .xx. s. et pro racemo .v. s. [illegible]

De vitibus sepibus sarmentis arboribus et palis vinearum

[illegible] ex canibus in vineis tempore ut hic

est scriptum.

88v

est scriptum ¶ Item si quis damnum dederit in blado
cum aliquibus granis si fuerit cum iumento boue asino mu-
lo vel mula si de die fuerit soluat pro qualibet dictarum
bestiarum inter qualibet v. s. den. Si cum capra vel
pecude soluat pro qualibet inter et qualibet dictarum be-
stiarum duos s. den. Si vero in campo lino orto orto
seu vinea seu arboribus cum dictis animalibus dupli-
cetur bannum. Si vero in meta bareta vel quouis genere
bladi seu leguminis aliquibus granis in campo vel lino et
de ipsis exportauerit siue mouerit soluat nomine
banni 40. s. den. Si vero cum iumento porco boue asi-
no mulo vel mula soluat v. s. den. ¶ Item si ali-
quis inciderit aliquam arborem fructiferam siue dom-
esticam soluat nomine banni communi fulg. 40. s. den. Si vero
inciderit ramum vel ramos pro quolibet ramo x. s. den.
Si vero inciderit non fructiferam xx. s. den. Si vero
ex ipsis arboribus inciderit fraschas seu ramos sol-
uat communi predicto v. s. den. ¶ Et si quis damnum dederit
personaliter in siluis incidendo vel exportando li-
gna vel arbores soluat communi fulg. pro qualibet inter
x. s. den. Si cum iumento boue asino vel capra sol-
uat pro quolibet animali predictorum v. s. den. Si cum pe-
cude aut porco xii. den. pro quolibet ipsorum animalium.
¶ Et si quis accusatus vel denuntiatus fuerit de dam-
no dato in siluis personaliter vel cum bestiis et di-
xerit vel probauerit non esse pertinentem siluam vnde accusatus
est ratione possessionis vel consuetudinis habite in ipsa si-
lua quod sibi non possit nec competit dummodo dicta sil-
ua sit et inueniatur allibrata illi seu illis qui dam-
num dicerent fuisse passi. Si vero predicta vel aliquid predictorum
fuerit de nocte commissa duplicentur banna
omnibus capitulis supradictis et quolibet eorum. Et stetur
et detur iuramento accusatoris de extimatione damni
usque in quantitatem x. s. den. Et etiam pena communi fulg.
applicanda usque in quantitatem x. libr. den. Si vero
damnum suum plus extimare voluerit probet cum
uno teste usque in quantitatem 40. s. den. Et ab inde
supra probet cum duobus testibus aut pluribus non obstan-
te capitulo statuti communis loquente de die si damnum non esset eui-
dens vel apparens. ¶ Hoc tamen saluo et reseruato quod
in predictis procedatur secundum quod ipsis nobis videbitur fauoren-
dum inspecta bonitate personarum accusantis et
accusate. Et super aliqua accusa seu causa de damnis
datis non fiat aliqua remissio sed possit tamen ipsas
causas diffinire et cognoscere notarius deputatus
super damnis datis pro dicto communi fulg. Et teneatur
constringere damnum dantem ad soluendum bannum
communi predicto et extimationem accusatori. ¶ Et ad de-
nuntiandum et accusandum admictantur

In campo lino horto orto et vinea cum animalibus.

¶ Ex vineis alibi quam in campo existentibus [illegible]

¶ Accusatus de damno dato non teneatur si probauerit ad se pertinere [illegible] possessionis vel si dicta silua [illegible] allibrata accusatori

¶ Arborum not. d. d. circa extimationem d. d. [illegible] accusatoris [illegible] [illegible] damnum non apparet [illegible] certa. vide in statuto [illegible]

[illegible]

¶ Nota d. d. causas possit cognoscere et non [illegible] alteri et c.

In blado cum aliquibus granis cum animalibus

¶ Ad hec de d. exportato de meta bladi vel leguminis [illegible] [illegible]

¶ De siluis in hic

De nocte duplicentur pene omnibus capitulis

¶ De quanto damno credatur iuramento accusatoris [illegible]

¶ Per [illegible] et accusa in siluis [illegible] [illegible]

filij familias et laboratores et minores xv. annis
a predictis teneantur et dominus noster et quolibet predictorum
denuntiationem recipere et facere inquisitionem tam
ex suo officio quam ad petitionem cuiuscumque petentis ad penam
.x. librarum denariorum. ¶ Item quod in predictis et quolibet predictorum
possit procedi de similibus ad similia in casibus qui non
inveniuntur expressi in presenti capitulo et de computatione
dampni et datione ipsius. Et stetur simplici verbo ipsius custodis
illos quos invenerit dampnum dantes cum bestijs
et sine bestijs, possit teneantur et debeant puniri et
condempnari dicto comuni in penis et bannis contentis tam in
presenti capitulo quam alijs capitulis statutorum comunis expressis,
dicti comunis, ac etiam facere satisfieri illis qui dampnum
passi fuerint. ¶ Item quod dominus noster habere debeat duos
bonos baiulos de dicto comitatu Fulginei, qui bene con-
gnoscant personas comitatus dicti comitatus, ac etiam de
planitie, et quatuor baiulos de montanea, qui co-
gnoscant personas comitatus de montanis, et eas bene no-
verint. Qui baiuli granum non possint nec debe-
ant per potestatem capitaneum nec per alium officialem dicti
comitatus, absque voluntate domini nostri, nec imponere
eis possint vel possit aliquam ambaxiatam, alicui
alicuius officialis comitatus predicti, sine voluntate nostri
domini dicti. ¶ Item siquis accusaverit aliquam villam seu
villas de aliquo dampno dato per plures masseriis, et ul-
la fuerit contumax, sindicus talis ville solvat
comuni predicto pro ipsa villa et focularibus ipsius, scilicet pro quoli-
bet masserio .xv. denariorum parvorum, pro quolibet foculari ville
predicte accusate. Et quod baiuli supradicti statim fiant
pro permanentia non que fieret per eos vel aliquem ipsorum
de aliquo accusato vel denuntiato ab accusatore vel
denuntiatore seu ab alio ad cuius petitionem fieret per-
manentia. ¶ Item quod si aliquis fecerit frondes
alibi quam in nemoribus, et in arboribus domesticis in
.x. solidorum denariorum, et in vineis in alijs in .v. solidorum denariorum. Nec qualibet
comitatus Fulginei condempnetur, et emendet dampnum patienti.
¶ Item quod siquis accusaret aliquam villam de dampnis datis per
sindicum ipsius ville, teneantur dare malefactores, maiores
.xv. annis, et pater teneatur pro filio seu filijs maioribus et
fratres pro fratre maiore, et dominus pro famulo, solvere illa quanti-
tatem et extimationem que esset sive fuerit de dampno
predicto, et cuius occasione, ac extimationem ipsius dampni singuli
ipsi minores condempnentur. ¶ Item dicimus quod nec po-
testas nec capitaneus, nec aliquis ipsorum, vel aliquis officialis
eorum vel familiaris possit nec debeant aliquibus offi-
cialibus existentibus in dicto comitatu Fulginei, nec ipsorum fa-

Nota quod potest procedi de similibus ad similia in dampnum datis et ut hic [illegible] quod et potestate etc.

Confirmat statutum Comunis etc.

Potestas vel capitaneus non potest aliquid preponere baiulis custodibus dampnorum datorum ut hic et [illegible] quod nec potestas etc.

De contumacia ville et pena ipsius sindici dicte ville, et non quod dicitur de quolibet ut [illegible] quod addatur statuto dampnorum datorum [illegible] .x. quod simpliciter [illegible]

Malefactor dampnorum datorum, si fuerit maior xv annis, et tunc pater pro filio et dominus pro famulo et frater pro fratre, et [illegible] possit quam enim comunis [illegible] statuto [illegible] quod non sit [illegible] et debet gravare [illegible] ut [illegible] etc.

De inventione seu simplici verbo notariorum dampnorum datorum ut hic ibi [illegible]

Nota de fructibus [illegible] et de inventione [illegible]

Baiuli comitatus [illegible] dampnorum datorum [illegible] debent [illegible] xiv [illegible] potestas etc.

Dampnum datum in frondibus [illegible]

Pena [illegible] potestatis capitanei et [illegible] comunis h y [illegible] 57 etc.

89v

mulis/ aliqua in curia dicto vel facto/ molestiam seu ulte-
rius inferret/ vel fieri faceret seu inferre/ Et siquis contra
fecerit/ puniatur in duplum quantitatis/ in qua cuius al-
iquis seu alius dedita curie condempnaretur/ de iniu-
ria facta cuius/ per syndicum dicti comunis pisani/ de ipsorum
salario/ ¶ Item siquis dampnum dederit in xi
[illegible] capitibus vel [illegible]/ puniatur ut de lingeis ¶ Item
quod nec potestas nec capitaneus nec aliquis officialis ipsorum
possit vel debeat constringere aliquem bamulum seu
ne familiarem nostrum supradictum/ ad aliquid faciendum
dum sit hortulana eiusdem nostri ¶ Item siquis dam-
num dederit in apibus solvat m. 40. s. den. si
de nocte duplicetur bannum dicto comuni condempnetur et em-
dat dampnum patienti et stetur iuramento accusatoris
¶ Item quod quilibet villa seu locus et quilibet castrum
districtus fulginei teneatur et debeat infra mensem post
festum beati feliciani/ ordinare et facere ipsorum sindi-
cum et procuratorem/ qui possit dictorum nomine ipsorum
castrorum villarum et locorum/ in curia dicti comunis civiliter et
criminaliter respondere et comparere quotiens per officiales
dicti comunis/ ad penam et sub lx den. pro quolibet/ in quibus pro po-
testate seu capitaneo aut alterum ipsorum/ contra facientes
comuni predicto debeant condempnari/ Et ad hoc ut homines
castrorum villarum et locorum in curia dicti comunis/ civi-
liter et criminaliter sciant predicta predicti potestas et ca-
pitaneus infra decem dies curie fulginei faciant predicta ba-
diri/ ne de predictis ignorantia possit pretendi =
¶ Item dicimus quod habitatores omnes contrate de pugillis contrate
monasterii sancti claudii contrate hospitalis sancti gregorii
vel georgii et etiam potius novam civitatem et omnes
habitatores infra circhas novas dicte civitatis tractentur
ut alii cives dicte civitatis/ in dampnis datis ¶ Item quod si
aliquis dudum habitator seu habitatores alicuius ville
seu villarum districtus dicte civitatis discessit vel discessi-
rit in futurum ab habitatione ipsius ville seu villarum/ ob
timorem guerre et malorum hominum/ ob vitandum
in contrata et habitatione civitatis fulginei redeundum/ hospita-
les discedentes/ contributionem vel solutionem alicuius con-
dempnationis vel banni/ quod a tempore discessus facti et ab in-
antea faciendum ipsi tales discedentes/ contribu-
tionem vel solutionem alicuius condempnationis vel banni sla-
ti aut facti et et faciendi/ in easdem villas statutis
vel partis de aliquo dampno dato guasto incendio vel
aliquo alio delicto commissis in pertinentiis ipsius ville
seu villarum nullatenus teneantur nec constringi pos-
sint sed tamen substineant habitatores ipsius ville
vel villarum qui tempore dati dampni vel dampni commissi vel com-

Pena dupli etc.

[illegible]

Pena [illegible] et qui habet [illegible] et [illegible] dapnum.

De apibus et pena eius qui dapnum dederit in apibus

Quod villa faciat sindicum et qui defendant [illegible] com. fulg.

Quod de dapnis datis in pertinentiis villarum/ teneantur habitatores villarum [illegible] illi qui a dictis villis iam discessissent etc.

Qualiter iste qui venit ad habitandum intus et recessit de villa possit dare pro malefactore … et C. xxx. … qui ceperit … et firmaverunt etc.

retinendi in ipsa villa seu villis habitabat seu habitave-
rint in futurum capitulo aliquo non obstante. ¶ Et si
ipsi tales discordantes fuerint de dicta villa seu villis
seu pertinentiis earundem, et aliquod damnum darent
vel facerent aliorum cum bestiis vel sine bestiis, quod dic-
tus dampnum datorum possit accusari et denuntiari per-
sonaliter secundum formam statuti, de quo vel quibus non fuerit ac-
cusatus seu denuntiatus vel inquisitus per notarios sup-
radictum. ¶ Item quod accusa quae fieret per quemcumque fa-
miliarum … cuiuscumque personae de quocumque illato da-
mno vel de quacumque illatione damni nec datorum et quod
fieret per procuratorem nullatenus admittatur
nec recipi possit per notarios supradictum, non obstan-
tibus aliquibus verbis scriptis in presenti statuto. Personis
nisi non … procuratores ac et monasteriorum
hospitalium et aliorum piorum locorum de dampnis datis
quae fierent in bonis ipsorum locorum possit et …
accusare et denuntiare et recipiantur ac et admittantur.
¶ Item quod quotienscumque aliqua villa incurreret in
aliqua contumacia occasione alicuius accusae factae
de ipsa villa de aliquo damno dato cum bestiis quibus-
cumque quod ipsam contumaciam seu bannum quod solvi deberet
per ipsam villam seu sindicum ipsius occasione ipsius accu-
sae solummodo solvere teneatur ille persona de illa villa
quae habuerit bestias de quibus facta esset dicta accusa
et non alius, capitulo aliquo statuti tam proprio quam communi quod de
hoc loqueretur non obstante. ¶ Item quod nulla persona
possit nec debeat retinere aliqua bestia caprina
seu pecudina in civitate Fulg. nec a … novis
versus dictam civitatem, poena .100. s. den. pro qua-
libet qua fecerit. Salvo quod marcellarii possint tenere
bestias prout eis permissum est et licitum posse
tenere ex forma capituli statuti presentis sed … de marce-
llariis … ipsius statuti … ¶ Et et quilibet alia persona
retinere valeat ac possit unam capram pro sua
necessitate tantum. ¶ Item dicimus quod nulla persona
districtus Fulg. possit nec debeat tenere vel … (?)
capram vel capras infra hos confines videlicet a villa … ma-
… infra versus civitatem predictam et in ipsa villa
et a villa Angeriam infra versus dictam civitatem Fulg.
et in ipsa villa et a villa Fontis Appelli infra versus
civitatem predictam et in ipsa villa ¶ Et a villa Palis et
Collis infra versus dictam civitatem Fulg. et in ipsis
villis ¶ Et a villis Flaminguam (?) citra versus civitatem
Fulg. et in ipsis villis ¶ Et a villa Zunighte citra
versus civitatem Fulg. et in ipsa villa prout recte proten-
ditur usque ad flumen Timie (?), et prout …

Quae persona possit accusare vel denuntiare et quo vide s. c. … 4. 19. 41. et … statuto latere 2° … et … etc.

De dampnis … illos qui habent bestias in contumacia etc.

De capris non retinendis in civitate vel in districtu, nisi … 144 de marcellariis … Sed unam capram quilibet potest retinere pro … usu (?)

Nota quod nullus potest tenere seu retinere animal pecudinum nisi sint marcellarii

90v

O. p.

trahit ipsum flumen et ad villam Rosarii et Butrii et
ripis villis et terris pertinentibus usque ad civitatem pre-
dictam. ¶ Et qui contrafecerit in 100 s. den. in quolibet
casu quolibet capra pro capite ipsius solvant ac-
cusatorem super eum, et ideo communi debeat condempnari. Et li-
ceat unicuique contrafacientem accusare, et habeat me-
dietatem banni, et nomen accusatoris teneatur secre-
tum. ¶ Et quod potestas vel aliquis pro eorum non possit da-
re seu concedere aliqua licentia per aliquem officialem
dicte civitatis. Et si daretur non valeat ipso iure. Quia
condempnari non debeant ut supra ius est scriptum
tam in penis supra scriptis quam et in perditione seu
amissione capre vel caprarum, et ideo communi applican-
de. ¶ Item quod notarii super dictus teneantur et debeant coge-
re illum contra quem procederet de dampno dato ad
respondendum et confitendum expresse accusa-
tionis inquisitionis seu denuntiationis que fieret con-
tra eum. ¶ Et si accusatus inquisitus vel denuntiatus ne-
gaverit aut negaverit rem de qua procederet con-
tra eum pertinere ad accusatorem vel ad alium ad cuius peti-
tionem procederet, sive quod negaret proprietatem ubi inte-
tata esset proprietas rei ad se pertinere quod sibi lega-
tum tempore confessionis negare et non possit et proba-
re teneatur ille ad cuius petitionem procederet, ad cuius proba-
tionem sufficiat probatio quod res illa de qua procedit-
ur cum sit scriptam in libro sua vel quod eam habeat ab illo
in cuius libro reperitur scripta, vel cum possessione sua vel
sui auctoris illius anni ad minus in quo dampnum
sit datum, vel legitimus titulus cum posse-
ssione ipsius anni vel possessione pacifica .x. annorum sine ti-
tulo. Quod si non probaret accusans vel denuntians sive
ad cuius petitionem procederet, de facto dominus potestas auferat
100 s. den. et ad manus camerarii communis fulginei faciat
devenire. ¶ Et si probaret de facto auferat neganti di-
ctam penam et ad manus dicti camerarii communis faciat deve-
nire. ¶ Et dominus potestas non possit nec debeat si confi-
tentem cogere ad negandum proprietatem sive rem perti-
nere ad accusatorem vel ad illum ad cuius petitionem pro-
cederet si hoc confiteri negare noluerit. ¶ Et si
ad accusantem rem non pertineret iure proprietatis vel
possessionis sed solum haberet ius percipiendi fructus quo-
cumque titulo vel modo, et accusatus negaret ius
accusandi non pertinere ad accusatorem, et accusatus pro-
baverit ius habere percipiendi fructus, negans puni-
atur ut supra. Et si non probaret, ipse accusans puni-
atur simili pena. ¶ Item dicimus et firmamus quod in quo ne

[Margin notes:]

¶ Pena .c. 100 s. et perditio capre si ... pena post ...

¶ De licentia non danda

¶ Quod inter cetera si accusatus denuntiatus vel inquisitus negat rem pertinere ad accusatorem ... et ad quem pertinet et quod probare ... et in statuto de pena dampni dati ...

vel dicat

Nota hanc mutationem alterius statuti in quo dicitur quod villa non potest dare pro malefactore aliquem habitatorem civitatis Fulginei. Et sic in corrigi statuti dampnorum datorum R vij. eam sub .. quamquam assignatur. Sed advertite quod hic dicitur quod debet probari per duos testes ydoneos et sic non potest .. de illa villa

lius possumus statuentes quod si aliqua villa distric-
tus civitatis Fulginei per aliquam personam quomodocumque esset vel
fuerit accusata et sindicus talis ville accusate da-
ret aut assignaret domino potestati aliquem malefa-
ctorem civitatis Fulginei qui dannum dedisset in resti-
tutione possessionum a qua dicta villa accusata esset aut esset
et tempore in ipsa accusa descripto / et dictus sindicus legi-
time probaret per duos testes fide dignos dictum ta-
lem civitatis Fulginei in malefactorem datum et as-
singnatum domino potestati per sindicum supradictum / dictum da-
nnum dedisse et fecisse / quod idem malefactor tene-
atur et debeat / ac possit cogi / et similiter condemnari /
ad solvendum penam et dannum / resultantem
de dicta accusa seu processu / et non villa accusata / nec eius
sindicus vel inde eius / non obstante aliquo capitulo statutorum
tam populi quam communis / quod de hiis loqueretur nec aliquibus
verbis derogatoriis in ipsis statutis / aut aliquo
verborum appositis et descriptis / Et maxime illa verba
quod dictat / quod aliquis civis Fulginei non possit pro ali-
quem indampnis datis in malefactorem dari nec
assingnari / que verba de dicto statuto detrahimus et volumus
in aliquo non valere. Item ordinamus et dicimus quod
dominus potestas dampnorum datorum vero et pena 25 librarum
denariorum de suo salario / teneatur et debeat / dictam novitatem
factam / per quam itur a ponte lapideo / sito extra por-
tam sancti Jacobi / ad pontem ecclesie sancte Margarite / iuxta
portam civitatis constructam / sub vocabulo sancte Marga-
rite / manutenere et manutenere facere / in dicta
certo gomoratam et largam / ad minus per unam me-
zengham / et teneatur et debeat dominus potestas / ita etiam ta-
liter facere et curare / quod in dicta via nulla persona au-
deat vel presumat / proicere aut proici facere / aliquid
letamen sterquilinum / nec aliquid aliud turpitudinis.
Et si quis contra fecerit / per dominum potestatem in x solidis denariorum / vice
qualibet qua contrafecerit puniatur / que pena veniat
in communi Fulginei / Et quod de ipsa via nulla persona cuiuscumque
conditionis existat / audeat vel presumat / modo aliquo
apprehendere / nec ipsam aliquatenus occupare / sub pena
25 librarum denariorum

Nota quod hoc statutum appositum fuit in reformationibus novorum murorum civitatis Fulginei. Quod loquitur de ponte lapideo extra portam sancti Jacobi.

De mulieribus male fame non morandis infra muros novos civitatis Fulginei

R 184

Vide in primo R 203 et statutum .. libro 2° R 95 et quod .. libro 1 R 203.

Item dicimus et ordinamus quod mulieres male condi-
tionis et fame / non habitent nec habitare possint
infra muros veteres civitatis Fulginei ad penam 10
librarum denariorum pro qualibet vice / et qualibet qua
contrafecerit auferenda. Et quandocumque huiusmodi mulie-

31v

ribus vel aliorum eorum domum alicuius portam .s. deos mu-
ros vectes ad ponsionem loco dubit in eadem pe-
nam incurrat. Et potestas et iudex malleficiorum dictis
cuntis ad requisitionem consulum sollicitatum
dicte curie vel aliquorum ex eis teneantur inqui-
sitionem facere de predictis. Et tales mulieres condem-
nare in quantitate predicta et eodem modo illum vel illos
cuius vel quorum fuerint ipse domus in quibus mora-
rentur male mulieres predicte contra formam predictam.

De re in emphyteosim data — R. 185.

r. B. f. xi. et xii. et / r. C. f. 48 et f. 49.

Item dicimus et ordinamus quod si aliquis ab aliquo eme-
rit vel emisset vel alio modo sive titulo in emph-
iteosim habuerit domum vel rem aliquam totam
vel partem ipsius et post dictam emptionem vel alium titulum
habitum de re predicta vel parte ipsius aliquis alius eme-
rit vel alio titulo eidem in data fuerit domus seu res
alia in emphiteosim vel alio modo in totum vel in par-
tem sive ab eodem venditore sive alio modo quod nullo
obstante quod idem primus emptor seu alium titulum ha-
bens de dicta re vendita seu alteri concessa auctoritate ri-
gore presentis capituli sit potior in tenuta et possessione eius
rei predicte et propter potior et prior et potiora iura habens
consequatur. Et tales primus emptor vel alium
titulum habens eundem primum emptorem vel alium titu-
lum habentem vel optinentem a secundo emptore vel
alium ius habens non possit nec debeat molestare
nec inquietare aliqua ratione vel causa in iudicio vel extra iudicium
vel extra. Et si emptor secundus vel alium titulum ha-
bens eundem primum emptorem vel alium titulum ha-
bentem in causa vel extra causam vel etiam in ipsa re molesta-
verit vel molestiam fecerit seu brigam et non
permiserit eum pacifice et quieta possessione gaude-
re de re predicta per potestatem ipsius dicti comunis in 200 libr.
den. vz. dicto comuni pro duabus partibus et tali inquisito pro
tertia parte debeat condempnari. Et si capitula negli-
gens fuerit in predictis et predicta executioni non duxe-
rit infra mensem a die postulationis et requisitionis
mandandum per syndicum dicti comunis in 100 libr. den. co-
muni debeat penitus condempnari nullo alio capitulo
vel iure contrario obstante huic presenti capitulo. Et
hoc capitulum sit precisum in qualibet sui parte et mu-
tari non possit et locum habeat in presenti preterito et
futuro tempore. Nec non preteritis presentibus et futuris co-
nibus. Et intelligatur molestia et briga facta primo
emptori vel alium titulum habenti per secundum emptorem eo
ipso quod de ipsa emptione vel alia obligatione conveniret aliquis

Et si res alii concessa vel vendita sit aliquo quocumque titulo concessa duo-
bus ... Qui primus
sit potior iure et ... r. 1. 7.
... molestetur ...

apparet. ¶ Item quod si aliqua persona mitteret aliquam
rem scilicet terram, vineam, domum vel aliam rem quam
ad scriptum vel alio modo teneret ab aliqua persona
ecclesiastica vel collegio et caderet a iure suo qualitercumque,
quod aliquis dominus sub quo vel districtus non audeant nec
presumant ipsam rem recipere modo aliquo. Et si receperit
non valeat, sed possessio ipsius rei sit illius qui primo ipsam
rem possidebat et eius heredibus remaneat ex
suo legitimo procreatis. Et si non sunt ex utroque cadant in
proximiores ad ipsam hereditatem. Et intelligatur po-
sterorum verum qui descendunt ex parte lineae masculinae.
Et qui contrafecerit in c. libr. den. pro capite puniatur. Salvo
semper predicto quod duabus partibus condemnetur et tertia parte
inventori. Et primus possessor in ipsa re seu po-
ssessionem predictorum capitulorum defendatur. Et si idem pre-
potestas non defenderet, sed incurrat dictam penam de-
dictus primus possessor a quolibet molestante ipsum
in re ipsa possit offendere sine pena et banno. Et similiter
dicimus quod si aliquis aut successor fuerit aliqua res
ad scriptum seu in emphiteosim concessa ab aliquibus
clericis qui dicentur clerici seu rectores alicuius
ecclesie seu res seu ecclesie decideret talis res seu potestas ipsius rei quacumque
de causa maxime pretextu exaccionis vel alicuius laudi seu sine consensu
clericorum promulgate quocumque modo perdiderit amiserit vel
admiserit vel occasione alicuius renuntiationis assignationis
vel restitutionis vel effora alicuius contractus obligationis vel oblationis
donationis vel permissionis. Et clericus vel alia persona pro
dictam talem qui dictam rem ad scriptum habuerit in tenu-
tam et possessionem dicte rei molestaverit aut molestiam fecerit
proximiores consanguineo usque in tertium gradum ipsi
sumant fecisse in quinquaginta libr. den. pro vice condempnetur.
Et ad predicta probanda sufficiat probatio duorum testium
de publica fama vel unius dicta sententia. Et talis primus
possessor possit propria auctoritate possessionem ipsius rei apprehendere
et eandem rem tenere et possidere donec tertia generatio ipsius
fuerit finita. Et potestas et capitanei vicario vicarii et pena
100 libr. den. pro quolibet ipsorum et ipsi et quilibet ipsorum ten-
eantur et debeant talem possessorem talis rei in ipsa
possessione defendere et tueri cum effectu de facto ab omni per-
sona universitate et collegio. Et hoc capitulum sit precisum et
valeat non obstante aliqua lege seu aliquo capitulo
statuti vel retro porto et valeat in preteritis et
futuris.

92v

¶ De via facienda iuxta motorotia carbonariarum civitatis Fulginei. R(ubrica) 186

Item dicimus et ordinamus in nomine Domini amen. Quia
ubi maior incumbit necessitas ibi est plenius et fre-
quentius providendum contra dampna et incomoditates. Et ne-
gligentiam et malitiam officialium communis Fulginei ipsum commu-
ne preterito tempore sostinuit prout ipsa dampna et incom-
moditates sentiunt et vident omnes. Ideo nolentes circa uti-
litatem dicti communis et civitatis nec salubriter providere ac
presenti statuto firmamus invocato semper nomine yhesu domino
quod circumcirca montorotia carbonariarum civitatis Fulginei
in pede dictorum montorotiorum versus dictam civitatem videlicet a porta
cavallo usque ad foram molendinorum novorum dicti communis fiat una via
ampla una megiongha et dimidia. Et si quid deficit in locis
seu loco ubi dicta via fieri debet in amoveat [illegible] excep-
ta [illegible] quod circa loci fierum minorum qui sic est ibi firma stare
maneat ac illesa. Et in ea ibi fiat et fieri debeat secundum provi-
sionem dominorum capitaneorum priorum populi ac confaloneriorum iustitie dicte
civitatis. De monasterio vero sancte Caterine una megiongha neque
dimidia amoveatur iuxta ipsa motorotia dicti communis et [illegible]
[illegible] et fiat ibi [illegible] et fiat habitatio supra in dicto
palatio expensis communis Fulginei sic melius et commodius fieri poterit
pro honore ac statu dicti monasterii et communis predicti ita quod predictum mo-
nasterium et carbonarie [illegible] libere consistant. In quibus mon-
torotiis nullus audeat laborare nec edificium aliquid facere
nec aliquam arborem plantare aut plantari facere. Contrafa-
cientes vero in predictis aut in aliquo predictorum in 100 libras denariorum pro
quolibet et vice qualibet quam fecerit communi Fulginei pro supradicto ca-
pitaneo condempnet. Et quilibet possit contrafacientes accusare et habeat
medietatem banni et nomen accusatoris teneat secretum. Et
capitaneus populi quolibet mense de predictis inquisitionem facere teneatur
generalem. Et quos invenerit culpabiles punire et condempnare
condempnatos et exigere procuret. Et predicta capitaneus populi dicte civitatis te-
neatur executioni mandare et fieri facere infra duos menses a principio
sui regiminis. Et si in predictis fuerit negligens seu pre-
dicta facere obmiserit incurrat in pena 500 librarum denariorum communi Fu-
lginei condempnetur. Et ipso facto sit infamis et forbaditus dicti communis et
pro rebelle et forbandito dicti communis pronuntietur et in facie
palatii supradicti depingatur.

¶ De hiis qui vendiderit aliquam
rem alterius et promiserint defensore existere. R(ubrica) 187

Item dicimus et ordinamus quod si aliquis de civitate Fulginei vel
comitatus districtu aliquam seu aliquibus de dicta civitate vel distric-
tu de aliqua re seu rebus venditionem seu alienationem fe-

> Quod si venditor non dederit defensorem
> emptori in termino convenit, tamen postea
> potest dare et protestari, et servata
> forma hic data potest cogere venditor
> emptorem ad solutionem pretii etc.

rerit, et tales venditor seu venditores ad certum tempus
seu terminum aliquem in defensorem seu pro defensore rei
seu rerum venditarum aliquem facere obligari promisit vel
convenerit seu convenerit quod non obstante quod in dicto termino
seu tempore non dederit vel assignaverit dictus venditor vel
eorum emptori seu emptoribus defensorem seu alium quem
promisit facere obligari ad defensionem rei vendite, dictus
emptor seu emptores et quilibet ipsorum teneantur et debeant
ipsum defensorem seu illum quem emptori promisit seu pro-
misisset facere obligari ad defensionem ipsius rei recipere pro defe-
nsore rei vendite ad petitionem et requisitionem venditoris
dicte rei. Et sufficiat venditori seu venditoribus si protesta-
tus fuerit emptori seu emptoribus vel alicui ipsorum quod para-
tus erat seu erant illum defensorem seu illum quem promi-
serat facere obligari ad defensionem rei vendite facere constitui
et obligari ad omnia que promissa erant coram [illegible] vel eos. Et pro-
inde habeatur ac si promisisset et obligasset et consensisset et omnia
fecisset coram premissa protestatione premissa. Et talis vendi-
tio vel alienatio sit rata et firma et valeat et teneat
ac et promissio partium in stricta et facta pro dicto empto-
re seu emptores venditori rei plenum robur optineat.
Et tales promissiones partium executioni fieri debeant nulla alia
exceptione audita nisi solutionis et falsitatis. Et hoc
pro modo suo deposito non obstantibus aliquibus pactis hactenus initis
contrariis et aliquibus statutis communis vel populi loquentibus in contrarium. Et po-
testas et omnis iudex et quilibet ipsorum possit inde infligere penam
500 librarum denariorum de suo salario communi Fulginei applicandam in quibus si
contrafecerit per sindicum dicti communis Fulginei ipso facto penitus condempnetur,
teneantur et debeant predicta omnia executioni mandare, ob-
servare et facere in totum secundum litteram observari. Et potestas de facto co-
gere et omni modo quo melius potest ad observationem omnium
predictorum infra ... dies postquam ... ut aliquo ipsorum q-
uerela proposita fuerit per huiusmodi venditorem. Et si ali-
qua probatio et testes fieri oporteret super premissis ipsos te-
stes teneatur recipere et examinare summarie sine strepi-
tu et figura iudicii et litis contestatione et libello et iura-
mento calumnie et salvo aliquo ad petitionem et requisitionem dicti ven-
ditores. Et predicta locum habeant in venditionibus factis temporibus
retro actis.

> Nota quod de facto depositum cum quo iste
> exceptiones ponatur vide in statuto in
> communis li. 1 R. 79 et 80 et in
> ... R. 204 et ... R. 107
> ubi non tenetur facere depositum
> quecumque notant ...
> positum.

Capitulum confalonerii iustitie communis et populi civitatis Fulginei — R. 188

In Christi nomine amen. Licet in principio creationis humane nature disposu-
erit rex pacificus humanum genus foret attentum
benivolum pareret quod pacificum exercuit humana cupidi-
tas et superborum audacia pacis et concordie emulis eam convenit
quotidie tot conatus quod nisi fuisset iustitia constituta

S · p ·

pax et concordia continue exulassent. Igitur ut avaritia cupi-
ditas et superbiorum vel superborum invidia refrenentur et
cessent, et per iustitie gonfalonerium concordia et pax vigeat
perpetuo in civitate Fulginei, sicuti apud multos exemplum in quo-
cumque genere unus est rex qui solus non habet consortes, ita in ipsa
civitate Fulginei pro populo vexillifer existat. Et ut iustitie que unicuique
tribuit quod est suum nomen assumat, vocetur quod vexilli-
fer iustitie populi Fulginatis, cuius sollicitudine industria
ac probitate ipsa tota civitas in iustitia conducatur et vigeat
in eadem, propter quod pax et concordie unitas et cupiditas et
superbiorum invidia reprimatur. Et ne iustitie nomen habeat sine
re, unusquisque quod suum est totaliter assequatur. Et quia ab ex-
perto didicimus quanta ipsa civitas tota fuit decorata
temporibus in salubri tranquillo ac prospero statu gubernata et
ipsius potentia honores et iurisdictiones fuerunt multipli-
cate augumentate et continuis vigiliis ac perfectis operibus
pro olim bonarum memoriarum nobilium virorum egregiorum et ma-
gnificorum militum domini Ugolini et domini Corradi patruum
et fratris carnalis egregii et magnifici militis domini Ugoli-
ni Novelli genitoris olim in dicto officio vexilliferatus presi-
dentium, nobilis et egregii militis domini Trincie olim dicti
domini Ugolini Novelli filii et predictorum nobilium virorum domini Co-
radi nepotis de Trinciis de Fulginio, necnon similiter ex per sup-
tionem natura tamquam per successus et eius firmiter deo sibi
annuente speratur et infallibiliter creditur quod sic per eum
ipsa civitas in iustitia et pacis tranquillitate conser-
vetur pariter et regetur. Ideo statuimus et ordinamus
ac presenti statuto et lege firmamus et volumus et mo-
libiliter obsequium derogatorio omnibus aliis statutis et ordina-
mentis in vel contra positis, et dominus nobilis et egregi-
us miles dominus Trincia natus condam predicti domini Ugolini
condam Novelli domini Trincie de Trinciis de dicta civitate Fulginei
civitatis presentis esse et statui sit et esse debeat confalone-
rius iustitie populi Fulginei diebus omnibus vite sue et
quod id ipse exerceat. Et cupientes et volentes ne
aliquis occasione predicti sui officii ipsum vel aliquem de sua
familia offendere valeat, sed se ipsum tutum reddat. Et
per decorum sui officii omni honore quo decet potiatur et
gaudeat. Ordinamus et decernimus quod liceat ipsi domino
Trincie et suis domicellis et familiaribus suis portare ar-
ma offensibilia et defensibilia pro decoro civitatis et ad
districtum potestatis et priorum liceat et ipsi domino Trin-
cie teneatur et debeat habere et tenere pro custodia sue

Nota hic multa ... Trincie ... fuerunt confalonerii

Creatur hic confalonerius dominus Trincia.

Confalonerius et sua familia ... portare arma ...

Decem familiares confalonerii [illegible] pro sua familia et x equi. Item habeat alios octo familiares [illegible]

Debebat habere 200 [illegible] 89

pro se x familiares sufficientes bonos et actos ad arma
portandum quorum x familiarium quatuor sint
domicelli et incedant ut domicelli et possint ar-
ma predicta portare pro dictam civitatem et districtum Fulg(inei)
et incedentes cum ipso domino Trincia et [illegible] ipso [illegible]
at et hec et tenere pro fortificatione ac honore sue per-
sone ac sui officii supradicti x equos ad extimationem com(munis)
Fulginei seu cavallata fiat per dictum commune Fulginei seu non
Et habeat et habere debeat dominus Trincia predictus pro dicto suo
officio ac retentione dictorum familiarium et domicellorum
ac retentione et gubernatione dictorum x equorum de pecunia
camere dicti communis Fulginei duomilia libras denariorum pro suis pro eorum ne-
cessitatem pro quolibet anno durante tempore vite sue domini
Trincie predicti. ¶ Item si contingat ipsum dominum Trinciam
ire per partes seu ambaxiatas dicti communis cum indigent(ia) pro
tempore pro honore et libertate populi Fulginei ordinamus et dici-
mus quod idem dominus Trincia habeat de pecunia dicti communis pro se
tantum et sua ambaxiata quadraginta soldos denariorum pro suis pro uno
pro quolibet die. Et pro quolibet alio equo quem duxerit
habeat et habere debeat xx soldos denariorum pro suis. Quas quantitates pecu-
niarum superius declaratas et ipsarum qualibet camerarius communis
Fulginei qui pro tempore fuerit [illegible] tenetur et debeat dare et
solvere cum effectu domino Trincie predicto vel suo nuntio sub pena privati-
onis et privationis sui officii. Et [illegible] debeat dominus Trincia
predictus dictum consilio dicti communis ¶ Item dicimus et ordinamus
nos statutarii communis et reformatores existentes nomine sui
dicti domini Trincie et ipsius honorem et famam crescere et augumentare
cupientes immo potius anelantes [illegible] qui in
supradicto capitulo aut in aliqua parte ipsius de nomine ipsius domini
Trincie fit mentio et per omnia usque ad finem ipsius capituli idem
dominus Trincia vocetur confalonerius iustitie populi Fulgi-
natis et capitaneus partis guelfe ¶ Item habeat quilibet
de domo de qua est dominus Trincia predictus nec non dominus Fra-
nciscus condam domini Corradi et filii condam domini Berardi domini Cor-
radi et ex ipsis descendentibus eorum familiaribus arma of-
fensibilia et defensibilia portare per dictam civitatem Fulgi-
nei et districtum libere sine pena et banno. Qui vero familia-
res domini Trincie predicti esse possint numero octo ultra alios x
[illegible] sibi datos et concessos per presens capitulum. Et familiares
domini Francisci et familiares filiorum domini Berardi esse possint
numero octo tantum inter omnes et non plurium. Et intelligantur
familiares predicti illi qui morantur seu morabuntur continue

Salarium confalonerii [illegible]

Confalonerius habeat s. 40 pro se [illegible] quolibet die in ambaxiata et s. xx pro quolibet equo alio.

xx s. pro caballo quolibet ambaxiata [illegible]

Confalonerius [illegible]

Capitaneus partis guelfe et confalonerius

Dominus Trincia vocabatur confalonerius et capitaneus ~~partis~~ guelfe

Item potuit arma portare [illegible]

94v

Quod confalonerius iustitie possit substituere alium loco sui etc.

in domibus predictorum rectorum et vestitu percipient ab eisdem p-
ossit et dominus ... predictus loco sui substituere ordinare et
facere in dicto officio confaloneriae alium seu alios et substitu-
tos et factos revocare et statim ponere quotiens et quotiens
sibi et eorum modo et forma quibus placuerit et videbitur convenire
Et hoc capitulum sit precisum in qualibet parte sui cum nullum
aliud capitulum ante vel retro positum contradicat nec possit in aliquo
derogari nec tolli cassari vel suspendi per aliquod consilium
vel arengham Et valeat et teneat quoad ipse dominus statu-
ta inceperit ut supra debebit. ¶ Item dicimus et ordinamus
quod supradictus confalonerius iustitie et capitaneus custodie
civitatis predicte possit et sibi licitum sit secum ducere
vel mittere in suum servitium quocumque voluerit illos milites
seu equites quos ducere vel mittere voluerit et sibi placu-
erit de cavallata aut de stipendiariis dicte civitatis seu quos-
alios equites quoscumque qui erunt aut inveniri possent in civitate
predicta. Et illi quos ducere voluerit secum vel mittere in
suum servitium teneantur aut quos eisdem constare potuit
quando et totiens quotiens sibi placuerit sub pena 25 librarum
denariorum pro quolibet et vice qualibet. Et eidem qui iverint in
servitium aut mandato confalonerii supradicti vel equum suum
sibi comprestaverint illo tempore quo steterit in ipsius confalonerii
servitio aut ipsius mandato nihil de cavallata aut sti-
pendio eorum perdat eisdem seu possit in aliquo condemnari
occasione alicuius requisitionis seu precatatur. Et si equus
dicto tempore quo steterit aut in eundo et redeundo in dicti con-
falonerii servitio aut eius mandato moreretur aut fieret
inutilis eidem tali cuius fuerit talis equus integre seu de-
minutione aliqua emendetur per comune Fulginei Et quod tempore quo
steterit idem equus et ab die quo redibit talis cuius fuerit
equus sibi ipse custodiam facere minime teneatur ¶ Et quod ipsi do-
mino confaloniero semper liceat possit mittere et ponere
ambaxiatores ad quecumque loca et quotiens sibi placuerit amba-
xiatores et nuntios ut de sua voluntate procedet ¶ Di-
cimus et ordinamus quod si equus ex ipsis equis cavallate
seu aliis quibuscumque equis seu mulis quos duxerit vel du-
xerit dictus confalonerius aut miserit extra comitatum Ful-
ginei mortui fuerint seu alterius perdiderint ipsi vel aliquis ipsorum
aut res alie quecumque quas conduxerit aut conduci fecerit tam
in eundo quam in stando et redeundo quomodocumque perdiderint
sibi per comune Fulginei integraliter emendetur Item quod dominus p-
rioribus qui pro tempore fuerit videbitur convenire absque
aliqua alia reformatione alicuius consilii et aliqua alia con-
gregatione et collatione aut cohadunatione hominum quorum-
cumque de pecunia comunis Fulginei et pro omni ipsius comunis qui pro tempore fuerit

Quod confalonerius possit mittere equites quocumque ... etc.

Quod equi cavallate ... emendentur ... in servitio confalonerii

De hijs qui pro aliquo fideiusserunt camera comunis Fulg. R. 189.

Item dicimus et ordinamus quod si aliquis vel aliqui fid
eiusserint pro aliquo in camera comunis Fulginei super aliquo ma
lefitio et condempnatione solvenda solverit vel solvit pro
ipso pro quo fideiussit comuni Fulginei quod visa sit pluries fide
iussiones et solutiones in forma publica scilicet in actis
dicti comunis aut [illegible] debeant tales condempnatus compelli
de facto sine strepitu et figura iudicii et absque ulla peti
tione ad restitutionem quantitatis pro ipsis fideiussoribus vel fi
deiussorum solute et dampna et expensas ac interesse
in eis recepit ipsi vel ipse fideiussor non obstantibus si ipsi fide
iussores haberent seu haberet bona ipsius condempnati in tenu
tam et in solutum data. Salvo quod si ipse condempnatus non
haberet ipsam dationem in solutum confirmare et promissionem
facere de defendendo dicta bona et eorum ab aliis suis bo
nis et ad restituendum ipsam pecuniam personaliter non
rogat. Et hoc locum habeat a septem annis proxime pre
teritis citra et in presenti et futuro tempore.

Quod camera comunis Fulg. possit petere restitutionem quantitatum pro eo promissarum R. 190

Item dicimus et ordinamus quod si quam quantitatem
pecunie pro condempnatione alicuius persone camerarius comunis
Fulginei recepisse confessus fuerit et ipsi quantitas promissionem
ab aliquo receperit qui pro rebellione seu proditione seu infa
mia proditionis dicti comunis fuerit condempnatus quod dictam quantita
tem repetere possit ab ipso et super bonis ipsius non obstante
capitulo quod loquitur quod nulla persona possit aliquid petere
super bonis olim rebellium seu exbanditorum dicti comunis nisi primo
petitionem offerat in consilio populi dicto quod petere intenderit
obtinent in partito faciendo ad bussulas et palluctas. Et
si quam quantitatem pecunie solvisset dictus camerarius in
utilitatem et pro utilitate dicti comunis in compositione facta cum
domino duce potestate populi dicte civitatis teneantur et debeant
de rebus et possessionibus rebellium seu exbanditorum dicti comunis
eorum dare facere et assignare pro quantitate predicta dampnis sibi
et expensis ac et interesse redditibus quibus stare faciam
to ipsi camerario seu camerariorum tempore aliquo comunis vel populi
quod in hiis nullum loqueretur non obstante. Dummodo predicta dicta fiant et
fieri debeant de consilio et cum presentia confaloneriorum iustitie et capitan
eorum partis guelfe populi civitatis Fulginei. Et in predictis et super predictis
dicti priores maior pars et liberum habeant arbitrium provid
endi et faciendi quicquid eis videbitur faciendum. Et hinc
quod pro eos provisum deliberatum et firmatum fuerit valeat
et teneat et plenam habeat roboris firmitatem sicut si ordi
natum deliberatum et firmatum esset in consilio populi dicte civitatis

Quod fideiussores [illegible] [illegible] principales [illegible] tor. Sed certe quod hoc [illegible] sed dicit de apportatis apud [illegible] ut h. [illegible] R. 1. et R. 91 [illegible]

95v

nomini distodantur. Et quod predicta nullus officialis audeat
vel presumat aliquid ordinare providere vel attemptare sub
pena predicti vinculi et privationis ipsius salarii. Et hoc capi
tulum sit precisum in qualibet parte sui cui nullum aliud
capitulum ante vel retro positum contradicat et specialiter capitulum
positum sub Rubrica de sinis non fiendis in bonis olim
rozadi vel possit in aliquo derogare. Et predicta potestas
pro tempore existens teneatur et debeant effectui demandare infra x dies
postquam petitum fuerit coram eis pena predicti vinculi et
50 librarum denariorum pro quolibet ipsorum in quibus si predicta facere ob
miserint per sindicos sequentes potestates debeant condempnari. Et predicta
locum habeant et fuerunt ab octo annis citra.

De via facienda inter carbonarias veteres civitatis Fulginei. ✝ 192

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus civitatis
Fulginei ac eorum iudices teneantur et debeant facere
fieri viam circa circa carbonarias veteres civitatis Fulginei
a latere de foris dictarum carbonariarum videlicet a qua flumi
nis Topini a capite pontis novi usque ad aliam carbonariam
aque dicti fluminis, sub muro quem fecit Massarius
in se a capite carbonarie, que via fiat larga et ampla
sicut est a domo olim Dietaiuti Angeli. Et hec facere
teneantur infra mensem a principio eorum regiminis et ipsam viam
factam facere conservari. Et si non fecerint quilibet ipsorum in 100
libris denariorum per sindicum dicti comunis ipsi comuni debeant condempnari.
Et quicumque in dicta via offenderit vel de ipsa occupaverit
solvat bannum 100 solidorum denariorum. Et unicuique liceat accusare
et habeat medietatem banni.

De motorotys carbonariarum et muris reinveniendis ~~Et de muro~~ ✝ 192 Et de muro comunis ✝ 192

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capitaneus civitatis Fulginei te
neantur et debeant in principio eorum regiminis reinvenire et recup
erare omnes et singulos montorotos et carbonarias novas et
veteres et randare ubicumque muri dicte civitatis sunt devastati
et ipsos muros facere claudi et reparari circa ipsarum carbonariarum
et motorotorum facere et roborari ac ipsas et ipsa facere terminari
ubi terminata non sunt sub pena 25 librarum denariorum si predicta
non duxerit ad effectum. ¶ Item quod nullus de dicta civitate
Fulginei audeat vel presumat in muro dicte civitatis facere
aliquam fenestram sine licentia dominorum potestatis et capita
nei et eorum pro tempore dicte civitatis nec aliquod staffale et qui
contra fecerit in 100 libris denariorum comuni predicto debeat condempnari. ¶ Et
si in aliqua parte murus antiquus caderet propter ruinam
alicuius fenestre domus seu hostii sive staffalis facti
vel facti in muro dicti comunis quod ille qui fecerit dictam dom[um]

[Pena facientis fenestram et ho[stium] in muro comunis.]

De muris veteris civitatis [illegible] [?] — tenean(tur) et debeant dominum muri communis aut communi-
tatis facere ad petitionem dominorum potestatis et capitanei. Et si non
fecerit dictum bannum solvere teneantur. ¶ Item quod si mu-
rus communis ceciderit [?] et deciderit murus aliquis
patiatur ruinam quod dominus communis Fulg. pro dicto muro faci-
endo medietatem expensarum dare et solvere tene-
atur. Domus omnes et singula [?] dicta [?] remaneant in
inventaria [?] dominorum potestatis capitanei et priorum populi dicte
civitatis. Salvo et reservato quod hostia et fenestra seu
fenestre et quasi sint [?] ... in porta [?] po-
rte sancti Johannis ab aqua possint teneri apte putemus [?]
indebite capitaneo et prioribus supradictis nec non capitu-
[?] et confalonerio ac capitaneo partis guelfe populi
civitatis Fulg. ¶ Item quod potestas et capitaneus et priores
supradicti teneantur et debeant .i. mense [?] tempore eorum regi-
minis facere reactari [?] et murari omnes fenestras et
staffales que sunt in muro dicte civitatis ita quod sint equales
dicto muro et ipsum murum reactari et murari facere
ubicumque dicta fuerit [?] sub pena xxv librarum denariorum pro quolibet
dictorum officialium. In quibus si negligentes extiterint per
sindicum dicti communis eorumdem communi debeant puniri et condemnari. Et
alie [?] personae [?] ... vel quibus ipsi vel aliqui ipsorum mandaverint
quod predicta faciant vel fieri faciant et non fecerint [?]
quod predicta [?] ... ad assignatum seu assignandum per eos
terminum ... vel aliquem ipsorum servaverint [?] pro quolibet ipsorum dicte
pene et qualibet vice in quibus per potestatem pro tempore puniri
debeant condemnari [?] ... quidem [?] et minus fuit et esse
debeant unius mensis. Et predicti potestas et capitaneus et pri-
ores populi civitatis Fulg. hoc banniri facere teneantur per
dictam civitatem ut homines sciant et observent predicta. Et
post dictum bandimentum potestas mittere teneantur unum
ex suis notariis ad inquirendum de predictis.

De munitione civitatis Fulg. — R. 193

Item dicimus et ordinamus quod priores populi civitatis
Fulg. qui nunc sunt et pro tempore fuerint teneantur
et debeant quolibet mense eorum regiminis ponere
in consilio [?] populi dicte civitatis et generalem [?] propositionem facere
de munimine et fortificatione dicte civitatis. Et quicquid
super predictis dicto consilio placuerit per eos teneatur [?] et

Quod fenestre et staffales muri veteris civitatis reactentur [?] ... r. 194.

96v

debeant ducere ad effectum. ¶ Item quod quilibet qui sit
vel habuerit casalenum vel locum in aliquo castro
territorii vel districtus fulginei possit licite et debe-
at hedificare construere et facere ubi placuerit sibi
in castro seu loco predicto. Et potestas populi et capitaneus dicte
civitatis teneantur et debeant medio iuramento executioni
mandare et sic facere omnia supradicta. ¶ Item huic ca-
pitulo addendo ordinamus et dicimus statuentes
inviolabiliter observari videmus quod potestas populi qui pro
tempore fuerit unacum confalonerio iustitie et capitaneo
guelfe partis dicti populi singulis duobus mensibus medio iuramento ten-
eantur et debeant facere sicut in consilio generali proposita
super prosecutione et augumento operis novorum murorum dicte
civitatis fulginei adhoc ut ipsum opus deo suppetente et vo-
lente ut singuli fulginates ac et faventes deo ut si-
nguli fulginates desiderant et affectant debitum
et optatum sortiatur effectum sub pena 100 librarum denariorum pro
quolibet ipsorum communi fulginei applicanda. Et statuimus
quod notarii reformationum dicte civitatis pro tempore teneantur et de-
beant eisdem potestatibus tempore ipsorum in eorum introitu inter alia contingentia
notare et putandum ut continentiam presentis capituli debe-
ant integre facere sicut est predictum.

De hostiis et fenestris stantibus in muro civitatis fulginei. Rubrica 194

Item dicimus et ordinamus quod hostia et fenestre que
sunt in muro civitatis fulginei murentur et claudantur
de lapidibus arena et calce ad grossitudinem muri eius-
dem dicte civitatis ad modum et mensuram a fenestris que sunt
in hostiis olim domini cantenarii et in muro veteri dicte
civitatis et potissimum a fenestris inferius versus terram
ideo muro veteri ipse fenestre clause debeant teneri.
Et quicumque fuerit in predictis aut in aliquo predictorum puniatur
qualibet vice in 100 solidis denariorum communi fulginei contraveniens contra capitulum predi-
ctum. Et nihilominus hostia et fenestras claudere teneatur
ad penam et bannum superius declaratum. Et capitaneus infra 8
dies a principio sui regiminis teneatur predicta ducere ad
effectum. Et si negligens fuerit in predictis seu in aliquo
predictorum perdat de suo salario 25 libras denariorum in quibus per
sindicum dicti communis ipso penitus debeat condempnari. ¶ Item quod
potestas et capitaneus dicte civitatis teneantur et debeant cla-
udi facere omnes et singulas portas dicte civitatis in

pulsationem ultime campane grosse et clausis teneri faciat
usque ad pulsationem campane de die vel diey. Et pot-
terminatis datiis potestas eligant pro potestate et filo
narium et illos quos ad hoc habere noluerint pro uno anno
Et tales potestarii ad idem officium recte non possit
nisi elapso triennio. Et iurent predicti facere bona fide
omni fraude et dolo remotis quod si non fecerit solvat
quilibet ipsorum pro qualibet vice 40 s. den. Et quilibet
possit in fraudem accusare et habeat medietatem ban-
ni et eius nomen teneatur secretum. Et si predicti ipsi po-
testas et capitanei non fecerit seu neglexerit quilibet
ipsorum solvat seu perdat de suo salario 100 libr. den.

¶ Item quod quicumque habet hostium in aliqua parte muri dicte civitatis
unde aliquis possit exire de dicta civitate aliunde quam per
portas dicte civitatis teneat et debeat ipsa hostia clau-
sa tenere semper quando claudunt et clausa teneant po-
te predicte civitatis Fulginei. Et non permittat per dictum ho-
stium aliquem intrare seu exire pena et banno 25 libr.
den. Et si aliquis vel aliqua commisit aliquod malleficium et
exiret seu aufugeret per aliquod hostium seu fenestra
alicuius domus quod ille cuius est domus per quam exiret seu
aufugeret teneatur ad solvendum penam in qua ille
qui fugeret seu exiret condempnari deberet

¶ De elimosina danda monialibus sancte Lucie de pugillis — R. 195

Item dicimus et ordinamus ad honorem et reverentiam
omnipotentis dei et beate Marie virginis ma-
tris eius et beate Lucie virginis. Et ad hoc ut ipse deus
et beata virgo Maria et beata virgo Lucia civitatem
Fulginei et ipsius comune et populum ac perpetuum bonum statum ipsius civitatis
Fulginei custodiant et defendant. Et confirmamus
comunis Fulginei omni anno semper pro ... aliis monesteriis dicte
civitatis Fulginei teneat et debeat dare et solvere de proven-
tibus et ... comunis Fulginei monasterio monialium ...
... sancte Lucie quod est situm in contrata de pugillis ... ipsius mo-
nesterii sindico pro ... ipsarum monialium xxx
libr. den. pro ...

¶ Capitulum de stortachiariis — R. 196

Item dicimus et ordinamus quod nullus stortachiarius
de Fulginei seu etiam aliunde possit nec debeat ponere te-
nere aut ... coriam in flumine Topini ... a domo

S. p.

domini ugolini ronelli in suzsum sui sup. Et siq̄s
cōtrafecerit in xx. ß. den. incurrat quolibet contrafaciente comuni fal
genij et capitis populi dicte ciuitatis. ¶ Quod contentiones soluantur
et abinde infra terminentur per capitaneum et eius iudicem — R. 197.

1 Item dicimus et ordinamus ac presenti statuto firma
mus ut questiones et lites fine debito terminentur et
ne magne et arduæ questiones per medias minimas
aut paruas in earum diffinitione recipiant tarditatem
Quod capitaneus populi ciuitatis fulgi. uel eius iudices aut eius of
ficiales quicumque possit teneantur et debeant omni occasio
ne remota cognoscere et diffinire et terminare per se ipsos
aut alterum ipsorum omnes et singulas questiones et lites causas
usque in quantitatem 100. ß. den. Et ab inde infra sine aliqua dependen
tia sui de iure. Et quod iudex potestatis dicte ciuitatis fulgi.
nec miles sui sotius ipsius potestatis nec et ipse potestas
possit nec debeant de ipsis causis et questionibus cognoscere
nec se intromittere ad penam et bannum x. libr. den.
pro ipsis et quolibet ipsorum et uice qualibet qua fu
erit contrafactum. Et si cognouerint uel se intromiserint
id quod per ipsos uel alterum ipsorum factum fuerit in causis
supradictis non ualeat nec teneat ipso iure. sed ut supra
sententias eius sit nullius efficacie et ualoris. Et quod miles
sui sotius potestatis debeant teneantur super hoc ad executio
nem condempnationis que fieret per potestatem dicte ciuitatis fulgi.
Ad hoc ut dentur condempnationum tenore fiat executio
non obstantibus capitulis statuti comunis fulgi. loquentibus de officio potestatis
et eius iudicis et sotij et capitulo presentis statuti quando de
officio capitaney populi dicte ciuitatis nec aliquibus aliis sta
tutis tam populi quam comunis que in contrarium loquentur. Volentes et
statuentes nos statutarij supradicti omnes in concordia expri
mentes quod nec capitaneus nec eius iudex aut aliquis ipsius
officialis uel eius officialis possit nec debeant cognio
scere nec se intromittere de aliquibus causis aut questionibus ex
cedentibus summam seu quantitatem dictorum 100. ß. den. pena
predicta in eis. et 25 libr. den. pro quolibet ipsorum et uice
qualibet qua fuerit contrafactum in quibus contrafaciens comuni pro
dicto et sindicum eiusdem comunis debeant puniri tempore
sui sindicatus. Et si cognouerint uel se
intromiserint ipsi aut aliquis ipsorum id quod per ipsos aut
alterum ipsorum factum aut gestum fuerit ultra for
mam supra uobis traditam et quantitatem predictam et contra

non valeat ipso iure sed ipso iure predictum capitulum sit nu-
llius efficacie et valoris et hoc capitulum sit
precisum an nullum aliud capitulum in ul. retro po-
situm contradicat. **Quod homines villarum Armalupi cupini et Cas-
siti vadant ad habitandum ad castrum Cintelle — R. 198.**

Item dicimus et ordinamus quod potestas et capita-
neus civitatis fulginei teneantur et debeant in vero mo-
a pena 100 librarum denariorum pro quolibet ipsorum dictorum salvo
taliter facere et procurare cum effectu demandare quod omnes
homines villarum Armalupi cupini Cassiti et alii
quibus assignata sit capsalena cum eorum familiis
vadant et ire debeant et teneantur ad habitandum
ad castrum Cintelle et ibi continue morari teneantur.
Et quicumque contenderet ire ad habitandum ibidem per sup-
dictos potestatem et capitaneum vel ipsorum alterum debeat in
100 libris denariorum communi predicto penitus condemnari pro quolibet
ipsorum contendentium. Quam penam si contrafacientes
facto incurrant. Et si dicti potestas et capitaneus vel
alter ipsorum taliter facerent incurrant ad penam predictam
etiam in qua si contrafecerit per sindicum civitatis predicte
debeant penitus condemnari quod domus omnium et sin-
gularum personarum quas habent in villis predictis fun-
ditus diruantur et devastentur in manifestum eorum cri-
minis. Et cuilibet sit licitum contrafacientem accusare
et ad petitionem cuiuslibet petentis dicti potestas et capitaneus
teneantur et debeant inquisitionem facere et quos
invenerint culpabiles punire et condemnare in penis
et bannis predictis.

De actatione fluminis tupini ne offendat contrata bertognie R. 199.

Item dicimus et ordinamus quod cum flumine to-
pini omnibus habentibus possessionem in contrata bertognie
cum nimia aquarum tempore pluviali dampnum non modi-
cum inferre consueverit, quod punctatum [illegible]
alveo fluminis topini [illegible] qua it ad domum
domini egidii venturerati [illegible] pontem cavallum
[illegible] et [illegible] debeant per advenientes utilitatem [illegible]
extimationem et declarationem duorum bonorum hominum ponendorum
per potestatem et capitaneum civitatis fulginei ad petitionem [illegible] petentis [illegible]
[illegible]. Et teneantur et debeant dictos duos homines ponere et
eligere, ut homines possessionum vel possessores habentes in dicta puncta

Advertentia

Vide statuta [illegible] R. 133
et statuta [illegible] R. 32

De actatione topini et di-
rectura [illegible] bertognie [illegible]
[illegible] ad [illegible] directuram

98v

teneantur et debeant ad petitionem illorum, qui dampnificarentur
ex aqua fluminis Topini, vendere et tradere eis tantum de dicta
terra, ubi in dicta puncta, quantum sit usque in quantitate medii stari
terre, in quo eciam loco in dicta puncta indebitum (?) hominibus qui dampni-
ficarentur ex dicta aqua melius et utilius pro opere et for-
titudine faciendis ibi vel in alia maiori parte [illegible]
Et adveniente[s] intelligant omnes illi qui dampnificarentur
ex aqua predicta, utraque prata quilibet secundum suam equalitatem
solvere teneatur. Et si contradicent [illegible] illorum habentium in
dicta puncta possessiones, nollet vendere pro illo pretio, quod duo
homines declarabunt, usque in medio staro, capitaneus
populi ad petitionem cuiuscumque petentis teneatur et debeat
infra x dies computandos a die querele proposite, tales habentes
possessiones in puncta predicta ~~predicta~~ cogere et compellere ad
vendendum et tradendum dictum medium starium terre pro
dicto pretio quod dicti duo homines dicerent et declarabunt, ad
penam L librarum denariorum, in quibus pro sindico dicti comunis ipsi
debeant condempnari. Et nihilominus confiteri [illegible] et dictam vendi-
tionem facere nolentes in L libris denariorum pro quolibet ipsorum
per capitaneum debeant condempnari de facto absque processu (?) sine.

Item dicimus statuentes, quod ad reparationem tapam (?) [illegible]
hondam illam, ita quod aqua fluminis supradicti, in di-
cta quantitate valeat dare dampnum, quod ad petitionem cuiuscumque pe-
tentis per dominos potestatem populi Fulginei fiat et fieri debeat
unus bonus et sufficiens superstes, qui de dicto opere superstes sit,
ex personis illorum qui dampnificari possent a dicta aqua seu
ex dicta aqua. Et qui utilitatem consequuntur ex inde, cum
salario declarando per potestatem predictum, qui superstes fuerint.
Cui quidem superstes teneatur et debeat in manibus notarii
reformationum prestare ad sancta dei evangelia corporaliter
tactis scripturis predicta omnia ad eum spectantia facere et
fieri facere bene et sollicite, ac bona fide, pro omnibus ibidem po-
sitiones habentibus, omni fraude et dolo remotis.

De ambaxiatoribus dandis et transmittendis per parte comunis
Fulginei ad Loream (?) quemcumque ad petitionem civis. R. 200

Item dicimus et ordinamus quod in omnibus [illegible]
quos comunis Fulginei vel districtus pro suis negotiis
petere [illegible] Fulginei aliquam ambaxiatorem (?) [illegible] populi

aliquam ambaxiatam faciendam et ad aliquem locum pro
parte domini communis expenses eiusdem ambaxiatam petentis
quod dentur ambaxiatores petenti semel tantum non in unum
quotiens opus fuerit ambaxiatores transmicti ad
locum eundem dummodo expensis ipsius communis non possint nec
debeant micti vel transmicti ad eundem locum nisi duo am
baxiatores tantum cum salario consueto et cum duobus equis
vel uno pro quolibet ipsorum duorum ambaxiatorum expensis
non petentis quando ad eosdem pro(ut) fuerit postulatum
Item quod si aliqua pauperrima persona et intelligatur
pauperrima cuius bona fuerint in libra communis fulginei ultra
a 200 libr(is) denariorum infra peteret ambaxiato
res domini communis pro suis negotiis aut alio sibi dari aliquo
alio casu sibi imminenti quod potest domini priores teneantur sibi
dare expensis domini communis semel et pluries prout expediret

De perusini tractentur ut cives — R(ubrica) 201

Item dicimus et ordinamus quod perusinis convenit ut homines
civitatis perusii et districtus in civitate fulginei et eius di
strictu tractentur ut cives civitatis fulginei et quod homines
dicte civitatis perusii et eius districtus in civitate fulginei civi
antur et tractentur ut cives et comitatenses dicte civitatis
fulginei Et quod guaitengia locum habeat et haberi debeat pro
hominibus dicte civitatis perusii et districtus contra homines dicte civitatis fulginei
et districtus sicut ipsa guaitengia locum habet inter cives
dicte civitatis fulginei solventes datia et collectas Et illud
ius fiat civibus et comitatensibus perusinis in curia communis fulginei
coram officialibus dicti communis quod fiat et redditur et fit
civibus et comitatensibus dicte civitatis fulginei non obstantibus
capitula statuti positis sub rubrica de preceptis guai
tengie quod in comitatu locum habeant dummodo in civitate cesso vendi
to vel donato seu aliquo alio titulo dato per alium per
perusinum alicui perusino sibi locum non habeat guaite
ngia sibi locum non habeat nec vendicet ullo modo Et
hoc capitulum sit precisum cui nullum aliud capitulum
an vel tertio positum contradicat

De carbone non extrahendo — R(ubrica) 202

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona de civitate
fulginei vel eius districtu vel etiam aliunde auderet vel

99v

presumat contra hec dare aliquid curie fulgi vel districtus carbo-
nensis in ipsum portandi ad alium locum. Et quicumque i-
nventus fuerit portare aut contra hec solvat solidos fulgi
pro qualibet vice 100 solidos denariorum. Et quilibet possit contrafacien-
tem accusare et habeat medietatem banni et nomen
accusatoris teneatur secretum. Et hoc capitulum sit precisum
et observetur ut iacet stricte.

De mulieribus male fame expellendis — Rubrica 203

Vide supra Rubrica 184

Item dicimus et ordinamus quod omnes mulieres male
fame conditionis morantes carbonensis [illegible] inter
civitatis fulgi penitus expellant. Ita quod ad dictum locum
redire non possint. [illegible] capitulum [illegible] et pena 50
librarum denariorum de suo salario ad petitionem cuiuscumque petentis potestas
teneatur et debeat inquisitionem facere de predictis. Et quas inve-
nerit mulieres male conditionis et fame penitus expellere
teneatur. Et ad predicta probanda sufficiat publica fama
[illegible] testium si fue-
rint minorum sive [illegible] usque in quantitatem [illegible] testium si fue-
rint masculi. Dummodo fuerint mulieres testes usque in quantitatem
[illegible] testium de publica fama [illegible] plena et sufficienti
probatione habeatur, capitulo aliquo in contrarium loquente non obstante.

Quo [illegible] mulieres male conditionis [illegible] fame et [illegible] plus credit masculis quam feminis

De preceptis guarantigie — Rubrica 204

Vide statutum [illegible] libro I Rubrica 79 et in Rubrica 187 [illegible] Et [illegible] libro 5 Rubrica 147 et [illegible] Rubrica 207.

Item dicimus et ordinamus quod notarii civitatis fulgi et sui
districtus possint et debeant in instrumentis que fecerint ap-
ponere preceptum guarantigie, exprimendo nomen guaran-
tigie debitori vel illi qui aliquid promisisset dare vel solve-
re faciendi quod ad certum terminum contentum in ipso instrumento fa-
ciat et observet ea que in ipso instrumento continentur. ¶ Et quod
[illegible] notarii civitatis fulgi teneantur et debeant in strumen-
tis et abbreviaturas ipsorum notariorum in quibus continetur ipsa gua-
rantigia, ad petitionem creditoris in continenti [illegible] in strumento sive
protocollo in quo continetur guarantigia predicta scripta manu
notarii civitatis fulgi vel de alio loco in quocumque loco
facto [illegible] mandare in forma [illegible], nulla exceptione
[illegible] audita, dummodo in executionem [illegible] debitor [illegible]
[illegible] cum termino unius diei. ¶ Salvo quod si debitor vel
ille a quo aliquid petetur [illegible] solutionem factam vel deposita
quantitate petita apud aliquem bonum et sufficientem [illegible]
[illegible]. Et sufficiens intelligatur ut iudici videbitur, vel
[illegible] opponere [illegible] exceptionibus scilicet falsitatis

¶ [illegible] et diversis [illegible] creditor [illegible] statuto [illegible] 204 [illegible] ibi

¶ Advertere [illegible] non [illegible] ad depositum [illegible] debitum [illegible] x [illegible] Rubrica 107

¶ Instrumenti guarantiatum [illegible] termino unius diei

¶ Nota [illegible] aliquas [illegible] exceptiones [illegible] facere depositum [illegible] et istud depositum [illegible] facere [illegible] x dies a die notificati [illegible] salvo [illegible] Rubrica 107

solutionis nullitatis vel [illegible] temporis x. dierum quod liceat
ei opponere. ¶ Et opponenti detur terminus x. dierum a die in-
dicti coram quo debitum fuerit petitum ad oppo-
nendum et probandum exceptionem oppositam. ¶ Et si ex-
cipiens non probaverit exceptionem oppositam, solvat communi
Fulginei pro qualibet exceptione opposita et non probata 100 s. den.
Fulg. ¶ Et si aliquis petierit aliquod debitum sibi solutum
et probatur per illum a quo petierit de solutione dicti debi-
ti facta ipsi petenti vel alteri pro eo, damnetur petens si debi-
tum fuerit in quantitate 25 libr. den. et ab inde supra quod ha-
buit et solutum, in 25 libr. den. condemnetur communi Fulg. sol-
vendorum. ¶ Et faciat iudex quantitatem depositam vel solu-
tam restitui illi a quo petitum fuerit debitum. ¶ Si vero
fuerit probata exceptio infra x. dies, faciat iudex depositum
a debitore restitui petenti. ¶ Item quod iudex ad petitionem
debitoris cogat [illegible] creditorem ad sancta dei evangelia
corporaliter tacto libro, si certum vere quod petit. Et si in sen-
tentiam quod petit executioni mandari fecerit factum in du-
plo triplo vel quadruplo et in ea quantitate in qua condemnatus
fuerit, resumat [illegible] suam, non obstante pre-
cepto guarentigie super [illegible], quo iuramento non possit in
aliquo derogari. ¶ Et predicta omnia et singula locum habeant in
pacto preterito et futuro. Et in processibus factis et facien-
dis et forma decretorum istorum et ipsi processus valeant et te-
neant et plenam habeant roboris firmitatem, non obstan-
te quod predicta [illegible] sint prout [illegible] contra aliquid quod determinatur et
dispositum Fulg., et quod forma sint alibi quam in dicta curia et di-
stictu, nec aliquo iure canonico vel civili, nec aliquo sta-
tuto communis vel populi determinatur. Et predicta locum habeant in
hiis que consistunt in pondere numero et mensura et in da-
do et faciendo. ¶ Item dicimus quod illud ius fiet clericis
contra laycos in curia communis Fulg. et coram suis officialibus, quod
fiunt et fit laycis in curia episcopatus Fulg. contra laycos,
Et guarentigie non habeant locum per clericos contra laycos in
dicta curia episcopatus Fulg. ¶ Item quod nulla persona possit
pro aliquo debito mitti in carcerem dicti communis, si noluerit,
[illegible] diem postquam captus fuerit seu detentus

¶ De pena petentis debitum solutum vide [illegible] 107 [illegible]

¶ Petens executionem [illegible] guarentigie de [illegible] quod non est hic per ordinem

¶ Quod ius [illegible] contra clericos et [illegible] in curia [illegible] quod fiunt [illegible] in curia episcopi.

¶ An possit [illegible] carcerari pro debito vide [illegible] 167 fo. 85

ad petitionem creditoris dare ydoneam fideiussionem de non recedendo de palatio dicti communis, ad penam et bannum per iudicem imponendum. Et interim per baiulum dicti communis seu baiulos custodiantur et penes ipsos debitores sint detenti. ¶ Item dicimus quod dicta guarentigia locum habeat inter forenses et cives et per forenses contra cives et per cives contra forensem seu inter fulginates et cives et habitatores civitatis eiusdem, non obstante quod dicti forenses non solvant datia et collectas communi Fulginei nec faciant alias factiones reales et personales communis eiusdem, quod opponi non possint, et si opponent non admictantur in aliquo. ¶ Item quod quicumque crediderit seu cesserit iura sua que haberet contra aliquam personam, quod tempore celebrationis cessionis consistent teneantur tales iura cedentes iurare ad sancta dei evangelia corporaliter scripturis tactis in ipsa cessione, quod pretium in ipsa cessione contentum debuerunt et receperunt vere a suo debitore. Et si aliter fieret, instrumentum cessionis non valeat nec teneat ipso iure. Nec etiam aliquid peti possit, non obstante aliquo statuto populi vel communis quod in contrarium loqueretur. ¶ Item potestas dicti communis capitaneus dicti communis .xv. dies ante finem sui regiminis teneantur et debeant bandiri facere ut homines sciant. ¶ Item quod non obstante aliqua cessione bonorum facta per quamcumque personam, possit executio fieri precepti guarentigie secundum formam superius in presenti capitulo traditam, quam quidem cessionem opponi contra instrumentum guarentigie non possit, nec executionem precepti guarentigie aliquatenus impediat. Et dicta guarentigia et preceptum ipsius locum habeat inter cives et habitatores civitatis Fulginei et ut supradictus est scriptum per forenses contra cives et per cives contra forensem. ¶ Item quod in executione facienda ex tenore instrumentorum continentium guarentigiam, creditores contra debitores ipsorum ad faciendum fieri aliquam commissionem baiulis de citando aliquem ad opponendum contra instrumentum seu instrumenta guarentigie nullatenus cogantur, sed solummodo relatio facta per baiulum non precedente aliqua commissione sufficiat. Et facta dicta relatione et expectandum vel expectatum per unam diem secundum formam in presenti capitulo superius scriptam, debeant executionem mandare in personam et rebus ipsa instrumenta guarentigiam continentia, non obstante capitulo statuti communis loquentis contra

Guarentigia precepti contra forenses et cives et e contra. Require de statuto communis quod incipit [illegible]

Nota sollempnitatem requisitam in cessione iurium, qua non servata non valet cessio.

Nota quod ille qui cessit bona sua non potest opponere contra instrumentum guarentigie quod cessit bona.

Nota quod ad executionem instrumenti guarentigie non requiritur commissio citationis sed sufficit sola relatio baiuli, et [illegible] debitore expectante per unam diem tantum.

Concordat in statuto [illegible] 79 [illegible]

COMUNE DI FOLIGNO BIBLIOTECA CIVICA

conmissiones banniti fierent et in statutis guarentigiatis et
iudicum et officiales comunis predicti nec aliquo modo comunis
municipali loquentes in contrarium. ¶ De hiis qui fuerint
gravati tempore Corradi Anestasii ex aliqua condempnatione R(ubrica) 205

Item dicimus et ordinamus quod si contingeret quod aliquis
vel aliqui deguastati et condempnati tempore Corradi Ane-
stasii ex eius potentia et favore ipsius occasione conven-
ticule et novitatis olim facte contra statum dicte civitatis Fulginei
ut patet in publico documento conmicteret aliquod maleficium
vel malefitia contra aliquem vel aliquos eius occasione et contra pote-
statem vel capitaneum vel aliquem eorum seu alterius ipsorum of-
ficialium vel quemcumque alium officialem dicte civitatis Fulginei con-
stitutus in aliqua parte comitatus quod potestas et capitaneus
et quilibet alius officialis dicti comunis qui ipsum seu ipsos con-
demnasset teneantur et debeant medio mense et pena .l.
librarum denariorum pro unoquoque ipsorum de ipsorum salario comunis Fulginei ap-
plicandorum recipere et recipi facere a camerario dicti comunis
pro ipso comuni pro ipsa condempnatione seu condempnationibus de bonis
et rebus eiusdem seu eorundem condempnatis datis pro sindicum
dicti comunis Fulginei occasione et gravaminis vel impositionis facti
vel factis dicto vel eis tempore dicti Corradi pro rata pro illa quan-
titate et pro qua et quod eisdem aut ipsorum alteri datum
et satisfactum fuerit pro ipsum comune et contra eos non possit fieri
aliqua executio nisi in dictis bonis eis datis in quibus tamen
possit condempnatus de eis vel ipsorum alteri facere executionem man-
dare ac et executionem faciendam rationabiliter. Et idem
fiat ac predicta locum habeant et se extendant in fi-
liis et fratribus carnalibus supradicti condempnati et deguastati seu
deguastatorum et condempnatorum tempore supradicti Corradi quocum-
modo in se ipso vel ipsis condempnatis et deguastatis hoc
tamen salvo et reservato quod predicta locum non habeant nec se ex-
tendant nisi tamen in condempnatione vel condempnationibus que
fierent de predictis aut aliquo predictorum excedentibus summam et
excedentibus quantitatem xxv librarum denariorum.

¶ De volentibus adequare terras sitas iuxta Flamineam R(ubrica) 206

¶ Vide in R. 50 quod incipit de terris ... [marginal note]

Item dicimus et ordinamus quod cum homines habentes po-
ssessiones aut terras iuxta Flamineam tam intus quam de-
foris multa dampna occasione aque que inlabitur sustinuant

101v

tam in canalon fovear in libertate ipsa aqua quod et que
adequantes de ipsa aqua ducant semper ipsam aquam
per terras et possessiones que sunt inter ipsam flumineam
rundo et calpistando ipsas terras et possessiones et fructus
in eis existentibus Et quia contra statutum convenit ut in aliquo
comuni indemnitati provideatur providendo volumus et fir
mamus quod dicti homines habentes terras et possessiones per quas inter
flumineam supradictam ponunt dictas contra terras et posses
siones adequare quandocumque voluerint per statutum dictum compulsi pro quo
liberi statuto et plus dicta nullatenus teneantur Et illi
qui in emerit ipsam aquam non possint plus ab eis petere
nec habere. Et si petierint vel acceperint quomodocumque mo
teneantur eis dicta duplum quantitatis per eos accepte et d
petitis cum eo quod petentes Confirmantes et capitula
descripta tam in presenti statuto quam et comunis tractantia de hiis
qui adequaverint terras et maceraverint canipam
vel linum et volumus ipsa fuerunt in omnibus prout iacent tam
in adequatione terrarum maceratione canipe vel lini quam
in acceptione pretii pecunie et non canipe seu lini per eosdem.

Quedam additio facta capitulo de stortarchiariis — R. 207

Item dicimus et ordinamus quod nullus stortarchia
rius seu alia quecumque persona possit nec debeat
in forma que extat a molendinis strictandis retine
aliquid eorum sive coria in cordis sive recte nec aliquid eorum
sive coria depilata bovium quam calcem seu alia turpitu
dinem in foram predictam in mictere tenere aut facere
pena 100 solidorum in quibus comunis fulgi per potestatem seu capi
taneum condempnari debeant predictis volentes cum quod clo
aca quam habent dicti stortarchiarii inter murum et fuctum murus
fulgi et murus constructum inter dictum foram libere rema
neat dictis stortarchiariis et ipsam habere valeant ac ipsa
uti ut hactenus consueverunt.

Quod nec potestas nec capitaneus ^ possint se absentare a civitate fulginii — R. 208
consilii populi civitatis fulginii et de pena ipsorum se absentantium

Item dicimus et ordinamus quod nec potestas nec capitaneus
nec aliquis eorum officialis vel alicui ipsorum possit
nec debeat habere licentiam se absentandi nec se debeant
absentare a civitate fulginii eorum officio perdurante nisi certe
fuerint optentum et reformatum in consilio populi dicte civitatis

102r

pdictas partes consiliarios ipsi consilii ad bussulas et pal-
lottas Et potestas & capitaneus supradicti vel alter ipsorum seu
aliquis officialis ipsorum si se absentarent a dicta civitate
tempore officii durantis perdant ipsi potestas & capitaneus
& ipsorum quilibet totum salarium quod habere debebant a dicto
comuni Et pro quolibet iudice qui se absentaverit nisi modo
de predicto 500 libr den. et pro quolibet notario 200 libr
den. In quibus si contrafecerit per sindicatum dicti comunis ipsi con-
debeant penitus condemnari

pena iudicis vel alterius absentantis R.

De via qua itur in pugillas non impedienda R. 209.

Item dicimus et ordinamus quod via que est iuxta terram
mastri Iacobi ab aqua quarterii in pugillis non possit nec
debeat aliquo modo mutari impediri seu inmoveri
sine expressa licentia consensu et voluntate omnium ho-
minum de pugillis & hominum habentium domos et ortus in di-
ctis pugillis & parentorum ipsorum sive habitent in ipsis pu-
gillis sive non nominis discordantes non obstante ali-
quo capitulo statuti predicti vel comunis in vel contra positi quod in contrarium
loqueretur Et si dicta via impediretur vel inmoveretur
liceat omnibus & singulis supradictis ipsum inmovimentum
et impedimentum totaliter admovere auctoritate propria sine pe-
na et banno Et quilibet impediens seu inmovens di-
ctam viam possit offendi ab omnibus supradictis sine pe-
na et banno

In gonbardia ... per offendi ... de celestis & hostis ... ipse ... R.

De fonte construendo in reno vallis R. 210

Item dicimus et ordinamus quod de aqua superflua que
fluit seu labitur de fonte comunis pelli fiat quidam
fons qui commode fieri potest in rigo vallis quod est contra
terminum vallis iuxta viam qua itur ad villam turris
aqua cuius potest melius & utilius videbitur faciendum
magistris qui conducunt pro supra fontem et veniat ipsa aqua
per conductum ut melius videbitur dictis magistris ad hoc
ut euntes & redeuntes per ipsam viam commodius propter
valeant ex ipsa aqua Et dictus fons & quicquid fuerit
opportunum fiat expensis adiacentium & utilitatem
in percipientium Et fiat et eligatur per potestatem propterea fuisse
quidam superstes cum uno notario ad faciendum fieri
supradicta Cui superstiti auctoritate presentis capituli habeat pota
tam dictum opus fieri faciendi expensis dictorum adia-

centum. Et ipsas expensas in ponendo et exigendo intelligo
deos. Et ipsi dominis non obedientibus penas et banna que
eis placuerit usque in quantitate 40 solidorum denariorum ponendi et
exigendi dummodo dicti priores teneantur reddere plenariam
rationem. Et habeant illud salarium quod eis dictus potestas du-
xerint ordinandum. Et dicti superstites et notarius et
quilibet eorum teneantur et debeant ad penam .50.
librarum denariorum communi Fulginei applicandam infra 4 menses post eorum
iuramentum duci facere ad effectum omnia et singula su-
predicta. Et quod nulla persona audeat vel presumat ipsos
[illegible] aqua [illegible] ipsi ad penam 25 librarum
denariorum. In quibus si fuerint [illegible] capitulum debeant penitus conde-
mnari. Et capitulum teneantur inquirere dictos priores ad petitionem
[illegible] potentes et delinquentes punire et condempnare
in penis et bannis predictis. Quod possessiones communis Fulginei

locari non possint nisi tempore pro uno anno — R. 211.

Item dicimus et ordinamus quod possessiones communis Fulginei non possint lo- Vide .o. R. 43. [illegible]
cari ad pensionem, cottimum vel affictum nisi pro uno anno tantum
vel duobus ad plus nec ipsarum aliqua. Et si ipsarum aliqua olim locate
fuissent seu essent pro maiori tempore non valeat ipsa locatio ultra
[illegible] cap. ¶ Item si aliquis habuisset olim ad pensionem cotti-
mum seu affictum aliquam vel aliquas ex dictis possessionibus qui non solve- Pena non solventium fictus vel pen-
rit camerario predictorum pensionem vel affictum seu non restituisset sione vel pretium fructuum communis et
ipsi camerario pretium fructuum ipsi communi contingentem pro tempore quo huiusmodi quietationes.
tenuisset cogatur omnino per capitaneum ad reddendum pretium fructuum
ipsorum qui potuissent esse in possessione illa quam habet seu habuisset
locatam et tantum plus et pensionem et cottimum quam vel quod pro-
misisset contractu non obstantibus quietationibus aliqua quod appareret
per aliquem seu aliquos officiales dicti communis facta alicui vel ali-
bus si de solutione pretii fructuum contingentium communi pensionis vel
affictus non appareret solutio facta camerario pro communi prout
dictum est. Et dicti priores teneantur capitaneo superdicto infra duos men-
ses computandos a principio sui regiminis facere inquisitionem
pena prestiti iuramenti et centum librarum denariorum communi Fulginei
applicandam. Quedam additio facta capitulo de fonte construendo
in [illegible] vallis — R. 212

Item dicimus et ordinamus quod in una parte sive strata
super villa Colles [illegible] ipsa villa fiat et fieri de-
beat per homines dicte ville et eorum expensis unus bonus et

103r

honorabilis fons qui semper abundet aqua aut in auctoritatem et utilitatem et magis conveniente loco ipsi ville provideas prioribus populi qui pro tempore fuerint et vexillifero iustitie et capitaneo partis guelfe melius et utilius videbitur convenire. Cum potestas populi supradicti teneantur et debeant modo et forma predicta facere fieri et executioni mandari eorum officio perdurante. Firmantes et addentes predicto supradicto capitulo quod de loco quo aqua superflua que fluit seu labitur de fonte et carpelli fiat quidam fons qui commode fieri potest in rigo vallis et cetera quod volumus inviolabiliter observari.

Capitulum contra rebelles — R 213

Item dicimus in nomine domini amen ad laudem et reverentiam omnipotentis dei et gloriose semper virginis marie matris eius et beatorum apostolorum petri et pauli et gloriosissimi martiris beati feliciani capitis et protectoris civitatis fulginei. Et ad honorem et reverentiam sacro sancte romane ecclesie matris nostre. Et ad honorem domini ducis ducatus. Et ad bonum et pacificum et tranquillum statum civitatis fulginei ut iniqui et perfidi tiranni corradus anastasii et fratres ipsius et alii de domo filiorum filippi menentis et sequaces qui civitatem et comunitatem fulginei intrinsecus et extrinsecus durissimis et nefandis eorum pressuris diutius afflixerunt. Statuimus et firmamus et volumus inviolabiliter observari hoc statuto decernentes in perpetuum valituro quod omnes sententie processus et exbandimenta facta seu facta et promulgata de eis et quolibet ipsorum sint rata et firma perpetuo et non possint modo aliquo revocari tolli vel infringi per consilium vel arengam. Et cum ipsi afflixerint et dampnificaverint omnes dignum est ut eis omne suffragium et adiutorium subtrahant. Ideo statuimus et ordinamus quod nullus cum eis nec aliquo ipsorum nec ipsis vel alicui ipsorum dare auxilium consilium vel favorem publice vel occulte nec nuntios seu litteras eorum vel alicuius eorum recipere nec eis mittere nec cum eis tractatum aliquem facere aliquo modo vel habere. Et siquis contra fecerit in persona et rebus puniatur ad arbitrium potestatis seu rectoris qui pro tempore fuerit in dicta civitate fulginei.

De hiis qui fecerint aliquam conventiculam contra presentem bonum statum civitatis fulginei — R 214

Item dicimus et ordinamus quod omnes qui male agunt

Statuta contra Corradum [illegible] et alios de domo filiorum philippi [illegible] vide supra fo. 215, 216 et 217.

Contra facientes aliquam conventiculam [illegible] contra statum civitatis [illegible] 72, 97, 105 et [illegible]

103v

odiunt lucem quod nullus audeat vel presumat facere in civitate Fulginei aliquam illicitam conventiculam seu congregationem contra bonum et pacificum et tranquillum statum dicte civitatis et dicti ... devotorum. Et qui contra fecerit puniatur arbitrio potestatis seu rectoris civitatis predicte. Et locus ubi facta fuerit dicta conventicula comuni Fulginei et ausita mente applicetur. Et si domus fuerit in detestabilis tanti sceleris funditus diruatur et diructa semper pro comuni Fulginei iaceat et destructa. Et intelligatur illicita si inscium fuerit potestatis et suo mandato. Et predicta eadem vendicet sibi locum contra illos qui presumpserint vel ausi fuerint seu contra illum qui presumpserit seu ausus fuerit facere aliquam conventiculam contra dominum civitatis Fulginei

Hic est pena arbitraria set in statutis novis libro 2 rubrica 19 est pena capitis

De hiis qui aliquid tractaverint quod aliquis rebellis reintret civitatem Fulginei — R. 215

Contra Corradum Anestasii

Item quia multo maiori pena sunt digni illi quibus privilegium est indultum illi qui plus est indultum si deprehendantur in crimine statuimus et ordinamus quod si aliquis honoratus officio fulcitus vel Corradi Anestasii vel aliqua consanguinitatis linea vel affinitatis coniunctus conari vel operam dare publice vel occulte quoquo modo deprehensus fuerit seu inventus tractare quod aliquis de domo olim Corradi seu filiorum Filippi Anestasii reintret civitatem Fulginei vel officium aut aliquod ad ministrationem seu honorem habeat vel recipiat ut ex genere predicto conquisitat civitatem excessus dicto modo magis crevit ita quod penitus moriatur. Et nuntius puniatur ad arbitrium potestatis seu rectoris in persona vel rebus

Contra rebelles — R. 216

contra Corradum Anestasii

Item dicimus et ordinamus ad perpetui statuto firmam quod omnes sine processu et exbanditi et condemnationes olim lati et promulgati facti et facte contra dominum Oddonem olim maiorem sindicum comunis contra Ufreduciolum de Alimano dominum Filippum de Rocotorono dominum Grabielem de Piccolominibus de Senis dominum Gaytanum de Pinglis de Florentia dudum potestates civitatis Fulginei. Et contra Rinaldum domini Catalani de urbe vetere olim capitaneum populi dicte civitatis. Et contra quoscumque officiales dicte civitatis Fulginei contra sequaces Corradi Anestasii. Et etiam contra quamcumque personam

C. 3

occasione proditionis seu quacumque ratione vel in firmitate predictorum
sint rata et firma et propterea obtineant et habeant ro-
boris firmitatem Et non possint modo aliquo revocari
tolli suspendi vel infirmari per consilium vel arengam Et
potestas capitaneus et quilibet alius officialis dicti comunis nunc
presentes teneantur et debeant contra predicta vel aliquid predictorum non
dicere nec contradicere nec aliquid opponere seu opponi
facere per se vel alium in consilio vel arengha Et si contra predicta vel
aliquid predictorum fecerit eorum officiis sint privati ipso iure
et perdant eorum salarium et applicetur comuni et propterea sint
infames Et quicumque consiliarius contra predicta consuleret vel quicumque
alia persona statim debeat discedere a dicto consilio vel
arengha pena et bano centum librarum denariorum pro quolibet in quem
per sindicum dicti comunis contrafacientes ponit et debeant conden-
nari Et hoc capitulum sit precisum cui nullum aliud capitulum
ante vel retro positum contradicat nec possit in aliquo de-
rogari Et potestas et capitaneus presentes et futuri teneantur infra x dies
a principio eorum regiminis hoc capitulum legi facere in consilio
generali

Capitulum contra rebelles R/ 217

Contra Corradum Anestasii

Item ad obviandum iniquitatibus et malitiis pessimi
hominis Corradi Anestasii et aliorum de domo sua et aliorum
suorum sequacium inimicorum dicti comunis [illegible] dicimus et
ordinamus et auctoritate presentis capituli statuimus et firmamus
et volumus inviolabiliter observari quod potestas capitaneus et potestas
pro dicto comuni qui pro tempore fuerint in dicto comuni presentes et
futuri teneantur et debeant omnes sententias et exbandimenta et processus
latos et factos contra Corradum Anestasii et omnes alios de do-
mo filiorum Filippi [illegible] et eorum sequaces observare in-
tegre cum effectu et facere observari per quoscumque officiales
dicti comunis nec permictant quod tollantur vel suspendantur
aliqua ratione vel causa per consilium vel arengam Et si per se vel alium fie-
ret contra formam cuiuslibet ipsorum potestatis et capitanei officio potestarie
et capitaneatus sint ipso iure privati et perdant eorum
salarium et applicetur comuni et propterea sint infames Et quicumque
consiliarius ad predicta daret consilium seu consuleret publice vel oc-
culte aut alius quilibet qui ad predicta daret auxilium con-
silium vel favorem capite puniatur ita quod moriatur

dicto. Et (con)bona ipsius ipso iure dicto communi Fulginei applicentur. Et
supradictus seu nominatus quis (con)putaverit in tantum eisdem
potestati et capitaneo teneantur hoc anno et ipso iure et ipso facto ex potestate
facere notare et (con)putare sicut in omnibus et per omnia in presenti ca-
pitulo scriptum est et supra. Et potestas qui contra predicta vel aliquod pre-
dictorum fecerint seu (con)senserint sicut capitulo puniantur
ita quod moriantur dicto.

De represaliis tollendis — R. 218

Vide etiam f. 62 et 86 et statutum novum R. 66 ...

Item dicimus et ordinamus quod potestas, capitaneus et potestas
populi civitatis Fulginei teneantur et debeant dare operam
cum effectum quod represalie tollantur omnibus hominibus de comitatu Ful-
ginei et represales personas ipsius comunis. Item quod si contingat oc-
casione alicuius debiti vel aliquam dominum civem vel virum
quendam seu (con)mitatensem dicti ... in aliquo forensi in aliqua
terra seu loco et aliquis noster civis seu (con)mitatensis oc-
casione predicta fecerit seu fuisset in aliquo dampnifica-
tus quod potestas, capitaneus et potestas populi civitatis Fulginei teneant-
tur et debeant in dicto iure possit cogere et constringere dictum
nostrum civem seu (con)mitatensem ad satisfaciendum dicto
nostro civi seu (con)mitatensi qui dampnum passus esset usque
dampnum et interesse quod occasione predicta substinuisset seu
passus fuisset seu esset.

Ut si aliquis ... represaliis ... [illegible]

De magistris pannorum lane vendendis in civitate Fulginei — R. 219

Item in nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Cum comunis
utilitas omnibus est preferenda attendentes itaque uti-
litatem predicte quod quam divites et pauperes in comitatu recipi-
unt ipsi quod divites propter ipsam utilitatem commoditatem recesse-
runt in corpore divitias et pauperes de paupertate
ad divitias permoventur, statuimus et ordinamus
et presenti lege firmamus quod potestas populi civitatis Fulginei
a viii diebus post festum beati Feliciani proximum venturum
omni exceptione et dilatione et remotis teneantur et debeant
procurare et ordinare expensis ipsius comunis ita et tali quod dicto
in dicta civitate Fulginei habeantur aliqui boni homines legales
et boni experti ac sufficientes magistri artis pannorum lani
ac et lanificiorum et tinctores cum magistri continue presentes
alios docent et faciant ipsas artes in dicta civitate Ful-
ginei a quibus magistris recipiant et donent provisiones

de exercendo dictas artes in dicta civitate Fulginei et tenere pro
se et alios et de faciendo garzonum et residentiam cum eorum
familiis in civitate predicta. Et quod pro pecunia expendenda
pro dicto comuni pro dictis magistris et aliis necessariis ore tenus
consilium fieri faciant generale dicte civitatis Fulginei et in ipso
consilio proponere sive proponi facere quod et quanta pecunia
ipsius comunis expendi debeat ut predicta ad effectum deduca-
tur. Et quo et quanta et quid aliud fuerit facien-
dum. Et quicquid per ipsum consilium fuerit reformatum in
observantia presentis capituli valeat et teneat ac si in pre-
sentem presens ipse et plenam optineat roboris firmitatem ac si reformatum
fuisset in consilio populi residentibus dicte civitatis ad bussulas et pallottas nemi-
ne discrepante. Et illud teneantur executioni mandare. ¶ Item
dicimus statuentes quod omnes et singuli magistri unus vel plures qui ve-
nerint aut venerint ad dictam civitatem Fulginei ad faciendum et exer-
cendum in dicta civitate dictam artem lane. Et nunc ut presentis capitu-
li habeant pro omnibus civitatis predicte et in omnibus tractentur ut alii cives
dicte civitatis et tam civiliter quam criminaliter quousque ipsam artem exer-
cerent et facerent in civitate prefata. ¶ Item quod ad comunem uti-
litatem ipsorum magistrorum et addendum eis et utique ipsorum mag-
nam ipsam artem in dicta civitate velle potius operari et possessores
Fulginei fiat et fieri debeat quoddam bonum et sufficiens tiratorium
de lignamine in quo et super quo dicti magistri et quilibet ipsorum tirare et
artare commode valeant pannos per eos fiendos. Quod quidem tirato-
rium semper sit ipsius comunis et pro ipso comuni iaceat. Et debeat fieri et
ordinari in illo loco in quo melius videbitur dominis prioribus quod
preter fuerint et confalonerio iustitie populi supradicti videbitur
et placuerit convenire.

De convenientibus mallia et volentibus intrare comunis Fulginei inimici F/220

Item dicimus et ordinamus ad reprimendam perfidiam et pra-
vam superbiam filiorum iniquitatis qui consueverunt per-
transire in penas. Et si aliqua persona que nollet seu non
posset in curia comunis Fulginei et coram officialibus ipsius comunis citatus
et diminatus convenire conmictaret seu conmicteret faceret aliquod ma-
leficium faciens vel delictum per ipsum vel fecit et alii consangui-
nei ipsius usque in tertium gradum presumat fecisse et conmicti vel
fieri fecisse. Et potestas et iudex ipsius iuramento teneatur et debeat

pro se et pena 500 libr. den. de suo salario illam communitatem in qua
predicus delinquens deberet condempnari pro ipsius facere commercio comunis ful-
ginei apparere facere vel aliis contingentibus usque in totum quodcumque. Et si po-
testas vel alius iudex in predictis fuerint negligentes et predictam offen-
sam non mandaverit per sindicum comunis fulginei in dicta communitate 500
libr. den. debeat condempnari. Et perpetuo sint exbanditi dicti comunis
et depingantur pro exbanditis in faciem et in facie palatii dicti
comunis fulginei cum nominibus ipsorum ad petitionem cuiuscumque petentis. Et
ille qui vel illi qui tale bannum seu penam solverit vel solverint
ex nunc prout ex tunc auctoritate presentis capituli habeant licentiam
et potestatem intrandi et apprehendendi tenutam et corporalem po-
ssessionem bonorum illius seu illorum qui maleficium vel delictum com-
miserint. In qua tenuta et possessione potestas capitaneus et priores populi
civitatis fulginei in eorum introitu defendere et tueri de facto teneantur et debeant.
Et in principio officii potestatis idem octo dies protestari debeat eidem po-
testati dicti capitaneus et priores teneantur predictum capitulum in omnibus
et per omnia sine diminutione aliqua debeant observare et observari
facere sub pena in dicto statuto contenta. Et in tempore quo iuraverit
potestas predictus teneantur et debeant priores illi qui computabit pro-
curamentum eidem potestati quod presens capitulum computet atque narret
in ipso iuramento et exprimat quod observet sicut supra iussum est ex ipsius
iuramento. Et dictam protestationem nomine dictorum dominorum priorum teneantur et
debeant dare et assignare sindico et notario aut rationatori
qui sindicabit eundem potestatem dicto tempore ad penam 100 libr.
den. de quo et ipse debeat sindicari

Ubi quis fecerit vel aliud sanguinem contingentem solverit condempnatus pro illo qui non potest penam solvere et comunis fulgin. quicumque possit pro sua mercede recuperare de bonis ipsius

De non exherendo aliquem ex iurisdictione comunis fulgin. — f. 221

Item dicimus et ordinamus ad removendum et opprimendum pravam opinionem et intentionem illorum qui iurisdictionem comunis fulginei appeterent minuere et opprimere et ut pravitate quod appetunt non sequantur quod nulla persona cuiuscumque condictionis existat audeat vel presumat citare vel citari facere vel trahere aliquem civem comitatensem vel habitatorem civitatis fulginei pro aliqua re vel causa ad aliam curiam quam ad curiam dominorum potestatis capitanei et dominorum priorum dicte civitatis fulginei et officialium ipsorum. Et qui contrafecerit in 50 libr. den. comunis fulginei condempnetur per

[illegible] vide [illegible] et statutis comunis [illegible] 6 [illegible]

[illegible] comunis fulgin. [illegible] 500 et nichilominus [illegible] et [illegible] ut [illegible] sanguinem

potestatem et eius iudicem. Et dicti potestas et eius iudex teneantur predictos procedere ad peti-
tionem cuiuscumque petentis et nomen ipsius tenere secretum. Et si aliquis b[…] ul-
lus aliquem de civitate Fulginei vel districtu vel habitatorem ipsius civitatis seu
districtus pignoraret seu citaret possit offendi et verberari ab illo
quem citaret ad aliam civitatem quam communis Fulginei vel pignoraret iussu aut
mandato alterius civitatis quam communis predicti sine pena et banno et pignus recuperet
et auferri ab eo. Et si quis nollet seu non posset in civitate communis Fulginei cum-
let et criminaliter puniri in predictis fuerint pro prioribus consanguineis ipsi-
usque ad tertium gradum computandum intelligantur fieri fuisse et condemnari
usque in [...] gradum presumat intelligant fieri fuisse et condemnar[i]
in penis predictis. Et si consanguineos non haberet et familiares seu [...]
in penis predictis. Et si consanguineos non haberet et familiares seu [...]

Marginalia: Quod bannitus possit offendi et ab eo pignus auferri si citat aliquem ex civitate communis Fulginei. — Vide ad [...] Rubrica 220 et alias Rubrica [...]

in penis predictis. Et si consanguineos non haberet et familiares seu [...] tenentur et rogant tales consan-
guineos ipsi masculi et femine ad predicta omnia teneantur et rogant tales consan-
guinei ad integram restitutionem faciendam eidem citato damnorum
omnium et expensarum quas sustinuisset et quas fecisset idem citatus occa-
sione predicta de quibus stetur et stari debeat simplici verbo eius. Et hoc ca-
pitulum predictum sit precisum cum nullum aliud capitulum in ultimo po[...]
pitulum sit precisum cum nullum aliud capitulum vel aliter in contrarium posset facere et requisitum tene-
atur. Et potestas et capitaneus vel alter ipsorum qui fuerit requisitus tene-
antur predicta observare et efficaciter demandare sub pena perditionis imperii et tertie
libre denariorum de eorum salario in quibus si defecerint vel negligentes fuerint per
sindicatum communis Fulginei debeant condemnari in eisdem et similibus ut supra
est expressum. Item quod si aliquis emerit aliquam possessionem in
confinibus alicuius terre aut prope confines territorii et districtus civita-
tis Fulginei per tertium miliare quod ex dicta possessione aut emptione facta dic-
tus talis emens masculus aut femina nec pro ipsa emptione communi Fulginei
datium aut gabbellam solvere minime teneatur. Et pro ipso datio vel
gabbella solvenda occasione dicte emptionis dictus talis emens per
aliquem officialem communis Fulginei nullatenus possit cogi set sit liber
et exemptus et maneat quantum pertinet ad predicta empta modo quo supra describitur.

Marginalia: Quod emens possessionem in confinibus communis Fulginei non solvat gabellam pro illa datum [...]

No.

Vide statuta [...] 91 [...] 163 [...] 32 [...] 53 [...] 167 [...] 99

Quod exbanditi et condempnati communis Fulginei possint impune offendi. Rubrica 222

Item quia prohibentur quodam statuto communis Fulginei capitulo posito
sub rubrica quod citati per aliquo maleficio ponantur in banno et
exbanditi communis Fulginei omnes offendi non possint nisi hii qui erunt
exbanditi pro certis maleficiis in ipso capitulo declaratis quare exban-
diti et condempnati dicti communis redire morari et stare secure ad civitatem
Fulginei et in ipsa civitate et districtu consueverunt plerumque ideo statui-
mus et ordinamus ac presenti statuto firmamus quod omnes quicumque
exbanditi et condempnati communis Fulginei quacumque de causa et quacumque condictionis
existant qui [...] pro condempnationibus datis et debitis custodiis aut qui
non ivissent ad confinia possint a quolibet sine pena et banno of-
fendi lesi capi et interfici. Et nullus possit ob dictam causam

condepnati. Nec contra eum per potestatem nec capitaneum nec ullum ipsorum officia-
les fieri aliquis processus nec aliqua condemnatio. Et si fieret non
valeat ipso iure et cuncta presentis capituli sint ipso iure cassi et
cassa dummodo occidi non possint. Et presens capitulum potestas et ca-
pitaneus teneantur et debeant integre observare in omnibus et
per omnia sub pena predicta iuramenti nullo obstante. Et hoc capitu-
lum sit precisum cum nullum aliud capitulum contradicat nec pos-
sit in aliquo derogari. Ita tamen quod presens capitulum non deroget ma-
xime ibi dum dicit dummodo occidi non possint capitulo seu ca-
pitulis loquentibus seu loquentibus contra rebelles et illos qui exbanditi et
condemnati fuissent pro iniuria seu offensa illata in aliquem qui
fuisset ad officium procuratus / qui tales exbanditi et rebelles
offendi ac capi et occidi possint impune seu absque pena et
banno sicut in capitulis loquentibus contra eos per omnia continetur. Hoc tamen
huic capitulo addentes quod exbanditi et condemnati pro aliquo malefi-
cio civitatis Fulginei usque in quantitatem 25 librarum denariorum et a 25 libris
supra possint a quibuscumque personis impune offendi ledi capi et in-
iuriari dummodo non occidantur sed 25 non librarum [illegible] detrahatur ~~[illegible]~~
condemnationem fienda de illo qui talem exbanditum et condepnatum a
25 libris denariorum [illegible] offenderet lederet vel caperet / [illegible] [illegible]
[illegible] exbanditus et condepnatus in libris [illegible] communis Fulginei.

Quod nullus presumat facere custodiam nisi pro una persona. R. 225.

Item ad obviandum malitiis illorum qui consueverunt una
nocte pro multis promittere custodire et custodiam pretio
facere statuimus et ordinamus quod nullus cuiuscumque conditionis
existat audeat vel presumat promittere custodiam facere nisi
pro una persona tantum illo sero seu illa nocte qua custodire volu-
erit pretio. Et si quis contra fecerit ex nunc auctoritate presentis capituli
debeat per potestatem communis Fulginei in X libris denariorum in qualibet condem-
natione dicto communi Fulginei quam condemnationem si solvere non poterit
stare debeat uno die publice ad pedem scalarum palatii dominorum
communis cum catena in gula et pretio sit infamis. Et quilibet
possit contra facientem accusare et habeat medietatem banni et creda-
tur iuramento ipsius et nomen eius teneatur secretum. Et notarius dominorum
priorum domini populi teneantur et debeant iuramento [illegible] sub pena privatio-
nis sui officii [illegible] quolibet mense bis inquirere diligenter et
quos invenerit culpabiles referre potestati dicte civitatis. Et quo-
libet facientes contra contenta in predicto capitulo presenti de sero ad petitionem
cuiuscumque petentis cogatur per dominum officialem suum custodia

dce civitatis deputatum in stinoris teneatur et responsalis ad reddendum omne id et totum quod ad manus suas pervenerit occasione p[ro]missionis aliter factis defraudando custodiam supradictam ultra quam per unam personam tantum illi a quo acceperit occasione predicta.

No.

vide ad idem r. 148 ... et statutis ... r. 76 et lib. 3 r. 58

De hiis qui opposuerit aliquam exceptionem excommunicationis vel dati non soluti — R. 224

Item dicimus et ordinamus quod quicumque opponeret seu aliquem in aliqua curia com. Fulgin. aliquam exceptionem excommunicationis et ipsam non probaverit infra octo dies a die oppositionis ipsius exceptionis solvat nomine banni com. Fulgin. in qualibet x libr. den. in quibus per potestatem debeat puniri et damnari. Item si opposita fuerit aliquam per quamcumque personam quod non solverit datia et collectas per com. Fulgin. impositas et imponendas et quod non fecerit summa realia et personalia. Et illa quam fuerit opposita fidem faceret summarie per capitulum seu alteram unum vel plures quod datia seu datium pro tempore imposita per dictum com. ac perlectum seu collectam pro sua libra solverit quod tales exceptio opponentur non possit quam audiant audiat et admictat, in iure quo probato intelligatur per hoc fuisse et substinuisse onera dicti com. realia et personalia. Et omnia datia et collectas per dictum com. imposita solvisse pro sua libra. Et nihilominus talis opponens solvat in se qualibet nomine pene centum solidos den.

De assidibus vendendis in platea veteri com. Fulgin. — R. 225

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat in civitate Fulgin. vendere assides alibi quam in platea veteri com. dicte civitatis. Et qui contrafecerit solvat nomine banni in se qualibet centum solidos den. Et quilibet possit contrafacientem accusare et habeat medietatem banni et nomen ipsius teneatur secretum. Et nullus debeat impedire aliquem in dicta platea assides vendentes ad penam predictam. Item quod nullus debeat emere assides causa revendendi aliquo tempore. Et si quis contrafecerit solvat in se qualibet nomine banni seu pene x libr. den. Et quilibet possit contrafacientem accusare et habeat medietatem banni et nomen eius teneatur secretum.

vide r. 43 et r. 211

Qualiter locari debeant possessiones com. — R. 226

Item dicimus et ordinamus quod omnes locationes hactenus facte per com. Fulgin. seu sindicum aut camerarium dicti com. de bonis rebus et possessionibus exbannitorum, condemnatorum et rebellium dicti com. quibuscumque personis sint casse et vane ... presentis capituli et nullius efficacie vel valoris. Et quod priores populi civitatis Fulgin. teneantur et debeant ... eligere tres bonos et legales homines videlicet unum pro qualibet terzerio qui boni homines ... presentis

107v

capituli cum consensu et presentia ipsorum priorum omnes possessiones dictorum
et bona eorum et rebellium et forbanditorum dictorum teneantur locare
videlicet terras vineas prata silvas domos et possessiones quascumque ad
optimum fictum et pensionem solummodo pro denariis seu grano tantum et
non ad laborerium. Et quicquid eo modo factum fuerit per predictos bo-
nos homines cum consensu predictorum priorum partis capituli va-
leat et teneat et nullam recipiat exceptionem ac si factum esset
per consilium generale seu sindicum dicti comunis ad hoc specialiter ordinatum.

De electione notariorum super dampnis datis — R. 227

Item dicimus et ordinamus quod potestas populi ac confalonerius iusti-
tie civitatis Fulginei quibuslibet sex mensibus et de sex mensibus in sex
menses prout eisdem potestati et confalonerio melius videbitur conve-
nire eligant et eligere debeant duos bonos legales et expertos no-
tarios ipsos quos eligere teneantur forenses origine et habitatione
longinquos a dicta civitate per xxx miliaria et ab inde ultra ut ipsis po-
testati et confalonerio melius videbitur convenire. Et qui non fuerint
ad aliquod officium a v annis citra in civitate predicta in notarium et
officialem civitatis predicte et eius iurisdictionem super dampnis da-
tis, viis, sternatis, pontibus ac fontibus. Qui quidem v anni in-
cipiant et computentur a die electionis facte dictorum suprascriptorum
et quolibet eorum. Et habeant et habere debeant notarii supradicti inter am-
bos pro eorum salario et exercitio ac executione eorum officii xxv
libr. den. pro quolibet mense videlicet quolibet eorum xii libr. et x solidos
den. Quorum notariorum officium duret tantum per sex menses. Et qui mutati
tempore electionis aut refirmari non possint deinde post finitum eorum
officium ad v annos ad idem officium ut supra dicitur. Et si electi
fuerint aut reassumerentur eorum electio vel reassumptio non
valeat ipso iure. Insuper predicti capituli habeant quod et habere de-
beant notarii supradicti durante tempore eorum officii et per executionem
ipsi unum equum valoris extimationis x flor. auri ad mi-
nus quem equum retinere teneantur et debeant ac habere ut supra
describitur omnibus ipsorum sumptibus et expensis nec non ad omne ipsorum
resicum periculum et fortunam tam in veniendo quam et in sta-
do et redeundo. Qui notarii habeant potestatem liberam cognoscen-
di, puniendi, condempnandi et penas exigendi in dictis dampnis datis,
viis, sternatis, fontibus et pontibus secundum formam capitulorum loquen-
tium tam populi quam comunis dicte civitatis quolibet die ut melius potuerint
et noverint convenire. Item quod omnis pena quam veniet solvenda ex
causis vel aliqua earum nec non banna omnia teneantur et debeant dicti
notarii dare facere ac et assignare camerario comunis Fulginei. Qui ca-
merarius de ipsis denariis atque bannis teneatur facere unum
librum per se. Item teneantur notarii supradicti possint et de-
beant cognoscere de omnibus questionibus ... et terminarum

ut supius est expssum. Volumus insup qd quolibz die quo
obmiserint seu desisterint equm pdcum retinere soluant et
soluere teneant dco coi sex solidos den. quos denarios cam
rarius dci cois de ipsoz salario retineat pro ipo coi pdco pena
x. libr den. de suo salario. Et camerarius sb dca pena et
iuramento teneant qualibz ebdomoda inquirere diligent si
ipi notarij hebunt uel retinebunt equm pdcum nec ne. Te
neant insup et debeant dci notarij durante eoz officio intus
ciuitatem fulg. bn solliciti diligent legaliter
et fideliter exercere. Et a nulla psona durante eoz officio nisi
eoz salarium tm p capiendum a dco camerario p se ul aliquem
aliquid recipe possint nec debeant. Teneantur et de
beant notarij supdci qn cos ire contingeret p ciuitate fulg. s.
p districtum ciusdem p inquirendo contra illos qui damna de
derint aut alia facerent phibita ex forma statutoz loq
tem dcoz officio non p noctare pena 100. solid. den. mcc
qualibz qua contrafecerit in quibz p sindicum dci cois ipi coi debeant
condempnari. Teneantur et dci notarij non ire in montaneas ciuita
tis pdce p aliquam questionem decidendam ul terminandam
sine expssa licentia ul mandato dnoz priorum ppli dce ci
uitatis de qua licentia seu mandato appareat debeat manu
notarij reformationum dce ciuit. sb pena pdca nisi ea die qua
dci notarij irent in montaneas pdcas reuerterent ad ciuitatem
pdcam. Volumus et iubemus supdcos notarios ut die
qualibz horis debitis exceptis diebus sollempnibus de mane usqe ad
tertiam et ab hora non usqe ad uesperas stare ad ius reddendum
in palatio cois fulg. ubi iura reddunt p officiales dni po
testatis et non alibi pena pstiti iuramenti et x. libr den. de ipoz
salario mcc qualibz qua contrafecerit coi fulg. applicandoz in
quibz p sindicum dci cois debeant condempnari. Teneantur et
possint et debeant notarij supdci et quilibz eoz omnes uias in
tus et extra ciuitatem fulg. publicas et uicinales indigentes acta
tion seu reparation actari et reparari facere expensis adiacentium ipis
uijs. Item uolumus notarios et utrumqe ipoz uolumus posse con
gnoscere diffinire et terminare de dctis et singulis supdcis que ppo
nerent coram eis in ad eoz officium ptinentia diebus utilibus et
feriatis sm formam statutoz pdcoz. Et penas et banna quas et
que uoluerint imponere usqe in quantitatem centum solidoz
den. et ipas et illa ab inobedientibus exigere p coi. Teneantur et
et debeant notarij supdci et utrqe ipoz pena pstiti iuramenti
et x. libr den. de eoz salario omnes accusas et inquisitiones coram
eis aut ipoz altero delatas p quascunqe psonas diligenter
recipere et ea die qua date fuerint ponere in quaterno et infra xv.
dies a die facte accuse ul inquisitionis seu delationis ipaz
cognoscendum diffinire et terminare super ipis p se tm sm formam

108v

S. P.

statutorum dicte civitatis Fulginei et dampni extimationem solum facere dapna
num passo. Et de ipsis accusis et inquisitionibus coram eis delatis vel alterius
eorum quolibet mense duabus vicibus durante eorum officio dominis prioribus dicti
populi in eorum palatio et notario reformationum et in presentia camerarii
eorum notarii depositis et bannis resultantibus ex accusationibus et inqui-
sitionibus supradictis reddere quilibet reddere teneatur pena .x. librarum den.
pro quolibet et vice qualibet qua non fecerint supradicta que pena veniat
in comune. ¶ Insuper ordinamus et volumus quod notarii supradicti habeant
et habere debeant ultra salarium eis superstatutum duodecim denarios
pro suis expensis pro qualibet libra quantitatis pene quam venire fe-
cerint in comune ex eorum officio supradicto. Qui quidem notarii habere
teneantur et debeant atque cum eis tenere ad executionem dicti eorum
officii ipso quo eorum officio perduraverit unum famulum actum
ad arma portandum bonum atque legalem omnibus ipsorum tenere
pro ipsorum sumptibus et expensis. Et quod a sententiis processibus seu diffini-
tionibus que fierent per notarios supradictos seu alterum eorum appella-
ri non possit nec debeat. Et si appellaretur ab aliquo ipsa appella-
tio admicti non debeat. Set pro iniqua et frivola habeatur hauctori-
tate presentis capituli. Salvo quod si dicti notarii aut alter ipsorum
aliquid declararent vel declaraverint diffinierint pronuntia-
verint sive sententiaverint super aliqua re seu natura determinationem
ac confinibus et rebus tractaretur et ageretur de proprietate alicuius rei de quibus
esset aliqua contentio inter aliquos coram eis dictis notariis seu aut aliquo
rum. Et aliqua partium in hiis casibus tamen senserit se gravatam vel lesam
quod sibi liceat appellare et recurrere ad dominum capitaneum populi civitatis
Fulginei et eius iudicem et vicarium infra .v. dierum a die illati gravaminis
computandum. Qui capitaneus seu eius iudex et vicarius teneantur
et debeant ipsam causam appellationis videre diffinire et terminare infra
.x. dies continuos computandos a die appellationis interposite. Et
dicti capitanei iudicis vel sui vicarii sententie vel diffinitioni stetur
et acquiescatur et non possit ulterius de iniquitate seu nullitate
queri et si dicere vellent ipsam nullam. Et quod non possit ulterius per
aliquem officialem presentem vel futurum audiri. ¶ Item volumus
et dicimus statuentes quod in omnibus et singulis casibus in quibus poni-
tur vel permictatur per aliquod quodcumque statutum tam populi quam
communis civitatis Fulginei habere debere collationem seu consilium sapientis
vel cum aliquo sapiente quod notarii supradicti et uterque ipsorum teneant
et debeant partes petere ipsam collationem habendam seu consilium sumere
tunc illi iudici sive sapienti cui permictent ex forma dictorum statutorum.
Et quod ipsi notarii et uterque ipsorum coram quo causa fuerit partes presentes
vel non citata legitime coram ipso iudice vel sapiente proponere

cum super qua aut in qua ipsa collatio petitur teneatur ordina-
te. Et dictus iudex vel sapiens incontinenti teneatur et debeat
audire partem et audire et audire omnia iura et allationes ipsius et omni-
a predicta et allare voluerit tamen cum scriptura quod sint et incontinenti
in omnia faciat. Idem iudex vel sapiens quod stent de puncto questionis
sibi commisse qui puniatur debeant sibi et eidem iudici vel sapien-
ti assignari et ipsa parte presente. Et reddere teneatur et debeat
idem iudex vel sapiens suum consilium in scriptis habito salario compe-
tenti .i. termino in statuto contentum secundum quod sibi videbitur dare
melius iudicandum pena 100 soldorum denariorum. In quibus dictus iudex
aut sapiens per sindicum communis Fulginei ipsi communi si deficerit condemnetur.

De puteo seu cisterna fiendo in valle Righi K 228

Item dicimus et ordinamus quod capitaneus populi civitatis Fulginei qui
pro tempore fuerit teneatur et debeat incontinenti
et pena 500 librarum denariorum post ad petitionem cuiuscumque peten-
tis facere et curare et operam efficacem dare ita et taliter cum
effectu quod homines et habitatores ville Righi et eorum adiacentes
teneantur et debeant facere et fieri facere unum puteum vel
cisternam pro aqua in dicta villa expensis ipsorum hominum et adia-
centium in dicta contrata vel dicte contrate in quacumque parte vel in quocum-
que loco ubi melius et utilius videbitur hominibus ville predicte pro
conservatione et utilitate ipsorum hominum. Et ad predicta compellenda de-
beat et possit idem dominus capitaneus ut supradictum est constringere
et constringi facere et fieri hominibus super dictis unum superstitem
expensis ipsorum cui debeant ipsi homines obedire in predictis.
Et teneatur et debeat ipse dominus capitaneus constringere et constringi
facere ipsos homines et adiacentes ad solvendum omnes expen-
sas que fierent pro ipso puteo seu cisterna. Et ille cuius
fuerit terra ubi necesse fuerit fieri dictus puteus seu ci-
sterna teneatur et debeat ipsam terram necessariam pro ipso puteo vel
cisterna vendere et dare pro iusto pretio ipsis hominibus ad extimationem
duorum bonorum hominum ipsius ville si electi fuerint per ipsos homines
ipsius ville capitulo aliquo non obstante tam populi quam communis quod de materia
loquatur.

De hiis qui esse debent de consilio populi K 229

Item dicimus et ordinamus et presenti statuto firmamus quod
omnes et singuli illi qui fuerint in officio Prioratus civitatis Fulginei
et qui nunc sunt in eodem officio et qui pro tempore erunt sint et esse debeant
aucti presentis capituli de consilio populi dicte civitatis Fulginei capitulo ali-
quo non obstante et consiliarii populi civitatis eiusdem. Item quod omnes
rectores artium civitatis eiusdem sint et esse debeant aucti

109v

D. P.

pretis capitula consiliarii populi et de ipso consilio populi.

Quod potestas suis expensis habeat notarios et alia necessaria — R. 230

Item dicimus et ordinamus quod potestas civitatis Fulginei teneatur et
debeat omnibus suis expensis habere notarios, preconem, banni-
tores et tubatores et omnia alia necessaria ad scribendum acta tam
civilia quam criminalia. Et condemnationes summarias et absolutiones tam ci-
vitatis Fulginei quam ad ipsum dominum potestatem officium et eiusdem officialium
spectare noscuntur. Pro quibus notarius, preconibus, bannitoribus et aliis
necessariis ad predicta toto tempore sui officii habeat et habere debeat de
pecunia comunis Fulginei ultra suum salarium quod eidem per statutum
concessum est libras denariorum ...

De electione priorum populi et eorum officio — R. 231

In nomine domini amen. Cum aspicientes illo qui omnium universitati
universaliter salus et status perfectus est. Salus ipsa et status
civitatis Fulginei et populi et comunis eiusdem dependeat ab ipso populo et
prioribus ipsius populi et rectoribus civitatis eiusdem qui ad manutenen-
dum ipsum populum rationabiliter creantur et fiunt. Ideo ad salutem
omnium et exaltationem ipsius populi et confirmationem et augumentum tran-
quillum status tam populi quam comunis et rectorum dicte civitatis dicimus et
ordinamus quod priores populi qui pro tempore fuerint teneantur et debeant
cum presentia consensu et voluntate confalonerii iustitie et capita-
neum partis guelfe populi civitatis Fulginei penultima die vel die i-
psam penultimam eorundem priorum officii congregare et conge-
gari facere consilium illorum qui hactenus fuissent ad officium prio-
rum populi dicte civitatis. Quo consilio sic congregato dicti priores populi
qui in officio dicti prioratus residebunt mandent quod quilibet
ex ipsis congregatis trahat se ad suum terzerium. Et rehadunati
ipsi priores sic tractis et reductis ad eorum terzeria dicti prio-
res populi in officio residentes adstantes ibidem simul volentes et
consentientes dicto confalonerio habeant et habere debeant tot fabas
quot erunt illi et congregati in dicto consilio pro modo de uno terzerio
et successive de aliis duobus terzeriis. Inter quas fabas numero con-
gregatorum de uno terzerio sint quatuor negre et reliquos
alie albe. Et ipsas fabas tam negras quam albas immicti faciant
in quoddam cappellum publice. Et huius partes habeant duo pu-
eri minores ... annis pro unum quorum teneant ipsum cappellum
et alterum trahat unatim fabe tam immisse manu de cap-
pellum. Scilicet pro unoquoque de terzerio ipso adstante in dicto consilio tunc
nominato per banditorem dicti comunis usque quo per huiusmodi extractio
nem dicte quatuor fabe negre aliquibus de illo terzerio congregatis
ipsis obvenerint. Et similis modus fiat et fiat in aliis terzeriis
et inter congregatos terzeriorum ipsorum. Ita tamen quod fabe tam negre
quam albe extrahende de cappello predicto per pueros supradictum ipso

110 r

instantibus publice assingentur notario reformationum sive [illegible]
priorum predictorum tunc ibi astantium. Et illi quibus obvenerit
fabe nigre predicte modo et ordine sint electores una cum do-
minis prioribus et vexillifero supradictis futurorum priorum
populi et debentium proximis duobus mensibus sumpturis ini-
tium in kalendis mensis inmediate sequentis. Quibus pre-
missis dicti priores et vexillifer supradicti et dicti XII qui per extrac-
tum et obventionem dictarum fabarum nigrarum erunt electores
dictorum priorum futurorum conveniant se in aliquo loco domus
in quibus resident priores populi supradicti et provideant ac procedant
ad electionem dictorum nigrorum priorum hoc modo videlicet quod ipsi domini pri-
ores vexillifer et duodecim electores predicti trahant se seorsum quolibet ad
suum terzerium adeo quod communiter inter omnes eligant ac nominent novem
probos viros legales sufficientes et bonos scilicet tres pro quolibet terzerio civi-
tatis predicte videlicet sex de illis qui hactenus fuissent ad officium prioratus
predictum Et reliquos tres de illis qui non dum fuissent ad idem officium
cum novem sic nominati electi per predictos mittantur vadant ad scru-
tinium inter omnes astantes in consilio supradicto ad scruptinium tenentur
et fiat per notarium reformationum dicte civitatis adveniente et consilio
supradicto astantibus dictis dominis prioribus vexillifero et illi tres ex novem
predictis qui in dicto scruptinio plures voces habebunt sint priores populi
dicte civitatis per duobus mensibus tunc proxime futuris hoc etiam addito quod
scruptinium supradictum fiat secretum per notarium supradictum ut hactenus
est servatum Et quod electio priorum dicti populi scilicet illius qui ad non fuisset
in dicto officio prioratus procedat et fiat de terzerio in terzerium ut hactenus
in talibus fieri consueverunt Et quod duodecim viri electores supradicti antequam
procedantur ad electionem dictorum priorum iurent ad sancta dei evangelia
corporaliter tactis scripturis priores et qui tunc erunt una cum
ipsis electoribus in dicta electione electionem et nominationem de ipsis prioribus
eligendis qui esse debeant nominare tres scilicet unus pro quolibet terzerio facere
bona fide omni fraude et dolo remotis Et nullus possit eligi vel
esse ad dictum officium prioratus qui fuerit in eodem officio a tribus annis
citra computandis a die sue electionis Et quod nullus ex dictis prioribus
et duodecim electoribus possint nominare vel nominari in priorem dicti
populi qui sit frater carnalis filius vel nepos carnalis alicuius ipsorum pri-
orum et duodecim electorum nec aliquem ex se ipsis ¶ Item quod priores
dicti populi qui nunc fuerint dicte electioni non possint nec debeant
prius aliis XII supradictis aliquem nominare et si aliquem prius nomi-
naverint talis nominatus ab eis esse non possit prior dictis duobus
mensibus Et notarius reformationum predictus electionem et nominationem
talis prius nominati inter predictos scribere non possit nec debeat
pena predicti statuti incurrenda Et dictus notarius statutum supradictum fa-
ciat recitari seorsum a dictis prioribus populi supradicti. ¶ Item quod in
consilio dictorum priorum nulla proposita fieri possit per priores vel aliquem
ipsorum nisi primus deliberatum fuerit per ipsos dictos priores et vexi-
lliferum supradictum et duodecim bonos homines videlicet quatuor pro terze-
rium eligendos per ipsos priores et vexilliferum quotiensque eisdem

Electores priorum non nominent filium fratrem nepotem [illegible]

priores debent nominare [illegible] tres [illegible]

Quod non fiat [illegible] in aliquo consilio nisi prius sit [illegible] inter priores vexilliferum et duodecim

huiusmodi duodecim [illegible] modo [illegible] officio [illegible]

110v

Prioribus et vexillifero videbitur et placuerit duodecim eorum offitio
Cum quibus duodecim vel maiori parte ipsorum ipsi domini priores et
vexillifer iustitie possint quando eis videbitur et voluerint convenire et con-
ferre et deliberare de quibuscumque ordinamentis et provisionibus faciendis
Et teneantur et debeant supradicti priores et vexillifer iustitie cum predictis
duodecim vel maiori parte ipsorum providere et deliberare super quibus-
cumque petitionibus que darentur ipsis dominis prioribus et vexillifero
pro tollendo cassando adnullando aut irritando aliquam condem-
pnationem summariam seu pro petendo aliquid a communi florentie. Et nisi
primo deliberaretur aut deliberatum fuerit per eosdem priores et vexilli-
ferum et eos duodecim ipse petitiones nec aliqua ipsarum et ipsi
possint ullo modo. Nec in consilio aliquo aliquid dicentis in
ipsis petitionibus possit proponi Et si proponeretur aliter quam superdes-
cribitur et que fierent aut deliberarentur non valeant ipso iure
Et auctoritate predicti capituli sint ipso iure nullius efficacie et va-
loris. Et potestas et capitaneus seu alter ipsorum prout fuerit requisitus
teneantur et debeant in dicto casu et pena mille librarum denariorum et pu-
nire ipsorum offitii omnes et singulos inobedientes et non observantes
mandata dictorum priorum condempnare in penis et bannis ponendis
per ipsos dominos priores vel duos ex eis et penas et banna exigere prout
continebitur simpliciter verbo dictorum dominorum priorum vel duorum ex eis
quod plena et legitima probatio habeatur. ¶ Possint et predicti
priores omnes in concordia existentes cum presentia et consensu dicti vexillife-
ri providere et deliberare super quibuscumque gravaminibus et expe-
sibi factis et faciendis et negotiis dicti communis factis et faciendis per
quoscumque offitiales populi vel communis dicte civitatis. Quorum provisio deli-
beratio et terminatio valeat et teneat et habeat plenum robur et
firmitatem ac si in consilio populi facta et pertracta ad bussulas et pa-
llottas stabilitum et reformatum fuisset omni modo via et iure
quibus melius potuisset nullo premisso obstante. ¶ Pos-
sint etiam dicti priores omnes in concordia cum presentia et consensu vexillife-
ri iustitie ordinare constituere et facere ordinamenta et provisio-
nes et constitutiones super quibuscumque negotiis que valeant et teneant
ac si reformata essent in consiliis populi et communis dicte civita-
tis ad bussulas et pallottas nemine discordante cum omni
sollempnitate statutorum communis et populi dicte civitatis. Et potestas et
capitaneus dicte civitatis et ceteri offitiales ipsorum et quilibet eorum debeant
ipsa ordinamenta et provisiones que fierent modo predicto per dictos pri-
ores cum consensu dicti vexilliferi inviolabiliter observare et ob-
servari facere teneantur et debeant ac etiam executioni mandare
Et si dicti prioribus in aliquo se opponere ad penam 500 librarum
denariorum pro quolibet ipsorum et vice qualibet qua contrafecerit communi florentie
applicandam. Quibus dominis prioribus omnes et singuli homines dicte civitatis
florentie districtus teneantur et debeant penitus obedire. Et eis
dare adiutorium consilium et favorem in eorum posse. Et domini
potestas et capitaneus et vexillifer iustitie populi dicte civitatis ut
bene fideliter et legaliter populum et commune dicte civitatis et omnes

De potentia priorum una cum vexillifero et illis duodecim

De offitio duodecim qui assistere debent prioribus et qui eliguntur ... ut s. ... 235

Cassatio et adnullatio condempnationum ...

Pena potestatis non exequentis omnia ...

Probatio et obedientie ...

Priores ... providere de gravaminibus ...

De potestate priorum ...

... vexillifero ...

Pena offitialium non exequentium ordinamenta facta per priores ...

et districtus ac omnes cives et habitatores et comitatenses dicte civitatis
et quilibet ipsorum in sua condicione gradu statu in honore pace
tranquillitatis et pacifico statu dicti populi et dicte civitatis eiusdem
cum omni bono et puro intellectu conserventur et manuteneantur
¶ Ipsi non domini potestates debeant taliter facere et curare quod omnes et
singuli homines dicte civitatis et districtus sint et esse debeant in
unitate spiritualiter et corporaliter et quod stent in unum vivant et manu
teneant et sibi ad invicem auxilium et favorem prestent et pre-
stare teneantur et debeant ita et taliter quod quilibet in suo bono
statu et legalitatis faciat suum opus in honorem et statu dictorum
populi et civitatis ¶ Et si aliquis de dicta civitate et districtus fuerit
inventus in aliqua falsitate fraude seu proditione quod esset aut
esse posset contra presentem bonum statum dicte civitatis ac ipsius comunis et po
puli seu contra potestatem capitaneum confalonerium et potestates tractando
committendo aut tractari vel committi faciendo postquam de eorum
fuerit curent et faciant taliter dicti potestates et potestas vel capitis
illos vel illum quem vel quos invenerint culpabiles de predictis
vel aliquo predictorum puniant et condempnent secundum formam statutorum et
ordinamentorum comunis et populi dicte civitatis ¶ Et si non aliqui discorda-
rentur inter eorum et eorum curent ipsi potestates ipsos discordantes
ad concordiam reducere Et ipsi discordantes dicto mandato et imposi
tioni ipsorum potestatum stare teneantur ad penam .. librarum denariorum pro
quolibet specialiter et centum librarum denariorum in communitate dicte artis
et pro qualibet vice ¶ Item ad hoc ut negotia dicti comunis non differantur
propter ipsorum absentiam aut forte et terminari possint commode prout
deceret aut possint honoris congruus juvari nec comunis et speciales
personarum lesionem ullatenus patiantur aut negotia dicti comunis et
populi augmententur de bono in melius et specialibus personis satisfa
cere valeant cum oportet pro honore et statu dicti comunis et populi
¶ Priores non populi supradicti qui pro tempore fuerint presentes et futuri
continue de die et de nocte stare et morari teneantur et debeant
in domibus dicti comunis in quibus ipsi potestates soliti sunt residere ut bene
et sollicite intendant et intendere valeant circa negotia supra
dicta Et in ipsis domibus facere continuam residentiam quam si non
fecerint pro qualibet nocte qua non residerint in domibus supra
dictis ut supra describitur .x. solidos denariorum solvere teneantur Et pro quo
libet die sex solidos denariorum quilibet contrafaciens que pena veniat in
comuni Et intelligatur non residere si per maiorem partem noctis
seu diei moram non traxerint in domibus supradictis ¶ Et quod notarii
reformationum dicte civitatis in dicto mense teneantur et debeant pronun
tiare potestates ipsos et quemlibet ex eis delinquentem seu delinquentes
in predictis Et facere retineri penes camerarium dicti comunis de sala
rio talis prioris unius vel plurium qui delinquerint in non ob
servando predicta tantum ad quantum ascenderint pene in quas incur
rissent premissorum occasione Et idem camerarius quantitates
ipsas talis prioris seu prioribus solvere minime teneatur si illi
vel illis qui delinquerint in predictis Dummodo hec statuto extendatur
nec locum habeant in priore seu prioribus qui gravati forent in
firmitate tali propter quam commode residere non possent in domibus supradictis

·S· P·

De salario priorum et expensis palatii eorum pro lumine et aliis

ad eorum offitium exercendum continentur domini priores qui pro tempore fuerint
teneantur et debeant pro expensis dictorum priorum dare ipsis prioribus
de pecunia ipsius comunis xx solidos denariorum pro quolibet eorum famulo pro quo-
libet die et non ultra. Et etiam dare ipsis prioribus pro luminario noc-
turno eisdem toto tempore eorum officii x libras candelarum de cera.
Et teneantur domini priores predicti habere ad executionem eorum of-
ficii et pro ipsorum et dicti comunis servitio tres famulos bonos et sufficien-
tes ad arma portandum qui famuli teneantur continue arma
portare et stare in palatio ipsorum priorum. ¶ Item quod priores
populi supradicti pro honore fortificatione ac statu comunis et populi dicte
civitatis nec non pro executione ipsorum offitii supradicti habeant et
habere debeant et tenere expensis dicti comunis xii famulos suf-
ficientes et bonos ac aptos ad arma portandum qui conducan-
tur nomine dicti comunis pro eo salario tempore ordine ac pactis ut ipsi prio-
res una cum gonfaloniero populi supradicti melius noverint convenire
ultra numerum supradictorum trium famulorum eis superius concessorum per
formam presentis capituli. Et eunt cum ipsis prioribus specialiter pro defe-
nsione dicte civitatis ac et comunitatis ipsius [illegible] ut mela-
tius possit satisfieri cum oportet. ¶ Dicimus et ordi-
namus quod dicti priores teneantur et debeant de se ipsis copiam
facere et palam stare in domibus in quibus soliti sunt mo-
rari omni die de mane usque ad terciam et post nonas usque ad duas
per horas congruas nisi essent iusta causa impediti. Et debeant ad audientiam
stare omnes vel duo ex eis ad minus et audire et intelligere teneantur et debeant
benigne omnes coram eis aliquid dicere vel petere volentes et ordinatis
singulis respondere ut eisdem melius videbitur expedire. ¶ Possint
et teneantur et debeant ipsi priores omnes vel duo ex eis ire ad dominos [illegible]
et ad potestatem et capitaneum et dominum [illegible] et alios officiales
ipsius comunis cum fuerit oportunum et eis videbitur. Et omnia ordinamenta
facta et facienda per eos omnes aut duos ex eis et [illegible] per duos ex eis fuerint
valeant et teneant ac si facta essent in concordia per omnes. ¶ Pro-
videant et sollicite curent ne aliquibus artificibus popularibus
vel aliis fiant violentie alique seu extorsiones inique vel apprehen-
siones seu alie iniurie dedecus vel dampna vel famulis ipsorum popu-
larium seu ipsorum familiis per aliquos nobiles potentes vel magnates
vel aliquas personas ecclesiasticas vel etiam quascumque alias. Nec etiam per ali-
quem officialem potestatem capitaneum vel alium quemcumque. Et si inve-
nerit quod alicui popularium vel popularibus fieret aliqua violentia
vel usurpatio iurium aut bonorum suorum vel quod indebite aut in-
iuste gravaretur per dictos potestatem capitaneum vel ipsorum aut alterius
eorum officialem vel alios quoscumque officiales vel personas alias
quascumque curent quod predicti potestas capitaneus et officiales ipsorum et quilibet
alius a predictis abstineant. Et quod potestas predictas in iniuriis et molestiis

Quot teneant famulos domini priores xl

De audientia priorum quam tenere [illegible] pro eis

Vide c. xlv. possint et dicti priores [illegible] ubi [illegible] de omnibus simul una cum gonfaloniere [illegible] [illegible] hic [illegible] [illegible] aliud [illegible] loquitur [illegible] de prioribus et gonfaloniere [illegible]

Curent priores ne comitatenses [illegible] gravamen a magnatibus vel ab aliis officialibus

et usurpationibus committentes et committi facientes constat puniat et condempnet secundum formam statutorum ordinamentorum et reformationum comunis et populi dicte civitatis. — ¶ Provideant etiam ad salubrem custodiam dicte civitatis et districtus eiusdem ut homines et mercatores cum rebus et personis ipsorum per vias et stratas secure valeant commorari ne robbarie vel violentie seu iniurie inferantur eis. Et super dicta custodia possint dicti priores cum sapientibus et sine sapientibus providere et officiales eligere et salaria ordinare ut eis videbitur pro custodia dicte civitatis et comitatus eiusdem. Et super ipsis et pro dicta custodia facienda et conservatione ipsius custodie possint similiter ut eis videbitur providere. Teneantur quoque et debeant dicti priores facere et curare ita et taliter quod potestas et capitaneus et eorum officiales et familie et quilibet alius officialis dicte civitatis cuilibet faciant iustitie complementum et ut malefactores puniant et quod stantiamenta secundum formam statutorum ordinamentorum ac provisionum dictorum statutorum comunis et populi et eorum fiorum et sindicorum sine aliqua diminutione observent cum effectu. ¶ Teneantur et debeant procurare per se et potestatem et capitaneum et eorum officiales et familiam defendere et manutenere et conservare dicte civitatis honores iura et iurisdictiones tenutas et possessiones et bona dicti comunis sublata vel eorum fructibus et que non veniunt in comune quod ipsa veniant in comune cum effectu curent nec consentiant quod in aliquo minuatur. Curent etiam quod expense facte fiant et que fient sint utiles pro comuni et pro utilibus et necessariis negotiis comunis et populi dicte civitatis et aliter nullo modo. — ¶ Possint etiam mittere nuntios exploratores et litteras pro sciendis conditionibus novitatibus et accidentibus prout sibi quotiens eis videbitur convenire et dictis nuntiis et exploratoribus facere per camerarium dicti comunis de ipsius comunis pecunia satisfieri. Quas expensas idem camerarius facere teneatur ad petitionem ipsorum priorum per sacramentum et banno 50 librarum denariorum pro vice qualibet in quibus per sindicum dicti comunis debeat condempnari ac etiam sindicari. Nec possit dicto camerario inhiberi per capitaneum nec per aliquem alium officialem quin expense predicte fiant per camerarium supradictum. ¶ Teneantur etiam dicti domini priores habere ad eorum offitium exercendum sex bamulos bonos et legales ac veridicos et relatores cum salario xv solidorum denariorum pro quolibet mense et quolibet eorum. ¶ Si quia non discordia inter potestatem et capitaneum aut alios quoscumque officiales dicti comunis esset vel oriretur inter ipsos

Priores habent offitium et potestatem super custodia civitatis.

habent curare circa bona et iura comunis sollicite.

habent cognitionem in predictis discordiis orta inter officiales.

officiales ad concordiam teneantur. Et dicti potestas capitaneus et
quilibet alius officialis teneantur facere concordie compositione
dicto et tractatu dictorum priorum pena centum librarum denariorum pro quo
libet et vice qualibet in quibus si dictorum priorum concordie compositioni
dicto et tractatu non steterint per sindicum dicti communis debeant
condemnari ac etiam sindicari. ¶ Possint etiam dicti priores conuocare
et conuocari facere familias dictorum potestatis et capitanei et etiam
aliorum officialium dicti communis quotiens et quando indebitum et placi
tum erit et fuerit oportunum pro factis dicti communis et populi et officio
ipsorum priorum exercendo. Cum potestas capitaneus et ipsorum quilibet
et ipsorum curie ipsorum officiales et familie teneantur et debeant
per eorum iuramento et sub .500. librarum denariorum pena pro quolibet contrafaciente
et vice qualibet dictos priores et ipsorum officiales manutenere
pro posse et prestare omnem gratiam et fauorem ac honorem et non claudi
dare nec claudi facere aut permittere per dictas personas nec ipsorum
nuntio aut nuntiis claudatur aliquod hostium palatiorum ipsorum
potestatis et capitanei nec prohibere auditum sed ipsos diligenter
benigne et honorifice audiant et intelligant et ipsorum fa
mulos per ipsorum priorum officio exercendo quotiens et quando fuerit
oportunum. ¶ Item ut facta et negotia dicti communis que fuerint
per dictos priores et populo expedienda possint melius expediri
in consilio dicte ciuitatis dicimus et ordinamus volentes in mola
bilit... obseruari quod circa consilia celebranda de cetero tales mo
dus seruetur. Et circa reformationes propositiones et stantiamenta
in consilijs facienda et non aliter nullo modo videlicet quod ad petitionem
dictorum dominorum priorum potestas et capitaneus et quilibet ipsorum debeant
banniri facere consilium generale et speciale et cetero ipsorum artium
dicte ciuitatis simul et diuisim prout occurrerit faciendum.
Et ad ipsa consilia et quilibet ipsorum facere publicari uel pulsari
ad petitionem ipsorum dominorum priorum non requirendo causam quare.
Et in dictis consilijs debeant dicti potestas et capitaneus mittere si
eisdem prioribus et dicto confalonerio videbitur et placuerit ac
et proponere et reformare omnia et singula que proponi voluerint. Et
dicti priores et confalonerius ad penam .500. librarum denariorum et priuationis
eorum officij in quibus per sindicum et rationatorem communis sub
sindicatu fuerint debeant condemnari. Et banditores dicti communis non possint
nec debeant aliquod consilium bannire sine expressa licentia dominorum
dominorum priorum et confalonerij. Et si contra fecerint vice qualibet

Pena officialium non obs[er]uantium ... priorum

De modo congregandi consilia

in 25 libr. den. pro quolibet ipsorum debeant pervenire communi
et potestatis predictos. Nec etiam custos turris dicti populi qui deputa-
tus fuerit ad pulsandum campanam debeat pulsare
ad aliquod consilium sine expressa licentia predictorum dominorum priorum
et confaloneriorum supradictorum ad penam 25 libr. den. in quibus predictos
priores mox quolibet debeat pervenire communi communi predicto
et dicta banna in communi facere deveniri. Et ea que in dictis consiliis
obtenta fuerint teneantur dicti potestas et capitaneus aut alter
ipsorum exequi et cum effectu totaliter executioni mandare et
inviolabiliter observare ad penam 500 libr. den. in quibus ipsi
facientes communi fulgin. pro sindicatu eiusdem communis debeant pervenire
communi. Et dicti potestas et capitaneus non possint nec debeant
aliquod consilium facere bandiri vel pulsari nec in aliquo consilio
aliquam propositam facere sine expressa licentia et presentia dictorum
dominorum priorum et confaloneriorum populi supradictorum. Et si aliter fieret
id quod fieret non valeat ipso iure sed ex nunc pro casso et irri-
to habeatur. ¶ Et possint et dicti priores de voluntate presentia
et deliberatione semper confaloneriorum instare et non aliter vel alio
modo congregare et congregari facere consilium generale et speciale et cer-
torum artium communis et populi dicte civitatis simul et divisim ut
eis videbitur et fuerit opportunum et quotiens et quando eis vide-
bitur convenire. Et in ipsis consiliis et quolibet ipsorum proponere
et reformare. Et que in ipsis obtenta fuerint valeant et teneant
et plenam obtineant roboris firmitatem ac si facta fuissent
in quibuscumque consiliis civitatis predicte ad bussulas et pallottas ne-
mine discordante. Dummodo confalonerius supradictus semper
teneatur videre et audire ipsas propositas et ipsis consentire
ex que ad mictere si sibi videbitur convenire. Et si aliter
fieret non valeat nec teneat nec in aliquo habeat ro-
boris firmitatem. ¶ Iubemus insuper dictos priores propo-
nere nec propositionem facere nec permictere quod proponatur durante
eorum officio aliquid factum proprium ipsorum nec alicuius eorum vel
que ipsos aut aliquem ipsorum tangat. ¶ Volumus insuper quod
banniti supradictorum dominorum priorum habeant de pecunia dicti communis pro
quolibet ipsorum dictorum bannitorum x sol. den. pro quolibet eorum annua-
tim pro uno caputeo faciendo semper in capitibus ipsorum ad arma
et insignia populi dicte civitatis. Qui quidem banniti vocentur et no-
minentur banniti priorum populi fulgin. ¶ Et possint et

Quod obtenta in consiliis officiales exequantur

Quod consilia non congregentur nisi cum licentia confaloneriorum

Nullus priorum tempore eorum officii potest facere proponi proprium contractare in consiliis

pro uno caputeo x s. d.

113v

dicti priores eligere nominare ac mictere ambaxiatores quotiens
eis et quando pro factis dicti comunis fuerit oportunum. ¶ Iurent insuper
supradicti domini priores durante eorum officio in prima die ipsorum officii
facere in consilio populi dicte civitatis. ¶ Prohibemus insuper
dictos dominos priores posse congnoscere de aliqua questione vel
questionibus civilibus vel criminalibus dumtaxat exceptis de que-
stionibus que essent inter aliquas personas occaxione alicuius dis-
tinctionis sive impositionis facte tam pro comuni fulginei quam pro consules ar-
tium societatum aut homines seu sindicos alicuius ville seu castri
civitatis et districtus fulginei. Et super quolibet gravamine
quod inferretur alicui persone per aliquem consulem seu rectores
seu consules alicuius societatis vel studia alicuius sindicatus
civitatis fulginei. ¶ Item volumus quod dicti priores populi qui
pro tempore fuerint semper habeant vocem in statutis populi faciendis
sicut alii statutarii statuti populi et sint et esse debeant
de statutariis supradictis. ¶ Item quod dicti priores pro eorum consilio
habeant omnes illos qui fuerunt hactenus ad officium prioratus
dicti populi et qui erunt in futuro tempore. In quo quidem consilio
supradicti domini priores seu alii ipsorum de eorum consensu et voluntate
aliorum collegarum suorum possint proponere reformare et or-
dinare cum presentia consensu et voluntate domini confalonerii. Et
reformationes que fierent in ipso consilio et per ipsum consilium valeant
et teneant et plenam optineant roboris firmitatem ac
si reformatum esset in consilio populi dicte civitatis et in quolibet
alio consilio necnon dictorum hominum nemine discordante. Et
omnes reformationes que fierent in ipso consilio et per eum potestas
et capitaneus et quilibet alius officiales dicte civitatis teneantur et
debeant inviolabiliter observare et privationis ipsorum officii et pena 500
libr. den. de eorum salario et vel libr. ipsorum auferendorum
executioni mandare prout de ipsorum dominorum priorum processerit
voluntate non obstante aliquo capitulo statuti non esset ad
bussulas et pallucttas. Et sufficiant ad predicta si maior pars
priorum qui fuerint vel erunt ad dictum officium potestatis fuerit
et erit ad dictum consilium congregatum. ¶ Item dicimus et ordi-
namus quod supradictus confalonerius et capitanei partis guelfe
populi civitatis fulginei possit per se tamen quandocumque sibi vide-
bitur congregare et congregari facere consilium quodcumque voluerit
Et in ipso consilio quod congregabit aut congregari fecerit
proponere et reformare. Et ipse propositiones et reformationes
valeant et teneant et habeant plenam roboris firmita-
tem ac si facte essent in consilio populi et rato et pro actum

Priores possint mictere ambaxiatores [illegible]

De priores non cognoscant in questionibus civilibus vel criminalibus [illegible]

Priores sint de numero statutariorum in faciendo statuta populi

Priores habeant hic priores consilium [illegible]

Confalonerius et capitanei possint congregare consilia [illegible]

et in quolibet alio consilio dicte civitatis ad bussulas et pallottas sollemniter nemine discordante.

Quod dominus episcopus Fulginatensis et eius familiares et clerici bussitati tractentur ut cives — R. 232

Item dicimus et ordinamus quod dominus episcopus Fulginatensis cum tota sua familia et omnes clerici habentes bussolam civitatis et diocesis Fulginatensis habeantur pro civibus et sicut cives Fulginatenses tractentur, data et collectas solventes.

Quod domino episcopo Fulginatensi ac ipsius sindico et procuratori fiat iustitie complementum — R. 233

Item dicimus et ordinamus ad hoc ut dominus episcopus Fulginatensis valeat iura sui episcopatus manutenere et occupata illicite recuperare et pro predictis laboribus et expensis (?) illis parcatur (?) quibus facere habet vel habebit in posterum, quod potestas, capitaneus et omnes alii officiales civitatis Fulginatensis faciant ipsi domino episcopo ac sindico et procuratori ipsius et cuilibet eorum iustitie complementum simpliciter et de plano sine strepitu et figura iudicii, non obstantibus aliquibus feriis ad honorem dei indictis ordinatis vel in posterum ordinandis, ac feriis messium et vindemiarum dumtaxat exceptis.

In iure episcopatus de plano sine figura iudicii et strepitu [illegible]

Quod potestas et alii officiales civitatis Fulginatensis exhibeant brachium seculare domino episcopo Fulginatensi — R. 234

Item dicimus et ordinamus quod potestas, capitaneus et omnes alii officiales civitatis Fulginatensis teneantur et debeant exhibere brachium suum seculare contra quoscumque inobedientes et rebelles ipsi domino episcopo vel eius officialibus. Et maxime clericos capiendos et ducendos captos ad carcerem dicti domini episcopi et eos incarcerando ad requisitionem ipsius domini episcopi vel eius officialis quotienscumque et quandocumque requisiti fuerint predicti potestas, capitaneus et eorum officiales vel alter eorum per ipsum dominum episcopum vel eius officiales qui nunc sunt vel pro tempore fuerint. Et si dictus dominus episcopus vel eius officiales vellent quod supradicti inobedientes ponerentur in carcerem communis Fulginatensis, potestas, capitaneus et officiales supradicti ipsos tales inobedientes et rebelles in dicto carcere communis Fulginatensis teneantur ponere et recludere et eos et ipsorum quemlibet in dicto carcere tenere et custodiri facere, ita quod ex ipso carcere nullo modo exire possint absque licentia et voluntate ipsius domini episcopi vel dictorum suorum officialium. Et insuper teneantur ipsos sic carceratos ad requisitionem ipsius domini episcopi vel dictorum suorum officialium de dicto carcere emittere et relaxare prout et quotiens requisitum ipsi domino episcopo vel eius officialibus videbitur convenire. Et eosdem potestatem, capitaneum et eorum officiales vel alterum ipsorum vel ipsorum duxerit requirendum vel requiri faciendum.

Quod pecunia civitatis Fulginatensis per camerarium expendatur — R. 235

Item dicimus et ordinamus ad omnem in futurum suspitionem

S. P.

et suspectiones [illegible] removendum quod singuli priores qui pro tempore fu-
erint una cum vexillifero iustitie [illegible] placuerit te-
neantur et debeant eligere et nominare duodecim homines de civitate
[illegible] bonos et legales et utiles pro communi. Quorum omnium duodecim con-
silio et deliberatione facta ad bussulas et palluctas vel saltem duorum
[illegible] camerarius communis [illegible] expensas facere de pecunia que ipsi
communis expendere simul usque in quantitatem xxv librarum denariorum tantum et ad plus
et ab inde supra xxv non librarum denariorum supra non possit nec debeat de
pecunia ipsius communis una vice seu simul expendere ab [illegible] deli-
beratione consilii [illegible] vel communis dicte civitatis aut consilii illorum qui fuerint
et erunt ad officium prioratus [illegible] dicte civitatis prout priores [illegible]
[illegible] qui pro tempore fuerint et vexillifero iustitie [illegible] eligere
et nominare voluerint vel maiores partis earum et duas consiliis [illegible]
tis ad bussulas et palluctas. ¶ Priores autem qui pro tempore fue-
rint in die festi beati Felicis [illegible] vel [illegible]
[illegible] una cum vexillifero [illegible] supradictos duodecim homines [illegible]
[illegible] teneantur et debeant eligere et nominare. Officium autem [illegible]
[illegible] duodecim durent tempore officii priorum qui eos elegerint
et non plus. Et ad dictum officium dictorum duodecim nec aliquis ipsorum
non possit reeligi nec reassumi usque ad [illegible] completos
computandos a die officii ipsorum vel ipsius completi. Et si eligerentur
vel reassumerentur ipsi vel ipsorum aliquis quod per priores vel ipsum
fieret non valeant nec teneant auctoritate presentis capituli. ¶ Et
expense facte per priores et camerarium supradictum de pecunia
ipsius communis [illegible] in modo et forma predictis pro necessariis et
utilibus expensis dicti communis [illegible] et penitus habeantur
aliter non facte [illegible] in modo et forma predictis [illegible] sint pro dampnosis
et inutilibus ipsi communi omnimodo habeantur. Et ad ipsarum expensarum
[illegible] ipsi priores et camerarius quorum tempore fierent
penitus teneantur. Depositarius autem vel aliquis predictorum pro po-
testate et vexilliferum vel ipsorum aliquem [illegible] non possit nec
aliqua [illegible] fieri. Et si aliqua [illegible] fieret non valeat
ipso iure auctoritate presentis capituli. ¶ Insuper deliberationes et
reformationes que fierent seu fieret per supradictos duodecim vel
aliquod ex supradictis consiliis scribi debeant per notarium reformatio-
num communis [illegible] in uno libro in quo alia scribantur. Qui notarius
teneatur et debeat incontinenti eadem die qua facta fuerit re-
formatio depositario dare seu presentare librum in quo ipsa reformatio

[Right margin:] Quod priores non possint cum vexillifero et consilio xii [illegible] pecunia communis expendere ultra xxv libras [illegible]

[Left margin:] Quod eligant duodecim homines qui [illegible] cum [illegible] officio [illegible] fo. 113

[Right margin:] Quod expense facte aliter [illegible] non admittantur

[Right margin:] Quod priores et vexillifer non possint [illegible]

apparebit supra notariis camerarii ut ipse camerarius penes se copiam habeat ad hoc ut eum ignorantie non pretendat. ¶ Possit et debeat camerarius qui pro tempore fuerit ipsis consiliis et reformationibus penitus uti et toto tempore sui officii non obstante quod dictum est supra in presenti capitulo. ¶ Expensas non necessarias et oportunas pro ambaxiatoribus et exploratoribus nuntiis et cursoribus qui eunt ad operam communis ipsi potestas et camerarius facere possint aliquo non obstante quod pro expensis necessariis et legitimis et oportunis dicto communi penitus computetur.

Nō.

De pactis observandis per magistros lignaminis et lapidum — R 236

[illegible] . 20 . et statuta [illegible] . 53 . et li. 3 . [illegible]

Item quia fabri lignaminum et lapidum magistri civitatis Fulginei et districtus ordinamenta inter se more monopolii prohibita et contra utilitatem communem fecerunt in corpore eorum artis et societatibus et ordinibus posuisse ipsas existentes presenti lege firmamus dicimus et ordinamus quod nullus dictarum artium audeat vel presumat postquam aliquas suas operas locaverit vel laborerium seu opus aliquod alicui facere promiserit in alio opere laborare donec perfecerit opus quod primo facere promisisset. Si hii qui magistrum dictarum artium vel alterius ipsarum conduxerit necessaria operi perficiendo parata semper habuerit. Et si quis dictarum artium in predictis vel aliquo predictorum inventus fuerit in aliquo contra facere per potestatem civitatis Fulginei puniatur in XXV libris denariorum pro usu communis Fulginei applicandis in quolibet. Et nihilominus perficiendum opus primo conductum et facere omni [illegible] remota compellatur in persona et rebus. Salvo quod si dictus operarius non habuerit necessaria ad laborandum predictus locator ad penam predictam nullatenus teneatur.

De prestantiis imponendis — R 237

Item cum varie ac diverse expense occurrant sepe fieri multotiens pro communi Fulginei et maxime eo tempore quo in ipso communi pecunia non habetur, ideirco statuimus et presenti lege firmamus quod potestas capitaneus civitatis Fulginei priores et qui pro tempore fuerint possint teneantur et debeant auctoritate presentis capituli et eis habeant cum illis personis quas eligere ac habere voluerint prestantias imponere quibuscumque personis civitatis predicte eiusque districtus et aliunde voluerint et in quibuscumque pecunie summis voluerint noverint seu mandaverint. Et singule persone debentes civitatis et eius districtus et aliunde quibus imposite fuerint dicte prestantie teneantur et debeant ipsas solvere in termino postquam eis per ipsos potestatem seu ex eorum parte mandatum fuerit et quotiens eis

[Left margin:] [illegible] prestantie imponant et [illegible] sed est imponi [illegible] et [illegible] 42 [illegible] de stan[illegible] R 44 . ubi corrige hoc statutum

[Right margin:] Ut potestas cum hiis [illegible] eligendis possint imponere prestantias [illegible] cum consilio confalonerii [illegible] et quod ipsi [illegible]

115v

et quarumque ad penam et bannum 50 libr. den. pro quolibet. Et
quod bannum ipso facto incurrant si prestantias predictas solvere
contempserint. Et quod potestas capitaneus dicte civitatis Fulg. et ipsi po-
testates et quilibet ipsorum et quilibet alius officialis civitatis eiusdem
teneantur et debeant modo predicto et pena 500 libr. den. de facto
penas ipsas tollere pro comuni. Et nihilominus ipsas prestantias exigere
et exigi facere cum effectu pro dicto comuni. Et quod ipsi potestas capitaneus
ac et alii officiales non possint nec debeant sindicari seu ra-
tiocinari depositis, sed ipso facto civitatis predictis capitulis sint
totaliter absoluti dummodo supradicta fiant de consensu et voluntate
confalonerii dicti populi. Et hoc capitulum sit precisum et validum
et nullum aliud capitulum tam populi quam comunis ante vel contra posi-
tum contradicat vel possit in aliquo derogari.

Pena non solventis dictas prestantias de facto exigenda.

Pena potestatis, capitanei et aliorum non exigentium dictas penas de facto.

De rebus ~~de~~ litigiosis non emendis c. 238

Vide stat. civit. lib. 2. c. 97

Item ad evitandum turpem questum litium redemptorum
dicimus et ordinamus quod nullus advocatus vel procura-
tor seu persona alia cuiuscumque conditionis existat audeat
vel presumat emere vel alio modo sive titulo aut iure cessionis sive
acquiri facere ab aliqua persona aliquam rem litigiosam sive
Et intelligatur litigiosa si de ipsa res erit vel fuerit ab
uno anno citra aliqua lis seu questio mota quacumque per-
sonas ad penam 100 libr. den. Et pro occasione cessionis sive
venditionis sibi facte quocumque vel quovis alio titulo ta-
lis cessionarius vel emens non possit nec debeat agere seu
experiri nec petere vel peti facere contra aliquam personam uni-
versitatem vel locum nec aliquatenus audeat in iure
sed ipso facto teneantur et debeant ad penam predictam dictum ius
cessionario vel alio titulo danti vel cedenti restituere sine
aliquo pretio et nihilominus tales recipientes seu acquiri facientes
procurationem prestare non possit nec procuratorem facere in ali-
qua curia comunis Fulg. nec audeant pro aliquem officialem dicti
comunis in annum a die contractionis predicte pena centum libr.
den. comuni Fulg. applicanda.

Quod nullus debeat res litigiosas emere et non audeat agere.

De pedagio non exigendo per aliqua personam in aliquo iurisdictionis comunis Fulg. nisi exigatur pro comuni predicto c. 239

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque
conditionis et status existat audeat vel presumat
in aliquo loco iurisdictionis seu districtus civitatis Fulg.
colligere vel exigere aliquod genus pedagii ab aliqua persona

nisi tm̄ pedagiū ipm̄ colliget ꝛ exiget p̄ c̄oi dc̄e ciuit
pena ꝛ banno centum libr̄ den̄. p̄ qualibꝫ vice in quibꝫ
ꝑ potestatem seu capitm̄ dc̄e ciuit dc̄o c̄oi debeat cōdē
nari ꝑsona q̄lbꝫ cōtrafaciens in p̄dictis. Et si dictum bānū
aut cōdēnationem nō solueret aut soluere nollet possit
a qualibꝫ ꝑsona realiter ꝛ ꝑsonaliter impune offendi, ledi,
capi ꝛ in iniuriari. Et si quis uel asserant seu p̄ten
derent ius hēre posse pedagiū colligere ꝛ exigere ꝛ colli
gi ꝛ exigi facere in aliquo loco iurisdictionis ciuit p̄dc̄e
teneantur ꝛ debeant coram ipa ondere ꝛ exibere regimi
nibꝫ ꝛ officialibꝫ dc̄e ciuit. Et si ex ipis iuribꝫ sic osten
sis ꝛ exibitis cōstabit dictum pedagiū posse colligi ꝛ ex
igi teneantur ꝛ debeant tales dc̄a iura hn̄tes dic
tum pedagiū colligere ꝛ exigere ac colligi ꝛ exigi facere
ꝛ assignare dn̄is potestati ꝛ capitaneo ꝛ eorꝫ officialibꝫ cō
ueniente ... que cēt eis ... datum dictum pedagium po
sse colligere ꝛ exigere. Quibꝫ cōfinibꝫ assignatis ꝛ terminis
... potestas ꝛ capitaneus ꝛ quilibꝫ eorꝫ teneantur ꝛ debeant
cogere p̄dc̄os ius hn̄tes dictum pedagiū posse colligere
ꝛ exigere ꝛ colligi ꝛ exigi facere ad p̄mittendum p̄ncipa
liter ꝛ ad dandum ꝛ p̄standum ydoneos fideiussores c̄oi
p̄dc̄o q̄ si aliquod maleficium seu robbaria cōmiteret in futurꝫ
... siue cōmissum ... ꝛ omnes spales ꝑsonas ipi c̄ois
q̄ ... uel ... possent ... robbaria ꝛ malefitiis
seu aliis in iuriis ꝛ excessibꝫ quibuscumque. Et potestas ꝛ capitaneus
ꝛ quilibꝫ eorꝫ ... ꝛ pena 500 libr̄ den̄ in quibꝫ
... debeant ... cōdemnari. Et teneantur ꝛ debeant
... in hoc capitulo facere ad implere ꝛ executioni mandare.

De adiutorio exibendo in opere maioris ecclie fulg. — R̄ 240

Item ... mentis ... gaudia fide xp̄i ...
... in dubiū ... ꝑ ...
... ob ... illum ... in ...
... ꝛ ... ad laudem
... ꝛ ... ihu xp̄i ꝛ ... ma
... defensores gubnatores ... ciuit
fulg. Et ad salutem ... ꝛ corporum ciuium ciuit ...
... ad ... ꝛ ... gaudia ... ꝛ
... lege ... spales ...

Margin: Colligens pedagium ... [illegible]
Margin: Pot offendi.
Margin: [illegible]
Margin: [illegible]

comitatus Fulginei et sindici cuiuslibet castri ville seu locorum distric-
tus comitatus predicti teneantur et debeant annuatim in vigi-
lia festi beati Feliciani predicti dare et tradere pro opere dicte maio-
ris ecclesie duodecim denarios perusinos [...] pro quolibet
foculari dictorum societatum castrorum villarum et locorum
cuius focularis bona erunt extimata in libra comunis Fulginei 100
librarum denariorum et ab inde supra. Et homines et persone focularis predicti et quo-
libet eorum teneantur et debeant annuatim [...] in vigi-
liam dicti festi beati Feliciani dare et assignare consulibus socie-
tatum et sindicis castrorum villarum et locorum de quibus fu-
erint denarios xii denariorum pro quolibet foculari pro opere supradicto.
Item quod quelibet persona de comitatu Fulginei et districtu cuius bo-
na erunt extimata in libra dicti comunis 100 librarum denariorum et ab
inde supra teneantur et debeant in suo testamento et alia sua ultima
voluntate quacumque relinquere seu legare de bonis suis
pro opere supradicto maioris ecclesie Fulginei unum popolinum
grossum de argento ad minus. Item quod si contingeret
aliquam personam de dicto comitatu vel districtu legitimam ad
testandum seu aliam ultimam voluntatem condendum
cuius bona erunt in dicta libra comunis Fulginei extimata 100 li-
brarum denariorum et ab inde supra decedere intestatam quod heredes tales per-
sone intestate decedentis seu hii vel ille ad quos vel que
bona tales persone decedentis intestate pervenerit tenean-
tur et debeant solvere et dare operi et pro opere supradicto
unum popolinum grossum de argento ad minus. Et
quod quilibet notarius de dicto comitatu Fulginei et districtu qui rogatus
fuerit scribere aliquod testamentum seu ultimam voluntatem ali-
cuius persone teneantur et debeant modo simili et pena 100
solidorum denariorum in quibus si contrafecerit per potestatem dicti comunis Fulginei
[...] puniri debeant condempnari ante celebra-
tionem et in ipsa celebratione dicti testamenti vel ultime vo-
luntatis de quo vel qua scribere rogatus est seu fuerit
requirere et monere talem personam testantem seu aliam
voluntatem condentem ut pro opere supradicto maioris ecclesie
relinquat ad minus unum popolinum grossum de ar- [popolinus de argento valebat xxx den.]
gento seu xxx denarios pro usualis monete. Et hoc si
bona tales persone erunt in libra comunis supradicti extimata
100 librarum denariorum et ab inde supra ut supra describitur. Et quod si qua per-
sona legitima ad testandum seu ultimam aliam voluntatem

condendum decesserit testata vel in suo testamento seu alia ultima
voluntate non apparet relictum fuisse mortuo supra-
dicto ut supra est expressum, per heredes talis persone
seu decedentis seu illum vel illos ad quos seu ad quem per-
venerit bona dicte talis persone teneantur et debeant solvere
operi per opere supradicto unum popolonum grossum argen-
teum seu xxx denarios supradictos ad minus. Et quod per vene-
rabilem priorem et dominum dominum paulum dei et apostolice sedis
gratia fulginatensem et priores dicti populi eligantur tres boni
viri de populo dicte civitatis scilicet unus per quolibet terzerio quorum
officium duret tantum per unum annum penes quos dicta pe-
cunia perveniat et colligatur et fiat et expendatur morem
et pro opere supradicto in reparationem dicte ecclesie ut ipsis tribus bonis
viris videbitur melius convenire. **C**Item quod bravia que offe-
rentur per potestatem et capitaneum dicte civitatis in choro ad venitu-
m altaris beati feliciani predicti perveniat ad manus dictorum
trium bonorum virorum et per eosdem modo operi convertantur.

CDe campanario turris civitatis fulginei fiat et detur una tunica valoris
duorum florenorum R/ 241

Item dicimus et ordinamus quod ad reverentiam omnipotentis
dei et beate marie semper virginis matris eius et gloriosissi-
mi martiris beati feliciani fiat et detur per priores dicte civitatis
fulginei de pecunia camere ipsius civitatis campanario et custodi
turris populi civitatis fulginei qui pro tempore fuerit annuatim in fe-
sto beati feliciani quando idem campanarius et custos ipsam
turrim custodiet et campanas existentes in ipsa turri pul-
sabunt per eum et stabit in ea ad salarium pro civitate predicto una
tunica valoris et costi duorum florenorum capitulo aliquo quod
contra loqueretur non obstante.

CDe taberna non tenenda in villa flamignani et de non ludendo in ipsa R/ 242

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque conditionis
et status existat possit nec debeat in villa flamigna-
ni districtus fulginei nec in pertinentiis ipsius ville tenere
seu facere aliquam tabernam nec vinum vendere ad minutum.
Et si qua persona contrafecerit in x libris denariorum vice qualibet civitati
fulginei condemnetur per capitaneum populi dicte civitatis. **C**Item quod nulla
persona ludat vel presumat in villa predicta seu eius pertine-
ntiis ludere ad ludum taxillorum tabulerii seu aliquem ba-
rattarie. Et si qua contrafecerit in c solidos denariorum dicte civitati
vice qualibet condemnetur per capitaneum supradictum. **C**Item quod nulla

In villa Flamignani

117v

d. p.

persona audeat vel presumat ludere ad ludum taxillorum
seu tabulorum nec aliquis barractare in ulla contrata
sancti Eurachii nec stare ad videndum aliquem ex dictis lu-
dis. Et si quis contrafecerit si lux erit in c. s. den. communi Fulg(inei)
et superstantium capitis vici quolibet condempnetur. Et capita
superstites in dicto vicinatu teneantur et debeant unum ex suis
officialibus qualibet ebdomada mittere ad loca predicta ad inqui-
rendum contra illos qui fecerint contra predicta. Et quos invenerint
culpabiles puniri et condempnari in penis predictis.

De elemosina danda per camerarium comunis Fulg(inei) pro pauperibus verecundis de Fulg(ineo). R(ubrica) 243

Item dicimus et ordinamus quod cum in civitate Fulg(inei) et di-
strictu eius fuerint et sint pauperes verecundi et egeni
quos oportet bonorum et fidelium christianorum helemosinis in-
sustentari quibus pauperibus verecundis est quam super aliis ele-
mosinis eorum compatiendum acceptabilius. Idcirco ad re-
verentiam omnipotentis Dei et gloriosissime semper virginis
Marie matris eius et beati Feliciani martiris et ad susten-
tationem et consolationem pauperum predictorum et ut Deus et beata
virgo Maria et gloriosissimus martir beatus Felicianus
predictum comune et populum civitatis predicte in bono et pacifico statu
manuteneant et conservent, quod per camerarium comunis Fulg(inei) nomine
ipsius comunis et populi dentur et tradantur decotacco mansionis
in qualibet anno [illegible] et ad numerum [illegible] pessa-
ri honestis et spiritualibus personis de Fulg(ineo) competentibus pro
distribuendis pauperibus verecundis et egenis devotis Fulg(inei) et
dicti pauperibus verecundis et egenis devotis Fulg(inei) et
districtu de granno molendinorum comunis predicti sexaginta
capitia grani et distribuendas inter pauperes supradictos
per dictos decotarios manuum [illegible] et ad numerum
prout eis melius et utilius videbitur convenire. Dummodo et ita
distribuantur et dentur per dictos inter pauperes super-
grani predicti in festo beati Feliciani. Et potestas, confalonerius
et priores in dicto mense teneantur et debeant facere dari et
assignari. Et camerarius supradictus teneatur et debeat
dare et tradere dictum granum supradictis decotariomanis ac
dictis et instrumentis competentibus nomine quo supra ad
requisitionem et omnium capitulo aliquo statuti comunis
ipsorum et requisitionem et in minimo capitulo aliquo statuti comunis
vel populi decantante quod in contrarium loqueretur non obstante. Et
maximum capitulo statutum posito sub rubrica quod granum
molendinorum comunis non vendatur seu detur aliquo.

De lignis non incidendis inter terminos contratas(?) — R(ubrica) 244

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona audeat

De lignis pro edificiis vendendis
et pena ... vendentium

vel presumat in civitate seu in comitatu facere aliqua lignamina acta
ad ponendum in aliquo edificio seu opere nisi temporibus con-
gruis bonis ac aptis ad ipsa lignamina incidendum. Et hoc
inceptum ipsa lignamina teneat venalia seu ea vendendi.
Et qui contrafecerit in c. solidos denariorum comuni Fulginei condempnetur per
capitaneum populi Fulginei ad petitionem et querelam cuius-
cumque petentis seu querelantis. Et etiam quod nulla persona debeat
aliqua huiusmodi lignamina non nisi dictis temporibus congruis aptis
et bonis ad incidendum sub pena predicta in qua facientes contra con-
dempnentur dicto comuni per capitaneum supradictum. De turpitudine non
tenenda in casalenis domorum olim Corradi Anastasii — R. 245

Item dicimus et ordinamus quod nulla persona possit nec
debeat tenere sturcorem in casalenis domorum que fue-
runt olim Corradi Anastasii et nunc sunt comunis Fulginei leta-
men bruttamen aut aliam turpitudinem. Et qui contrafecerit
in xx. solidos denariorum comuni Fulginei condempnetur per capitaneum populi Fulginei. Et
predicta banniatur in contrata in qua situata sunt dicta casalena ut
singulis innotescant. De elimosina danda per comune Fulginei
in opere monasterii sancte Katarine de monte Siney — R. 246

Item dicimus et ordinamus quod ad reverentiam om-
nipotentis dei et beate semper virginis Marie matris
eius et beate Caterine virginis et martiris precibus comunis
Fulginei et eiusdem comunis et populi protectores et
defensores et conservatores illarum dominarum et dictarum abbatisse et
sororum ipse comes teneatur et debeat quolibet anno expen-
dere in opere et pro opere monasterii sancte Catarine de monte Siney
districtus Fulginei centum solidos denariorum per supradictos priores
currentium. De adiutorio faciendo in opere ecclesie loci fratrum
sancti Jacobi de aqua ordinis servorum sancte Marie — R. 247

Item dicimus et ordinamus quod ad laudem et reverentiam
omnipotentis dei et gloriosissime matris eius cuius sub
titulo dicta ecclesia est fundata cum non sancti Jacobi sub cuius no-
mine debeat depositum reddere comes Fulginei teneatur
in opere et pro opere ecclesie supradicte seu ipsius ecclesie palatii ibidem
constructi anno in sancto 50. libras denariorum priores et domini ad
hoc ut tam laudabile opus ad optatum consumationem perve-
niat. De adiutorio faciendo in opere ecclesie
loci fratrum sancti Dominici de Fulgineo — R. 248

Item dicimus et ordinamus quod camerarius comunis Fulginei de-
beat solvere ac expendere in opere et pro opere ecclesie fratrum

loci sancti Dominici.

118v

lon sancti donati de fulgh centum libr bonorum dom pus. pro eorum nunc cur-
rentium ad hoc ut dictus conventus et corporis ipsius consistat in consumatione opera-
tata. Et ut deus et beata maria virgo mater eius civitatem praefatam
et eius statum tranquillum manuteneant augeant et defendant nec
non beatus dominicus supradictus sive eius ordinis fratres eorum preces porrigant
et exorabant pro pace et conservatione ac bono statu civitatis praedicte apud
maiestatem divinam et totius eius cohortem

Quod mulier ante ingressum faciendum per eam pro monachari in aliquod
monasterium possit donationem facere de bonis suis patri vel matri ipsius R/ 249.
et aliis quibus ei placuit sine sollempnitate alicuius requisita per statuta

Item cum in quodam statuto comunis cum contineri dicatur quod nulla do- Vide statutum comunis li. 1 R 98
natio fiat seu fieri possit per aliquam personam a xxv libr
supra nisi certa forma tradita per formam alicuius statuti
servata. Ideo dicimus et ordinamus quod capitulum statuti predicti
continens se non extendat nec locum habeat contra quos siali-
qua mulier intraverit aut intrare voluerit pro monachari in
aliquod monasterium donationem de bonis suis facere possit et
bona sua donare patri vel matri ipsius mulieris donantis. Et ipsa
donatio per eam sic facta vel facienda valeat et teneat dicto
capitulo statuti comunis de quo supra fit mentio seu alio quocumque
loquente in contrarium non obstantibus. Et predicta vendicent sibi lo-
cum in preteritis presentibus et futuris et in donationibus sic iam factis
per mulieres predictas. ¶ Item quod dicta mulier quandocumque ante ingressum
predictum possit dare sua bona in totum vel in partem donare prout
sibi placuerit patri matri filio vel filiis aut filiabus fratri vel fratribus
sorori aut sororibus suis carnalibus nepoti aut nepotibus suis car-
nalibus aut alteri eorum prout sibi placuerit et videbitur faciendum
Et posito quod non haberet aliquem vel aliquam ex predictis possit dicta
mulier ante ingressum predictum ipsa sua bona in totum vel in par-
tem donare et in scriptis facere donationem cuicumque sibi placuerit
Et ipsa donatio seu donationes dicto modo et tempore factus et facta
valeant et teneant et firmum plenum habeant roboris fir-
mitatem capitulo aliquo statuti tam presentis quam comunis in vel
contrario posito quod in contrarium loqueretur non obstante. ¶ Item si aliqua
persona sive conderet testamentum seu aliam quacumque ultimam volun- de relictis factis quibus hic continetur
tatem et in ipso suo testamento sive alia quacumque ultima voluntate non solvat gabella
aliquid de suis bonis in totum vel in partem alicui relinqueret ut
puta patri seu matri filio seu filiis aut filiabus et in ipso fratri fratribus seu
fratribus et sorori sororibus quod ex dicto legato seu relicto vel legatis
dicto modo factis gabella aliqua non solvatur.

Valet donatio facta monasterio et forma hic tradita sine sollempnitate statuti comunis

De detentis in carceribus communis Fulginei non liberandis in die Veneris sancti nisi forma infrascripta servata R[ubrica] 250

Item dicimus et ordinamus ad obviandum maleficiis et fraudibus non nullorum condempnatorum communis Fulginei qui per dies ante sollempnem diem Veneris sancti procurant et dant operam cum effectu se facere capi ac in carceribus communis predictis detineri ad hoc ut ipsa die ut fieri consuevit valeant liberari ac emicti de carceribus antedictis. Et siquis detinetur aut detinebitur in carceribus supradictis pro aliqua condempnatione facta de eo per aliquem ex officialibus communis Fulginei occasione alicuius excessus seu maleficii per eum commissi, et condempnatio talis condempnati esset a 100 libris supra vel esset quod talis condempnatus in dicto carcere detentus a dictis carceribus liberari seu de illis emicti non possit nec debeat dicto die Veneris sancti nisi in ipsis carceribus permansisset seu permanserit per unum annum computandum a die inmissionis facte de eo in carcere supradicto. Si vero in centum libris et a centum libris infra usque in quantitatem 25 librarum tunc aut liberari non possit nec debeat de carceribus supradictis nisi illis permansisset per sex menses computandos a die inmissionis ut supra. Item quod nullus qui in dicto die Veneris sancti ob reverentiam ipsius diei esset emissus et liberatus a carceribus supradictis tunc aut liberari nec liberari possit aut debeat ab eisdem in quibus detinetur ex causis supradictis ultra quam semel dicto die. Et hoc capitulum sit precisum et validum et tolli vel suspendi non possit per consilium aliquod civitatis predicte.

Carbonarie nove et veteres remundentur R[ubrica] 251

Item dicimus et ordinamus quod carbonarie nove et veteres site circa circa civitatem Fulginei remundentur et purgentur adeo quod aqua que fluit et labitur per eas clara et sine immunditia labatur et fluat et quod copia piscium habeatur in eis. Et qui extant in eisdem multiplicentur et fructent. Et quod nulla persona cuiuscumque conditionis existat possit nec debeat in aliqua ex carbonariis predictis piscari seu aliquo modo inmictere aliquam aquam corruptam seu alicuius tincte nec aliquam sozuram aut aquam fetidam pena X librarum denariorum in quibus contrafaciens vice qualibet communi Fulginei per capitulum condempnetur. Item quod carbonarie supradicte locentur pro dicto communi pro eo tempore et pretio ut dominis prioribus populi civitatis predicte melius videbitur convenire. Et quod nostris reformatis civitatis

O. P.

predicte teneantur et debeant possibus propriis superdictis quam citius
post festum beati Felicitatis proxime futurum notificare
ac declarare contenta in presenti capitulo nec non eosdem
facere quod faciant ac exequantur contenta in presenti capitulo
et in ipso capitulo. Et quod paratas lapidicine seu muri existentes
tes in ipsis carbonariis quod devastatas essent in aliqua
eorum parte refectent vel reactent expensis comunis predicti.

De electione et offitio notariorum deputandorum super libris extimi necnon conservatorum et actorum comunis Fulginei. R. 252

Item cum dicamus et ordinamus quod priores populi civitatis Fulginei et
confaloneriis eiusdem civitatis modo predicto statim vocatis eligant
et eligere teneantur et debeant in quintam diem immediate
sequentem post festum beati Felicitatis duos notarios bonos
et legales de civitate Fulginei unum super conservatione et custodia
librorum catastorum allibratarum et extimatarum possessionum
et bonorum existentium in civitate et districtu Fulginei. Et
tales notarius sic eligendus civitatis presentis capituli habeat auctoritatem
et bayliam elevandi et cassandi de libra seu cap.
pro qualibet persona habentis bona allibrata in catastro predicto
quae aliqui persone vendidisset aut alio modo dedisset seu
concessisset vel quoquomodo rationabiliter alienasset aliqua
seu aliquas terram vel terras aut alias possessiones quascumque sunt
positas et allibratas in catastris predictis ipsius talis persone et ponere
in libra seu extimo illius persone cui ipsa vel ipse terre possessiones
nes et bona essent vendita data relicta seu per modum de
impositionis aut alio modo in credito devenerit ad petitionem acce-
quisitoris dicte talis persone cui devenerit certo modo quo supra
seu legitime persone petentis pro ea. Nec non summas quantitates
tam in elevatione quam in positione predictis actare et corrigere
in libris predictis. Nec non in marginibus breviarum civitatis predicte cum
contradictus et alia facere valeant necessaria circa hec bona
fide omni fraude et dolo remotis libra et extimo superdictis
seu plus et minus diminuentis. Cum notarius predictus ex
sit et valeat pro salario et labore elevationis cassationis
nec non positionum predictarum s. pro qualibet petia terre seu
alia possessione quae elevaret et alteri cassaret et poneret et
scriberet ad libram alterius duos denarios et non plus s. tres denarios
[illegible]. Item alium notarium super conservatione et custodia
librorum dicti comunis [illegible] actorum bannimentorum condemnationum

A notis libri et pro salario et labore. Et de notario camere et actorum et conservator

A notis conservat et sinatur

Petiis [illegible] reelectione [illegible] per [illegible]

de quibus libris notarius eligendus predictus teneatur et debeat
facere duo inventaria unum quorum sit et remaneat
penes ipsum et aliud assignet camerario dicti communis Et
conservationem et custodiam librorum predictorum dictus notarius
facere teneatur et debeat bene sollicite et legaliter Et non
facere seu permictere fieri aliquam fraudem seu dolum
in libris predictis seu aliquo eorum. Et possit cum et
valeat dictus notarius percipere a qualibet persona pro suis sa-
lario et labore de qualibet copia cuiuslibet sive condemnatione
et banni ascendentis ad summam centum librarum denariorum et ab
inde infra x solidos denariorum. Et si ultra centum libras usque xx solidos
denariorum ad plus Et pro copia cuiuslibet actus actorum quattuor
solidos denariorum. De quibus non computandis percipiendis per notarios su-
pradictos et utrumque ipsorum ex eis supradictis medietas sit et esse
debeat communis predicti et altera medietas dictorum notariorum Et
ipsi notarii et uterque ipsorum modo infrascripto de medietate lucri
predicti dicto communi respondere legaliter teneantur. Et predicta omnia
et singula ipsi notarii et uterque ipsorum in principio eorum officii te-
neantur et debeant in manibus notarii reformationum dicti
communis iurare ad sancta dei evangelia corporaliter tactis
manibus scripturis attendere et observare per omnia ut superius
narrantur.

Quedam additio facta capitulo posito sub rubrica de
electione priorum et eorum officio — R/ 253

Ad c. r. R/ 223 [?]

Item nos statutarii communiter et concorditer existentes capitu-
lo posito sub rubrica de electione priorum et eorum officio addendo
dicimus et ordinamus pro bono et pacifico statu communis Fulginei et ipsi[us]
communis et comitatus eiusdem et comitatensium Et deinceps fiant et fieri
debeant semper priores videlicet duo novi et quattuor veteres prout
in reformatione inde facta et scripta manu ser Jacobi Boniuolie — Ser Jacobus bonauolie
notarii reformationum communis Fulginei plenius continetur Et fiant
et sint pro illo tempore eo modo et ordine quibus in ipsa reformatione
cavetur.

Quod potestas et capitaneus habeant partes de pecunia qua
facient devenire in communi ab illis qui facerent contra statuta loquentia
de sponsalitiis et corruptis mortuorum — R/ 254

Item dicimus et ordinamus ad hoc ut potestas et capitaneus
et eorum officiales audaciores existant in faciendo in
communi Fulginei ab inobedientibus pecuniam devenire quod quan-
documque ex predictis potestas aut capitaneus aut officiales eorundem
faciet in dicto communi aliquam pecuniam devenire ab illis qui facerent
seu venirent contra formam statutorum loquentium de sponsalitiis aut
de corruptis mortuorum habeant et habere debeant de dicta pecunia duos
solidos denariorum pro qualibet libra ipsius pecunie capitulo aliquo quod
in contrarium loqueretur non obstante.

[Sol]arium copiarum ... [illegible] ... extrahentium per ipsum ... [illegible]

120v

De battemaglys et marçys non faciendis ultra quantitatem decem solidorum. R. 255.

Item dicimus et ordinamus ac presenti statuto firmamus
quod nulla persona civitatis fulginei vel civis districtus
cuiuscumque status et conditionis existat audeat vel presu-
mat per se vel alium quocumque colore quesito alicui suo affi-
gnato aut affigliato in quo vel qua tempore battis-
mi aut cresmatis manum tenuerit aut per quo vel
qua fidem dicto tempore promisit et battizari voluerit
et preceperit facere vel fieri facere aliquam exteniam seu
marçam nec aliquos pannos seu battemaglias vel
aliquid aliud quocumque nomine censeatur pro missorum porta
creationis in quibus expendat aut expendi faciat nec sol-
vat ultra quantitatem .x. solidorum denariorum pro quolibet illorum qui ma-
num tenuerit in predictis aut aliquo predictorum battis-
mi et cresmatis pena 25 librarum denariorum pro quolibet contrafacientes
et in eos qualibet in quibus per potestatem civitatis fulginei cor fulgi-
vel faciens condemnet Et quilibet possit contrafacientem
accusare et habeat quartam partem banni Et hoc capitulum
potestas predictus bandiri faciat per dominum civitatis in locis
consuetis infra octo dies ab introytu sui officii ut persone
dominii civitatis et districtus ignorantiam aliquam preten-
dere non possint

Quod accipientes ceras in sepulchra leati fi-
litiam et non solventes in mense illis quorum tenent pignorentur R. 256.
et gravententur

Item dicimus et ordinamus quod unicuique ex ceranti-
mantibus fulginei artem cere nec non spetiarie
et merçarium civitatis presentis ex petitu licet et liceatu
sit ac possit facere et dare pro defuncto populu-
mi ceros pro suos mingos accandelas usque in quantitatem
contentis xl librarum cere Et quod aliquem expedictis non prendat
nec teneatur ad penam dictorum solvendam si aliquis
ex dictis cereis mingas excederet pondus contentum
in alio statuto tamen propterea quod cereis per unam libram
vel ab inferius dummodo semper totum pondus in ipso alio
statuto contentum in aliquo non augeatur sed ad dictas
xl libras cere infra volumus non teneri ad penam aliquam
coram fulginei pro solvendam. Item quod potestas et capitis

civitatis Fulginei et quilibet eorum officiales teneantur et debeant
ad petitionem cuiuscumque petentis dictam artem aut
aliquam ipsarum exercentis dare baiulos et executores et
eosdem committere qui vadant et dent dictis talibus ar-
tem artem aut aliquam ipsarum exercentibus pignora
et tenutas pro rebus emptis et receptis ab eis tempore nun-
dinarum festivitatis beati Feliciani et in ipso festo dicta
testimonio unius vel plurium rerum per eum emptarum
et receptarum non restituerit et satisfecerit eum offi-
ciali aut illis a quo vel quibus ipsam rem acceperit
in solidum ad hoc receptionis dicte rei computandum
Et hec fiant de facto summarie sine strepitu et figura
iudicii et omni obmissa citatione adhoc in festo predicto
sancti Feliciani sive mercantia [illegible] luminariorum Et
si aliquis ex dictis speciariis mercatoribus aut ipsam
artem dicte exercentibus petierit aut petisset fecerit ab
aliquo ex predictis accipientibus et emerit ipsam rem
ultra quam debet vel ab alium quam predicti officiales aut
alii ipsorum rerum quo petentium predicta teneantur et
debeant in solo [illegible] accipere ab illo qui ultra
quam debet petierit de facto duplum eius quod petierit aut
petisse fecerit et illud duplum [illegible] facere in appellum
eorum predictorum rerum ibidem abstantibus. Quod retentio

possessionis per laboratores non preiudicet emptori ipsius si pro ipsa solverit data et collectas R. 257.

Item dicimus et statuimus ac presenti lege firma-
mus quod si quis emisset vel emerit in futurum aliquam
possessionem ab aliqua persona et venditor tenuerit
post venditionem factam per eum seu aliquod [illegible] tempus
vel tempora longa ad laboritium fictum vel alio modo quo-
cumque quod huiusmodi detentio et possessio non preiudicet
emptori in aliquo dummodo appareat emptorem
talis rei solvisse pro ea datum et collectam et sibi allibra-
tam esse et positam in libra ipsius emptoris capitulo
aliquo statuto tam presenti quam dicte civitatis quod de in
contrarium loquetur non obstantibus.

Vide supra de [illegible] statuti [illegible] R. 99

Si venditor remansit in possessione et per longum tempus non [illegible] [illegible] [illegible] fictitia si emptor fecit sibi allibrari et solvit per eam datum [illegible] hodie non solvunt datium [illegible] gabella per [illegible] in hoc loco hoc statutum [illegible] gabella [illegible] emptor loco [illegible] allibret [illegible] [illegible] rogita.

121v

Quod in fossato renario bestie non percutiant — R. 258.

Item statuimus et ordinamus cum habentes po-
ssessiones et vineas circa viam fossati Raynaldi
qua itur ad monasterium saxinum in conspiciunt
singuli omnes gentes per ipsam viam transitum facere
tamquam per publicam viam et presertim personas miserabiles et
pueros qui vadunt pro elemosinis ad monasterium supradic-
tum multa actionis adiacentes ipsi tempore uvarum da-
na sustinent aliquis et omnibus ad devorandum ea-
dem venientibus Et possent tam ipsi quam pauperes
et alie persone inde transeuntes in futurum et alia et
consimilia damna pericula sustinere Et nulla persona
cuiuscumque conditionis existat audeat vel presumat
aliquod brutum animal mittere ad excorticandum nec
portare ducere vel trasinare vel excorticare in predicta
via fossati Raynaldi ad penam 100 solidorum denariorum pro quolibet
contrafaciente in aliquo predictorum et eis qualibet vice qua cont-
rafecerint puniendum Et quod iudex maleficiorum et iudex
capitis qui pro tempore fuerint teneantur et debeant
mero motu ad petitionem cuiuscumque petentis de predictis
inquisitionem facere et exceptos culpabiles punire et
condemnare secundum formam huius presentis capitis Et ad proba-
tionem inquisitionis faciende sufficiat unius
testis dictum Et quod presens capitulum plenum valeat et non
possit in aliquo derogari Quod mercatores Fulginei possint
extrahere eorum mercantias de civitate Fulginei in mense sine solutione gabelle R. 259

Item quia plerumque accidit quod mercatores dicte civi-
tatis et alie diverse persone ipsius civitatis quod plures
et diversas salmas mercantie et aliarum rerum in
dictam civitatem immictunt animo retrahendi ipsam vel
ipsas salmas et tempore immissionis ipsarum salmarum
gabbellam debitam secundum ordinamenta gabbelle in-
tegraliter solvunt Et contingit plerumque quod ipsas sal-
mas infra terminum in dictis ordinamentis gabbelle
statutum et contentum extrahere de dicta civitate necesse ha-
bere pro ipsa extractione iterato pro ipsis salmis sol-

uant gabbellam non possint Statuimus et or-
dinamus quod pro quacumque salma mercantie pro qua
appareret esse vel fuisse una vice tempore introitus
ipsius salme in misse in dicta civitate soluta gabbella
debita secundum ordinamenta predicta quod pro extractione ipsius
salme non possit exigi alia gabbella nisi illa que
soluta appareret .i. unum mensem ante ipsius immissionem
in antea computandum Et quod immictens vel extrahens ad
solutionem aliam faciendam de ipsa gabbella .i. predic-
tum mensem minime teneatur capitulo vel ordinamen-
to aliquo ipsius gabbelle quod loqueretur in contrarium non
obstante ¶ Capitulum de salenariis — R 260

Item dicimus et ordinamus ut salenarii carnes
siccas seu salitas lardum et casium vendentes
et vendere tenentur ad minutum pro pretio competenti
Et quilibet salenarius dicte civitatis Fulginei et districtu
et exercens artem salenarie in dicta civitate et districtu
teneatur et debeat ipsam artem bene et legaliter ex-
ercere ac carnes siccas seu salitas lardum et ca-
seum vendere diebus decentibus et in locis consuetis Et
capitaneus populi dicte civitatis possit teneatur et debeat ipsos
salenarios et quemlibet ipsorum et ipsam artem exercen-
tes realiter et personaliter constringere ut ipsi et quilibet
ipsorum et ipsam artem solitam exercere faciant et
exerceant continue diebus decentibus et in locis consuetis
ad penam 25 librarum denariorum pro quolibet salenario et quolibet si pre-
dicta facere obmiserit pro semiderum comunis Fulginei Et
predicto debeant comitantur Cum domini priores populi et
confalonerius iustitie civitatis Fulginei teneantur et de-
beant in eorum introitu quolibet mense eligere tres
bonos et legales homines dicte civitatis predicte per unum
pro quolibet terzerio ipsius civitatis cum salario .xx. solidorum
denariorum pro quolibet ipsorum quorum trium bonorum hominum
officium duret et durare debeat solummodo uno mense
tantum et non plus Addito quod officium ipsi idem nec aliquis

122v

ipsorum nec elapso anno eligi vel confirmari non pos-
sint. Qui tres boni homines sic electi in manibus
nostrorum reformationum antedictis prefatis teneantur et
debeant iurare ad sancta dei evangelia corporaliter
manibus tactis scripturis eorum officio supradicto dura-
te duobus mensibus vel singulis xv. diebus facere saggium
de carnibus siccatis seu salitis ac lardo et casio et tam
de casio minuto vel de grassis pittis quam et de casio de
formis et de quolibet alio casio Et omnia alia occurren-
tia circa eundem saggium facere bona fide omni frau-
de et dolo remotis et tam pro comuni quam pro specialibus personis co-
munes predictis Quo saggio facto de carnibus lardo et ca-
sio supradictis et habito pondere carnis deinde carnium
lardi ac casei detractis et de ipsis carnibus et lardo
gambis et pedibus et remotis capitibus porcorum seu
porci et lateris seu spongiarum vel spongie de quo vel
quibus fit vel fiet saggium supradictum Que quidem ca-
pita gambis ac pedes in pondere dicti saggii minime
computentur habita per deliberatione quod dicti salarolii lu-
crum competens percipiant de carnibus lardo et casio
supradictis inter quantitates prout videbitur dictis sup-
dictis et ipsis tribus bonis hominibus supradictis Quilibet pre-
dictas [illegible] et carnes siccas seu salitas lardum
et casium vendens teneantur et debeant vendere libram
carnium predictarum lardi ac casei supradicti et qui fuerit
declarata per ipsos dominos priores et segnatores seu
tres bonos homines supradictos ad ipsum saggium faciendum
positos et electos et teneantur et debeant supradicti
salarolii et quilibet ipsorum de ipsis carnibus lardo et
casio minutatim dare et vendere ad unam duas
tres quatuor et quinque vel sex uncias et ab inde supra
uniuscuiusque petentis et emere volentis secundum affectum et
declarationem factam de libra ipsarum carnium lar-
di et casei supradicti et ad rationem ipsius pretii declara-
tum per supradictos Et si quis contrafecerit carnes
ipsas lardum et casium aut aliquid ex predictis vendere

et tradere voluerit secundum dictum assertum sacramentum et
declarationem cuilibet petenti per capitulum [?] 1
contrafaciens predicto communi salarolus in xx. solidis denariorum debeat
condempnari pro vice qualibet qua contrafecerit Et cuili-
bet sit licitum contrafacientem accusare et stetur eius
iuramento cum uno teste fidedigno dummodo si accusa-
tum predictum factum esset in eorum contratis itaque ad
unam vel duas vicinias darum non posset de rebus predictis
sine damno ipsorum salarolorum qui non tenerentur denuntiare
et non teneantur ad bannum seu penam ¶ Item quod nullus sala-
rolus possit nec debeat ponere nec poni facere in bilan-
cis nec ponderare aut ponderari facere capita pedes sive
gambas alicuius porci nec aliquam partem de ipsis alicui emerent car-
nes aut lardum predictis pena x. solidorum denariorum in quibus contrafaciens
per capitulum superdictum vice qualibet communi predicto debeat condempnari Item
quod nullus salarolus possit nec debeat habere nec tenere ad
vendendum nec vendere aliquas scrofinas vel porcinas que
sint femenini generis nec lardum de aliquo corpore Et dato
quod haberet teneret seu vendere vellet ipsas carnes predictas vel ali-
quas ipsarum aut lardum ex ipsis teneatur et debeat talis
salarolus dicere emptori seu emptoribus earundem carnium sive
lardi publice et alta voce itaque ementi seu ementibus aut
emere volentibus manifestat vendere iste carnes seu istud lar-
dum sit vel est scrofinum aut de porca Et pro carnibus scrofi-
nis aut de porca tibi vel vobis vendo Et dicere nomen de illo
de quo ipse carnes erunt aut lardum sive fuerit troga-
tus sive non ab emptore seu emptoribus earundem Et siquis
contrafecerit in c solidis denariorum per dictum capitulum dicto communi debeat con-
dempnari vice qualibet ¶ Item quod nullus salarolus possit
nec debeat vendere aut vendi facere capulare aut capulari
facere aliquem porcum vel porcam leprosum vel leprosam
seu seminatum vel seminatam nec in ipso vel in ipsa aliquam
maliciam committere vel committi facere nec ipsum ad vendendum
aliquo modo tenere nec de ipso aliquam vendere et si emptor
vellet Et siquis contrafecerit in x libris denariorum communi predicto per dic-
tum capitulum debeat penitus condempnari Et cuilibet possit contra-
facientem accusare et habeat medietatem banni et stetur

123v

S. P.

cius iuramento cum uno teste ydoneo et nomen accusatoris
teneatur secretum Et si dicti tales qui contrafecerit dictum ban-
num solvere non posset per civitatem Fulginei die sabbati fustigetur
Et quod predicti domini domini capitis quolibet die semel ad minus
et totiens quotiens fuerit requisitus a supradictis tribus
hominibus vel ab uno eorum sub pena 25 librarum denariorum de suo salario [illegible]
si contrafecerit per sindicum dicti comunis ipsi comuni debeat condemnari
teneantur et debeant mittere unum ex suis officialibus ad re-
mandum Et qualibet ebdomada teneantur de predictis facere
inquisitionem secretam et repertos culpabiles punire et condemnare in
penis superius declaratis capitulo aliquo statuti tamen [illegible]
tres qui ad minimum [illegible] non obstante Cum tres boni et lega-
les homines supradicti sint iuxta statutum illi [illegible] qui fraudent
et fraudem intendunt seu faciunt [illegible] [illegible]
ut in capitulo de macellariis supra scripto continetur Et omnia et
singula in dicto capitulo de macellariis et hoc presenti capitulo
contenta et descripta [illegible] ad eos et ad eorum of-
ficium [illegible] et [illegible] bene legaliter et sollicite facere teneantur
[illegible] et portare non [illegible] fraudem vel dolum committere [illegible]
et adimplere nec aliquam fraudem vel dolum committere in penis vel [illegible] alias
dictis vel aliquo predictorum vel aliquid in penis vel [illegible] alias
dictis vel aliquo predictorum [illegible] quod posset fraudem vel dolo pariter Et
ab aliquo predictorum [illegible] quod possit fraudem vel dolo [illegible]
[illegible] quibus [illegible] domini capitis [illegible] in [illegible]
teneantur Et si inveniret aliquid fore factum in fraude
seu dolum per ipsos tres bonos homines supradictos aut aliquem
ex ipsis in dicto eorum officio in x libras denariorum pro quolibet [illegible]
fraudem aut dolus facientes et [illegible] qualibet qua fuerit commissum fraudem aut dolus
vel fraus commissum per ipsum dominum capitis comuni pro dicto puniatur
condemnet Et nunquam ille qui talem fraudem vel dolum commi-
serit habere possit aliquod officium in comuni Et de eis qui super
[illegible] officiales qui [illegible] vel ibit ad inquirendum et in-
[illegible] pro illis qui fuerint contra predicta vel aliquid predictorum
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] se [illegible] [illegible] [illegible]
tionem et dicto Comitatenses aliquibus officiis comunis Fulg
ligna et stamina de ferro nullatenus teneant R[ubrica] 261

Item dicimus ut comitatenses nostri pro futuro tempore melius
soluto confuerint quos per rectores et officiales dicti civitatis

126 r

Quod potestas capitaneus [illegible] apportare lingna non possit [illegible] vel alii officiales curie fulgi [illegible] et stramen Et de pena [illegible] predictorum [illegible] aggravatur.

fulgi pro apportatione lingnorum et straminum ac marascon
et messione ipsorum gravatos fore comperimus ultra debi-
tum rationis cum rectores ipsi et alii officiales curie
predicte plateam debita recipiant a comune de quibus debent
pro statuto formam communis et remanere contenti ordinamus et
volumus ac presenti lege firmamus quod nec potestas nec
capitaneus nec priores predicti seu aliquis alius officialis dicte
curie fulgi qui modo sunt vel erunt pro tempore debeant ali-
quos homines vel personas sindicatum vel villam dicte co-
mitatus fulgi pro apportatione lingnorum vel alicuius
generis straminis et marascon eorum gravare nec gravari
facere Et qui contrafecerit ultra penam pro iniuria quam
incurrant ipso facto in .50. libris denariorum pro sindicatum dicti
communis fulgi ipsi communi penitus condemnetur Et nichilominus came-
rarius dicti communis qui pro tempore fuerit teneatur et debeat
iuncto iuramento et pena .x. librarum denariorum dare et solvere de
pecunia illius officialis qui lingna vel stramen apportari
faceret personis apportantibus pro qualibet salma .v. solidos
denariorum. Item volentes et ordinantes quod nullus sindicus nec
massarius castrorum vel villarum dicti communis fulgi nec alie
quecumque persone de ipsis castris vel villis vel aliquo eorum
debeant pro predictis vel aliquo predictorum ipsis dominis po-
testati capitaneo prioribus vel alicui alii officiali dicte curie
vel nuntiis seu baiulis ipsorum vel alicui eorum aliqualiter
obedire ymo expresse contradicere Et siquis contrafecerit ipsa lin-
gna mictendo rectoribus vel officialibus dicte curie mandando
vel apportando et stramen similiter vel aliquid in manu
ipsis officialibus vel eorum nuntiis faciendo in 100. solidis
denariorum pro camera communis predicti vice qualibet puniatur
de facto Et nuntius seu baiulus qui predicta vel aliquid pre-
dictorum fieri pro parte alicuius officialis mandaverit in .x.
libris denariorum vice qualibet pro ipsum camerarium de facto similiter pu-
niatur Et si occasione predictorum baiulus ipse vellet aliquos
pingnorare vel gravare quod ex nunc auctoritate presentis capituli
sit licitum unicuique opponere se ipsi baiulo pingnorare
volenti ipsumque de domo expellere et vicarium dummodo eundem
baiulus minime non ledat Et quod occasione contentorum

Quod comitatenses non obediant dictis officialibus vel eorum nuntiis sub pena 100 solidorum.

Pena baiuli talia mandantis [illegible]

mandatorum contra predictorum expulsionis ipsorum baiulorum
vel nuntiorum et liberationis eorumdem per potestatem vel
capitaneum vel aliquem alium officialem dicte civitatis Fulginei
ullo modo peti debeat nec possit contra quoscumque delin-
quentes in predictis vel aliquo predictorum. Et si procederet
processus qui fieret non valeat ipso iure set auctoritate presentis
capituli sit nullius efficacie et valoris. Et nichilominus
officialis ipse qui talem processum fecerit in C libr(is)
den(ariorum) per sindicum dicti comunis eidem comuni debeat condempnari cuius
sindicatus committatur ut si appellationes caveant et valeant
abstinere per litteras dicti comunis Fulginei scribatur effectum huius
capituli explicando.

Pena officialis procedentis contra offendentes supradictos contra predicta.

**De blavio offerendo ad altare ecclesie sancti Feliciani de Morenon-
sone per priores populi et confalonerium iustitie civitatis Fulginei octava die festi sancti Feliciani.** R(ubrica)

Item ad laudem et reverentiam omnipotentis dei et
gloriosissime semper virginis Marie matris eius ac
beati Feliciani martiris capitis protectoris atque guber-
natoris civitatis Fulginei et omnium et singulorum civium et
comitatensium civitatis predicte et ut ipse deus et beata eius
mater virgo Maria ac beatus Felicianus predictus ipsam
civitatem et comitatum et universum eius populum et so-
civitatem in pacifico et tranquillo statu augeant et conservent
in bono ... et ut ecclesia beati Feliciani domorum monachorum et opus ipsius de-
et ut ... beati Feliciani ... in incrementum et prosperitatem in
bono in melius suscipiat et ut monachi seu fratres ordi-
nis ... optata. Et ut monachi ibidem morantes ...
ries sancte Marie de monte Oliveto ibidem morantes ...
preces porrigant et exhibeant pro futuras pro pace assi-
dua et conservatione longeva tranquillitatis ac prosperi status
civitatis predicte apud maiestatem divinam et totius civitatis
hortum. Providemus et ordinamus et nos statuentes
volumus inviolabiliter observari quod priores populi qui pro
tempore in officio residebunt et confalonerius iustitie cum
notarius prioratus una cum illis qui hactenus fuerunt
ad officium priorum octavo die festi beati Feliciani in fe-
stum de mense Januarii celebrat(ur) bravium seu pal-
lium deferendum ad civitatem predictam per capitulum populi
supradicti tempore suo ad ... annuatim portent et
deferant aut portari vel deferri faciant et teneant
honorifice in quadam seu super quadam asta longa

ad dictam ecclesiam in festivitatem dicti sancti Martini annuatim unum bravium seu pallium super altari ipsius ecclesie offerant et offerre teneantur et debeant et ibidem per camerarium dicti comunis coram astantibus more solito probata ut ipsa ecclesia ornamentis ac paramentis altaris et sacerdotalibus fulciatur.

In nomine domini amen. Infrascriptum capitulum compositum per statutorum voluminis per me Angelum Johannis Bartolini statutorum voluminis per me Angelum condam ben chatelli super et infrascriptum notarium appositum de mandato conditorum et ordinatorum ipsius capituli ut ex serie ipsius evidenter apparet factum et compilatum fuit per viros prudentes Macarium Pucciopti Rayni Bartolutium Michaelis magnum Johannem Pucciopti Johannem Bizzum potestatem populi comunis et angelum et procuratorem Johannis Bizzarri potestatis populi comunis Fulginei nec non egregium virum dominum Tenaram de Turrinis militem et gonfalonerium iustitie dicti populi ac sapientes et discretos viros dominum Nicolaum Pucciopti Benencasie Cicchurillum magistrum Tomam Lellucii Blasii dominum Bonagium Johannis Vangolum Nerii magnum Silvium Morcelli dominum Simonem domini Filippi magistrum Johannem Mazi Sebastianum et Bernardum Cangi bonos homines deputatos super conservatione presentis boni status comunis predicti et pacis et tranquillitatis ac unitatis et conservationis dicti comunis ut patet per plures manum ser Filippi ser Cicchi Rocchi notarii reformationum comunis predicti. Ame Angelo predicto notario infrascripto lecta cuius quidem capituli de verbo ad verbum tenor talis est. Capitulum factum super declaratione statutorum comunis et populi loquentium de promissis fieri debendis. 263

De ista declaratione statutorum de promissis fieri debendis ut sequitur per ordinem hic cum sua serie 263

Item mentem statutorum comunis et populi comunis predicti loquentium de promissis fieri debendis posteriorum quibuscumque rubricis declarare volentes et effectum ipsorum statutorum ad bonum reducere obliquas vias sinistras attentare volentibus precaventes providerunt et ordinaverunt et per presentem legem perpetuo duraturam firmaverunt quod statuta illa non intelligantur nec locum habeant ubi contra petitorem aut eum qui gratis oblationis et dictionis prepositam opponeret

Vide supra 83 et statuta comunis in 1 83

Declaratio facta super statuto populi de promissis fiendis et aliis etc.

Non q̄ hic tenet q̄d q̄s p̄ instrm porrecti compromissi

exceptio p̄scriptionis temp̄is x annorum / seu opponet
aliqua alia exceptio contra petitionem / uel instrumentum
aliqd / qd produceret / qua exceptionem opponens
probare uellet et posset p̄ aliquod publicum
instrumentum / et maxime ubi opponeret instrumentu
diuisionis bonorum / ubi diuisio bonorum peteret /
uel per aliam legitimam probationem diuisionis p̄
decessus / et instrumentum quietationis / in quibus
libus casibus et quolibet aliquo / non cogatur ad compromissu
faciendum contra aliquam qui quam peteret /
Sed iudex non obstante petitione compromissi / teneat
et debeat questionem eorum terminare / secundum iustitiam
ius statuta communis / statutis aliquibus cois uel ppli
loquentibus in contrarium / in aliquo non obstantibus / quæ oia
prouiderunt et ordinauerunt et suspensa et suspensa
fore hac in causa seu in his casibus / et uel mouti
fore / et ad obseruantiam eorundem prouiderunt et ordi
nauerunt iudicem teneri / Et predicta oia locum
habeant et habere debeant / in causis pendentibus et fu
turis aliquo non obstante / Et prouidentes et ordi
nantes / presens capitulum apponi et scribi per debere
per magistrum angelum barbatum notarium deputatum
ad scribendum statutum ppli decreuerunt in fine
uoluminis ipsius statuti / Quod presens capitulum
sit primum et tenorem in qualibet parte sui / ac
nullum aliud capitulum ante uel retro positum
derogat / Sed omnibus aliis statutis tam ppli quam cois de
rogeat / et preualere et ab omnibus debeat inuiolabiliter
obseruari /

Capitulum factum super declaratione statutorum cois et ppli ciuitatis Fulginei loquentium de compromissis faciendis — R 263

Affirmatum et renouatum fuit presens scriptum
statutum ppli / et oia et singula capitula
in eo descripta / et superdictos statutarios in prima
coluna huius presentis uoluminis nominatos / et de
claratos atque descriptos / Excepto supra scripto ultimo
proximo capitulo / qd maior pars dictorum statuto
rum / qd capitulum positum fuit in presenti uo
lumine demandato ipsum capitulum conditorum
et ordinatorum / prout supra in ipso describitur Et

Non pot quis cogi ad compromissum si excipiat de p̄scriptione x annorum uel de aliqua alia p̄scriptione — qua exceptionem probare uellet per publicum instrumentum maxime si petat diuisio bonorum et ille excipiat diuisionem esse factam et probet per instrumentum uel aliter legitime — Et non est quod ubi excipiens de generaliter exceptionem probare per instrumentum uel si diuisionem petitam bonorum / quod eo casu non cogatur ad compromissum si dicat diuisionem factam esse et exceptionem probare uellet per qua cumque legitimas probationes et sine [illegible] exceptio p̄scriptionis x annorum puto quod possit probari et sine [illegible] quod possit apparere ex ipsa petita et causa exceptionis [illegible]

scriptum et lectum per me Angelum condam Barcha-
relli Baruti notarium de Fulgineo et nunc notarium per
suprascriptos statutarios positum et deputa-
tum ad ipsum statutum scribendum, per ut
manu sua legitur archivi notariorum et reformationum
communis Fulginei plenius patet. Quod statutum completum
fuit per me Angelum notarium antedictum sub
anno Domini a nativitate eiusdem 1350 indictione
iii tempore domini Clementis pape vi die 16 mensis augusti.

Et ego Angelus condam Barcharelli Baruti de
Fulgineo publicus imperiali auctoritate notarius et iudex or-
dinarius et nunc notarius positus deputatus atque
electus per suprascriptos statutarios ad scribendum
statutum suprascriptum supradictum per ut manu sua legitur
archivi notariorum reformationum communis Fulginei plenius
continetur. Ex commissione auctoritate potestate atque
bayla mihi data concessa aut attributa per sta-
tutarios supradictos et de ipsorum mandato et vo-
luntate suprascriptum statutum suprascriptum scripsi et
publicavi manuque propria completum signumque apponere
dignum duxi in testimonium omnium premissorum.

Refor. i li. 6. p.

In nomine domini amen. Ad laudem gloriam et reverentiam omnipotentis dei et gloriosissime virginis marie matris eius et beatorum apostolorum petri et pauli ac gloriosissimi martiris beati felitiani capitis et protectoris gubernatoris et defensoris comunis et populi civitatis fulginei et totius celestis curie. Ad honorem magnificentiam ac statum et conservationem comunis et populi civitatis predicte. Hec sunt ordinamenta et reformationes facta et ordinata et edita per magnificum dominum corradum de trinciis pro domino nostro papa et sancta romana ecclesia civitatis et comitatus fulginei in temporalibus vicarium generalem ac vexilliferum iustitie populi civitatis eiusdem. Et viros prudentes ser massium magistri gratiani iohannem egidii ursoductum paulutii et Stefanum vangoli georgii honorabiles priores populi civitatis predicte

Corrado Trinci

In primis existentes in unum congregati domini predicti in palatio solite residentie ipsorum dominorum Cum eis commissi regiminis examinati utilitati rei publice providere salubriter cupientes querelas ad ipsos sepissime aures iam deductas motu proprio et inducti auctoritate qua funguntur deliberaverunt ac inviolabili lege firmaverunt quod decetero potestas capitaneus aliique officiales dicte civitatis fulginei tam presentes quam futuri aud[illegible] eant vel presumant aliquo quesito colore per se vel alium seu alios tacite vel expresse recipere petere exigere vel habere ab aliqua persona dicte civitatis vel eius districtus vel aliunde aliquam pecunie quantitatem pro executionibus quas facerent vel fieri facerent contra aliquam personam dicte civitatis vel eius districtus vel forensem civilibus vel criminalibus ad penam et sub pena centum librarum denariorum contrafacienti qualibet vice qualiter exigenda et retinenda de suo salario per camerarium dicti comunis qui pro tempore fuerit et dicto comuni irremissibiliter applicanda. Et quod nulla persona cuiuscumque status et conditionis existat audeat vel presumat pro aliqua executione civili vel criminali que fieret contra ipsam vel ad suam petitionem per aliquem dictorum officialium quorumcumque de cetero dare solvere vel pagare aliquam pecunie quantitatem

Quod officiales pro executionibus nihil recipere valeant

pena contrafacientis [illegible]

Pena solventis aliquid officialibus pro executione [illegible] vel ad suam petitionem [illegible]

pro se vel alium vel aliquam rem ipse occaxione alicuius offi-
cialis vel familiis officialium aliquo quesito colore contrafa-
ciens in predictis vel (?) qualibet puniatur de facto in .x. libr.
den. com. predicto applicandis et exigendis pro quolibet offi-
cialium dicti com. qui de predictis fuerint requisitus statu-
tis com. vel aliis loquentibus in contrarium non obstantibus quibus-
cumque quo ad hoc quantum ad predictum statutum sint suspensa et pro sus-
pensis et invalidis habeantur et teneantur.

Ut officiales pro carceratis et occasione carceris nihil accipiant pena C libr.

Item indemnitati civium et comitatus dicte civitatis
intendere cupientes et ipsos ab illicitis gravaminibus
relevare posse totius affectantes deliberaverunt et or-
dinaverunt et hac presenti lege in (?) [illegible]
quod nullus officialis dicte civitatis vel eius familiaris tam presentes
quam futuri possint nec debeant petere exigere seu
pro se vel alio aliqua den. quantitatem ab aliquo vel pro ali-
quo carcerato capturato vel detento vel capturando
carcerando vel retinendo in carceribus vel palatio seu
com. vel in alio aliquo loco residentie dictorum officialium
vel alicuius ipsorum contrafacientes in predictis vel qualibet
penam centum libr. den. incurrant ipso facto applican-
dam com. predicto in quibus penis debeant condemnari
tempore sindicatus et ipsas penas camerarius com. predicti
debeat retinere de salario officialium palatii Et si
camerarius in predictis fuerit negligens vel [illegible] penam
pro maiori arbitrio dominorum priorum de facto puniatur Et
nichilominus ad emendationem damni com. totaliter
teneatur astringatur et penitus cogatur

Quod camerarius com. (?) retineat [illegible] penas c. libr. [illegible]

Capta firmata et ordinata fuerunt predicta ordina-
menta per supradictos dominos in civitate Fulginei in palatio
residentie dominorum supradictorum presentibus Ser domino [illegible] Petri de

127v

Refor. in lib. sta. popli.

Amelia officiali custodie dicte civitatis et Janesio Petri
de Alamania familiari ipsius domini testibus ad predicta vo-
catis habitis et rogatis. Sub anno domini a nativitate
1384 eiusdem millesimo iii^c lxxxiiii indictione vii tempore domini Urbani pape
sexti et die xvii mensis augusti

In nomine domini amen. Ad laudem et gloriam omnipotentis
dei et gloriosissime virginis Marie matris eius Quod in appellationibus requiratur depositum.
et beatissimorum apostolorum Petri et Pauli et gloriosissi-
mi martiris beati Feliciani capitis et protectoris rectoris
et defensoris totius populi civitatis Fulginei et totius celestis
curie. Ad honorem et magnificentiam magnifici domini et
pro domino nostro papa et sancta romana ecclesia civitatis et comitatus
Fulginei et eius districtus in temporalibus vicarius generalis etc.
Et ad honorem et magnificentiam totius Fulginei et rei publice
fulginatis viri honorabiles et discreti ser Simon
magistri Cini Nocturnus magistri Petri Iannes ser
Berarducci et Petrus Vagnocii honorabiles priores
populi dicte civitatis Fulginei. Et egregius legum doctor dominus
Salimbene Georgii de Camerino vicarius magnifici
Ugolinus domini Ugolini de Trinciis pro domino nostro papa et sancta roma-
na ecclesia civitatis et comitatus Fulginei et eius districtus in
temporalibus vicarii generalis ac vexilliferi iustitie populi
civitatis eiusdem. Et viri prudentes Ciccus magistri
Petri, Massius Bartoli, Petrus Gracchi, Nicolaus
Pecche, Vfredutius Paulutii et ser Angelus Vannis
decem boni homines super bono statu dicte civitatis existentes
in unum congregati in palatio residentie dictorum
dominorum priorum in sala superiori dicti palatii de scientia
et voluntate supradicti magnifici domini Ugolini de Trin-
ciis eorum unanimiter et concorditer ipsorum nemine dis-
cordantes utilitati rei publice prefate civitatis Fulginei

ac utilitatibus civium, commutatione morum incolarum et habitatorum civitatis, commutatis et distractis Fulginei superiorum providere salubriter cupientes ac considerantes deliberatione matura quod secundum varietates temporum statuta sunt varianda et mutanda humana.

Et audito et intellecto publico querelantium quod innumerabiles Fulginei sunt plurimi procuratores et alie persone infinite maxime de nunc retro quorum sinceritas est fugere quam non defendendo veritatem set per prolongando lites et causas. Et per cavendo facere contentiones, a quolibet actu iudiciali et in omnibus causis, potissime ab interlocutoriis.

querelare consueverunt, non quia sentiunt se gravatos set causa subterfugiendi lites et causas, et prolongandi, ex quo lites fiunt immortales et homines litigantes gravantur sumptibus et expensis nec potest finis rerum videri. Et ne de cetero persona aliqua valeat frustra appellare, nec fugere quod alteri tenetur ex debito, pro bono et utili dominorum civium et conservatione rei publice Fulginei, et ne de cetero cause efficiantur immortales, deliberaverunt ordinantes et statuentes decreto inviolabili firmantes quod nulla persona cuiuscumque status gradus aut conditionis existat audeat vel presumat de cetero appellare per se vel alium ab aliqua sententia interlocutoria vel diffinitiva, precepto vel alio mandato, aut alio actu iudiciali, sententia arbitrio seu laudo factis vel faciendis in curiis dominorum vicarii domini superioris et potestatis dicte civitatis Fulginei et capitaneum mercatorum et aliorum officialium quorumcumque dicte civitatis, tam presentium quam futurorum, et per ipsos officiales aut aliquem ipsorum aut per arbitros

Et arbitratores.

[illegible]

128v

Refor. in statuto populi

et arbitratores et amicabiles compositores eligendos
per partes quibuscumque de causis aut occasionibus
nisi primo et ante omnia deponant et faciant depo-
situm penes ydoneum depositarium eligendum
et nominandum per iudicem et officialem predictos uel
arbitros a quo uel a quibus talis uolens appellare du-
xerit appellandum. Et si fuerit quantitas pecunie ex-
timationis et ualoris usque in quantitatem quadrin-
gentarum librarum ad rationem duorum solidorum pro
libra. Et si quantitas pecunie fuerit a quadringentis
libris usque in mille ualoris et extimationis de-
ponat ad rationem duodecim denariorum pro libra. Et
a mille libris supra ad rationem ~~mille~~ sex denariorum pro libra.
Et dicto ordine gradatim semper seruato et firmo ma-
nente. Et si appellans appellauerit a sententia inter-
locutoria uel diffinitiua, precepto laudo uel arbi-
trio de rebus incorporalibus iuribus et actionibus, talis
appellans deponat et deponere debeat florenos x
et ab inde infra prout iudici officiali et arbitris uidebitur.
Et si appellans succubuerit in causa appella-
tionis, depositum restituatur eidem integre et
pro depositario recipientem penitus
ipsum fructum per depositarium. Et si a sententia interlocutoria uel diffini-
tiua, precepto uel laudo, sententiis uel sententiis in quantitatem
tiua precepto uel laudo ferendis uel ferendis in quantita-
tibus et quantitatibus aut ualore x librarum et ab inde infra
nulli liceat appellare. Et ubi aliquis fuerit tante
temeritatis quod ~~dicto~~ contra supradicta appellare, supradictis
forma et ordine non seruatis, iudices et officiales
a quo uel quibus appellauerit ~~et cuius occasione dicte~~ [illegible]
appellationi non deferant. Et appellans habeatur
pro non appellato nec ... talem appellatione.

Et depositum debet fieri ad rationem duorum solidorum pro libra usque in quantitatem quatuorcentarum librarum. Sed a quatuorcentis libris usque ad libras mille, deponat solidum unum pro libra. Et a mille libris supra, denarios sex pro libra.

Et depositum fieri debet pro sententia et laudo per rationem quo et de quo fiat.

Et a sententia uel laudo ... quantitatis uel ualoris infra ... non possit appellari.

Vidat depositum factum coram Fulginei et honorabilibus appellandum. Et si appellans optinuerit in causa appellationis.

ac si nunquam appellasset fiat executio realiter et
personaliter et sententiam laudum vel preceptum intelli-
gatur transivisse in rem iudicatam. ¶ Et predicta
locum habeant quotienscumque aliquis dux erit
appellandum. Volentes et mandantes quod predicta supra-
scripta omnia et singula fiant et inviolabiliter observentur sta-
tutis populi et ordinamentis aut reformationibus factis et fi-
endis vel dispositionibus in contrarium facientibus in hac parte
non obstantibus quibuscumque.

Facta firmata et ordinata fuit reformatio et
decretum et omnia suprascripta per dominos potestatem populi in
eadem et per bonos homines suprascriptos existentes
in unum congregatos in sala superiori palatii et
residentie ipsorum dominorum potestatis sub anno domini M°
CCC°95 indictione III tempore sanctissimi in Christo patris et 1395
domini nostri domini Bonifatii divina providentia domi-
nissimi pape noni et die VII martii

In nomine domini amen anno domini M°CCCC°39 mensis aprilis 1439
die ... Spectabiles et egregii viri Petrus Cole
Mattioli de Aretio priores et magistri honorabiles
magistri Petri de Aretio medicorum Marcha Mattioli
de Aretio ... Johannes Nicolay et Cristofanus
... Petri Auclaro doctor Novellus de ... Aretio
medicorum domini potestatis artis fulginatis in unum
existentes collegialiter congregati in domibus ...
... in quadam sala que dicitur sala magna
... una cum ambobus consiliariis ... consilii dicte
artis in numero sufficienti. Et intendentes omni
cura et studio utilitati rei publice dicte artis. Et con-
siderantes quod fulginates ... sumptus
ad vitam humanam necessarios copiose et habundanter
... non possint ... artis

¶ Quod nullus nisi matriculatus possit medicari in civitate vel districtu fulginatis ab ... factorum

123v

eiusdem corporis occurrentibus opportunitatibus providere
cupientes prefato magnifico et potestate domino et cum eius
dem domini auctoritate atque decreto nec non ex auctoritate et
deliberatione unanimi consilii predicti consensu delib-
erauerunt ordinauerunt statuerunt et inuiolabili
lege firmauerunt quod decreto et amodo in antea in dicta
ciuitate Fulginei eiusque districtu non possit nec debeat
conduci immitti seu portari aliqua quantitas uini
seu musti ab extra comitatum et districtum dicte ciuitatis
Fulginei aliquo modo seu aliquo quesito colore palam
uel secrete sub pena et ad penam .v. librarum denariorum pro
quolibet apportante et pro quolibet in domum propriam
uel conductam recipiente uel emente seu uendente
applicandam pro medietate comuni dicte ciuitatis Fulginei
et pro alia medietate accusatori seu denuntiatori
denuntianti seu accusanti contrafacientem in aliquo
premissorum cuius nomen teneatur secretum. Et solum
sufficiat [illegible] effectus et contra deportatorem seu
personam uenditorem uel emptorem alicuius quantitatis dicti
uini seu musti ab extra conducti seu portati. Et ut pre-
dictam reformationem et ordinationem ad omnium noti-
tiam perueniat manifestam commiserunt et mandauerunt
bandiri et proclamari ad sonum tube per loca publica
consueta ciuitatis Fulginei per Marianum [illegible] de Fulginei
publicum tubatorem et bannitorem comunis ciuitatis Fulginei.
Qui Marianus ex ipsa commissione et mandato sibi
facta retulit dictam reformationem et contenta in ea
bandisse et proclamasse per dicta loca die supradicto prout
habuit in mandatis.

Et ego Bindus domini de Corrocheta sabinensis diocesis
publicus imperiali auctoritate notarius et iudex ordinarius et
nunc cancellarius et notarius reformationum

comunis et populi civitatis Fulginei predictas omnibus et singulis
partibus suis. Et ea rogatus scribere et publicare in dicta refor-
matione convenit. Et aliis occupatus per alium
fidum scribi feci. Et in fidem et robur premissorum
manu mea propria me subscripsi et publicavi meoque solito
signo signavi obmisso signo.

Expletum et finitum fuit hoc presens statutum populi civitatis
Fulginei per me Bartolomeum Butesii de Fulgineo. Tempore
sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Eugenii
divina magnificentia dignissimi pape quarti.
Ac tempore regiminis et gubernationis magnifici
et gloriosi militis domini Francisci de Tartaranolis de no-
bilibus Anconapoli bene meriti gubernatoris dicte
civitatis Fulginei ac eius comitatus fortie et dis-
trictus pro sancta romana ecclesia et supradicto domino nostro
papa. Nec non tempore prioratus nobilium regentorum
Jacobi Massiuzilli, Jannis Tomi Mal-
uicior, Nicolay Angeli Stefani, et Venantii Ve-
perse, venerabilium civium dicte civitatis. Sub annis domini
nostri Yhesu Christi ab eius dom. nativitate millesimo qua-
dringentesimo quadragesimo tertio. Indictione
VI die vero octava mensis martii. Pontificatus
regiminis supradicti.

Rubrice seu limites et hec [illegible] appendices [illegible] continent additiones [illegible]
[illegible] posse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reparatione [illegible] de [illegible]
[illegible] reparat. et [illegible] quod dicitur [illegible] in [illegible] tertio [illegible]
[illegible] col.

Pene et preiudicialia bapni- torum com fulg. r. sbperut

No. q exbapnitus in quacumq ciuitate perueniet non debet in eius audiri nisi soluit et fuit rebapnitur, unde r. Statu. p. R. 37.

No. q ~~offenderi aliquem qui non~~ si exbapnitus debet dapnum vel guastum recipere tenetur per fratrem et sororem pro eo ac et matrem, Et idem si aliquem caperet et redimeret, unde r. R. 115. Et quo plus ~~dapnum~~ robbaria vel redemptio et alia multa gravia quid unde li. 4. Statut. R. 100 per publicam famam

Item no. q bapnitus et condempnatus in persona potest capi, et etiam in persona offendi sine pena et bapno, unde r. R. 178

Item q condempnatus ~~in criminalibus~~ in quacumq ciuitate vel alibi in criminalibus ex eo q offendisset personaliter aliquam personam que erat vel fuerat de porticu, possit impune offendi realiter et personaliter ac et occidi, Et et habeat pro rebelle com fulg., et omnia stata contra rebelles uendicet locum contra eum, unde r. R. 167. ver. Item q si aliquam personam etc.

Item q exbapniti et condempnati usque in xxv. libras et abinde supra, possint offendi sed non occidi, ut r. R. 222. Nisi essent condempnati in criminalibus q offendissent ~~q tales~~ effent aliquem qui fuisset vel esset de porticu p vel rebelles, q tales possunt et occidi. ut ibidem et r. R. 167. et in Statuto com R. 32. 53. 67.

Item q offendens bapnitum et condempnatum usque in xxv. libras. remittitur pena et detrahat sibi de sua condempnatione pro rata, de quo unde r. R. 222. ver. hoc etiam etc et r. com. R. 53.

Item q contempnens ~~tpe~~ vel credens tempore rumoris aliquos pro parte rebellina pot impune ~~occidi~~ offendi et quoniam occidi. r. com. R. 67.

132v

133v

136v

138r

Con. li. i.

In nomine domini amen. Constitutiones edite per reverendissimum in christo patrem et
dominum dominum Egidium miseratione divina Sabinensem episcopum Cardinalem aposto-
lice sedis legatum ac in terris in ytalia consistentibus citra regnum
Sicilie vicarium in temporalibus generalem in generali parlamento dictarum terrarum cele-
brato in civitate fani. Et per ipsum parlamentum recepte et approbate. 1357.
Currentibus annis domini a nativitate Millesimo CCC° lvij. Indictione x. die ultima
aprilis 2a et 3a maij pontificatus domini Innocentij pape vj anno v°. In-
cipit liber primus prohemium. Prohemium. R(ubrica) I.

Volentes sicut nobis commissi sollicitudo requirit officij fideles
ecclesie sub debitis iuris ordinibus regi ut iustis merentes gratis
commodo fruantur et pacis. Et ad petitus noxius debitis ~~arceant~~ cor-
rectoribus arceantur. Nos Egidius miseratione divina Sabinensis episcopus
Cardinalis apostolice sedis legatus ac provinciarum et terrarum ecclesie in partibus
italie citra regnum Sicilie consistentibus vicarius generalis. Visa
multitudine constitutionum rectorum et officialium ecclesie in dictis provincijs et
terris de quarum pluribus propter vetustatem corruptam primevi non reperiuntur
auctores. Et quia plures ~~plurimi~~ romanorum pontificum constitutionibus sub
bulla transmissis de quarum aliquibus originales bulle propter neglige-
ntiam utentium sunt deperdite. Et ipsis constitutionibus premissis omnibus nostro minus
nobis hactenus preteritis. Et eas per nos et nonnullos viros peritos et legum
doctores ac expertos viros quos ad hoc vocavimus diligenter inspectis et se-
pius recensitis post multos labores unum novum volumen predicta-
rum constitutionum pro honore ecclesie fieri iussimus. In quo utilibus recep-
tis inutilibus superfluis contrarijs resecatis novis quoque iuribus secundum oppor-
tunitatem locorum temporum et negotiorum inventis constitutiones eque hone-
ste utiles et portabiles digeste cum omni mansuetudine continentur
sub congruis ordinibus et titulis collocate ac distribute per debitum
ordinem. In sex libris. In quorum primo continentur breviaria gestio-
num nobis factarum per summum pontificem. Que tangunt potestatem nostre
legationis et vicariatus et certas constitutiones edendas. Idem constitutiones
papales quas in dictis libris invenimus. Quarum aliqua licet de aliqua dictarum
provinciarum faciat mentionem et de aliquibus non tamen ipsas ad omnes dictas
provincias et terras ecclesie prorogamus. In 2° libro continentur constitutiones
pertinentes ad rectores et officiales pro ecclesie re publica defendenda
et fundanda. In 3° libro continentur constitutiones pertinentes ad officium rec-
torum et iudicum super spiritualibus. In 4° constitutiones pertinentes ad cor-
rectionem maleficiorum. In quo cum benignitatis et mansuetudine
sunt limitate pene qui moribus et singulis maleficijs. Et non in paucis
commissiones arbitrio iudicantis. In v° constitutiones pertinentes
ad officium iudicum civilium. In vj° et ultimo libro continentur

Nota summariam divisionem totius huius operis

Nota prorogationem et extensionem ad omnes provincias ecclesie et subiectas constitutionum sed quod de aliquibus an [illegible] vide in ij [illegible] 55 [illegible] 87 [illegible]

15

constitutiones pertinentes ad officium iudicum appellationum. Et in hoc volumine
nostro perfectio continetur. Mandamus igitur ipsas constitutiones in presenti
contentas volumine per omnes rectores, prelatos et officiales ac populos aliis
inviolabiliter observari, ceteras constitutiones quorumcumque rectorum et officialium dictarum
provinciarum et terrarum ecclesie in dictis locis et parlamentis earundem in hoc vo-
lumine non insertas cassantes et iuribus vacuantes. Privilegium
vicariatus prefati domini legati vicarii domini pape. Rubrica

Auctoritas legati quanta sit vide hic cum quinque sequentibus rubricis

Innocentius episcopus servus servorum dei. Dilecto filio Egidio
tituli sancti Clementis presbitero cardinali apostolice sedis legato ac
in patrimonio beati Petri in Tuscia, ducatus Spoletani, marchie
Anconitane, Romandiole, Campanie et Maritime provinciis ac civi-
tatibus et terris aliis omnibus Romane ecclesie mediate vel immediate temporaliter
subiectis infra terminos legationis tue constitutis, nostro et eiusdem Romane ecclesie
in temporalibus vicario generali, salutem et apostolicam benedictionem. Dum ad univer-
salis regiminis gregis dominici, superna dispositione nobis iniunctum
attendimus, et nostrum attente prospicimus in effectu, videntes quod
nequimus circa singula per nos ipsos exsolvere debitum apostolice servitutis, non-
numquam fratres nostros sancte Romane ecclesie cardinales, viros electos ex milibus,
sicut preditos virtutibus, in quibus timor domini regnat, in sollicitudinis
partem assumimus eosdem, ad diversas mundi provincias et partes pro incumbe-
ntibus negotiis destinantes, ut ipsi vices nostras supplentibus in eisdem
et ipsorum cooperatione laudabili nostri oneris alleviata gravitatem,
nos ministerium nobis commissum, favente divina gratia, salubrius et efficacius exe-
quamur. Sane licet ad universorum Christi fidelium curam et regimen velut ipsorum
omnium pastor et rector intente mentis aciem extendamus, provincias tamen
et terras temporaliter apostolice sedi subiectas et ipsarum populos diversos ipsius ecclesie
Romane ecclesie speciales filios et devotos providentius intuemur, et super eorum
felici regimine et statu prospero et tranquillo specialius affectamus, et pe-
culiarius capimus providere. Attendentes itaque quod tu potens
quidem opere et sermone, quem in magnis expertum reddunt eximia probitatis
ac fidelitatis probatum, gratiarum dominus sue magnitudinis industrie claritatis
maturitatis consilii, morum elegantia et aliis gradiuum virtutum
titulis insignivit, in cuius affectus gerit ut indubitanter tenemus
pacificare discordes, sedare fluctuationes et turbines, instituere ter-
minos colere, et errantes ad viam reducere veritatis, quod nos ab-
sentes repugnantes nam non possumus assistere, tu tibi divina gratia
precedente diligenter et fideliter exequeris. Matura cum fratribus nostris delibera-
tione prehabita de ipsorum consilio et assensu, te in patrimonio
beati Petri in Tuscia, ducatus Spoletani, marchie Anconitane, Ro-
mandiole, Campanie et Maritime provinciis et omnibus et singulis civita-
tibus et terris eiusdem Romane ecclesie temporaliter mediate vel immediate
infra terminos legationis tue, ut premittitur, subiectis, nostrum et eiusdem Romane
ecclesie vicarium in temporalibus, reformatorem ac pacis conservatorem et paciarium

contrariam generalem / Circumspectioni tue provinciam ducatum / Marchiam Anconita-
nam / provincias Civitates et terras predictas provincie Romane ecclesie nomine pro te
et per te ad eandem Romanam ecclesiam pertinet reformandi et administrandi
ac in eis iurisdictionem omnem et plenam prout ad ipsam ecclesiam per-
tinet vel pertinere poterit exercendi / Civiles et criminales causas per
te vel per alium seu alios audiendi examinandi diffiniendi / Et earum
cognitionem / discussionem et decisionem alii seu aliis committendi vel dimittendi et
generaliter vel specialiter committendi / Et ad te cum placuerit revocandi / Omnesque
et singulos cuiuscumque excellentie / auctoritatis nobilitatis preeminentie
conditionis aut status existant / quos iustitia suadente puniendos
videris / privandi eorum statibus / dignitatibus / honoribus / principatibus /
ducatibus / Marchionatibus / Comitatibus / Baroniis / dominiis / terris /
~~feudis~~ feudis / retrofeudis / Iurisdictionibus / iuribus / rebus / et bonis /
mobilibus et immobilibus quibuscumque / Eaque dicte Romane Ecclesie
confiscandi ac et applicandi / Ac in patrimonio / ducatu / Marchia
Anconitana / provinciis / Civitatibus / et terris eisdem / Rectores / vice Rec-
tores / potestates / Capitaneos / Vexilliferos / Castellanos / Iudices
et quoscumque officiales alios temporales / generales / et speciales / ac officia
predicta / et omnia alia et singula generalia / et specialia quocumque nomine vel
titulo fungantur / vel nuncupentur / prout ad Romanam Ecclesiam pertinet
creandi / constituendi / Instituendi / suspendendi / removendi / depo-
nendi / Et destituendi / Et culpabiles civiliter et criminaliter per te vel
alium seu alios puniendi / Et querelas contra ipsos per quoscumque pro-
positas audiendi / summarie et de plano iudicandi / et emendas
ac satisfactiones debitas fieri faciendi / ~~[illegible]~~ Principes / duces / Marchi-
Comites ones / Comites / Barones / dominos temporales / Nobiles et personas alias secu-
lares / Comitates et universitates / Et omnes alios et singulos discordes
et dissidentes / Patrimonii / ducatus / Marchie / provinciarum / Ci-
vitatum et terrarum predictarum pacem et concordiam reformandi / Et inter
ipsos quoque ad eas earumque observationem quibuscumque penis et districtionibus
ac [illegible] / prout ad eandem Ecclesiam pertinet compellendi / Concordes
civitatis et unitatis inclito confirmandi / Collegationes Confedera-
~~tiones~~ Pactiones / Connectiones / Societates et ligas / contra Romanam ecclesiam
vel contra bonum pacis et statum / illarum partium pacificum seu preiudicium
sive dampnum patrimonii / ducatus / Marchie provinciarum / Civitatum
et terrarum predictarum initas vel ineundas / Cassandi et adnulla-
ndi. Et penas super illis adiectas vel adiciendas / relaxandi / Oc-
cupata iniuste ab occupatoribus et detentoribus quibuscumque / Eripiendi
et recuperandi / Exceptos et expulsos a locis et bonis suis quibuscumque
nunc privatos ad loca et bona eorum propria reducendi / restituendi
et reintegrandi // ¶ Et super quibuscumque delictis forte factis a rebel-
lionibus per quascumque universitates vel singulares personas commissis vel im-
posterum vicariatus tui tempore committendis / dispensandi / componendi /
Concordandi / Et delinquentes huiusmodi / ad Romanam Ecclesiam gratiam
et obbedientiam reducendi / ~~Civiles et criminales causas exercendi / [illegible]~~

Et super inhabitantibus et familiis quas propterea cum tenerent dispersas
et in ruinis status et personas huiusmodi ad statum pristinum integrum re-
ducendi. Generales et particulares exercitus. In auxilium eiusdem ecclesie. Et
prosecutione status pacifici. Patrimonii. Ducatus. Marchie provinciarum
Civitatum et terrarum predictarum contra hostes et rebelles ecclesie et status pacifi-
ci predicti perturbatores et quoscumque ex causis aliis quibuscumque et quandocumque
tibi videbitur. Indicendi faciendi et congregandi. hostes. Rebelles et
contradictores quoslibet. pacis motores perturbatores depopulatores. Relegatores [conservatoris]
et receptores perpetue vel temporaliter sententias prout ad pacem ecclesie pertinuerit
sublato appellationis obstaculo compescendi et coherendi. Et de causis
appellationum ad sedem apostolicam interpositarum cognoscendi et eas fine debito
terminandi ac faciendi ordinandi et statuendi et reali executioni man-
dandi. Et omnia et singula que ad huiusmodi plenum vicariatus et provincia-
libus et reformationis officium pertinet. Et que necessaria vel utilia quo-
modolibet fuerint in premissis et ea tangentibus et quibuslibet eorundem. Et
que ad honorem et commodum eiusdem Romane ecclesie. ac utilitatem et
prosperum et tranquillum statum Patrimonii Ducatus Marchie provin-
ciarum Civitatum et terrarum predictarum. Cedere videris. Et tibi visum
fuerit expedire. Non obstantibus quibuscumque privilegiis. Indulge-
[generalis patrimonii ducatus marchie provinciarum civitatum et terrarum predictarum ///] tiis et litteris apostolicis. vel imperialibus sub quacumque forma
verborum vel expressis. Statutis consuetudinibus et observantiis. per que
nullum cuiuscumque cuiuscumque preeminentie dignitatis excellentie conditi-
onis aut status fuerit in hac parte volumus afferri suffragium.
Concedentes plenam et liberam facultatem vicariatum aut cu-
ram et regimen gubernationem administrationem potestatis ac iurisdic-
tionem huiusmodi tam diu volumus perdurare donec per sedem apostolicam ea-
dem aliud contigerit ordinari. Nos enim super processus sententias ac pe-
nas quos vel quas proferri vel infligi ac omnia que per te rite fieri
contigerit. rata habebimus et faciemus auctore domino inviolabiliter
observari. Per hec autem rectoribus et officialibus Impatrimonii
Ducatus Marchia provinciis. Civitatis et terris predictis
per sedem apostolicam constitutis quominus iurisdictionem et potestatem eis concessam
quamdiu in suis officiis et administrationibus perstiterit exercere [libe-]
re sic prius valeant non intendimus aliquid preiudicium generari.
Ut igitur premissa omnia et singula melius plenius et utilius valeas ex-
ercere universis et singulis Patrimonii Ducatus Marchie pro-
vinciarum. Civitatum et terrarum predictarum rectoribus vicerectoribus
Potestatibus. Capitaneis. Officialibus et ceteris aliis nobis et ecclesie subiec-
tis cuiuscumque status preeminentie dignitatis Ecclesiastice vel mundani
ordinis vel conditionis existant. Damus tenore presentium districtius
in mandatis ut tibi efficaciter pareant et intendant. Nulli igitur
[oion] ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis et voluntatis [concessionis]
infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc at-
temptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pau-
li apostolorum eius se noverit incursurum. Datum apud villanovam
avinionensis diocesis ii. kalendas Julii pontificatus nostri anno primo

140v

Potestas absoluendi et restituendi. R. m

Innocentius eps servus servorum dei dilecto filio Egidio
tt. sancti clementis presbytero Cardinali apostolice sedis legato salutem
et apostolicam benedictionem. Cum te ad certas partes ytalie in
litteris tue legationis expressas commiserimus tibi plene legationis officio de-
stinentes. Nos cupientes ut in eis causam per te tuo amplius te re-
ddere valeamus gratiosum, quo maiori fueris per nos potestate mu- et
nitus, discretioni tue quoscumque rebelles et indeuotos nostros et ecclesie
Roman. clericos vel laycos volentes ad obedientiam et deuo-
tionem nostram et ipsius ecclesie pure simpliciter et cum effectu redire, ad huiusmodi
et ipsius ecclesie obedientiam et deuotionem recipiendi. Ipsosque cum id humiliter
et deuote petierint ab omnibus et singulis excommunicationum sententiis posse tn
eis quibus per ea ad satisfactionem tenentur satisfecerint competenter ab-
soluendi in foro ecclesie consueta. Iniunctis que in penitentia salu-
tari et aliis que de iure fuerint iniungenda cum eis etiam super
irregularitatibus siqua huiusmodi sententiis et penis aut earum aliqua vel ali-
qua ligati celebrando diuina vel immiscendo se illis aut in susceptis
ordinibus ministrando non tamen in contemptum clauium contraxerint dispensandi
Interdicta quoque ac penas quascumque alias spirituales et temporales ab homine
vel a iure. Et specialiter per processus per felicis recordationis clementem vi.
et quoscumque alios Romanos pontifices predecessores nostros aut eorum
auctoritate factos et habitos et promulgatos ac inflictos suspendendi et
relaxandi et remittendi. Nec non dignitates et honores ec-
clesiasticos ac omnes et singulas inhabilitates irregularitates et in-
famie quaslibet notas et maculas abolendi et abstergendi
ipsosque sic receptos abilitandi habiles reddendi et integre ac ad et restituendi
successiones. Et quascumque possessiones bona iura iurisdictiones dig- ancs
nitates priuilegia honores et status ecclesiasticos et mundanos restitu-
endi. sicut et prout tibi videbitur expedire. Etiam si ab huiusmodi exco-
municationibus absolutio ac interdictorum et penarum huiusmodi suspensio re-
laxatio et remissio et notarum et macularum ipsarum abstersio et
abolitio et restitutio essent sedi apostolice specialiter reseruate plenam tibi teno-
re presentium concedimus potestatem. Dat. apud villam nouam Auinion
dyoc. xiiij. kl. Septembris pontificatus nostri anno primo.

Super eadem pro illis qui post aduentum domini se rebel-
lauerunt. R. 4

Innocentius eps servus servorum dei. Dilecto filio Egi-
dio tt. sancti clementis presbytero Cardinali apostolice sedis legato sa-
lutem et apostolicam benedictionem. Dudum te ad certas partes ytalie in
litteris tue legationis expressas commisimus tibi in eis pleno le-
gationis officio ~~[illegible]~~ destinantes ~~ut~~
ut in eis causam per te tuum amplius te posses reddere gratiosum
quo maiori per nos fores potestate munitus discretioni tue xiiij. kl.

141²

3

Septembris pontificatus nostri anno primo. ¶ Quoscumque rebelles et in-
devotos nostros et ecclesie Romane clericos vel laycos volentes ad obbedientiam
et devotionem nostram et ipsius ecclesie pure simpliciter et cum effectu redire ad
huiusmodi nostram et ipsius ecclesie obbedientiam et devotionem recipiendi ipsosque id hu-
militer et devote petentes ab omnibus et singulis excommunicationum sententiis
postquam tamen eis quibus propterea ad satisfactionem tenentur satisfecerint prout
tenentur absolvendi in forma ecclesie consueta iniuncta inde sibi salutari peni-
tentia et aliis que de iure fuerint iniungenda. Et cum clericis ipsis super irre-
gularitate si quam huiusmodi sententiis et penis aut earum aliquibus vel aliquis
ligati celebrando divina vel immiscendo se illis aut in susceptis
ordinibus ministrando, non tamen in contemptum clavium contraxissent dispensandi
Interdicta quoque ac penas quascumque alias spirituales et temporales ab homine vel
iure et specialiter per processus per felicis recordationis Clementem vi. et quos-
cumque alios Romanos pontifices predecessores nostros aut eorum auctoritate
factos et habitos promulgatos et inflictos suspendendi relaxandi et re-
mittendi ac omnes et singulas inhabilitatis irregularitatis et infamie
et alias quascumque notas et maculas abolendi et abstergendi ipsosque
sic receptos habilitandi et habiles reddendi et integre ad successiones
et quecumque possessiones et bona iura, iurisdictiones dignitates beneficia honores
et status ecclesiasticos et mundanos restituendi si et prout tibi videbitur
expedire. Etiam si ab huiusmodi excommunicationibus absolutio ac interdictorum et
penarum huiusmodi suspensio relaxatio et remissio ac macularum et nota-
rum ipsarum abstersio et abolitio habilitatio et restitutio essent
specialiter apostolice sedi reservate plenam per alias nostras litteras potestatem
Cum autem sic accepimus non nulli post datam dictarum litterarum nobis et ecclesie / ᴧ o non
prelibate. rebelles et indevotos se fecerint volumus et tibi presentium
tenore concedimus. Quod recipiendi et ad obbedientiam et devotionem predictam ac
absolvendi habilitandi et restituendi ipsos omnes et singulos qui post
datam predictam nobis et ecclesie prelibate, rebelles et indevotos se fe-
cerunt, Et cum eisdem simpliciter dispensandi de penas et interdicta
suspendendi relaxandi remittendi inhabilitatis irregularitatis et in-
famie notas seu maculas abolendi et abstergendi, predicta alia
omnia et singula in eisdem contentis litteris, cum eisdem et faciendi pro-
ut de ipsis rebellibus et indevotis qui tunc erant ut supra est expressum
plena tibi et libera per ordinem sit potestas. Datum apud Villam Novam
Avinionensis dyocesis ii nonas Septembris pontificatus nostri anno iii.

onera ᴧ
et spiritualia ᴧ

¶ Super absolutione hereticorum et fautorum. R[ubrica]

Innocentius episcopus servus servorum dei Dilecto filio Egidio
tituli sancti Clementis presbytero cardinali apostolice sedis legato salutem et apostolicam
benedictionem. Dudum ad nostrum dampnatos per dictos filios et ini-
quitatis alumpnos Franciscum de Ordelaffis de Forlivio
ac Johannem et Guilelmum fratres de Manfredis de Faventia nostros
et ecclesie Romane rebelles ac per nos de hiis ipsorum excessibus et cul-
pis exigentibus condempnatos non nullos processus fecimus diversos tamen in eos-
que in omnes et singulos fautores et receptatores eorum et adherentes

eidem latas penas et sentencias contentas prout in nostris litteris modo ut premittitur
confectis plenius continetur. Cum autem nonnulli ex fautoribus et re- (sic receptoribus)
ceptatoribus et adherentibus ipsis dudum eorum tenorem perpendentes ab hu- (al.)
iusmodi fautoria receptatione et adhesione velle desistere videantur
Nos qui vices illius in terris gerimus qui omnes desiderat salvos
fieri et neminem vult perire, misericordes cum contritis et humi-
liatis corde invenire volentes dispositioni tue, quoscumque fauto-
res receptatores et adherentes huiusmodi clericos et laycos qui propter favo-
rem receptatorem et adhesionem huiusmodi tam in dictis processibus quam alias auctoritate (declaratis)
prolatas penas et sentencias incidissent. Volentes ab eisdem favore re-
ceptatore et adhesione desistere Et ad obedienciam et devocionem nostram
et eiusdem ecclesie pure simpliciter et cum effectu redire, Ipsique ecclesie fide-
liter adherere ad huiusmodi nostram et ipsius ecclesie obedienciam et devocionem re-
cipiendi Ipsosque id humiliter et devote petentes ab huiusmodi omnibus et singulis
excommunicationis et aliis sentenciis ac penis huiusmodi postquam tamen recessiones recepi-
tas et iuratoriam debitas fecerint, Et illis quibus ad satisfactionem ten-
entur satisfecerint competenter de te nostro et ecclesie nomine prout vivarii no-
lunt presti[t]erint iuramento, absolvendi in forma ecclesie consueta. Iniunc- (roman.)
tis eis inde penitencia salutari et aliis que de iure fuerint iniungenda
Et cum clericis ipsis super irregularitate si quam huiusmodi sentenciis et penis aut
earum aliquibus vel aliqua ligati, Celebrando divina vel immiscendo
se illis aut in susceptis ordinibus ministrando, non tamen in contemptum clavi-
um contraxerint dispensandi. Interdicta quoque ac penas quascumque alias
spirituales et temporales ab homine vel a iure et specialiter per processus felicis re-
cordationis clementem VI. Et quoscumque alios romanos pontifices predecesso-
res nostros aut eorum auctoritate factos habitos promulgatos et inflictos suspe-
dendi relaxandi et remittendi ac omnes et singulas inhabilitates et in-
famie et alias quascumque notas et maculas, abolendi et abstergendi
Ipsosque sic receptos habilitandi et habiles reddendi. Et integre ad succes-
siones et quascumque possessiones et bona, Iura iurisdictiones dignitates publica ho-
nores et status ecclesiasticos et mundanos restituendi si et prout tibi videbitur
expedire Etiam si ab huiusmodi excommunicatoribus absolutio ac interdictorum et pe-
narum huiusmodi suspensio relaxatio et remissio ac penarum et macularum
ipsarum abstersio et abolitio habilitatio et restitutio sedi apostolice
specialiter reservate, plenam concedimus tenore presencium potestatem. Datum apud Vil-
lamnovam avinionensis diocesis ii nonas Septembris pontificatus nostri anno 3.

Quod possit dispensare super homicidio. R[ubric]a VI

Innocentius episcopus servus servorum dei dilecto filio Egidio tituli sancti
Clementis presbytero Cardinali apostolice sedis legato Salutem et apostolicam
benedictionem. Dudum ad audienciam nostram perducto Nobis extitit
nobis fide digna relatione intimatum quod in nonnullis terris Ecclesie
romane immediate subiectis de consuetudine vel alias servabatur quod homi-
cide quibus dum tamen cum interfectorum consanguineis pacem haberent et de pace hu-
iusmodi fidem facerent per publicum instrumentum poterat ipsi ecclesie, ad preposi-

pecuniariam admittebant in differentes compassum et frequenter pro valde mo-
dica quantitate. Unde fiebat quod homicide hujusmodi dum reatus sui pena ve-
nalitate modica precium mercabantur sumpta ex impunitate licentia facile
prorumpebant in culpam. Ex hoc malignandi exemplo in aliis derivato se-
viebat malicia frequenter in bonos, latescebat improbus probum opprimebat
impotentem potens et gravabat noxius innocentem. Nos attendentes quod pu-
blice utilitatis interest quod malicia non remaneat impunita Cum facilitas
venie incentivum delinquendi pariat et excessibus terminos ponere ac errori pre-
cludere aditum solet rigor iustitie serventis, Nos huiusmodi morbo qui iam
erroris sui ferrum ad curandum expectabat, providere volentes congruam adhibere
medelam omnibus et singulis rectoribus et aliis quibuscumque officialibus quarumcumque pro-
vinciarum civitatum et castrorum et aliorum quorumcumque locorum ipsius Ecclesie presentibus
et futuris auctoritate apostolica duximus districtius inhibendum, ne pretextu
cuiuscumque homicidii aliquem presumant ad compositionem admittere homicidam. Com-
positiones siquas contra inhibitionem nostram huiusmodi fieri contigerit irritas et in-
anes ac homicidas admissos ad compositiones huiusmodi esse sicut ante compositiones hu-
iusmodi erant subditos legibus decernentes admissiones et constitutionibus et statutis
et huiusmodi et aliis observantiis quocumque quo ad hec duximus viribus vacuanda
non obstantibus quibuscumque. Cum autem sicut proposita tua fuit propositum coram
nobis propter guerras que in partibus provincie Marchie Anconitane que ad Ecclesiam
ipsam pertinet immediate vigere consuetudo huiusmodi servabatur his diebus pre-
teritis peccatis exigentibus fremuerunt quod plures in homicidiis facinorum
malitie temporum aut alie occurrentiarum in ipsis...mentum. Et expediat certis commo-
dis ex causis quas tibi nobis ad temperandum rigorem inhibitionis huiusmodi tempe-
rari. Discretioni tue de qua in his et aliis in Domino fiducia obtinemus cum
quibuscumque laycis dicte provincie de quibus tibi videbitur super homicidiis per
eos usque ad diem dationis presentium commodolibet perpetratis componendi
necnon ipsius Ecclesie. Et compositiones quas cum eis per te fieri contigerit ab ipsis re-
cipiendi ac eos de his que ab illis recipere te contigerit et de omni pena
de multa quas exinde subierunt liberandi et absolvendi. Nec non
processus condempnationes banna et sententias contra ipsos habitas factas et latas cas-
sandi annullandi irritandi ac omnem infamie notam contra eos proinde ab
ortam abolendi ipsosque ad honorem statum et famam et ad quoscumque actus
legitimos et adquecumque possessiones bonorum et iura feudalia vel alia restituendi et
habilitandi plene ac libere plenam concedimus auctoritate tenore presentium facultatem.
Datum Avinione ii nonas Decembris pontificatus nostri anno tertio.

Super bonis confiscatis quod possit concedere. R. 7

1 INnocentius episcopus servus servorum Dei dilecto filio Egidio tituli
sancti Clementis presbytero C. apostolice sedis legato salutem et apostolicam benedictionem.
Cum sicut accepimus in provincia Marchie Anconitane que ad Ecclesiam
Romanam immediate pertinet sint non nulla bona immo
bilia ratione delicti vel criminis eidem Ecclesie legatoris tue
tempore confiscata. Nos de circumspectione tua et industria plena in Domino
fiduciam obtinentes tibi bona huiusmodi confiscata ut premittitur durante
legatione huiusmodi in dicta provincia confiscanda dandi donandi et
concedendi in feudum vel in emphyteosim sub annua pensione perpetuo
vel ad tempus aut vendendi distrahendi sive alio quocumque modo alienandi

Concedit de legato potestatem donandi vendendi et alienandi bona confiscata. Et pro tempore...

142v

ea simul vel successiue proprio quo petiti sic pro utilitate ipsius ecclesie tibi videbitur expedire et non dationum donationum concessionum venditionum distractionum et alienationum huiusmodi contractus litteras et instrumenta, oppositionis promissionibus et obligationibus renunciationibus concessionibus ypotecationibus et aliis cautelis ad opus et securitatem ecclesie, ac personarum contrahentium vallandi et roborandi plenam concedimus tenore presentium facultatem. Nostre consilio potestate voluntatis autem quod de hiis que in premissis quodlibet egeris per instrumentum publicum forma prouinciam contineat eam sanctam apostolicam reddere studeas certiorem. Datum Auinione vi. idus decembris pontificatus nostri anno iii.

Libro primo

In nomine domini amen. Incipiunt rubrice primi libri constitutionum domini legati. Et primo de reuocatione officialium constitutorum factorum per terras per usurpationem appellationum que pertinent ad ecclesiam. Rubrica viii.

Vrbanus episcopus seruus seruorum dei ad certitudinem presentium et memoriam futurorum. Quia omnes fere ciuitates cuncta atque castra et alia loca patrimonii beati Petri in Tuscia et ducatus Spoleti, prouincie Marchie et plures alie terre Romane ecclesie, cognitionem causarum et appellationum ad sedem apostolicam et rectores quos in eisdem patrimonio ducatu et Marchia eadem ecclesia prefecit specialiter et plene pertinentem a paucis temporibus retroactis usurpare sibique vendicare in manifestum eiusdem sedis preiudicium presumpserunt. Sibique constituerunt capitaneos exgrauatores aut priores ad quos causas huiusmodi appellandi voluntarie faciunt. Et quedam iniqua edendo statuta contra illos qui ad predictam sedem seu predicte sedis rectores pro quibusuis suis causis accedunt. Et super quibuscumque grauaminibus aut iniuriis appellationes emittunt. Nos igitur qui summi sacerdotii cathedram diuina dispositione tenemus ad hec specialiter post spiritualium incrementa bonorum quibus procurandis nostra conuertimus studia ut prodest ecclesie iurisdictiones que ea illo nobis adsistente cuius licet immeriti vices gerimus adiungi et proprietatis Romane ecclesie. Volentes eidem sedi contra temerarios sue iurisdictionis non deferendo in hoc aliquibus apostolice sollicitudinis prouidere. Vniuersis et singulis capitaneis prioribus exgrauatoribus et aliis quocumque nomine censeantur auctoritate apostolica firmiter inhibemus ne aliqui illorum ex vi eorum verbis post eorum quas eis seu ministris presumptorum assignationem inuenta de causis huiusmodi vel quacumque alia officia in terris eiusdem ecclesie valeant assumere, et si secus presumptum fuerit sit irritum vacuum et inane. Precipimus quoque presumptoribus capitaneis prioribus exgrauatoribus nec non vniuersis potestatibus, officialibus et consiliariis ciuitatum, comitatuum, castrorum et locorum sub debito fidelitatis quo nobis et ecclesie Romane tenentur et singulis viris vniuersitatibus ciuitatum castrorum et terrarum ipsarum sub pena mille marcharum argenti quatenus ad predicta tempora omnia statuta huiusmodi de suis capitularibus et quaternis aboleant et abradant, nulla in futuris temporibus resumenda. Nos enim ex nunc capitaneos, exgrauatores potestates, consiliarios ipsorum, si predictum terminum preceptum nostrum non adimpleuerint, excommunicationis vinculo innodamus decernentes

Hec constitutio loquitur contra illas terras que cognitionem causarum vel appellationum causarum ad sedem apostolicam et eius rectores spectantium vsurpant et cognoscunt sine illis

Nota quod statuta facta per ciuitates contra illos qui recurrunt vel appellant ad sedem apostolicam vel eius officiales quod non valent et de penis contra facientium, vide in 2 li. 4 rubrica 42. vide etiam 12. folio 170 et vide in li. 6. rubrica 169. 180. 181.

Quod dicti officiales non assumant talia officia

Quod cassent omnia statuta predicta et ordinamenta facta de eorum libris

Pena mille marcharum argenti et excommunicationis et alie pene in istis omnia nota

et ecclesiorum

in appellationum cognoscentes nec de ipsis se intromittere quoquomodo presumant. Et si secus presumpserint nouerint eo ipso ex tunc se mox et nunc in ipsos perficiatur eorum suis officiis totaliter priuatos, itemque nullis temporibus ad huiusmodi

ipso*r*/ penas incurrere ꝯ dong/ Et insup eosdem Capitan*eos*. Priores Exgravatores
et potestates/ officiis suis pu*v*ari/ iteris ecc*lesie*/ extendis. ¶ Precipimus insup
ne aliqua co*m*itis patrimonii ducat*us* et aliaru*m* terraru*m* Ecc*lesie*/ statuta
talia. edere attentent/ Et si fec*erin*t ad tentaverint/ Conditores et scriptores
statutoru*m* hui*us*modi/ nec non potestates/ Capitanei/ priores Exgravatores/
Judices/ Advocati/ Tabelliones/ Ceteriq*ue* observantes illa/ eo ipso sint ex
co*m*municati/ suis officiis sint privati/ Et co*m*itas ipa careat potestate condendi
statuta et omni beneficio libertatis ac comodo penitus/ quorum lx apostolice ap-
ostolicis/ aptecz promptiam firmiter quod prediorum/ qui cu*m* hui*us*modi negotium
quod est predicte ecc*lesie* propriu*m*/ spalr insideat cordi nro/ sic al' ꝯ civitatis
prediorum patrimonii ducatus/ spoleti/ et aliaru*m* terraru*m*/ addidus prodas ꝯ similiter et
hui*us*modi inhibitionem contra terme venientes/ nec non adimplentes in hac
parte preceptum/ sic distr*ictus* et asp*er*e spiritualit*er* et temporalit*er* procedendum/ quod pene pote-
runt qualitatem cognoscere/ quod temeraru*m* extitit et superbu*m* preceptum
apostolicum non servare/ Datum apud urbem veterem in catedralem Ecc*lesie*. die
xiiii. decembr pontificat*us* nri anno sec*undo* ¶ De offendentibus occi-
dentibus et obsidentibus rectorem thesaurarium aut
alios officiales eor*um* vel ecc*lesie* in marchia/ Et conci-
tantibus populum ad rebellionem seditionem aut
conspirationem. R*ubrica*

Iohes Ep*iscopu*s servus servoru*m* dei/ ad perpetua*m* rei memoria*m* Dieru*m*
crescente malitia/ sic videm*us* mundu*m* in deteriora/ ingruit/ prolabi-
-sic et hominu*m* mentes assueta nequitia depravat/ malis passim
cumulum superaddunt et boni qui malos adiret virtutis amore de-
linquere i*n*credit cau*sa* p*er*versos ad mensa. Oderunt q*ui* cu*m* illis illicitis heant
et captam malitiam p*er*ficere/ Est ig*itur* ꝯ p*er*sequi malorum audacia/ ut
saltem per formidinem retrahant*ur* anoxiis/ Sicque boni secur*ius* vir-
tute/ meliores effecti non cogant*ur* p*er*ire cu*m* illis/ Sane vulgus fame
notorium publicat/ Et loquitur lateque ipa iniuriosa transgressio evide*n*-
tia manifestat/ quod non nulli de marchie Ancon*itane* provincia nobis et
ecc*lesie*/ Romane subiecta/ Ne dum olim temporibus diversorum predecessorum nostrorum
Romanorum pontificum/ gressus fidelitatis eg*re*ssi declinarunt/ ad infide-
litatis reprobe devium/ Sed diebus non longe preteritis nec et eadem
ecc*lesi*am/ ac dilectum filium. A. p*re*p*osi*tu*m* bellimontis Cappellanum nrum provin-
cie memorat*e* Rectorem/ Cervice rebellionis erige p*er*sumpserunt/ Et
in quosdam officiales et familiares suos crudeliter se mictes post gr-
aves illatas iniurias/ et probrosas contumelias irrogatas eisdem/
Et post bona ipsorum violenta perdite subtracta/ eos crudelis morti
suppliciis rore gladii tradiderunt/ Inter quos ps dicitur fuisse nomo-
dicus/ cum me*ri*to sanior rectorat/ Et tante temeritatis excessu non levit*er*
dispiciebat/ Sed habuerunt velud inniti furore et fuisse in latitudine
cedere/ Dum illis negerunt conatibus obviare/ Nos igitur ut mali pe-
narum in portionibus gravium terrentur/ vereant*ur* in antea/ ut ne relab*i*
ac boni p*er*sistentes in sua bonitate constanter non habent p*er* illorum p*er*fi-
diam claudicare/ remediis quibus possum*us* providere. Volentes/ Et
ani*m*arum suarum salute/ deque provinciae pacifico statui plenis affec-
tibus prospicere cupientes/ de fratrum nostrorum consilio/ hac in perpetuum vali-
tura ꝯstitutione sanccimus/ ut quicumque de provincia ipa/ vel ꝯ aliunde in ead*em*
provincia mora trahens/ clericus vel laycus fame sive prodig*us*/

¶ Oderunt peccare boni virtutis amore.
¶ Oderunt peccare mali formidine pene.

Ancelinus prepositus

. al' crudeli morte

ac in consimilis erro-
rem ruant

ipsius ecclesie calcata reverentia in hoc genus sacrilegii sceleris irruerit, quod rectores qui pro tempore regimini dicte provincie in spiritualibus vel temporalibus apostolica auctoritate prefuerint, vel ipsorum aliquem, aut eorum vel alicuius eorum vicarium seu marescallum aut iudicem vel iudices vel ipsius provincie thesaurarium aut locumtenentem eorundem, quod absit, occiderit, aut offenderit illum vel illos in securitate fuerit, ceperit, captivaverit, detinuerit, percusserit aut vulneraverit vel ipsorum aliquem, aut in loco ubi moram traxerit insultum fecerit, aut ipsum vel ipsos offenderit, sive de suo regimine vel officio forsan expulerit vel fugaverit, seu socius fuerit facientis, aut illum vel illos bonis aliquibus spoliaverit, vel provincie supradicte aut alicuius civitatis vel castri vel loci de provincia ipsa spiritualiter communitatem vel universitatem, aut aliquos ex eis vel quoscumque alios de provincia ipsa directe vel indirecte contra prefatam ecclesiam seu rectores, officiales et locumtenentes predictos vel aliquem ipsorum ad seditionem quomodolibet excitaverit ac rebellionem seu conspirationem per se vel alium seu alios fecerit vel procuraverit, fieri permiserit, vel ad ea vel ipsorum aliquod dederit auxilium consilium vel favorem directe vel indirecte, publice vel occulte, cuiuscumque conditionis aut ordinis dignitatis aut status ecclesiastici vel mundani fuerit, etiam si patriarchali seu episcopali vel superiori prefulgeat dignitate, ipso facto sit infamis, ut nec ad testimonium vel alios actus legitimos admittatur. Sint intestabiles, ut nec testandi liberam habeant facultatem, nec ad alicuius bona ex testamento vel ab intestato veniat. Nullus ei super quocumque negotio respondere, sed ipse aliis respondere teneatur. Nec quicumque ad audientiam deferant illius. Nec valeat eius sententia vel processus. Nullus ei in quacumque causa vel negotio patrocinium prestare presumat. Nec ipse ad patrocinandum aliis admittatur. Instrumenta confecta per eum, si forte officium tabellionatus exerceat, nullam habeant firmitatem, sed potius cum auctore damnato damnentur. Dignitatibus, personatibus, officiis, beneficiis ecclesiasticis vel mundanis que obtinet quecumque sint et quocumque nomine censeantur, sit eo ipso privatus, ac inhabilis et indignus ad ea et quelibet alia in posterum obtinenda. Filii eius ad nullos honores ecclesiasticos vel mundanos, ad nullas dignitates vel beneficia ecclesiastica aut officia publica quolibet admittantur. Libertatibus et immunitatibus realibus et personalibus, privilegiis et indulgentiis quibuscumque sibi concessis fore vel ab apostolica sede vel concessis extunc penitus careat. Vassalli et homines a iuramento fidelitatis et aliqua quavis obligatione qua sibi tenerentur eius sint penitus absoluti. Feuda quoque iura honores et officia et alia quecumque bona immobilia que in dicta provincia Marchie et alibi ubicumque a sede Romana obtinet ecclesia, sint eo ipso penitus confiscata. Aliis non feudis, iuribus, honoribus, officiis et bonis immobilibus que a quibuscumque aliis tenet ecclesiis, sit eo ipso privatus, que sic ad eandem ecclesiam libere revertantur, quod de illis eam rectores pro sua voluntate disponant. Mobilia vero ipsius concedimus fidelibus occupanda. Illud nichilominus addicientes, ut nec huius sanctioni, ut sic delinquentes excommunicationis sententie, universitas vero sive communitas que deliquerit ipso facto cum territorio et districtu interdicto ecclesiastico subiaceant ipso facto, a qua quidem excommunicatione nullus ab alio quam Romano pontifice possit absolutionis beneficium obtinere, nisi dumtaxat in mortis articulo constitutus. Per hec autem non adimimus potestatibus secularibus facultatem utendi legibus contra tales, quas adversus sic delinquentem catholici principes ediderunt. Dignum est enim ut quos

(Margin, left:) pro indirecte

(Margin, left:) seu archiepiscopali

(Margin, left:) mobilia et

(Margin, right:) De qualitatibus offensionum fiendarum in officiales ecclesie etc. et de pena offendentium

(Margin, right:) De auxilio consilio vel favore

(Margin, right:) si

(Margin, right:) Prima pena quod sit infamis

(Margin, right:) 2a quod sit intestabilis active et passive. et alie sunt pene in hac continuate

(Margin, right:) Filiorum patrorum pene

timor dei a malo non revocat / penarum molestiis eos exaggerata compescat /
Nulla ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre sanctionis et adiectionis infringere / vel ei ausu temerario contraire / Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinion viij. Kal. Septembris pontificatus nostri anno ij.

De non eligendo potestatem / dominum / defensorem vel consimilem in terris / ubi debent deputari per ecclesiam / et non administrando ante confirmationem / ubi confirmatio pertinet ad ecclesiam. Rubrica x

Iohannes episcopus servus servorum dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ecclesie Romane filiorumque fidelium dispendia dissimulare non possumus. Cum postquam nobis nota fiunt adversus ea opportunis remediis occurramus. Attendentes igitur gravia incommoda que non nullis civitatibus terris castris in Marchiam ~~terras sancte Agate / Civitatem ... et ... / Massam ... Trabariam / Massam Trabariam~~ ~~eidem~~ Anconitanam / Massam Trabariam / terras sancte Agate. Civitatem Urbini et quedam comitatus ipsi contiguis Ecclesie Romane subiectis et personis singularibus eorundem et diversis nobilium quorumque aliorum usurpato regimine provenerunt. Et volentes super hoc eorum dispendiis providere / Omnibus et singulis communitatibus seu universitatibus et singularibus personis / Civitatum / terrarum / et castrorum / et locorum in Marchiam Anconitanam. Massam Trabariam / terras sancte Agate. Civitatis Urbini / et quedam comitatus ipsius contiguis / in quibus vel nobis seu quibusvis officialibus in terris ipsis ius competit deputandi / vel instituendi aut eligendi seu ponendi potestates / Capitaneos / dominos vel rectores aut officiales quoslibet / Ne ipse vel eorum aliqui per se vel alium vel alios potestatem capitaneum dominum rectorem vel defensorem seu quemcumque alium officialem quocumque nomine censeatur / in civitatibus castris et locis predictis / aut eorum aliquo eligere assumere vocare vel recipere retinere. Aut iam electo vel assumpto vocato seu recepto / tanquam potestati seu capitaneo / rectori seu defensori vel officiali obedire quocumque modo presumant / Ne ne tales electi assumpti vel recepti seu vocati huiusmodi potestarie. Capitanie. domini vel rectorie seu defensorie / aut cuiusvis alterius nominis officium / recipere acceptare gerere assumere vel regere contra nostra et apostolice sedis licentia quolibet audeant / et assumpto iam dimittant / ubi non accedat consensus seu voluntas nostra singulares personas Civitatum terrarum. castrorum et locorum predictorum vel eorum alicuius ad quos ius competit eligendi potestatem. Capitaneum. dominum vel rectorem / seu quemcumque alium officialem qui per nos seu quoscumque officiales nostros debeat aut consueverit confirmari / Ne ante debitam confirmationem obtentam / ipse vel eorum aliqui sic electo tanquam potestati seu capitaneo. rectori vel defensori seu officiali in quibusvis obediant / Ne ne tales electi quousque confirmationem habuerint ut prefertur huiusmodi potestarie capitanie. domini. vel rectorie / seu defensorie aut cuiusvis alterius nominis officio se immiscere. vel aliud gerere / aut exercere quovis modo presumant / Auctoritate apostolica districtius inhibemus / Decernentes ex nunc irritum et inane quicquid contra huiusmodi nostre inhibitionis tenorem contingerit attemptari / Nulli ergo ~~etc~~. Datum Avinion viij. Ydus decembris pontificatus nostri Anno tertio. De non dicendo ius sibi ipsi et non faciendo guerram nisi de licentia rectoris et non capiendo homines vel predas vel expellendo aliquem de domo propria. Rubrica xi.

[...] omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis et constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Con. h. j.

No.

Iohannes eps̄ ad certitudinem p̄ntium ac ad f̄ hoc dignoscit̄
media inter discordes Justitia ↄstituta, ut Nemo iustitie
trāsgredi limites inordinata voluntate p̄sumat, Sed q̄d
q̄s credit alt̄ ad iusˀ aliquē forte ↄpetē, Coram iudice suo Ju-
stitie rectitudinis prosequat̄. Nouimus eniȝ q̄ diez crescente malitia sic
adsueta nequitia multoꝝ mentes hominum depravat̄, q̄ impꝛaz p̄sūe
violentia nō timentes sepe alt̄ insurgit in alteꝝ. Et alius p adu̾sus
aliū extimat se fortassis h̄re vias pacificas, Et iure ordin p̄missa
violentis conatibus optinē p̄sumit, Sunt alios nō qui ad hec ducunt̄
indomita voluntate. Non nulli de nr̄a Marchia Anconitan̄ prouincia
ad huiusmōi prosiliē conat̄ p motus effrenos et agiles, nō uerentes ipi̾
prouincie statū sepe turbant pacificū, periculosis rea nō absque dis-
pendiis aiaꝝ fideliū flagiciis et bonoꝝ detrimentis innūs scandalis
suscitatis. Nos igr̄ qui prouinciam ipam quadam singlari affec-
tōe diligim̄, et tanq̄ recreationis nr̄e pomerium paterne benignitatis oculis
intuem̄, Cupientes ut illa turbatoribus et scandalis quibuscumque remediis
nr̄i oppoitūe subductis bono pacis et ordine nō ledat̄, dē debitū et con-
gruū reputantes ut illi sic talium ↄpescat̄ audatia q̄ ab actibus violentis
retrahantur. Et ne regulis huiusmōi se p̄ssit conatibus obsecundet. Vni-
u̾sis et singlis tam clericis q̄ laycis cuiuscumque status ordinis ul̾ ↄdictionis exi-
stant, Comitibus quoque, Baronibus, Nobilibus, Potestatibus, Capitaneis et
aliis officialibus quibuscumque inferioris gradus p̄sonis, nec nō et comitat̄
ac vniu̾sitatibus Ciuitat̄ Castroꝝ et villaꝝ quoꝝcumque locoꝝ p̄dicta
prouinciam ↄsistentium, auctē p̄ntium. districtius inhibem̄ et mandam̄ exp̄sse,
Ne ipoꝝ aliquis ↄ alium sibi inuis indicant guerram ul̾ exatum
seu caualcatam, in delicentia Rectoris prouincie supdicte p̄se ul̾ aliis
facē ul̾ mouē. Aut alteꝝ p hostiles incursus seu violentias ul̾ p̄ssu-
ram Occupare inuadere ul̾ et detinere, seu aliquē de domo p̄pria siue
Ciuitat̄ Castro ul̾ loco expellere, capere seu detinē. Siue aduin-
dictam ul̾ violentia aliqua prosilire, quauis cā ul̾ occāne p̄sumant
Sed quilibet iuris suum p viam iustitie coram ↄpetenti Judice p̄sequatur.
Nos aut omnes et singlos secūdos tam clericos q̄ laycos ↄ inhibitionem et mandatum
huiusmōi postquam illa ad notitiam puenerit eoꝝ ul̾ p eos steterit q̄ minus
potuerint puenire facientes, nisi infra certum terminum p̄missis, sententiam excōis.
Et insup eosdem clericos suspensionis pena innodare, ac p dictoꝝ castra
t̄ras et loca Comitat̄ et vniu̾sitat̄ p̄dictaꝝ si ↄ huiusmōi inhibitionem et man-
datum venire p̄sumpserint, ac dictoꝝ clicoꝝ Eccl̄ias qui facē ↄ p̄dicta for-
sitan adtentabunt, Sint eo ecclesiastico supponē volum̄ ipo facto. Omnes q̄ p-
dictos et singlos omnibus priuilegiis indulgentiis gratiis libertatibus immunita-
tibus realibus et psonalibus feudis locationibus bonis, Juribus et honoribus
officiis et quibuscumque concessionibus a Romanis et quibusuis aliis ecclesiis
optinere noscuntur eo ipo fore priuatos. Et nichilominus omnes et singlos
Comites barones nobiles. potestat̄. Capitaneos. offic̄ et comitat̄ p̄dict̄ mille
Marchaꝝ argenti et vna quacumque p̄sonaꝝ ipaꝝ que ↄ inhibitionem et
mandatum huiusmōi facē ul̾ uenire p̄sumpserit dictoꝝ floꝝ auri
qua eo ipo incurrant pena multam. Contra clericos supdictos ad priua-
tionem omnium beneficioꝝ ecclesiasticoꝝ, dignitat̄ p̄sonatuum et officioꝝ cū cura
ul̾ sine cura que forsan optinerent. Et ad reddendum eos inhabiles et in-
dignos ad ea et quelibet omnia optinenda in posteꝝ. Nulli ergo omnino etc.
Dat̄ Auinion. x. kl̄. Jan. pontificatus nr̄i Anno vj.

De locationibus arrendationibus et custodia rectorum pontium et castellaniarum ecclesie. Et de dispositionibus rectorum thesaurariis ut habeant puras manus et abstineant se ab inhonestis negotiationibus. xii

Benedictus episcopus servus servorum dei ad perpetuam rei memoriam. Inter
multas sollicitudines nobis ex apostolice servitutis officio incumbentes ad hec
libenter intendimus et efficaciter quantum cum deo possumus operam adhibemus
ut in terris et provinciis nobis et ecclesie romane immediate subiectis regnet
iustitia ratione equitas vigeat quibus iniis fraudibus et malitiis re-
legatis. Sane quia sicut sepe relatum extitit ad nostri apostolatus auditum
inter rectores et thesaurarios in eisdem terris et provinciis pro tempore apostolicam
deputatos ratione occasione redditum et proventuum ad eandem romanam
ecclesiam in eisdem terris et provinciis spectantium plerumque contentiones dissentiones
et emulationes non sine scandalis et dispendiis suscitari contingunt.
Nos igitur obviare ac terris et eidem ecclesie providere circa hec desiderantes
tantibus cupientes. Ordinationes infrascriptas deliberatione matura fa-
ciendas providimus quas irrefragabiliter in eisdem terris et provinciis vo-
lumus et precipimus in posterum observari. Imprimis siquidem ordinamus
quod redditum et proventuum predictorum ad arrendationes et firme deinceps an-
nis singulis fiant temporibus debitis per rectorem et thesaurarium cum libe-
rationibus simul et concorditer precedentibus legitimis subhastationibus
ut est moris. Ita quod sine fraude huiusmodi arrendationes et firme con-
cedantur personis ydoneis et fidelibus plus offerentibus. Non tamen fratribus
nepotibus consanguineis vel familiaribus rectoris vel thesaurarii
predictorum. Ne per tales forsitan subiectis plus debito gravamina ingerant
Illi autem quibus ut premittitur tradentur huiusmodi arrendationes et fir-
me cautiones prestent ydoneas qui se principaliter obligent pro omnibus
ad que se principaliter possint teneri sine exceptione vel delicto seu alia
causa quacumque. In pronunciationibus non subhastationum predictorum inhibe-
atur sub penis gravibus de quibus rectori et thesaurario providere videbitur
expedire. Ne ullus cuiuscumque status conditionis existat aliquem vel ali-
quos qui dictos redditus et proventus vel eorum aliquos ad firmam seu ad
arrendationem recipere voluerint et obligare pro illis facere in subhastatio-
nibus et arrendationibus facto vel verbo per se vel alium seu alios publice vel occulte
impedire aut minas eis inferre vel ipsos offendere quoquomodo presumat. Et
si forsitan aliquis reperiatur fuerit temerarius contra inhibitionis
transgressor penis huiusmodi subiciatur et aliter exinde puniatur iustitia per
suadente puniatur. Preterea volumus quod castellanie castrorum et aliorum lo-
corum ad nos et ecclesiam memoratam spectantium que sub manu teneri
eidem ecclesie et de quibus non esset expediens quod traderentur ad firmam per
rectorem et thesaurarium provincie et earum cuiuslibet simul et concorditer com-
mittantur ydoneis et fidelibus quotiens opportunum fuerit committendis qui
personas alias ad custodiam deputandas sine fraude tenere debeant
que de fructibus et proventibus exinde obvenientibus fidelem rationem
reddere camere apostolice teneantur. Super hiis autem nec non quod tales sit per
quibus fient committende predicte ut castra et loca huiusmodi commendata de mo-
ribus ipsorum habitis et recipiant possint libere quando et quotiens expedire re-
ctori videbitur absque cuiusque difficultate aut dictoris obstaculo tam
per receptores ydoneorum cautionum quam per pennellas sufficientes aliud
provideant. Rector et thesaurarius antedicti. Si vero aliter huiusmodi arrendat

De subhastationibus fiendis per officiales ecclesie de bonis et possessionibus et aliis ecclesie quando fiant

De castellaniis castrorum et terrarum ecclesie quibus et quando dentur

145v

De dolo et fraude rectoris vel thesaurarii ecclesie commissis in gestis et negotiis eorum

firmas et commendas contigerit acceptari, aut per rectorem aut per thesa-
urarium cuiusque provincie fraus vel dolus intervenerit super hiis, huiusmodi
adredationes firme et commende robore careant firmitatis. Et nichilominus
ille vel illi ex eis qui fraudem vel dolum in eis commiserint, in hac parte
ad restitutionem dampnorum quibus ecclesia Romana propterea subiecta fuerit, sint ad-
stricti. Eorum cuiusque per illos quibus castellanie predictorum castrorum et locorum
committentur. Intendimus super mutatione servientium stipendiariorum, que eis pro-
videntia rectoris vel thesaurarii pro tuitione eorum custodia deputatur,
fraudes non parum dampnose predicte camere sepe sic ad specialiter committuntur. Ordi-
natione nostre adicimus quod servientes huiusmodi postquam predictarum camere fuerint assi-
gnati, mutari et aliis subrogari non possint, absque rectoris et
thesaurarii provincie licentia speciali. Siquidem de castris locis que
commendari contigerint aliquem, habeant annis singulis per rectorem
et thesaurarium deliberatione provida et matura, utrum ea vel eorum aliqua
concedi ad firmam annualem expediat vel in manibus eiusdem ecclesie retinere
personis ydoneis commendanda. Et si hoc ultimum expedientius videatur, cau-
sas et rationes quibus movebuntur super hoc, camere predicte non differant signi-
ficare, si se suspectorum nitare voluerint. Omnes autem firmas
predictas annales esse debere intelligimus et commendas predictas, nisi per industri-
am et fidelitatem aliquorum quibus esset facienda predicta commende ad ampliorem
temporis spatium commendam prorogari et heredem. Rursus ordinamus et vo-
lumus quod in singulis terris et provinciis supradictis sit electo unus fidelis no-
tarius per rectorem et thesaurarium, seu camere deputandus, qui predictis subastationibus ob-
lationibus adredationibus firmis et commendis et aliis super eis et scripturis
quotiens opportunum fuerit scripturas faciat publicas, et de gestis circa
premissa predicta camera valeat plenius informari. Qui quidem notarius de suo
semper super predictis exercendo fideliter officio in manibus dicti camerarii vel
alterius cui ipse hoc committendum providerit iuramentum prestabit. Et de-
inde tamquam unus notarius curie rectoris provincie notitie officium cum emo-
lumentorum perceptione inde sibi provenientium exequetur. Preterea or-
dinamus et volumus quod ad minus in singulis eisdem provinciis tres libri fiant
singulis, quorum unum rector, alium vero thesaurarius, et tertium predictus no-
tarius teneant et conservent. In quibus quidem tribus libris omnes et sin-
guli redditus et proventus ex quibuscumque causis toto illo anno provenien-
tibus ad eandem cameram, quos prefatus notarius scribant fideliter
et distincte. Itaque in capite cuiuslibet septimane rector et thesaurarius
ad ratiocinandum post dictum notarium super illis qui illa septimana pervenerint vel
pervenire ad cameram ipsam debuerint, de quibus iis proventibus et redditibus et
illis et que illa septimana expensa fuerint simul habeant convenire, omnia
~~redditus~~ in dictis tribus libris fideliter particulariter et distincte per dictum notarium
conscribantur. Et sic per totum annum facere teneantur. Nisi forsitan forent
aliquotiens legitimis impedimentis detenti. Quibus cessantibus vel subductis
septimana vel septimanis qua vel quibus per impedimenta huiusmodi compu-
tarent premictitur obmisissent, de qualibet septimana obmissa per ordinem
singulariter et distincte computent et similiter in eisdem tribus libris scribatur
per notarium antedictum. Anno vero completo rector et thesaurarius totius anni recoli-
ant eiusdem per notarium rationes et eosdem tres libros per calculatorem fidelem concor-
dent. Quibus sic peractis unus de huiusmodi tribus libris scriptis per ipsum notarium

et suo signo signatas clausasque sub sigillo rectoris et thexaurarii ad pre-
dictam cameram transmictant fideliter, eique infra duos menses a fine anni com-
putandos predicta presententur, ut ipsa camera videre possit plenius et commo-
dius quid et qualiter actum circa premissa fuit et quid ulterius sit agendum.
Hos nempe modum et formam de receptis fructuum temporibus volumus in eisdem terris
et provinciis absque obmissione et transgressione illorum qualibet observari. Porro
circa compositiones et firmantias que secundum morem et consuetudinem illarum par-
tium fieri solent, interdum fraudes et malitie in rei detrimentum
plurimum et gravamen subditorum et camere prefate prejudicium plerumque ut asseritur
committuntur. Nos ad evitandas fraudes et tollendas huiusmodi volumus
et ordinamus quod compositiones et firmantie quotiens de quibuscumque causis fu-
erint faciende per rectorem et thexaurarium provincie simul et concordanter
vocatis et presentibus judicibus curie, vel uno ex eis ac aliquibus aliis fide-
libus qui sciant statum et qualitatem negotiorum super quibus est compositio
vel firmantia facienda habeant quam notitiam personarum quas negotia ipsa tan-
gunt. Et demum attentis circumstantiis et deliberatione prehabita dili-
genti fiant predicte compositiones et firmantie in casibus debitis et honestis. Se-
cundum quas procedatur ad perfectionem earum. Illi qui per se vel alios habebunt componere
vel firmare presentent ibidem ad sancta dei evangelia iurabunt quod ratione vel occa-
sione compositionis et firmantie cause vel negotii de quo agitur nichil rectori
vel thexaurario aut alicui vel aliquibus curialibus vel eorum officialibus
pro ipsis seu ad eorum commodum dederunt vel promiserunt aut datum vel
promissum erit per se vel per alium seu alios tacite vel expresse sub quovis colore
vel causa nisi dumtaxat illud quod pro compositione vel firmantia debet dicte camere
applicari. Et si aliter vel alias predicte compositiones et firmantie fierent
eo ipso sint cassate nulle irrite et inanes. Que quidem omnia per presentes
notarios fideliter conscribantur. Illorum autem qui post presentis ordinationis nostre
publicationem fuerit aliquid contra tenorem eiusdem daret vel reciperent premissis ad pe-
nam dupli eidem camere applicandam teneri volumus et adstringi. Nulli preterea sedis
apostolice remissionem super hoc valituram. Per hoc tamen non intelligatur prohibitum
quominus notarii et officiales prefatis scripturis et laboribus iustum et mo-
deratum salarium sicut consuetum est recipere valeant et rationis fuerit seu fieri
inde. Et pars ledens parti lese possit satisfacere competenter. In omnibus autem et super
omnia. Caveant rector et thexaurarius quod male factores in detrimentum ac il-
lesionem utilitatis rei publice presertim illos ex quorum compositionibus et firmantiis
possit in provincia contingere ad compositiones et firmantias huiusmodi non admictant.
Postremo cum ut fertur plerumque rectores et thexaurarii suis stipendiis non
contenti redditus et proventus aliquorum locorum in dictis sibi provinciis consistentes
et spectantes ad cameram memoratam ad manus suas sub certis occasionibus seu co-
loribus non sine detrimento prefate camere retinere ac suis usibus dispensare
presumunt id decetero fieri districtius prohibemus. Ac volentes rectorem et thex-
aurarium ac officiales alios qui nunc sunt et erunt in posterum in superdictis terris et pro-
vinciis ~~[illegible]~~ pro camera deputatos puras manus tenere ... cupidis lucris et
muneribus manus suas eisdem sub excommunicationis pena districtius inhibemus ne mu-
nera sordida recipiant quoquomodo. Cum vel de pecuniis et bonis
camere memorate que ad manus eorum vel curialibus eorum pervenerint aliqui
mercatores seu negotiatores merchaturas prohibitas clericis vel personis
ecclesiasticis committentes sub quovis colore vel modo exercere presumunt sub easdem

pecuniam et bona prout ad eorum et cuiuslibet eorum pertinebit officium custodiat et
dispensent inde ratem legittimam reddituri. Ut autem ordinationes nostre
huiusmodi firmius et inviolabilius de cetero futuris temporibus observentur
Volumus et mandamus quod rector et thexaurarius terrarum et provinciarum predictarum
qui nunc sunt mox post presentationem presentium eis factam de illis observandis et
complendis quantum in eis fuerit in presentia notarii publici proprium iuramentum prestent. Et idem confirmandi
nobis e vestigio teneantur sicut in eisdem prestent ad sancta dei evangelia in manibus. Ceteri
rector et thexaurarius qui de cetero deputabuntur in terris et provinciis antequam
quas licteras suorum officiorum recipiat in manibus prefati camerarii prestare teneantur
de observandis tenaciter ordinationibus huiusmodi tenentur. Demum volumus
mandamus et ordinamus ut in singulis terris et provinciis predictis nobis et
ecclesie romane immediate subiectis integraliter fideliter et diligenter ac particula-
riter et distincte scribantur omnes et singuli redditus et proventus. Nec non po-
ssessiones et iura et domina que ad eadem memoratam ecclesiam spectant ibidem
et de illis in eisdem singulis provinciis fiant duo libri bene compositi et or-
dinati. Quorum unus penes rectorem et thexaurarium maneat alter alter
ad prefata transmictatur [illegible] in archivio eiusdem Romane ecclesie perpetuo con-
servandus. Nulli ergo hominum et cetera. Datum Avinione iiii. nonas augusti.
pontificatus nostri anno vii. De exemptione castrorum comi-
tatus quondam Fani et iurisdictione ipsius civitatis Fa-
nensis. Rubrica   xiiii

Clemens episcopus servus servorum dei ad perpetuam rei memoriam
Copiosa sedis apostolice benignitas fideles et devotos suos oculis Exemptio quorumdam castrorum et [illegible] a iurisdictione civitatis Fani
respiciens gratiosis eis in suis opportunitatibus se consuevit li-
beralem et propitiam exibere. Sane dilectorum filiorum hominum et ha-
bitatorum montis sicoli. montis fluctuli flactarum Turris sancti viti montis
soli sancti laurentii Collis alti. Insule gulteste. Reforzati sancti bar-
toli Baracasempule Mondavii. Orciani. Sancti georgii. lubacarie
et planciarum. Castrorum olim comitatus Civitatis fanensis. petitio no-
bis exibita continebat quod dudum felicis recordationis Jo. papa XXII.
predecessor noster nonnullos officiales consilium et commune Civitatis predicte propter rebel-
lionem et infidelitatem aliaque detestanda crimina ab eisdem commissa et
excessus exortandos varios quondam et Romanam ecclesiam perpetratos
procedens ipsos officiales consilium et commune pro penis aliacque omnibus privilegiis
dignitatibus officiis iuribus iurisdictionibus bonis mobilibus et in-
mobilibus ubique consistentibus per processus suos iustitia exigente pri-
vavit. Postremo autem predecessor noster prefatus certis causis ad hec
ipsum moventibus volens ipsos misericorditer agere cum eisdem Bone memorie
fratri. Episcopo florentino quondam fulconi de poppia thexaurario ecclesie andegaven. tunc vice rectori Marchie Anconitane per suas litteras certi
tenoris commisit ut supradictos officiales consilium et commune sub certis modis
pactis et conditionibus in litteris eisdem contentis plenius et expressius apertius
absolveret supradictos. Verum predictus episcopus et vice rector super contentis
in eisdem licteris ad actum aliquos procedentes de voluntate et consensu
expresso sindicorum et procuratorum prefatorum officialium consilii et com-

excõita sua | pñs qz sindicis et procuratoribz pntibz et approbant
ordinauerunt qd castra pdicta et quolz eorūdez remaneret sicut
existebat tūc eccł. Ro. imediate subiecta et ab omni potate iurisdictõe
ac dnio pdcorz officialium consilij et cois fan. usqz ad dicte sed bnpla
citũ. francha libera et exempta. Cuz aũt sic adeat pcio subiun
gebat aliqui tiranni Ciuitatis pdicte fan. venire contra ordinatõz
huiusmõi factam p eosdez epm et vice Rectore ut pnittit molientes
dicta castra uł aliqua ex eis sibi subiugare ac detinere tyrannice p̃sump
tuti. Nobis ꝑ parte dcorz hominũ et habitatorz extitit humilr supplicatuz
ut eis prouidere sup hijs de opportuno remedio paterna diligentia
curaremus. Nos igr diligenti intellectis et ad sinceris deuotõe et fidelitate ipoz
hominũ et habitatorz quas gesserunt actenus de eandez eccłaz. et gere studēt
ac nunc sic testimonijs pcepiz fidedignis. Supplicat benignius inclina
ti castra pdcta et eorz qlibz cũ suis terrtorijs et districtibz ab omni iurisdic
tõe potate dnio et subiugatõe. Ciuitatis fan. Et officialium cois et consilij
pdcorz de nouo usqz ad eiusdez sedis beneplacitum eximimus ab eis sic nunc
sut francha libera et exempta. Et eidez eccł. Ro. ac rectori Marchie
pdicte qui est et erit pro tpre imediate subiecta volumus et decernimus re
manere. Nulli ergo et c. Dat Auinion xvij. kall. febr. pontifica
tus nři. Anno iiij.

De pro cessibz factis ꝑ census et affictus nõ solutos. R. xiiij

Clemens eps ad futuram rei memoriaz. Molesta nobis mlto
torz relatio ad nrm produxit auditum. Qd nõ nulli Rectores
puinciarz Ciuitatis atqz terrarz ad Romanaz Eccłaz. imediate
spectantium fines suos quibz nõ contenti sut excedentes frequenter thexa
urarios prouinciarz pdcarz ultra stipendia constituta eis pecunias de bonis
ac iuribz ad eandem eccłaz. ptinentibz ac alias ad eccłaz. ipaz spectantibz recipere
exigere ac extorquere p uiolentiaz sut conati. Et dictis thexaur. ipis si
eorũ rectori nõ satisfecerint uoluptati Iniurijs et contumelijs. Et
interdũ ulterius prcedentes Carceribz mancipaverunt. Et nos sup grauamine
ac pndicio eccłe memorate huiusmõi itaqz rectorz ipoz excessũ
in hac parte temeritati et audatia itendentes omnibz et singlis rectoribz
ipis pntibz et futuris districtius inhibemus. nec p se uł aliũ seu alios
directe uł indirecte pũ. uł occulte talia de cetero attemptare aut the
xaurarios ipis inquos nullaz iurisdictõz habere certũ est eorũqz notarijs
et familiaribz ex quibus uis causis seu occasionibz. iniurias irrogare
presumant. Contrariũ nõ facientes seu presumentes excõis sentia inno
damus. Et officijs que exercent priuatos esse uolumus eo ipo. Res enim prani ad
modum est exempli. si hij qui ad corrigenda uitia aliorz positi sunt. Et vir
tuosis opibz viuendi norma debent alijs demostrare. Ingnaminis
actionibz suarz ex. incentiuũ prebeat alijs delinquendi Nulli ergo et c.
Dat apud uillam noua Auinion. dyoc. viij. ydus may anno x.

De rectore ne presumpat contra thesaurarium et eius officiales. R. xv

Quod rectores provinciarum ... [illegible] ... stipendia et salaria ... [illegible]

147v

Innocentius episcopus servus servorum dei ad perpetuam rei memoriam. Multorum fide
relatione nostrum pulsavit auditum quod rectores provinciarum Civitatum castrorum
terrarum et aliorum locorum ad nos et ecclesiam Romanam immediate spectantium dum
percipiendis et exigendis censibus et aliis iuribus ecclesie eius debitis universitates
vel singulares personas Civitatum castrorum terrarum et aliorum locorum superdictorum ali-
quas spirituales vel temporales contingit habere processus. rectores ad suspensiones seu
relaxationes processuum huiusmodi non satisfacto de huiusmodi censibus et iuribus eidem
ecclesie sine consilio et consensu thesaurariorum provinciarum terrarum castrorum et locorum
ipsorum pro eadem ecclesia quorum interest de hiis habere notitiam procedunt in gravem preiu-
dicium ecclesie memorate. Volentes itaque indempnitati Iurium in hac parte ecclesie
providere. Universis et singulis rectoribus provinciarum Civitatum castrorum
et locorum ipsius ecclesie presentibus et futuris auctoritate apostolica districtius inhibemus ne processus
aliquos spirituales vel temporales per eos et quoslibet eorum habitos vel habendos pro exigendis
ac recipiendis huiusmodi censibus et aliis quibuscumque iuribus ecclesie Romane me-
morate nisi vocatis thesaurariis dictarum provinciarum qui pro tempore fuerint
suspendere relaxare cassare aut adnullare presumant. Suspensiones re-
laxationes cassationes et cancellationes siquas contra inhibitionem nostram huiusmodi
fieri contigerit decernentes irritas et inanes. Nulli ergo etc. Datum apud
villam novam avinionensis diocesis Kalendas Iunii pontificatus nostri anno primo.

De prohibitione compositionis super homicidio. 16

Innocentius episcopus servus servorum dei ad perpetuam rei memoriam. Sic
facilitas venie incentivum prebere assolet delinquendi. Sic rigor
iustitie terminum ponit excessibus et additum interdicit errori. Sane
ad audientiam nostram molesta nobis insinuatio fide digna perduxit quod in
nonnullis terris ecclesie Romane immediate subiectis de consuetudine vel alias observatur
quod homicide quilibet dum tamen cum interfecti consanguineis pacem habent et de pace
huiusmodi per instrumentum facere fidem possint per officiales ipsius ecclesie ad compositionem pecuni-
ariam indifferenter admissi et frequenter pro quantitate valde modica ad-
mictuntur. Unde fit quod dum homicide hiidem reatus sui penam modica pecu-
nialitate redimunt. supra ex impunitate licentia facile prorumpunt in culpa.
Et ex hoc malignandi ex talibus derivato sevit malus frequenter in bonum
lacessit. Improbus probum. potens opprimit humilem. et gravat sepe noxius
innocentem. Cum autem publice utilitatis intersit ut malitia non remaneat im-
punita. Nos huic morbo qui iam cronicus factus ferrum expetit. vo-
lentes congruam adhibere medelam. omnibus et singulis rectoribus et aliis quibus-
cumque officialibus quarumcumque provinciarum. Civitatum terrarum et castrorum et
aliorum locorum ipsius ecclesie. presentibus et futuris auctoritate apostolica districtius inhibemus.
Ne pretextu cuiuscumque homicidii. aliquem ad compositionem pecuniariam presumant
admictere homicidam. Compositiones siquas contra inhibitionem nostram huiusmodi fieri
contigerit irritas et inanes. et homicidas ad compositionem admissos ... mus
sic huiusmodi non obstantibus sic ac si compositi non fuerant eisdem et ceteris de legibus
decernentes non obstantibus constitutionibus et statutis ac huiusmodi aliis observantiis
quibuscumque. Que omnia quo ad hec viribus vacuamus. Nulli ergo etc.
Datum apud villam novam avinionensis diocesis Idus Iunii pontificatus
nostri Anno primo. De prohibitione compositionis cassa-
tionis et suspensionis processus per rectorem sine
thesaurario.
17

Innocentius episcopus ad perpetuam rei memoriam. Quamvis omnes quos
regendos nobis prudentia divina commisit irreprehensibiliter
agere merito affectemus officialium tamen nostrorum actus et mores
tanto fore irreprehensibiliores appetimus quanto officiales hujusmodi in executione
officiorum eis commissorum vices nostras gerere comprobantur. Quotiensque ipsorum
excessus trahuntur facilius ac perniciosius in exemplum. Sane multorum insinuatio
nostrum frequenter pulsavit auditum quod nonnulli officiales ecclesie Romane
dum contra communitates seu universitates vel singulares personas provinciarum civitatum
castrorum villarum terrarum sive locorum sive regiminum com-
missorum prout exigit qualitas commissorum excessuum per eosdem aliquos
inchoant quandoque processus sufficienter pecunia partis corruptela pro-
cessus hujusmodi persepe suspendunt. Et interdum mandant et faciunt can-
cellari. Et nonnunquam cum hiis contra quos processus hujusmodi conditi sunt ad in-
debitam compositionem descendunt. Thesaurariis qui sunt in eisdem provin-
ciis seu civitatibus pecuniarum ecclesie non vocatis [illegible] in iniuriam sub-
ditorum et preiudicium. Et ipsius ecclesie dispendium et iacturam. Volentes igitur
super hoc de opportuno remedio providere. Suspensiones et cancel-
lationes hujusmodi fieri decetero prohibemus. Statuentes ut compositiones quas
non vocatis thesaurariis ipsis fieri contingerit irritas et inanes permaneant
quoque ex hujusmodi compositionibus proventura non nisi eisdem thesaurariis
ad eorum immediate spectat officium percipiendi assignande. Nulli ergo etc.
Datum apud villam novam Avinionensis dyocesis [illegible] pontificatus nostri anno primo.

De prohibitione contractus et venditionis baractarie sive ludi taxillorum et contractu meretricum. xviij

Innocentius ad perpetuam rei memoriam. Quamvis omnes quos
regendos bonitas divina commisit irreprehensibiliter agere cupiamus.
Eorum tamen actus et mores qui nobis et ecclesie Romane immediate
noscuntur immediate subesse tanto esse irreprehensibiliores appetimus quanto
de illis specialior imminet cura nobis. Sane ad audientiam nostram per-
venit quod in nonnullis provinciis et civitatibus nobis et eidem ecclesie imme-
diate subiectis ex quadam consuetudine seu abusu potius observatum
est quod in terris locis provinciarum ac terrarum et civitatum predictarum. Baractarie
vulgariter nuncupate que rectores officiales earundem provinciarum
civitatum et terrarum aliis vendunt ad tempus licet habeant quibuscumque lu-
dum exercere publice taxillorum. Ex quo per mortem deformatorum quod inde
resultat frequenter scandala oriuntur et brighe. Et nonnunquam
quod molestius ferimus nomen divinum blasfematur. Quidam officiales ipsi
stipendiis propriis non contenti quin ymo lucris turpibus non sine periculo
salutis et fame inhiantes constituunt publicis meretricibus que de in-
fami proprio corpore questu vivunt septimanis singulis sive certa exi-
gunt de ipsorum commodis ymo verius incommodis apprecient unum grossum(?)
Volentes super hiis de illo remedio providere per quod talia decetero talia
non contingant. Baractariam hujusmodi in eisdem provinciis Civita-
tibus et terris fieri et vendi decetero districtius inhibemus. Rectoribus
provinciarum et Civitatum ipsarum ac terrarum presentibus et futuris omnibus

et singulis districte.

148v

Et singulis districte precipiendo mandamus ut quicumque officiales vel aliorum quorumvis prohibitorum eorumdem barattariam huiusmodi ordinatam aut videntur quolibet in eisdem ac exigerent prefatis meretricibus prostitutis aliquid temeritatis huiusmodi audaciam puniant et adstringant. Nulli ergo etc. Datum apud villam novam Avinionensis dyocesis iiij. kalendas augusti pontificatus nostri anno primo.

Incipit liber secundus constitutionum in quo continentur constitutiones pertinentes ad officiales iura fiscalia et publica et iurisdictiones ecclesie romane.

De officio et iuramento rectoris cuiuscumque provincie. i

Egidius etc. Sabinensis episcopus apostolice sedis legatus et dominus nostri pape vicarius generalis etc. ut sequitur.

Provida legum auctoritas sacrorum canonum imitata provinciarum et provincialium utilitati et opportunitati presidens salubriter statuit ut cuique preesset provincie preses vir per quem ipsa gubernetur utiliter. Et per quem possint provincialium desideria explicari concedens eis qui regunt provincias merum et mixtum imperium et gladii potestatem. Et causarum quarumlibet notionem. Rectores que provinciarum nostrarum etiam ampla potestate dotavit quorum officium et rectura dignitatem et dispositionem mirum quam voluntas et tolerantia romanorum pontificum. Et consuetudo laudabilis plurifaria honoribus et potestatibus insignivit. Que in hiis omnibus ratis manentibus nisi quatenus in aliquibus etiam in aliquibus casibus contrarium specialiter stabilitum vel infuturum

contigerit ordinari. Et salvis constitutionibus institutis in presenti volumine
quibus per rectores alicuius provincie et eius potestate nolumus in aliquo dero-
gari. Quedam que unicuique rectoris incumbit officio, ne taciturnitate
neglecta videantur, duximus specialiter designanda. Congruit
namque bono et gravi presidis sollicitudinibus et curis continuis dare operam
efficacem, ut placatam et quietam teneat provinciam cui preest. Spatiaque
et ipsius terras et loca omnia gubernet et manuteneat in vera fi-
delitate et obedientia sancte matris ecclesie et Romani pontificis ad cuius
dominium ipse provincie pertinet in spiritualibus et temporalibus pleno iure. Et
diligenter advertere ac remediis opportunis occurrere. Ne tirampnides
invalescant et ne scintilla aliqua seu scandalum rebellionis insurgat. Et bo-
na fide procuret exterminare ab omnibus locis sue iurisdictionis hereticos
ab ecclesia denotatos. Iura quoque et bona Romane ecclesie defensare et occupata
recuperare pro posse. Ecclesias viduas, pupillos, pauperes et miserabiles
personas ab oppressionibus relevare. Et eorum iure cum brevi expeditione causarum
favorabiliter observare. Malis hominibus provinciam et loca sue iurisdictionis
purgare. Iustitiam sine acceptione personarum omnibus ministrare. Et facere
ministrari. Exactiones illicitas prohibere eisque ~~dest~~ resistere. Scan-
dala et discordias removere. Atque pacem et concordiam inter medi-
tores homines seminare. Et idem rector puras manus habere studeat quod iura
requirunt et a venalitate iustitie. Iniquis extorsionibus. Exac-
tionibus et concussionibus penitus abstineat. Et omnia et singula que de eius ex-
pectat officium studeat bene et sollicite ac legaliter exercere. Et ut semper
pax et quies ut optamus liberius habeatur. Volumus et mandamus quod quotiens
reformationem contigerit statum civitatum terrarum et locorum ipsius rectoris
regiminis commissorum possit et debeat ipsorum et ibi degentium statum per se
alium aut alios reformare ut prout utilitas et honor ecclesie et status
provincie exigerit et sibi videbitur expedire. Insuper quia non est inverisimile
quod quis presertim cui tantum regimen creditur fiat immemor salutis eterne.
Sed quod iuramento firmavit. Sic religionis divine et sui honoris conservande
tenacior servator. Statuimus quod quilibet rector cuiuscumque provincie
Romane ecclesie presens in primo parlamento quod fecerit post eius ingressum in pro-
vinciam sibi decretam prestare teneatur corporaliter iusiurandum autem
non in provincie ordinatum. Quo iuramento contineatur expresse. Quod ipse rec-
tor sit et perpetuo erit cultor catholice fidei. Et sacrosancte Ro-
mane ecclesie. Et numquam ei ad usurpabit nec alium quantum possibilitatis habebit
ad usurpandum permittet. Et secundum puritatem conscientie officio et administrationi
sibi commissis decet ecclesie. Summo pontifici fidelem servitium prestabit.
Et quod nulli pecuniam dedit nec dabit quacumque occasione consequendi dictum officium.
Et pro omni studio specialia iura Romane ecclesie in locis sibi commis-
sis diliget inspiciet et defendet. Et quod pro posse exterminabit
de dictis locis hereticos ab ecclesia denotatos ac fideles ecclesie et Summi
pontificis paterne tractabit. Et secundum suam possibilitatem illesos
ibique conservabit. Et quod equum utrique parti semper in publica disciplina
existet. Nullique parti ~~aut~~ citra quam iustum fuerit excedet. Excessus
vindicet delicta. Et omnem equitatem servabit sed quod iustum fuerit et
sibi iustum. Et quod puras manus ab omni venalitate iustitie et

omni simonia et illicitis extorsionibus conservabit. Et quod officiales bonos legales et ydoneos quantum melius poterit et noverit ad officia sue curie assumet et deputabit. Et si quem illorum sive quosque ex eis postea superiorum eorum pravos seu non ydoneos cognoverit amovebit. Et loco amoti alium ydoneum subrogabit. Et quod omnes et singulas constitutiones in presenti volumine insertas observabit et faciet a suis officialibus et familiaribus et aliis prout ad quemlibet ipsorum pertinet inviolabiliter observari.

De numero et distributione officialium curie ancon. provincie. R[ubrica] xx

Egidius car.

Quia solus rector ex certo iurisdictionis non sufficeret omnibus incumbentibus ipsius officio. Oportet ipsum habere officiales et ministros per quos in talibus adiuvetur. Et importabilibus laboribus suis non cogatur relevetur. Circa que prout in pluribus antiquatam consuetudinem imitantes. Statuimus quod rector Marchie Anconitane possit et debeat pro suo officio commodius exercendo deputare eligere et habere septem bonos et legales et expertos iudices iurisperitos. Unum marescallum bonum et discretum ac plurium armorum expertum. Viginti quatuor bonos legales et expertos notarios. Quorum iudicum quatuor resideant in curia generali domini rectoris et loco seu terra residentie domini rectoris et sue curie. Et vocentur et sint iudices curie generalis rectoris Marchie antedicte. Unus vero eorum iudicum sit clericus et saltem in minoribus inter peritos qui vocetur et sit iudex ~~causarum appellationum de voluntate ad curiam~~ super spiritualibus et causis ad forum ecclesiasticum pertinentibus. Alius vero eorum iudicum sit et vocetur iudex causarum appellationum de voluntate ad curiam generalem domini rectoris. Alter vero ex dictis iudicibus vocetur et sit iudex causarum criminalium curie antedicte. Quartus vero ex dictis iudicibus vocetur et sit iudex causarum civilium curie memorate. Reliqui vero tres iudices vocentur et sint qui nominentur iudices presidatuum. Unus videlicet presidatus abbatie Farfensis. Alter presidatus Camerinensis. Reliquus presidatus sancti Laurentii in campo per ipsos presidatus separatim et singulariter deputati. Ex notariis vero predictis duo vocentur et sint notarii camere predicti rectoris. Unus illorum duorum vocetur et sit notarius camere rectoris coadiutor et substitutus notarii camere antedicte prout ipsi rectori videbitur deputari. Tres alii vero ex dictis notariis deputentur et sint ad idem officium appellationum et cum iudice causarum appellationum antedicto. Quatuor ex dictis notariis deputentur et sint ad idem officium causarum criminalium. Tres autem alii notarii deputentur et sint ad scribendum in dicto officio causarum civilium cum eorum iudicibus. De reliquis vero notariis tres in quolibet dictorum presidatuum. nove

Septem iudices quorum quatuor curie generalis et tres presidatuum. Unus marescallus. Viginti quatuor notarii.

150 r

ad scribendum deputetur. Si autem in quocumque dictorum presidatuum viderit pauciores notarios sufficere possit Rector predictus quot expedire viderit deputare. Quilibet autem dictorum Iudicum curie generalis Marchie. Et advocatus fisci. Recipere et habere debeat a camera Romane ecclesie a generali thesaurario in dicta Marchia pro suo salario seu dispendio Centum ducatos auri pro quolibet anno sui officii pro rata singulis annis quibus servierint persolvendos. Et ultra dictum salarium sex ducatos auri singulis dictorum mensibus pro expensis. Reliqui vero Iudices presidatuum habeant salarium consuetum. Marescallus vero predictus recipere et habere debeat a dictis thesaurario et camera singulis in suo officio duas postas mortuas pro se sua familia et equo. Et sex ~~vivas~~ vivas videlicet pro sex armigeris equitibus quos bonos et probos et bene armatos et cum bonis equis continue debeat in suo officio retinere ad stipendium consuetum solvi stipendiariis ecclesie equitibus in dicta Marchia per eum seu pro ipsis stipendiariis pro tempore persolvendum. Notarii vero predicti preter consueta nichil a dicta camera pro eorum mercede percipiant neque ab aliis nisi prout in libro statutorum de salariis et mercede notariorum taxatum post decretum continetur. Dicti vero Iudices et notarii nullatenus sint de dicta Marchia oriundi vel incole vel habitatores continui nisi Rector cum aliquibus notariis presidatuum cum Iudicibus suis in causis civilibus tantum propter eorum fidelitatem et sufficientiam duxerit dispensandum. Et sic talis pervicacitas et parvitatis volumus tenaciter observari. Insuper nullus ex dictis Iudicibus vel notariis possit permanere continuando dictum officium ultra annum nisi cum eorum aliquo sive aliquibus pro eorum sufficientia et utilitate dispensatum officii pro secundo anno tantum et non pro maiori tempore dispensatum fuerit per Rectorem. Dictus vero Marescallus non possit per Rectorem aliquem deputari qui Rectori usque ad quartum gradum consanguinitatis vel affinitatis attineat. Numerus vero Iudicum et notariorum ceterarum aliorum Rectorum aliarum provinciarum. Et salaria ipsorum Iudicum et marescalchi eorum sint sicut actenus consueta. Et dictum predictam taxationem non excedat

De audientia danda et opera sua facienda per Rectorem. Rubrica XXI

Edidimus etc.

Bone memorie d. Bertrandus episcopus Sabinensis dum esset Archiepiscopus Ebreduniensis et frater eius Reformator predictus apostolicus deputatus inter ceteras constitutiones quandam edidit in hac forma. Cultum iustitie augeri potius circa personas insatiabiles appetentes. Et occasionem delinquendi et si non amore iustitie saltim pene timoris amarori Iudicis robore tollere cupientes Statuimus et ordinamus quod Rector saltim bis in septimana in aula vel aliquo loco publico pro iustitia reddenda sedere et querentibus presertim de officialibus et familiaribus suis publice seu privatim debeat exibere Nisi forte arduis impeditus negotiis interdum

Salarium Iudicum curie generalis Et advocati fiscalis salarium

Salarium marescalli

Salarium dictorum notariorum

Dictorum notariorum et Iudicum officium et annale et non ultra impetretur Et non sint de Marchia.

Marescallus non possit esse attinens Rectori etc.

150v

vacare ad talium causarum audientiam non valet. Quia constitutionem tamquam utilem volumus observari. Addicientes quod ipse Rector ambaxiatoribus terrarum et aliis personis provincialibus ad eum recursum habere volentibus pro eorum opportunitatibus exponendis facilem ut decet se prebeat et curet ipsos absque more dispendio quantum potest celerius expedire. Et singulis diebus veneris iudicem maleficiorum sive curie et suos notarios maleficiorum ad se convocet et in unum simul conveniant. Et ea die diligenter inspiciat et examinet omnes processus maleficiorum sive curie et eos qui sunt in causa expeditionis per sententiam absolutoriam vel condempnatoriam prout iustum fuerit absque tarditate et prorogatione temporis faciat expediri. Iudices vero Rectoris saltem diebus iuridicis et horis congruis ad banchum iuris reddendo quibus prout ad eorum spectat officium privatim sedeant. Et petentibus sine difficultate iustitiam administrent. Et lites quanto poterunt faciant breviores. Notarii autem cum suis iudicibus semper quando iudices ibidem sederint ad banchum iuris sedeant et assistant cum actis et scripturis opportunis ut possint ut convenit litigantium negotia expediri. Pena iudicibus x. l. pro qualibet vice. notario v. l. den. pro quolibet et qualibet vice qua contrafactum fuerit auferenda.

De vita et honestate et habitatione rectorum et suorum officialium. R[ubrica] xxvj

Egidius etc.

Quia ut iura testantur quibus plura committuntur plura honestatis et ponderositatis exiguntur ab eis. Statuimus et ordinamus quod Rector qui tam arduum gerit officium et sui officiales et familiares prout eorum statum convenit vivant et sub decoro congrue honestatis ab illicitis gestibus munerum concussionibus et extorsionibus abstinendo. Et predicti officiales ultra eorum salaria debita et provisiones in ipsis in hoc volumine ordinata recipere non presumant, nec quocumque velamine vel colore prohibita eis per constitutiones huiusmodi recipere audeant quoquomodo. Et quia ut iura volunt obsulenta et poculenta obfuscant corda iudicum. Ipsis officialibus dicti Rectoris et eorum familiaribus recipere per se vel alium atque per quoscumque dari eisdem penitus prohibemus. Volumus quoque quod Rector et sui officiales et familiares non cogant per se vel alios aliquem prevendere sibi granum vinum victualia cetera nec res alias. Sed solum emant quod eis expedit aut emere seu habere volunt a volentibus sponte vendere pro iusto pretio sicut alii communiter emunt. Pretio per eos venditoribus ante receptionem rerum effectualiter persoluto. Nisi reperiretur pro exercitio eorum officii in loco ubi propter malitiam vel ineptitudinem habitantium victualia hospitia et lecti et necessaria eis non invenirentur venalia. Tunc enim possint cum modestia et honestitate cogere habentes talia ad vendendum vel prestandum iusto pretio tamen ut premittitur persoluto. Rector quoque suos officiales et familiares honeste vivere et habitare compellat. Nec sinat eos cum dissolutione vagari. Vel ipsos in tripudiis lascivias et luxuriosas

contumelias prosilire. Nec aliquis qui non sit vere familiaris
Rectoris vel suorum officialium. Et semper continue non habitavit
sub ficto colore nomen huiusmodi familiaritatis adsumat. Nec sub
favore talis ficti nominis comissiones aut alia illicita subditis provincie
ferentis committat. Et familiares eorum non sint de provincia oriundi
unde nec incole seu habitatores continui. Non enim honestum
videtur quod aliquis sub pretextu familiaritatis huiusmodi gravatorum
acquirat vel gratias aut eorum provinciales opprimant quomodolibet.
Statuimus quod Rector non possit nec debeat alicui suo familiari
tunc vel qui antea suus familiaris fuit infra annum concedere aliquam
potestariam vel officium vicariatus vel alteri vocabuli in aliqua
terra vel loco ubi per Rectorem vel Ecclesiam potestas seu talis officialis ordinari
nari debet. Nec etiam talis officialis possit per aliquem eligi ad aliquod
officium in aliqua terra de predictis vel aliis. Ne forsan illis illicita
committentibus et subditis reclamare non audentibus eorum defectus remaneant
scant impuniti. Et subditi contra iustitiam reperiantur oppressi. Que
prohibitio in castellanis et custodiis roccharum et fortillitiorum non
vendicet sibi locum. Sed ad tales custodias possit Rector familiares
et alios fide dignos ut expedire viderit deputare. Predicta quoque
Rectori prohibita et eius officialibus et familiaribus. Pari ratione
et modo thexaurario cuicumque provincie et eius officialibus et familiaribus
esse volumus interdicta. Volumus et rata esse et firmiter observari
ari constitutionem domini Reformatoris predicti qua decernit quod nullus de provincia
vincia originem trahens seu larem domicilium ibi fovens vestes
seu raubas rectoris seu thexaurarii audeat accipere. Nec Rector
seu thexaurarius cum pretio vel sine pretio audeat sibi dare. Alioquin tam dans
quam recipiens ultra penam excommunicationis penam centum florenorum auri incurrere
volumus ipso facto. Et predicte prohibitionis receptionis et familiaritatis originalium
riginalium et incolarum provincie locum non habeant in cappellano si
quem Rector secum tenere voluerit nec in militibus personis quas addiscentes
vina misteria detinent. Sic etiam in molacteriis et sinatriis et fereteriis
ligna portigne. Coca Regattis et aliis similes ad quos prohibitiones
nes huiusmodi se non extendant. Rector etiam pro suo honore et habilitatione
exercitio sui officii possit secum in sua aula seu habitatione tenere
Iudicem suc curie ad maleficia deputatum. Et Iudicem ad causas civiles
vel alterum ipsorum sicut sibi videbitur expedire. Et pro expensis Iudicis
dicis quem sic secum tenebit et unius equi et unius famuli. Et
unius regatii recipiat Rector a thexaurario sex ducatos quolibet
mense de salario eidem Iudici deputato. Et quia aliquem ex dictis
Iudicibus vel ipsos ut predicitur dictus Rector secum tenuerit teneat
etiam cum quolibet dictorum Iudicum notarios ipsi Iudici ad suum officium
deputatos. Et eisdem victum exibeat ubi et potus pro quibus habeat
beat ipse Rector a dictis notariis quantam partem salariorum scripturarum
turarum suarum. Alii autem Iudices curie Rectoris. Et in predictis duo
qui non habitant cum Rectore, habitent in locis honestis et publicis
Et sui copiam faciant sicut decet. Et quilibet Iudex secum teneat
in eadem domo et habitatione omnes notarios ad suum officium deputatos. Et

ipsi notarii cum suo iudice ibi debeat continue habitare. Et vice ipsorum expensis
prout deputamus in iterum et sicut iudicis concordatum fuerit ordinatum. Volumus
etiam et mandamus sic in tractibus constitutionibus contineri. quod nullus dictorum notariorum pre-
sumat ludere ad taxillos vel aleas aut aliquem alium ludum prohibitum
sive barattarie in quo perdi vel res aliqua perdi possit. Et qui contra fecerit
in libris v. denariorum monete qualibet vice puniatur. ¶ Insuper cum officiales stipendiis
sibi assignatis et per eos acceptatis debeant esse contenti. Rectorem quoque et eius
officiales et domesticos remuneratoris gratiam decet honestate plena
expectare ¶ Statuimus quod nulla persona presumat muneribus promissionibus
vel aliis rebus aut factis corrumpere aliquem iudicem notarium advocatum
fisci vel quemcumque alium officialem vel domesticum ad aliquod officium ge-
nerale speciale. sive ad aliquorum executionem vel prosecutionem alicuius
negotii sive cause quomodolibet deputatum. Sed nec ipsi officiales fa-
miliares sive domestici aliquid recipere a quocumque sive vel sibi du-
rante iurisdictioni subiecto ¶ Qui contra fecerit officio suo sit ipso iure privatus
Et insuper pro quantitate vel re data vel recepta contra dictam formam que
non excedat valorem xx. sol(idorum) in decem libris denariorum monete qualibet
puniatur ¶ Et si fuerit valor a xx. s. supra pro qualibet libra valoris
illius rei in x. libris denariorum monete qualibet puniatur ¶ Item sequentem dominum
B. predictus Reformator ¶ Volumus quod notarii camere. rectoris et thesa-
urarii seu curie generalis rectoris officium sindicatus vel procuratoris
alterius alicuius promotoris negotiorum in se publice vel occulte assumere
non attemptent. Nec intercessores pro necessitatibus universitatum vel
singularibus personis existant. Alioquin ultra penam excessus quam incur-
rat ipso facto officio notariatus perpetuo sit privatus. Et de cetero in curias terrarum
ad aliquod officium nullo tempore possit adsumi. etc.

De officio quatuor iudicum curie generalis Mar-
chie. Rubrica. Rubrica xxvij

Egidius etc.

i Iudicum curie generalis Marchie. Officia et iurisdictiones, mo-
res soliti et constitutiones veteres in hac parte sequentes sic
duximus distinguenda. ¶ Iudex super spiritualibus cognoscat
de omnibus causis spiritualibus. Et de omnibus causis pertinentibus
ad forum ecclesiasticum. Et de omnibus appellationibus interpositis et interponendis
ad eum seu rectorem sive auditorem super spiritualibus provincie, ab
episcopis abbatibus. plebanis et quibuscumque prelatis. Rectoribus et clericis
a quorumcumque locorum regiminis commissorum Marchie. Et de omnibus aliis
que in constitutionibus tertii libri huius voluminis continentur. ¶ Iudex causarum cri-
minalium cognoscat de omnibus primis causis criminalibus mereque
mixtis tam mere quam mixti imperii perpetratores denuntiatores inquisitos
ad eum delatos. Et in hiis cognoscendis et terminandis secundum constitutiones in-
frascriptas in libro sexto in hoc volumine. Et maxime in quarto libro plenam
habeat potestatem. ¶ Iudex causarum civilium cognoscat de omnibus primis causis
civilibus que ad rectores vel ipsius iudicis audientiam devolvuntur

Et i[n] h[is] o[mn]ib[us] (con)g[re]sce[n]dis (et) t[er]mina[n]d[is] s[ecundu]m (con)stit[utiones] hui[us] volumus et
max[ime] quinti libri plena[m] i[n]telligat[ur] iurisdictio[n]e[m] h[ab]e[re]. Judex no[n] ap-
pellatonu[m] marchie h[abe]at potestate[m] (et) iurisdictio[n]e[m] (con)g[re]sce[n]di (et) t[er]mi-
nandi ca[usa]s om[ne]s appella[ti]o[n]u[m] (et) nullitatu[m] q[ue] i[n]t[er]ponu[n]t[ur] ad eu[m] vel
Rectore[m] sup[er] t[em]p[or]alib[us] a judice malleficior[um] judice civiliu[m] p[ro]curator[e],
et a judicib[us] p[re]sidalib[us] et co[m]itat[us] (con)tra[ct]a[m] Urbini (et) comitat[us] (con)tra[ct]a[m] fam[ulis].
et a judicib[us] ... Et o[mn]ib[us] potestatib[us] judicib[us]
Rectore (et) officialib[us] massarie tribus Et o[mn]ib[us] potestatib[us] judicib[us]
(et) officialib[us] quor[um]cu[m]q[ue] locor[um] regim[in]i rectoris provincie (com)missor[um]. Et
i[n] o[mn]ib[us] (et) s[ingu]l[is] que (con)p[re]he[n]d[un]t[ur] i[n] (con)stitutio[n]ib[us] h[is] volumus (et) maxi[me] p[re]se[n]ti
i[n] vi[o] libro plen[ius] (con)tinet[ur]. Constitutio[n]e[m] (et) qua[m] dudu[m] edidit p[re]fat[us]
D. B. Reformator observari au[tem] nolum[us]. Cu[m] hec s[i]t i[n]hib[ita] ...
cu[m] indecens s[i]t promiscuis actib[us] re[rum] turbari officia p[re]torum
cu[m] indece[n]s ... judicu[m] quib[us] e[st] honor debit[us] referend[us]. Q[uo]d t[ame]n e[st] (con)tingit cu[m]
alij editu[m] seu co[m]missu[m] offici[um] alteri[us] s[u]b reptitia i[m]petratione
vel i[m]portunitate precu[m] exerce[n]t. Nos volentes q[uod] q[ui]l[ibet] judicu[m]
maioris curie s[ibi] hon[ore] suu[m] portare debeat (et) (com)missu[m] s[ibi] officiu[m]
studeat exercere q[uod] se alt[er]i[us] officio no[n] i[n]misceat nec se s[in]e cu[m] ronabili
i[n]tromittat. Eade[m] aucte statuim[us] et ordinam[us] q[uod] cu[m] ca[usa] civiles seu
criminales cui[us]cu[m]q[ue] (con)dictionis existat (et) ad cog[ni]tione[m] examinatio[n]e[m]
(et) decisione[m] quor[um]vis judicu[m] curie s[ecundu]m modu[m] suu[m] (et) iurisdictio[n]e[m]
eid[em] a Rectore (com)missa[m] de sui na[tur]a debebat (et) poterit p[er]tinere
p[er] Rectore[m] provincie alteri iudici vel t[ertio] ... p[er] nullaten[us] (com)mittat[ur].
Nisi forte judex ille ad que[m] ca[usa] (con)gnitio p[er]tinet p[ar]tib[us] aut alteri
ear[um] e[ss]et suspect[us] aut de eo p[er] i[m]pedimentu[m] i[n]firmitatis aut ab-
se[n]tie i[n] provincia se no[n] possit seu (com)missio p[er] Rectore[m] alij fienda de par-
tiu[m] voluntate p[ro]cessit. [I]te[m] adtendentes q[uod] neq[ue] ratio[n]i (con)so[n]at
neq[ue] iuri q[uod] judex ad que[m] aptib[us] ... percipiendi iustitia deb[eat]
accedi converso ordine ad p[ar]tes p[er]sonaliter que p[ro]p[ter] (com)missa malitia se
reddat i[n]dignos veniant se p[ro]p[ter] hoc ubi maior tenet i[n] malor[um]
quor[um] ca[usa] ibide[m] agit[ur] p[re]iudiciu[m] (et) i[m]pedime[n]tu[m] iustitie ab-
sentando. Eade[m] aucte statuim[us] (et) ordinam[us] q[uod] (con)tra q[ui]cu[m]q[ue] aliq[ue]m
seu aliq[ue]s cui[us]cu[m]q[ue] stat[us] seu (con)dictionis existant deferri accu-
sari seu denu[n]tiari vel (con)t[ra] eos ex officio procedi de quo vis cri-
mine pu[bli]co vel privato ad exam[en] curie Rectoris provincie seu ju-
dicu[m] suor[um] quol[ibet] p[er]tinet. Judices maioris curie seu p[re]sida-
tuu[m] ad locu[m] delicti seu p[er]sonas que de delictis culpabiles
adsunt. Nullaten[us] nisi ex magna (et) evidenti ca[usa] arbitrio
Rectoris et cu[m] thexaurari[o] (et) judicu[m] (con)silio ip[s]or[um] determinanda
valeant p[er]sonaliter accedere. S[ed] si sup[er] co[m]missis delictis aliqua g[e]n[er]al[is] vel
sp[eci]al[is] su[m]maria vel al[ia] p[ro]ut Rectori seu judici videbit[ur] i[n]forma-
tio fu[er]it facienda, Un[us] seu duo notarij ydonei (et) fideles ad re-
cipiend[um] i[n]formatione[m] h[uius]mo[d]i Et p[ro] scribendis delatore[m] bonis (et) alijs
que occurrent p[er] Rectore[m] seu judice[m] tra[n]smittat[ur]. Et qui crimi-
nosi seu culpabiles adsunt de crimib[us] de quib[us] civitates vel
loca iurisdictio[n]e[m] no[n] h[abe]nt p[ro] subeunda iustitia ad maiore[m] curia[m]
veniat. Et p[er] potestates Rectores (et) regimina t[er]rar[um] ad ip[s]a[m]
maiore[m] curia[m] (et) judices s[u]b debita custodia tra[n]smittat[ur]. Si no[n]

Q[uod] om[n]es iudices appellationu[m] ...

Q[uod] nullus judex se de officio alterius intromittat, nisi ex causa ut hic et in ...

Q[uod] judices maioris curie vel p[re]sidatuu[m] no[n] accedant ad loca delicti p[ro] ... formationib[us] ... vel p[ro] ... potestates ... officialium ...

152v

Potas rectores q regiminis terraz ubi malefactores seu delati
latitaret seu moraret' continuo ul' i illo tpre i quo ipi officiales
p dcos rectores ul' existent requisiti no curarent ul' iniuste dif
ferrent delatos h'moi ad ptatis cur maiore sbficit custodia tra
smictere q psonalit' exibere extunc ipo fco. Potas rector q re
giminis smaz excois icurrat. Et tra ubi delata h'moi fuint
requisiti ecclastico sit sppositu iterdco. Et nichilominus icur
rat pena mille floz auri Cam. Ro. ecc. applicad'. Insup q
contigit i terduz i firmitatis necessitas ul' absentie ul' alteri'
iusti ipedimenti pp qd quicq3 dcoz Judicu i suo offo p'senti
aliter i loco cur s'uire no posset. Statuz q tuc alter ex
eis ul' advocat' fisci possit tene locu ab [illegible] a loco cur ul' ut
pdratur ipediti, quec ipe p'ncipal Judex cui' loc' tenes est p
rector ad id duxerit ordinad'. Et ad plena pbatoz h'modi
locu tenet deputatis sufficiat si notis actoz i quocq3 actu q
penz fieret i sua scriptura uocet seu appellet cu locutenet'.
Et si alit' de comissi h'moi no gstaret. Volum' tn q si ab
sentia ul' ipedimentuz h'moi fuit Judicis maliioz mi'
XXX. dieb3 Et locutenes no possit iteriz smaz absolutoriaz
ferre de cmin nec teste i ca cmis publicare. Et pdci et
locu h'nt i Judicialib3 alioz rectoz dcaz pruciaz in x
officiis p rectorez ipoz cuilib3 ad tributuz.

De officio iudicum p'sidatuum. XXIIII

Eisdem rc.

Pro comoditate provincialuz ut facili' gsequantur
iustitia cu ea possit a plurib3 i ucire ab antiquo
extitit ordinatu q ab i de gtinue cosuetu. officium
Judicuz p'sidatus Marchie ad quoz i ipis p'sidatib3 officiu
q iurdictioz ptinet cognosce q t'minare criminales q ci
uiles p'mas cas pcedendo q sntiando sm form constit' sicut
Judex cur marchie g'nal'. Uez q2 decens q iuri gsonu e
q maiores cae q ardue ad maiore cur referat'. Et etia
litigatiuz expostat utilitas q ardue cae q graues ventil
lentur i auditorio i quo i ueit' copia pitoz. Statuim'
q cae dnij seu iurdictois castroz. Et cae gteptioz territo
rioz int' civitates ul' castra. Et cae vassalloz q homa
gioz. Et cae Jurdictoz ul' p'iulioz q p'tederetur g ecca3
et ap'3. sedem ul' cur rectoris q suoz officialiu. Et cae loz
Cam. gfiscatoz. Et p'tendentiu ius i reis. Et cae i te fisci
a p'uatium seu coitates Non p ipos p'sidatus Judices. S3 per
rectore ul' suos Judices g'nales ad quos ptinet cognoscat'. Et
t'minentur.

Bertrandus etc. episcopus Sabinensis dudum tunc archiepiscopus
Ebredunensis et reformator in suis constitutio
nibus ita dixit.

Item eadem auctoritate statuimus et ordinamus quod iudices presidatuum
de criminalibus atrocibus et capitalibus ad eorum examen de
ductis vel imposterum deducendis possint cognoscere et plene exa
minare usque ad diffinitivam sententiam exclusive. Sententiam ve
ro aut absolvendo vel condempnando nullatenus valeant nisi rectore pri
mitus requisito. Qui rector iuxta suum beneplacitum causam huiusmodi
criminalem ad se seu maiorem curiam revocabit vel iudicibus predictis
remittet et dimittet finaliter terminandam. Alias autem causas prefati
iudices indistincte audiant et decidant et debite exequantur.

Idem Bertrandus reformator ita statuit.

Item eadem auctoritate statuimus et ordinamus quod iudices presidatuum
predictorum super delictis ad eorum examen deductis nullam tran
sactionem seu compositionem possint facere vel recipere penam
pro delicto debitam remictere rectore et thesaurario inconsultis.
Sed cum transactio compositio vel remissio eisdem videbitur facienda
in hiis penis et delictis in quibus per iuris constitutiones non est certa pena
limitata, predicti rector et thesaurarius cum plena informatione
negotii conscientiam facere teneantur.

Napoleo tituli sancti Adriani diaconus cardinalis apostolice
sedis legatus, rector Marchie etc.

Quia quod appellationibus queritur facile invenitur. Et cum illis lo
cis cause graves et ardue sint tractande ubi copia iuris
peritorum existat, hoc presenti prohibemus edicto quod nullus particu
laris iudex preter rectorem in aliquo presidatu constitutus provincie Marchie
audeat vel presumat de aliqua causa appellationis cognoscere si fuerit
ab aliqua sententia vel processu civili vel criminali excedentibus summam
xxv librarum denariorum Ravennatensium seu cuius extimatio vel de aliquo gravamine
cuius interesse videatur excedere dictam summam. Sed de ipsis causis
sive processibus de quibus fuit appellatum que predictam summam sive
summe extimationem excederet ad rectorem vel suum iudicem appella
tionum seu ipsorum alterum recurratur. Et nichilominus et in minimis
causis que nec dictam summam excedunt possit iudex appellationum cognoscere
et iurisdictionem habeat in eisdem. Et ad eundem et sententia curie possit libere
appellari prout ipsi appellanti placuerit et videbitur expedire. Et
processus facti coram iudice presidatus contra formam presentis constitutionis nullius
firmitatis existat.

Con. li. 2.

Eodem rubrica

Addicionem constitutionis precedentis que ubi in summa xxv. librarum talis
in redicto coarctatur usque ad quinquaginta libras denariorum
eam duximus extendendam.

De officio ~~marescallialis~~ marescalli. 25

[illegible]

Eodem rubrica

Marescalli est decens et expediens officium declarare et quidquid ad eius curam spectet presenti constitutione monstrare. Tenetur namque ipse marescallus executiones sententiarum et condempnationum latarum super criminibus ad penas criminales personales vel reales facere per se vel alium prout expediens fuerit ad requisitionem seu mandatum rectoris seu judicis condempnantis vel suorum in officio successorum. Aut et ad requisitionem thesaurarii de condempnatis tamen personas apud ipsum thesaurarium existentibus. Et exbannitos et condempnatos et malefactores persequi capere et capi facere iuxta posse. Ad requisitionem predictorum vel aliorum eorundem. Et alias executiones in rebelles vel inobedientes facere que sibi ex iusta causa imposite fuerint per rectorem. Et quotiens pro predictis accesserit extra terram residentie curie domini rectoris vadat cum licentia domini rectoris continente causam pro qua mittitur declaratam. Et non ducat secum ultra tres equites et sex pedites expensis alienis et non amplius. Nisi negotium sive maleficium pro quo mittitur esset arduum. Et contra potentes homines vel comitates de quibus sit verisimile quod ad illud in illos eos expediendos dominus marescallus non sufficiat cum equitibus et peditibus antedictis. Quo casu rector augere numerum equitum et peditum ducendorum moderate tamen prout opportunitas negotii exiget bona fide et conscientia super quo ipsius rectoris conscientiam honeramus. Et mittens quem ordinandum tunc duxerit in dicta commissione littera declaret. Et cum ipsum marescallum propterea pro ipsis de terra foraneis et in similium aliquam partem propterea contingerit, possit recipere singulis diebus sui accessus more et redditus viii. anconitanos de argento pro suo et sui equi salario et expensis. Et pro quolibet equite quem secum duxerit desuper vel habentibus stipendium ab ecclesia duos anconitanos de argento. Et pro quolibet equite stipendium non habente quinque anconitanos de argento. Et pro quolibet pedite stipendium non habente duos anconitanos de argento. Et ultra aliquid pro expensis vel salario vel reclamatione alio ullo modo non possit petere recipere vel habere. Que salaria debeant illorum in quos per executorem marescallum vel eius locumtenens aut notarium mittitur sive sit comitas sive singularis persona. Quando tamen mittitur in singulares

[illegible]

[illegible]

personas non propter licet comitatus. Nichil tamen sibi solvat pro sa-
lario vel expens. Et si tunc qui iter pro delicto sive inobedientia civitatis vel
pro singularium personarum non invenirent de bonis ipsorum Thesaurarius de
pecunia Camere pro qua iter ipsa salaria solvere teneatur. Et qui
contra plures singulares personas accederit ut predicitur et fit executio in
eadem civitate vel castro seu territorio, pro omnibus pro rata
dicta salaria persolvat nec propterea Marescallo ab executore
quicumque accipiat. Et nec marescallus qui ipse perso-
naliter non accedit presumat quicquam accipere etiam si spon-
te offerretur. De officio et mercede nota-
riorum camere rectoris et sui sigilli. R. 26

Egidii 27.

Cupientes nullas fieri exactiones illicitas, et maxime per
existentes circa rectores sicut plures factum esse percepimus
salaria scripturarum notariorum Camere rectoris et solutiones
pro sigillo eidem rectoris taxamus et limitamus ut infra sequitur
Mandantes ipsis notariis et ipsum sigillum tenentibus ut nullo modo
aliquid ultra ipsarum taxatorum recipere audeant. pena unius flo-
reni auri pro quolibet et qualibet vice qua fiet et ad restitutionem
eius quod accepit in quadruplum per rectorem effectualiter compellatur. Sy
primus.

Pro litteris et sigillo Capitanie sive rectorie Masse Tre-
barie et terrarum Sancte Agate. quatuor flor. auri.

Pro litteris et sigillo officii marescalli vel officii Judicis
causarum generalis vel presidatus vel officii advocatoris fisci vel officii
procuratoris Camere ad negotia vel officii Judicis comitatus ycam
fani seu cuiuscumque officii expeditis et quolibet predictorum littera et
sigillatura. duos flor. auri pro quolibet.

Pro litteris et sigillo potestarie cuiuslibet Civitatis vel terre de
maioribus vel magnis — duos flor. auri.

De parvis vel de minoribus — medium flor. auri.

Pro litteris et sigillo cuiuscumque cancellarie presidatus et comitatus
predictorum — unum flor. auri.

Pro notariis Camere notarii thesaurarii — tantundem

Pro litteris et sigillo cuiuscumque notarii curie generalis vel presidatus
vel comitatuum predictorum — unum flor. auri.

Pro litteris et sigillo cuiuscumque dispensatoris officii unum
flor. auri.

Pro litteris et sigillo securitatum cuiuslibet et hominibus alicuius Civi-
tatis vel terre de maioribus et magnis — unum flor. auri.

De mediocribus. — x. anc. de argento.

Con. h. 2.

Pro licteris et sigillo concess. represaliarum

De prius vel minoribus — iij. anc. d'argento.

De licteris et sigillo securitatis alicui per singularis — duos anc. de argento.

Pro licteris et sigillo concess. represaliarum —

Pro comitatu — duos flor. aur.

Pro singulari persona — viii flor. aur.

Pro licteris et sigillo auctoritatis precepti. — iiij^or. anc. de argento

Pro littera duplici et sigillo committentis institutum alicui procedere duos ancon. de argento.

Pro licta et sigillo licentie de hedificando vel reparando castra ———— duos flor. aur.

Pro littera et sigillo gratie confirmatoris Iudeorum. — iij. flor. aur.

Pro littera et sigillo licentie que datur questuariis — ij. flor. aur.

Pro littera et sigillo mandati quod supersedeatur in aliquo processu et de consensu thexaurarii. — iiij^or anc. de argento.

Pro littera et sigillo mandati quod gratis tollatur processus contra singularem personam facta. — iiij^or. anc. de argento.

Si facta fuit universitate — x. flor. aur.

Pro littera et sigillo diminutionis fumantium per q'ta fumantium diminuto — viii flor. aur.

de salario appellat.

De littera et sigillo super appellationis importatione ad rectorem — ij. anc.

Pro exibitione appellationis predicte in publica forma — j. anc.

Pro importatione et registratione appellationis qui imponuntur coram rectore. — iij. anc.

Pro iustitie commissionis cuiuscumque cause. — ij. anc.

Pro licteris et sigillo concesse executionis que fierent per rectore ad instantiam alicuius. — iij. anc.

Pro aliis scripturis aliorum actuum iudicialium recipiat sic debent recipere notarii bancorum ut infra.

Pro registratione alicuius littere domini rectoris que est concessa in prestitutum alicuius registrande. — ij. anc.

Pro reassumptione cuiuslibet littere registrate recipiat tantum quantum de prima littera.

Pro aliis licteris perpetuis et scripturis de quibus supra non est de-
terminatum et eorum sigillis procedatur secundum magis simile. Et
si nullo modo simile reperiretur percipiat quod rector taxaverit
et non ultra.

Pro instrumento non procurationis conpositionis liberationis et absolutionis que fiat
cum ipso rectore vel eius officialibus Bonifatii pape VIII. con-
stitutione cavetur quod non plus quam notarii thesaurarii recipiat quam
eiusdem tenore inferius sub rubrica proxima continetur.

De solutione thesaurarii. Rubrica. 27.

b Bonifatius papa VIII. etc.

Notarii nostre camere rectoris et notarii thesaurarii dicte provincie
quorum pro scripturis per eos salarium non taxatur in salariis suis
modis infrascriptis contentum. Notarii quidem thesaurarii pro instru-
mento sine apocha seu apodixa solutionis et quietationis si quantitas so-
luta centum soldos non excedit — ii. sol.

Et si excedit usque ad centum libras — iiii^or^ den. pro libra.

Si vero centum libras excedit — ii. den. monete ad quam sit
conpositio sit per libram qualiscumque quantitatis solute. Attestantes dum modo pro
instrumento huiusmodi quantecumque fuerint summe ultra centum soldos
memorate monete capere non presumant.

Notarii vero camere dicti rectoris pro instrumento conpositionis liberationis et ab-
solutionis que fieret cum ipso rectore vel eius officialibus et per eos singularis
distinctionibus supra positis circa salarium notarii thesaurarii recipiat
et non ultra. Ita videlicet quod pro quietatione remissa nichil exigat
vel accipiat quoquomodo.

Pro cancellatione autem sive vel actorum nichil omnino solvatur.

Egidius etc. Sabinensis episcopus apostolice sedis lega-
tus et domini nostri pape vicarius generalis.

Statuimus et ordinamus quod notarii thesaurarii pro copia
cuiuscumque condepnationis a se scriptis per eos de camera exi-
benda in publicam formam ut inferius declaratur recipiat et non
ultra videlicet.

Pro copia cuiuscumque condepnationis que si fieret in publicam
formam de archivio recipiat secundum infrascriptis taxatis videlicet.

Si condepnatio fuit de minimis maleficiis puta verbis iniuri-
osis insultis dampni datis et similibus recipiat — ii. anc.

Et si condepnatio fuit de atrocibus puta percussionibus cum sanguine
vel membri amputatione vel debilitatione vel homicidio vel rob-
baria vel innovationibus fractis cum carceratione vel similibus offensionibus
recipiant — xxv. anc. de argento.

Con. li. 2.

Et si in una condempnatione contineantur plures persone condempnate que ponerentur in copia huiusmodi pro qualibet persona ultra primam recipiat medium anc.
Ita tamen quod copia unius condempnationis quotcumque persone fuerint summam xxx. ancon non excedat
Sed si condempnatio esset contra unam universitatem recipiat pro copia duplum eius quod dictum est de condempnatione singularis persone et si ibi continentur officiales nominatim vel non nominatim
Pro rubricis condempnationum seu examinationes cum nominibus et cognominibus dampnatorum et effectu saltem in genere delicti et pene importantium. ——— si fuerint singulares persone condempnate una condempnatione recipiat ii. anc.
Et si pluribus condempnatoribus recipiat pro quolibet —— i. anc.
Et si plures centum in una condempnatione et eadem pro quolibet ultra primum medietatem eius quod dictum est de primis.
Et si fuerit universitas condempnata cum officialibus vel sine recipiat pro prima. —— ——— iii. anc.
Et pro qualibet alia. viii. anc.
Pro Iusticiis seu apodixis ipsarum solutorum talearum pro qualibet libra monete solute ——— ii. den.
Pro cassatione et restauratione fumantium mandato rectoris cum contracta per quolibet fumantium diminuto unum flor. Et propterea ut tangunt unum flor. pro quolibet continuatio fumantium.
De salario et mercede scripturarum notariorum bancarum et cancellarie
c Cedums. etc.

xxviii

Notarii bancharum curie quorumlibet iudicum tam generalium quam specialium teneantur et debeant scribere et per ordinem registrare omnes et singulas scripturas que producuntur coram eis totas et integras. Et pro scripturis quas registraverint non possint recipere aliquam solutionem de predicta registratione. Exceptis acta principalia seu copias publicorum actorum factorum in talia curie seu coram aliis iudicialibus officialibus seu arbitris aut arbitratoribus que producuntur coram ipsis notariis seu coram iudicibus de quibus sufficiat scribere in actis productorum distinctam et certam secundum iura. Ita quod possit apparere de tempore talium productorum deputetur unus ex notariis ipsius bance in cancellarium per rectorem et thes. Qui cancellarius provideat et curet sollicite ut acta omnia illius bance scribantur extense et per ordinem in quaternis. [illegible] ex notariis bancarum in eisdem libris seu quaternis. Et ipse solus et non alius ex notariis bancharum recipiat solutiones pro scripturis productis in actis registratis secundum taxationem infrascriptam et non plus ullo modo. Et totum quod inde recipit et pervenit ex dictis scripturis diligenter conservet. Et singulis kalendis de ipsis mercedibus sive salariis sic perceptis et conservatis per eum faciat fidelem et generalem

Et non in cedulis que registrentur per ordinem.

156 r

distributionem in hunc modum videlicet quod quartam partem ipsorum medium sive
salariorum thesaurarius communis ecclesie papiensis canonicus assignabit, et medi-
etatem equaliter distribuet inter se et alios communes notarios eius
banche pro eorum salario pro rata. Et reliquam quartam
partem dabit et assignabit per expensis sociis et sociorum notariorum
rectori vel iudicis cuius expensis steterunt vel inter se ipsos
distribuet per expensis pro rata. ¶ Solutiones non quas
recipere debet dictus cancellarius pro scriptionis registratis et
in actis positis per ipsum et alios notarios sic banche limitamus et tax-
amus in hunc modum videlicet pro ipsis actis et scripturis ut predicitur re-
gistratis et in libro positis recipiat. unum denarium de argento

Cancellarius

Pro qualibet carta sive folio quae carta sive folium debeat continere
ad minus quinquaginta virgulas lineas sive virgulas. Et
qualibet virgula sive linea debeat continere debeat continere ad
minus xvi. dictiones. Et si fuerit scriptura brevior vel prolixi-
or semper solvatur pro rata.

Folium debet continere L. lineas, xvi. dictiones per quamlibet lineam

Exceptis preceptis factis in confessionibus et sententiis dictis et singulis diffiniti-
vis civilium vel criminalium causarum, tam principalium seu primarum
causarum quam secundarum appellationum pro quibus possit solutiones recipere ea regi-
strando secundum infrascriptam limitationem. Et ultra non videlicet civilibus causis.

Salarium in causis appellationum(?)

Pro precepto facto in confessione si confessio non excedat centum solidos recipi-
at a petente —— xii. den.
Si non fuerit maior non tamen excedat xxv. libr. — ii. s. den.
Si non fuerit minor (maior) tamen quinquaginta libr. —— iii. s. den.
Si non fuerit maior non tamen excedat centum libr. — iiii. s. den.
Si non fuerit maior cuiuscumque quantitatis vel extimationis recipiat pro
quolibet centenario —— xii. den.
Dummodo xx. solidorum summa non excedat
Pro sententia non decreto recipiat medietatem eius quod infra dicitur de diffinitiva
sententia.
Pro diffinitiva non summa in causa civili principali cuius valor non exce-
dat summam centum s. recipiat a qualibet parte — iii. s.
Si non sit maioris summe non tamen excedat xx. libr. a qualibet
parte — iii. s.
Si non sit maior quantitatis non tamen excedat summam xxv. libr.
a qualibet parte v. s.
Si non sit maior quantitatis non tamen excedat summam L. libr. a qualibet
parte —— viii. s.
Si non sit maior quantitatis non tamen excedat C. libr. recipiat a
qualibet parte —— xx. s.
Si non sit maior summe non tamen excedat D. libr. a qualibet parte
recipiat —— xxx. s.

Con. li. 2.

Si uero maior sit summa non tamen excedat . mille . libras a qualibet parte xl . s.
Si uero excesserit . m . libras cuiuscumque quantitatis uel ualoris fuerit res a
qualibet parte —— iij . libras denariorum et non plus .
A mille libris uero supra recipiat ultra dictas . iij . libras . x . s. pro
quolibet miliario quotcumque fuerint dummodo ipsa solutio
summam xx . libras non excedat .
Et si aliqua pars esset contumax non ideo plus recipiat a parte presente
nisi quantum eam tangit in omnibus summis supradictis
Et predicta solutio de summis sufficiat siue una parte siue plures
quotcumque fuerint pro parte in ea illa uel sententia et similiter de .
scripturis preceptis uel similium de supradictis preceptis .
In causis autem criminalibus meris et mixtis pro prima scriptura
sine registratura in quaterno si fuerit si fuerit condempnatoria
nichil omnino recipiat . Sed aliqua partium uoluerit eam primum . recipiat tamen quantum debet recipere de prima scriptura sine absolutorie .
Pro sententia diffinitiua absolutoria pro prima scriptura et ei registratione in causa criminali mera uel mixta . Siquidem sententia lata
fuerit super minimis malleficiis . videlicet . verbis iniuriosis dampnis datis
insultibus et similibus recipiat tantum . — ij . ancones .
Si uero lata fuerit super aliqualiter grauioribus puta percussionibus sine
sanguinis inouationibus fructis sine pro offensione uel carceratione
uel similibus recipiat —— iiij . ancones .
Si uero lata fuerit super atrocioribus ut puta percussionibus cum effusione
sanguinis uel membri debilitatione uel amputatione uel homicidio
uel robbaria uel inouationibus factis cum carceratione uel pro offensione
uel similibus uel grauioribus aut minoribus recipiat a parte absoluta —————— x . ancones .
Si uero talis sententia lata fuerit pro pluribus existentibus in eodem processu
a quolibet ultra primum recipiat . medium . anconem .
Ita tamen quod non excedat summam xx . ancones .
Si uero sententia absolutoria lata fuerit pro communitate uel uniuersitate
alicuius ciuitatis terre uel loci . et si ibi comprehendantur officiales
nominatim uel non nominatim recipiat duplum eius quod supradictum est . X .
specialibus personis .
In causis uero appellationum diffinitiua sententia scribenda et registranda
recipiat tantum quantum recipit de ista sententia diffinitiua principali
cause ciuilis uel criminalis .
In spiritualibus uero causis que non excipiant extimationem pecuniariam sicut est in electionibus institutionibus primitiis uel minimis . recipiat
iuxta taxationem fiendam per spiritualem uel eius iudicem

Et omnes predicte solutiones d. in hac constitutione et aliis constitutionibus in hoc volumine istis contentis intelligantur ad monetam et de moneta. Et semper de qua anconitanus de argento valeat quatuor s. d. Et semper in huiusmodi solutionibus anconitanus recipiatur pro quatuor sold. Et bononinus de argento pro duobus sold.

Pro eo copia non in publicam formam data parti de eorum scriptura etiam semper recipiatur ad modum carte sive folii intellecti s. unum anconitanum de argento pro rata.

Et si aliquis notarius mitteret ex causa salarium quod inde recepit deductis congruis expensis statim cum redit. Cancellarius sive banche debeat assignare qui id conservet et distribuat sicut alia salaria supradicta.

De sigillis pertinentibus ad banchas et eorum solutionibus. 29

Rubrica.

Sigilla pertinentia ad administrationem iustitie in curia generali preter sigillum proprium rectoris. Statuimus et ordinamus quod duo sint apud thesaurarium vel eius notarium unum quorum locorum et vocetur sigillum curie spiritualium. Cum quo sigillentur omnes et singule littere que in quibuscumque causis ad forum et iudicem pertinentibus rectoris spiritualium et suum iudicem. supra spiritualibus pertinentibus. Et sine illo sigillo ubi litteris non creditur. Aliud dicatur duorum sigillorum vocetur sigillum curie generalis. Cum quo sigilletur omnes littere pertinentes ad causas vertentes coram iudice civilium et coram iudice appellationum dicte curie generalis. Et coram commissariis. Et sine illo sigillo ubi litteris non credatur. Et pro illis sigillis recipiat thesaurarius sive eius notarius constitutus inferius designata pecunia et non ultra. Tertium non sigillum vocetur et sit sigillum curie maleficiorum quod sit apud iudicem maleficiorum vel notarium banche sive cancellarium cum quo sigillentur gratis omnes littere pertinentes ad causas criminales. Et sine illo sigillo illis non credatur. Littere autem predicte in omnibus curiis antedictis nullatenus per thesaurarium vel eius notarium sigillentur. Nisi primus sint visa et bullate per iudicem penes quem pertinent. Cuius iudicis bulla visa in litteris notarius thesaurarius teneatur dicta duo sigilla sine difficultate aliqua sigillo convenienti sigillet pro qua sigillatura et cera pecuniam recipiat ut infra videlicet.

Pro sigillatura littere citatorie — vi. den.

Et si plures sint citandi quotquot ultra primum — ii. den. dummodo summam ii. s. non excedant.

Pro sigillatura littere appellationis cum mandato — xii. den.

Pro sigillatura littere cum causa precepti — xii. den.

Pro sigillatura secundarum appellationis — vi. den.

Pro sigillatura lrarum tenute et executoris renovatoris tenute vel executoris pro quolibet processu — xij. den.

Pro sigillatura lre extois et denumptiatoris — medium anc.

Pro sigillatura absolut excoicatoris — medium anc.

Et si plures fuerint pro quolibet ultra primum — xij. den.

Pro sigillatura lre conformatoris cum no ulli — ij. ß.

Pro sigillatura lre renovatoris i terdci porti i aliqua civitate et pro ipsis litteris — ij. flor.

Si i comunantia — j. flor.

Si i alio castro — x. anc.

Pro sigillatura litterarum suspensionis i Edci et litteris ipsis i civitate — j florenum aur.

Pro comunantia — viij. anc.

Si i castro no — v. anc.

Pro sigillatura lre suspensionis i[n]terdicti pro una die occasione festivitatis alicuius vel sepulture mortui. Et pro ipsis litteris — vj. anc.

De viagijs iudicum et officialium et viagiorum ac comission et salario. R[ubrica]. 30

Expediuntur

Quoniam viagia et absentationes iudicum et officialium rectoris a curia et loco curie, non sit decens absque iusta fieri causa per exigentiam negotiorum multorum curie rectoris et camere et cetera iustitie. Oportet quod viagia et accessus fieri per terras et sic est solitum ab antiquo. Ne autem provinciales extalibus viagijs ultra debitum adgraventur. Statuimus quod nullus iudex aut officialis rectoris viagia vel executiones faciat contra formam constitutionis in hoc volumine insertarum nec absque commissione speciali et lris specialibus rectoris predicti. Et rector hoc non concedat nisi committat nisi causa existente ea cognoverit expedire. Et iudex pro qualibet die recipiat — ij. floren. auri et non ultra. Notarius vero cum eo pro se et suo equo. xxxv. ß. den. et non plus. Que salaria per illos per quorum defectum mictuntur. sive sit civitas sive sint singulares persone. Si vero non obedientes fecerit alius sed pro pace inviendam vel observanda aut pro magno futuro scandalo aut dampno vitando seu ob aliud publicum bonum mictuntur tunc solvatur dicta salaria per illos quos rector in illis commissionibus lris vix cum motivis duxerit declarandum. Et idem modo

Rubrica de sumariis viagiis et ... salario ... de commissionibus et ... lario. 2a de ... sine ... salario

fiunt de notis qui ex dictis causis sive quacumque ipsarum mictuntur. Salvo
quod eorum salarium pro se equo et famulo vel baiulo quem secum
ducat et teneantur eorum expensis — x. anconetanorum de argento per diem
sinimam (?) villatenus excedat. Commissionum autem dictis iudicibus
per rectorem fiendarum de quacumque causa cognoscenda et terminandi sala-
rium limitetur per rectorem moderatum et facile ita quod — xx. solidos
sinimam (?) in una questione non ad utramque partem villatenus non excedit.

De executoribus et executionibus. et ipsorum salario. 31

Exsidius rector.

Executorum multitudinem et ipsorum effrenatam exactorum in
subditorum fidelium ecclesie relevamen restringere cupien-
tes. Statuimus quod per singularibus personis et causis in ecclesie
executores de cetero non mictantur nisi petentis expensis. Quas
tamen a condempnato in expensis recuperare valeat sicut alias expensas ordin-
arie. Et similiter pro universitate. Collegio vel officiali aut
prelato procurare aut adquirendo ubi expedit de mallio vel capie-
ndo malefactorem vel aliud simile opportunum. Tunc mictantur
de consilio rectoris ut supra in proxima constitutione continetur. Pro camera non
quotiens micti contingerit executorem pro tallea census vel fictus
in comitates aliquas non preparatur subito ad executorum missionem
sed prius per licteras comitas requiratur et eidem mandetur quod solvat Et
in licteris quantitas persolvenda et causa propter quam tenetur solvere et terminum
ad quem debet solvere declaretur. Qui terminus sit post presentationem licterarum salte(m)
unius mensis ad minus. Quo termino elapso ipsa comitas qui solutione
cessavit et contumax extitit legitimo impedimento cessante ultra
illud quod debebat quantum plus eius in causa solutione cessavit camere
solvere teneatur. Et deo termino elapso quocumque rector et thesaurario
videbitur possit micti executor in ipsam comitatem qui modis omnibus
opportunis exigat quod debetur. Et penam predictam quantum plus de qua
nichil penitus remictatur. Salvis aliis penis in cessantibus solvere
censum et fictum debitum in privilegiis et apostolicis licteris ordinatis
Et executor qui pro talibus mictitur efficaciter executionem faciat
diligenter et sollicite toto posse et ingenio contineue laborando per
pignorum captionem personarum detemptorum et modis aliis omnibus opportunis.
Et aliud salarium habere non debeat. Et quando sic pro camera mictitur exe-
cutor in comitatem ipsa comitas salarium solvere debeat execu-
tori predicto. Si vero mictetur executor pro camera ad exactorem condempnationum
pecuniariarum. Seu incorporando seu locando bona confiscata aut
pro aliis iustis negotiis camere et pro ipsius camere ~~voluntate~~ utilitate. Thesaurarius.

de pena.

158v

de pecunia et mercede cariore salarium solvere teneantur. ¶ Salaria nostra executorum que taxavimus eisdem pro suis laboribus et expensis ultra que nil omnino occasione alicuius expense vel executionis recipiant pena 25 librarum denariorum pro qualibet vice et qualibet contrafactione cuius quod ultra receperit in duplo restituatur. ¶ Et si executor iverit et continue steterit cum equo pro qualibet die sui accessus more et reditus recipiat 32 solidos denariorum. ¶ Et si duxerit et secum tenuerit unum famulum sive baiulum pro illo qualibet dictorum dierum viii solidos denariorum. ¶ Et si executor fuerit baiulus vel alius pedes missus sine equo recipiat pro qualibet die sui accessus more et reditus x solidos denariorum. ¶ Et quolibet cum predictorum debeat executor pro executione efficaci diligenter et continue laborare alias nullum salarium habeat et puniatur in 25 libris denariorum. ¶ Et plures executores simul ad eandem terram pro eodem negotio non mittantur et simul pro tempore et eodem et pro causa eadem persona vel communitas pluribus executoribus non debeant fatigari. ¶ Et omnes tunc oportune executiones pro una(?) contra eandem communitatem vel singulares personas in eadem terra uni executori et non pluribus executoribus committantur. ¶ Et qui ad plures terras iverit per eundem executorem eodem viagio pro die pro qua solverit sibi in una terra nihil in alia terra recipiat. Nec pro viagio aliquo curie accessus et redditus et solum pro tempore more in quacumque terra solvatur eisdem.

Hic de salario executorum

Ad hoc vide ... [illegible]

De salario executorum constitutio adiuncta. 32

Egidius episcopus Sabinensis apostolice sedis legatus et domini nostri pape vicarius generalis. ¶ Constitutionem illam in 2o libro constitutionum nostrarum que incipit Executorum multitudinem etc. melius reformantes statuimus et ordinamus ut executores non ... occurrat(?) ... pro illo cum executor mittatur pro debito privato alicuius pro maleficiis non ... possit cum limitatione ... ¶ Pro maleficiis et delictis executor mittatur expensis delinquentium et malefactorum quorum causa mittitur et de bonis eorum solvatur executori in ... si solvendo fuerit alias si dicti malefactores seu delinquentes non habuerint tot bona quod ex eis possit satisfieri ipsi executori in eo casu sibi satis

Et pro maleficiis executor solvatur a ... delinquentibus ... pro debito privato ... executor

fiat per communem et expensis camere missus et in te-
lligatur. ¶ Item ne per census et affictus sumatur aliqua
occasio mittendi executores. Statuimus et ordina-
mus quod potestates et merarii ac rectores antiani consules
communitatum terrarum castrorum et locorum quorumcumque Roma-
ne ecclesie infra legationem nostram teneantur exigere ce-
nsum affictum ac talleas necnon fumantias foca-
rias et zarminias debitas camere apostolice per communitate(m)
terram castrum seu locum et ipsa prestare et solvere in fine
termini in quo debent solvi census et affictus ac tallea fu-
mantia focaria et zarminia predicte predicto thesaurario
provincie in qua erit fienda talis solutio. ¶ Et si modo pre-
dicti fuerint negligentes in exigendo et solvendo censu-
m et affictum et talliam focariam fumantias et zarminias
predictas in termino supradicto et per octo dies sequentes finem
dicti termini. ¶ Et ut post elapsum dictorum octo dierum termi-
num potestates capitaneos et predictos incurrere volumus
ipso facto penam trium partium salarii eorumdem. ¶ Et rectores
antiani et consules tertiam partem quantitatis dictarum tallie
census et affictus et aliorum supradictorum. Et si decimum per alios
octo dies immediate sequentes prefati potestates merarii
consules antiani seu rectores negligentes extiterint in
executione et solutione predictas tales potestates merarii seu
capitanei ipso facto incurrant penam alterius tertie
partis salarii eorumdem ac ipsi rectores antiani et consules
incurrant penam alterius tertie partis eius quod ascendunt
tallia census et affictus et alia predicta. ¶ Et si predicti pota-
tes merarii capitanei consules rectores et antiani
per alios octo dies supradictos sexdecim immediate seq-
uentes negligentes fuerint in executione et solutione
predictas tunc in eo casu privati sint et esse intelli-
gantur toto salario regiminis eorumdem. Et ipsi po-
testates antiani seu consules incidant in pena dupli
eius quod ascendunt census affictus tallia fuma-
ntia focaria zarmazia predicte. ¶ Et predicte pene appli-
cate sint camere apostolice in perpetuum nulla sententia alia
sententia seu declaratione quacumque. ¶ Et isto casu postquam dic-
tos terminos fuerint elapsos mitti posset executor

et resum et affictum aliis predictis non solutis expensis iporum
officialium sic neglige(n)tium ad executionem et solu-
tionem predictis. Et in(super) executor mictatur per cameram ad
exactionem alicuius condennationis pecuniarie seu pro im-
ponendo vel adipiscendo aliqua bona confiscata vel
alia iura dicte (com)putilitatis (?) camere constituta rectoris
in eo casu solvatur per thesaurarium dicto executori de
pecunia camere. ¶ Volumus et ordinamus quod pro eadem
causa ad eundem locum plures executores eodem tempore
micti non possint nec debeant pena .v. flor. rec-
tori et thesaurario inter quoslibet confacientibus. ¶ Et quod
nullus familiaris dictorum rectorum thesaurarii iudi-
cum seu officialium aliorum advocati generalis curie predicte
micti in executorem sub dicta pena. Addicientes quod omnes
executores quos mictatis premissis micti contigerit
in quo illi accipiant ad executiones eis commissas fa-
ciendas se recort (?) novi ac reas per quas illo (?) ad quem
mictuntur ac diem acceptionis itineris et executionum
earumdem in registris seu libris thesaurarii teneantur de
predictas facere mentionem pena .50. libr. den. executori cui-
libet confacienti. ¶ In nullo vero alio casu volumus et statu-
imus quod executor mictatur pena mille flor. auri
camere apostolice applicandorum rectori et thesaurario
cuilibet premisse inter quoslibet confacientibus qua pena
quilibet iporum totiens quotiens fecerit contra ipos in-
currere volumus ipo facto. ¶ Et tum in facto proprio non sit pro-
babilis ignorantia. Statuimus ac etiam ordinamus quod
quotiens rectores et thesaurarii procuratores legatio-
nis preter inciderit in penam predictam quod ipam camere apostoli-
ce solvere teneantur infra duos menses a die eis missio-
nis dicte pene computandos. Alias elapso dicto termino
duorum mensium nisi infra dictum terminum satisfecerit eorum
effectualiter [illegible] excommunicationis incurrant ipo facto
Quorum absolutionem nobis dum in partibus legationis fuerimus
et superiori nostro reservamus.

¶ De receptibus soldorum et salarii solutione camere a
litigantibus. 33

Egidius sabinensis episcopus apostolice sedis legatus et vic-
arius [illegible] generalis [illegible] consuetudo
[illegible] antiquissima constitutiones

Non quod debeat facere executor in quibus vadat ad ipas executiones et debeat observare hec capitula pena 50 [illegible]

Quod non mictatur aliquis executor nisi in casibus concessis pena 1000 f. et excommunicationis

quare primordiales ingesserunt auctores licet multi
postea quibusdam declaratis seu additis eas approba-
verint et firmaverint induxerint quod in causis ci-
vilibus et pecuniariis certa salaria solverent pro sala-
riis et expensis salariorum iudicum supportandis sm
principalibus quidem seu primis causis sive summaria exig-
entes int ponatur primum decretum tempore [illegible] potio-
nes ipsi et quo debet tenuta. Si primum decretum non [illegible]
nes ipsi [illegible] sed fiat preceptum in confessum tunc non re-
veniat sed fiat preceptum in confessum tunc non re-
tales precepti. Si vero non [illegible] tale preceptum sed pro
cedatur in causa tunc siquidem sit summaria vel pro-
ordinaria causa tempore quo dabitur terminus utrique parti ad
probandum in causa. Si vero sit causa ordinaria tunc tempore
testationis litis. In causa non appellationis tempore sine
ferende salaria seu capita solidorum camere pro sol-
venda solvant. Secundo modo in eadem causa et eodem ne-
gotio non solvatur ultra quam semel durante causa coram
eodem iudice dicte curie vel suo successore seu ad ali-
um iudicem per appellationem nullitates aut quomo-
libet devolvatur. In criminalibus autem causis in dicta curia
ventilatis non solvant predicta salaria nec in capi-
talibus et non in pecuniariis ubicumque ventilatis. Sed so-
lum in causis condemnationum pecuniariarum ingre-
dum in causis condemnationum pecuniariarum [illegible] pos-
bus ad eandem curiam in causis super nullitatem [illegible] aut
sit. Si vero detur alicui licentia extrabannitate aut
leges eidem petatur super hoc salarium non solvatur
Et si fuerit dicte camere semel solutum salarium
in causa principali de licentia et discussiones licet data super
hoc licentia pro eodem debito [illegible] ad agendum
sit pinguior possessores salarium ultimus non sol-
vatur in causa huius modi sed stricta. Quantitas capi-
tis solidorum seu salariorum in dictis causis solvendorum
camere perspectis diligenter antiquis et novis constitu-
tionibus consuetudinum et utilitate predicta aliisque ratione
medietatem taliter moderanda duximus quod in causis in quibus
debent solvere capita solidorum si causa fuerit usque ad
200 libras denariorum solvantur pro qualibet libra et qualibet parte
tum sex denarii. Et a 200 libris supra usque ad 500 libras sol-
vantur tres denarii pro qualibet libra pro qualibet parte solv-
tum non super quantitate qua sit quantitas et valor cause sol-

Cur quis solvant capita solidorum in curia [illegible] pe-
cuniarie [illegible] appellationum nullitatis [illegible]
Et quod non solvant nisi semel
[illegible]

Quanta sit quantitas capi-
tis solidorum solvendorum
camere

160v

uant duo denarii pro qualibet libra et pro qualibet petitione
dummodo salarium summam quinquaginta librarum denariorum non
excedat. Inter utraque premissa nuncimus(?) tamen per an-
tiquas constitutiones provisum quod si per audientiam pa-
uperatum(?) vel alia iusta de causa indebite iudicium mo-
tum vel in preiudicium committendum possit huiusmodi solu-
tiones committere(?) et quoniam sit sua sicut ipsi iudi-
ces in hoc sit cautus perdat quod camera in aliquo
non fraudetur.

Capita solidorum ... litti(?)

Capita solidorum qui remocti(?) ...

De advocato et procuratore fisci ad causas camere et pauperum et procuratore ad negotia camere. Rubrica 34

Bertrandus episcopus Sabinensis divina gratia archiepiscopus
Ebredunensis et reformator ... quod singulis ex-
pediunt commissa negotia pluribus examina-
tionem procuratorum et advocatorum continua cause
fiscales in tedium negligentie ducunt. Et propter rigore
tiam quod et pro eorum mutatione contingit sepe retar-
dantur aut quod periculosius est amictuntur. Eadem
auctoritate volumus et observamus et ordinamus quod unus
fidelis discretus et minus peritus et non de provincia ori-
undus existens advocatus vel procurator fisci ad
causas et advocatus simul constituatur et cum compete-
nti salario deputetur qui in omnibus fiscalibus motis et mo-
vendis diligenter et fideliter curam habeat et causas pro
sua diffusione et pro utilitate camere et non voluntate
in aliquorum preiudicium prosequatur ipsas causas secundum debito
terminatas et executioni mandatas pro utilitate came-
re sollicite procurando. Volentes quod sic curia
romana ecclesie ... in curia procuratoris quod pro ad-
ministratorum ingulentiam(?) non ad ...
per negligentiam indebite ... vel aliis
occupentur. Eadem auctoritate statuimus et ordinamus quod
unus officialis vel procurator ad negotia vulgariter
appellatus per rectorem et thesaurarium constituatur
et cum competenti salario ordinetur et qui discretus et
fidelis et non de provincia existens bona mobilia et immo-
bilia camere romane ecclesie iura consistentia aliquo
iusto titulo legitime acquisita vel quolibet acquiren-
da per singulas terras ecclesie provincie predicte diligenter
inquirat et inquisita et reperta fideliter cum
integritate describat ad manum ecclesie romane

De procuratore et advocato fisci ad causas et de eorum officio

De advocato et procuratore fisci ad negotia

recipiat et in corporalem percipiet realem auct(oritate)s
et voluntatis thesaurarii ministret fiunctus
de bonis et iuribus recipiat singulis sit in sibi
fidelis dicto thesaurario redditurus. Et si
super occasione receptionis seu deceptionis bonorum
controversia huiusmodi facti vel realis seu mixti vel
ab aliquibus iuste vel iniuste fuerit impeditus
controversia vel impedimentum predicta rectori the-
saurario aut procuratori fisci ad casus referre con-
firmo teneat ut super illo debitum apponat
remedium etiam ecc. Roman. quam procuratis super hoc
ius et iustitia ministret.

Neapoleo tituli sancti Adriani diaconus cardinalis rec-
tor marchie. Advocati et procuratores fisci sint
advocati et procuratores pauperum sine aliquo salario
a pauperibus recipiendo. Quis autem dicatur pauper recto-
ris et iudicis arbitrio relinquatur.

Advocati et procuratores fisci debent esse patroni pauperum sine precio et quis dicatur pauper etc.

De advocatis et procuratoribus collegii curie generalis Rubrica. 35

Ex multis aliis constitutionibus compilata advocatos
et procuratores de collegio advocatorum et procu-
ratorum curie generalis totius provincie quos utili-
ssimos rectores dicte curie in eo officio et totius p-
rovincie et pro iudicialibus et multum iustitie necessarii
invenimus et peritia doctos cognovimus gra-
titudinem eorum noluimus et decernimus omnibus et sin-
gulis privilegiis immunitatibus et exemptionibus sin-
gulis privilegiis immunitatibus et exemptionibus
dum factis per quos seu per legatos seu officiales sancte
Romane ecc. seu apostolice sedis. Que omnia et singula
et certa sunt confirmamus approbamus et renova-
mus. Et statuimus et mandamus perpetuo et
inviolabiliter observari admittentes eorum quemlibet pri-
vilegiorum verbales forenses pro eo quod essent valde pri-
vilegiorum cassarum constitutione inserere. Ex decretis
eorum privilegiorum verbales forenses pro eo quod certi
munitatum effectibus hec duximus pertinere
commendandum. Et dum venerandum collegium
ipsum quam collegii personas eorum quam familias et bona
sub generalis curie speciali protectione familiaritatis
et defensione suscipimus et ee decernimus. Sta-
tuta quam consuetudines ipsius collegii certa sunt
comprobamus et confirmamus et mandamus nolumus

Tenor privilegii et immunitatum collegii et primo ipsum commendatur hic summatim exprimitur.

Confirmatio omnium constitutionum de privilegiis advocatorum et procuratorum collegii generalis curie et statutorum et consuetudinum

161v

Et quod dicti advocati et procuratores et eorum familiares
non possint per aliquem notarium vel quomodolibet cog-
i in agendo vel defendendo in aliquibus causis
civilibus vel criminalibus spiritualibus vel temporalibus ordin-
ariis vel extraordinariis vel quolibet [illegible] vel cora-
m in aliqua curia vel examine preterquam coram rectoribus [illegible]
suorum iudicum universitatis generalis et quicquid contra fieret non valeant
ullo modo nec teneant ipso iure. Nec per aliquem officialem
rectoris vel alium seu aliam personam trahi vel citari
sine rectoris speciali licentia vel mandato. Et quod dicti ad-
vocati et procuratores et eorum familie et familiares sint
liberi et exempti ab omnibus et singulis angariis et perangar-
iis sordidis et extraordinariis et a quibuscumque aliis mune-
ribus obsequiis et oneribus dumtaxat exceptis. Et quod in his
muneris realibus et non ultimus graventur quam ceteri provincia-
les communiter et secundum iustitiam honorantur. Et quod praetextu
represaliarum quibuscumque personis concessarum et concedendarum
vel praetextu quarumlibet rebellionum inobedientiarum exce-
ssuum commissorum et committendorum per quoscumque communia officiales
et singulares personas non debeant nec possint ipsi
nec eorum familiares aut bona capi detineri arresta-
ri vel aliqualiter molestari. Et quod arma quaecumque offen-
sibilia et defensibilia per totam provinciam et quaecumque loca
rectoris provinciae commissa regimini vel regiminis pos-
sint ipsi et eorum familiares portare libere et impune non
obstantibus constitutionibus statutis et ordinationibus vel
consuetudinibus quibuscumque provinciae vel dictorum locorum. Et
quod praedictorum occasione non possint per aliquos officiales
dictorum locorum generales vel particulares molestari vel ali-
quatenus aggravari. Volumus et mandamus quod omnes
et singuli rectores et officiales communitatum quarumcun-
que et maxime ubi rectoris provinciae curiae residere
contigerit quandocumque et quotienscumque per dictum collegium
vel aliquem de dicto collegio vel eorum procuratorem vel
sindicum fuerint requisiti totum tenorem praesen-
tis constitutionis indilate teneantur inserere eandem
continue retinere publicatam in statutis et voluminibus
statutorum suorum ita quod verisimiliter possit ad
omnium notitiam pervenire. Contrafacientes autem
contra formam praesentis constitutionis vel alterius vel alicuius par-
tis ipsius ~~sequendo~~ officiales vel alie singulares

Quod dicti advocati et procuratores collegii non possint citari [illegible]

Item non possint trahi sine licentia rectoris

Item sint exempti ab [illegible]

Item non molestentur praetextu represaliarum [illegible]

Possint ipsi et eorum familia portare arma per omnia loca [illegible]

Quod officiales [illegible]

pena excommunicationis. Si communitas vel uni-
versitas vel collegium mandatis dictis firmas quas
ex actorem ... et tunc in eos et in eorum quelibet
proferimus et in hiis scriptis reos in currere vo-
lumus ipso facto. Decernimus et ordinamus quod ali-
quis de dicto collegio non recipiatur in fideiussorem
in aliqua causa civili vel criminali pro aliquo habente
vel habituro aliquam causam ordinariam civilem vel cri-
minalem coram quocumque iudice vel officiali et si
receptus fuerit talis fideiussio vel promissio non te-
neat ipso iure nisi fideiuberet pro aliquo alio de
collegio suo vel superdicto. Et quod quilibet de collegio qui
postularetur vel reciperetur in fideiussorem teneatur
prodicere iudici seu officiali qui eum reciperet quod ipse
est de collegio predicto. Et si non prodixerit puniatur
qualibet vice qua fideiusserit non prodicendo in xxv
libras denariorum nihilominus in fideiussione quas sic fecerit
sit obligatus ac si collegiatus non esset. Quia in ali-
quibus terris in quibus generalis curia rectoris quandocumque
residet statuta seu reformationes alias vigent
contra advocatos seu forenses generaliter vel specialiter dictos advoca-
tos et procuratores seu alios curiales dicte curie
[illegible] maiori pena offendens vel minori pena of-
fendens eos quam alios teneat vel offendunt et puni-
untur vel ipsi dicti [illegible] maiori pena puniuntur
[illegible] alterius tenoris. Statuimus quod
talia [illegible] non intelligant nec ob-
ipsa statuta locum non habeant et quod dictos advocatos procuratores et curiales gravent
quod [illegible] sint nullius valoris et ef-
fectus [illegible] consuetudinem sequentes antiquam sta-
tuimus quod advocati et procuratores dicti collegii pro scriptu-
ris et sigillo rectoris curie iudicum ... in eorum
causis et negotiis nil solvere teneantur. Sed scripture
et sigilla eis gratuite fieri et exhiberi in [illegible]
nihil pro salariis aliquibus exigatur. ¶ De salario advocatorum
et procuratorum 36

Exigimus submonentes ... apostolice sedis legatus ...
... generalis ... statuimus
quod nullus advocatus vel procurator curie generalis possit
petere aliquid vel exigere pro salario suo pro causa
nisi solum ... ... conventum et pro-
missum. Et ab illo tantum qui ipse vel per procuratorem cum
pleno mandato et speciali ... promisisset vel ab eo
[illegible]

Nō de speciali et pleno mandato

heredibus et successoribus fideiussoribus et promissoribus. Et hec locum
habeant in salariis procuratorum qui prestarent post edi-
tionem presentis constitutionis. Et si aliquis peteret advo-
catum et procuratorem et non esset in concordia de sal-
ario teneatur tunc dare advocatum et procura-
torem declarare seu taxare salarium in prima ter-
mina causa. Et ultra iudicis taxationem ... petere
non possit. Et in salariis non prestitorum in preteritum pat-
rocinio volumus quod post annos ... preteritis re-
maneat eis ius eorum salarii integrum. Si alias ...
annis ... presentibus possit exigere dimidia
partem convente vel congrui salarii tantum adiunctam annis
ultra ... preteritis prius temporibus nil omnino petat. Et si velint
... salariis patrocinorum prestitorum in temporibus nostre lega-
tionis nil petat usque ad unum annum a die promul-
gationis presentis constitutionis.

Habitant in margine: iudex cause debet dare advocatum et procuratorem et salarium taxare si discordant [illegible]

De salario pro tempore futuro non exigendo ab advocatis, procuratoribus seu sindicis. 37.

Eidem quoque submonentes apostolice sedis legatus et
dominus noster pape vicarius et reformator generalis statuimus
quod advocati et procuratores seu sindici constituti seu
conducti generaliter in causis seu ad causas ab aliqua communi-
tate temporis certi vel pro uno anno vel ab universitate
vel collegio non possint petere salarium pro tempore futu-
ro post hanc constitutionem nisi de novo fuerint condu-
cti pro anno sequenti vel alio certo tempore.

De curialibus curie generalis. Rubrica. XXXVIII.

Neapoleo tituli sancti Adriani diaconus cardina-
lis rector Marchie. Curiales omnes et singulos
curie generalis rectores provincie ipsam curiam se-
quentes sequentes ut libere valeant ipsi curie fre-
quentes ut decet frequentare per aliquos adeo fructuo-
se advocentur. Volumus et ordinamus ad aliqua ali-
am curiam vel examen invite trahi in civili vel
criminali causa in agendo vel in defendendo nisi so-
lum coram rectore provincie et sua vel suorum iudicum
curia generali. Et habeant immunitatem ab oneribus
et muneribus pro ut sicut habent illi de collegio ut supra
in constitutione proxima notato. Curiales autem
ad predicta intelligantur esse omnes et singuli
familiares rectoris et suorum iudicum et stipendi-
arii nostri et ecclesie romane cortis et eorum nostri fa-
miliares in ministerio stipendiis. Et bavuli curie
scripti in matricula baiulorum et alii marescalli
forenses et [illegible] [illegible] et pro animi facule

Omnes curiales curie generalis coram rectore provincie et curia generali convenienti debent et non possunt ex eorum causis extra ... defendendo. Et habent immunitatem ab honoribus sicut habent illi de collegio ut supra 35.

Qui gaudeant appellatione curialium de curia.

tricchuli seu tricchule. Et quando per alios notifices
seu vicarios et ministros contineat sequentes curiam qui
fuerint approbati per rectorem seu alium cui hoc
specialiter duxerit committendum vel per iudicem ma-
leficiorum. Et de hiis curialibus omnibus fiat quidam in-
dicem seu commissarium unus liber seu una ma-
tricula ubi contineantur omnia eorum nomina et pronomina
et tempus receptionis et approbationis eorum et per quam
cameram romanam etc. Et quia non est peius fuerit
procurialium nullatenus habeatur. Item Neapoleo. 39

Quod omnes curiales describantur in uno libro [illegible]

Advocatus procurator baiulus vel officialis quilibet curie ge-
neralis si ab aliquo conventus fuerit reddere tenentur in
curia ipsa tantum ad [illegible] omnibus et singulis statum declarationem
curie. Illud autem statuentes precipimus quod quicumque fuerit
advocatus procurator baiulus vel officialis curie vel p[illegible]
in aliqua curia civitatis
[illegible] rectoris non teneant in [illegible] aliquo loco proprio
comunantia vel villa seu in quocumque alio loco proprio
potestatis rectoris seu alicuius officialis aut baronis [illegible]
alicuius alterius persone facere vel coram eis reddere nec
gotii vel eorum occasione quod procuratores [illegible] vel ge-
sisse dicuntur. Nec potestas seu rector vel alius officialis
baro vel quis alia persona cogat illum advocatum
baro vel quis alia persona [illegible] quocumque quesito
procuratorem baiulum vel officialem quocumque questio
loco [illegible] sua propria vel [illegible] aliquod auferant
vel auferri faciant nec aliquam servitutem [illegible]
ponat nec aliquod gravamen minas seu terrorem in-
ferat sibi vel inferri faciat occasione predicta nec
aliquam fraudem facere presumat. Civitas non [illegible]
hoc fecerit vel mandaverit 300. librarum. [illegible]
comes vel baro 100. libr. den. Quilibet alius officialis
1. libr. den. pene solvat [illegible] et pene privationis of-
ficii potestates rectores et officiales ipsi decernimus
subiacere. Et advocati et procuratores de collegio in
nostra curia commorantes [illegible] curiam in civilibus
vel criminalibus [illegible].

Quod nullus officialis [illegible]

De baiulis et procuratoribus etc. 40

Baiulus et nuntius pro faciendis ambaxiatis curie et pro-
curatores nullus ordinetur vel recipiatur nisi sit ydo-
neus et legalis et qui per se vel per iudicem maleficiorum pro
legali et ydoneo fuerit approbatus et prestiterit iura-
mentum corporale et promissionem de faciendo bene et legaliter

De baiulis sindicis et procuratoribus [illegible]

sollicite et diligenter et secundum formam constitutionum et commissio-
nis sibi facte vobis vel tribus per rectorem curie predicte iudi-
ces et officiales omnes et singulas ambaxiatas eis com-
mittendas et ipsas referendo secundum formam sive commissi-
onis et mandati constitutionum. Et propterea fiendis recor-
di mandis det unum et plures fideiussores sicut predicto
iudici placuerit. Et predicta omnia reducantur in scriptis
et ponantur in libro et hoc fiendo per notarios curie ma-
lefitiorum in quo libro scribantur et contineantur omnia nomina et
pronomina baiulorum et eorum fideiussorum iuramenta et
promissiones si per iudicem recepti fuerint cum anno mense
et die cuiuslibet predictorum. Et per sindicatum terrarum teneantur
baiulo vel dicto iudici assignare et per eis ydoneos fi-
deiussores dare secundum modum hactenus observatum et in
futurum declarandum. Illud idem volumus et observari
precipimus in presidatibus et comitatu secundum formam indi-
tionum et prestationum baiulorum per sindicos terrarum. Et dicti si-
ndici teneantur quolibet anno unam birretam vel capu-
tium de rubeo cum signis clavium valoris [illegible] baiulorum
singulariter expensis communium predictorum [illegible]
[illegible]. Contra facientes aut in [illegible] florenos [illegible] pro quo-
libet puniatur. Et quilibet baiulus teneat dictum capu-
tium vel birretam in capite continue patenter portare
dum fuerit in terra residentie curie. Et quando in alia
terra fuerit tunc tempore citationis [illegible] cuiuscumque
officii sui portare teneatur. Et si non portaverit
dictum signum in actu officii cuiuscumque quamvis actus
valeant tamen ipse baiulus in x. libris denariorum vice qualibet
puniatur. Et qui eum incedentem vel existentem absque
dicto caputio offenderit puniatur tamquam si privatam
personam offendisset. Et qui non fuerit scriptus in
dicto libro et receptus per dictum modum nullatenus pro
baiulo habeatur. Et per dictum iudicem eligantur duo ex
dictis baiulis qui sint capitanei omnium baiulorum predi-
ctorum. Qui capitanei ambo vel saltem unus ex eis
morentur continue in terra ubi curia residet toto tempore
durante sui officii dicti capitaneatus. Et officium talium ca-
pitaneorum duret per sex menses et minus arbitrio iu-
dicis maleficiorum. Et ab inde ad annum non possint eligi
ad tale officium et faciant et exerceant eorum officium prout
eis fuerit impositum per dictum iudicem. Et per ipsum iudi-
cem corrigantur et puniantur ad eius arbitrium et

Margin (right): Ut baiulus sit ydoneus et [illegible] / iudicis [illegible] iurare teneatur / et [illegible] fideiussores dare

Margin (left): Fiat liber in quo scribantur / nomina baiulorum et eorum fideiussorum / iuramenta etc.

Margin (right): Ut sindici [illegible] dent baiulis / [illegible] cum signo officialis / [illegible]

Margin (right): (xx florenorum pena

Margin (left): Pena baiulorum non portantium / caputium cum signo clavium / et sindicorum terrarum etc.

Margin (right): Iudex maleficiorum [illegible] / [illegible] baiulus [illegible]

voluntatem. Et quilibet dictorum baiulorum cum erit in
loco ubi residentiam faciet curia generalis teneat por-
tare caputeum rubeum vel birretum cum signis di-
ctarum [illegible] romane curie ad penam unius floreni auri quo-
tiens per aliquem ipsorum fuerit contraventum. Volumus
tamen quod predictis non obstantibus quando iudici dicte curie
videbitur et maxime cum non inveniret commoditatem
in dicta curia de baiulis [illegible] per alium [illegible]
torum in dicta curia [illegible] facere [illegible]
tam [illegible] sic [illegible]. Et si per nostros actores in commi-
relationem credatur. Et si per nostros actores [illegible] appellat-
ionem sive relationem citationis vel banni appella-
tionem sive relationem [illegible] quod sit baiu-
lus sive [illegible] absque probatione. Et si litera citatoria
vel mandatoria presentetur per ipsum vel aliam personam
ad rogationem notarii qui in faciat publicum instru-
mentum continens tenorem talis litere, talia solle-
mnitate valeat citatio absque baiulo et [illegible]
in instrumento [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
curie debeant curie baiulos assignatos [illegible]
baiulorum quos assignari [illegible] debeant
[illegible] terrarum maiorum et magnarum communita-
tes duos baiulos curie generalis provincie et unum curie pre-
sidatus cum [illegible] pro qualibet. Communitates mediarum
terrarum unum baiulum curie sui presidatus pro qualibet.
Communitates terrarum parvarum unum baiulum curie sui
presidatus generalis provincie pro qualibet. Et communita-
tes minorum terrarum unum baiulum curie sui presidatus
pro qualibet dictarum teneatur. Et pro dicta locum habeant in terris
provincie marchie [illegible] aut [illegible] similem
[illegible] distinctionem supra ius [illegible] annotatam. Iubemus quod nul-
lus [illegible] impedimentum baiulis et aliis executoribus
et officialibus officium eis commissum tam in hiis que ad
officium eorum spectant quam in aliis commandato rectoris
sive vel iudicum duxerit faciendum. Et ipsorum officium
commissionem executionem ipsam libere fieri [illegible]
in quibuscumque causis et negotiis quibuslibet patiantur. Et
executores terrarum et officiales omnes communantie
communitates et omnes singulares persone ad requisitio-
nem rectoris vel [illegible] iudicum vel aliorum officialium
curie assistant prestando eis auxilium favorem ope
consilium oportunum ut libere suum officium exerceat et

Assertio actorum per baiulum relata [illegible] sine alia probat[ione]

Quod ista citatio valeat etiam sine baiulo

Quot civitates [illegible] curie [illegible] baiulos et quot baiulos [illegible] debent

Pena impedientis executionem [illegible] [illegible] et qui officiales executores iuvare [illegible]

164v

exequantur et eis teneantur efficaciter obedire. Contrafacientes
autem vel fieri facientes seu mandantes in
25 flor. auri pro quolibet et qualibet vice qua contrafac-
tum fuerit puniantur. Si vero grave impedimentum et
iniuriosum prestiterit vel aliter dictis officialibus iniuriam
intulerit, penis in pluribus voluminis constitutionibus
declaratis decernimus puniendos. Item preterea illud sta-
tuimus quod si pro cursorum preceptum fuerit alicui baiulo
vel nuntio quod teneatur aliquid dare alicui pro debito vel ex
quacumque alia causa. Et pignora res ablata fuerit ipsi
baiulo vel nuntio vel alicui cui data fuerit tenuta per
ipsum baiulum impedientes seu impedimentum prestantes
predictis quocumque modo in 25 flor. auri pro quolibet contrafaciente
et qualibet vice et nihilominus parti restituere
[illegible] ad ablationem seu impedimento stetur baiuli sacramento
cum uno ydoneo teste
super hoc specialiter producto cum uno ydoneo teste
ipsi nostri baiuli in pignorando citando et referendo
et aliis ad eorum officium spectantibus se fideliter ge-
rant. Contrafacientes vero in x flor. auri pun-
iantur. Illud quoque statuimus quod super [illegible]
ordine et putatione curie [illegible] vel officialibus
curie. Et super aliis executionibus et [illegible]
[illegible] et aliis ad eorum officium pertinentibus demandato
relatores vel procuratores [illegible] stetur et credatur rela-
tionibus baiulorum et nuntiis eorum curie officialium [illegible]
torum. Omnes autem et singuli baiuli nuntii seu castal-
di curie generales teneantur [illegible] omnes [illegible]
citationes committendas eis per nuntium bona fide et lega-
liter facere et in eis nullum dolum fraudem et falsitatem
committere et fidelem relationem facere. Si facere scien-
ter. Et qui contrafecerit tamquam falsarius de curia expellatur
et insuper emendet dampnum quod per hoc nostit aliquem
incurrere. Et precipimus quod quotiens contigerit
aliquem officialem vel baiulum curie generalis [illegible]
citandum aliquam communitatem vel singularem perso-
nam et requisitus fuerit aliquem ut sibi demonstret vel
ostendat personam citandam vel eius domum sibi ostendere
teneatur ad petitionem et requisitionem illius baiu-
li. Et credatur baiuli sacramento de novo faciendo et habea-
tur pro legitima probatione. Et qui contrafecerit in 25
flor. auri condempnetur. De citationibus vero et presenta-
tionibus literarum stetur et credatur relationibus baiulorum

curie seu nuntij mereatur et si de remissione non constaret

Et idem locum habeat in citatione in [illegible] fac-
ta in terra ubi generalis curia residebit et teneatur
referre literas reportare in termino citationis sub pe-
na .v. flor. auri pro qualibet vice et emendationis
dampni partis. Citatio quoque ac relatio et presentatio li-
terarum et responsis seu inditium quamuis quod die fuerit
facta feriata in honorem dei uel sanctorum uel quocumque
ualeat et teneat lege uel canone non obstante. Et
si dies termini fuerit feriata dies sequens pro termi-
no habeatur. Et citatus die prima non feriata
comparere teneatur. Salaria bauilorum taxamus
et limitamus ut infra quos nihil aliud ultra reci-
pere uolumus pena .x. libr. den. pro quolibet et qualibet
vice et restitutionis eius quod ultra receperit cum du-
plo. Si bauilus citauerit aliquem in audientia ge-
nerali recipiat pro qualibet citatione .4. den. Et
si citauerit extra audientiam in terra ubi curia resi-
det pro qualibet vice .vi. den. Si uero citauerit aliquem
extra terram residentie curie seu literas curie presentaue-
rit recipiat pro qualibet dieta .xx. miliariorum .iij.
[illegible] de argento et si plus fuerit
uel minus id in eundo et redeundo soluatur pro rata
Et si plures citationes fuerint eadem die in eadem
terra uel pluribus pro qualibet citatione recipiat par-
tem salarii pro rata ita quod inter omnes dictam summam
non excedat. Et cum fuerit in terra aliqua eadem die omnes
citationes quas ibi sit facere teneatur. Item bauilus
si non retulerit citationem infra terminum citationis ut
dictum est nihilominus teneat citationem ac si factam
in quocumque loco distantis a loco residentie curie
minus .xxx. miliaribus infra octo dies. Et si in loco ultra
distanti infra .xv. dies a die facte commissionis nisi
ex post peruenerit illi ad curiam in scientiam fieret cita-
tio citatus uel banitorum termino referre tunc cum fuerit
permissa quolibet dictorum casuum .v. flor. auri pena
qualibet vice Citationem pro hoc et relatio non uiti-
etur et si fiat relatio post terminum. Item bauilus
seu tubicta curie ponens aliquem in banno cla-
mando alta uoce sono tube premisso in uilla uel
ciuitate sua uel mixta ad petitionem alicuius duos
solidos den. et tantundem pro exbandimento. Et si fuerint plu-
res in eodem processu recipiat a quolibet ultra primum
pro bannimento den. et tantundem pro exbanditione. Item qui

[Margin notes:]

Valet citatio die feriata in honore dei [illegible]

Et si dies termini est feriatus [illegible] possit citari die sequenti non feriata

Salaria bauilorum [illegible] plus non recipiat pena .x. lb.

Pena bauili si [illegible] relationem non facientis

Valet relatio facta post terminum

Salarium bapnitoris seu tubicte [illegible]

baiulus vel alia persona quod custos carceris de manda-
to rectoris vel iudicum vel aliquem custodierit
per carcerem recipiat ipius quaque mill. denar. et po-
stea .x. d. den. pro quolibet custodito. Nec ultra ali-
quid recipiat pro expensis vel alia quacumque ra-
tione vel causa.

Salarium illius qui aliquem custodierit pro custodia carceris

De custodia carceris et captivorum detentorum curie generalis. Rubrica. 41

De electione officio et salario custodis carceris rectoris et suorum officialium

Egidius episcopus Sabinensis apostolice sedis legatus etc. Item per
camerarium et rectorem generalis ad custodiam carceris
captivorum rectoris provincie et suorum iudicum et officialium
sui curie generalis eligatur per rectorem et thesaurarium aliquis
idoneus de quo sibi videbitur, prestitis cautionibus custos dicti carceris in
aliquo deinde per eos declarando sicut eis videbitur convenire predi-
ctum thesaurarium de pecunia camere persolvendo. Qui custos
recipiat et diligenter custodiat omnes personas que sibi as-
signabuntur de mandato rectoris vel suorum iudicum aut alterius
ex eis. Et quicumque assignant seu tradidit dicto custodi seu
eius locumtenenti aliquem captum ponendum in dictis car-
ceribus debeat eidem cui assignat tradere unam cum capto
apodixam bullatam bulla mandantis continentem diem
assignationis et nomen et prenomen assignati et pondus pe-
ne seu cause pro qua detinetur utrum pro pena persone vel pro
pena pecuniaria et utrum in criminali an pro debito et utrum
pro eo an pro castigatione forsan parentum suorum vo-
luntatis procedente vel alio modo. Et iste apodixe omnes
registrentur per notarium maleficiorum qui sic ponet in carcere
vel in mandato alterius iudicis per notarium iudicis istius
iudicis vel mandato in carcere poneret. Qui registrum
tales ipsarum apodixarum copiam in fine cuiuslibet mensis de-
huiusmodi illorum qui sic positi erunt in carcere tradere teneatur
thesaurario vel eius locumtenenti. Et nullus de dicto car-
cere relaxetur nisi cum mandato seu licentia illi-
us cuius detentus extitit de qua licentia relaxatio-
nis ipsi custodi vel suo locumtenenti constet per apodixam
continentem diem nomen et prenomen relaxandi et per quem
relaxari iubeat. Quas apodixas custos ipse diligenter
conservet et faciat conservari et in fine cuiuslibet mensis copiam
licentiarum illius mensis thesaurario vel eius locumte-
nenti assignet. Et ex predictarum apodixarum presentatione et
[illegible] assignationibus thesaurarius poterit certi-
ficari [illegible] carceratis omnibus et per et mora cuiuslibet eorum in car-
cere plenarie informatus. Et custos predictus suum
eius librum tenens a quolibet dictorum carceratorum duos

De forma tenenda quando aliquis captivus assignatur ipsi custodi per ipsum retinendus et de apodixa tradenda et de registro dicte apodixe etc.

Quod quolibet mense apodixe assignationum [illegible] dentur thesaurario ut [illegible] relaxationes [illegible] apodixas etc.

De forma servanda in relaxatione carceratorum etc.

Salarium custodis carcerum a carceratis recipiendum [illegible] salarium custodi assignatum [illegible] thesaurario [illegible] etc.

per dominum tunc suum formam constitutionis Bonifatianae et non ultra recipiat. Et quicumque carceratus vel alia persona pro eis recepit in suis cedulis mensis thesaurario per ipsam cameram integre resignare teneatur. Et si aliquis ex dictis carceratis relapsaret absque licentia illius qui carceratum mandaverit vel ab huius carcere aufugeret quandocumque, carcerato seu redderet atque praesumimus absque custodis vel locum suum tenentis malitia vel saltem culpa evenire non posse, teneatur ipse custos ad eandem poenam restitutam debitam contentam in apodixa assignata cum assignatus fuerit, nisi ipsum custos carceratum huiusmodi postea resignaverit. Et ad ipse custodis locum tenentem dolo vel culpa [illegible] contigissent [illegible] locumtenens ad dictas poenas teneatur et non custos. Pro familiaribus non retorquere [illegible] ipsorum iudicum vel officialium et stipendiariis [illegible] per banniles curie generales si eos carceratus contigerit [illegible] recipiat custos vel eius locumtenens pro dictis. Custos non vel eius locumtenens vel familiares ipsorum vel eorum [illegible] aliquid recipere per se vel per alium quovis quesito colore vel alio modo ultra formam [illegible] carcerato restituat et in [illegible] constitutionis quadruplum carcerato restituat et in [illegible] libris inaequalibus puniatur.

Pena custodis vel eius locumtenentis si aliquis fuit sibi traditus relapsatur vel aufugerit

Pena custodis et pro familia si aliquid ultra quod debet recipit

De statutis et ordinamentis terrarum R[ubrica]. 42

Egidius Sabinensis episcopus apostolice sedis legatus et dominus papae in terris ecclesie Romane reformator generalis. Potestas permissa non immerito quibus prohibetur abuti et legum latores privilegia detruncantur, amittere eum qui permissa abutitur potestate. Cum igitur communitates et speciales terrarum quibus est datum vel privilegiorum statutorum seu municipalium legum condendorum attributa potestas suis finibus non contenti, sed potius transgredientes terminos quos posuerunt patres sui pluries et saepissime corrumpunt et corrumpere fatigant, ad condendum de facto statuta ordinamenta seu municipales leges in quibus contra honorem sancte matris ecclesie [illegible] dominia et statum [illegible] et ipsorum [illegible] iudicium [illegible]. Et ad obviandum eorum [illegible] pluraribus [illegible] editas constitutiones in [illegible] quas inferius per ordinem restituimus tamen ut ipse constitutiones salubriter edite prevaleant omnia statuta contra ipsas et contra quas tamen per [illegible] constitutiones generales in [illegible] in [illegible] volumine

Con. li. 2.

Edicta vel edenda cassamus irritamus et viribus va-
cuamus et nullius volumus esse momenti. Statuimus
quod nulla communitas aut universitas alicuius civita-
tis communantie castri seu ville audeat vel presumat
facere aliqua statuta ordinamenta decreta aut
municipales leges seu alio quocumque nomine nuncupentur
nisi illa sint prius nostra certa et in specie et etiam
per se ac singulariter approbata per rectorem provincie
vel eum seu eos et suis iudicibus cum seu quibus ipse rec-
tor duxerit committenda de qua approbatione constet
per publicum instrumentum. Communitates seu universitates
contrafacientes in duobus milibus florenorum auri pro qualibet
vice camere nostre committant. Officiales vero et auctori-
tates seu statuentes eadem ultra pretextus dictorum pena-
in quolibet dictorum casuum committant. Et ipsa sta-
tuta et ordinamenta et quicquid est gestum secun-
dum fuerit pretextu statutorum seu ordinamentorum
decretorum et legum municipalium huiusmodi non appro-
batorum non valeant et ipso iure sint nulla. Et
ne valeat honor in gravamen inconveniens dici-
tarum communitatum. Statuimus quod pro expeditione corre-
ctionum et approbationum dictorum statutorum et ordinamentorum
decretorum et legum huiusmodi nullus iudex notarius seu
rectorum aliquid possit recipere. Et approbatio semel
facta sufficiat et duret donec ipsa statuta fuerint
renovata. Constituimus insuper et ordinamus
quod statuta quarumcumque civitatum terrarum villarum locorum
collegiorum vel universitatum corporum vel aliorum plurium
aut officialium edita vel edenda que contra libertatem
ecclesiasticam vel contra constitutiones generales nostras seu
nostrorum vel earum tenorem vel contra iurisdictionem seu ho-
norem romane ecclesie vel rectores vel priores officia-
les aut eorum curie vel contra curiales curie generalis non
valeant et sint nulla ipso iure et etiam ex nunc re-
probamus cassamus et viribus omnibus vacuamus. Et
reprobandum et duximus reprobandam consuetudines intro-
ductas per civitates quod sibi in eidem relationem per corpus
tolerant ut in multis civitatibus communitatibus
et castris et aliis universitatibus potestates capita-
nei seu alii officiales et rectores quicumque ad po-
testarias capitanias rectorias et officia huius-
modi nisi prius iuramento firmaverint se esse de
parte guelfa vel gebellina alba vel nigra nisi

Ut statuta et decreta civitatum fuerint per se et singulariter et ex-
presse approbata a rectore provincie
vel eius iudicibus ...
Et de pena ... statutum. Et
pro approbatione nihil recipiatur.
Et approbatio semel facta durat
donec statuta renovaret

Ut statuta ... contra libertatem
ecclesie vel contra constitutiones ...
... vel contra tenorem vel ... hono-
rem ecclesie et ... officialium
sint nulla etc.

Ad hoc capitulo vide similiter
in margine ... libro
... tempore ... statuta etc.

se servaturos statuta ipsorum locorum clausulis irritantibus
nullatenus adstringant. In quorum statutis
et consuetudinibus supradictis ut plurima non nulla
reperiuntur illicita impossibilia et libertati ecclesiastice
contraria et in illud parcialitatis et divisionis occasionem
prestantia et fomentum. Hac igitur speciales
iurisiurandi speciem et generalitate verborum sic iura-
tibus prestandi occasio prebeatur cum iuramentum non
fuerit nec esset iniquitatis vinculum institutum
hac perpetua constitutione presenti in perpetuum valitura
predictorum iuramentorum modos et consuetudines ac probationem
ipsorum et singula ordinamenta statuta leges muni-
cipales quaslibet civitatis cuiuscumque communantie vel
alterius loci iurisdictionem huiusmodi continentia per
dicta alia et similia iuramenta seu promissiones per eosdem
potestates capitaneos et officiales quoscumque prestari
debent vel fieri quocumque modo cassamus sed cassa
irrita mandamus. Et si per statuta vel facta fue-
rint forsan ad observationem ipsorum iuramentorum
seu promissionum tamquam ... declaramus tales sic
iurantes et promittentes aliquatenus non teneri.
Teneantur tamen rectores et officiales predicti in principio ipsorum
officiorum et regiminum iuramenta prestare quod devoti et
fideles sancte romane ecclesie existent quod omnes constitutio-
nes generales firmiter observabunt et contra constitutio-
nes non facient et fieri non consentient quoquomodo. Et
propria statuta et ordinamenta approbata per rectorem
observabunt que iusta et equa fuerint et non obvi-
antia contra ecclesiasticam libertatem. Cum non impediat vel aliquo
predictorum culpabiles inventus fuerit vel delinquens ista
in recipiendo et in prestando vel prestari faciendo iu-
ramentum et promissiones huiusmodi seu et ut talia
statuta et ordinamenta condenda seu iam edita et
condita retinendo. Si si communitas universitas et quevis
alia singularis persona in contrarium fecerit ...
et talia statuta sint nulla ipso iure. Et
eisdem penis subiaceant quamquam ... fuerit
penam pecuniariam vel aliam imponere delinquentes
vel alio quesito colore exigere in fraudem iurisdictio-
nis vel constitutionis ... per quam ... generaliter
aliquo derogetur. Similibus et penis puniantur
similiter potestates seu antiani communia quarumlibet
civitatum communitatum seu locorum qui statuta seu
reformationes faciunt seu fieri permittunt seu

iam facta habent vel observarent que in favorem stu-
dii alicuius civilitatis vel specialis persone loquantur
seu faciant quoquomodo Sed potius faciant de
capitularibus abolitis et ad ipsorum observationem no-
lumus aliquem non teneri Nos vero auctoritate presentium
constitutionum ipsa statuta et reformationes cas-
samus et irritamus et ipsa cassa et irrita nun-
tiamus Et nichilominus contra alios potestates officiales et
antianos contrafacientes vel facere consentientes et commu-
nicationes communia non incidant incurrant sententiam ex-
ipso facto quam incurrimus quoque bone memorie dominum Ber-
trandum episcopum Sabinensem dum erat archiepiscopus E-
bredunensis et reformatoris officio in partibus il-
lis tunc fungebatur edidisse utiliter constitutionem

¶ Rta 43 — Item quia quedam universitates que suis non contente iuribus
insidiantur et inhiant alienis Et dum superiorum
iura aperte nequeunt usurpare vias indirectas et
exquisitas querunt et inveniunt per quas fraudem legi
et hominum facientes fraudes suum optatum consequuntur
effectum et appellationes ad romanam vel maiorem
provincie curiam emissas vel ab oppressis fiendas eis
[illegible] committendas per indirectum impediunt et grava-
tores vel sindicos seu quos suos officiales ad alios
cognoscendum vel quolibet se interponendum de hu-
iusmodi gravaminibus vel lateris sui faciendo vel condemna-
tos appellantes vel appellare se audire nolentes con-
cordare cum partibus vel compromittere compellendo Nos talibus per-
niciosis et iam in fidelitate apostolice sedis auxiliis salub-
riter occurrere cupientes eadem auctoritate Statuimus
et ordinamus quod in civitatibus castris et terris aliis
quibus appellationes ad curiam romanam pertinere nos-
cuntur et a quibus per appellationem cause ad examinatio-
nem maioris curie devolvuntur et nunc in ana-
no sunt nec facti remaneant nec in futurum or-
dinentur seu constituant aliqui executores sin-
dici arbitri seu quivis alii officiales qui directe
vel indirecte de causis in quibus ad sedem apostolicam vel ad
maiorem curiam provincie fuerit appellatum vel po-
terit appellari cognoscere nec decidere debeant seu
valeant Nec aliquo modo per viam concordie vel alias
se intromittere de easdem nec constituentes faci-
ant nec facto attentari faciantur super dando
vel prestando consilio sapientis neque alio quis officia
huiusmodi vel similia in se recipere vel recepta exercere
presumat Nec aliqua executio aliqua fiat in

Statuta faventia alicui specialitati prohibentur

Quod non fiant executores [illegible] arbitri consultores per statuta qui [illegible] appellationem noscen- [illegible] directe vel indirecte [illegible] 180 et 181 vide de li. 2 c. [illegible] viii et c. li. 4 c. iiii

Statuimus

[illegible] contra reformatas [illegible] appellates [illegible]

sententiam que in rem iudicatam transiverit. Nec
ad aliquem appellantes de et super causis de quibus
appellaverint vel appellare potuerint vel volue-
rint in quovis compromittere vel ad sententiam deposi-
tum facere compellant. Et ut predicta plenius et fideli-
us observentur statuta et ordinamenta adversus
predicta dictarum vel indictarum edita vel in posterum fo-
re edenda cassamus irritamus et cassa et ir-
rita nuntiamus volentes et mandantes omnia
statuta super predictis vel aliquo predictorum edita de libris
statutorum civitatis cancellari. Et si contra statuto-
rum presentium quevis dictarum vel indictarum fuerit
attentatum officiales predictos errando vel errantes
ultra x dies a tempore publicationis presentium statuto
rum in officio retinendo vel officiales huiusmodi exer-
cendo vel aliquem de statuendo consilio presentis vel ad
depositum ad sententiam faciendum quolibet compellen-
do statuta contra premissa vel singula in posterum
faciendo seu facta servando et non ... in sua cassa-
ndo Et appellantes ad curiam romanam seu ma-
iorem presentie impediendo dictarum vel indicta-
rum per obliquum quominus appellationes prosequi po-
tuerint vel per obliquum ... singulares pro
suo libitu voluntatis possint. Singulares persone
excommunicationis sententiam et mille florenorum auri pe-
nam camere apostolice applicandam incurrant terre
ipso facto subiaceant. Universitates non qui
gressores huiusmodi ipso facto nunc sunt ... vel in aliquo premissorum
predictas culpabiles fuerit seu in aliquo premissorum
ecclesiastico ipso facto subiaceant interdicto Et nihilominus
ipso facto privata sit potestatibus et omnibus privilegiis
et immunitatibus ac libertatibus quibus dinoscuntur a
romana ecclesia vel a romana et aliis ecclesiis optinere.
Et quia per universitatum malitias et aliquorum tem-
merarium in astutiam et modo non possent predicta ex-
acte et secundum suam formam incurrere probari decerni-
mus et declaramus quod in hoc casu ad plenam proba-
tionem sufficiant et per iudicem recipi debeant
fama publica et delatum audire appellant
et appellare volunt et ab eo prestitum iuramentum.

Item cum quidam universitates et communitates
civitatum castrorum et aliarum terrarum aut per
eorum corrupta regimina aut per aliquos in
eis pravam tyrannidem exercentes et quasi statu-
tionibus quas super processores fecerunt et tenaciter
observaverunt ... quos patetes

Roi · 44

Nota quod statuta prout reformata ... quod non fiat depositum ... valeat ... appellare ... depositum ... faciendum ... minus.

Pena contrafacientium predictis

Preclarus doctor Franciscus ... in lib. 6 ... 182 ... ibi quas ... fi.

Et ... statuta ... tra.

168v

roz posuerunt tenere deuantes no uocato spa
li et gnali consilio prout fuerit consuetum colla
tas et prestantias in portabiles parbitrio et
uoluntate aliquorum prauorum hoc non communi
tatis seu aliquorum maiorum seu tirannorum
indicas electorum non attentis ea et oneri impo
sitionis seu uoluntate maiorum uel tirannorum in
ponunt ex quibus non ualentes onera talia suste
nere cum sua familia mendicando exulare
coguntur et status prouintie debilitantur et in
certis et inequalis et importabilis distributionibus on
rum multa plerumque scandala generant. Nos per
fectis dispendiis et scandalis prout est possibile ob
uiare cupientes auctoritate presentis statuimus et
ordinamus quod ab inde manea quecumque in aliqua
ciuitate terra seu communitate aliqua talia
collatta uel prestantia ex quacumque ratione occasione
uel causa fuerint imponenda uocetur consilium spale
seu gnale prout secundum statuta terrarum a 25 annis
ultra edita fuerit consuetum in quo consilio om
seu negotium quod imminebit uertitur et illud onus seu
negotium proponatur et executionem mandari ex pe
diat. Et quod ea preuia ad illius expeditionem suffi
ciat et ponatur. Et si habito diligenti tractatu due
partes illorum qui secundum antiqua statuta ad consilium uo
cabuntur consenserint consensu uocum consilio et presente
ad bussulas et pallottas quod collette et prestantie usque ad
quantitatem indicandam expediat et imponi tunc tamen et usque ad
quantitatem et non alias uel ultra collecte uel prestantie i
illa quantitatem et non alias uel ultra collecte uel prestantie
dici ualeant et imponi per quantitates fructum quousque
precepit uniuersaliter. Fumantie non census et afficitus ac
officialium salaria quorumcumque per formulariis et non pro libitum
seu extunc exigantur. Nec aliquibus doctas ipsis uel al
ius uel cuiuscumque conditionis uel status existant ab uniu
sitate seu consilio terre cuiuscumque presentium uel presentium
collectarum uel prestantiarum ordinatio deliberatio i dic
tio seu impositio seu distributio uel arbitrium deliberandi
ordinandi imponendi seu indicendi collectas uel presta
tias huiusmodi dari seu concedi aliquatenus ualeant uel
committi. Et si qua preter constitutionem uel ipsius effectum in
aliquibus ciuitatibus uel terris aliis alia statuta a 25
annis citra sunt facta uel fieri forsitan contigerit in fu

169r

tur, illa tamquam perniciosa et preiudicialia de certa nostra scientia cass-
amus et irritamus et nullius esse volumus et
decernimus firmitatis, volentes ea sub penis infradi-
ctis infra mensem de libris statutorum tolli, cancellari et cassari.
Et nullo tempore ea vel similia statui nec in libris redigi sta-
tutorum. Et nichilominus si qui per talem constitutionem seu aliam nostram
vel ordinationem que superius est expressum in aliquibus civitatibus vel
terris collecte seu prestantie imposite de facto fuerint indi-
cte vel in arbitrium huiusmodi collectarum et prestantiarum de-
liberationem, ordinationem seu impositionem aliquibus singularibus
concessum fuerit vel commissum, omnes consulentes et arenga-
tes et scribentes quod per dictum arbitrium aliquibus personis singula-
ribus vel singularum consilio huiusmodi committatur, ac ipsum arbi-
trium in se suscipientes ac impedientes quominus secundum
morem antiquum ut premittitur collecte et prestantie huius-
modi imponantur aut arengantes super hoc prohibentes, excom-
municationis sententiam et penam quingentorum florenorum camere
Romane ecclesie applicandam pro quolibet ipso facto incur-
rant. Et nichilominus si in ponendis vel inducendis colle-
ctis vel prestantiis presens constitutio ut premittitur non fuerit ob-
servata, impositio et inductio non valeant, nec aliquis ad sol-
vendas huiusmodi talias teneatur. Et facientes prestan-
tias vel quascumque alias contra ecclesiam Romanam et in eis pu-
tias vel dictam indicendas excommunicationis sententiam incurrant
ipso facto et certam quantitatem quam imponet sol-
vendam camere Romane ecclesie pro transgressione huiusmodi
teneatur.

Peninsula(?) que in hac constitutione traditur imponentes huiusmodi collectas

Rubrica 45.

Item quod postquam in partibus Italie invaluerunt tyrampni vel
per partialitatem terrarum regimina fuerunt occupa-
ta, in multis civitatibus et terris diocese importune et quasi
importabiles indicte et inolevit usurpatis fuerunt da-
tia et gabelle, ex quibus secutum detrimentum rei publi-
ce, quod inde est complures homines dictos depauperant et ex
pecunia in eum peccato redacta datur occasio mul-
ta illicita committendi. Nos huic morbo volentes pos-
sibilem adhibere medelam, statuimus eadem auctoritate et or-
dinamus quod omnes datie et gabelle a xxv annis citra
indicte, nisi civitatum et aliarum terrarum communi et
generali consilio habito maioris partis consilio et assensu in-
de super bussulas et pallottas, ut in constitutione
proxima est expressum, huiusmodi gabelle et datie sic
indicte et etiam nunc in antea inducende cassari debeant nec

Quod non exigantur data et collecte indicte [illegible] cassari [illegible]

169v

aliquis cuiuscumque status existat exigere per se vel alios da-
tias et gabbellas huiusmodi presumat. Et statuta
et ordinationes et reformationes super hec acta quomodocum-
que premictitur factas cassamus et irritamus et viri-
bus vacuamus, prohibentes insuper quod in futurum per
eos forum predictorum datie et gabbelle nec inducantur
nec statuta nec ordinationes et reformationes super
hoc attententur. Gabbellas et datias non communi ut prefer-
tur consensu dictas exigentes et de novo inducendas
et predas consentientes et tales datias et gabbellas non
[illegible] solventes penis in constitutione supra proxima con-
tentis, quas ipso facto incurrant per transgressione huius-
modi feriantur.

Item quia rei publice interest locupletes habere subiectos et
sic rationi congruit ut quod omnes tangit ab omnibus approbe-
tur, rationi et equitati multum obviant quod alii collige-
ntes qui non metiuntur de bonis exurientium sine corporis sua sa-
tisfactione, quando contingit quod bona universitatis
[illegible] vel singularum personarum que ex collectis prestantiis gabbel-
lis et datiis et aliis obventionibus colliguntur directe vel in-
directe veniunt ad illos qui tamquam tyranni et [illegible] per eorum
et propria potentia vel impressione tyrannidis existentes
bona huiusmodi suis usibus vendicant applicant et usur-
pant. Illos igitur tales prout convenientias et in solectas per
tum nobis est possibile comprimere volentes eadem auctoritate
statuimus et ordinamus. Ut nulli cuiuscumque conditionis
existant bona aliqua mobilia et immobilia vel pecunia
que ex datiis collectis prestantiis seu gabbellis seu quibus-
vis aliis obventionibus vel introytibus universitatum
vel communitatum quarumcumque habuerint et receperint vel
quomodolibet redigerint accipere per se vel alios directe vel in-
directe valeant vel suis usibus quolibet applicare nisi
a tota communitate vel universitate, non tamen per modum
[illegible] speciales vel generales seu et per modum parlamenti ge-
neralis talibus concessum fuerit quod bona vel pecunias huiusmodi
possent usibus suis applicare. Alioquin recipientes vel sibi
appropriantes predicta bona contra huiusmodi constitutionis formam
[illegible] seu tenorem ultra penam excommunicationis
penam eo ipso perdant omnia bona sua fisco romane ecclesie
applicanda. Et consentientes et dantes huiusmodi occup-
ationi et receptioni operam, opem, auxilium vel favorem
ultra penam excommunicationis ipso facto penam
quingentorum florenorum applicandorum per statum camere
feriantur.

Contra tyrannos recipientes et bona communis usurpantes etc.

Rta 46.

Et bona seu pecunie communis redditus ex datiis collectis gabellis et aliis honoribus non debent aliquo vel alios applicari [illegible]

Pena consentientium

Quod quietatio liberatio pro tempore facta tyrampnide vel potentatu non valeat. R/ 47.

Huic constitutioni addicimus quod nulli qui aliquam preheminentiam potentatum vel tirannidem optinuerit in aliqua terra vel communitate vel adiutori et seu fautori talis optinentis fuerat prosit et valeat aliqua quietatio remissio penarum vel liberatio facta in preteritum vel facienda in futurum tempore tirannidis potentie seu preheminentie aut post dehinc quam receperit vel administrasset depenia seu bonis illius communitatis vel hominum ipsius. Sed tales quietationes liberationes remissiones et pactationes ambitiosas et fraudulentas contra utilitatem publicam decernimus non valere. Et eis non obstantibus talia percepta restitui et administratis rationem reddi constitutionem inte restitute et reliquorum restitutionem in duplum reddere. Generaliter quoque constitutione decernimus omnes ecclesias et personas ecclesiasticas cum suis iuribus debita immunitate gaudere nec in aliquibus malitiis contra eas sed potius in omnibus privilegiis libertatibus iuribus specialibus privilegiis eis concessis et bonis in dubitatis et fructuum liberos quoque manere ab omnibus honeribus et angariis quibuscumque in debitis et actionibus et gravaminibus et quod sine possessionis quietis debitum quolibet in modo. Constitutiones statuta capitula et ordinamenta seu reformationes consiliorum in civitatibus castris seu communitatibus contra libertatem ecclesie et honore ecclesie romane seu contra nostras constitutiones, sed quacumque forma verborum facta et in posterum facienda et omnes processus per eorum occasionem directe vel indirecte habitos vel habendos cassamus et irritamus et ea cassa et irrita nunciamus nec ea aliquem observare teneri predictis presentibus ac penarum impositionis promissionis et obligationis seu penarum impositionis ad eorum observationem volumus quolibet non teneri. Precipientes insuper quod iam facta a statutis et ab reformationum ex statutis et capitulis statutorum et reformationum et predicta ad unum infra tempus congruum per mandatum nostre constitutionis contrariandum nec vel rationis predictis constitutionis aut observentur aliquatenus. Qui vero contra ponant vel observentur aliquatenus non paruerint predicto non fecerit vel hanc constitutionem non paruerint per tales in ipsa supplices civitas aut alia terra vel communitas in mille et communes vel alius dominus temporalis iurisdictionem habens in 500 florenos auri puniatur sententias non latas seu processus quoscumque factos in futurum contra tenorem dictarum constitutionum seu statutorum vel ordinamentorum aut reformationum et nunc cassos et irritos nuntiamus.

Illud autem decernimus quod si forte aliquis occasione predicta penam solverit vel dampnum seu iniuriam passus fuerit super dictis potestates officiales et rectores et omni

Quietatio remissio liberatio pro tempore et alia facta per potentatus tirampnide et preheminentie non valeat et post eidem et que illa non obstante valeat etiam restitui et reddi etc.

Dona assistentium et ... ... facte sint irrita et inania etc.

Quod ecclesie et ecclesiastice persone gaudeant suis immunitatibus et quod statuta non possint fieri contra libertates ecclesie et statuta contra disponentia non valeant et ... et facientes incurrant penas ... libertates ... et alias etc.

Quod si quis ... passus fuit penam ... quod restituatur ... etc.

170v

potestas comes vel alius dominus rector quilibet teneat ey-
dem dampnum vel iniuriam passo integre restitu-
ere. Et nichilominus potestas vel quicumque alius officialis no-
lens predicta statuta constitutiones ordinamenta et re-
formationes et prohibita observare officio sibi concesso [illegible]
occasione predicta dimictatur vel repellatur ab eo
[illegible] communitas integrum salarium pro
[illegible] si officium ipsum complevisset [illegible]
totius temporis solvere. Volumus ad civitates et singula
[illegible] penas extendi [illegible] aliquorum privilegiorum [illegible]
[illegible] aliqua vel [illegible] privilegi-
[illegible] statuerit [illegible] ordinaverint [illegible]
[illegible] statuerit et ordinaverint [illegible]
[illegible]

Devenientes privilegiis et cetera [illegible] incidunt in dictas penas [illegible]

De potestatibus et officialibus eligendis per rectores in
civitatibus terris R. 48

Neapoleo tituli sancti Adriani diaconus cardinalis etc.
rector Marchie in terris in quibus potestates et officiales
per rectorem provincie poni debent poni vel eligi nu-
llus sine licentia audeat officium sive regimen assumere
seu aliqualiter exercere. Contrafacientes non penam
[illegible] et expresse
200 flor. auri incurrant [illegible] talia seu fac-
[illegible] fecerint seu sine quod fecerint [illegible] nullus penitus
[illegible] hactenus [illegible]
[illegible] post factum [illegible] eligentes vel officia-
les. Et insuper [illegible] eligentes vel assumentes sine rectoris
[illegible] aliquem ad officium assumentes [illegible] mille flor. auri penam
[illegible] licentia speciali [illegible]
incurrant ipso facto statuentes et expresse quod hac-
[illegible] ad officia sine licentia [illegible] rectoris aliquos
admissi fuerint [illegible]
[illegible] quolibet [illegible] dicta
[illegible] rectori assignent et cum effectu solvant
[illegible] camere seu curie [illegible]
[illegible] contrafacientes ipso facto incurrant penam supra-
memoratas.

Pena eligentium officiales [illegible] et pena [illegible] officialis [illegible] restituat [illegible]

De ambaxiatoribus et ambaxiatis mictendis per
terras ad curiam R. 49

E[illegible] sedis apostolice legatus [illegible]
[illegible] communitates [illegible]
[illegible] superflua missio[n]em
[illegible] ad rectorem seu ad curiam aut de
ambaxiatores ad rectorem seu curiam aut de
legatos seu alios officiales [illegible] aut alia loca [illegible]
mus quod nulla communitas vel [illegible] officiales mictant
aliquem ambaxiatorem nisi in casibus [illegible] expedi-
entibus ipsi communitati et tunc non mictat ultra [illegible]
[illegible] designatum [illegible] communitas [illegible] vel

Quod civitates [illegible] ambaxiatores [illegible]

171r

maioris civitatis ultra re unum vel duos. Contra alias
terras seu locorum unum tantum. Et quilibet ambaxiator
a quo missus pro quacumque communitatem non pos
sit recipere nec sibi dari debeant ultra octo anco
tanos de argento pro qualibet die pro se et equo et duos
anconitanos de argento pro uno famulo pro diem. Et
quilibet nuntio pedes missus pro communitatem quamque
non possit dari ultra tres anconitanos de argento pro
diem. Insuper ne potestates iudices et officiales terra
rum a suis gerendis officiis adversantur et ne propter
hos ambaxiatores ambaxiate inutiles fierent
statuimus quod nullus potestas iudex seu officialis alicuius
terre possit mitti nec ipse accedere pro ambaxiata ali
qua terre ubi officialis existit absque legati seu rectoris
licentia speciali et tunc ultra duum stipendium recipere non
valeat ullo modo. Volumus et quod pro aliqua communitate a
ut eius officiales pro negotiis alicuius singularis persone
disparate vel aliunde ullatenus mictatur. Et ne cir
ca ambaxiatas exponendas aliquis error oriri possit
statuimus quod pro aliqua ambaxiata alicuius terre vel communitatis
non mictatur aut accedat aliquis absque patentis ambaxiate
scripturis continentibus summa ambaxiate et munitis testimonio
sigilli illius communitatis pro cuius parte destinari debet. Que pa
tentes ipsi ad quem mictatur debeat presentari. Et contrafacien
tes tam mictentes quam missi in .x. flor. auri pro qualibet
et qualibet vice qua contrafecerit puniantur.

De sindicatu officialium. Rubrica. .I.

Egidius sabinensis episcopus et domini nostri pape miseratione ac
apostolice sedis legatus. Cum honestum sit et lege
statutum quod quilibet administrator officii sive militie
rationis rationem reddere teneatur decens est quod officiales rec
tores singuli deputati et deputandi per ecclesiam seu per rectorem provincie
post finitum eorum officium ad curiam generalem dicti rectoris recurrant
ipso accedant et ibidem morentur tempore debito de sua administra
tione et officio reddituri debitam rationem. Et quamvis super huiusmodi
materia tam felicis recordationis domini bonifatii pape viii quam certorum
legatorum apostolice sedis et rectorum et reformatorum diversis or
dinationibus temporum et determinata qualitatis librorum constitutiones
edite reperiantur que tamen ipse ad declarationem et reductionem ad
consonantiam indigent eas propterea ad eorum effectum in debita de
claratione et reductione ad consonantiam in hac constitutione uni
cam duximus redigendas. Statuentes ut omnes et singuli
iudices notarii potestates rectores et officiales quicumque per rec
torem ad officium aliquod deputati in continenti eorum officio seu tempore
ipsorum officii consumato personaliter compareant coram rectore
provincie in loco sue residentie et sue curie generalis et ibidem

Salarium ambaxiatorum et nuntiorum ...

Quod potestates et officiales locorum non mittantur pro ambaxiatoribus nisi ... et de eorum salario

Quod pro privatis personis non mictantur ambaxiatores

Quod ambaxiatores portent ambaxiatas in scriptis sigillatas sigillo communis et illas presentent et pena contrafacientium

vide statuto populi ... 119 et in statuto communis ... 28 —

Prohemium constitutionis —

Sancimus

personaliter morantes reddant sui officii rectores per eos tempore
sui officii integram rationem. Et quia declaramus de hiis qui tenent
comitatibus seu singularibus personis aut camere romane ecclesie
debitam satisfactionem impendant. Tempus vero quo ad sindi
catum morari debeant pro reddenda ratione predicta finito officio
limitamus et declaramus in hunc modum. Quia si steterit
per sex menses tantum in illo officio aut minus .x. dierum spatium. Si ma
iori tempore usque ad annum .xx. dierum spatium ad sindicatum hu
iusmodi intelligimus ordinatum. Et quilibet dictorum officialium
per mensem ante finem sui officii teneatur notificare thesau
rario finem sui officii. Qui etiam infra octo dies finem illius
officii et tempus in quo ille officialis sindicabit notificet comita
tibus locorum in quibus ille officialis sindicandus gessit of
ficium. Et quantum ad communitates que habent sindicum in curia su
fficiat thesaurario quod sindicis litterarum communitatum
et locorum ubi tales officiales gessit officium sui iurisdictio
nem exerceant in dicta generali curia residentibus si tales si
ndicos ibidem habent. Alias notificet quam sindici expensis
ipsarum communitatum predicta eis per thesaurarium notifica
ta notificet. Et illis communitatibus quibus non habent sindi
cum ipse thesaurarius per litteras predicta notificet quod comitates
rectorum officiales publicos per eorum loca consueta precon
izari et notificari faciant quod omnes volentes conqueri de
illo officiali vel contra ipsum aliquid obicere vel petere compareant
coram dicto rectore debito tempore recepturi favorabilem iu
stitie complementum. Et siquis ex dictis officialibus dictam non
fecerit notificationem thesaurario non fecerit ut predicitur tunc
tificationem thesaurario non fecerit ut predicitur tenc
at finito predicto suo officio per litteras rectoris vel cui sin
dicatum rectorum commiserit facere fieri litteras
communitatibus locorum sui finiti officii notificationem per
dictam rectorem tempore facte dicte notificationis et non prius po
st finitum eorum officium quantum ad eius commodum incipiat
currere dies sindicatus predicti. Et rector nihilominus stet
personaliter in dicta curia querelantibus [illegible] reddat.
Volumus et quod predicti officiales sindicandi saltem per unum
diem ante sui sindicatus initium teneatur rectori sui
auditori super speciali vel spirituali aut eius iudici super
spiritualibus notificare sui sindicatus principium et officium
quod gessit rationem et pronem illius sindicatus. Cui rector

Margin notes:

Quilibet officialis per mensem
ante finem sui officii notificet
thesaurario finem dicti officii
qui thesaurarius noti-
ficet comitatibus quorum comitates
[illegible] per bona [illegible]
etc. Et si dictus officialis illud
non fecerit tempus incipiat etc.

Tempus sindicatus quantum sit

Debet et dictus officialis sindicandus
per unum saltem diem ante initium sui
sindicatus notificare rectori vel
suo auditori sui sindicatus ini
tium et officium et nomen et pronomen
suum etc.

Edictum sub pena revelandi

seu iudicator super spiritualibus seu curiis iudex et per dicta prima
dies sui sindicatus vel primis per se seu edictum pa-
tens quod affigi faciat ad foros audientie sue seu
in ipsa audientia mandet sub pena excommunicationis
quam si secus fecerit incurrant ipso facto omnibus et singulis
qui sciverint aliquam barattariam venalitatem iustitie aut
iniquam zillicatum extorsionem seu lucrum factum per talem
officialem tempore sui officii aut famam vel inditium de
predictis illud debeant integre et integre revelare et noti-
ficare rectori marchie seu deputato aut deputatis
per eum ad huiusmodi sindicatum.

Quid faciat rector et ipsi sindicatores et de modo procedendi

Qui rector qui per se
sindicaret vel illi quibus commiserit sindicatum teneatur
de omnibus et singulis notificatis seu revelatis et inquirere de omnibus
revelatis inquirere et investigare per omnes quos cre-
diderit debere verisimiliter de talibus habere notitiam et
maxime ab advocatis et procuratoribus omnibus et singulis re-
sidentibus in dicta curia qui tunc reperirentur ibidem et ipsos
singulariter per iuramentum super predictis examinet rector
dictus teneatur secreta. Et siquis dictis advocatis aut
procuratoribus sic examinatis de predictis tacuerit quod sci-
verit vel falsitatem sciente dixerit ultra penam per-
iurii et perpetue infamie incurrat excommunicationis
sententiam ipso facto. Et quicumque de predictis ut predicitur com-
missis per officialem predictum dixerit seu revelaverit
dicto rectori vel sindicatoribus deputatis ab eo si ipse
revelans per se vel alium dans per se vel alium vel corruptor
dicti officialis forsan extiterit nulla penam pertime-
scat sed a tali revelato ut predicitur sit tota-
liter absolutus.

Tempus petitionum et querelarum est medietas totius temporis sindicatus

Sindicatores vero in prima medietate
temporis sindicatus inquirant de omnibus que habent inquirere
et querelas recipiant ab omnibus volentibus querelare contra
officiales quos sindicant de omnibus et singulis que admini-
strassent gessissent seu fecissent in eorum officiis et
occasione eorum officiorum aut ipsorum officiorum tempore et ma-
xime illicite extorquendo vel recipiendo lucra illicita.

Sine strepitu et figura iudicii

Super quibus inquisitione et querela rector seu si-
ndicatores deputati ab eo procedere possint breviter
summarie et de facto et sine strepitu et figura iudicii
et diebus feriatis in honorem dei vel sanctorum vel alia
ratione et omni iuris et iudiciorum ordine et sollemnitate
dimissis et sic diligenter et sollicite sindicatores se
habeant erga querelantes quod processum omnem in inqui-
sitionibus et querelis in dicta prima medietate temporis sindicatus

per sententiam diffinitivam absolutoriam vel condemnatoriam prout iu
stitia exegerit debeant penitus expedire. Et si infra dictos
totius sindicatus sententia super huiusmodi processibus lata non fue
rit absolutoria vel condemnatoria, elapsis dictis diebus sindi
catus officiales ipsi pro absolutis habeantur ab inquisitione
et omni querela super qua sive super quibus infra dictos dies lata
non esset diffinitiva sententia. Et sindicatores ipsi de hiis
super quibus omiserint ferre sententiam teneantur similiter et
comuni et parti lese ad omne illud ad quod tenebantur officiales pre
dicti. Et nihilominus ipsi sindicatores pena 100 flor.
auri pro quolibet et vice qualibet puniantur. Et si contige
rit quod dicti officiales qui sindicantur in tempore sindicatus
eorum se absentaverint seu recederent a loco dicte civitatis
aut recessissent in sindicatu et ad reddendum rationem
non venerint, quilibet tales fugientes capere et ad curiam
reducere valeat. Et tunc contra eos per quoscumque querelantes
ad probationem querele iuramentum sufficiat querelantis.
Et si captus et reductus non fuerit talis fugiens habeatur
pro confesso et convicto de omnibus et singulis in inquisitione et querelis
contentis et tamquam confessus et convictus possit et debeat con
dempnari. Et nihilominus ad perpetuam ipsius infamiam
talis officialis fugitivus in palatio habitationis rec
torum vel generalis audientie curie et perpetuo in muro depi
gatur. Si vero infra primam medietatem temporis sindicatus aliqua
querela contra eum qui sindicatur facta non fuerit, nec ha
bita fuerit super inquisitione probatio et tunc transac
ta dicta medietate temporis possint sindicatores quan
documque eis videbitur absolutoriam ferre sententiam et ea
lata officiales liberum habeant arbitrium recedendi.

Pena aufugientis ab officio et non comparentis ad sindicatum

Si sententia non fertur infra dictos dies officialis sit absolutus et sindicator pro ipso tenetur comuni et parti lese et pena 100 flor. etc.

Si non fuit data petitio nec probatio contra eum probatio infra tempus predictum.

De parlamento et exercitu. ·li·

Omnes et singuli prelati clerici et religiosi universitates uni
versitates et loca potestates sive rectores et nobiles
qui vocati per rectorem vel eius nuntium vel per litteras
fuerint, teneantur ad parlamentum venire quotiens
mandatum fuerit et eis iniunctum. Si vero commu
nitates et universitates per potestates et sindicos sicut
per aliquam communitatem vel personam vel sindicum alicuius al
terius communitatis. Nullus autem durante parlamentum
turbet dicto aut facto quam turbationem declarandam

et ad ponendam ipsi rectori vel iudici de hac cog-
noscentis arbitrio reservamus. Statuimus et quod si qui-
bus universitas civitas nobilis et quecumque alia persona
teneatur venire in exercitum et ipse et predicte putas
pro eundem rectorem vel eius vicarium seu iudicem vel per-
sonas eius mandatum exhibuit. Contrafacientes non
in quolibet casuum predictorum rectoris et suorum iudicum
arbitrio puniantur. Cum vero super hiis considerationem
adhibebimus circumstantiis et adiunctis factis considerantis quali-
tatem inobedientie vel excessus et quantitatem inobedien-
tium seu excedentium et aliis circumstantiis diligen-
ter moderatis ut decet et negotium exegerit
procedant in dicto arbitrio super quibus eorum conscientias hono-
ramus. Felicis recordationis dominus Bonifatius papa
octavus felicis recordationis constituit quod si aliquam in
dicto exercitu per rectorem civitatis vel castri universi-
tas aliqua cum ipso rectore ut assolet convenit
de subsidio equitum vel peditum in posterum pro huiusmodi
exercitu reddendo certam pecuniam in equitum vel
peditum stipendia erogandam huiusmodi pecuniam pro
dato tempore exercitus si factus fuerit tantum. Et si ex-
ercitus fieri non contingat nullatenus exigatur. Et
quod alias exactum fuerat vel solutum solventibus sine
difficultate reddatur. Nos igitur predictis constitutionis
inherentes absolvimus omnes rectores terrarum ab omnibus
statutis et ordinamentis que impedivit vel impedire pos-
sunt eos quominus libere vel absolute possint cogere illos
et ipsis penas imponere et ab illis penas exigere qui
non iverint in exercitum vel cavalcatam mandato
rectoris faciendam. Nec non statuta et ordinamenta
huiusmodi cassamus et irritamus et cassa et irrita
nuntiamus aliquo iure super hiis in posterum minime non
obstante in quo superioris auctoritas fore intelligi
debent excepta. Statuimus et quod quotiens in congre-
gato rectoris seu officialium eius ad hoc potestatem ha-
bentium aliqua communitas pro exercitu certus indicitur
hominum numerus civitas illarum illa peditum mis... ma-
ndati formam transmittat de omnibus hominibus illius civi-
tatis dividendo inter omnes homines de civitate et commu-
nitate omnes huiusmodi ad mutua secundum certitudinem ...

173v

de singulo [illegible] usque quo sit ad omnes prouentum sic ita
to tempore durabit exercitus racione hominum per ciuitates
secundum certam distributionem finito tamen prius [illegible]
si opus fuerit et maxime fiat ut primo. Et si non
finitum exercitum distributio huiusmodi prima uel ul-
tima nec fuerit finitus exercitus ita quod ad equa-
tionem oneris huiusmodi procedat negotiosis [illegible] con-
tas [illegible] hominum [illegible] in [illegible] uelit non per muta-
[illegible] ad stipendium mitti possit dummodo quantitas stipendii
duos anconitanos de argento pro quolibet et die quolibet
non excedat. Et si pro tali stipendio homines non inueni-
rentur [illegible] per mutuum onus [illegible] melius fieri
potuit [illegible] Et stipendium huiusmodi cum sit
onus personale colligatur per capita seu focularia et non
per libram.

De securitate venientium ad curiam R. lij

Bertrandus Sabinensis episcopus dudum [illegible] archiepiscopus
[illegible] reformator constitutionem quam
edidit in hac forma [illegible] constitutionem dudum edita
[illegible] super securitatibus personarum et rerum illorum qui uenerint
ad curiam generalem cum additamento aliquo [illegible]
Statuimus et ordinamus quod quicumque per [illegible] seu
indices uel aliquos officiales maioris curie citatus
uel quolibet uocatus uel sine citatione [illegible]
quolibet uocatus uel seu [illegible] ad terram seu locum ubi tenetur
[illegible] uenire uoluerit ad terram seu locum ubi tenetur
[illegible] pro tempore tenebitur curia generalis uel ad curiam [illegible]
[illegible] uel mercationes aut mercimonias uel q[illegible]
[illegible] uel mercationes aut [illegible] seu uenire uoluerit sine fraude stare in [illegible]
[illegible] alie de [illegible] seu uenire uoluerit sine fraude stare in [illegible]
[illegible] uel rebus possit uenire stare et redire non obstantibus quibuscumque
represaliis quibus uniuersitatibus seu singularibus personis sint concesse in
uel in posterum concedendis quas represalias [illegible] declaramus
[illegible] nolumus aduocatos [illegible] uenientes ex causis predictis ad terram ubi
[illegible] maior curia residebit. Et sine concessione represaliarum
[illegible] horum de facto ageret et post nullatenus non extendi. Et si aliquis
contra constitutionem presentem occasione represaliarum huiusmodi [illegible]
[illegible] predictos uocatos uel uenientes in personis seu rebus [illegible]
[illegible] stando uel redeundo duxerit inferenda [illegible] tamquam [illegible]
[illegible] represalias pena debita puniatur. Et nihilominus debita
[illegible] represalie concesse sunt uel in posterum concedentur [illegible]
ad [illegible] [illegible] ad petendum uel exigendum illa debita

Si ciuitas mittit homines [illegible] ad exercitum [illegible] ultra x [illegible] dies [illegible]

Si ciuitas non homines [illegible] ad stipendium mittat [illegible] quod [illegible] talis per unum [illegible] capita uel libram et [illegible] reale uel [illegible]

Et uocati uel euntes ad curiam uel generalem uel [illegible] [illegible] uel apportantes [illegible] uictualia uel mercimonia [illegible] sunt [illegible] non obstantibus represaliis [illegible]

Pena [illegible] represalias [illegible] [illegible]

quo casu ... declaramus ad missa ulterius ad mictant

De custodia fortillitiarum et rocharum que tenentur per ecclesiam Rubrica. liiii

Quod expense custodiant fortillitia per ecclesiam [illegible]

Bonifatius papa octavus in sua constitutione decrevit quod cum communitas vel castrum aliquod per culpam eorum ad mandatum rectoris provincie vel officialium suorum per homines aliarum terrarum contigerit custodiri custodiatur ipsi loci custodite expensis. Nos in constitutione addimus quod cum pro bono publico totius provincie terram aliquam vel locum custodiendum providerit vel ab inimicis ecclesie seu proditoribus defendendum tunc talis custodia seu defensio omnium provincialium fiat expensis.

De ecclesie terris et iuribus romane ecclesie non occupandis et occupatis restituendis Rubrica. liiii

Pena occupantium ciuitates vel terras ecclesie vel occupatas receptantium vel [illegible]

Egidius Sabinensis episcopus apostolice sedis legatus et domini nostri pape vicarius. Licet adversus occupatores ecclesie in provinciis Ytalie consistentium tam per constitutiones non nullas predecessorum suorum pontificum que at multiplicate sit providum tamen hominum excrescente malitia cogimur contra nobis sum hominum tamen excrescentes malitia cogimur ... novas adhiberi medelas sicut igitur est possibile. Insuper novas adhiberi medelas sicut igitur est possibile. Insuper perpetuum valitura constitutione sancimus quod si quis cuiuscumque conditionis preheminentie vel status existat et cuiuscumque conditionis seu preheminentie vel status existat etiam si pontificali seu alia quacumque prefulgeat dignitate si pontificali seu alia quacumque prefulgeat dignitate terram quamcumque civitatem castrum villam fortillitia rocham seu quevis alia loca ad romanam ecclesiam spectantia ... quovis quesito colore sine sedis apostolice licentia speciali occupaverit seu occupatoribus prestiterit scienter auxilium consilium vel favorem vel scienter erit occupantis seu occupationem ratam habuerit aut receptaverit vel defensaverit occupatores seu alias sub rebellione ad summpto ... contra ecclesiam ... seu eius dominium et terras presumpto ... provincias memoratas consistentes invadendo ... perturbando ... obsistendo seu alias enormiter perturbando ... statutis penas a quibus eas premissis constitutionibus statutis latas penas aliquibus eorum ... talis promulgatas bona eorum constitutionibus adversus tales promulgatas bona eorum que ubicumque consistant ipso facto sint et esse censeantur fisco camere apostolice applicata. Districtius inhibentes ne ulla transactio pactio remissio donatio concessio compositio seu quevis alia liberatio fiat seu fieri possit super confiscatione predicta. Et si quam seu si quas fieri contigerit ex nunc cassamus irritamus et

174v

penitus ad nullamus et eas nullas censeri decernimus in
tenemus et decernimus effectum irritum et inane sit
eis quod predicta aliquo sive licentia apostolice sedis quoque con
gessit attemptaverint. Huic autem addicimus sanctionem
quod si quis rector civilibus provincie ac eiusdem ecclesie subiecti
vel thesaurarius iudex vel notarius in scribendo venerit
quod predicta per rectori 500 et thesaurarius 200 iudex 100
et notarius 50 marcharum argenti penas dicto fisco app
licandas incurrant ipso facto. Et ad nullatorum supp
das ceteris viribus constitutionibus seu statutis contra supra
dictas penas quoquomodo inferentibus in suo robore
duraturis quibus per hanc constitutionem nolumus in
aliquo derogari. Ceterum quia bona et res et iura mul
ta pertinentia ad romanam ecclesiam diversis astutiis sepsa
ndibus et presumptuosis temeritatibus occupantur inde
bita et occupata tenentur per nonnullos iniquitatis
filios contra bonum publicum et in eorum preiudicium [illegible]
constitutione in perpetuum valitura sancimus quod nullus
decetero sub quocumque colore vel causa absque speciali concessione Roma
ni pontificis vel legati aut officialis ecclesie de huiusmodi
[illegible]randis seu gerendis potestatem habentis accipere in ad
re vel occupare presumant nec iam accepta in pre
tum vendant decetero retinere sed ipsa occupata nob
is vel rectori et thesaurario provincie restituant cum effectu
infra terminum adiectum constitutionis presentis. Et si quis ista
locationem concessionem vel titulum ab apostolica sede vel quovis
legato aliquo predecessore nostro vel prefatis officialibus
ecclesie habet vel habere pretenderet de aliquibus bonis rebus et
iuribus ecclesie illa omnia et singula infra unius mensis spatium
a die presentis constitutionis coram nobis vel rectori teneantur
ostendere et probare super ipsis ab inde in posterum nullatenus
audiantur. Et omnes scientes huiusmodi occupatores
acceptores seu receptores presentes vel futuros teneantur
[illegible] in sententiam quos nunc senserint in futurum nob
vel rectori provincie et thesaurario officiali revelare
vel notificare vel deferre. Contrafacientes vero in quo
libet omnium predictorum eo ipso excommunicationis sententie decer
nimus subiacere. Et ad restitutionem bonorum rerum et iu
rium ipsorum ecclesie cum fructibus teneantur. Et nihilo
minus in quadruplum valoris eius quod sic occupa
verint vel tenuerint seu tenent illicite seu detinue
rint et non revelaverint puniantur. Et quod ipsos

Quod illi restituant [illegible] ad ecclesiam pertinentia occupata vel etiam aliquo titulo concessa ab aliquo [illegible] non habito [illegible] et [illegible] ostensis [illegible]

Pena [illegible] bona [illegible] occupata tenentium vel concessum ab aliquo [illegible] et non revelantium etc.

[illegible] in [illegible] [illegible] etc.

depredari quolibet predictorum possit inquiri et officio et ad
denuntiationem seu accusationem cuiuscumque persone super fama
procedatur vel non. Et super hiis predictis summarie sim-
pliciter et de plano ac sine strepitu et figura iudi-
cii. Et quilibet etiam possit accusator et habeat tertiam
partem pene que solvetur eidem accusatori seu denun-
tiatori cum effectu pro thesaurariam persolvenda. Vo-
lentes et indempnitati Romane ecclesie salubriter provi-
dere presentis constitutionis cassamus et irritamus omnes
venditiones locationes infeudationes alienatio-
nes et quascumque concessiones quocumque ad modicum vel
non modicum tempus factas domibus terrarum nemorum mo-
lendinorum pascuorum domorum passagiorum pontium
piscationes aquarum ductuum pontium et omnium aliarum
rerum ad ecclesiam Romanam pertinentium quocumque
iure vel titulo cum collegiis communitatibus seu universita-
tibus vel aliis quibuscumque personis in quantumque preiudi-
cium ecclesie Romane et predicta omnia ad ius et proprietatem Ro-
mane ecclesie revocamus. Thesaurario Romane ecclesie et
aliis officialibus nuntiis et bailivis precipiendo et li-
centiam tribuendo auctoritate nostra ad utilitatem Roma-
ne ecclesie quod possint capere et frangere vel franggere etiam
predicta nullo temporis prescriptione obstante in talibus nisi
forte summus pontifex per speciale privilegium de predictis
aliquam concessisset. Quod privilegium pontificis precipi-
mus nobis vel rectori presentari infra unum mensem spa-
tium a publicatione presentis constitutionis computandum alias ex nunc
ut ex tunc nullatenus sibi prosit nisi fuerit iu-
sto impedimento detentus. Illud quoque precipimus quod
quicumque illicite sit per stellatum aliquid de bonis
aliquibus vel iuribus Romane ecclesie illud infra mensem a die
a quo presentes constitutiones late et publicate fuerint
nobis vel rectori predicto nomine Romane ecclesie restituat
cum effectu. Preterea si quis commiserit aliquod maleficium
et alienaverit sua bona in maleficium et bona sua per pre-
dictum detinuerit et possederit ipsa alienatio presumatur simu-
lata habeatur ac si esset facta et si nomine illius cuius ali-
enaverit constituerit possidere ut aliquis ex actione pone-
debitis pro maleficio commisso super hiis bonis fieri valeat
ac si sententia processisset nisi de veritate certe fieret
plena fides per testes fide dignos. Et si de proximo a-
nte in maleficium commissum alienaverit et si possint

175v

transtulerit ut in presumatur in fraudem dicte curie
dicti rectoris et ipsius iudicis coram quo questio fuerit
declarationi et arbitrio relaxetur. Et per hanc constitutio
nem statuimus atque firmamus ut omnis suspectio
nis materia ne periculum oriatur quod in criminalibus causis
vel aliis romane ecclesie curie et rectoris iura tangen
tibus decidendis omnino nulla fiat commissio sine ipsius rec
toris licentia speciali facta que non teneant. Et commit
tentes in C. flor. auri debeant condempnari.

Qui rectores causas committere [illegible] ... commissione [illegible] ... [illegible]

De fortellitiis absque licentia summi pontificis vel legati non hedificandis nec reparandis. Rubrica. lb

Bone memorie dominus Bertrandus episcopus Sabinensis dum
erat archiepiscopus Ebredunensis et reformator quan
dam constitutionem edidit in hac forma. Eadem [illegible]
dam constitutionem ... statuimus et ordinamus quod in castris et terris roma
ne ecclesie seu in territoriis et districtibus eorundem nul
la universitas vel communitas vel singularis persona cu
iuscumque conditionis aut status existat construi vel edifi
cari faciat castra seu fortellitias vel munitiones
seu turres vel aliqua alia edificia que communiter pro defen
sione vel offensione spectent vel instar fortellitiorum
habeant vel castrorum. Quod si illi qui huiusmodi castra seu
fortellitiam per dictas terras et eorum districtibus cum fecerint
seu fieri fecerint incepta vel perfecta destruant
[illegible] infra unum mensem a die publicationis presentis constitutionis
[illegible] et castra ipsa incepta seu facta elapso mense
alioquin et castra ipsa incepta seu facta [illegible] et
[illegible] camere romane ecclesie [illegible] ultra
nihilominus penas constitutionis transgressores ultra
predictas penas excommunicationis in personis incidant
et ... fortellitie in quibus fiunt vel facta remanebunt fortell
itiis in quibus fiunt mille flor. auri eidem camere appli
candis penis ... incidant ipso facto. Et demum dominum consti
tuentem cundem dominum Bertrandum per aliam consti
tutionem ... declaratam fuisse invenimus quod non
constitutionem declaratam fuisse ... intentionis quod ad palatia
fuerat nec erat sue intentionis quod ad palatia
communitates et domos ... et contiguas et
murorum ... et terrarum nec ad fortellitias vel
... annos ... predictos ... fuerat
constitutionum dicta constitutio ... ipsi opportu
ne extenderent quoquomodo. Constitutiones autem
predictas dicti domini Bertrandi cum aliquali additione
confirmantes statuimus quod qui contra formam ipsarum consti
tutionum ... edificaverint vel ...

uel hedificari fecerit in futurum aut forsan iam
perfectum a XL° annis citra de prohibitis per dictas
constitutiones aliquid perpetrauerit ultra penas in
constitutionibus ipsis in statas medium locum edificii
prohibiti et ipsius superficiem [illegible] et omnia immobilia ipsius
citra unius edificium huiusmodi uel in locis maneriis aut
portis in territorio cuiuslibet ciuitatis communitatis
terre uel castri in cuius territorio tale fortillitium seu
edificium prohibitum attentauit ipso facto et [illegible]
nt camere romane ecclesie applicata et confiscata. Et
predicta omnia et singula in omnibus partibus et terris ecclesie
romane ecclesie locum uolumus uendicare

De rectoris et sue curie stipendiis ut
detur et legi faciendis R(ubrica). lvi

Potestates communitatum iudices et rectores et locorum of
ficiales litteras legati rectoris et priorum iudicum et officialium
eiusdem communitatibus et uniuersitatibus directas et mandata
accipiant et eas legi faciant in consilio generali ita quod deue
niant ad notitiam singulorum. Et quod mandatur fideliter im
pleant. Et ipsas litteras infra mensem restituant baiulo et cop
tam in copia sine uolucrent sine fraude. Et hec potestate uel
eius potestati uel capitaneo uel iudici uel eorum uicario aut
notario uel prioribus seu antianis uel alicui ipsorum uel alii offi
ciali communitatis cuiuscumque habeant potestatem ac si potestate contra
totam ciuitatem et singulariter ad ipsorum omnium notitiam de
uenisset. Et perinde possit in negotio procedi ac si toti
ciuitati potestate fuissent. Et nihilominus qui contrafecerit
non implendo litteras ut predicitur uel receptas non faciendo
legi in consilio generali uel non restituendo ipsas litteras sic dicto
baiulo in L flor. auri pro qualibet puniatur. Et de
predictis et quolibet predictorum credatur et stetur relationi dicti
baiuli cum corporali iuramento de nouo prestito iuramento
superuolentes quod rectori primo et officialibus sue curie
tam generalibus quam specialibus honor debitus conseruetur. Sta
tuimus quod nullus potestas capitaneus rector et communis
iudex et officiales nullaque ciuitas uniuersitas alicuius
personam in iurisdictionem aliquam contra contemptum uel non litteras le
gati uel rectoris uel priorum iudicum et officialium quorumlibet
tam generalium quam specialium occultare contemnere cancellare
destruere et obturare uel aliquibus ad emendandum dare uel con
tradicere facere quod alii ut audiuimus fieri consueuit uel ac
illudere seu detrahere presumant. Siquis autem contra predicta fe
cerit uel in predictis prestiterit auxilium consilium uel fauorem
CC flor. auri pena puniatur. Et nihilominus dicte

potestas capitaneus rectores vel officiales quicumque vel qui ins[illegible]
persona tamquam rebelles sancte matris ecclesie Romane contra
ipsam degerent. Ita quod de nomine potestatis capitanie
et quolibet alio officio vel iurisdictione quam gerebat
sit et intelligatur privatus constitutionis auctoritate pena
huius. Et in perpetuum in dicta provincia non possit ad ali
qua officia vel regimina quocumque nomine censeantur
seu honores aliquos eligi aliquatenus vel ad sumi.
Et quod rectorum et officialium quorumlibet delinquentium
palatia lata sententia contra ipsos vel post prohibitionem ac sententiam
etiam per rectorem tamen vel eius iudicem in se solvent ac
dem solvi non debeant nec possint per illas communi
tates vel civitates quorum regiminis vel officio presidebant
Sed potius illa palatia camere Romane ecclesie ex ipso sint
acquisita intelligantur. Legum constitutio. Et quod ea que post
[illegible] vel [illegible] fuissent vel gesta et restituta per
[illegible] delinquentes suum ex
cessus valeant et quicumque per sic delinquentes [illegible]
[illegible] ipso iure non valeant. Et de probatione [illegible] relatio
[illegible] cum depositione unius testis vel publica fa
ma probata testes vel cum aliis [illegible] similibus indiciis
Que indicia et delinquentis arbitrio iudicantis que
relatio cum alio predictorum plena probatione habeatur.

De exilio non ponendo provincialibus R[ubrica]. lviii

Quamvis per constitutiones rectorum olim fuerit ordi
natum quod rector et marescalcus seu quicumque ipsorum possent
omnes et singulos quos vellent confinare et ad
confinia et locum quem voluerint intra et extra provin
ciam [illegible]. Nos tamen considerantes quod grave est et
tamen [illegible] [illegible] premium
molestum ab[illegible] [illegible] cum aliquem [illegible]
et ex hoc [illegible] fieret possint divisiones [illegible]
et [illegible] scandala exoriri. Et tamen ad bono
[illegible] scandala [illegible]. Et [illegible] ad pro bono
et pacifico statu provincie volentes moderamen de
bitum adhibere statuimus quod nullus officialis [illegible]
[illegible] vel loci possit confinia [illegible] vel mandare
[illegible] vel loci possit confinia indicere extra provinciam vel
nec aliquem [illegible] vel provinciam indicere per perpetuo vel
ad tempus. Et quotiens pro bono statu provincie seu ali
cuius [illegible] vel loci aut [illegible] magno scandalo
[illegible] expediens tale negotium ad rectores
[illegible] deferatur. Cum rector super
[illegible] notitiam [illegible]
[illegible] negotio [illegible] et iudices [illegible]
[illegible] in sua generali curia residentes et advocatum
[illegible] tale negotium [illegible] exponat
[illegible] quolibet ipsorum [illegible] exigat iuramentum quod
super ipso negotio fideliter consulent illud quod [illegible] pro

Quod nullus officialis [illegible]
possit confinare aliquem ex
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] forma [illegible]
[illegible] vel [illegible] aliqua
[illegible]
[illegible] aliud fieret [illegible]

meliora crediderit. Et fiat prout dicitur per dictum rectorem iudices et thesaurarium ad hoc vocatum sub iuramento firmato id quod decreverint secundum Deum(?) pro Deo et fieri pro meliori et utiliori statu provincie seu fratres super illo negotio fuerit ordinatum et declarationem huiusmodi confinium facienda vel non et pena imponenda in non observantes confinia firmiter observent. Et de quibus iurantes et ordinationibus rogati notarii(?) et fiat instrumentum per predictum cum processibus et similibus marchiorum(?) secundum formam constitutionum latis et constitutionibus de ipsis et de banniis et ordinatis per marchio loquentibus et in titulis in presenti volumine in aliquo derogari.

De victualibus non portandis extra provinciam R(ubrica). 18

Avaritie cecitas et damnande cupiditatis improbitas ita quorundam animos occupant quod diebus elapsis granum ordeum et alia blada grassiam et alia victualia multa ex quibus incole provincie debeant deducere vitam suam extra ipsam et confines ipsius portaverunt et extraxerunt per terram vel mare et inde(?) ex quibus fraudibus portare et extrahere non verentur propter quod dicta blada et victualia in tanta cariestia ultra modum debitum sunt effecta quod nisi per nos de opportuno et celeri remedio succurratur possent dispendium ac periculum provincie devenire. Nos igitur qui curis sollicitamur debitam(?) attinimus(?) ut subditorum dispendiis obviemus et eorum commodis in quantum possumus intendamus hac presenti et irrefragabili constitutione sancimus quod nulla civitas castrum communitas vel villa vel quivis baro vel nobilis aut alia singularis persona cuiuscumque status et cuiuscumque conditionis existat extra provinciam seu extra confines nostros sui confines granum ordeum seu bladum aliquod seu victualia aut aliqua grassiam portare vel extrahere vel extrahi facere per terram seu mare seu per aliquem locum de cetero. Nec in predictis operam auxilium consilium vel favorem publice vel occulte directe vel indirecte seu quovis alio colore quesito prestare aliquatenus presumant. Qui vero contra predicta vel aliquid predictorum fecerit si sit communitas in 300 flor. auri, si baro in 100 flor. auri, si alia singularis persona 50 flor. auri applicandis camere Romane ecclesie puniatur. Decernentes et admissione bladi victualium [illegible] et [illegible] predictorum portantium puniatur. Et cuilibet liceat tales in predictis vel in aliquo predictorum delinquentes in ipso delicto inventos deprehendere et arrestare et depr[...]

Hec ista constitutio [illegible] extrahere [illegible] victualia [illegible]

Quod nulla civitas [illegible] victualia [illegible] pena [illegible]

Pena contrafacientium predictis

Quod liceat [illegible] delinquentes [illegible]

hendi reccptari facere et h[ab]ere debeant impenitentes
tam p[ro]m omnium p[re]dictorum pena et reatum in-
currant dummodo tales servitores receptatos cum
victualibus p[re]dictas retentos et absque permissione et domi-
nii rectorum p[ro]vincie et sue curie tenerant
ad penam 50 flor. auri effectualiter infer[en]d[am]
et omnibus delinquentibus p[re]dictos in omnibus capitulis
dictarum r[ati]onibus et reatum et p[ro]venti addiz
sup[er]ius dictas diminutas r[ati]onibus constitutionis auctoritate
sanctionis quibuslibet p[re]dictis constitutionis auctoritate
licitum granum ordeum et quodcumque bladum vi-
num oleum sal grassium quaslibet et mercantias
quaslibet ad dictam legati apostolice sedis vel rectoris
dictis provincie camerariorum seu ad locum ubi ipsa curia
residere deferre vel ad alium locum facere quamque
residerit deferre vel ad defferri facere quamque
vel unicuique non obstantibus aliquibus statutis rectoris
vel ordinationibus provisionibus p[re]missis et quibuscumque ordina-
tionibus aliquid civitatis communantie castri vel ville
baronis vel al[iquo] collegii barones vel al-
vel cuicumque universitatis vel in dictis obviantibus ipsis
tunc specialis p[re]sen[tis] dirimus ¶ Nunc sup[er] quadam constitutione
dictis vel aliquo p[re]dictorum per bone memorie d[omi]n[u]m
editam circa dictam Mattheum q[ui] d[omi]nus erat archiepiscopus
bertrandum quem sabinensem d[omi]n[u]m erat reformationis officio hic
brundinensis et fungebatur reformationes officio hic
supprimimus suspendimus cuius tenor talis est. v[idelicet]

Item quod humanum de sit p[ro]ximum alios b[e]n[e]ficiis aliorum et si de alt-
alti hominum supportare debeat qui indigentes minorum
abundantium subsidiis relevent. Eadem auctoritate statui-
mus quod per totam provinciam non obstantibus quibuscumque
provincie constitutionibus vel statutis quibuscumque de loco ad
locum et terra ad terram i[d est] dictam provinciam possit libere
et p[ro]pria absque rectoris thesaurarii marescalci vel alte-
rius cuiuscumque apodixa licentia vel bulletta deferri ducti vel
transvehi facere granum
seu vehere seu deferri duci transvehi facere granum
vinum oleum victualia seu grassiam et quamque alia merci-
monia seu mercaturas cuiuscumque conditionis vel valoris existat
pro suo libitu voluntatis et apud ad locum ubi maior curia
romane ecclesie
rectoris resederit salvo quod adversus sancte romane ecclesie
rebelles non possint durante rebellione res huiusmodi
vel quamque alie sunt conditionis pena talia rectoris ar-
bitrio infligenda duci transvehi seu portari. Et per hoc autem non intelligimus prohibitum quin si res portanda
tres per loca ubi romana ecclesia vectigal seu passagium
reddere consuevit duci contigerit vel transferri de-
beat per ipsos [illegible] vectigal seu passagium exigatur.

De exportatione sup[er] mattys et condemnationibus. R[ubric]a. li.

Pena capientium rectori allegata si corrupta non pertinent rectoris et

Quilibet possit deferre victualia ad curiam capitulis

Quilibet possit deferre victualia ad curiam legati et rectoris provincie non obstantibus constitutionibus vel statutis

Non possit quis ad rectorum provincie ferre victualia vel spon[te] mittere et ad rectorem

Quilibet possit deferre victualia et alia mercimonia de loco ad loca omnia provincie

Quo tempore possit fieri compositio et qualiter illa fienda sit [?] et si fiat non servatis hic dictis non valeat ut infra etc.

Super negotio compositionum in civitatibus bone memorie dominum
Obertandum Sabinensem episcopum dum erat archiepiscopus Ebru-
dunensis et reformatoris fungebatur officio per suas constituti-
ones provide statuisse. Et nullus accusatus, denuntiatus vel
inquisitus ad componendum cum curia camere directe vel in-
directe per macerationem vel longam moram carceris vel
retardationem processus vel aliter compellatur vel per se aut per per-
sonas interpositas inmittet [?]. Sed et ipsum reum secundum iuris
constitutiones cum debita deliberatione tamen absque cunctatio-
ne moratoria procedat, aut auditis iustis defensionibus
causam per diffinitivam sententiam absolutoriam vel condemnato-
riam terminet, dummodo spontanee compositiones vel licitas
per hoc non intelligeret esse prohibitas. Et quod nulla universitas
seu privata persona ad compositionem faciendam admictatur nisi
componens in actu compositionis in manibus rectoris et thesau-
rarii iuret corporaliter quod nil per se vel alium seu alios pretor [?]
dedit vel dabit alicui officiali
vel pro causa pro qua componitur dedit vel familiaribus eorundem ut per hoc
curie vel alteri eorum nomine [?]
ad compositionem admictatur simpliciter vel magis forsitan gra-
tiose vel aliter quam iuxta [?] directe vel indirecte ex causa
rationem [?] compositionis huiusmodi vel delicti quod pretendit pre-
tentum [?] pro hoc aut non neget quin notariis et custodibus
carceris de suis iustis salariis satisfiat. Et quod siquis super
premissis inveniret declarans vel dans contra premissa compositio
esset nulla omni careat effectu, dato vel promisso pro compositio-
nem apud cameram remanente. Et ille qui contra constitutio-
nem ipsam receperit ipso facto excommunicationis sententiam in-
currat. Nos etiam sitie [?] iuramentum per potestatem rectores
seu antianos communitatis et universitatis pro qua componetur
cum ipsam compositionem prestari iubemus, de quo fiat fides
rectori et thesaurario tempore compositionis per publicum instru-
mentum aliter [?] compositionem decernimus esse nullam. Ceterum con-
tra [?] in criminali compositione que fieret cum aliqua communitate
vel universitate pro rebellione inobedientia seu aliis
offensionibus defectibus vel delictis non includerent. Sed ex-
cluderent expresse heresim, sodomitas, homicidas, rapto-
res virginum, spoliatores deo consecratarum, falsatores mone-
te, incendiarios, publicos latrones, sacrilegos et in personis
officialium ecclesie [?] curialium maiorum curie delinquen-
tes. Ceterum quod rector provincie postquam sibi notum esset
vel fama publica esset in provincia quod creatus esset novus
rector ipsius provincie non possit penas imponendas forsi-
tam alicui exbandito remittere nec inquisitiones et dela-
tiones de libris et actis scriptas mandare cassari vel man-
dare cassari vel facere cancellari nisi vocata parte

Quod componens iuret se nichil dedisse vel dabit alicui officiali nomine [?] compositionis etc.

Pena componentis qui se [?] reperiatur aliquid dedisse contra formam etc.

De pena recipientis [?] compositionem contra formam etc.

Quod in criminali compositione facta cum aliqua communitate non includuntur heretici sodomite homicide et alii delinquentes hic contenti [?]

Quod rector provincie non remittat penas inquisito vel denuntiato nec processus de libro cassare possit postquam fama publicum novum rectorem creatum [?] etc.

Et purgatore [?]

178v

et procuratori fisci in quantum contra eum pena contingeret ita
quod in reum ex legitimis iustitia per diffinitivam sententiam li-
beraret vel nisi contumacia [illegible] thesaurario cum ipso
rectori sive curatis constitutionibus cum inquisito seu dela-
to duxerit componendum. Item quod cum accusato seu delato
per accusationem seu delationem vel denuntiationem in
qua deducta esset dampnum seu interesse partis non fieret
compositio nisi prius super dampno et interesse huiusmodi re-
mittendo vel alias inter partes concorditum foret vel nisi
in compositione inter partes componendo cum utroque simul addu-
ceretur vel nisi defensiones parcium inquisitus malitio-
se vel voluntarie prout rectori et thesaurario videretur
cum delato convenerit concordare. Cum quod post prefatas
constitutiones domini Bertrandi predicti sanctissimus pater et
dominus dominus Innocentius papa sextus per suas concessit constitu-
tiones quarum una incipit Sic facilitas alia vero in-
cipit Cum inter omnes quos regendos nobis divina
providentia [illegible] Quarum constitutionum series supra in primo
libro harum constitutionum [illegible] firmius prohibuerit de
homicidio componi et per rectorem [illegible] seu thesau-
rarium componi vel [illegible] cassare vel tolli prout in
ipsis constitutionibus plenius continetur ipsas constitutiones
mandamus inviolabiliter observari et per constitutiones no-
stras contentas in presenti volumine ut plurimum penas cer-
tas [illegible] temperamento limitamus et delictis que-
tas cum magno [illegible] in arbitrio iudicis consistebant de quibus si-
cut passim in arbitrio iudicis [illegible] delictorum quodammodo
diminueretur esset ad punitatem delictorum quodammodo de
[illegible] delinquendi. Et publice in-
teresse [illegible] ne maleficia remaneant impunita presenti constitutione
[illegible] nulla compositio transactio seu remissio
statuimus quod nulla compositio [illegible] vel aliquis
dicto procuratori vel thesaurario vel alicui [illegible]
quecumque alii officialium fieri possit de aliquibus processibus
[illegible] condempnationibus aut delictis per quas committe-
rent vel tollerent aliam penam pecuniariam per nostras constitutiones
[illegible] illo delicto de quo fieret compositio
ordinata in [illegible] et delictis in quibus re-
missio vel remissionem [illegible] et delictis in quibus
fieret per nostras constitutiones certa limitata et statuta
pena pecuniaria. Pro aliis vero delictis per quibus per no-
stras constitutiones pena pecuniaria limitata non esset
[illegible] culpabiles fiat condempnatio in ea pena quam rectori cum
consilio thesaurarii et [illegible] iudicum maioris
curie cum consilio thesaurarii [illegible] locorum [illegible]
[illegible] et advocati fisci habita consideratione locorum et perso-
narum et qualitatis delicti et diligenti deliberatione videbitur
quod ~~dictis vel commissis~~ quod ex pediat statuta fuerit

Nota hic quod compositio non potest fieri de homicidio aliquo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ordinata [...] ad compositionem aliquam siue futuris
processibus et de [...] tionibus retractis perdat. Sed dominus
fit in prestitutum posset fieri compositio generalis vel specialis
prout est actenus consuetum. Et quia prime deberent suos
auctores tenere Statuimus quod in compositione seu trans
actione aliqua que directo fiet cum quacumque communitate
vel universitate aut expresse vel tacite communitatis
vel universitatis nullatenus includantur nec aliquo
modo absoluant nec liberent aliquos singulares personas
Sed quilibet persona singularis per se vel suis processores
tu singulares et diuisim super suis componant expresse ab
aut communitatis vel universitatis et ab ipsa communitatis
vel universitatis pecunia honore officio auxilio et fauore
et universitatis [...] fient non valeant ipso iure.

De non exercendo officium aliquod per substitutum vel vi- 60
carium sine licentia rectoris Rubrica

Bertrandus episcopus Sabinensis dum erat archiepiscopus Ebredunensis
[...] reformator [...] eadem auctoritate statuimus et ordi
namus quod in prouinciis etc. nullus in potestatem et capitane
um seu rectorem ciuitatis castri seu alterius terre ad su
um seu rectorem ciuitatis castri seu alterius terre assumendus qui uero statuis aut
postus seu in postum ad sumendus aut [...] statutis aut
conditionis existat officium huius per substitutum vel officium huius
conditionis existat officium huius per substitutum vel vicarium audeat sine rectoris li
centia per substitutum vel vicarium audeat [...] saltem per me
rentia exercere Sed aut per se ipsum [...] aut oblatum officium aliquod
dictatorum [...] exerceat aut oblatum officium aliquod
licet non ad primat nisi forte in firmitatis aliqua vel
aliqua iusta et rationabili causa per nos vel rectores arbitrio
decernendum ipsum contigerit absentari. Alioquin assum
tes et assumpti [...] communicationes [...]
[...] pro quolibet ipso facto [...] incurrat
[...]

De bannitis condemnatis rebellibus et ma- 61
lefactoribus capiendis et remittendis Rubrica

Egidius Sabinensis episcopus apostolice sedis legatus etc.
[...] interius [...] non decet eos qui per eorum
excessus processus banna condemnationes et earum
penas incurrerit et in punitatem [...] ad quaeque
loca provincie eorum [...] terrarum romane ecclesie in ytalia
citra [...] specialiter consistentia fugientes per transi
tum [...] obtinere statum nec possit
[...] alios fideles ecclesie [...] locorum ad [...]
similem [...] inducere. Statuimus et ordinamus
quod quotiens aliquis de locis et regimini rectoris marchie
[...] ciuitatis seu alius de ipsis locis delinquentes vel delinq
uentes rebelles exbanditus condemnatus dicti rectoris et
eorum iudicum generalium vel specialium aut [...] quorum per ipsorum
[...] aliquem [...] in delictis [...]

179v

locis predictis necnon Rectoris dicte toto et suprascriptis mali
qua alia dictarum provinciarum sive terrarum etc. et pretitas
sic procedentes seu toto Marchie reperiretur homo
huiusmodi aperta per iustitie seu rector illius loci ubi
receptus fuerit negligentia aut fraude remotis
ipse presidens seu rector per licteras huiusmodi requisitus te
neatur indilate talem hominem receptum capi seu capi
facere et ad dictum rectorem Marchie seu eius iudicem
requirentem sub fida custodia remictere et eidem facere
assignari. Et similiter rector dicte Marchie et
sui iudices et officiales dictis similibus in locis sue
iurisdictionis receptis et repertis per licteras dictorum aliorum
presidentium seu rectorum in quorum territorio delin
quisset facere teneantur. Qui non adimplere curaverit vel
neglexerit, nisi cum eo status seu conditionis existat
quod pontificali aut illustri prefulgeat dignitate,
excommunicationis sententie eo ipso decernimus subiacere. Et
idem in singulis provinciis et terris servari obsecrat.

Pena non remittentis qui fuit requisitus vel negligenter capere et remittere

Extensio ad omnes provincias ... extenso ... in ... provincia ...

De prohibitione reparationis castri Montis Offi. Rubrica 62.

Cum exigentibus demeritis et excessibus enormibus et
notariis communitatis hominum Montis Offi propter
castrum fuerit et sit nostro mandato destructum
ne possint sicut fecerunt redeundo ad vomitum
excessus et resistentias contra maiores et dominos suos de
cetero perpetrare et ipsorum temeraria audacia perpetuum
penam luant et eorum pena terrori sit ceteris in posterum,
presenti constitutione statuimus quod dictum castrum Montis
Offi in loco ubi nunc est vel alibi aliquo tempore reparari vel
reedificari non possit. Sed perpetuo remaneat sic destructum.
Et communitas et homines dicti castri non in monte
seu loco forti seu in castris seu fortaliciis habitent,
Sed solum in planitie per villam sive villas absque muro
et dictorum ambitu perpetuo debeant habitare. Et dicto
rum ambitu perpetuo debeant habitare. Sed solummodo villa
non castrum perpetuo Montis Offi nominetur. Contrafacientes vero ...
infra ... notam. Contrafacientes vero ...
consilium dantes et operam consilium vel favorem

2
a

Rubrica et summarium ...

De privilegiis terrarum et iurisdictionem pretendentium ut exhibeantur et registrentur. Rubrica. 63

(sub nulla rer. Rubrica)

Beneficia romanorum pontificum et legatorum apostolice
sedis decet ecclesie Romane rectoribus favorabiliter
conservari ut ab eis fraus et omnis malitia excludatur. Cum
igitur multi sicut audivimus nixi sint retroactis temporibus pretex-
tu privilegiorum fictitiorum et non verorum et legitimorum iuris-
dictionem Romane ecclesie aut eiusdem rectoris et offi-
cialium fraudulenter eludere et eorum iurisdictionem detra-
here presenti constitutione statuimus quod omnes et singule commu-
nitates et singulares persone iurisdictionem aliquam seu
exemptionem aut privilegium in iurisdictionem officialium
ecclesie vel in diminutionem eorum officii seu quo pretendat
ecclesie vel in diminutionem eorum officii seu aut aliquos in omnibus vel eo-
rundem officialium curiam seu aut aliquos in omnibus vel eorum
privilegia que pretenderet
tis causis trahi non posse omnia eorum privilegia que pretenderet
tis et in actis camere thesaurarie hactenus non fuissent
et que in actis camere thesaurarie apparent debeat coram rector
nec totaliter registrata appareant debeat coram rector
provincie vel ad id deputato ab eo non per copias sed originalia
provincie vel ad id deputato ab eo non per copias sed origi-
nalia infra tres menses post promulgationem presentium constitu-
tionum exhiberi et actis dicte camere facere registrari.
Alioquin predicta non obstantibus privilegiis omnibus et singulis
libertatibus ut pretenditur non exhibitis et non registratis que
ex nunc quandocumque postea appareant presumimus et fingimus
adulterina et falsa, ex nunc prout ex tunc ... et illa decernimus
nullatenus esse munita et decreto non per fieri producenti et
eis nullam fidem decreto adhiberi.

Quia non est equum quod par pena imponatur ... civitatibus maioribus et minoribus ... si aliqua constitutione reperitur pena pecunia imposita communitatibus ... per rectorem ... fiat ... pene ... intelligatur ...

De descriptionibus et distinctionibus terrarum et communitatum. Rubrica. 64

Cum expediat honori per officiales ecclesie et provinciales
omnes notitiam hominum et civitatum terrarum et castrorum
minimum rectoris provincie per eum commissorum per debi-
tum honorem deputatione officialium ubi expeditio
tion honorum deputatione officialium ubi expeditio
oneerum. Et hec Rubrica secundum statum et conditionem et ma-
gnitudinem ac etiam terre utiliter et portabiliter valeant
ordinari presenti constitutione terras ipsas duximus consti-
tuendas dividentes eas in v. partes secundum gradus. In
primo quorum gradu ponuntur civitates maiores et
magis nobiles. In secundo gradu ponuntur civitates et terre
magne. In tertio gradu ponuntur civitates et terre
mediocres. In quarto gradu terre parve. In quinto non
nisi terre minores. Statuentes quod quotiens aliqui com-
munitati vel universitati vel terre reperitur pena pecunia-
ria aliqua imposita per constitutiones nostras vel aliquo
delicto per summam illa pena intelligatur locum habere in
maioribus communitatibus maiorum civitatum vel terrarum. In
magnis aut communitatibus seu civitatibus locum habeant

180v

dne terre pretextu illius porti[onis] immediate subiecte non terra pro illius
porti[onis] mediate subiecta dicte terre pretextu portionis immediate omnibus
solum locum habeat dumtaxat illius immediatatis et non
plus. Et per hoc tamen habeatur ac si in qualibet constitutione pe-
nali poneretur et in qualibet hec distinctio fieret
expresse. Volumus et declaramus quod in immunita-
tibus et terris que hic non exprimuntur nominatim sed in expresse sed
sibi similes hic expresse fiat penarum impositio quo-
rum [illegible] salvo quod si immunitates vel terra aliqua alicui ci-
vitati vel terre [illegible] talis sit subiecta. Et civitas et
terra que [illegible] sibi subiectas sic pro eadem penas huiusmodi te-
neatur. Civitates et terre et castra regimini et rectoris
Marchie subiecte sunt hec videlicet. Et primo maiores.
Ancona. Firmum. Camerinum. Esculum. Urbinum.
Civitates magne. Pensaurum. Fanum. Forossim-
fronium. Callium. Exium. Racanetum. Macerata.
[illegible] sunt iste. Fabrianum. Sanctum Severinum. Civi-
tates mediocres. Auximum olim civitas. Cingu-
lum. Rochacontrata. Monticulum. Matelica. Tollenti-
num. Mons Milonis. Amandula. Ser-
num. Sanctum Genesium. Mons Fortinus. Arquata. Ripetranso-
nanum. Mons Rubianus. Mons Gra-
nanum. Offida. Sanctum Elpidium. Mons Sancti Georgii. Mons Ulmi. Mon-
tis Sancte Marie in Georgio. Mons Bodi. Parve sunt hec.
Mons Sancti [illegible]. Civitanova. Mons Novus. Se-
nogalia civitas. Corinaltum. Pirus. Castrum Fi-
dardi(?). Serra Sancti Quirici. Castrum [illegible]. Appignanum.
[illegible]. Mons Sancte Marie in Cassiano. Mons Sancte [illegible]. Mons Ca-
strum(?) Belfortis. Mons Luponis. Murrum Vallium. Mons Sa-
nctus Sanctum Iustum. Mons Flori. Cossignanum.
Mons Altus. Mons Granarium(?). Mons Elperi. Sanctum Ma-
rinum. Mons Sancti Martini. Penna Sancti Iohannis. Mons
Torra. Mons Sancte Marie in Lapide. Castignanum.
Monacum(?). Mons Sancte Marie in Lapide. Castignanum.
Guarie(?). Minores. Humana civitas. Villamagna.
Marie olim castrum montis offi. Barbara. Mons Secchus.
Domus. Staffulum. Offanica. Porchia. Petriolo.
num. Rotella. Castrum Galgaridum. Mons Filiorum.
Optrani(?). Mons Sancti [illegible]. Singula castra comitatus
eadem sunt hec videlicet. Montis Bolly. Montis Ne-
fuly. Guardia. Turris Sancti [illegible]. Montis Foly. Bala-
nicenty in campo. Collis Alti. Insule Gualterreschi.
Roforzati. Sabartoli. Barchis. Populi. Monda-
vii. Orciani. Sancti Georgii. Lubricani. Plagiarii.
Comitatus eadem Urbini duo sunt mediocres videlicet.
Castrum Durantis. Castrum Saxocorbariorum(?). Saxo-
corbarie(?). Pietrarubea(?). Castra et ville sunt minora de

Massa Trabaria duo castra mediocra sunt ibi.
Castrum sancti Angeli in vado Castrum mercatelli
alia castra et ville sunt minores Item castra et ville et
terre sancte agathe sunt omnia de minoribus. In aliis non provin-
tiis similem distinctionem facere tenentur

De insigniis ecclesie apponendis in lo- 65
cis publicis et patentibus et ubique rubrica

Ad hoc ut licet omnes et singuli ad Romanam ecclesiam
in spiritualibus et temporalibus pleno iure spectantes in par-
tibus Italie citra regnum Sicilie consistentes singu-
lis [illegible] nedum ab incolis eorundem sed et asso-
[illegible] et transeuntibus atque aliis ad negocia fien-
[illegible] Et ut inde melior eorum fidelis servitio pro gestis ecclesie
retur aptius ut convenit demonstretur Statuimus quod
libet communitas seu universitas aut cuiusque civitatis
vel castri terre vel ville dictorum locorum ecclesie tenentur et
debeant infra unum mensem spatium a die presentis constitutio-
nis in portis plateis et locis ac edificiis publicis
sue habitationis suorum officialium Omnibus et singulis
dominis quorumcumque castrorum et portis omnibus edificiis
maioribus seu fortaliciis insignias quorumlibet locorum
castrorum facere patenter publice et honorifice
sculpiri in lapidibus vel saltem depingi coloribus congruis
ita quod possit manifeste ab omnibus per ipsas civitates
castra terras et villas transeuntibus in signum cognosci
et evidenter quod ibidem sint perpetuo ad Romanam ecclesiam
sua et arma ecclesie que sunt claves concesse beato Petro apo-
stolo a domino Ihesu Christo insignia seu arma sa-
crosancte Romane ecclesie sanctissimi patris et domini domini Innocentii
summi pontificis et domini summi pontificis Et eadem sub
accumulatione ac arma quorumlibet Romanorum
successive in signa et arma quorumlibet Romanorum pon-
tificum continue in tantum infra sex menses post-
quam quilibet successor ad apostolatum apicem fuerit
assumptus Et si arma alicuius communita-
tis universitatis vel nobilis sculpi fecerit vel depinge-
ret in loco aliquo vel arcu ubi erunt sculpta vel de-
picta arma ecclesie et summi pontificis illa non presum-
ant sed inferius locent ut insignia et arma
ecclesie et pontificum superiora habeant et
devotionem et fidelitatem quam assumunt ostendant in gestis
et fideles Et in inferiori gradus inclinatum superiorius insignes
Et insuper easdem coniunctas volumus et
mandamus quod omnes et singule communitates et u-
niversitates predicte que habent et habere consueverunt
proprium vel in futurum habebunt sigillum proprium vel
dum sigillo sigillare eorum litteras vel scripturas in ipso

Quod arma ecclesie scilicet claves et arma domini pape sculpiantur in portis palatiorum et aliis locis publicis civitatum terrarum castrorum et aliorum locorum ecclesie

Quod arma alicuius civitatis non ponantur super arma ecclesie et pape ponantur inferius

Quod sigilla civitatum castrorum et locorum ponantur arma ecclesie et arma

181v

sigillo sint arma seu insignia ipsius communitatis vel universitatis apparentie. Et deinceps in sigillis imprimendis faciant apponi et sculpiri arma et insignia etc. eidem. Et insuper quod omnes vel eorum sigilla de novo sculpta et cum dictis armis etc. de novo fabricentur, et vetera sigilla destruantur, et absque dictis armis nullo sigillo utatur dicto, nec absque eis novum sigillum aliquod fabricetur. Quorum sigillorum circum dictis armis etc. utantur in eorum litteris et in omnibus aliis actibus ubi sigillum fuerit oportunum. ¶ Insuper communitates omnes et castrorum domini preco[nes] sive tubatores ac tumbistes [illegible] [illegible] [illegible] ad quemlibet tubam et tubectam eorum apponi faciant et tenere pannonum in quo communitatis [illegible] supra alia arma communitatis vel domini [illegible] supradicte [illegible] apparentie arma etc. supradicta. Et quia [illegible] [illegible] in quolibet [illegible] predictorum vel ad impleri [illegible] [illegible] negligentes fuerint. Si communitas seu universitas fuerit, et [illegible] officialis vel alia singularis persona, [illegible] communicationis sententie ipso facto decernimus [illegible] Et nihilominus universitas ipsa in 300 flor. auri et officialis vel alia singularis persona in 100 flor. auri [illegible] premissa [illegible] [illegible] in obedientia puniatur.

¶ Explicit liber secundus constitutionum

¶ Liber tertius constitutionum pertinentium ad officium spiritualium et capitulum primo.

¶ De officio rectoris seu auditoris super spiritualibus. Rubrica 66

Consuetudo antiqua cuius non extat memoria et nostras constitutiones successivum rectores et officiales etc. constitutiones [illegible] non requirunt auctores. Et confirmatis quarum [illegible] metropolitanum diligentia commoda [illegible] [illegible] explicandorum negotiorum [illegible] et oportunitas [illegible] pontifices forsitan etc. et priorum officialium et summorum pontificum [illegible] ordinationibus [illegible] tollerantia retroactis temporibus [illegible] rectorum [illegible] super spiritualibus [illegible] auditor vocatus extitit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] idem rector seu auditor utque [illegible] ordinarius [illegible] causis spiritualibus ad forum [illegible] pertinentibus cognitionem et decisionem [illegible] et [illegible] ordinarii fungi in quibuscumque [illegible] [illegible] criminalibus et correptionibus delictorum [illegible]

-riorum rectorum et aliorum prelatorum locorum suo regimini com-
missorum causas cognoscere et eorum supplere negligentiam
et defectum. Et etiam cognoscant cognoscere et terminare causas
appellationum ab ipsis ordinariis et prelatis et qui-
buscunque clericis seu eorum sententiis interlocutoriis et
diffinitivis et quibuscunque gravaminibus illatis.
Nos igitur non videntes utilitatem audientium mu-
tationes seu innovationes consuetudinis et constitutio-
num huiusmodi ipsas pro quietatione [illegible] et bono
publico duximus apponendas.

De officio iudicis super spiritualibus in Marchia etc. R(ubrica). 67

Iudex super spiritualibus rectorum seu auditorum generaliter
deputatus sit et esse intelligatur iudex competens ordi-
narius in omnibus causis spiritualibus et criminalibus et civilibus ad
forum ecclesiasticum pertinentibus preterquam in hiis casibus adeo
rector seu auditor fuerint specialiter inhibiti. Et quod
etiam in causis appellationum a sententiis seu gra-
vaminibus interpositis seu interponendis de quibus
dictus rector spiritualium seu auditor [illegible] alium sit
cognitor et terminator.

De modo procedendi super spiritualibus R(ubrica). 68

Spiritualium rector et omnium pertinentium ad forum ecclesiasticum
auditori sive super iudicis vel delegati seu sint cri-
minales seu sint civiles seu appellationum similes
ordo sit in procedendo et servando sicut determinatur
per nostras constitutiones in causis civilibus criminalibus
appellationum pertinentibus ad forum secularem iudicum
seu rectoris temporalis pertinere.

De excommunicationibus et interdictis in favorem appellantium et prosequentium ius suum in cu-
ria R(ubrica). 69

Auditor et iudex super spiritualibus et quilibet rectorum quam
ipsi vel alii rectores iudices fuerint requisiti per in-
dicem appellationum vel delegatum coram quo causa app-
ellationis interposita ad rectorem vel suum auditorem
aut officialem vertitur vel per partem appellantis aut
ius suum prosequentis coram rectore vel suis iudicibus
tenentur sub pena excommunicationis in officiales
seu singulares personas. Et interdicti in communitates
litteras quas penas incurrant ipso facto mandare
omnibus que innovata et facta contra appellantes vel
ius suum prosequentes debeant infra terminum rectores assi-
gnandum revocare et ad pristinum statum reducere

182v

reproborum novitatis noxia debeant abstinere.

De modo deferendi corpus Christi ad infirmum. 70

Item debite devotionis devotio circa corpus domini nostri Jhesu Christi pro redemptione fidelium immolatum omnibus portatur. Precipimus quod quotiens idem corpus domini nostri Jhesu Christi ad infirmum deferri contigerit in calice seu pixide vel alio decenti vase ad hoc specialiter deputato, coperto mundo et pulcro velamine, sacerdos veste alba vel alio habitu decenti indutus ambabus manibus ante pectus ad infirmum deferat, concurrente ministro clerico vel in clericali habitu cum campanella et lumine precedente. Et idem in reditu observet si idem corpus domini contigerit reportari.

Ut missa non celebretur sine lumine cereo. Rubrica. 71

Item precipimus nequis presbiter absque lumine candele cerea missarum sollempnia audeat celebrare.

De non celebrando in locis interdictis et non participando cum excommunicatis. Rubrica. 72

Item districtius inhibemus ut nemo audeat celebrare in locis interdictis aut cum excommunicatis aut interdictis in divinis ad et officiis vel aliter, sicut [illegible] constitutio canonica instituta. De pena admittentium publice excommunicatum vel interdictum. Rubrica. 73

Item interdicimus nequis excommunicatum aliquem publice vel interdictum ad divina cuiuscumque conditionis vel status existat quolibet presumat admittat. Et cuiuscumque status existat constitutionis [illegible] cuiuscumque conditionis religionis aut religionis existat exemptus et non exemptus ipso facto [illegible] excommunicationis incurrat et alias rectoris diocesanus spiritualium arbitrio puniatur. De pena excommunicati vel suspensi se immiscentis se divinis. Rubrica. 74

Item siquis excommunicatus aut suspensus sine absolutione contendens se excommunicationis vel suspensionis contendens se celebrare presumpserit aut immiscuerit se divinis, contra celebrare presumpserit aut immiscuerit se divinis contra constitutionem decernimus officio et beneficio privari constitutione dudum edita. Et alias rectoris arbitrio puniendum. Ut clerici incedant cum tonsura et habitu ne secularibus et inhonestis actibus se immisceant. Rubrica. 75

Item statuimus et artius prohibemus nequis clericus beneficiatus aut in sacris constitutus ordinibus sine congruenti tonsura et habitu clericali decenti incedat. Nec vacet inhonestis mercationibus

vel negotiationis officio vel taberna Nec in taberna comedat seu bibat nisi in itinere constitutus Nec ludere vadat ad aleas vel taxillos publice vel privatim Contrafacientes iudicis arbitrio puniantur.

Ne clerici fenerentur R. 76

Item interdicimus ne quis clericus per se vel alium publice vel occulte ad usuras seu caput suum mutuet Nec aliquid aliud faciat vel gerat ex quo possit ulterius sortem percipi vel aliquod lucrum sine [illegible] puniatur.

Ne usurarii absolvantur vel gaudeant ecclesiastica sepultura sine certa forma R. 77

Item precipimus et mandamus ut nullus publicus usurarius et in mortis articulo absolvatur et ecclesiastica gaudeat sepultura nisi prius eis a quibus usuras extorsit restitutionem extortam integre (?) pro manifesto Et pro morte ab eo ydonea cautio exigatur de restituendis vel remittendis usuris hiis a quibus eas extorsit vel extorserit vel fraudulenter sibi promitti fecerit iuxta tenorem felicis recordationis domini Gregorii pape decimi editum in concilio Lugdunensi Priores (?) parrochiales sive curati et prelati ut super hoc [illegible] sequentes in ecclesiis predicationibus publicentur eam quam diligenter faciant observari.

De pena clericorum tenentium publice concubinam R. 78

Item interdicimus omnibus clericis et religiosis presertim in sacris ordinibus constitutis concubinas vel fornicarias retinere vel hec publice Qui contra fecerit incurrat excommunicationis sententiam ipso facto Et aliter secundum iura puniatur quam pena dignum constat quod sive sit hoc crimen in clericis et enorme.

De pena clerici arma portantis R. 79

Item interdicimus omnibus clericis et religiosis personis in civitatibus castris vel villis arma portare Et si quis contra fecerit in tribus florenis [illegible] puniatur et arma amittat.

Ne clerici incedant post tertium sonum campane R. lxxx

Item cum non solum a malo verum et a specie mali precipiat apostolus abstinere Interdicimus eisdem clericis ne post pulsationem campane cuiuslibet loci de nocte absque manifesta rationabili causa et necessaria post tertium incedat Sic nec laycis cuiuslibet loci licet Contrafacientes iudicis arbitrio puniantur.

De hora celebrandi matutinum R. lxxxi

Item districte omnibus archipresbiteris rectoribus et curatis (?) precipimus ut in ecclesiis sibi commissis matutinum

officium saltem [illegible] in aurora. Excepto [illegible] du
rante pascali tempore quo sufficiat [illegible] octo solem

De pignorantibus sacra vasa et vestimenta ecclesiarum vel libros ecclesie pro pignore. Rubrica. lxxxii

Item interdicimus ne quis presumat calicem, patenam
vel crucem vel turibulum vel sacerdotalia indu
menta vel librum consecratum aut quevis alia ornamenta
menta vel librum [illegible] presumat ali
ornamenta pro pignore obliget vel obligari presumat [illegible] ali
[illegible] mutuans quod mutuaverit admittat. Et pro qua
libet vice delicti obligans puniatur.

Ne clerici assumant officia communis nec exerceant advocationem in foro seculari et de pena admittentium eosdem. Rubrica. lxxxiii

Item interdicimus quod nullus clericus in sacris ordini
bus assumat officium communis nec sit consiliarius nec sta
tutarius nec advocationes nec procurationes aut
sindicatus in foro seculari officiat nec adsumat
nisi pro ecclesia et miserabilibus personis sub pena excommuni
cationis. [illegible] volumus ipso fa
cto [illegible] quam facientes [illegible] officialibus
[illegible] prohibentes potestatibus iudicibus et aliis officialibus
[illegible] ad predicta non admittant sub pena similis [illegible]

Ne clerici recipiant contractum in fraudem collectarum et de pena facientium. Rubrica. lxxxiiii

Item prohibemus et interdicimus ne aliquis clericus a
[illegible] vel aliis quibuscumque recipiat emptiones
[illegible] vel alias cessiones in fraudem [illegible] et con
donationes vel alias cessiones in fraudem [illegible]
[illegible] hoc [illegible] terre sue [illegible]
um est. Et ut pro hoc [illegible] solutum est [illegible]
datum et collectas quas debet et facientes
de bonis predictis. Contrafacientes [illegible] ipso
penam excommunicationis incurrant. Et [illegible] ipso iure
[illegible] huiusmodi non valeant nec teneant [illegible]

De pena sustinentium sententiam excommunicationis vel interdicti animo indurato ultra certa tempora. Rubrica. 85

Si qua civitas sententiam excommunicationis in pote
statem rectorem consiliarios vel officiales seu terre
[illegible] rectorem vel legatum [illegible]
occasione sue officialium pro rectorem vel legatum [illegible]
[illegible] vel iudicem in spiritualibus aut [illegible] prelatum
[illegible] interdicti sententiam in terra ipsa promulgatam
aut [illegible] interdicti sententiam [illegible] animo indurato co
spatio duorum mensium sustinuerit [illegible]
munitas vel universitas in 100 florenos [illegible] rector seu
munitas vel universitas in 25. Et quilibet alie
potestas civitatis vel universitatis in 25. Et [illegible] suo
officialis in [illegible] florenos [illegible]
persona que excommunicationis sententiam a suo iudice promul
gatam per idem tempus sustinuerit nec cum effectu pe
tierit se absolvi [illegible] vel baro fuerit in 100 florenos [illegible]

Pena [illegible] officiales [illegible]
[illegible]

Pena [illegible] bona [illegible]
[illegible] clerico [illegible]
[illegible] collectarum [illegible]
et alienatio [illegible]

[illegible]

Si nobilis alius in xxv. Si plebeius x flor. auri penis se noverit subiacere. Et si forte premisse universitates vel singulares persone per alios duos in presenti predictas sententias mox sustinuerint indurato animo pene predicte ipsis irrogatis omnibus duplicentur. Et gravius iudicum arbitrio puniantur. Si vero pluribus in sua duritia contumaciter duraverint et persistendum.

Quod quilibet comitatus habeat procuratorem in curia generali. Rubrica. 86

Quia nonnulli episcopi prelati et universitates provincie et eorum officiales sententiis processibus condemnationibus seu interdictis spiritualibus quos et quas a nobis seu rectoribus curie in subditos suos et eorum exigente eorum demerita promulgari contingit per occasionem et sumpta ignorantia excusare moliuntur. Et quod frequenter propter insultum guerrarum et rebellionum discrimina fragantia aliaque modo eisdem episcopis nequeunt intimari. Nos volentes predictis pro debita nostra remedia obviare hac constitutione irrefragabiliter decernimus et ordinamus ut predicti episcopi et eorum capitula ecclesiis vacantibus et plebani et prelati locorum insignium procuratorem sindicum constituant et habere in curia provincie et ibi teneantur in eam continue moraturum qui infra mensem a presentis constitutionis tempore rectori provincie per quem seu quos prelibatis episcopis capitulis et eorum officialibus processus et ordinationes commemorate sine debent et valeant intimari. Ipsos quoque episcopos capitula plebanos et prelatos supra nominatos considerantes locorum distantiam et ipsorum qualitatem teneri ad observationem sententiarum seu processuum rectorum postquam in generali parlamento provincie fuerint publicata ac si eisdem fuerint personaliter intimata. Cum episcopi et prelati debeant infra unum mensem a die publicationis presentis constitutionis copiam sibi fieri facere et hec.

Quod episcopi et prelati ceteri et religiosi et ceteri excommunicati teneant seu servare excommunicationes suspensiones et interdicta a domino nostro papa rectore predicto. Rubrica. 87

Quod episcopi et alii in terra notate observant et observari faciant sententias rectorum provincie marchie ... defendunt ... excommunicatos ...

Quoniam contra presumptuosa temeritas quorumdam maiores sic tenebrosa occupat et invadit sic mentem obnubulat eorumdem in provinciis sancte Romane ecclesie sub et veritatis et ratione postpositis arbitrii proprii et voluntatis propositum sequi dum aut rectorem seu nostre curie contumaces et inobedientes atque in rebelles sancte Romane ecclesie aut nostros eorumque demeritis exigentibus atque culpis excommunicationis in personas suspensionis et interdicti in universitates atque

collegia sive promulgant quod quamvis predicte sententie publice sint
prelatis clericis religiosis et secularibus ipsorum mentes obnu-
bilant tamen quod predictas sententias non observant ad quorum eorum
cognitionem earum simulatam pretendentes Quorum
cum assunt ad predictarum sententiarum observantiam privilegia
notoriam Quidam vero crassam et supinam igno-
rantiam allegant dicunt predictas sententias non perve-
nisse ad notitiam ipsorum Quod observandum et in ex-
impossibile et dampnosum statuendum non sit necesse singulorum
auribus inculcare quam publice et sollempniter publicatas seu
et promulgatas Ex quo quot mala resultant animarum
pericula et subditorum discrimina nemo sane mentis ignora-
rat Iustitia namque ex predictis turbatur rumpitur quod ne-
rus ecclesiastice discipline delinquentibus porrigendi medicina
tribuit Et in turbatione status pax fieri et tranquillitas
pervertitur et subditorum periculum et discrimen iurisdictio-
nis rectorum Executio non absque apostolice sedis et iure
contemptu in diversis casibus multipliciter impeditur Et
licet predictas maculas et scandala multa sint adinventa
remedia per que posset et possit temeritas predictorum re-
primi sanctissimus pater et dominus papa Johannes XXII rectori
marchie ad malitias et dolositates huiusmodi compescen-
das concessit litteras in hac forma Johannes episcopus servus servorum dei dilec-
to filio rectori marchie salutem et apostolicam benedictio-
nem Sane ad nostrum apostolatus pervenit auditum
predicatorum minorum et heremitarum sancti augustini et aliorum
mendicantium et non mendicantium ordinum fratrum ac
et non nulli clerici seculares et alie persone ecclesiastice seculares et
minimum provincie marchie anconitane et aliarum terrarum
tuo regimini commissarum constitutis excommunicationis
et interdicti sententias per te latas dicentes ad ipsorum ob-
servationem aliquatenus non teneri ob huius contendunt
servationem aliquatenus non teneri ob spem nostram et
per quam tue iurisdictionis executio non absque nostra et
apostolice sedis contemptu in diversis casibus multipliciter
impeditur Nos igitur in hac parte volentes de oportuno
tibi remedio providere ac pellendi predictos fratres clericos
et personas cuiuscumque status et existant et quecumque
persone non obstantibus
cum seu prelaturam vel officium optineant non obstantibus
Et et quantus ipsorum et aliis personas eosdem
ad observandum inviolabiliter sententias supradictas et
ad observandum inviolabiliter sententias in eos
munitiones in personas et interdicti sententias in
ventionem et locorum ipsorum Quibuscumque quod privi-
legiis et indulgentiis et litteris apostolicis generalibus vel specia-
libus eis vel ipsorum aliquibus ac ordinibus eorundem sub
quacumque verborum forma concessis per que tua

inefficacio impediri posset in hac parte quolibet differre per
nullum in hac parte volumus afferri suffragium nec
quacumque obstantibus plenam et liberam concedimus tenore
presentium facultatem. Quod statutum Benedictus papa
XII ad omnes rectores provinciarum et terrarum ecclesie Romane
transmisit [illegible]. Cum igitur et nos teneamur
predictis fraudibus obviare et quantum possumus ipsas compes-
cere et punire auctoritate qua fungimur in hac parte presenti
edicto perpetuo monemus omnes et singulos priores provinciales
locorum fratrum predicatorum ministros custodes guardianos
locorum fratrum minorum priores provinciales locorum he-
remitarum [illegible] et terris ecclesie constitutos. Et omnes
et singulos abbates priores prepositos plebanos et rectores
dicti [illegible] rectoris predictas provincias et terras constitutos
exemptos et non exemptos cuiuscumque ordinis seu eminen-
tie sive status existant. Eisque precipimus et manda-
mus sub pena in processibus ecclesie Romane contra excommunicatio-
nis in personas rectorum predictorum et suspensionis in cap-
itula et collegia et interdicti ferenda in ecclesias eorum
et loca quatenus cum per nos seu auctoritate nostra seu
rectores provinciarum publice in nostra audientia vel ipsi
rectores contra aliquam civitatem castrum terram seu
universitatem vel specialem personam seu locum latas
occasione rebellionis assumpte inferius describendas
excommunicationis sive suspensionis vel interdicti
promulgationis sive comprehendendos vel interdicendos
in predictis civitate castro seu terra videlicet vel
quemquam in civitate communitatem seu castro sicut
quibusque in interdicto in quocumque vel quibuscumque casibus
predicti vel aliquis eorum occasione latas et dingo [illegible]
tenerent inviolabiliter observari ac denuntiare pub-
lice observari. Excommunicatos non occasione predicta
ubicumque fuerint indifferenter et infallibiliter teneant
et ut alium ex predictis eius denuntiari publice ex
communicationis [illegible] Eos quos civitates et fa-
cere [illegible] canonicas sanctiones quarum ter-
minum unum pro primo secundo tertio ultimo et perem-
ptorio termino assignamus aliquin ipsos predictam
sententiam in processibus ecclesie excommunicationis seu sus-
pensionis et interdicti quam in ipsos predicta cano-
nica monitione premissa proferimus in hiis scriptis
et incurrere volumus ipso facto. Et notificatio
sive excommunicationis et interdicti possit fieri
per edictum R[ubrica].

Quia multotiens illi contra quos per auditorem seu iudicem
sue spiritualibus generalem vel eorum commissarium seu commis-
sarios proferuntur sive excommunicationis seu interdicti [illegible]

tales sentencias. nulli prendant (?) [illegible] in generali [illegible]
eos fieri [illegible] capitulati [illegible] quotiens [illegible]
dicti officiales [illegible] dictas sententias [illegible]
poster [illegible] publice apponendum in ianua
palatii vel audientie [illegible] generalis iudicium [illegible]
notificatio talium sententiarum [illegible] ministrationum [illegible]
[illegible] dictorum Et talis notificatio [illegible] in [illegible]
ad observationem dictarum sententiarum [illegible] [illegible]
[illegible] ipsius et communitatis [illegible] illius [illegible]
[illegible] talis notificatio facta est. Ut inquisito-
res non procedant ficte nec colore quesito contra
aliquem tamquam hereticum nec deprimant quod he-
resim non sapit manifeste nec revelent
singularis indulgentie privilegium concedant
nec dent licentiam armorum nisi certo p-
sonis ut hic continetur Rubrica. 89

[N]olentes splendorem negotii fidei quod summa puritate
[illegible] et possit per actus quorumvis inquisitorum
hereticae pravitatis [illegible] dispendiosis et tenebrosis
[illegible] obscurari vel offuscari Et [illegible]
[illegible] ob [illegible] inquisitorum avaritiam vel quamvis aliam in [illegible]
inquisitorum [illegible] denigrari Et considerantes huiusmodi
[illegible] loquentium [illegible] Et considerantes [illegible] responsos
[illegible] deceptionis [illegible] pernitiosa [illegible] responsos
[illegible] diligentem inquisitionem [illegible] animad-
[illegible] diligentem inquisitionem et [illegible] per inquisitores
[illegible] fidelium et [illegible] fidelium
[illegible] vel [illegible] status et fama fidelium
[illegible] non [illegible] statum
[illegible] innocentium [illegible] inquisitores hereticae pravitatis in qua-
[illegible] per inquisitores [illegible] vel [illegible]
[illegible] ministro [illegible] diligenti et fideli in
[illegible] deputata ministerio [illegible] offitii sui
officio inquisitionis hereticae pravitatis officii sui
[illegible] suspectos vel diffamatos de heresi
[illegible] odio amore [illegible] pretio
quomodolibet [illegible] potius [illegible] indignum [illegible]
vel favore [illegible] ad se [illegible] cognitionem [illegible]
[illegible] vel quovis alio [illegible] quorum [illegible] aliorum
[illegible] nullatenus intromittant nec aliquid
[illegible] manifeste ad [illegible]
[illegible] heresim non [illegible] possint [illegible]
heresis [illegible] hoc de ipsis possint [illegible]
[illegible] nec aliquem [illegible]
[illegible] voluntate [illegible] inducant [illegible] nec aliquem vel ali-
quibus [illegible] heresis falso imponant vel in [illegible]
[illegible] venerabiles [illegible] nulli
ab aliis [illegible] fidei [illegible]
[illegible] questionis [illegible] hoc [illegible] impo-
[illegible] fidem [illegible] hoc [illegible]
[illegible] aliquem nec [illegible] Et [illegible]
[illegible] non possint [illegible] singulares

De officio inquisitorum hereticae pravitatis [illegible] et [illegible] non Et pena [illegible] vel [illegible] officii [illegible] et hic [illegible] [illegible] [illegible]

186R

nec aliis quibuscumque contra tenorem indulti auctoritate apostolica vel quacumque
alia auctoritate appositi possint in totum vel in parte dampnis. Nec eos
ab aliis suis peccatis nec a sententia excommunicationis
canonis vel iuris vel ab homine lata per quos eos vel per alios
fortes vel ministros suos prelata absolvere. Nec cum aliqui-
bus super irregularitate quocumque modo contracta quolibet
dispensare. Nec privilegia aliqua concedere vel indulgentias
ad dare nisi in omnibus in quibus ipsis a sede apostolica est con-
cessum. Nec fratrum ordinariis vel corporis ministris compositione
[illegible] temptationem qui in locum succedit sine cum dela-
tis facere. Nec cum ordinario seu ministro nisi pub-
lice [illegible] filio [illegible]. Nec in fraudem aliquos in sua
familiaritatem ut per hoc possint arma portare
[illegible] iam receptos aliqualiter retinere. Et ut tol-
latur fraudes suspitio et inquisitores penam et [illegible]
tates [illegible]. Quilibet inquisitor et ministrus ultra
octo personas in talem familiaritatem seu [illegible]
provincie licentia non possint recipere vel habere. Quorum
octo nomina ipsi rectori in scriptis [illegible] possint arma
[illegible] portare tradere tenentur. Quod si prefati inquisito-
res [illegible] presentis constitutionis fuerint transgres-
sores vel ministri [illegible] in predictis vel
[illegible] excedentes [illegible] vel in [illegible]
aliquo predictorum vel in contrarium attentantes excom-
municationis sententiam ipso facto incurrant. Et ministri
[illegible] super hoc [illegible] et [illegible] remoto [illegible]
[illegible] officio huiusmodi delinquentes [illegible]
[illegible] tenentur. Nec tales hac [illegible] honorem
[illegible] administrationem vel officii in suo ordine valeant
optinere.

Explicit liber tertius constitutionum.

Incipit liber quartus constitutionum pertinentium ad processus et punitionem maleficiorum et primo.

De modo procedendi super maleficiis et delinquentibus. 70

Statuimus quod super maleficiis et excessibus vel quasi per que di posset
fieri civium accusationem seu denuntiationem publicam ci-
minis ... Et inquisitiones ex officio ... in cri-
minibus in proxima constitutione sequenti concessis et ad domi-
nos ... modorum simul vel sepa-
ratim. Et incepta una via possit redire ad aliam re-
natam. Et incepta una via ... inceptis ordine et solle-
mnitati ... vel non in aliquo non obstantibus. In quibus tamen
veritatem vel non ... Iudices quos ad iudica-
ti legitima defensione ... volumus non ad observantiam
... veritatis ... ordinis cohartamus. Et ad veri-
tatem solemnitatis iudiciarii ordinis ... indebi-
tatem investigandam procedere possint sicut eis videbitur
expedire summarie et de plano sine strepitu et figura
iudicii. Extimatio autem in iure simul cum ...
peti aut intentari non potest. Et tunc ... movere
... in causis criminalibus appareat. Ordinamus quod ex-
pedendi in causis criminalibus ... ab
... accusationem vel denuntiationem ... ab
accusator vel denuntiator ... in consequentiam
accusationem vel denuntiationem ... possit probare. Et inscri-
ptione facta ab accusatore qua se obliget ad penam
talionis et a denuntiatore qua se obliget ad penam
... ordinariam secundum formam iuris. Et ...
... expensis accusato seu denunti-
ato si in probatione defecerit et non probaverit plene
vel saltem semiplene vel forata in questione. Et ...
... seu inquisitus secundum formam constitutionum ...
... ponatur in banno
... Et si non comparuerit ...
... certo termino arbitrio iudicis ...
... elapso termino banni condemnetur. Si non ...
... vel ... liberatur terminus banni
... ponatur in
... secundum constitutionem
... vel ... constitutio non loquitur ...
... arbitrio iudicis
... terminus ad defensionem arbitrio iudicis
Et similiter accusatori vel denuntiatori vel ...
ad probandum suam accusationem vel denuntia-
tionem si fuerit negata in totum vel in partem. Et
... et probare
... non audiatur
... iudicem ad aliam dilationem
nisi ... Elapso termino publicentur testes ...
... terminus iudicis arbitrio
... ad ... copiam ... et opponendum
et probandum ... Et ... elapso ... terminus ad ...
... dicto termino feratur sententia condemnatoria

Iudex in criminalibus ... via ... ad aliam ...

Accusator et denuntiator ... ad penam ... vel saltem semiplene ...

Forma et ordo procedendi in criminalibus

seu absolutoria prout iustitia suadebit. Et insuper ut in-
torum semper in tali sententia condempnet in expensis non
obstante aliquo impedimento in causa predicto. Et ut
predicta possint facilius expediri volumus et or-
dinamus quod quilibet accusator seu denuntiator
apud quem exhibebit accusationem vel denuntiationem. Et
quilibet accusatus inquisitus seu denuntiatus cum sit per-
sonaliter presentaverit statim post excusationem tene-
atur constituere et ordinare unum de residentibus in cu-
ria in suum procuratorem presentem et acceptantem
ad totam causam huiusmodi et omnia continentia et oportu-
na in ea. Cum procuratores nomen constituto ponat-
ur in actis ut possit apparere constare per singulis actibus
occurrentibus et oportunis. Et qui sic non constituerit
et non assignaverit et in actis sibi procurationem
non fecerit possit ad singulos actus et ad sententiam
audiendam citari ad bancum cum proclamatione
vel accusator vel denuntiator in accusationes vel denun-
tiationes exhibetur. Et accusatus vel denuntiatus seu
inquisitus in excusatione eligant locum certum
in terra ubi residet curia apud quem citetur ad sing-
ulos actus huiusmodi cause. Et valeat talis citatio
ac si facta esset personaliter vel ad domum suam forte
intus. Et valeat citatio ad sententiam audiendam in
causis criminalibus et si non sit peremptoria et pro perempto-
ria habeatur. Volumus et quod notarii accusationem vel
denuntiationem aliquam non recipiant nisi illam primo
iudici ostendant. Et quod iudex nomen offerentis faciat
scribi in actis et primo quod porrigentem iurare faciat quod non
calumnie hanc non porrigat vel offerat. Et quod nota-
rius testium recipiat ab eodem. Quem si iudex calumnia-
torem invenerit puniat accusatorem ad penam talio-
nis et denuntiatorem ad penam ex ordinarium seu
forum iuris. **In quibus casibus possit per inqui-**
sitionem ex officio procedi. Rubrica. 91

Egidius sabinensis episcopus apostolice sedis legatus et
ad domini nostri pape vicarius statuimus et presenti constitutio-
ne firmamus quod nulla inquisitio fiat ex officio nisi
ex professo nomine denuntiantis de aliquo maleficio vel quasi per iu-
dices vel officiales nisi forsitan de publicis sceleratoribus
criminibus vel nisi fieret super eo quod diceret per ali-
quem rectorem civitatis seu castri seu per quemcumque
alium iudicem aut quamcumque aliam personam proces-
sum innovatum vel impeditum aut guerram vel ali-
quid illatum et contra aliquem appellantem ad romanam

vel generalem penitus [illegible] aut in [illegible] aliquem vel contra personam [illegible] communem vel [illegible] vel
[illegible] ad [illegible] quelibet [illegible] vel [illegible] vel [illegible] vel nisi fieret [illegible] eos qui
[illegible] statuta reformationes vel constitutiones [illegible] libertatis vel [illegible] vel nisi fieret
[illegible] vel [illegible] eos qui aliquid [illegible] quibus [illegible] vel aliis [illegible] vel nisi
[illegible] aliquos magnates vel [illegible] potentes aliquos [illegible] magnates vel potentes debiles [illegible]
[illegible] denuntiatores [illegible] non [illegible] vel nisi fieret [illegible] vel
[illegible] maleficiorum [illegible] nisi fieret [illegible] vel nisi
[illegible] vel [illegible] officialium [illegible] vel nisi [illegible] vel [illegible] officiorum vel nisi [illegible] executiones officialibus executoribus vel [illegible] Et in premissis [illegible] in fama [illegible] non [illegible] nisi publice [illegible] denuntiatores [illegible]

De denuntiatoribus deputandis et habendis continue per universitates. R. 92

Ecidimus [illegible] capitulo [illegible] legitur [illegible] maleficia occultentur et [illegible] in qualibet universitate [illegible] unum legalem hominem et ydoneum [illegible] deputet [illegible] maleficiorum [illegible] denuntiatorem [illegible] et singula maleficia [illegible] universitatis [illegible] in locis quibuscumque sue universitatis [illegible] post ipsa maleficia [illegible] personas in octo dies [illegible] fuerint cum loco et tempore [illegible] testibus absque aliqua fraude. Cuius officium duret [illegible] Et successive quando unus [illegible] vel ipsius officium finitum fuerit alius deputetur [illegible] continue in qualibet universitate denuntiatores [illegible] Et universitas que [illegible] non [illegible]

Qui sunt magnates et potentes
[illegible] debiles et impotentes

[redacted]

Quod quelibet universitas [illegible] habeat unum denuntiatorem maleficiorum [illegible]

Hec constitutio [illegible] reformationem [illegible] ad fo. 227. que incipit Item [illegible] 27 li. 7°.

ucrit in mille flor. auri pro qualibet vice. Et denun-
tiatore qui ut predicitur non denuntiaverit in 50
flor. auri pro qualibet vice puniatur. Et facta dicta
denuntiatione iudex malleficiorum in hiis que ad eum per-
tinent. Et iudex spiritualium in hiis que spectant
ad eum inquirat procedat indilate nisi fugita
procuratum per illos qui sunt iurisdictionem ... pro animo fuerit morum
procedendi. Et in procedendo ... criminalibus ordinarias
contra constitutiones ... talis denuntiatoris ad penam
... tenentur ... nisi ad
vel ex ... que ... procederet
denuntiationem ... non culpabilem
voluerit

De abolitione concedenda. R(ubric)a. 73

Quia multi quamquam ... ad accusandum ... Statuimus et
Q(u)orem ad accusandum ... accusatori abolitio
presenti constitutione ... desistendi ab accusatione ...
omnium ... et ... concedatur. Et ...
cum facta ... abolitio ipsa ... iudicium concedat. Et ...
abolitione petita ... ipsa accusatione ... ulterius ...
non possit. Et quicquid super ipsa accusatione ... nondum
... fuerit non valeat ullo modo nisi ... de ...
... appareret. Dummodo
... 20 solidos vel
... solverit ... tenentur
... Qua solutione ... tenentur
... petens abolitionem ... et fidem faciat ...
... ad apodixam ... vel ... locum
... vel officiales ... ad ... capi-
tulum ... in qua ... dies solutionis ...
abolitio locum non habeat. Et notarii malleficiorum qui ...
... ad penam ...
... apodixam solutionis ... registrare in
officio ... de quo abolitio petitur. Excep-
tis ... homicidio ...
... Falsitatis ...
... Sacrilegio ... Et ...
... officialium ... Et ...
... in quibus abolitio nullatenus admit-
tatur.

De modo et effectu citationis et banni. 74

Citationes in omnibus criminalibus fiant per publicum nun-
tium vel personam vel nuntium specialiter ... in
causa illa vel negotio illius citationis. Et ... publicus
nuntius vel pro ... specialiter ... sit ... sufficit
... notariorum malleficiorum ... in ... missione ...
... Et ... nuntiorum vel ... citationibus
et bannis ... ambaxiatis ... in portis ... et
... Et fiat citatio ... nuntius vel per
... citando bullatas bulla ...

Casus in quibus non admittitur abolitio

·Iudicis·

188v

iudex sive locumtenentis per eum possit citari. Nisi in terra
in qua curia resideat in qua sufficiat citari secundum leges
Et fiat citatio personaliter de ipso mandando vel saltem ad
domum habitationis seu domicilii citandi. Et qui per
tauerit vel protestatus fuerit leges de quibus supra fit mentio tene-
atur et stetur relationi dicti nuntii vel preconis. Et valeat
citatio in mattis non obstantibus quod non fuerit ad petitio-
nem adverse partis vel quod pars adversa se in termino
non presentaverit. Et citatus ut predicitur si in sit uni-
versitas vel collegium seu potestas officialis alius vel quecunque
persona publica vel privata vel singularis persona quecunque
compareat certo termino ad se excusandum ab accusatione
in causis in quibus potest
inquisitione seu denuntiatione in causis in quibus pot
inquiri et quantum ad inquisitionem. Si vero non comparuerit in
termino vel infra terminum citationis nisi fuerit in
suo termino vel infra terminum detentus habeat pro contum
facto in predicto impedimento in predictis seu detentus habeat pro contu-
mace et sine ulla pronuntiatione vel reputatione contu-
maciae. Et elapso illo termino citationis possit contu-
mace ad bannum vel banni dationem
sententiam pro eo ad bannum vel requisitione
quacunque absque alia notificatione vel requisitione
bannum mandato rectoris iudicis vel locumtenentis
detur per preconem sono tube premisso publice et alta
voce clamantem. Et dictum publice ad bannum mittis.
Et quod publica audientia ingo
dum stetit pro tribunali in publica audientia seu locumtenens
banno dicatur quod rector vel iudex seu locumtenens
facit illum exbandiri propter illam contumaciam et delictu-
m super quo fuit citatus quod delictum exprimat in bano
super quo banno assignet terminus arbitrio iudicis
in ipso bano assignet terminus ad comparendum. Et nisi in termino
declaratus rectus ad comparendum. Et nisi in termino
banni vel infra terminum comparuerit et se excusaverit ex
tunc habeat pro confesso et convicto reus contumax. Et possit
diffinitive condemnari de crimine absque alia notificatione
ne vel citatione. Salvo quod si citatus vel bannitus
post terminum banni infra tempus quandocunque comparuerit
stare iuri voluerit super crimine stare fideiubere iudi-
cio sistendi voluerit super crimine non obstante quod elapsus esset terminus ba-
nitur sine non obstante quod elapsus esset terminus
nisi super hoc multi rei quia se malitiose occultant et
retrahunt ne possit ad certos loca pro citatione fienda
accedi. Et quia rebellio impedit ne possit ad locum ci-
tandi mitti vel ad citandum ad locum sui domicilii quia
forensis qui in presentiarum delinquit in partibus nostris
citari non potest ibi domicilium habet et huiusmodi et similibus casibus
statuentes antiquam consuetudinem et statutis insequentes
volumus quod sufficiat fieri citationem publice
per preconem cum tuba ad bannum in eis
locis per eadem vel preconem cum tuba ad bannum mittis
qui nisi reddiderit fieri mandabit iudicantis

De praescriptione. 95

Nonnulli officiales terrarum curiarum generalem per

189 R

uincie cum facta presentatione maliciose conatur eludere
Et sollicitas quasdam citationes fraudulentas apparet qui
orum fraudibus obviare volentes Statuimus quod nisi pro
cessus per statuta accusatione legitima dictum in curia
ris vel legitima inquisitione formata in casibus inqui
ri possunt inquirere nulla coram vel per coram precessus fiat
citatio super aliquo crimine nec fiat die accusationis vel
inquisitionis Et si contra premissa facta fuerit citatio non teneat
ipso iure Et ex illa accusatione inquisitione et citatione sit
premissa facta nulla contra generalem curiam rectoris et suorum
iudicium intelligatur facta de presentia Ergo nunquam alia
retur vel opponeret contra dictam curiam presentatio contra dictam
curiam sive alias nisi vel opponens teneatur probare quod
cessus citatio alibi facta seu facti sint legitimi et
...
itempore pendentes Nec sufficiat quod citatio coram eadem die
cum citatione generalis curie appareret Set sive appareret
Citatio maioris curie ut potest ma
ioritas temporis Citatio maioris curie ut potest
locum auctoritatis huius citationis minoris curie presentacione

De non ponendo aliquem in carcerem sine mandato rectoris R[ubrica]. 96

[Margin: Pena incarcerantis sine mandato rectoris]

Ne ex premissis actibus rebus turbarentur officia curia
rum et parti constitutione firmamus quod nullus de curia
rectoris provincie audeat vel presumat aliquem cap
tivum aliquo modo vel aliquo
colore quesito nisi fiat hoc ad mandatum rectoris
vel suorum iudicum vel altius curie quod contra hoc fieri posset
in casibus premissis Siquis contra fecerit si privata persona
fuerit pena ordinata per statutionem tamen
in privato carcere Si officiales mitius arbitrio iudi
cis puniatur

De procuratoribus admittendis in criminalibus R[ubrica]. 97

[Margin: Quod in causis appellationum et nullitatum super aliis iudicum rectoris provincie et pro iudice ... possit intervenire procurator ... capitali ... in aliis ...]

Felicis recordationis bonifatius papa octavus in qua
dam sua constitutione ordinavit quod procuratores
legitimi ab exbanditis per rectorem dicte provincie vel
iudices seu officiales ipsius ac eorum legitimi defen
sores ad defensionem eorundem exbanditorum et bonorum
suorum in causis criminibus in quibus procurator ad defensorem
suorum ad mitti debent et prout admittendi fuerunt
admittantur Cuius constitutionis addicimus quod in causis ap
pellationum et nullitatum criminalibus interpone
ndis quorum aliquo quod auctoritate vel suo iudice maiorum
possit intervenire procurator tam ad appellan
dum quam ad prosequendum et sic credit personam talionis
seu cenit et capitales in causis non appellationum
qui interponunt auctoritate vel suo iudice maiorum
in admissionem et admissionem procuratorum in
criminalia obsunt

De filiis familias adultis et mulieribus quod admittantur in causis criminalibus R[ubrica]. 98

189v

Ut facultas probationum amplietur, hac constitutione sta-
tuimus quod in omnibus maleficiis vel quasi filii familias emanci-
pati et minores XX annis, maiores tamen XIIII, ad te-
stimonium perhibendum admittantur. Et eorum dictis et
attestationibus fides plena detur, non obstantibus filiatione
seu minoritate, dummodo aliud non obsistat. [In super presenti]
constitutione firmamus quod si quis filius familias maleficium commi-
serit et per rectorem provincie vel suos iudices condemnatus [et dep-]
[illegible] et ille habuerit peculium, tunc de bonis vel
[peculio] exactio fieri possit de peculio sibi debito. Si vero pe-
culium nullum habuerit vel minus sufficiens ad exactio-
nem condemnationis facte de ipso, tunc pro filio usque ad debitum
bonorum suorum teneatur, discretione tamen rectoris facul-
tates eorum filiorum cum misericordia [illegible]. Et pro filio pro
quo sit semel soluta legitima, ulterius pater non possit,
nec ipse filius post mortem patris [illegible] petere pos-
sit. Et filius familias seu minor XXV annorum in [illegible]
[illegible] criminalibus causis in curia rectoris et [illegible]
dicum et officialium accusare et denuntiare et se defendere
possit [illegible] sine consensu patris et curatoris auctoritate. Et intelli-
gatur [illegible] legitimam standi in iudicio [illegible]
criminalibus tam [illegible] causis appellationum.

Margin: De legitima filii.

Margin: Mulier, filiusfamilias et minor 14 annorum potest esse testis in maleficiis. [illegible] 91.

Margin: An pater solvat legitimam pro filio condempnato de [illegible] et aliorum. [illegible] filiusfamilias de [illegible] et [illegible] ad fo. 228 in reformatione que incipit [illegible] 27 [illegible] 1 ubi in hoc constituto de legitima suspensa ad [illegible].

Margin: Filiusfamilias maior 14 annorum potest esse in iudicio sine consensu patris in causis criminalibus.

De commissione testium in criminalibus. Rubrica. 99

Ad declarandum punitiones ab [illegible] modis et utilibus
honoribus [illegible]. Statuimus quod quotiens iudicia [illegible]
[illegible] maleficiorum vel alii [illegible] possit in ca-
[illegible] possessionis occupationis [illegible] et similibus
[illegible] examinare [illegible]
in [illegible] et [illegible] vel alii [illegible] sibi [illegible]
[illegible] notario [illegible] possit
[illegible] Et si commiserit alicui notario, ille notarius possit
[illegible] depositiones [illegible] et fungi [illegible]
[illegible] Et scripturas illorum
officio iudicis [illegible] in omnibus supradictis
[illegible]

Margin: Notarius in quibus casibus fungitur vice notarii et iudicis.

Margin: [illegible] examinatio testium [illegible]

De probatione fame et sotiorum quod sufficiat in robbariis damnis datis et in certis aliis casibus. Rubrica. 100

Plerumque contingit quod robbarie, incendia et alia gravia maleficia
vel damna [illegible] vel maxime committuntur [illegible]
manifestas probationes [illegible] probari non possunt [illegible]
[illegible] talia perpetrata impunita remanent [illegible]
[illegible] talia damna remanent debito remedio destituta.
[illegible] statuimus quod talia probari valeant per publicam famam
probando per homines [illegible] locum ubi maleficium est com-
missum. Et eadem fama habeat plenam probationem. Et ille
[illegible] universitas seu specialis persona [illegible] quem sic proba-
[illegible] maleficium commissum [illegible] ad emendationem damnorum
[illegible] maleficium commissum [illegible] debita puniatur
iudicis arbitrio [illegible] et pena debita puniatur.
[illegible] arborum fructiferarum [illegible] datis
iudicis arbitrio puniatur. Et possit [illegible]
[illegible] ad condemnationem [illegible] probatione publice fame [illegible]
[illegible] presumptionibus [illegible] plenam non [illegible].

Margin: Quo probatur gravia maleficia [illegible] publicam famam [illegible]

Margin: [illegible]

Margin: [illegible] pena [illegible] arbitrio [illegible]

Si potestas Fulginei aliquem condempnat [illegible] an [illegible] legitimam, [illegible] de rectore [illegible] condempnato per rectorem provincie vel eius iudices [illegible] constituto contra Fulginei [illegible] [illegible] specialis [illegible] eligebat potestatem [illegible] rectore [illegible] iudices speciales [illegible] aliquid [illegible] confirmatione, confirmatio [illegible] lege de [illegible] hodie dominus papa ex vigore [illegible] confirmare potestatem [illegible] papa qui [illegible] rectore [illegible] constituto [illegible] puto [illegible]

Nota quod hic ... possunt
plures ... probare ... quando
offensi ... fuerint ...

Insuper statuimus quod quicumque de die vel de nocte ubicumque intra civitatem et
comitatum per quemcumque seu quoscumque spoliatus et derobbatus
seu depredatus fuerit. Et aliquas percussiones seu vulnera vel vio-
lentiam receperit suam quod spoliationem derobbationem percussio-
nem vulnera seu violentiam per alios testes quam per socios suos
et illos qui presentes fuerint probare nequiverit decernimus quod alias
probari non possit nisi per illos qui audiverint et viderint quod non solum
in presidium ... et in hodium depredantium et ...
modi. Et ut unumquodque crimina desiderant puniri debent
et suam intentionem per testes et socios suos et illos qui presentes
fuerint et audiverint dummodo sint ydonei existant libere
probare valeant et probari. Non obstante quod per adversam partem
posset obici quod tales capitales essent inimici. Quam excep-
tionem decernimus in hoc casu nullatenus admittendam.
Nisi forte essent capitales inimici quod ante huiusmodi iniuria
et violentiam essent exorte. Et hoc ideo decernimus quod huius-
modi exapientes ... ut tales de novo sint effi-
ciantur inimici. **De malefactoribus contra quem appa-** 101
reant inditia quomodo procedatur Rubrica.

Publice interest ne maleficia remaneant impunita quod si ple-
rumque contingit per multas contumacias malefactorum
... contra quos processum curie ex delictis per ipsos commissis procedit
... accusationis denuntiationis vel inquisitionis. Et
per viam accusationis ipsorum malefactorum habitis per ipsos
... post ... legitimis inditiis ad veniendum
iudices et offitiales ... legitimis ... requirant. Ipsi autem ma-
dum veritatem coram iudicibus ... defensionem ... ma-
lefactores ... ipsorum male-
... remaneant impuniti ... ipsorum malefactorum fraudibus obviare ... valeant
factorum ... Statuimus quod quotienscumque per aliquem ex curie
... iudicibus ... aliquos malefactores per viam accusatio-
nis denuntiationis vel inquisitionis procedi contigerit et super
processibus ipsis dicti malefactores ... fuerint post
... legitimis inditiis ... per ipsos iudices ha-
bitis de quibus facta fuerit copia ... que habita fuit
... ad reprobandum indicia. Et termino
elapso et reprobatione non facta dicti malefactores ...
... generalis vel alio legitimo modo ... quod veniant
... coram iudice ... arbitrio ...
... legitima indicia ... habita ... ipsos ... in quo
... habita ...
... ipsorum delinquentium ... plena probatione ...
ad condemnationem ... ipsos delinquentes tamquam ...
... non obstante quod ... coram iudice ...
fuerint. Et quod ... ipsorum
... ad solutionem condemnationis ...
... condemnationis ... ipsos. **De** 102
condemnationibus in causis criminalibus Rubrica.

Sententie in criminalibus contumaces et banitos post
decursum terminum banni fieri possint absque aliqua

Ad tormenta sine probatione ...
aliquem ...

Nota ... condemnatio ...
... illos
qui ... in contumacia
... post ...
... condemnatio ...

citationem ad sententiam audiendam aut alium actum si in nova citatione non sufficiat. Preterea citacio ad audiendam dictam sententiam nisi in ea citatio non contineat quod sit peremptoria. Et semper intimamus tales citationes pro peremptoriis haberi. Cum sepe etiam contingat ut et sententia mai fecerit quod propter mutationem notariorum et officialium et eorum negligentiam in non custodiendo acta. Et propter mutationem curie per diversa loca et quia propter multa condempnatorum et propter alias varias causas processus perdunt dilacerantur vel aliter destruuntur ita quod reperiri leges et hiis non possit. Et in camera romana etc. dampna maxima sortitur. Et etiam multi delinquentes efficiuntur impuniti. Statuimus et ordinamus quod quotiens sic processus ina[...] dum non aliis reperitur in camera romana etc. seu thesauraria et eiusdem inter alias sententias sententia sit condempnatoria seu absolutoria faciens mentionem de processu qui precesserat contra talis sententia non esset appellatum et reclamatum vel contradictum actum super nullitate actum infra annum a tempore quo lata fuerit sententia et ab inde postmodum elapso anno presumatur pro tali sententia et contingat tamen processe totius processus cuius in ea fit mentio. Et talem processum legitime extitisse sic per contrario. Et ideo preterea quod processus non reperit vel hec sententia [...]. Et ideo [...] non valeant tales sententie ad nullitatem et nullum legem non potest non valeant tales sententie ad nullitatem per sententiam vel preterea posteriores appellationis aut quilibet declaratio vel preterea posteriores appellationes aut quia declaratio vel aliqualiter impugnari vel infirmari et retractari vel alioqualiter impugnari vel in execucione in prejudicium nostrum. Nec possit causa execucio vel execucio in prejudicium nostrum. Nec possit causam in hoc sibi locum volumus vendicare sententia aut similis et predicta sibi locum volumus vendicare. Volumus et ordinamus quod in omnibus casibus supradictis si condempnatus velit appellare vel de nullitate agere post elapsum dictum annum in casibus in quibus sibi alias liceret dictum per dicta non tollatur sibi ius appellationis vel nullitatis et ordinandi alias similes quod predictos defectus processum sententias in preiudicium

De mitigatione penarum propter partem solutionem infra x.v. dies et nimiam paupertatem. R. 103

Quia legum latores ac et iudicantes potius ad dissolvendum penas quam ad exasperandum pro statim ubi preces humilitas vel veritas id suadeant[?] ferent in [...]. Et in [...] per [...] constitucionem sancimus quod quotienscumque per maleficium aliquem in curia generali alicui plurimarum causa lesionum aliquem tradidit in curia generali vel [...] aliquo domine criminaliter et quo pena [...] vel per [...] super aliquo crimine criminaliter pena sit per statuto pecuniaria imponenda seu pena sit per statuto non ordinata et limitata seu arbitrio rectoris vel iudicis statuenda. Et [...] quam tradidit et [...]. Et in pena execusationem seu in [...] ad [...]tionem denuntiationem vel inquisitionem sponte confitetur delictum et cetera tionem vel inquisitionem sponte constitutum in persona vel rebus intulit [...] ad [...] pacem habuerit et eam ostenderit in iudicio et pro [...] [...] sententiam et penam solverit cum [...] infra x.v. dies post

condempnationem et nimia paupertate, accidente labore appareat
Cum in hiis quatuor concurrentibus soluta quarta parte
pene que pro illo delicto imponi deberet, ceteris penis partibus
liberetur et processus et sententia cancelletur. Si vero ut predicitur
confessus fuerit, certa predicta non occurrerint, tunc qua
tuor pene effectualiter minuatur. Et si cum confessione
habuerit solam pacem vel solam solutionem infra termin
um vel nimiam paupertatem, pene predicte medietas effec
tualiter minuatur. Si autem confessus non fuerit nec alia
beneficia habuerit preter solum infra decem terminum x dierum pe
nam solverit, quarta pars pene sibi de gratia minuatur. Si
vero non fuerit confessus ut predicitur, nec infra x dies pe
nam solverit et pacem et innorem nimia paupertatem
[illegible] partis fiat remissio. Si vero cum solutione infra termi
num predictum pacem vel gravem paupertatem habuerit
tertia pars pene minuatur condempnato. Et si cum solutione infra ter
minum supradictum habuerit pacem et paupertatem predictam
medietas pene indulgentiam consequatur. Et contra
nolentibus benedictionem ipsam non immerito prolongatur. Statui
mus quod quicumque ut predicitur confessus non fuerit sed ne
gaverit et postea convictus fuerit in quarto plus pe
ne condempnetur. Et qui condempnationem non solverit infra ter
minum quartum plus pene in condempnatione contente solver
tenentur. Et ab ipso condempnato quartum plus pene penitus
exigatur.

De augumentatione penarum R[ubrica]. 104

Diligentibus oculis cautis circumspectionis iura prudens prospiciens
... personas loca tempora circumstantias alias delicta reddentia
graviora ... sic nec durius si poterit statum ... nec remissi
us ... exigentibus statuit. Si quis igitur iudicem vel nota
rium alicuius curie rectoris generalis alicuius provincie offenderit in
personam vel id fuerit auxiliatus ipsis stantibus in loco tribuna
lis pro iure reddendo vel alibi oportuno exercitio sui officii dum
aliquem actum iurisdictionalem pro officio exercendo in quadru
plum condempnetur. Cuius quod ad singularitatem personam offenderit p
uniretur. Sin autem commissa fuerit contra eos vel eorum officii sindi
catus vel recessus excedentes taliter in triplum non in qua
druplum puniatur. Et eadem pena triplicata puniatur
offendens advocatum fisci vel aliquem de collegio advoca
torum. Si quis autem offendiderit in personis vel rebus ambaxia
tores accedentes ad rectorem vel legatum provincie in acce
ssu mora vel reditu pena triplicata similiter puniatur
nisi offensio facta fuerit in presentia ipsorum rectorum legatorum vel
rectoris quo casu tamen presumptione exemplis mandata dicti
rectoris seu dicti iudicis maliciose arbitrio considerata qua
litatibus personarum offendentium et offensarum qualitate atque
ex offense ... circumstantiis acrius puniatur. Si quis
offenderit venientes stantes in exercitum vel parlam
entum mandato legati vel rectoris vel in eorum recessu in

Augumentatio pene propter qualitatem offense ... loca ... qualitate ... Et ad hoc ... ... pena ... R. 135

Pena ... Pena ... non solventis ...

131v

triplum simile puniatur pro provincie q(uod) p(ro) tali offensa
si facta esset in alium deberet. Volumus (et) q(uod) p(ro) omnes
provincie p(ro)stitutiones marchie ordinatis p(er) quibus in
q(ui)b(us) excessibus stringat ipsos excessus com(m)itti coram quo
cunq(ue) officiali iurisdictionem exercente pro suum tribunal dum
iura reddit aut in palatio habitationis ip(s)i(us) aut in pa
lamento vel gen(er)ali consilio vel (con)t(ra) exeuntes ad sindicos alicui mo
[illegible] de loco committerent noctis tempore [illegible]
[illegible] ubi illud fieret vel in [illegible] vel in foro publico seu
nundinis vel in ecc(lesi)a vel in p(re)dicatione vel fierent p(er) vin
dictam in aliquem de consanguinitate illius a quo ipse offen
dens prius fuisset offensus. Et tales vindicta fieret p(er)
mo offensor inventi fuerint si fierent die nativitatis
d(omi)ni (et) festo annuntiationis b(ea)te marie (et) in dominica pal
marum (et) Ebdomada s(an)cta (et) in festo resurrectionis d(omi)ni (et)
penthecostes. Et festo assumptionis b(ea)te marie p(re)d(i)c(t)a(s)
in quolibet dictorum casuum duplicentur. Et si [illegible] in qua
[illegible] rumpat pax singularum personarum in qua
duplum puniantur. Et qui cu(m) balistis lanceis manu
[illegible] vel cum [illegible] armis delinquerit i(n)
[illegible] triplicentur [illegible] alijs duplicentur.

De banitis (et) condemnatis p(ro) malleficio R(ubrica). 105

Bone memorie d(omi)n(u)s bertrandus ep(iscop)us sabinensis dum
erat archiepiscopus ebrudunensis (et) reformator constitu
tionem edidit in hac forma [illegible] cum fidelitatis (et) obe
dientia exorbitare no(n) modicum videant q(ui) in
tra obedientia [illegible] (et) rebel
[illegible] eccl(esi)e aut ip(s)i [illegible]
[illegible] vel publice [illegible] qui [illegible]
[illegible] p(er) [illegible] romana (et) eius officiales [illegible]
[illegible] [illegible] constitutiones [illegible] banitis [illegible]
[illegible] romane eccl(esi)e omnem inobedientiam (et) errores [illegible]
[illegible] volentes. Et malefactores qui [illegible]
[illegible] non possint [illegible]
[illegible] Eidem auct(oritate) statuimus
(et) ordinamus q(uod) nulla universitas seu com(m)unitas civi
tatis castri vel ville vel alterius [illegible] seu aliqua alia [illegible]
[illegible] persona [illegible] conditionis existat aliquam
[illegible] persona [illegible] marchie seu alios officiales roma
[illegible] eccl(esi)e [illegible] recipiat defendat teneat vel
receptet [illegible] tenentes defendentes seu receptantes
post requisitionem vel habitationem [illegible] marie
[illegible] hoc [illegible] huiusmodi exbanito singu
lares persone ultra [illegible] munitiones [illegible] quam ipso fac
to incurrant penam mille flor(enorum) auri [illegible] universitas
[illegible] ipso facto [illegible] penam quin
[illegible] flor(enorum) auri [illegible] nihil
[illegible] alijs [illegible] constitutionibus [illegible] super hoc [illegible]

Pena p(ro) singul(aribus) [illegible]

Pena universitati [illegible]

[illegible] statu p. [illegible] R. 56.

Pena [illegible]

Pena receptantium [illegible] defendentium [illegible]

in rectoribus permansurus. Egidius. Item in penam et confu-
sionem bapnitorum et condemnatorum pro maleficiis etc. item
an et priorum officialium ad inversis et retro etc. officialibus

Quod thesaurarius mittat singulis trimestris nomina bapnitorum ad loca unde sunt et eorum rectoribus qui legantur in consilio generali etc. sub pena flor. 300 ipsis civitatibus etc.

diversimode editas in unum nunc variis et diversis constitutio-
nes quas quia in aliquibus earum in suis dispositionibus et
perplexas cum in nonnullis et superfluis verbis et minus ordi-
natas in unum nunc Reformantes superfluis in nonnullis et omissis
in unam partem constitutionem duximus reducendas. Statu-
entes quod thesaurarius curie pro tempore teneatur et per-
petuo teneatur omnibus et singulis civitatibus et terris provincie in
qua est thesaurarius mittere et assignare facere sin-
gulis tribus mensibus nomina et pronomina et cognomina bani-
torum et condemnatorum pro maleficiis in curie generalis rectoris ille
provincie una simul cum speciebus delictorum pro quibus exbanniti
et condemnati sunt et penis. Quo quidem communitates teneantur
singulis tribus mensibus in eorum parlamentis vel generalibus consiliis
predicta nomina et pronomina et delicta publice legi facere et
divulgari in locis publicis et consuetis pena cuilibet commu-

Pena 300 f.

nitati trecentorum florenorum auri pro qualibet et qualibet vice qua
contrafecerit et predicta observare neglexerit in minimis. Et
nichilominus omnes et singuli de communitate illa et degentes
in loco dicte communitatis elapso dicto tempore trium mensium
a die dicte missionis et assignationis ut predicitur facte
torum fingant se predicta nomina et pronomina delicta condemna-
tiones et banna condemnatorum et exbannitorum dicta transla-
tiones et destructiones ipsis missa et assignata ut predicitur. Et ex
tunc nulla possit ignorantia excusari. Et ex nunc inpo-
sterum nullus publice vel occulte audeat vel presumat
talem exbannitum et condemnatum receptare nec eidem

Alie pene diverse a prioribus pro eodem casu etc.

prestare auxilium consilium vel favorem. Et qui contrafecerit si
fuerit universitas seu communitas potestas aut officiales
et talis exbannitus fuerit condemnatus ad mortem trecentorum
florenorum auri. Si vero ad perditionem alicuius membri ducentorum flo-
renorum auri. Si in pena pecuniaria similis quantitatis ad quam talis
exbannitus condemnatus extiterit pena omni modo puniatur.
Si vero contrafaciens fuerit aliqua alia singularis persona
pro exbannito in persona vel membro in xxv florenis auri. Si in pecunia
in x florenis auri puniatur. Statuimus etiam quod dicti officiales
et communitates terrarum studeant dictos exbannitos et condemna-
tos in eorum terris civitatibus vel castris publice quantocius

Pena non capientibus bapnitos ad requisitionem rectoris vel eius officialium

ad requisitionem rectoris vel iudicis capere et curie dicti rec-
toris efficaciter presentare alioquin non facientes teneantur dic-
tis penis pro exbannito in persona vel membro. Et si in pecunia
usque ad eandem penam quam exbannitus tenebatur. Et nu-
llus in suis fortallitiis seu domibus tales bannitos et conde-

Quod nullus retineat vel occultet exbapnitos et eis non defendat quominus capiantur sub pena predicta et confiscationis domorum etc.

mnatos audeant officiales etc. seu nec capiant ab eis
defendere vel occultare sed ipsam domum et fortallitium

192v

cuiusque officialis etc. volentis talem capere ad eius requisitio-
nem aptare et tradere et tradendi facultatem facere.
Et ad ipsos exbannitos et condemnatos capiendos ipso et au-
xilium et consilium et favorem impendere possit prout ab ipso offi-
ciali fuerit requisitus. Et qui contrafecerit eadem pena pu-
niatur et omnia sua bona camere Romane etc. confiscentur.
Et ut quilibet et exbannitos et condemnatos maleficiorum habeat
in suspectum et executionem ipsi quasi in hac parte ministri
[illegible] Statuimus quod quilibet etiam si sit bannitus et condemnatus
existat liceat ipsos bannitos et condemnatos ad mortem
vel membri perditionem vel penam pecuniariam ultra 50
florenos auri in [illegible] offendere in persona et rebus qua-
cumque offensione etiam ad mortem et membri amputationem
destructionem seu debilitationem. Et de tali offensa
facta ex commissione huius constitutionis procedi non possit
[illegible] denuntiationem seu inquisitionem. Et ut
receptores presidia talium bannitorum et condemnatorum [illegible]
[illegible] examinationis eorum magis solliciti
[illegible] statutum [illegible] si ipsi post eorum condemnatio-
nem contumaces et indurati [illegible] persistunt ex-
[illegible] manifesta [illegible] liceat cuilibet ipsos et
quemlibet ipsorum capere et [illegible] seu eius iudicii maleficiorum
[illegible] captionem facta si capiens
[illegible] bannitus et condemnatus non fuerit et [illegible]
[illegible] bannitus et condemnatus sit [illegible]
[illegible] condemnatus sit [illegible]
[illegible] capiens et [illegible]
[illegible] nulla [illegible] fuerit bannitus et
[illegible] capiens et [illegible] captus et [illegible]
condemnatus [illegible] vel minori [illegible] captus et [illegible]
[illegible] capiens et [illegible] ipso [illegible]
[illegible] absolutus et liberatus et [illegible]
[illegible] condemnatione [illegible] captus non sit [illegible]
[illegible] debeat cancellari [illegible] capiens
[illegible] status et conditionis [illegible] capiens [illegible] conditionis [illegible]
et [illegible] maioris status et conditionis [illegible] bannitus et condemnatus [illegible]
vel [illegible] minori [illegible] bannitus et condemnatus [illegible] nec liberat
[illegible] et condemnatio non cassetur nec [illegible]
ab eis [illegible] alia [illegible] pena [illegible]
[illegible] condemnationis capti et [illegible] Et ut
[illegible] bannitus et condemnatus [illegible] omnes [illegible]
bannitos et condemnatos [illegible] in sua [illegible] cassamus
[illegible] et singulas [illegible]
tollimus et revocamus omnes et singulas [illegible]
[illegible] fidantias et licentias [illegible] quoscumque
officiales [illegible] Et districtius inhibemus ne de cetero aliqua
alia fidantia licentia vel [illegible] eis vel aliquibus ipsorum
[illegible] Salvo quod si aliquis exbannitus vel condemnatus fuerit
de novo accusatus condemnatus vel inquisitus de crimine
[illegible] pena corporalis deberet imponi quod eo casu [illegible]
[illegible] licentia et [illegible] de talibus [illegible] condemnatione

Ut bampniti a 50 fl. [illegible] possint offendi citra mortem et membri debilitatem

Premium recipientis bampnitos et si recipiens ipse est bampnitus

Ut bampnitus [illegible] et condemnatus si [illegible] de novo [illegible] licentia [illegible] ad se defendendum [illegible] capitulo [illegible] al. constitutionem [illegible] possit [illegible]

vel banno uno vel pluribus quotcumque. Et eo ipso perpetuo dati-
neatur pro quo comprehendit. Et si contingat quem absolui
liberam licentiam habeant. Nec propterea a dictis bannis
seu condemnationibus aut maleficiis possit molestari vel
perquiri. Si vero accusatus denunciatus vel inquisitus
de alio maleficio de quo non esset corporalis vel in bonis pena
imponenda. Tunc ad se defendendum et excusandum
personaliter admittatur. Cum banno et condemnatione
predictis non obstantibus. Et similiter procuratores et advocato
quibus licitum fuerit procurare et advocare pro eo et cuilibet
... super tenore presentis constitutionis prohiben-
... si aliquis contra ... conditionis aut status existat
ex presse ... presumat occupare amittere defendere vel celare
audeat vel presumat ... aliquid de bonis dictorum exbannitorum et condemnatorum. Et
qui contrafecerit in quadruplum eius quod celaverit camere
solvere teneantur.

De pena eligentium vel assumentium aliquem in imperatorem regem principem vel potestatem in terris ecclesie. Rubrica. 166

Ex profundo divine dispositionis consilio noscitur pro-
venire statu fidei et fidelium ordinatum quod sacrosancta mater
ecclesia in congregatione fidelium ipsorum temporalibus non careat
auxiliis quinimo potius ad vitam spiritualibus semper proficiat
incrementis. Et in hoc absque miraculis fulgentibus extitit
constitutum quod per monarcham mundi temporalium principes illum
imitatores splendore fidei a superna clementia. Ecclesie dotata extitit
ut non solum in urbe romana utriusque potestatis mo-
narchia semper romanos pontifices consistere sed et
plurimarum aliarum provinciarum terrarum Ytalie et in-
ter ipsas provincie patrimonii beati petri in tuscia cum suis
terris sabine ... nec non in comitatu sabine
et provincie campanie et maritime provincie ducatus
spoletani provincie marchie anconitane cum massa
trabaria civitatis urbini et comitatu eiusdem ipsius et
terris sancte agathe et provincie romandiole regimen
et dominium plenum in eminentia apud eandem ecclesiam et ro-
manos pontifices constitutum. Cupientes in eo
statum presenti vel pro futuris temporibus quietari et nullis fluc-
tuosis procellis aut superborum ventorum turbinibus agi-
tari hac constitutione duo perpetuo in perpetuum vali-
tura statuimus ut in dictis provinciis aut terris
ecclesie vel ipsarum aliqua nullo tempore aliquis imperator rex
princeps marchio dux comes aut baro vel quivis
alius nobilis notabilis potentatus vel universitas
civitatis castri seu ville vel ipsorum aut alicuius eorum
filius vel nepos per se vel aliam personam quolibet submit-
tendam in rectorem potestatem capitaneum defenso-
rem conservatorem custodem aut officialem cuiuscumque no-
minis aut tituli vel domini nominetur eligatur seu

assumatur vel electus aut assumptus retineatur absque
sedis apostolice licentia speciali, contrarium sedis eiusdem possessionem(?)
licentie huiusmodi specialem et expressam mentionem [illegible] si secus fac-
tum fuerit novationem electionem et assumptionem
huiusmodi decernimus esse nullas. Et non solum nominato-
res electores et assumptores eorum et novati electi et
assumpti si huiusmodi novationi et electioni consenserint
aut se de ipsis quolibet intromiserint intendentes et
obedientes eisdem. Et ad hoc dantes ipsis novatoribus
electoribus vel assumptoribus aut novatis electis vel assu-
mptis auxilium consilium vel favorem publice vel occulte
cuiuscumque dignitatis preeminentie vel conditionis aut
status existant. Et si potestas antianus et consiliarii qui
predictis consenserint vel presentes fuerint et non contradixerint
aut pro posse non restiterint eo ipso sententiam excommuni-
cationis incurrant. Et nihilominus contrafacientes predic-
tis vel aliquo predictorum privamus in perpetuum omnibus feu-
dis privilegiis libertatibus immunitatibus gratiis et honoribus
que a romana ecclesia vel aliis tenent [illegible] ad quos eorum
collatio concessio seu dispositio pertinent [illegible] assumendi
ea retinendi [illegible] aut de ipsis et disponendi
[illegible] pertinet liberam habeant potestatem. Et ipsorum
contrafacientium bona alia camere romane ecclesie confiscamus.
Et communitates contrafacientes in duobus milibus florenorum
auri et singulares non persone in trecentis flor. auri puni-
antur. Et precepta quoque mandata ordinationes seu
statuta que se novati assumpti aut electi fecerint
vel eorum auctoritate facta fuerint et sententias omnes
quas tulerint contra quos pretextu officii fecerint
nulla et irrita pronuntiamus. Iudices et tabelliones
qui super hiis aut eorum aliquibus contra presentis constitutionis
[illegible] forte presumpserint
dictum provinciam vel [illegible] iudicatus et tabellionatus officiis eo ipso decerni-
mus esse privatos. Non obstantibus ad predicta vel aliquid predictorum
aliquibus statutis constitutionibus ordinamentis consue-
tudinibus quibuscumque.

De pena occupantium vel
occupatam tenentium per tirannidem aliquam
terram ecclesie vel usurpantium iurisdictionem
et eligentium [illegible] contra formam constitutionis Rubrica. 107

Officii nostri cura nos excitat ut subditorum remediis et de-
fensioni eorum, ac iurium et iurisdictionis romane ecclesie
sollicite intendamus. Statuimus itaque quod nullus cuius-
cumque status et conditionis existat, civitates castra et
terras ecclesie, per violentiam, proditionem, furtum, seu alio
quocumque modo, invitis vel nolentibus ipsis terre incolis
seu habitatoribus, aut aliqua parte ipsorum, per tirannidem
occupare aut occupata tenere, aut ad se occupandum

Pena volentium tyrampnice(?) [illegible] [illegible] occupantis vel occupatam tenentis terras [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Rubrica 107

Nota quod expellentes aliquam personam bonis cuiuscumque loci vel aliquos homines incidunt in penas criminis lese maiestatis

aut tenendum prestat auxilium consilium vel favorem, aut
in expellant aliquam personam seu aliquos homines, vel
audeat in aliqua civitate terra dominium et iurisdic-
tionem, preheminentiam aut tirannidem, assumere, [illegible]
rem vel aliquid predictorum faciant mandaverint tractaverint operam
dederint aut prestiterint auxilium consilium vel favorem. Et terras
castra aut loca sic occupata nullibi quilibet occupans seu occupata
detinens restituat et libere dimittat infra unum mensem, extunc
puniatur pro contemptu. Sed si prius a quoque fuerit
attemptatum, hos facientes ut reos maiestatis et perduellio-
nis determinamus puniendos. Nec non penas quas reos ma-
iestatis et perduellionis iura statuunt ipso iure et facto
determinamus incurrisse, et pro [illegible] posthac in perpetuum
[illegible] ad nullum officium et beneficium admittantur,
sed potius sint ipso iure exclusi sintque intestabi-
les et possessiones et gesta per eos et contractus quaecumque inita cum
eisdem et per eos in ipsorum commodum ipso iure sint nulli,
et privilegiis feudis et beneficiis que optinent a Romana
ecclesia et domino nostro sint ipso iure privati, preter alias
et singulas penas contentas in constitutione pape [illegible]
[illegible] contra maleficia. Et ulterius volumus
ipso facto. Et easdem penas omnes et singulas communi-
tates et terras quas sic occupatas detinent, decerni-
mus incurrere ipso facto, addentes in detestatione
talis criminis scelerati, quod ipsi et ipsorum bona et homines
dictarum communitatum possint ut hostes ecclesie Romane et Ro-
mani imperii libere et impune offendi et capi et captivi
tenere [illegible], quos quilibet capiens valeat
[illegible] aut sint tales ut super destruit
delinquentes, probare sufficiat per duos testes ydoneos
deponentes de fama et eam causam scire, vel contra tales
communiter reputantur. Et de predictis omnibus et singulis in-
dex maleficiorum possit et debeat inquirere ex mero officio
et ad denuntiationem cuiuscumque persone. Et nihilominus
rector maleficiorum in singulis sex mensibus teneatur
dictam constitutionem per suas litteras notificare omnibus commu-
nitatibus terrarum et locorum sue iurisdictionis et officialibus
earumdem. Et eisdem mandare sub dictis penis quod dictam
constitutionem legi faciant et divulgari in publico parla-
mento vel saltem in consilio generali. Preterea quod constitutione
precipimus omnibus et singulis civitatibus communitatibus et
singularibus ac specialibus personis subditis fidelitatis qua
Romane ecclesie tenentur. Quod nulla civitas vel communi-
tas vel singularis persona audeat recipere aliquam civitatem
castrum vel villam in sua defensione custodia vel protectione
seu recommendatione seu alio modo quocumque colore quesito sub
sua iurisdictione recipere. Nec aliquam permissionem vel confede-
rationem cum eis faciat vel habeat sine rectoris permissu

Pena petentium occupantium vel auxilium prestantium petentibus occupare et recipere etc.

Pena civitatibus et castris et personis singularibus recipientibus alias civitates castra villas vel loca vel personas sub sua protectione defensione vel recommendatione vel cum eis confederationem facere sine speciali licentia rectoris regionis etc.

licentia speciali. Nos enim omnes concessiones obligationes et permi-
ssiones huiusmodi quascumque sub quocumque colore vel nomine
olim factas seu que in posterum fierent vel fieri
contigerint cassamus irritamus et dissolvimus et cassa
irrita et dissoluta pronuntiamus. Et ad coercendum ob-
servantiam decernimus quoslibet non teneri nec obliga-
ri. Communitatem vero que in posterum contra formam statuti
[illegible] et formam [illegible] fecerit vel fieri fecerit vel inta-
libus prestiterit auxilium consilium vel favorem in decem mili-
bus florenorum auri [illegible] personas speciales in quinquaginta
florenis auri condempnamus. Et sciant et intelligant
privati omni iurisdictione privilegio beneficio libertate et
immunitate quam optinere noscuntur a romana ecclesia
et a nobis ac nostris predecessoribus et a quibuscumque legatis et
officialibus ecclesie. Ipso etiam [illegible] et officia-
les qui in hiis delinquentes fuerint suis officiis sint
ipso iure privati. Et salaria eis debita [illegible]
ratione suorum officiorum nullo modo solvantur eisdem sed sint
ipso facto camere romane ecclesie confiscata. Et communitates
ipsi retineant et thesaurario persolvant. Nullus
autem iudex vel notarius predictas [illegible] presumant nec
instrumentum publicum vel aliquam aliam scripturam de
predictis vel aliquo predictorum scribat dictet seu dictari
faciat sub pena privationis et privationis notariatus
seu officii et sue dignitatis. Et quod potestas iudex seu
alius aliquis officialis qui tempore actum fuerit aliquid de
predictis in aliqua terra ecclesie ad nullum officium nullo
tempore admittatur. Et nichilominus communitates ipse seu
universitates communitates que contra predicta vel aliquod predictorum
fecerint [illegible] eo ipso officiales et speciales persone
[illegible] sententias excommunicationis quas penas ipso facto in-
currant decernimus. [illegible] Omnibus privilegiis
beneficiis indulgentiis honoribus iurisdictionibus libe-
rtatibus et immunitatibus que a romana ecclesia vel aliun-
de optinere noscuntur sint eo ipso privati [illegible]
[illegible] romane ecclesie [illegible] Generaliter
[illegible] nullus potestas capitaneus [illegible] iudex vel quivis
alius officialis alicuius civitatis communitatis castri
[illegible] [illegible] perdat [illegible]
[illegible] vel ad aliam pe-
nam [illegible] vel [illegible]
nam personalem [illegible]
qui dicerent [illegible] universitas vel [illegible]
[illegible] romana perdendi [illegible]
privilegium ab ecclesia romana [illegible]
[illegible] Nec iurisdictionem romane ecclesie aliquo modo
[illegible] vel colore [illegible] usurpet vel usurpari faciat
Contrafacientes vero vel fieri facientes vel mandantes

Pena officialium vel aliorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
dictorum [illegible] etiam [illegible]

Si civitas communitas castrum universitas vel villa
in dicto mille ducentorum. Si singulares persone excommunica-
tionis sententie ipso facto volumus subiacere. Et nihil-
ominus omnibus privilegiis dignitatibus iurisdictionibus
officiis et beneficiis honoribus libertatibus et immunitatibus
que a romana ecclesia vel aliunde habent sint ipso facto
privati. Et tales processus sive nullus sint
valoris seu efficacie. Sed et nunc cassamus et ir-
ritamus et de libris tolli et cassari mandamus. Pre-
terea si quacumque civitas vel communitas cui non licet vel est pro-
hibitum eligere vel assumere fecerit aut elegerit per se
vel alium potestatem aut rectorem aut capitaneum
iudicem seu notarium vel officialem quomodo-
cumque nominetur contra statuta aut habens ius eligendi elegerit per-
sonam eligi prohibitam per constitutiones nostras vel per-
sonam electionem prohibitam vel nominationem
et electionem ac assumptionem cassamus et irritamus et cassas et ir-
ritas nuntiamus. Communitas que fecerit vel fieri
fecerit vel mandaverit in trecentis florenis auri pu-
niatur. Eos non sic electos vel assumptos talibus re-
giminibus regendis si ingressi fuerint centum florenorum auri
penam decernimus subiacere. Et nihilominus irremisi-
biliter officio teneantur. Et processus facti per eum sint
nulli et irriti ipso iure. De rebellibus et inimicis
ecclesie et prebentibus eisdem auxilium consilium et
favorem. R[ubrica]. 108

Comperimus bone memorie dominum bertrandum episcopum
sabinensem dum rectoratus marchie tunc fungebatur
officio fungebat. Quod rebellibus et inimicis ecclesie et quibusdam
officialibus insurrexerit occasione sumenda et in obduratam
malitiam persistendi providit statuisse quod quicumque contin-
geret aliquam communitatem seu universitatem con-
tra castrum seu terre adversus ecclesiam seu officiales eius
dem quibus rebellare. Et propter ecclesiam seu officiales ipsi-
us adversus universitatem huiusmodi in rebellione sive per
quentem vel permanentem spiritualiter vel temporaliter per ec-
clesiam vel aliter duxerit procedendum. Nulla alia uni-
versitas vel singularis persona talibus rebellibus publice
vel occulte directe vel indirecte aliquid prebeat auxilium
consilium vel favorem. Decernendo transgressores huius-
modi sue constitutionis si universitas foret subiacere contra
dicto mille ducentorum et persone ducentorum milium florenorum auri et incidi
contra potestatem. Et omnibus privilegiis immunitatibus et
libertatibus quas a romana ecclesia seu aliis ecclesiis optinet
etiam eo ipso privamus. Si vero singulares forent
persone excommunicationis sententiam et penam in summi
et mille florenorum auri ac privationis privilegiorum immu-

Pena eligentium prohibitos officiales
potestates capitaneos et alios
non habentium auctoritatem eligendi
et habent tamen eligunt prohibitum
... et ... ...

Pena universitatis et civitatis alte-
rius que prestantes auxilium
consilium vel favorem alicuius universi-
tatis existentis vel subditis in rebellione
ecclesie que ... ...
... ... nobilibus
et aliis quibuscumque rebellibus directe
... consilium vel favorem ...
~~extendentes~~ ... ...
et alios ... ...
... habent aliquod officium et ...
... ... rebelles habent ...
... officium.

nitatum et libertatum quas [illegible] optinent in
[illegible] volumus ipso facto. Etiam constitutionem vale
re putantes decernimus eam inviolabiliter observari.
Extendentes eam ad illos qui communitatibus baronibus
nobilibus et aliis quibuscumque personis rebellibus prebuerint
auxilium consilium vel favorem. Et etiam ad eos qui in ipsis
communitatibus universitatibus aut terris rebellibus seu
ab aliis quibuscumque rebellibus assument vel assumptum
retinuerint officium aliquod potestarie custodie notaria
tus vel cuiuscumque alterius generis vel ipsis rebellibus aut aliorum
ipsorum huiusmodi officia gesserint vel gerent consensu in
ut tales homines penis subiaceant antedictis. Et quia
[illegible] predictis officiis premisso [illegible] statuto [illegible]
[illegible] romane ecclesie applicat et declaramus
assumptio sit nulla et quicquid fecerit [illegible] ut
assumptum huiusmodi [illegible] talis officium non valeat
ipso iure. Et ne [illegible] malitia seu [illegible] quorum
[illegible] ad [illegible] possit [illegible] nomina
rebellium et inimicorum ecclesie et [illegible] eisdem auxilium
consilium vel favorem quia hec nomina in [illegible]
[illegible] illos [illegible] rebelles et inimicos ecclesie qui
[illegible] fuerint ab ecclesia seu eius officialibus [illegible] aut
[illegible] publice declarati. Et illos [illegible] quos ecclesia vel eius officiales
[illegible] fecerint et [illegible] vel [illegible]
[illegible] guerras hostiliter. Et illos qui contra ecclesiam vel eius
[illegible] guerras moverint seu [illegible]
officiales [illegible] ecclesie guerras moverint [illegible] adiutorium
[illegible] aut talia facientibus prebuerint adiutorium
vel favorem. Et [illegible] fautores et [illegible]
rebellium et inimicorum ecclesie [illegible] officialium declara
[illegible] ipsis rebellibus seu inimi
[illegible] castrum vel [illegible]
[illegible] gentem aliquam [illegible] defensionem aut
aut homines aliquos ad guerram [illegible] in [illegible] aut
[illegible] aut rebelles [illegible] in [illegible] aut
assumentes ab eis vel ad [illegible] aut [illegible]
[illegible] rebellionem tenentes vel [illegible] aliquod officium
aut ipsis rebellibus [illegible] aliquod officium vel in [illegible]
[illegible] rebellionem [illegible]
[illegible] portantes [illegible] vel [illegible]
[illegible] armatura vel [illegible] vel res aliquas
bellicas arma [illegible] vel [illegible] facientes bladas aut
[illegible] eisdem molentes vel [illegible] facientes bladas aut
eisdem vel eorum [illegible] transitum
[illegible] per sua loca aut eisdem destinantes [illegible] vel [illegible]
[illegible] licentia rectoris provincie vel suorum officialium seu [illegible]
[illegible] guerre [illegible] aut ab eis recipientes [illegible] vel
[illegible] quem vel quas [illegible] in aliqua [illegible] eidem
rectori vel capitaneo non [illegible] vel non facient [illegible]

Qui dicant rebelles et inimici ecclesie [illegible]

Qui in dicant dare auxilium consilium vel favorem rebellibus et inimicis ecclesie.

[illegible] dare favores rebellibus [illegible] qui [illegible] rebellionem [illegible] et [illegible] dare favores [illegible] rebellionem [illegible] officiales recipiat et [illegible] aliis modis [illegible]

rebellibus [illegible] recipit [illegible] licentia [illegible] et qui [illegible]

faciunt cum ipsis rebellibus guerram faciunt vel eos associaverint
vel eisdem quocumque alio modo cum stipendio vel sine servierint
vel dederint operam facto vel verbo consilium auxilium vel favorem
Et quia sunt tales declarationis et interpretationis circa
rebellantes et suorum iudicium reservamus. Et insuper quia
in qualitate personarum modo et tempore et personis rebellium
et hostium auxiliatorum et fautorum predictorum magna
potest differentia occurrere et sic qualitatem delicti pe
nas debeat mensurari. Statuimus quod rectores provincie
sive ipsius vicarius marchie possit dictas penas augere
mutare minuere et legitimas alias penas addicere
vel imponere pro inspecta qualitate delicti personarum
seu universitatum et frequentia in delictis et ali
is circumstantiis aliis ut videbit convenire. Et quia rebe
llis auxilium et fautoria predicta non debent aliis delic
tis impunitatem sed ad aggravationem prestare. Sta
tuimus quod in omnibus et singulis predictis rebellibus nim
iris auxiliatoribus et fautoribus pro omnibus et singulis de
lictis aliis rebellione auxilio et fautoria durantibus
Et donec ad mandata ecclesie cum effectu redierint com
missis pene pecuniarie duplicentur et alie pene arbitrio
iudicis aggraventur. Aliis penis per constitutiones pa
pales inflictis contra eos et quolibet ipsorum statutis in suo
statu et robore duraturis. De pena facientium
guerras exercitus vel cavalcatas et facientium
ad id apparatum aliquem vel congregationem
gentium. Rubrica. 109

Pro excellenti dono pacis quod dominus noster Ihesus Christus pro
hereditate prophetis reliquit. Et per discipulos suos
universis adnuntiari constituit. Studiosi omnes sol
liciti conservando legum latores et precipue Romani po
ntifices et officiales ecclesie in prefatis provinciis statum p
acis pro utilitate communi quam plurimum laboraverunt. Et quia tal
quietis conductio non potest commode fieri nisi guerrarum
innovatores tamquam lupi rapaces faciunt facultates
et sanguinem aliorum ab eorum per nitiosis conatibus
arceant. Super hoc invenimus multas constitutio
nes et varias promulgatas inter quas illas sacras
per felicis recordationis dominum Johannem papam XXII
incipientem. Ad hoc dinoscitur. Inde iam et sup
in primo libro harum constitutionum inter alias sicut invenimus et ideo
sed alias non constitutiones per diversos officiales licet
fideliter editas tamen quia varias et prolixas et inextricabiles
superiores invenimus reiectis superfluis et ...
ac inutilibus in unam constitutionem presentem cum aliis
quibusdam declarationibus et additamentis duximus redi
gendas. Ordinantes et districtius prohibentes quod

Ut rectores provincie et eius vicarii mittores possit contra rebelles et minuere etc. penas augere mutare et declarare etc.

Duplicentur pena pecuniaria et alia aggravatur arbitrio iudicis contra rebelles et eorum fautores durante rebellione et fautoria etc.

Per penas huius constitutionis non tollitur pena papales etc.

nulla gens armigera pedestris vel equestris ad guerram
seu equitationem disposita. Nullus quoque stipendiarius equestris
vel pedestres seu ad stipendia morantes quecumque pro guerris
audeant cum stipendio vel sine intrare provincias
vel terras predictas etc. absque sedis apostolice vel legati nec non
rectoris aut rectoris provincie predicte aut eorum locum
tenentis [illegible] directionis terras vel terram vel et in
terra licentia speciali seu dicta licentia firmam vel
permissionem [illegible] dimittendo neque disfidando pro
[illegible] in aliam communitatis vel aliam potestatis nobilis
aut alterius singularis persone dictarum locorum vel alium de dicta
talia loca pro guerra vel equitatione intrare vel invadere no
lentis. Nec aliqua communitas vel singularis persona
dictarum locorum audeant aliquos stipendiarios vel gentem
aliquam vel comitiva congregare firmare aut tenere
cum stipendio vel sine ad guerram actam seu dispositam
tamen et pro colore custodie terre vel sue persone. Nec aliquis
gentem in dictas provincias et terras etc. aut aliquam ipsarum
vel ipsam ad guerram dispositam introducere recipe
re aut ingressum vel transitum vel victualia
prestare aut aliquomodolibet directe vel indirecte prebere
auxilium consilium vel favorem. Nec aliquis dictarum
congregationum facere audeat nec congregationi in aliqua
congregatione facta audeat nec aliquis dictis locis
intret absque sedis apostolice vel rectoris aut eius locum
tenentis aut expressa licentia speciali seu mandato guerras
seu cavalcatas equitationes exercitus
seu guerras cavalcatas equitationes exercitus
aut guasta hostiliter faciant aut obsidionem aliquam
aut captionem personarum vel bestiarum aut aliarum rerum
hostiliter seu per modum guerre faciant aut fieri faciant.
Et quicumque contra predicta vel aliquid predictorum fecerit aut fieri fecerit
aut facientibus prestiterit auxilium consilium vel favorem
penas in dicta constitutione contentas
omnes et singulas penas contentas in dicta constitutione pa
pali incurrat volumus ipso facto. Et nichilominus predictis
in guerram moventes et congregationem facientes
penis legalibus [illegible] [illegible]. Et omnes et sin
gulas penas ante predictas et contentas in [illegible]
[illegible] et productiones eos volumus [illegible]
mus et [illegible] inhibemus quod nulla communitas offi
cialis vel singularis persona ad stipendium vel gratis aut
quomodocumque teneat vel firmet et pro custodie vel [illegible]
ne vel quomodocumque stipendiarios aliquos in sua terra seu
terra in qua eos tenuerit alienos seu forenses aut
alios huiusmodi forenses armigeros nisi prius eorum no
mina et cognomina rectori scripta exhibeat. Et super
hiis ab eodem rectore licentiam optineant specialem. Cum
prohibitionem ad familiares per quos quis de suo proprio
[illegible] vel pro officio licito secundum morem [illegible]
[illegible] absque fraude tenuerit decernimus vel de
cernimus non extendendam. Contrafacientes aut [illegible]

Pena gentis armigere sine li
centia intrantis terras vel provincias
ecclesie vel eis locantis vel aliquas
pro intrando dictas provincias et
contra [illegible] et contra dictas
ecclesie audeat retinere gentem
armigeram [illegible] ad guer
ras [illegible] aliquam receptet
vel eis faveat aliquo modo [illegible]
dicta pena scripta etc.

Pena predicta

Pena retinentis sine licentia
aliquos stipendiarios vel [illegible]
forenses armigeros etc.

[illegible] predictis volumus sibi [illegible]

De represaliis non concedendis. 110

Quia ex represaliarum concessione plurima consueverunt scandala provenire. Nec aliquam [illegible] Statuimus quod nulla civitas nullum castrum aliquod nulla villa vel terra baro vel comes vel quevis alia persona [illegible] contra alios quoscumque [illegible] locis [illegible] represaliarum licentiam concedere presumat vel attentet. Nec aliquis [illegible] represalias [illegible] licentia [illegible] Nos enim tales represaliarum concessiones [illegible] decernimus non valere [illegible] in duobus milibus florenorum [illegible] communitas fuerit [illegible] persona in ducentis florenis [illegible] officiales [illegible] Et nihilominus [illegible] in dicta licentia facta contra [illegible] huiusmodi [illegible] in suo robore duraturis [illegible] statuta ordinamenta et reformationes [illegible] atque decreta [illegible] communantiarum directe vel indirecte loquentia [illegible] predictorum.

De pena facientium confederationem ligam vel conventiculam. 111

Quia nonnumquam [illegible] confederationes et lige [illegible] facte [illegible] temporibus ab ecclesie [illegible] sedis apostolice [illegible] rectoris [illegible] [illegible] possent [illegible] [illegible] et dissolvimus [illegible] societates ligas confederationes [illegible] [illegible] obligationem seu cavallatam [illegible] quovis nomine vel colore olim factas sive in posterum fierent vel [illegible] inter civitates communantias vel inter communantias [illegible] vel personam [illegible] communitatem vel inter aliquas civitates [illegible] communantias [illegible] personas [illegible] Decernentes quod [illegible] nulla [illegible] communitas [illegible] et singularis persona [illegible] faciat vel presumat seu attentet inter se [illegible] societatem ligam obligationem [illegible] confederationem fraternitatem seu cautelam seu aliquam [illegible] aliud quod [illegible] potest [illegible] conventiculas [illegible] vel capitaneum aliquem seu rectorem vel gubernatorem seu [illegible] quocumque alio nomine nuncupetur creare [illegible] societas [illegible] ordinare [illegible] statuere [illegible] obligationis lige et fraternitatis confederationis capitaneus vel rectorie seu cavallate nec [illegible] aliquo [illegible] electionem nec [illegible] huiusmodi acceptare nec [illegible] tale officium exercere. Nec aliquis [illegible]

Pena concedentium represaliarum licentiam [illegible]

Pena facientium vel tractantium confederationes ligas obligationesque [illegible] [illegible] vel [illegible] et [illegible] vel rectoris confederationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel tractantium [illegible]

vel quis alia persona audeat vel presumat directe vel indirecte sub pena anathematis et sue dignitatis seu beneficii publicare vel dictare aliquid in scriptis seu alia quacumque scripturam depredicas vel aliquo predictorum. Contrafacientes non vel fieri facientes predictis vel aliquo predictorum communitas in decem milibus florenorum auri, barones barones vel milites in tribus milibus, qualibet alia singularis persona in ducentis florenis auri puniatur. Et eorum bona camere romane ecclesie ipso facto esse volumus confiscata. Et nihilominus singulares persone que contrafecerint in aliquo predictorum Et capitanei qui dictum officium attemptaverint excercere ipso facto excommunicationis sententiam incurrant. Civitates vero communantie castra et terre seu universitates que predicta seu aliquid predictorum commiserint ecclesiastico subponimus interdicto. Et sint et esse intelligantur facientes predicta vel aliquid predictorum privati omnibus privilegiis beneficiis et indulgentiis iurisdictionibus libertatibus officiis et immunitatibus que optinuerunt seu optinent a romana ecclesia vel alias undecumque. Et supradictis penis in omnibus et excommunicationibus locum illos qui ad predicta vel aliquid predictorum facienda vel fieri facienda dederint seu prestiterint auxilium consilium vel favorem.

Audientes de nominatione dignitatis huius [illegible]

Pena subsequentes [illegible]

Quod nullus assummatur in capitaneum potestatem confalonerium vel officialem alicuius preeminentie in terra ecclesie. 112

Pena constituentium et assumentium aliquem in terra vel loco suo [illegible] potestates rectores confalonerium [illegible] ex quo possit aliquam preeminentiam [illegible]

Bertrandus episcopus Sabinensis dum erat archiepiscopus Ebredunensis et reformator etc. Item quia periculosum dinoscitur esse in terra ecclesie aliquod officium exercere eadem auctoritate Statuimus et ordinamus quod nullus cuiuscumque conditionis aut status existat in civitate vel in terra aliqua unde originem traxit vel ubi domicilium suum habet vel duarum dietarum distantia existat tempore exercendi vel retinendi valeant nec audeant officium potestatis capitanei vel vexillarii confalonerii gubernatoris defensoris protectoris seu quovis alio vel quocumque nomine nuncupetur per quod inter cives municipes seu districtuales alios superioritatem potestatis seu preeminentie prerogativam possit sibi aliquam vendicare. Nulla quoque civitas vel communitas alia universitas aliquem vel aliquos ad huiusmodi officia vel similia assumere vel eligere vel iam assumptum vel assumptos ultra unius mensis spatium a tempore publicationis presentium constitutionis computandum retinere. Si qui vero aut contra constitutionem presentem aliqua ex predictis officiis vel similia receperint in futurum vel iam recepta non dimiserint realiter infra mensem predictum presentis constitutionis ultra penam excommunicationis predictam omnibus bonis suis camere romane ecclesie applicandis sint ipso facto privati. Et ab omnibus legitimis actibus honoribus et officiis perpetuo sint exclusi. Civitas autem et quevis alia communitates que tales ad officia predicta et similia elegerint et assumpserint et iam assumptum ultra predictum mensem duxerint retinendum ultra penam interdicti cui ipso facto subiaceant ad

penam mille flor. auri applicandam fisco roman. eccl(esi)e et
privationem electionis potestatis ac omnium privilegiorum
et immunitatum que quas a romana eccl(esi)a obti-
nent incidant ipso facto. ¶ De pena tenentium si-
mul plura officia et recipientium officium. R(ubrica) 113

Idem Bertrandus episcopus Sabinensis dum erat archie-
piscopus Ebredunensis et reformator ... volen-
tes sic universitatibus civitatum castrorum et aliarum
terrarum eligendi in terris earum potestates et rectores haben-
tibus potestatem et ius ac possessionem seu quasi eligendi potestates
et rectores huiusmodi observari quod per hoc romana eccl(esi)a que dic-
tis universitatibus potestates seu rectores assumendi et
eligendi concessit licentiam seu permisit in suis non ledat
ac per hoc volentes quod multis qui ad potestarias et rectori-
as ipsas plus libidine dominandi et ... in potentum tiranni-
cam ... devenire quam intentione iusticiam ministrandi aspirant
... exercendi in terris ipsis tirampnidem inferatur. Eadem
auctoritate statuimus et ordinamus quod nulla universitas po-
ssit aliquem eligere vel assumere potestatem seu rectorem vel
camerarium ad custodiam terre vel quecumque alia officia ad
seu iam electum vel assumptum tenere ultra sex menses
in officio duraturum. Nec aliquis predicta vel similia officia
vel ipsorum aliquid ultra predictum tempus audeat vel valeat reci-
pere seu recepta iam vel in futurum recipienda aliqua ra-
tione retinere finitis aut completis predictis sex mensibus nec
ille qui prius electus seu assumptus in potestatem vel
rectorem vel quodvis aliud officium fuerat. ¶ Nec aliquis
de terra illius vel de domo seu gente illius usque ad tertium gra-
dum per quamcumque electionem de ipso vel de ipsis uno et
eodem tempore vel pluribus temporibus vel unitis firmam ... sequente
terminum aut infra tres annos inde computandos seu ad
eandem vel similem officium vel quodvis aliud nullatenus
audeant per se vel alios exercere. ¶ Volumus insuper et ordinamus
quod nullus cuiuscumque conditionis aut status existat in
diversis civitatibus castris seu terris duas vel plures po-
testarias seu rectorias vel similia vel quecumque alia officia
eodem tempore valeat exercere nisi super predictis prorogatio-
ne vel reassumptione officiorum infra terminum et gubernatio-
ne duarum potestariarum vel plurium per nos vel recto-
rem provincie ex causa rationabili fuerit dispensatum.
¶ Et si contra presentem constitutionem eligendo potestatem
vel ultra sex menses statutum vel officium prorogando vel infra termi-
num licitum eligendo aut potestariam vel quecumque alia
officia recipiendo vel continuando de facto vel in dictis fu-
erit aliquid attentatum electio receptio et prorogatio
ac receptatio continuatio potestariarum huiusmodi vel of-
ficiorum quorumlibet aliorum omnino careant roboris firmitate.

Cf. utrum civitas possit aliquem officialem reassumere in eodem officio et ultra ultra sex menses possit ... in eodem officio vel alio per ... infra tres annos. Et prohibetur alium de eadem terra vel de eius domo vel ... usque ad tertium gradum possit recedere in eodem vel alio officio vel alio in una terra infra tres annos ... post

Cf. utrum de eadem terra vel domo vel gente ...

Cf. utrum quis possit eodem tempore duas potestarias in diversis terris ...

¶ Pena eligentium et recipientium

. Et sic est finis.

198v

Et sine per tales aut eorum nomine latas et processus habitos et quis alia
per ipsos uel eorum auctoritate aut mandato facta ipso iure sint
irrita nulla et nulla. Et tamquam ab non potentibus potestates seu
iudices uel officiales temere attemptata nullum penitus sortiantur
effectum. Et nichilominus universitates et constitutiones
modi unientes ultra incidant sententiam cum ipso facto, sibi carceratis
iure eligendi potestatem seu rectorem perpetuo sint privati.
Et continuantes seu recessum multis et recipientes potesta-
tes seu rectores huiusmodi sententiam excommunicationis ipso
facto incurrant. Et ad recipiendum predictas potestates rec-
tores seu quis alia officia in predictas terras et alias ad omnes
actus legitimos indigni et inhabiles reputentur et ab ipsis
ac ab omnibus privilegiis et immunitatibus et libertatibus ac bonis hono-
ribus que ab ecclesia romana et ab aliis ecclesiis optinent propter
transgressionem huiusmodi perpetuo sint privati. De pena im-
pedientium officiales in eorum officio etc. 114

Non absque magne opportunitatis utilitate nobis et apo-
stolus omnes sub se prelati tamquam adeo missis legum
circumspecta permissione mostrat necnon et ma-
gistratus iugiter per quos iura reddat considerationem parte
et iura perferri nisi fient officiales ministri per quos de-
fenderentur iura et exsecutioni debite mandarent. Resi-
stere ergo iure legi divine et humane ac summo pontifici
qui suorum officialium officia satagunt impedire. Vo-
lentes igitur talium presumptuosam et periculosam temeri-
tatem audaciam cohercere. Statuimus quod siquis in hoc
genus sceleris quod absit inciderit quod legatum apostolice
sedis aut rectorem provincie pro eius tempore in exsecutione ipsorum
officii maxime dum parlamentum seu synodum cele-
brarent uel iudicium publicum presiderent uel sententias profe-
rrent aut iura redderent directe uel indirecte impedi-
rent aut iura redderent directe uel impedi-
ri iussus fuerit. Ac per quascumque civitates terras castra
loca sue iurisdictionis liberum habent accessum in-
gressum regressum uel egressum et transitum sub
colore custodie uel aliquo quocumque velamine uel quod per
dictas uel aliquid predictorum fecerint tractaverint uel mandaverit
aut fieri procuraverint auxilium consilium uel favorem prestiterint omnibus
ut predictis contra reos criminis lese maiestatis et perduellio-
nis predictis penis contentis in constitutione papali incipiente dici-
mus et penis reputatis malitia reos ipsum decernimus subiacere. Et nichilominus
predictum committat in iudicem uel marescallum et eorum offi-
ciales. Siquidem communitas fuerit mille marcharum
argenti. Si autem comes uel baro quingentorum florenorum
uel marcharum argenti. Et alius nobilis uel potestas aut
quicumque alius officialis ducentarum marcharum argen-
ti. Si alia singularis persona centum marcharum argen-
ti penis decernimus subiacere. Quas penas si non sol-
uerit infra terminum in sententia per iudicem statuendum etc.

De penas [impedientium?] rectores [uel?] legatos iudices [?] [?] seu alios officiales ecclesie [?] accessum [?] et recessum [?] exercitus ambaxiatorum [?]. Et pena non presentantes [?] aliis appellantibus [?] favore. Et [?] [?] presentibus. Et non possit [?] talibus [?] [?] [?] per [?] [?] talibus [?]

Pena impedientium rectores uel legatos ecclesie

tur arciori pena iudicis arbitrio puniatur. Si quis nostro ba-
iulum nuntium seu executorem rectoris potestatis vel suo-
rum iudicum ne faciant citationem vel relationem tenu-
te vel captionem personarum aut executionem officii sibi
commissum prohibuerit vel impedierit per se vel alium directe
vel indirecte aut pignus acceptum absque ipsius voluntate
rem auferre presumpserit aut se opposuerit vel liberare per-
ne captam rem intrare extra transire libere possit
aut predicta fieri mandaverit vel tractaverit aut ad ea fa-
cienda prestiterit auxilium consilium vel favorem. Si quidem commu-
nitas sive universitas fuerit quingentorum florenorum auri. Si
comes vel baro quadringentorum florenorum auri. Si alius nobilis
vel potestas seu quicumque alius officialis ducentorum florenorum auri.
Si alia singularis persona quinquaginta florenorum auri penis
decernimus subiacere. Et nihilominus quando nuntius baiulus si-
ve executor impeditus prohibitus seu non permissus fuerit
intrare terram vel locum in qua seu quo ambaxiata sua
erat facienda sufficiat ipsam citationem notificationem
et ambaxiatam quamcumque sibi commissam per ipsum fieri ad
portam illius terre vel loci vel coram ipsis custodibus sive
aliis sibi opponentibus seu ipsis impedientibus et teneat perinde ac si citatio
seu notificatio vel ambaxiata quecumque illis seu de illis
quibus erat facienda personaliter facta esset. Et in eorum
sequatur effectus quantum ad preiudicium illius seu illorum contra
quos seu quibus erant huiusmodi facienda. Et quantum ad
commoda illorum quorum tales citationes notificationes et
executiones seu ambaxiatas interest facta esse
vel eas fieri procurassent. Et de impedimentis vel obstacu-
lis predictis et quolibet predictorum et de citationibus et ambaxia-
tis et executionibus quibuslibet sibi commissis credatur et ste-
tur relationi baiuli nuntii cursoris executoris vel officia-
lis iurati generaliter vel saltem specialiter in ambaxiata predicta.

Insuper quia non sufficit abstinere a malo nisi fiat quod
bonum est statuimus quod omnes et singule civitates commu-
nitates et universitates civitatum castrorum et terrarum
quarumlibet et officiales eorum et quicumque nobiles et alie sin-
gulares persone teneantur dictis legatis et rectoribus pre-
terea iudicibus et marescalcis baiulis nuntiis et executo-
ribus prestare cum debita reverentia sine fraude ad eorum
officia seu commissa eisdem auxilium consilium et favorem prout
sic requisiti per eosdem fuerint et requisiti. Contrafacientes
non seu predicta ad implendum assistentes media pena si fuerit
pertinacia aliter mitigare quatenus si eorum in predictis esset
officii puniatur. Et quia propter fraudulentias malitias et astutias
ac predicta committentium probatio certa in predictis ut
plurimum haberi non potest statuimus quod ad condemnationem
in quolibet predictorum casuum sufficiat probatio publice fame
seu indicia que iudicantium animis verisimiliter inducant. Et ni-
hilominus ultra alias penas predictas in quolibet predictorum casuum

[Left margin:] Quod impeditur executor intrare terram vel locum ubi citandi sufficiat fieri ad portam illius loci vel custodibus sive aliis impedientibus

[Left margin:] Quod non plectetur impedimentum factum in baiulo cursori nuntio et aliis executoribus [illegible]

[Left margin:] Pena non prestantium auxilium consilium et favorem dictis baiulis executoribus nuntiis cursoribus etc.

[Right margin:] Probatio dicti impedimenti et non auxilii [illegible] sufficit [illegible]

193v

communitates civitates castra et villas quae fuerint sub quibus seu quorum territoriis seu finibus fuerit et ipsarum territoria et loca ecclesiastica supponimus interdicto. Officiales et singulares personas quascumque cuiuscumque status conditionis aut dignitatis existant etiam si pontificali et illustri dignitate praefulgeant contrafacientes excommunicationis vinculo innodamus. Et [illegible] dictas omnibus censuras [illegible] libet possit [illegible] accusatore et denunciatore. Et et possit ex mero officio ad denunciationem cuiuscumque procedi. Et interdicto nullus ad accusationem admitti possit [illegible] nec [illegible] aliquam exceptionem seu defensionem per officialem vel aliam singularem personam nisi prius dominus personaliter compareat coram iudice competente [illegible] et idonee satisdederit vel personali detentioni se [illegible] ut exigeret [illegible] in [illegible] Quam [illegible] personali facta legitimas defensiones [illegible] formam [illegible] constitutionum non duximus denegandas.

De pena impedientium prosequentes et prosequi volentes sua iura in romana curia vel [illegible] eorum [illegible] per ecclesias. 115

Quia in nonnullis [illegible] plurimos iniquitatis filios [illegible] dolosis artibus impedientes et [illegible] subtilibus machinationibus detrahentes. Et per hoc [illegible] multiplicati impedientes prosequentes [illegible] modo ac multiplicati impedientes prosequentes [illegible] volentes prosequi iura sua in romana curia vel [illegible] in dictis [illegible] et officialium [illegible] et communitatis fraudibus [illegible] Constitutionem praesentem duximus [illegible] mandamus [illegible] inhibentes ne aliqua communitas [illegible] universitas collegium potestas capitaneus vel [illegible] officialis sive alia quaecumque persona ecclesiastica vel mundana cuiuscumque status conditionis vel dignitatis existat etiam si pontificali vel illustri praefulgeat dignitate [illegible] audeant vel praesumant aliquem prosequentem vel volentem prosequi iura sua per modum appellationis [illegible] nullitatis [illegible] libelli vel petitionis [illegible] aut [illegible] aut quovis alio modo aut ipsorum [illegible] parentes liberos [illegible] affines amicos laboratores colonos procuratores vel negotiorum gestores aut testes capere detinere [illegible] vel [illegible] aut contra eos [illegible] vel criminaliter [illegible] ut alia quacumque [illegible] praesumimus [illegible] confundendum [illegible] aut [illegible] testibus aliquibus implicare aut [illegible] aliquibus advocatis vel procuratoribus nec talibus prosequentibus patrocinantur [illegible] nec instrumenta vel scripturas opportunas eis exhibeant aut eis probationes aut [illegible] eorum [illegible] vel [illegible] aut [illegible] aut eis [illegible]

Pena ultra alias penas

Quod tenentes [illegible] procurator [illegible]

Pena [illegible] impedientium [illegible]

Non prosequens fraudis [illegible]

ecclesiam, vel monasterium vel officium aliquod publicum vel privatum vel
suorum bonorum ad ministrationem possidentem vel fuerit
ipsum per captionem aut moram in persona vel rerum ali-
quam iustitiam denegare vel impedire. Aut statuta vel reformatio-
nes facere vel facta servare tales persequentes vel persequi vole-
ntes directe vel indirecte. Nec ad hoc permissum aliquod vel consilium
sapientis eos compellere vel reducere quoquo modo. Nec in causis
in quibus ipse communitates seu ipsorum officiales habent co-
gnitionem primarum vel in secundarum causarum statuere vel prohibere
ne appelletur in quocumque genere causarum vel recurratur per statum su-
per hoc videatur contra dictas curias et in fraudem iurisdictionis earum
et prohibendo primam appellationem de qua possent forsan ipsi
cognoscere prout iustitia videretur vna et ad secundam que esset ad dictas curias
etc. devolvenda. Nec etiam audeant ipsorum persequentium et persequi
volentium ut procedat iura sua adversarius et personis facere
vel expedire. Nec etiam ipsos vel quocumque colore quesito vel non
quesito dampnificare vel impedire. Nec etiam contra predicta vel aliquod predictorum
fieri mandare ordinare committere seu consentire aut ad
approbare vel prebere auxilium consilium vel favorem. Contrafaci-
entes vero si fuerit communitas universitas vel collegium ipsa
eorum terras et territoria ecclesiastico subiciamus interdicto. Et nichi-
lominus si causa fuerit criminalis et super crimine capitali mille mar-
charum argenti. Si criminalis et super crimine non capitali quadrage-
ta marcharum argenti. Si civilis centum marcharum arge-
nti penis decernimus subiacere. Si vero fuerint tales communis
officiales vel alia singularis persona quecumque, nec cum cuiuscumque status et
conditionis existant et si pontificali vel illustri ut predicitur
perfulgeant dignitate excommunicationis sententie et medietatem
dictarum penarum in quolibet dictorum casuum punitioni decernimus
subiacere. Et nichilominus omnia et singula facta et attentata
contra formam presentis constitutionis vel in ipsius fraudem nulla esse
decernimus ipso iure. Et quia propter malitias communitatum et
quorundam tirannizantium in eisdem ut plurimum non posset
predicta seu sic per plurimum veritatem et actus probari decerni-
mus quod in predictis ad plenam probationem sufficiat et pro iudicio
recipi debeat fama publica. Et delatum audientis tali
persequentis seu persequi volentis sua iura a reo prestitum
iuramentum.

De homicidio. R[ubrica]. 116

Homicidium siquis dolose seu studiose fecerit vel fieri
fecerit et in fortiam curie pervenerit legali pena
puniatur. Si autem in fortiam curie non pervenerit citetur
et exbanniatur et condempnetur perpetuo eadem pena. Et insuper bo-
na omnia camere romane ecclesie confiscentur et devastentur et de-
vastata perpetuo permaneant vel vendantur. Patratores [illegible] et
~~receptatores [illegible] expedire [illegible] pluries~~

Marginalia (right, upper, faded): Intendo quod [illegible] appellari [illegible]

Marginalia (right, upper): Et vide alias constitutiones plures hunc in li. 6. R[ubrica] 182 [illegible] alias predictis etc.

Marginalia (right, middle, faded): Pena [illegible] contrafacientium [illegible]

Marginalia (right, lower, faded): Quod [illegible] predicta et [illegible] in alio latere [illegible] etc.

Marginalia (left, faded): De pena homicidii vel parricidii dolo vel culpa vel cum armis vel sine [illegible] et [illegible] et [illegible] et de [illegible] et de associatis homicidis [illegible] vel post vel [illegible] receptatis etc.

Marginalia (right, lower): Limitationem huius constitutionis videas in i reformationis seu additionis ad fo. 227. que incipit Item cum [illegible] etc.

200v

cium uno et eodem homicidio culpabiles proponantur tunc iudex
maleficiorum audire generaliter parentes proximiores et sanguineos
occisi et accusatorem si quis interuenerit coram se faciat
nocatis et diligenter ab eis per iuramentum exquirat de qua
tate culpe culpabilium ipsorum et utrum sint culpabiles in facta
ciendo an in mandando seu fieri faciendo an in assotia
tione uel alio auxilio quam fauore. Et per eos uel maiorem partem
eorum ipsorum eligi faciat et culpabilibus in faciendo unum
tantum principalem auctorem qui solus pena legitima accusa
tionis et denunciationis puniatur. Sed non tunc eligi faciat per
eosdem de mandantibus seu fieri facientibus si qui interue
nirent. Et si dicti accusator et proximiores et sanguinei non
reperirent uel non eligerent tunc iudex dictos principales in
faciendo et fieri faciendo facta inuestigatione uel sibi uere
possit eligere. Qui duo tantum possint dictis penis puniri
pro uno plures per eodem homicidio. Et si nullus reperiatur sig
faciens seu mandans tunc unus solus ex facientibus pena
qua supra dictum est puniatur. Alii non culpabiles qui pro principalibus
auctoribus electi non fuerint tamquam adiutores et fautores
seu in faciendo seu in fieri faciendo culpabiles fuerint
sic puniantur de auxilio et fauore. Si enim principalem ho
micidam assotiauerunt tempore homicidii et illum qui occidebat
pro posse iuuerunt uel ita impedierunt quod se nequiuit defe
ndere obstante sua detentione uel impedimento sic prin
cipales puniantur auctores. Si uero principalem homicidam
assotiauerunt secum ad homicidium tempore homicidii et non
prohibuerunt nec aliud cohoperatus est tractatores fuerunt.
eiusdem pena puniantur. Et si ideo tempore assotiauerunt et homici
dam ne caperetur defenderunt pena ... puniantur. Et si
non assotiauerunt principalem homicidam ad homicidium
tempore homicidii. Sed ipsum post homicidium commissum defe
nderunt ita quod capi non potuit aut in domo uel loco alio
receptauerunt occultauerunt itaque ab officialibus uel eorum familiis
ipsum persequentibus inueniri et capi non potuit pena dupli
fautores furum puniantur. Qui non fuerint de tractantibus
et ordinantibus seu consulentibus quod homicidium fieret non tamen
principales fieri facientes seu mandantes fautores furum
eiusdem pena puniantur. Parricida uero et alii qui parricidium
nomine seu proprio alteri committerunt secundum illud scelus
competentes penis legalibus uel aliis statutis uictores seu
iudices maleficiorum arbitrio puniantur. Qui uero absque ali
qua culpa eum qui percussit non potuit nec debuit uel

Marginal notes:

Qui plures fuerint ad idem homicidium uel mandatores et principales eliguntur et alii puniuntur ut supra. Alias in (?) etc.

Pena illorum qui non sunt principales electi et tamen fuerunt uel mandatores uel dederunt auxilium et fauorem quia (?) ... 123

Pena parricidii etc.

Pena homicidii cum tali culpa commissi.

ad defensionem sibi permissam licite permittentis occidit
nulla pena penitus puniatur. Si vero homicidium non
dolo nec [illegible] sed cum aliqua culpa et imprudenter commisit
inspecta qualitate personarum et facti et circumstantiis debitis
pena pecuniaria tamen usque in ducentis flor. auri et a certo
citra vel iudicis maleficiorum seu curie arbitrio puniatur. Et
de qualibet dictarum penarum pecuniariarum heredes occisi de-
beant habere tertiam partem pro recompensatione sue iniurie.

Ut heredes occisi habeant quartam [illegible] partes pene.

De pena amputantium manum, pedem, nasum, digitum vel membrum aliud vel ea debilitantium et dentes frangentium aut cadere facientium. 117

Si quis amputaverit alicui manum, pedem vel nasum vel aliquod
membrum principale vel oculum studiose offenderit, quamvis in
ea pena legis Cornelie teneatur, tamen de benignitate statuti
quod in ducentis florenis auri puniatur. Et nisi penam infra terminum
in sententia declarandum solverit, extunc domini arbitrio iu-
dicis puniatur. Si vero debilitaverit et non amputando in cen-
tum quinquaginta flor. auri puniatur. Si digitum manus ali-
cui amputaverit in centum flor. auri puniatur. Et si quis ali-
quem ita percusserit quod fecerit sibi cadere dentem puniatur in
quinquaginta flor. auri ultra penam pro percussione in facie or-
dinatam. Et si plures dentes cadere fecerit pro quolibet ultra
primum et ultra penam percussionis in facie in 25 flor. auri
puniatur. Si vero dentem unum vel plures fregerit media
pena qua puniretur si cadere fecisset puniatur.

De pena percutientium cum armis etc. 118

Si quis aliquem percusserit et vulneraverit cum armis ferreis
vel ferratis, baston vel lapide in capite cum fractura cra-
nei et sanguinis effusione puniatur in 100 flor. auri. Si
vero cum sanguine et non cum fractura cranei in 50 flor.
auri. Si vero cum armis aliquem vulneraverit in facie vel
in gula cum effusione sanguinis, ex quo vulnere sit cicatrix
enormis perpetuo remansura, in ducentis flor. auri puniatur,
quos si non solverit infra terminum in sententia statuendum extunc
domini arbitrio iudicis puniatur. Si vero cicatrix quod ut
predicitur non sit remansura et sanguis exiverit in 50 flor.
auri puniatur. Si vero in capite vel gula cum dictis armis ma-
ginatis aliquem percusserit sine sanguine in 25 flor. auri
puniatur. Si cum armis non maginatis in xx. flor. auri (pena xx flor.)
puniatur. Si vero quis percusserit aliquem cum aliquo dictorum
armorum a gula supra et sanguis exiverit in 30 flor. auri
puniatur. ~~Si vero sanguis non exiverit in 25 flor. auri pu-~~

i. v3 p bastone l lapide et etc. Fuit dictu et bastone et aliud lignum

niatur. Si vero cum ligno vel aliis armis predictis quis
aliquem percusserit cum sanguine vel sine sanguine in
quolibet dictorum casuum pena media puniatur. De pena
percutientium et offendentium in persona sine armis. 119

Si quis in rixa aliquem percusserit alapa vel pun-
gno in facie ita quod sanguis inde exiverit puniatur
in 30 flor. auri. Et si sanguis non exiverit puniatur in me-
dietate dicte pene. Si vero in alia parte corporis percusserit
cum sanguine in x flor. auri. Et si sine sanguine media
pena puniatur. Si vero quis aliquem cum calce percusserit
et inde sanguis exiverit in xx flor. auri. Et si sanguis
non exiverit in x flor. auri puniatur. Si autem quis
aliquem in rixa momorderit in facie ita quod cicatrix
perpetuo et audens remaneat in 50 flor. auri puniatur.
Et si cicatrix predicta non remanserit in 25 flor. auri. Si
in alia parte corporis malo modo momorderit et sanguis
exiverit in medietate dicte pene puniatur. Si vero quis
alii in rixa extraxerit pilos de barba sive barbam de-
pilaverit puniatur in 30 flor. auri. Et si quis deca-
pillaverit aliquem vel fecerit sibi in rixa cadere aut
deiactaverit caputeum birretum infulam vel cappel-
lum de capite aut mulieri veletam in x flor. auri
puniatur. Et si in rixa aliquem ceperit per pannos
de dorso in x flor. auri puniatur. Si vero quis aliquem
impinxerit ita quod cadere fecerit et sanguis exiverit de
facie in 50 flor. auri. Si de alia parte corporis in 25
flor. auri puniatur. Et si ex impincta non ceciderit me-
dia pena puniatur. Et si quis in rixa ceperit aliquem
per nasum vel manum miserit ad gulam ita quod sanguis
exiverit in 30 flor. auri puniatur. Et si quis aliquem
in rixa per terram trascinaverit in 25 flor. auri pu-
niatur. Et si quis in faciem alicuius spuerit vel aliquam
turpitudinem studiose vel in rixa proiecerit in 25
flor. auri et plus usque in 50 flor. auri iudicis arbitrio
puniatur. In aliis vero locis persone quam in facie in medie-
tate dicte pene puniatur. De pena insultantium
aliquem et evaginantium arma et adminantium
cum eis. Rubrica. 120

Si quis aliquem insultaverit invaserit sive aggressus
fuerit cum armis ad domum propriam vel conductam vel
cassinam insultati et ipsam intraverit in 30 flor. auri
puniatur. Et si non intraverit in 25 flor. auri puniatur

COMUNE DI FOLIGNO BIBLIOTECA CIVICA

Si vero sine armis percussionem fecerit, media pena puniatur. Si
autem insultum aliquis fecerit, si cum armis in x flor.
auri, si sine armis in v flor. auri puniatur. Et si quis
ex predictis insultantibus tempore insultus sive statim post aliam
iniuriam quam in insultatum eundem fecerit, ex qua maior
pena resultaret, illa maiori pena puniatur, cessante pena
insultus. Si quis vero quam aliquem minaverit aliquo genere
armorum offendibilium aut cum tali genere armorum vel alia
re ferrata iniuriose adminaverit, non percutiendo ad
ferratam in x flor. auri puniatur. Et si minaverit
sine adminaverit in medietate dicte pene puniatur.

De verbis iniuriosis et minatoriis. Rubrica. 121

Si quis alicui personae dixerit verba iniuriosa videlicet falsus
proditor, patarenus, hereticus, cornutus, ragliosus
ribaldus, vel alium meretricem in duobus flor. auri pro quo-
libet tali verbo et qualibet vice puniatur. Et si alicui iniuriose
imprecaverit mortem violentam alicui de ascendentibus vel de-
scendentibus aut decollatam alicui usque in tertium gradum in xxv flor.
auri puniatur. Si vero extimaverit alium iniuriose in duobus flo-
renis auri. Si autem alia verba laboriosa iniuriose dixerit in
duobus flor. auri puniatur.

De ponentibus ad domum habitationis alicuius rem iniuriosam vel diffamatoriam. 122

Si quis studiose cornua posuerit ad domum vel hostium
domus sue vel in domum alicuius cornua sive cornua bestiarum
feras fetidas vel aliquid valde turpe aut scripturam sive
cedulam continentem aliquid diffamatorium vel obbrobriosum
domino vel habitatori domus in xx flor. auri puniatur. Et si de
die in x flor. auri puniatur.

De mandantibus associantibus et auxiliantibus et fautoribus. Rubrica. 123

Si quis mandaverit aliquod maleficium fieri quod secutum
fuerit, aut associaverit aliquem ad aliquod maleficium
committendum, aut ipsi committenti tempore maleficii prestiterit au-
xilium, consilium vel favorem, puniatur tali pena qua princi-
palis committens puniretur. Nisi in casibus in quibus de talibus
mandantibus, associantibus et prestantibus auxilium, consilium vel
favorem, reperitur per constitutiones circa eorum penam aliud
specialiter ordinatum. Et si aliquis iniuriam alteri inferri
mandaverit, quamvis non fuerit subsecuta, si quidem man-
data esset iniuria usque in xx flor. auri, si levis esset in-
iuria usque in x flor. auri, pro mandato mali proposito
puniatur.

De defensione per invocationem auxilii domini pape vel legati vel rectoris per invocationem prestationem. 124

202v

In [illegible] nostri [illegible] in duxerit auctoritas quod quisque ob tutelam sui corporis fecerit iure fecisse existimetur. Cum autem saepe contingat aggressores in tantam superbiam [illegible] potentiam quod cuius oppressio donec se defendere liceat tamen desistere non possit. Et ne videant tales impotentes quod a summo pontifice suo domino nostro expectant absque ipsius pontificis, qui ubique esse non potest, auxilio derelictos, necesse est quod tales impotentes contra nominis ipsius summi pontificis vel rectoris officialium defendant. Praesentis igitur constitutionis auctoritate tam in [illegible] aut aggressio seu [illegible] offensionem aut violentiam forsitan in personas [illegible]. Et similiter prohibere valeant ne offendat patrem vel [illegible] ascendentes suos aut descendentes aut alios qui in sua familia commorantur. Et de quolibet praedictorum prohibere possit singulariter et divisim de [illegible] seu aliquibus [illegible] sic voluerit. Et [illegible] ne quod actus [illegible] praemissos [illegible] talem defensionem et prohibitionem imponat. Et qui contempserit iustam prohibitionem et defensionem huiusmodi iuste factam. Et si non attentata iniuriam aliquam [illegible] fecerit [illegible] poenam per constitutiones [illegible] in illo casu statutam. Et [illegible] illa poena [illegible] fuerit duplum illius poenae solvere teneatur. Et si poena pro illo casu [illegible] ordinata fuerit corporalis in duplo [illegible] poenam [illegible] seu [illegible] arbitrio [illegible] poenam [illegible]. [illegible] actus ille [illegible] quem obiecerit [illegible] prohibitio vel defensio [illegible] existeret vel [illegible] prohibitio [illegible] praemissis aut si talis defensio seu prohibitio [illegible] ad suum officium vel officialem [illegible] ad [illegible] opponere forsitan [illegible] vel [illegible] debita [illegible] [illegible] [illegible] prohibitio seu defensio huiusmodi [illegible] vel [illegible] possit [illegible]

De falsariis. R[ubrica]. 125

Falsam monetam siquis cuderit vel cudi fecerit [illegible] legali [illegible] apostolicas siquis falsaverit [illegible] bullam falsaverit seu falsari fecerit poena [illegible] puniatur. Falsum instrumentum siquis scienter fabricaverit vel fabricari fecerit aut scienter ipso usus fuerit [illegible] legalis [illegible] non [illegible]. Falsum testimonium siquis in causa criminali vel civili dixerit aut falsum [illegible] siquis in causa [illegible] produxerit aut eo scienter in testem [illegible] produxerit [illegible]

~~[illegible] usus fuerit [illegible] [illegible]~~ [illegible]

Aggressio [illegible] si aliquis offenderit [illegible] [illegible] non offendi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] papae vel [illegible] officialium [illegible]

puniatur. Qua penam si non solverit infra terminum x dierum post sententiam statuendum durius arbitrio iudicis puniatur. Si quis vero tonderit vel limaverit monetam seu illam diminuerit, si fuerit aurea in 100 flor. auri, si argentea in 50 flor. auri puniatur.

Pena tondentis monetam vel eam diminuentis.

De puniatis carceribus. 126

Carcerarius punito detinens aliquem ultra tres dies legali pena puniatur. Si minus non detinens sed dimiserit per unam diem vel infra in centum viginti quinque flor. auri puniatur. Si vero ultra unam diem in duplum quam penam pecuniariam si non solverit infra terminum in sententia statuendum legali pena puniatur. Et si propter metum talis carcerarius aliquid a carcerato exegerit ultra precium carceris pro illo puniatur ac si violenter derobbasset. Et si eundem carceratum ad aliquid faciendum seu committendum coegerit terrore dicti carceris ac si eundem violenter derobbasset similiter puniatur. Et si metu carceris ad aliquid falsum instrumentum vel testimonium vel falsam scripturam vel quid aliud illicitum detentum induxerit tanquam principalis auctor sceleris teneatur. Et si eidem carcerato aliquam iniuriam ultra carcerem intulerit in illa in duplum quam si intulisset alteri puniatur.

Pena punatis carceris et pena carceris facte tali carcerato et isto tempore dimit puniat carcer.

De latronibus robbatoribus et furibus. R. 127

Publici et famosi robbatores raptores et latrones prout legales dispositiones penas sanxerunt committens. Et similiter stratarum itinerum aggressores si in ipsa aggressione aliquem occiderint vel rebus per violentiam derobbaverint. Si vero aliquis animo male fame per vim rem aliquam abstulerit seu rapuerit, siquidem res ablata fuerit maioris valoris 25 flor. auri vel infra in quadruplum solvendum camere puniatur et nichilominus ad restitutionem rei ablate parti et tamdem eidem teneatur. Si vero ab inde supra usque in trecentos flor. auri in quadruplum puniatur. Qua penam si non solverit in statuto termino in sententia statuendum per legitimum relinquatur. Si vero fuerit valoris trecentorum flor. auri vel ab inde supra pena legali plectatur. Qui autem non violenter ex facto tamen aliquid receperit puniatur in medietate eius quod puniretur si per vim non male fame hoc recepisset in casibus in quibus violento robbatori est pena pecuniaria. At pena similiter plectatur. Si vero furem penam illam mediam solvere non pro

Pene dupli vel quadrupli ...

tenetur et non solverit [illegible] tempus iudex in summa sententiandum luat penam legibus ordinatam.

De pena facientium vim et pulsivam vel turbativam in rebus alterius. Rubrica. 128

Hac presenti constitutione decernimus et districtius inhibemus ne aliqua civitas vel communitas seu specialis persona cuiuscumque gradus et conditionis existat audeat per se vel per alium rem immobilem corporalem vel incorporalem aut aliud constitutum in aliqua re corporali vel possessionem alicuius turbare nec vim facere [illegible] sine [illegible] iudicem competentem. Et si contra factum fuerit [illegible] mandatum [illegible] constitutionem [illegible] civitas et communitas [illegible] singularis persona 25 / 300 flor. auri pena puniatur [illegible]. Et eadem pena [illegible] flor. auri [illegible] habuerit illum [illegible] titulum nisi habuerit licentiam iudicis [illegible] traditionem vel nisi habuerit [illegible] possessionem [illegible]. Addimus constitutioni [illegible] occupationem [illegible] singularis persona [illegible] possessionem [illegible] pena [illegible] non admiserit [illegible] pena [illegible] minor [illegible] valor occupate [illegible] usque ad valorem rei. Et [illegible] ad turbationem [illegible] pena usque ad valorem rei [illegible] sit minor medietate [illegible] quam quis possessionem non [illegible] usque ad medietatem valoris [illegible] supplicat pena [illegible] violentia turbativa [illegible].

De veneficiis. 129

Veneno aliquem necantes quod plus est quam gladio [illegible] pena eadem puniatur que in constitutione [illegible] de homicidio [illegible]. Et si venenum [illegible] vendiderit [illegible] quis vel alio modo [illegible] dolose ex quo alius sit [illegible] pena simili puniatur. Et si [illegible] necatus fuerit puniatur [illegible] culpabiliter commisit. Et pena homicidii non dolose [illegible] si quis venenum [illegible] non fuerit pena legali puniatur.

De raptu mulierum et adulterio incestu et fornicatione et stuprum. 130 [illegible] et vitio sodomitico. Rubrica.

Mulierem nuptam virginem vel viduam bone fame si quis violenter rapuerit seu per vim carnaliter cognoverit [illegible] stuprum cum puero si quis commiserit [illegible] sodomiticum [illegible] maior [illegible] annis [illegible] penis [illegible] uxorem alterius [illegible] voluntate mariti [illegible] flor. auri. Et [illegible] carnaliter cognoverit [illegible] 25 flor. auri [illegible] uxorem [illegible]

Pena veneficii [illegible]

Pena [illegible] adulterio [illegible]

[illegible] pro [illegible]

retinens ro flor. auri pena puniatur et caveat. Insuper firmamus constitutionem editam per bone memorie dominum bertrandum episcopum sabinensem dum erat archiepiscopus ebredunensis et rectoris officio fungebatur in hac forma. Quia per falsas aliquorum nequitie filiorum accusationes seu delationes super incestu et adulterio quod inter quasvis aliquas personas pretenditur et perpetratum ita dum turbant matrimonia que sepe contra leges ad totum periculose et indebite separant nascuntur inter ipsorum amicos hodia et scandala generant. Nos huic morbo equam et ydoneam volentes adhibere medelam eadem auctoritate statuimus et ordinamus quod in criminibus incestus et adulterii nullus accusando vel deffendendo privatim vel publice admittatur nisi esset vir per virum annus vel amita filii et nepotes utriusque sexus usque ad quartum gradum fratres et sorores et filii fratrum et sororum. Et in predictis solum ad predictam delationem seu accusationem quos dominus coniunxit sibi quodammodo presumuntur in iniuriam admittantur.

[illegible] Sed vide in statuto coir R. iij. x. excepto atr loquitur de p[er]ditate valentii quod solum maritur per et frater ratione ut ibi per.

De pena degerantis. R. 131

Ut degerantes refrenemus penitus constitutione presenti statuimus quod degerantes in quantumcumque civili vel criminali in x flor. auri puniantur. Et quicumque ad penam huius constitutionis ratione credulitatis facta positionibus prestito attendentes iuramento calumpnie. Cum de per iurantes et credentis facto tractatur habeat ac si sit iuramento veritatis esset insertum.

De pena petentis plus debito vel debitum iam solutum R. 132

Plus petentes seu petens vel peti mandans vel faciens peti absque rationabili causa vel ignorantie a toto cadat vel cadat quod petit et in tantum quantum est quod plus petit eam condempnetur. Et ad refrenandam calumpniam petentium debitum iam solutum statuimus quod petens sciens seu peti faciens vel mandans peti in iudicio debitum iam solutum vel de quo ipsi petenti vel alteri pro vel ipsi antecessori vel auctori sit quolibet satisfactum nisi habeat instrumentum ignorantie contra dictum ad solutionem factam alteri persone quam sibi in duplum eius quod petit et solutum extitit camere condempnetur.

De pena rumpentium pacem. R. 133

Ordinamus atque mandamus quod paces et reconciliationes civitatum castrorum et villarum et terrarum quarumlibet per nostrum seu nostros antecessores factas vel in posterum de nostro precepto fiende a civitatibus universitatibus et personis singularibus quibuscumque inviolabiliter custodiant et observent. Nullus quod sive fuerit civitas universitas baro miles nobilis vel alia singularis persona paces et reconciliationes predictas audeat quod ipsarum effectum vel fructum violare vel rumpere seu turbare directe vel indirecte presumat R...

Statum coir li. 2. R. 8

204v

non per eum vel per eos aliquid fecerit vel aliquid attentare presum-
pserit, preter penas stipulatas romane ecclesie atque promissas
tamquam proditores sancte romane ecclesie rebelles et hostes maiesta-
tis eius auctoritatis penalibus et personalibus constitucionibus debeat. Habi-
tationes quoque eius et omnia alia bona sua ad perpetuam rei me-
moriam destruantur, et fructus et redditus diruta et destruc-
ta sint camere romane ecclesie confiscata.

De pena nominantium iniuriose aliquam partem guelfam vel gebbellinam. Rubrica. vel aliam partem seu aliquo alio nomine 134

Pena iniuriose nominantis aliquas partes guelfas vel gebellinas vel alias partes vel fingentis alia nomina parcialitatis

Cum partiales hominum provinciarum terrarum et locorum
eorundem inferant et bonis temporalibus comminuant et
ex eis multa pericula anime et corporis incurrerint et in-
currunt cotidie. Intendentes saluti et quieti provinciarum
et terrarum huiusmodi providere, statuimus et ordinamus quod nul-
la umquam persona cuiuscumque status aut dignitatis existat
iniuriose audeat vel presumat nominare partem guelfam vel
gebbellinam seu quamlibet aliam partem vel parcialitatem nec
ipsam partem alicuius parcialitatis nec aliqua alia nomina
fingere que possint parcialitatem ostendere, pena 25 flor.
auri cuilibet qui contra fecerit imminente. Et nullus pot-
gaudeat quod aliqua persona communitas vel persona invitat nisi se
lum inviat ecclesie vel officiales. Et qui contra fecerit ultra pena
tumultus vel aliorum delictorum que commiserit centum flor. auri
pena puniatur, sive semel sive pluries in eodem tumultu.

Pena gaudentis [?] invitat talis pars vel talis [?]

De prohibita portatione armorum. Rubrica. 135

Pena portantis arma offendibilia vel defendibilia nisi certis [?]

Quilibet qui venerit ad curiam legati apostolice sedis vel rec-
toris provincie pro tempore et civitatem vel terram residen-
tie legati vel rectoris predictorum vel eorum aut alicuius eorum
intrare statim postquam intrat dictam civitatem vel terram
vadat ad hospitium vel domum ubi debet seu vult hospitari
et ibi arma deponat et incedendo per terram arma non por-
tet. Nec etiam aliquis civis vel forensis audeat per dictam
civitatem vel terram arma portare publice vel occulte.
Et qui contra fecerit pro quolibet genere armorum offensibilium
in v. flor. auri puniatur. Et pro quolibet genere armorum de-
fensibilium in duobus flor. auri puniatur. Et si dicta arma
portaret coram legato in quadruplum. Si coram
rectore provincie in triplum. Si coram iudicibus eorum pro
tribunali sedentibus aut in audientia publica eorum cu-
rie ubi iura redduntur aut in palatio habitationis

dictorum legatorum et rectoris in duplum puniatur. Nisi essent vel
essent tales arma portantes familiares dictorum lega-
torum vel rectoris vel eorum iudices notarii vel officiales aut
familiares continue eorum et eorum ac eorum officialium inve-
tes. Et nisi essent stipendiarii ecclesie vel alii quibus li-
ceret arma portare per formam iuris et statuti nostri. Et
nisi a legato vel rectore predictis haberent licentiam
specialem.

De pena destruentium domos sine licentia rectoris. Rubrica. 136

Ne urbes et castra seu loca deformentur ruinis et
neque sepius in civitatibus castris et locis pro parcialita-
te destruuntur domus vel alio modo dum colore quesito sec-
alicui mallitie in facta volumus statuimus et mandamus
quod in aliqua civitate castro seu alio loco dictarum provinciarum
et locorum aliqua domus non possit destrui dirui et solum
aliqua causa vel occasione sine rectoris provincie seu suorum
iudicum licentia vel mandato nisi forte dominus eius esset
faciet pro meliorando vel rehedificando eandem. Et si fa-
ctum fuerit si communitas in mille marchis argenti si ci-
comes vel baro in trecentis si alia persona singularis in
ducentis marchis argenti puniantur. Et nihilominus ad
restitutionem dampnorum teneantur talia dampna passis.

De pena instruentium novum seu prohibitum pedagium. Rubrica. 137

Nulla civitas castrum villa vel baro miles vel aliquis alia
singularis persona audeat vel presumat instituere or-
dinare vel imponere vel de novo facere novum pedagium gabel-
lam vel aliquid simile pro quo alii quam cives vel habitatores
eiusdem loci graventur aliquo modo vel ingenio nisi per privi-
legium vel per longum et antiquum et legitimum prescriptum usu
possent et suos maiores optentum talia imponere posse. Et
si de hoc fuerit dubium infra unum mensem a die publicationis consti-
tutionis coram rectore provincie vel suis iudicibus probationes
exhibeant oportunas. Si quis autem premissa fecerit vel
fieri mandaverit si fuerit communitas in 300 florenis auri
si officiales vel alia persona in 50 florenis auri pro transgres-
sore huiusmodi puniatur et quotiens fuerit contraventum.

Ut unaqueque custodiat suas stratas et loca circa. 138

Quelibet universitas civitas castrum villa comes ba-
ro seu dominus alicuius castri seu territorii stratas et loca
territorium et districtum suum diligenter custodiat et
custodiri faciat ita quod in eis rapine derobbationes ho-

mediata aliquam grauia maleficia minime committant. Et
si fuerint ibidem sequendo de illis puniendis inquisi-
tionem ab eorum habeant illa infra .30. dies postquam commissa fu-
erint secundum iustitiam studeant penitus uindicare
et damna passis faciant emendari uel emendi. Et si
dictum inquisitionem non habent malefactores rectores pre-
dicti uel pro inde maleficiorum cum effectu puniant infra octo
dies proximos a die maleficii perpetrati. Et si etiam fecerit
in quolibet casuum predictorum infra alios tres dies post quemcumque
dictorum terminorum damna passis de bonis communitatum
seu dictorum in quorum territorio extitit facinus perpe-
tratum cum effectu reficiant et emendent et in tantundem
soluendum per eos camere puniantur. Verum si male-
factores ipsi infra octo dierum spatium a tempore commissi male-
ficii reperti fuerint ut perdiderint predicta et dictorum bonis
satisfieri et plene robbaria facta restitui potuerit seu
non potuerit tunc illi in quorum territorio robbaria uel
maleficium factum fuerit sint a pena et emendatione liberi.
Circa uero ad probationem autem robbarie sufficere decer-
nimus publicam famam cum iuramento derobbati si fuerit
in terris status et famam non suspecte et alia legitima
indicia et probationes ad minicula iudicis arbitrio approbanda. Et si dubium extiterit in cuius territorio sit locus
ubi perpetrata dicuntur hoc arbitrio rectoris et sic
nunc reseruamus. Addicimus in super quod omnes personas statutum
in omnibus superdictis dominum uendicant sibi locum quam
horas tres in cuius territorio fuerit maleficium commissum
custodiendo locum maleficii uel in capiendo malefactores
uel custodiri uel capi facere fuisse negligentes extiterit
uel remissos considératis loco et tempore et aliis circumstantiis
diligentiis. Decernimus in super quod ciuitas castrum seu
uilla in qua aliqua preda seu robbaria publice ducetur
uel in quibus malefactores ipsi commisso maleficio receptabuntur teneantur ad restitutionem ablatarum illius
per illos predones seu malefactores apportatarum seu
ductarum seu extimationis illarum. Et in super nomine pene
tantundem camere romane ecclesie soluere teneantur.

De pena non reficientium pontes uias et fontes. 139

Quia hostilitatibus et guerris diu in memoratis pro-
uinciis hactenus miserabiliter pullularunt factum
tibi occasionem quod fractis pontibus uie fontes et

Probatio robbarie quo fiat ut predicit in decretum

Et dubitatur cuius sit territorij in quo delictum committitur decidatur arbitrio rectoris etc.

Quod terra robbaria conducitur in illa uel quorum territorio receptantur teneantur ad restitutionem preda et robbatorum et pena camere apostolice ut decretum

Fabrica faciat in gratia.

strate publice ac itinera consueta destructa et dirupta perman-
serunt et adhuc manent non sine gravi damno et
periculo provincialium. Ad communem utilitatem hominum
et habitatorum provincie ordinamus atque mandamus
quod quelibet civitas seu universitas castri vel ville et communia-
tis quilibet et quilibet baro comes vel nobilis pontes fontes
stratas et vias publicas ac itinera consueta diruta et per-
terminata seu destructa reficere et reparare diligenter et
ubi hactenus non fuissent de novo facere construere et hedi-
ficare seu construi et hedificari facere infra duos menses proximos
sequentes per eorum territoria et districtus ita quod homines ac
iumenta transire valeant libere sollicite preparationibus
teneant. Qui vero contrafecerit nec paruerit predictis sive
civitas vel alia universitas vel singularis persona fuerit rec-
torum provincie et suorum iudicum conditione loci persone et ne-
gotii inspecta arbitrio puniantur et damna in passis
et egre emendare teneantur. Et cuilibet liceat accusare et
denuntiare delinquentes et omnes et singulos supradictos cuius
terciam partem pene et officiali accusato. Et nichilominus
per iudices et officiales tam generales quam presidales inquiri et pro-
cedi debeat et possit contra supradictos et quolibet eorundem.

De aucupantibus et venatoribus. R[ubrica]. 140

Pena venatium et aucupantium ad perdices qualeas et columbos modo hic describitur

Bonifatius papa octavus concedimus et licentiam quibuslibet laycis [illegible]
et locis competentibus cum canibus avibus et retibus solito mo-
re venari et aucupari nulla rectoris constitutione aut
prohibitione obstante. Dicta constitutione cavetur quod nullus de
dicta provincia baro vel miles et quilibet alia persona audeat
vel presumat aucupari seu capere perdices aut qualeas ad
sentum seu ad ingenium seu ad instrumentum quod dicitur buttinum.
Et insuper quod nullus presumat columbos vel ad columbos capi-
endos alienos ad aliquid ingenium capere nec parare ingenium
ad columbos capiendos. Et qui contrafecerit pena xx flore-
norum se noverit puniendum. Et teneantur quilibet denuntiare
eosdem venatores et qui scienter denuntiare neglexerint
predictam penam se noverit incursuros.

De pena eligentium rebelles et bannitos etc. R[ubrica]. 141

Pena eligentium in potestatem rectores aliquos infideles rebelles contumaces vel excommunicatos vel alios [illegible] vel de hic rebelli contumace vel [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] non valeant [illegible]

Bertrandus Sabinensis episcopus dum erat archiepiscopus Ebre-
dunensis et per ecclesiam reformator constitutionem quam in-
violabiliter observari mandamus edidit in hac forma. Ste-
dem auctoritate statuimus et ordinamus quod nulla civitas vel co-
munis alia communitas in futurum eligere vel assumere vel iam
assumptum ultra in ~~[illegible]~~ audeat in potestatem capita-

nerium vel quevis aliud officium aliquorum tempore electionis vel assump-
tionis per rectorem provincie vel ipsos iudices excommunicatum vel
rebellem romane ecclesie et officialibus eiusdem vel de terra in re-
bellione existentis originem trahentem vel in ea domicilium op-
tinentem. Hoc salvo quod exceptis de terris rebellibus atque ecclesie ro-
mane parte fideles ad huiusmodi officium possint in perpetuum eligi et
assumi. Communitates autem contra presentem constitutionem directe
vel indirecte quolibet venientes ultra penam in dictis ac ipso
facto incurrant facultate eligendi potestates eo ipso perpetuo
sint private. Et nihilominus incurrant penam mille flor.
auri camere romane ecclesie penitus applicandam. Addimus
insuper constitutioni predicte quod infideles et banniti rebelles con-
tumaces et inobedientes romane ecclesie et rectoris provincie
et sue curie ab omni gratia et privilegio romane ecclesie et suorum
officialium penitus excludantur. Nulla quoque civitas communantia
seu loca quibus eligendi vel assumendi rectores potestates vel
officiales libertas quocumque competit aliquo iure. Nulla quoque singula-
ris persona presumant eligere vel retinere ad regimen vel
officium aliquod quod tunc sint vel non sunt infideles rebelles exbanniti
publice excommunicati contumaces vel inobedientes roman(e)
ecclesie et suorum officialium. Sint in aliqua terra in terris rebellium
habitationem seu residentiam pro officio aliquo facientes. Nec
ad terras pro huiusmodi officiis se conferant. Communitas vero
contra fecerit vel fieri fecerit vel fieri mandaverit mille
flor. auri. Speciales vero persone centum flor. auri penam incur-
rant. Insuper officiales ipsos sic postulatos electos et
assumptos ipso presenti officio Et quos ipsos vel aliquem
eorum in officiis fieri contigerit cassamus irritamus. Et pro
[illegible] si capi poterunt [illegible] fortiam [illegible] carcerent [illegible]
et puniantur ut [illegible]

De pena non parentis man- 142
dato officialis. Rubrica.

Quotienscumque existentibus dolo contumacia alicuius communitatis
universitatis vel specialium personarum non solventium ea que
officiales ecclesie mandant aut non optemperantium eisdem officialibus
in hiis que fieri et mandari iuste mandaverint aliquo
vel quecumque alium processum fieri contigerit fiat ex pensis communi-
tatis seu universitatum vel specialium personarum committentium in-
obedientiam seu dolum. Omnia quoque mandata per rectorem pro-
vincie eorumque iudices et officiales facta sine sit pena imposita
seu non precipimus inviolabiliter observari et custodiri. Et qui
contra fecerit vel fieri fecerit multetur usque ad quantitatem auri per-
missam.

Quod processus in contumaciam [illegible] fiat ex pensis ipsius [illegible] qui non obediat etc.

De penis pecuniariis ad quam monetam
intelligantur. Rubrica. 143

Quid sit marcha argenti auri et quid valet

Penas quascunque pecuniarias impositas per constitutiones quas-
cunque et omnes solutiones honorum per scripturas et sigillis
rectorum et officialium quorumcunque et etiam patronum et bani-
lorum salaria sive intellige et redduntur volumus ad monetam pre
itaque quilibet anconitanus de argento in predictis valeat quatuor
solidos denariorum parvorum. Et quilibet florenus sive ducatus de auro
valeat decem et septem anconitanos de argento. Et quilibet
marcha argenti valeat quatuor florenos auri. Et ad quamcunque
de aliarum monetarum equatur pena imposita vel solutio aliqua
ordinata intelligatur auri valore ut in presenti constitutione du-
ximus ordinandum et declarandum.

De maleficiis in quibus per constitutiones non est determinata pena. 144

Ut procedat de simili ad simile et quid sit simile

Consueverunt legislatores ordinare quanto possunt certa et de-
terminata lege ponere et quod paucissima relinquere in-
dicantibus. Et propterea nos certas penas constitutionibus pre-
sentibus quanto magis potuimus limitamus vel limitavimus. Quibus
tamen aut excessus contigerit in quo per has constitutiones certa
pena determinata non esset in punitione illius procedatur secundum quod
reperit pena terminata per constitutiones in alio delicto eius
simili. Et si nullo modo in constitutionibus reperitur similis
tunc fiat punitio in ea pena quam per rectorem cum consilio the-
sauarii et suorum iudicum maiores curie et advocati fisci
habita consideratione locorum et personarum et qualitatis delic-
ti et diligenti deliberatione nec durius vel remissius quam ex-
pediat fuerunt fieri ordinata.

Explicit liber quartus constitutionum. Et incipit
liber quintus super causis civilibus. Et primo.

207v

De officio et iurisdictione iudicis forensium civilium. R(ubrica) 145

Illud ex pretorem ad civilia deputatus in sua curia
generalis sit et esse intelligat ordinarius iudex in omnibus
et singulis causis civilibus maioribus et minoribus et quarumcumque
quantitatum vel rerum sint ille cause seu vertantur inter
singulares personas sive inter communitates universitates
collegia vel mixtum in tempore suo quocumque et de predictis
omnibus et singulis ac etiam de aliis contentis in hoc quinto libro
possit cognoscere et terminare seu sententiare et sententias execu-
tioni mandare per se vel per alium seu alios. Et possit exequi
sententias suas et suorum in officio predecessorum vel locum tenentium
et quorumcumque iudicum maiorum vel minorum civilibus causis
latas. Et etiam arbitrorum sententias seu laudam arbitrorum seu arbitratorum
latas. Et etiam possit multare et punire omnes et singulos non obtemperantes sibi
in hiis que pertinent ad suum officium. Et omnia facere que ad iudicem civi-
lium spectant de iure et que ad cognitionem et expeditionem rerum civi-
lium facerint oportuna.

De modo procedendi in causis civilibus non excedentibus summam centum soldorum. R(ubrica) 146

Breviores cause civiles vero non excedentes summam centum
soldorum denariorum tractari et procedi et cognosci possint coram
rectore iudicibus et per ipsos summarie et de plano sine strepitu
et figura iudicii et sine libello litis contestatione iuramento de ca-
lumnia et aliis sollempnitatibus et ordinibus iudiciorum solitis. Tunc
reus quod permittit sine non. Et tales causas possit iudex per iura-
mentum ei deferendum, actori aliquis habeat saltem semiple-
nam probationem vel non si sibi videbitur. Et etiam iudex tali-
si aliqua pars detulerit alteri partium iuramentum super decisione cause
seu super petitis vel [illegible] vel [illegible] debeant vel
non teneatur pars cui tale iuramentum defertur iurare vel deferenti
referre. Et ille cui referetur non possit recusare quin teneatur
iurare aut recusans iurare in quolibet casu predictorum presumatur
et fingatur habere malam et iniustam causam. Et cadat in totum
a causa.

De modo procedendi quando de debito apparet publicum instrumentum vel testibus aut alia ultima voluntas publica. R(ubrica) 147

Contra instrumentum publicum

Ad nostri litibus imponere cupientes ne immortales existant
et ut parcatur laboribus partium et expensis presenti
nostra constitutione firmamus et ordinamus quod si quis coram
iudicibus ad causas civiles deputatis suum debitorem evocaverit
fecerit et coram ipso iudice ab eodem suo debitore pe-
tierit aliquam quantitatem pecunie vel rem ex quacumque causa
legitima. Et pro ipso debito contra ipsum debitorem produxerit
publicum instrumentum non abolitum non cancellatum nec vi-
tiatum in aliqua parte sui quod instrumentum contineant promissio-
nem vel obligationem ipsius quantitatis vel rei petite quod tunc iudex
predictus faciat dari copiam sive formam [illegible]

Item vide ad idem Statuta [illegible]
107. 187. et 204
et in Statuto Civ. h. 1. R. 79.

constituat ad opponendum et probandum contra illud instrumentum et contra
creditorem omnes exceptiones sibi competentes vel que competere
possent contra ipsum instrumentum productum et ipsum creditorem. Et
si infra ipsum terminum non opposuerit vel oppositam non
probaverit ad solutionem tunc talis debiti dictus debitor rea-
liter et personaliter constringatur ad voluntatem creditoris donec
ipsi creditori fuerit plenarie satisfactum. Et si dictus debitor
citatus ad petitionem creditoris non comparuerit ponatur in
banno in quantitate valoris rei petite et in expensis
creditoris et in tendem curie. Assignato termino trium dierum
ei qui habitaverit in loco ubi curia residet, et octo dierum
ei qui absens fuerit a curia memorata, infra quos dies si non
comparuerit bannum incurrat predictum. De quo dictus debitor
exire non possit, omisso dicto instrumento debiti de quo dictum est
supra, nisi primo creditori et curie satisfecerit de predictis. Et
talis bannitus possit capi et detineri usque ad satisfac-
tionem condignam. Et predicta omnia locum habeant sive petat
ille cui facta est promissio et obligatio contenta in instrumento sive
eius heredes sive successores universales vel particulares in
quo tamen eius procurator simplex vel heres vel cessionarius ab
eo. Et sive petatur ille qui promissionem vel obligationem scriptam in
instrumento sive contra eius heredes universales vel particulares in quo
tamen successores omnibus et singulis possit fieri interrogatio cui
debeant credere et probatio per omnem modum et sine libello vel
contestatione litis vel iuramento de calumnia vel aliqua iuris sol-
lempnitate. Si vero creditor voluerit potius per contumaciam
debitoris sui tenutam sibi dari contra ipsum debitorem in ban-
no positum, ostenso publico instrumento debiti vel non ostenso, ha-
beat forma capituli sequentis in omnibus per omnia cum rei pe-
tite ipsi creditori in debito et predictis. ¶ Volumus et ordi-
namus quod in omnibus executionibus instrumenti vel processu fiendo
secundum formam huius constitutionis habeant creditores utrumque remedium perso-
nalis capture et detentionis et reale tenute et pignora-
tionis utrumque simul vel alterum tantum ut maluerit. Et capta
una reddat usque quo sibi fuerit integre satisfactum. Et
hoc totum quod in presenti constitutione super continetur non vendicet
sibi locum in contractibus iudeorum vel usurariorum manifestorum.
Qui autem sint manifesti usurarii vel iudei quoad hoc
ut non habeant beneficium huius constitutionis sufficiat probatio

publice

publicor(um) s(e)c(un)d(u)m p(ro)bandi p(er) quatuor testes. Et volum(us) in sup(er)
et ordinam(us) q(uod) p(re)dictis mo(dis) p(ro)cedendi et o(mn)ia p(re)dicta locu(m)
h(ab)eant et q(ua)n(do) petit(ur) ex contractu p(ro)p(ri)o vel si me si hoc no(n)
iuravit creditor. Et et q(ua)n(do) petit(ur) p(er) heredem vel legata-
rium vel fidey co(m)missarium vel institutum vel substitutum l(egat)a
vel heredem aliquid ex testamento vel alia ultima voluntate
vel heredem aliquid ex testo vel alia ultima voluntat(is)
de qua. Sive quo appareat instrum(entum) publ(icum). Et in o(mn)ib(us) casib(us) p(re)dic-
tis nulla alia sollemnitas vel ordo requiratur vel alius actus
nisi ut p(re)senti co(n)stitutione p(er) nos extitit declaratum p(er)
hoc tamen no(n) negamus h(e)r(e)d(e)m s(crip)to quin possit uti b(e)n(e)-
ficio legis c(odicis). C(odex) de edicto divi adriani tollendo quo si
velit utitur in eo tam iura co(m)munia volumus observ(ari).

Hoc modo procedendi sup(er) causis civilib(us) excedentib(us) su- 148
mmam centum soldor(um). R(ubrica).

Quibuslibet causar(um) excedentium summam centum soldor(um) q(uo)r(um) cognitio in
Curiis generalib(us) agitatur ordo in procedendo sit talis s(cilicet). Fiat
citatio reo s(ecundu)m forma(m) co(n)stitutionum de citatione loquentium. Si
quidem reus no(n) co(m)paruerit sed contumax fuerit actor exhibeat
suum libellum absente reo. Et si egerit p(er)sonali actione ponat(ur)
in tenutam bonor(um) rei p(ri)mo mobilium s(e)c(un)do i(m)mobilium t(er)tio
nominum debitor(um) p(ro) quantitate debiti et expensar(um). Et si ip(s)e de-
bitor infra duor(um) mensium spatium venerit et defendendo iure
idoneam cautionem p(re)stiterit et satis fecerit congrue de ex-
pensis p(re)dictam tenutam recuperet et lis suo marte decurrat
Alioquin post spatium duor(um) mensium quos a tempore dicte immission(is)
intelligamus co(m)putari. Creditor auct(oritat)e curie vel iudicis
vocato debitore qui venditioni si voluerit assistat ven-
dendi rem illam p(ro) debito et expensis liberam h(ab)eat faculta-
tem t(ame)n s(e)c(un)d(u)m co(n)stitutionem p(er)missam de vicesimis dierum cum t(er)mino
tamen dier(um) faciendi. Et si emptor ydoneus ip(s)i rei no(n)
i(n)veniret seu no(n) obtulerit se ad emendum det(ur) creditori
s(ecundu)m extimatione(m) p(er) iudicem vel p(er) eum quem ad hoc duxe-
rit deputandum p(ro) debito in soluto. Nisi ip(s)e debitor ante
venditionem vel dationem in solutum p(re)dictam tenutam re-
cuperaverit solvendo debitum et expensas. Et hoc intel-
ligimus in tenutis q(ue) assignant(ur) p(ro) debito q(uo)d summa(m)
50 libr(arum) no(n) excedat. Si aut(em) maior q(uan)titas fuerit tunc
s(ecundu)m arbitrium iudicis maior dilatio concedat(ur). Vel si ma-
luerit creditor ponat(ur) in banno debitor arbitrio curie
mo(di)b(us) o(mn)ib(us) sup(ra)dictis. Si aut(em) no(n) i(n)veniat(ur) ubi possit
capi tenuta in co(n)tinenti facta relatione executionis

possit poni in banno arbitrio curie de quo nunquam exire po
ssit nisi concordaverit secum creditorem et ante ipse credi
tor possit constringi personaliter et detineri prout iudici vide
bitur expedire. Et si non invenitur tenuta et iudici videbitur
contineri et eo non comparente in termino citationis possit poni
ad exbannimentum. Ex quibus exbannimentis solvantur capita so
ldorum quemadmodum in pronuntiationibus dimittendo in
possessionem. Communitas autem seu universitas vel baro vel
alius in cuius iurisdictione seu districtu res tales fuerint
teneatur missum mittere in possessionem tueri et non impedi
re alioquin iudicias et sic curie arbitrio puniatur. Si vero te
nuta data fuerit mittatur in talis teneatur is cui tenuta
data fuerit facere denuntiari seu notificari per literas in-
dicas qui ipsam detinet vel alicui familie contra quem ipsa tenu
ta data fuerit infra octo dies post assignatam tenutam
post quos dies si infra sex menses ipsam tenutam non redi
merit tunc is cui data fuerit verus efficiatur possessor.
Item statuimus quod illi cui per iudicem data vel assignata
fuerit tenuta aliqua seu pronuntiata. Et per adversa
rii sui potentiam ipsam apprehendere vel apprehensam pa
cifice possidere seu tenere non potuit maxime de immobili
In quibus probatio sufficiat per quatuor testes de fama
eodem iure gaudeat. Et eidem in omnibus subsequatur effectu
in cuius favorem res tenutam ipsam vere et libere possideret
et seu tenuisset. Si vero reus non fuerit contumax set
comparuerit per se vel legitimam personam tunc secundum ... con
stitutiones in causis per condemnatis et ubi constitutiones
ipse deficerent secundum iura communia procedat. Quod in causis
ubi petitur reintegratio possessionis procedatur
summarie. Rubrica. 149
Item quod in omnibus et singulis causis ubi coram rectore vel
quocumque suo iudice ordinario vel delegato petitur
restitutio seu reintegratio possessionis possit procedi sum
marie et de plano ac sine strepitu et figura iudicii. Vo
lumus tamen quod in omnibus causis principalibus delegatis et delega
dis solvant camere salaria secundum capita soldorum sicut
in aliis causis non delegatis. De procuratoribus constitu
endis per tutores et curatores. Rubrica. 150
Item quod quelibet persona que ministraret negotia alicuius
cum domini licentia constituere actorem ad causas sed
si tutor vel tutrix et curator et vellet constituere pro
curatorem nomine pupilli vel adulti vel alterius cuius curam

209v

vel tutelam administraret. Sic vero dominus ad causas (?)
rad substituendum in quibus liberis eius competent in
provincie curia generalis. De prohibito officio
procurationis et sindicatus iudicis. R(ubrica). 151
Item prohibemus ne iudex aliquis in aliqua causa civili
vel criminali vel mixta ut sindicus procurator vel defensor
pro alio admictatur. Et repellat officio et sic pro iudice quoad
ea sibi commisso vel socio intervenit. Et si quid per iudicem
alieno nomine in iudicio factum fuerit non valeat ipso iure. Et
christianus qui pro iudice vel assessore fuerit in iudicio procura-
tor teneatur in alia pena irrogata de calumpnia et malitie iura-
mentum prestare. Et super positionibus et interrogationibus re-
spondere non obstante quod principalis vellet respondere vel respon-
disset. De exceptionibus que non impediunt litis in-
gressum et refutantur. R(ubrica). 152
Statuimus quod nulla exceptio peremptoria dilatoria vel de-
clinatoria vel alterius cuiuscumque generis que opponetur in futurum
vel iam opposita est coram rectore provincie vel quocumque
suo iudice ordinario vel delegato in quacumque causa ordina-
ria vel extraordinaria civili vel criminali vel cuiuscumque generis im-
pediat vel retardet litis ingressum. Sed in ordinariis
litiscontestationibus et in summariis cognitionibus negotii prin-
cipalis et dationem termini ad probandum. Et predicte ex-
ceptiones omnes de quibus dictum est quod non impediant litis
ingressum vel processum si opposite sint vel fuerint ante
presentis constitutionis intelligantur esse et sint refutate
in processu cause cognoscende probande et terminande post
litis contestationem vel dationem termini ad probandum una
cum negotio principali. Salvo si esset exceptio que opponeretur
in personam intervenientem in iudicio nomine alieno dicendo quod
negaret habere mandatum quo casu si non produceret aliquod
mandatum per eum qui vult admicti in iudicio non admic-
tatur sine mandato nisi in casibus iure permissis. Si vero pro-
ferat cum produceret instrumentum in forma publica et debita figura
quo contineatur mandatum quod videatur in forma speciale
et quod videatur scriptum manu alicuius notarii le-
gitima et quod videatur scriptum manu alicuius notarii de
provincia illa et in ea degentis vel domicilium habentis sub-
sumat potestatem in scrinio et prodat in causa tamquam cum legi-
timo non obstante quod negaretur vel opponeretur illum qui
scripsit non fuisse notarium vel non scriptum manu eius qui dicat
scripsisse vel non fuisse iudicem vel officialem eum qui dicitur
interposuisse vel iudex auctoritatem tutele cure vel manum
interposuisse vel opponens talem auctoritatem fuisse pravatum vel inhabi-
lem. Et nisi iudex dicte cause cognoscenti videretur tale in-

strumentum non esse dignum fide, seu eadem instrumenta non esse
pertinentia ad mandatum vel ad legitimationem man-
datorum vel contra dictas auctoritates non admittant. Sed relaxa-
tur omnino. Nisi opponens iuret corporaliter in
animam suam quod illas non calumnie non opponit. Et deinum
debeant probare et terminare infra tres dies post opposito-
nem aliter habeantur pro non oppositis. Et per predicta aut non pre-
iudicetur illi contra quem talia instrumenta producuntur quin per
dicta instrumenta possit accusari de falso et tam tales accusa-
tiones peragi et quamvis non suspendant primus processus.
Sed si convinceretur instrumentum de falso per sententiam secundum
super accusationem falsi condemnatoriam invalidentur omnia gesta
per instrumentum illius instrumenti. Et pars producens si deponet ad mit-
tere. Et nihilominus ut convictus dominus falsitatis puniatur. De pre-
scriptione sex annorum contra instrumenta iudeorum et usurariorum 153

Notoria fama et multorum conquestione percepimus quod mul-
ti iudei et alii usurarii usurarios contractus extorquen-
tes variis titulis necdum per eorum notariorum scripturam
exigunt et usuras. Sed et post aliquod tempus elapsum mo-
tuo forsan debitore qui solvit vel ipso vivo non valente
remissionem vel solutionem ostendere quam confidenter absque testi-
bus fecerat iterato exigunt iam solutum. Huic morbo
volentes convenientem adhibere medelam statuimus quod ex
contractu iudei vel alterius quod usurarii quod producetur in iudicio vel
forsan probaretur per testes ultra sex annos a die initi contractus
tales iudeus seu usurarius nullum consequatur effectum.
Contra ipsum sex annorum prescriptionem concedimus incohandam
in contractibus celebratis ab hodie et in futuris a die contractus etc.
¶ Et et si non opponatur iudicis officio contractus huiusmodi repellatur
et viribus careat. Qui autem sint iudei et qui usurarii ma-
nifesti vel non manifesti sufficiat in qualibet causa necdum
plena et exacta hominis probatio. Sed et sola fama probata per
testes quatuor fidedignos. De responsione facien-
da positionibus etc. 154

Positionibus omnibus et singulis que fierent in causis civilibus pre-
stito iuramento a parte ponentis quod eas non calumnie
non ponit, et credit eas veras et pertinentes ad causam in
qua ponuntur respondendum pars adversa teneatur et compellatur
per iudicem, non obstante quod allegaret vel opponeret ipsas
esse impertinentes. Iudex tamen possit et per se refutare quod si non
sit pertinentes et ipso in nullo preiudicet et habeat pro non facta
¶ Salvo quod si iudex viderit positionem manifeste impertinen-
tem seu calumniosam et quod non esse ridendum, possit si
sibi placuerit partem contra quam ponitur relevare a responsione
predicta. Et omnibus positionibus quibus videatur iudici esse

Exceptio falsi opposita [illegible]

Quod debitum usurarum [illegible]

Quo probentur isti usurarii [illegible] de usurariis

Sed eadem ratione et si videntur dicere esse impertinentia

210v

reissum vel respondendum, debeant respondere, an quod osten-
datur advocato vel alteri persone, nisi solum respondentes
qui tenentur respondere statim positionibus sibi lectis vel
ostensis. Nisi iudex viderit super aliquibus de quibus pars
dubitaret dare terminum ad respondendum. ¶ Statuimus et quod
si quis fuerit bis per iudicem requisitus ut veniat ad respon-
dendum positionibus et non responderit in termino sibi dato,
tales positiones habeantur pro confessatis ipso facto sine alia
pronunciatione. ¶ Volumus et quod in omnibus questionibus maxime
civilibus et criminalibus possint fieri positiones, que non tan-
gant dictum crimen, et eis debeant respondere, sic in causis
mere civilibus. ¶ De cavillosis seu calumniosis excep-
tionibus refrenandis R[ubrica]. 155

Exceptiones cavillose, frivole seu calumniose nullatenus op-
ponantur, et maxime per quas negetur paternitas, filiatio,
fraternitas, procura vel posse procuratoris vel cuius manu in-
venitur publicatum instrumentum esse notarii vel alia similia. Et si hu-
iusmodi exceptiones invenerint non vere sed calumniose sta-
tim hoc ipso opponens de facto condempnetur advocatus parti in expen-
sis reficere cum effectu, appellatione remota. Et in x. libr. den. ca-
mere condempnetur. ¶ Et quando iudex videbit quod tales exceptiones
sint calumniose, statim possit tales exceptiones reicere
et eis non obstantibus ad ulteriora procedere prout videbit conve-
nire. ¶ Que forma sit servanda in alienationibus
rerum minorum R[ubrica]. 156

Ut minorum facultates modis omnibus convenientibus rebus perdi-
tionibus succurratur ne in eorum gestis et negotiis valeant
dampnificari, quamvis legibus sit amplissime sancitum
et ex[pressum] Statuimus et hac presenti constitutione firmamus
quod donationes, alienationes, venditiones, concessiones, ces-
siones et quietationes quarumcumque rerum, actionum vel actionum
[?] vel iurium sive quarumcumque forma contractus vel ubicumque a pupillis seu ad-
ultis sine decreto corporaliter presito aut cum ipso decreto
et ab ipsis consanguineis propinquioribus sensu duorum vel trium proximiorum
consanguineorum si extant vel saltem affinium si consanguinei
non extiterint, et sine decreto competentis iudicis et in sinua-
tione facienda in actis cum quibuscumque universitatibus col-
legiis et communitatibus et quibuscumque personis specialibus facte non va-
leant nec aliquatenus celebrentur. Et si facte vel celebrate
fuerint non observatis sollempnitatibus omnibus supradictis, presu-
mantur et fingantur dolose facte et nullam optineant firmi-
tatem. ¶ Et nichilominus contrahens cum minore contra formam sup[ra]-
ius adnotatam iudicis arbitrio puniatur.

fictijs vel dolosis

¶ De simulatis contractibus. R[ubrica]. 157

Cum iure [fictis] plus valeat quod in veritate agitur

quod simulatis concipit. Ad reprimendas fraudes et malitias
procuratorum contractus non veros simulatos et fictitios seu pro appo
dium celebrantium. presenti constitutione duximus ordi
nandum quod nulla civitas communantia universitas vel que
vis alia specialis persona per eos tales contractus simulatos fictitios
vel dolosos inire vel facere audeat vel presumat. Nullus
que ex ipsis contractibus vel promissionibus vel obligationibus seu conventioni
bus quibuscumque tanquam iure cessatis possit agere vel
aliquatenus experiri nec ex ipsis emolumentum vel dam
num aliquid in personis vel rebus aliquibus sequi possit. Et si
quid ex predictis contractibus per aliquos vel aliquem receptum fue
rit vel optentum ad ipsos contractus rescindendos cum receptorum
et optentorum restitutione tales contrahentes summarie sine
cause cognitione et sine strepitu iudicii compellantur. De quibus
simulationibus fictionibus et fraudibus et quolibet predictorum per
evidentia et verisimilia indicia que animum iudicantis mo
veant cognoscatur et finiatur consideratis locorum temporum personarum
conditionibus qualitatibus et ceteris similibus circumstantiis. Contra
facientes autem huiusmodi obligationes recipientes vel rem pro ma-
dantes fictitie seu simulate si ipsum contractum vel obligationem
in fraudem promittentes seu contrahentes alterius negaverit
simulate seu ficte receptum seu recepta vel factum in quadru
plum ac plus usque ad valorem quantitatis seu rei in
contractu vel promissione deducte iudicis arbitrio puniatur.

Quando contractus cognoscatur simulatus et fictus

Pena facientium contractum fictitium vel simulatum

**De non faciendo contractum cum illo cui fuerit inter
dicta bonorum administratio per iudicem. R. 158**

Ut fraus via tollatur fraudibus statuimus quod nullus faciat
aliquem contractum cum aliquo cui per aliquem iurisdictio
nem habentem interdicta fuerit administratio bonorum suorum
absque licentia iudicis competentis iurisdictionem habentis. Et
non contractum existit vel fieri mandatum fuerit contractus
ipse nullus sit momenti. Et nihilominus fraudis si fuerint in
tantum quantum est quantitas vel valor rei in contractu deductus
si ignorarent mitius iudicis arbitrio puniantur.

Pena contrahentis cum illo cui bonorum interdicta est

Ne clerici ad procurationem admittantur. R. 159

Nulla civitas communantia comes vel baro seu quis alia persona
clericum sindicum vel procuratorem constituat nec ad defensionem
vel procurationem aliqua admittat nisi in causis a iure concessis. Et
si factum fuerit ex nunc decernimus non valere.

Quod clerici non procurent in curia secularium

**De actis et instrumentis productis quando restituantur dato
termino ad accipiendum copiam. R. 160**

Actis et instrumentis et quibuscumque scripturis productis in iudi
cio iudex curie quicumque ad petitionem producentis teneatur
dare ad instantiam partis terminum convenientem ad accipiendum copiam

211v

depredictis vel producti. Et termino elapso parti producenti ad eius petitionem nouius cause producta registrari et restituere teneantur sub pena sex flor. auri. Et iudex cause teneatur sub pena dari dampnum termini et cogere notarium cause ad restitu(e)ndum predictum. Et hoc locum habeat in causis ciuilibus criminalibus et spiritualibus et in omni genere causarum.

Explicit liber quintus constitutionum et incipit sextus et primo.

De officio et iurisdictione iudicis appellationum et quod ad ipsum et rectorem possit libere appellari. R. 161

Antiquis constitutionibus iuri consonis et ab antiquo fuerat extitit ordinatum. Et ad rectorem prouincie et eius iudicem generalem super appellationibus possit libere appellari ab omnibus et singulis potestatibus capitaneis iudicibus et officialibus quarumcumque ciuitatum castrorum et locorum ipsi rectori et ecclesie immediate commissorum comitibus baronibus et iurisdictionem habentibus communitatibus collegiis et uniuersitatibus. Et a quibuscumque communitatibus collegiis. Et a quibuscumque grauaminibus quibuscumque arbitris et arbitratoribus. Et a quibuscumque iudicialibus et extraiudicialibus siue a quibuscumque oppressionibus iudicialibus et extraiudicialibus ipsi rectori quomodocumque impedimentis vel obstaculis et aliis iudicibus ipsi rectori tam generalibus quam specialibus. Et de nullitate omnium processuum quam de in integrum restitutione postulare. quod dicimus posse valeant de predictis omnibus et singulis contra sententias et diffinitiuas. Et in predictis omnibus et super omnibus contentis in constitutionibus in hoc sexto libro in hac parte intelligatur iudex competens ordinarius non obstantibus obstaculis quibuscumque. Quod non appelletur ad papam obmisso medio et quis cognoscat de appellationibus interpositis ad rectorem. R. 162

Bone memorie dominus Bertrandus episcopus Sabinensis dum esset archiepiscopus Ebrudinensis et reformator specialem commissionem ab apostolica sede habens constitutionem quandam edidit in hac forma: Ad finem in posterum litibus imponendis ac nolentes per appellationum vel appellantium diffugia sed per stand...

Nota apud rectorem prouincie et eius iudices generales possit a quorumque grauamine a quorumque illato appellari reclamari et in integrum restitui peti. et sic sunt expendiciuntur sint illata. Et non causis limitatis habent constitutionem, quod est nullo modo potest appellari. quod nota infra li. 7 in reformationibus c. primo quod incipit Egidius etc. et c. ad fo. 226. R. 188

... ubi patet quod nunquam potest in sententias appellari, sed ... grauamine potest per diffinitiuam reparari.

Quod appelletur ad rectorem prouincie uel eius iudicem generalem, non autem ad sedem apostolicam obmisso medio. Et idem de legato patet, quod ad eum non appelletur obmisso medio, ut infra c. li. 7o in illa constitutione que incipit Urbanus episcopus etc. ad fo. 232

.1. Nota hanc constitutionem et maxime in fine quod ad rectorem et eius iudicem generalem appellationum potest ab inferioribus appellari obmisso medio.

.2.

iuris reclamum / aut alias per iustitiam retardari / auctoritate predicta apostolica super hoc nobis specialiter attributa. Statuimus et ordinamus quod quando a potestatibus capitaneis rectoribus vel officialibus terrarum provincie marchie / vel auditoribus presidatum / seu etiam auditoribus maioris curie terrarum civilium et criminalium / ab aliquibus episcopis seu prelatis / seu arbitris arbitratoribus vel amicabilibus compositoribus / ab interlocutoria vel diffinitiva sententia / seu a quocumque gravamine iudiciali vel extraiudiciali / fuerit appellandum / ad iudicem appellationis curie maioris / vel ad rectorem provincie immediate debeat appellari / Nec appellatio ad sedem apostolicam omisso predicto medio interposita / aliquem iuris sortiatur effectum / Et iudex a quo / obmisso medio extitit appellatum / procedere possit / ac si nulla ab ipso interposita appellatio extitisset. Declarantes ulterius quod rectorem incidit pena missus fuerit appellatum / predictus iudex appellationum qui in officio sibi commisso / iudex rectoris generalis reputatur / ab ipso aliqua commissione sibi a dicto rectore facienda / possit et debeat de causis appellationum huiusmodi cognoscere / et fine debito terminare / nisi dictus appellationum iudex / causis vel alteri earum cet suspectus / dictus rector cum ceteris aliis de causa ipsa pertinentia committeret voluntatis. Hoc salvo quod ubi ab episcopis vel aliis prelatis fuerit appellatum / non iudex predictus appellationum curie generalis rector provincie vel alius cui commiserit / cum appellationis iudice debeat et fine debito terminare.

Quod appellatio interponi possit coram iudice ad quem appellatur. Rubrica. 163

(a 3) Statuimus quod omnis appellatio devolvenda ad rectorem provincie vel suos iudices ordinarios vel delegatos possit interponi coram iudice ad quem vel coram iudice seu arbitro vel alio a quo appellaretur prout maluerit appellans et coram quocumque eorum interposita fuerit valeat et teneat ac si interposita esset coram iudice arbitro vel persona a qua appellatur. Et quod ad rectorem a suo iudice appellationum predictorum casus commissarius / possit libere appellari.

De petitione et exhibitione apostolorum. Rubrica. 164

(a 4) Statuimus et ordinamus quod in appellationibus ad rectorem vel suos iudices ordinarios vel delegatos devolvendis / sufficiat appellanti apostolos petere pluries et uno contextu / vel saltem semel coram iudice coram quo interponit appellationem. Et si petantur a iudice a quo appellatur vel suo in officio successore / ille a quo petuntur teneatur [illegible] —

Supradicta de interlocutoria vel alio gravamine intelligere / si non potest per diffinitivam reparari alias secus ut dixi supra in constitutione precedenti contra constitutionem in libro 2º folio 228. petitionem et sic intelligas in aliis constitutionibus in quibus de interlocutoriis et gravaminibus loquitur.

Si fuit ad rectorem provincie appellatum / potest etiam iudex generalis iudex de illa cognoscere absque nova commissione / nisi appellatum fuit a sententia episcoporum vel aliorum prelatorum ut hic textus. et tunc ipse rector vel specialis commissarius iudex cognoscet.

Et contra appellatio vel reclamatio et quod coram iudice a quo vel arbitro non fuit interposita sed tantum coram iudice ad quem vide in rubrica 178. limitate.

A sententia iudicis generalis appellationum ipsius rectoris potest ad ipsum rectorem appellari et a suis commissariis facit l. vi. in fine ff. quis et a quo.

Nota quod qui appellat viva voce non est necessaria petitio apostolorum ut in precedenti constitutione.

Nota appellationes a sententia arbitrorum etc.

et sic obmisso medio in fi[illegible] quod dicitur. ut in proxima constitutione in [illegible]

Nota quod ista constitutio locum habet in appellationibus fiendis ad rectorem vel ad suos iudices alias contrarium iuris commune. Et nota quod potest appellari ad dominum rectorem et suos iudices viva voce et sine apostolorum petitione ut in proxima constitutione.

212v

nenti dare apostolos seu responsum appellantis sive aliqua dilatione vel termino. Et si aliquem terminum statuerit ad recipiendum apostolos, appellans toparere minime teneatur nec propterea sibi in aliquo preiudicium generetur. Et predicta facta secundum formam presentis constitutionis valeant et plenam firmitatem habeant ac si omnes sollemnitates iuris fuissent plenissime observate.

Semper est de mente nostra in dicta constitutione de appellatione.

De appellatione viva voce quando valeant. Rubrica. f. 165

Rursus cupientes potestatum capitaneorum et officialium refrenare malitias, obviare iniustitiam, gravatis consulere, volumus quod si quis ab aliquo potestate vel capitaneo aut officialibus vel a quibuscumque civitatum vel universitatum baronum vel eorum officialibus vel a quibuscumque aliis iudicibus officialibus vel commissariis ad rectorem vel eius iudices ordinarios vel delegatos contigerit appellari, sive a quibuscumque gravaminibus iudicialibus vel extraiudicialibus sive interlocutoriis vel diffinitivis aut preceptis, valeat appellatio viva voce facta, et solo verbo et sine aliqua scriptura, et apud acta vel coram testibus. Nec requiratur quod continuatio fiat aliqua petitio apostolorum, sed valeat et teneat talis appellatio ac si fuisset porrecta in scriptis, et causam legitimam omnes gravaminum et nullitatum continet inserta, ac si apostoli fuissent legitime petiti, presertim cum interdum et frequenter locus et tempus non patiantur plenius deliberandi consilium, et maxime propter fraudem et terrorem officialium opprimentium appellantes.

Valet appellatio ad rectorem, et pro apostolis non est opus, et sufficit viva voce et viva voce facta, et sine apostolis quod non petitis et etiam sine scriptis et sine protestatione, que omnia sunt notanda.

Vel de nullitate dicitur ut sunt supra c. ibi et nullitatum etc.

Item non potest placari et probari (?) testes.

Forma qualiter appellationes in causis appellationum tam ante sententiam quam post. Rubrica. 6. 166.

Et de ordine iudicii et causarum processibus observandis.

Sancimus hac constitutione in perpetuum valitura, quod quilibet appellans ab aliquo gravamine interlocutoria vel precepto, seu sine tempus vel post, et quocumque alio actu, post quam ante diffinitivam sententiam, in iudicio vel extra, in criminali etiam vel civili, et a quibuscumque potestatibus, officialibus, communitatibus vel aliis iurisdictionem vel notionem habentibus vel pretendentibus, seu iudicibus et officialibus rectoris provincie, tam generalibus quam provincialibus, vel arbitris seu arbitratoribus. Et de nullitate agens vel petens reductionem ad arbitrium boni viri, aut restitutionem in integrum, coram rectore vel iudicibus suis, seu ad eos vel eorum curiam, infra octo dies a die interpositae appellationis vel facte conditionis, aut petite reductionis ad arbitrium boni viri vel restitutionis in integrum computandos, appellationem eorum ipsam prosequi teneatur, faciendo citari partem appellatam, quod in termino citationis debeat

De forma et ordine observando in causis appellationum, nullitatum, restitutionum et reductionum coram rectore et eius iudicibus agitandis, tam in civilibus quam criminalibus, et infra quod tempus debent expediri.

Appellans ad rectorem de aliqua interlocutoria vel restitutionem in integrum petens vel reductionem ad arbitrium boni viri vel de nullitate agens coram rectore prosequi debet infra 8 dies hic numeratos et prosequi. Et etiam infra quod tempus debent expediri a prima diffinitiva sententia infra 40 dies continuos ut in versu predicto.

ꝯparte. Et iudicio termino uel infra terminum ipse appellans seu
etiam agens se debeat presentare. ¶ Quociens uero appellationum
seu prouocationum seu nullitatum aut reductionis ad
arbitrium boni uiri et restitutionis in integrum a di-
ffinitiua sententia / ad rectorem seu suam curiam deuolutis
seu quolibet interlocutis / appellans etiam agens infra .xx.
dies continuos / a die appellationis interposite continue computan-
dos / appellationis et nullitatis causam prosequi tenentur / faci-
endo citari aduersarium suum partem / et sic iudicet citationis
termino uel infra ipsum terminum presentando ¶ In quibus aut appe-
llationibus et causis supradictis / post presentationem absque libello litis
contestatione / iuramento de calumnia / et aliis sollempnitatibus
et ordinibus iudiciorum et solitis / Sed solum facta presenta-
tione / ubi opus est legitimam personam / dominum detur terminus
.x. dierum uel maior uel minor arbitrio iudicis utrique
parti ad iustificandum et impugnandum et probandum /
tam per testes quam per instrumenta / quam et per quecumque alia mo-
dum quod eis competeret dicendum / et habendum probatum ¶ Et
elapso dicto termino / detur terminus ad recipiendum copiam
deductis et probatis / si qua producenda sunt probanda fuerit / et
opponendum et probatum habendum contra utrique parti ¶ Quo ter-
mino elapso / detur terminus utrique parti ad allegandum ¶ Et
demum eo elapso / iudex causam per sententiam quam citius potest de-
beat terminare ¶ Hoc tamen pro expeditione et abbreuiatione
litium uolumus et ordinamus / quod in omnibus causis predictis appel-
lans / uel de nullitate agens / uel petens reductionem ad
arbitrium boni uiri / seu restitutionem in integrum / a dictum
reo comparente uel non comparente / sic se habeat diligenter / quod infra
tempora fatalia inferius designata / causam per sententiam faciat
terminari / uidelicet ¶ Si causa est ciuilis / ab interlocutoria uel alio
grauamine uel actu per quam a diffinitiua sententia infra duos menses
¶ Si est ciuilis et a diffinitiua infra tres menses ¶ Si uero causa
est criminalis / in forma eisdem / si grauamen fuit illatum
uel sententia data in loco ubi rectores curia residet ¶ Sed
si in alio loco / causam infra duos menses debeat expedire ¶ Que
tempora fatalia incipiant a die appellationis uel querele /
nullitatis / seu petitionis reductionis ad arbitrium
boni uiri / uel petitionis restitutionis in integrum ¶ Et
dictis temporibus fatalibus elapsis / causa intelligatur ordo et

¶ A sententia diffinitiua de appellatione uel restitutione petita seu reductione petenti et de nullitate agenti coram rectore uel eius iudicibus infra .xx. dies continuos se presentare et causam prosequi. ut hic et in ypo.

¶ Nota quod in causis appellationum et aliis supradictis agitandis coram rectore uel eius curia / non requiritur libellus litis contestatio / iuramentum calumpnie et alia aliqua sollempnitas iuris. Sed tantum facta presentatione legitima persone et datur terminus ad probandum et probatum habendum arbitrio iudicis quam dicta nota.

¶ Infra quod tempus debeant appellationes uel nullitates uel reductiones aut restitutiones a sententia diffinitiua uel interlocutoria coram rectore uel eius curia terminari et quomodo in criminalibus et non in ciuilibus et quando tempus incipiat. uide hic ¶ Que tempora et ibi ... appellationis ... interlocutoria / lata per iudicem aliquem rectorem presentis ... et in ypo ... statuto .7. quod est .8. dierum ...

Nota libri probatum habendum

¶ Instantia ... et in .1.h.7. ... ubi ... et ... et ...

¶ Nota quod appellans uel de nullitate dicens uel reclamans ... restitutionem petens coram rectore et eius curia / debet facere suam expedire infra dicta tempora ... non expectat.

¶ Quando incipiat tempus dierum instantiarum currere

Sed in eo dicit de ista si citatio non fiat infra ... .xx. dierum ... quod hoc tradit per formam presentis ut ... de forma ... tempora non seruata ... actis ... ad aliquid ... et ibi nota ... in tempora fatalia inferius designata ... fatalia ... incipiat ... Que tempora ... uel dic quod dicta citatio ... fiat infra ... .xx. dierum ... non seruata ... si citatio ... ut requirit statuto et sic ordo ... de forma ... ut in alio ... non expedire ... ut in ypo. hoc tamen requiritur ad finem.

213v

secuta est, sive in alia pronuntiatione. Iudex tamen possit ab initio in postmodum pronuntiare et declarare dictam contra dispensationem sententiam in expensis. Hoc addito ad predicta, quod quilibet appellans causam iniquitatis et nullitatis in appellatione sua deducere et reintentare possit et debeat ac teneatur. Et quod simul et semel agitari debeant iudicium utriusque et per iudicem terminari. Et etiam simul cum appellatione et nullitatis possit intentari et deduci restitutio in integrum, et petitio reductionis ad arbitrium boni viri, ubi quis petit adversus actum a quo appellat, vel restitutionem in integrum vel reductionem ad arbitrium boni viri petit. Et similiter terminetur que per nostras constitutiones in appellationibus ordinata existunt, quantum ad terminos, sive quantum ad terminos sive quo ad medium et ordinem procedendi, in causis nullitatum et reductionum ad arbitrium boni viri et restitutionis in integrum sint et etiam intelligantur similiter constituta. Postquam vero elapsi sint tempora ad nullitatis et omnis reclamationis, provocationis et reductionis ad arbitrium boni viri et restitutionis in integrum, et appellandi aditus sit et esse intelligatur presentis constitutionis auctoritate preclusus. Et per hanc constitutionem, quoad premissa, seu tempus dicendi nullum vel petitionem restitutionem in integrum, vel reductionem ad arbitrium boni viri, nolumus preiudicium generari, nec aliquid innovari.

De appellationibus ab interlocutoriis interponendis, iudicibus generalibus per nuncios celeriter expediendis. 167

Quia per appellationum diffugia, que ab interlocutoriis interponuntur, frequenter actores vel suis iudiciis contingat causas nimium prolongari, et effectum iustitie impediri. Et cum in curiis vestris reorum et actorum habeat copia peritorum, et facilitas consulendorum actorum, et habilitas locorum ad quos appellatur, et per hoc possint cause ipse celerius cum iustitia expediri: statuimus quod quelibet appellatio interposita vel interponenda a quacumque interlocutoria lata vel ferenda ante sententiam diffinitivam vel post, per quemcumque iudicem vel officialem ordinarium vel delegatum rectores pronuntie, possit et debeat cognosci et terminari in octo

Cor. in 7o. li. 195.

Vide infra … li. 7o. … petitur … fo. 228.

… ab interlocutoriis … li. 7o. … 190. … fo. 226. …

dies interminos/ a die prime constitutionis/ in appellationibus
interpositis/ Et a die interpositionis appellationis in
appellationibus interponendis/ Et quibusvis diebus
et quarteriis feriatis/ dicte cause possint cognosci et
terminari/ Et tales appellationes interponende/
possint interponi die late interlocutorie vel sequenti
et non post/ Et si appellatio a dicta interlocutoria non
fuerit interposita in dicto tempore super ad id ordinatum
vel si fuerit infra idem tempus interposita/ et non fuerit infra
dictos octo dies terminata/ habeatur pro ut ac si non fuisset
appellatum/ et pro ut procedatur per iudicem a quo/ et pro parte
appellatam/ Et appellans cogatur reficere parti appel
late expensas antequam audiatur in causa/ in qua appellavit
ad quemlibet actum/ Et nichilominus pars appellata possit in
causa illa principali procedere/ ad omnes actus sibi opportunos
et expedientes/ Et ab interlocutoria aliqua de predictis non
possit appellari/ nisi semel tantum/ Et ab aliquo actu
qui fieret in causa talis appellationis non possit appellari/
Tamen interlocutorie omnes predicte late ante diffinitivam sententiam
post quam late super legitimatione personarum/ processus vel aliis in iudicio
instrumentorum/ possit in causa appellationis/ ad diffiniti
vam sententiam ~~interposite~~ corrigi/ non obstante quod ab eis non esset ap
pellatum/ vel esset semel appellatum/ Et quod omnis appella
tio que interponetur contra formam predictam presumatur et fingatur
frivola et frustratoria/ et causa morande lites interposita/
et ex nullatenus deferatur/ et causa non obstante procedatur
in causa/ ac si interposita non fuisset/ Salvo et excepto
quod predicta locum non habeant in interlocutoriis habentibus vim
diffinitive/ et latis ubi non est lata nec expectatur
ferri alia diffinitiva sententia/ in qua possint emen
dari/ Nec locum habeant in sententiis que ferrentur per iu
dicem rectoris super appellationibus deputatum/ per
quas diffinirentur cause appellationum ad eum inter
positarum/ ab aliis sententiis vel gravaminibus predictis in
generali curia indicta/ Quod restitutio in inte-
grum peti possit directa via etiam obmi-
ssis administratoribus et causa agentibus R[ubrica]. 168

[Left margin:] Causa appellationis interposita ab interlocutoria sententia lata per quemcumque iudicem vel officiales rectoris provincie/ possit agitari diebus et feriatis quibusvis

[Right margin:] Ab interlocutoria iudicis rectoris provincie debet appellari die late sententie vel sequenti non post.

[Right margin:] Pena appellantis ab interlocutoria et non facientis expediri infra dies octo

[Left margin:] Ab interlocutoria non appellatur nisi semel tantum. Et a sententia lata super dicta interlocutoria vel alio actu super principali processu non appellatur.

[Right margin:] Nota quod causa interlocutorie corrigi possunt super appellatione diffinitiva et si illa semel fuit iudicatum

[Left margin:] Limitationes predictorum.

Quod minores decem et octo annorum possint restitui si agere voluerint contra administratores suos.

Hac constitutione decernimus quod minores decem et octo annorum utri-
usque sexus ledantur in iudicio sive extra iudicium electionem
habeant an velint petere restitutionem in integrum vel
agere contra tutorem seu curatorem actorem vel sindicum quorum
culpa vel negligentia contigerit eos ledi. Et petita resti-
tutione in integrum procedat super ea non obstantibus quod contra ad-
ministratores eorum processum non sit penitus actum aut
facta discussio contra eos. De appellationis remedio non
possit renuntiari. Rubrica. 169

Nos hoc ut obviemus malitiis rectorum potestatum capitaneorum
et officialium ... qui per ipsos potestates capitaneos et officiales seu
rectores consueverunt ad diminutionem offi-
cii appellationum. Intentium. Statuimus nullo modo per aliquem officialem
communitatem aut universitatem statutum vel ordinamentum fieri
non firmum fuerit quod prohibeat vel tollat aliqua appellatio.
nec in iudicio vel extra iudicium tacite vel expresse. Nec per aliquam
personam vel personas seu hu-
manam directam vel indirectam per se personam vel personas causas ha-
bentes vel habituras coram eis vel aliquo eorum vel alia quacumque per-
sonam possit vel debeat renuntiari vel remitti beneficium appe-
llationis vel super eo premium fieri dando appellando an sententiam gra-
vamen vel comminationem illorum comminantium seu etiam post
gravamen comminationem interlocutoriam seu sententiam diffinitiva
vel aliquo modo vel in genere et cum voluerint sacramenti interpo-
sitionem aliquo alio gravamine vel actu iudi-
ciali in criminalibus vel aliquo alio gravamine vel actu iudi-
ciali vel extra iudicialiter. Et si qua renuntiatio premium seu remissio
vel iuramentum de facto fuerit ipso iure nullius sit mo-
menti. Et idem dicimus in reductione ad arbitrium boni
viri et in restitutione in integrum et querela nullitatis per
renuntiationem tacitam vel expressam vel pactum remitti non
possit. Excipimus a predictis quod si principalis persona appe-
llans vel de nullitate agens vel petens reductionem ad
arbitrium boni viri per se et non per procuratorem vel aliam in-
terpositam personam personaliter compareat coram rectore vel coram
iudice suo coram quo talis causa penderet et renuntiet ex-
presse causa talis quod legitima iudicis vel rectoris videatur tunc
possit admitti talis renuntiatio et valeat si approbetur ex-
presse per rectorem vel per iudicem supradictum. Et salvo quod per
hanc constitutionem non preiudicetur aliis nostris constitutionibus de
questionibus loquentibus quas volumus in suo robore perdurare. Et
salvo quod in appellationibus a rectore vel suis iudicibus interpo-
sitis renuntiatio valeat secundum iura communia. Et potestas sive

Quod statutum remittens vel tollens appellationem non valeat et non
quidem valere quod hic prohibetur ne fiat et si fiat non sunt nec tamen
ipso iure nullatur et sic facit contra ... renuntiatione et pro ut hic in ...
sententiam quod non valeat ... capitulo principali ibi etc. ... hic dic quod etc.

Quod appellationi renuntiari non possit et per pactum de non ap-
pellando et cum iuramento ante ipsam sententiam seu post in iudicio vel extra in
civilibus vel criminalibus. Et idem in reductione ad arbitrium
boni viri et restitutione in integrum et querela nullitatis.

Exceptio prima.

Exceptio secunda.

Exceptio tertia.

Nota quod dicit et de actu extraiudiciali et sic et in comminatione.

Appellationi Nullitati Restitutioni Reductioni	non potest renuntiari et cum iuramento per se pro ...

Nota quod renuntiatio debet fieri expresse coram appellanda per rectorem non vel per omnes iudices.

De pena facientis remissionem appel-
lationi et notarii qui illud scripsit

officialis qui dictam renuntiationem / remissionem / seu appel-
-lationem fieri fecerit / seu [illegible] super hoc receperit / Et
notarius
qui ipsam remissionem seu pactum scripserit / ducen-
-torum florenorum auri pro quolibet / pene se noverit subiacere.

acta x

**Quod exibeant in iudicio qui appellant in causis
criminalibus / Et quo procedatur qui non exibent. Rubrica x. 170**

Quia nimirum testante iure / fraus et dolus nemini debent pa-
-trocinium impertiri / Sed ipsis potius in quantum est po-
-ssibile obviandum / et maxime cum appellantes in crimi-
-nalibus causis / ante sententiam vel post / propter defectum actorum
et processuum / quorum copia procurantibus et faventibus iudi-
-cium earum propalam haberi non possit / tamquam eorum proce-
-ssibus et probationibus denudatis / negant eorum causas prosequi /
-rem modo et tempore debito facere terminare / Statuimus atque
ordinamus / quod quilibet appellans in criminali causa dumtaxat /
ante sententiam vel post / et a quocumque gravamine vel processu /
vel sententia in criminali causa factis seu pronuntiationi factam in
dictis iudicibus / vel officialibus / personis seu universitatibus quibus-
-cumque a quibus ad rectorem vel suam curiam erit appellatum / et
et que ad eius instantiam seu petitionem factus fuisset
processus / vel illatum gravamen / vel lata sententia a quo vel qua
fuerit appellatum / si quam processus huiusmodi receperit / processus
sententias et precepta et processus quoslibet / in forma publica pro-
-ducendi vel maiorem terminum / arbitrio iudicis statuendum /
teneatur et debeant exibere et producere coram ipso / coram quo
causam appellationis huiusmodi contigerit ventillari / Quoque
dicto termino adveniente / si processus eorum copia nisi mandato [illegible]
malefactano fuerit per rectorem appellatam / vel iudicem pro-
-vincia palam seu rectorem civitatis / vel universitatis / qui de
hoc fuerit requisiti / citato citari debeat et requiri / per
ipso termino per rectorem vel suos iudices vel officiales / tempo-
-re et per literas presignando / non tamen minorem x. dierum / petiti-
-orum actorum sententiarum preceptorum et processuum quorum unque
premissa faciat exiberi / Que si facta fuerit in appella-
-tionis causa / ut supra dictum est promictitur procedatur / Alioquin ipsis re-
-quisitis ut predicitur / in non exibendo pro contumacibus et in-
-obedientibus et resistentibus habeantur / propter inobedientiam et contuma-
-ciam atque dolum perpetrantes et remictentes / per rectorem et suos iu-
-dices et officiales quoscumque / tam generales quam provinciales / elap-
-sis dictis duobus terminis / absque aliqua alia citatione vel

Quod iudex a quo / et pars appellata
debeat in causa criminali / exibere acta
et sententias coram iudice ad quem
requisiti in termino hic posito
alias sententia annullatur [illegible]
Et quomodo debet portare dicta acta ad
iudicem ad quem et cum expensis
[illegible] hic [illegible] Et [illegible]
[illegible] Et in quibus causis criminalibus
hic procedatur [illegible] Et
pena [illegible]

Con. h. 6.

requisitionem / vel ad aliquem alium actum vel ad summam iudi-
cialem / quod ad hoc possit et debeat / ad pronunciandum bene
legitime appellatum / et acta et summas processus et precepta
esse nulla / cassa et irrita / et nullius esse valoris. ¶ Et quod
tales iudices / et officiales / seu rectores communitatis / univer-
sitatis / seu persone quascumque / a quibus extitit appellatum /
per eorum et suum processum / ac si de appellationis causa liqueret /
¶ Et si quo tempore summa acta precepta vel processus aliquis
dictum appellantem / et causas predictas / in posterum appareret /
ex ipsis vel ipsorum occasione / appellans inquietari non
possit / vel aliquatenus molestari. ¶ Et nihilominus dicti pre-
dictos officiales / qui de-
tenti in obedientia / contemptu / fraude / predictos officiales / qui de-
bebant acta exhibere inobedientes et contemptores / si quidem
[illegible] super quo appellabatur erat pena pecuniaria / in-
tendum ~~moxe~~ / si personalis in ducentis florenis auri cam-
[illegible] condemnet. ¶ Et commissarius communis illius communi-
tatis / teneatur ad requisitionem dictorum officialium / et pensis
illius communitatis / dare nuptium / pro portando dicta acta ad
curiam appellationum. ¶ Et si quod eum steterit / quominus ut
predicatur dederit / tunc commissarius de suo proprio et non predictis
predictis / alii officiales / dictam penam in quolibet dictorum casuum sol-
vere teneantur. ¶ Volumus tamen et ordinamus / quod si in causa uni-
us appellationis / vel secunde coram rectore vel suis iudicibus
ordinariis vel delegatis / producta fuerint acta integra /
dictum processum quo tunc erat appellata / et tegerent in tali causa
fieri appellatio / non possit compelli nec teneatur talis ef-
fecta de nova appellata / qui prius fuerit appellans /
nec iudex a quo nunc appellatur / producere acta iam produc-
ta / seu anteriores iudices / sed solum acta facta coram iu-
dice / per iudicem a quo ultimo extitit appellatum. ¶ Et
predicta locum non habeant in appellationibus que interponuntur
a summis vel gravaminibus iudicis ~~appellat~~ maleficiorum curie
generalis provincie / vel cuiuscumque iudicis dicte curie generalis in
causa quacumque criminali / et qua pena possit applicari
camere romane ecclesie / quantum ad presentationem cause / sed in
causa talium appellationum / missis primis literis / quod dirigunt
et advocatum seu procuratorem fisci / infra terminum causa
vel post / super appellans tegerat non tenetur actorum seu quecumque

¶ De pena iudicis a quo et partis appellate / non remittentium acta ad dictum iudicem ad quem in causa criminali. Et de pena commissarii etc.

¶ Exceptio. Videlicet quod predicta non habeant locum in causa criminali agitata in curia generali cuius pena applicatur camere apostolice.

i. et videlicet si interponatur a summa iudicum ut predictum et [illegible] fi. videlicet et illud etc.

et notariis maleficiorum curie generalis, vel iudicum maleficiorum
vel cuius locum tenentem, quod det sibi copiam omnium
actorum et sententie, in publicam formam. Et pro eis offe-
rat competentem mercedem secundum formam constitutionum.
Et facta tali requisitione et oblatione, mictant
secunde sive [illegible], et per eorum terminum vel post, pro appellans itterum
requirat et offerat ut supra. Omnibus fortis iudex qui de appellatione
cognoscit, videns huiusmodi contumaciam negligentiam vel defec-
tum in non exibendo copiam actorum sententie seu quarumcumque exceptionum,
possit teneat et debeat pronuntiare, quod ipsi parti appellanti non
currat terminus nec tempus aliquod vel fatale, in causa sue appella-
tionis quousque copia integra omnium actorum et sententie fuerit sibi
per iudicem maleficiorum vel alium iudicem curie, vel notarios actorum,
vel alium ex notariis maleficiorum tradita cum effectu, vel per ipsum
vel alium quemcumque, qui sibi facultatem habuerit exibendi. Vo-
lumus tamen et declaramus, quod in casu quo pars constitutionis de preli-
tatione curie, non procurat appellanti, nec ex eo capitulo optinent,
quod forsitam non producuntur aliquis actus vel scriptura, que non facerit
ad causam, vel per quem vel quam sua appellatio non iustificaret vel
non relevaretur appellans. Et quod si dicerunt per appellantem, actum
vel scripturam non esse productam, et de illo actu seu scriptura
fuisset rogatus alius notarius quam notarius actorum, non possit appel-
lanti, nisi in terminis premissis et sic ex posse fiat mencio de illis actis
et de nomine notarii rogati. Et quod per verbum curie super vel infra
vel hiis similia, acta non intelligantur diminuta. Et quod illud
quod dictum est in constitutione, in causis maleficiorum curie generalis non preli-
tandis, locum habeat et in causis criminalibus curie ac libris pre-
sidatus, in pena applicanda fisco. De modo procedendi
super secundis appellationibus que interponuntur ad
rectorem provincie et suos officiales. Rubrica. 171

Q[a xi] Quotienscumque audientibus curie generalis ad rectorem, iuxta
consuetudines et constitutiones provincie formam, secundo super
eodem capitulo articulo vel eadem sententia fuerit appellatum,
et per rectorem ipsum, sive per aliquem commissarium sive delegatum
suum, de predictis secundis appellationibus, ante sententiam diffinitivam
vel post, inter partes, audientibus predictis cognosci contingit. Statui-
mus quod predicte secunde cause, questiones et lites appellationum
summarie absque libelli oblatione, litis contestatione, sine strepitu
et figura iudicii, ex actis prioribus dumtaxat ad summendo

Nota in hiis appellationibus factis ad rectorem provincie, procedatur ex
prioribus actis, sine strepitu et figura iudicii. Quod nota. Et hoc quando causa prime et secunde appellationis agitata fuerit in curia generali et iam coram rectore vel suorum iudicum, vel procedat [illegible] supra rubrica [illegible] et [illegible].

Con h 6

tur eisdem sive questiones litis, in eo statu in quo tunc erant quo commissiones interlocutorie vel sive fierent, audiantur, congrossarent et terminarent, et super ipsis modo predicto interloqui et procedi possit et debeant, sive per rectorem sive per commissarios et delegatos ab eo, unum vel plures, et sententialiter diffiniri. ¶ Et quod predictorum iudicum processus et sive super hoc sic facti et lati valeant et teneant, ac si ordo iudiciarius foret servatus integraliter in eisdem. ¶ Et hoc locum habeat in omnibus et singulis questionibus habitis, sive causis pendentibus et futuris. ¶ Et predicta locum habeant quando prima appellatio fuerit cognita per rectorem vel per suos iudices, sive secunda appellatio interponatur per predictum appellantem, sive per [illegible] ad [illegible]. ¶ Si vero prima appellatio cognita fuerit et terminata in alia curia, tunc presens constitutio non vendicet sibi locum. ¶ Et in predictis secundis appellationibus, in quibus hec constitutio vendicat sibi locum, sit ordo procedendi, ut facta citatione, petitione et legitimatione personarum, ut supra in alia constitutione continetur, detur terminus ad producendum prima acta, et [illegible] in prima causa [illegible] probata et producta. ¶ Quo elapso detur terminus ad accipiendum copiam deductorum, et opponendum et probandum et probatum habendum etc. ¶ Et illo termino elapso, detur terminus ad allegandum. ¶ Et illo elapso causa per sententiam terminetur.

Ordo decise secunde appellationis de quibus hic loquitur constitutio

¶ Quere in constitutione posita [illegible] hoc libro que incipit forma quali etc.

De modo solvendi salarium super appellationibus. R. 172

Ne [illegible] aliquis cesset prosequi suam appellationem, statuimus quod volentes prosequi causam appellationis, exigatur salarium secundum [illegible] sive quantitatem in qua [illegible] quantitatem ad quam per formam statuti illius loci ubi fuerit facta condempnatio, condempnati [illegible] absque remissione aliqua solvi debeant obmissis penis super additis de [illegible] aliqua per causam non exigatur. ¶ Et quia in condempnationibus sepe dolus et fraus committitur in maioribus vel gravioribus quantitatibus, ideo ne metu maioris vel gravioris salarii exigendi, appellans causam appellationis indiscussam dimittat, [illegible] salarium minus exigi debeat, rectoris et [illegible] iudicum arbitrio reservamus. ¶ Addicentes quod nullus potestas seu officialis alicuius terre, in malo [illegible] condempnationem faciat in fraudem appellationis, nec aliquam conditionem [illegible] debitam condempnationem vel solutionem [illegible] condempnationes apponat, [illegible] appellans ultra debita

Curia [illegible] salarium super appellatione [illegible] commenticio etc.

[illegible] condempnantis [illegible] debita [illegible] appellationis et [illegible] condempnatio [illegible]

condemnationem ~~[struck]~~ ¶ Et qui contrafecerit ipsa condemnatio
nis sententia sit ipso iure nulla irrita et inanis ¶ Et pu-
niatur in duplum eius in quo ultra debitum in fraudem con-
demnavit ¶ Et ut talis condemnatio in maiori quantitate vel pe-
na in fraudem appellationis facta fuerit declaretur
et inter partes contingentes rectoris et iudicum et habeatur
plena probatione ¶ Quibus diebus et temporibus termini et
tempora non currant in causis appellationum et aliis. 173

T 13a Empora et terminos appellationum et aliarum causarum vo-
lumus non currere ¶ Per causas ipsas in eodem sta-
tu permaneant toto tempore quo contigerit libros claudi propter re-
motionem rectoris vel ipsum rectorem remotum recedere
a terra ubi curia generalis provincie residentiam faceret
accipiendo item et recedendo de provincia usque ad x dies
post adventum novi rectoris seu successoris et restitu-
tionem librorum et actorum facienda novis notariis seu of-
ficialibus vel et notariis si tempore contigerit reformari ¶ Et
similiter non currant toto tempore quo propter remotionem iudi-
cum et officialium seu sindicatum eorundem vel alia quacum-
que de causa libri actorum mandato rectoris claudi et
clausos stare contigerit ¶ Et toto tempore quo curia predicta mo-
veretur de una terra ad aliam seu a tempore quo iudices desine-
rent sedere ad bancum iuris in terra ubi curia predicta vel in-
tra unum curia predicta recederet usque ad tempus quo incipe-
rent sedere ad bancum iuris in terra ad quam dicta curia mora-
tura accederet ¶ Et similiter non currant omnibus diebus
quibus per iudicem curie specialiter in causa illa de voluntate
partium vel generaliter in causis coram eo vertentibus prorogatum
cum consensu maioris partis iudicum curie generalis tempora seu ter-
minos non currere ¶ Et similiter non currant omnibus diebus
quos iudices tenuerint vel prorogaverint ferie generales
per totam provinciam vel eius maiorem ¶ Et temporibus feria-
tis propter messes vel vindemias ¶ Et omnibus et singulis diebus
et temporibus feriatis que continentur in constitutione nostra posita
sub rubrica de feriis ¶ Et quotiens iudex curie propter contuma-
ciam vel inobedientiam alterius partis pronuntiaverit ad instantiam
partis tempora seu terminos non currere quo casu illi parti per quam
pronuntiatum est tempora non currant nec termini ¶ Alia
non tempora volumus et iudices et continua in temporibus et meritis
causarum ¶ Per hoc tamen non negamus quin ubi iustitia

Vide limitationes i. li. 7. Rub. 198. vers. nec possint res

suadebit possit sine mora communia fieri et instanti
[con]stitutio temporum uel terminorum

De feriis Rub. 174

14

Feriatos dies et decernimus in curiis appellationum communibus in curiis ciuilibus et spiritualibus et coram quocumque rectore uel uicario suo siue spiritualibus agitantur et in quibuscumque aliis curiis coram rectoribus mediatis uel immediatis agitandis. Excepto quod in curiis maleficiorum possint uel aliis curiis que in ipsis temporibus dantur coram communi agitari uidelicet. Festum natiuitatis domini nostri cum septem diebus precedentibus et septem sequentibus. Dies pentecosten cum duobus sequentibus. Dies festi corporis christi. Dies ascensionis domini. Et omnes dies festiuitatum beate marie virginis uidelicet conceptionis, natiuitatis, annuntiationis, purificationis, assumptionis et in marginem [illegible]. Dies cinerum cum duobus precedentibus. Festum paschatis resurrectionis cum septem precedentibus et septem sequentibus eos. Dies festiuitatum omnium apostolorum. Dies festiuitatum quatuor euangelistarum. Dies dominici. Dies festiuitatum quatuor doctorum ecclesie. Dies festi beati angeli. Scte agatte. Scte agnetis. Sci benedicti abbatis. Sci georgii. Scte appollonie. Dies calendarum maii. Sci michaelis archangeli. Sci Johannis battiste tam natiuitatis quam decollationis. Scte crucis tam inuentionis quam exaltationis. Scte margarite. Scte marie madalene. Sci dominici. Sci laurentii. Scte clare. Sci augustini. Sci francisci. Omnium sanctorum. Sci saluatoris. Sci martini. Scte caterine. Sci nicolay episcopi. Scte lucie. Et dies festiuitatis sancti sub cuius uocabulo est ecclesia cathedralis seu maior terre in qua curia generalis continue resideret sicut etiam sancti festum tamquam capitis et protectoris illius terre populus generaliter et communiter celebraret.

Volumus et mandamus quod in banco spiritualium et in banco appellationum et in quolibet banco curie generalis notarii dictarum bancarum debeant conficere unum librum pro quolibet banco in quo contineantur scripti et distincti omnes dies iuridici et omnes dies feriati totius temporis eorum officii et talem librum consignet camerario in fine sui officii. Et notarius collegii aduocatorum et procuratorum curie generalis conficiat alium librum in quo sint omnes dies iuridici et feriati contineantur distincti.

Et fiant libri in quibus notarii conscribant [illegible] omnes dies feriatos et iuridicos [illegible] fide

talibus libris et quibus ipsorum adhibeant plenam fidem.

Et iudices presidatuum defferant appellationes coram eis intra portas ad curiam. Rubrica. 175

Non appellantes coram iudice presidatus [illegible] ad iudicem [illegible] appellatur.

a 15 Quilibet iudex particularis seu presidatus deputatus sive deputandus quicumque quod appellare volentium coram appellationes presentatas coram iudicibus curie generalis super audiendis causis appellationum ordinato libere appellare et presentatum permittat sine aliquo impedimento. Et siquis fecerit penam centum librarum incurrat qualibet vice. **De pena notariorum et consiliatorum et aliorum recusantium de appellationibus et presentationibus et cetera. Rubrica. 176**

Contra [illegible] recusantes [illegible] negare [illegible]

a 16 Volumus et ordinamus quod quilibet notarius requisitus a quibuscumque personis teneatur conficere publicum instrumentum quarumlibet et citationum appellationum et protestationum. Et si hoc facere negaverit vel maliciose facere distulerit qualibet vice in XXV libris usualis monete mulctetur. Et in deputationibus et cetera sedis apostolice vel ipsius rectoris et suae curie super negotiis provincie romandiole et cetera vel rectoris ipsius [illegible] vel aliis transmissis et instrumentum facere denegaverit vel maliciose distulerit officio notariatus per quadriennium sit suspensus. Et nihilominus in L libris usualis monete camere romane ecclesie condemnetur. Et siquis non notarius aliquid instrumentum huiusmodi facere prohibuerit et ne faciat aliquid gravamen intulerit vel terrorem siquidem [illegible] fuerit in ducentis libris. Et si potestas aut universitas vel aliqua communitas vel officialis et cetera vel aliquis alius penam centum librarum denariorum incurrat. **De instrumentis appellationum et similibus ponendis in registris et aliis solutionibus. Rubrica. 177**

a 17 Instrumentum appellationis ostensum coram rectore vel ipsius iudicibus vel officialibus curie generalis de aliquibus similibus vel aliis quibuscumque processibus recipiat notarius penes se et in registro ponat vel faciat registrari. Et de solutione procuratoris teneatur modum in nostris constitutionibus contentum. Et iudex et cetera sine instrumento teneatur procurare facere observari. **Et rectori et suis iudicibus appellet coram eis et nullus alius notificet vel [illegible] appellationem quod alibi [illegible] rectori vel suis iudicibus. Rubrica. 178**

a 18 Non sine magna prudentia fuisse in nominis [illegible] statutum quod quicumque rector provincie vel [illegible]

218v

iudicibus et officialibus gravatum se sentiens duxerit
appellandum coram ipsis rectore et officialibus ipsi
tamen modo appellationem suam interponere debeant. ¶ Cum ig-
itur experto didicimus multi et quamplures fraudi-
bus ipsius rectoris et sue curie iudicia illudere molien-
tes se iniustum metum formidare dicentes coram di-
versis interdum ex cognitis auditoribus clanculo
appellantes ab ipsius rectoris et sue curie processibus i-
nterponere non verentur. ¶ Et talibus frivolis putan-
tes se tutos contumaciam et inobedientiam dicte curie
incurrunt. ¶ Volentes igitur predictis machinationibus
et illusionibus obviare hac presenti constitutione sancimus
quod quandocumque a dicto rectore curiisque iudicibus et officialibus
tam generalibus quam specialibus appellare voluerit libere
coram ipso rectore suisque iudicibus tamen modo debeant et
possint valeant appellare. ¶ Et quod nullus cuiuscumque condi-
tionis preeminentie vel status fuerit coram se ali-
quem ab ipso rectore et suis iudicibus seu processibus ipsi-
us vel maiori iudici appellare prius audire vel recipere seu
scribi vel de ipsis instrumentum conficere presumat sub pena
x florenorum auri dicte camere persolvendam.

Rubrica: Cum non ... Bibl. in curia rectoris — hic a curia rectoris

De non faciendo executionem ante x dies. R[ubrica]. 179

Cum non solum innovata post appellationem ad diffi-
nitivam sententiam interpositam debeant in omnia per appellatio-
nis iudicem revocari. ¶ Sed etiam omnia que medio tempore inter
sententiam et appellationem que post novem infra dies interponi potest ab
eodem contigerit innovari ac si post appellationem
innovata fuisset et melius sit ante tempus occurrere
quam post vulneratam causam remedium querere ymmo potius
necessarium ubi maxime tale vulnus existeret cui
postea non posset adhiberi medela. ¶ Ideo statuimus pro uti-
litate et provintialibus salubriter providere volentes et mu-
ltorum et communitatis fraudibus obviare qui contra formam
iuris communis et mentem constitutionum in generali materia
prerogativam conantur facultatem adhimere appella-
tionis illos quos ad mortem vel alias personaliter condemnare ni-
tuntur faciendo tempore sine qua in eos perficerent sen-
tentialibus quos condemnant sententiam volunt eos
taliter obturare sue cordatalitati impediri quod loqui non pos-

sint ne appellent. Et eos et tales tenendo abscon-
sos quod nullus propinquus amicus vel alius possit ad
eos accedere nec eos super aliqua defensione instru-
ere vel munire. Et quod pena est lata sententia corpora-
lis in aliquem seu aliquos in ipsos tamen executiones
fieri faciant in condempnatos dictum non habendo pre oculis
Non expectando x dies. Nonnumquam infra quos de-
cimi permictitur et in maioribus et minoribus appellari
postquam executiones cum tenore earum non possint
appellatione innanum. Provida deliberatione sta-
tuimus quod nullus potestas capitaneus iudex officialis
et baro comes seu quispiam alius cuius iurisdictionem
exercens alicuius civitatis comunitatis castri vel loci
audeat vel presumat per se vel alium seu alios aliquem
condempnatum personaliter vel corporaliter directe vel indi-
recte quolibet impedire quominus ad ipsum tribunal et
superiorem curiam valeat appellare. Et hanc constitutionem
firmantes quod omnibus et singulis rectoribus et potestati-
bus capitaneis baronibus comitibus iudicibus et aliis
omnibus dicte provincie. Et omnibus et singulis universitatibus
civitatum castrorum et aliorum locorum penitus inhi-
bentes ne in aliqualem penam corporalem vel
personalem executionem faciant aut fieri patiantur
in aliquem condempnatum vel condempnandum ad mortem seu
aliter corporaliter vel personaliter infra tempus x dierum quod sta-
tutum est ante volentibus appellare. Et quod nullus
personaliter seu corporaliter puniendus ducatur ad
furcam seu patibulum seu locum ubi fuerit pu-
niendus ore opturato vel aliter impeditus quominus
loqui possit aperte aut facere contra talem
quod aperte appellare non possit. Potestas vero et capi-
taneus qui contrafecerit vel fieri fecerit vel fieri pas-
sus fuerit in mille florenos auri effectualiter puniatur.
Et lesis et minatis contra formam presentis constitutionis
et eorum filiis seu heredibus ad damna et interesse suorum
iudicum arbitrio declaranda teneantur et appellationem
in omnibus casibus supradictis. Communitates civitatum ca-
strorum et aliorum locorum pro suis potestatibus et officialibus
teneantur nisi forte eos ceperint et in fortiam
dicte curie dederint infra octo dies ex quo de-

legerint in predictis ¶ Et nisi frustratorie seu immi-
ste in premissis casibus ab aliquo appellari contige-
rit ut honori predictorum rectorum in totum que-
rit deferat aut in eis derogetur [illegible] et alio-
rum locorum et fuerit in loco ¶ Statuimus et firma-
mus quod si contigerit per dictum rectorem vel sive
iudicem super appellationibus deputatum pronun-
tiari appellationem aliquam in dictis casibus non tenere
seu iniustam esse vel male appellatum fuisse et con-
tra premissa sive ita remaneant prefatis rectoribus
qui eam dederunt vel dabunt quemadmodum habu-
issent seu haberent si non fuisset ad ipsum rectorem
seu ipsam curiam appellatum appellatione huiusmodi
non obstante ¶ Omnibus aliis que super appellationibus sunt
in favorem appellantium per constitutiones et statuta sint
in suo robore duratura ¶ Quod appellantibus non cur-
rat aliquis terminus ordinatus per statuta
ad solvendum. Rubrica 180

Q[20]uoniam in pluribus terris vigent statuta seu reformationes quod condemnati
si solvunt infra x dies vel alium certum terminum diminuatur eis
tertia vel alia quevis pars condemnationis quod vertitur in eventum ad dimi-
nutionem curie et ipsorum rectorum et condemnati ab appellationibus re-
trahant ¶ Statuimus quod quandocumque condemnati appellaverint per appe-
llationem ipsam terminus predictus sit et intelligatur esse suspensus
et non currat quousque de causa appellationis fuerit terminata
¶ Et tunc habeat omne beneficium eorum termini omnem quod diminu-
tionem et remissionem sicut habebat tempore appellationis obmisse.

¶ Quod nullus officialis debeat committere punctum ali-
cuius questionis ante vel post diffinitivam sententiam Rubrica. 181

V[21]t officium appellationis curie generalis rectoris utilius exerce-
atur et ne remedium appellationis appellare volentibus
auferatur ¶ Statuimus quod nullus rector vel officialis alius etc.
possit vel debeat committere punctum alicuius questionis principa-
lis vel incidentis post diffinitivam sententiam vel ante super quocumque
gravamine vel interlocutoria sive totaliter seu in parte aliquo tempore
cum predicta sepe fiant ut appellationis remedium litiga-
toribus auferant ¶ Et si qua commissio directo facta reperiatur
forum preter constitutiones per aliquos rectores seu officiales
alicuius terre ipsa commissio et quod sequitur ex ea nullius mo-
menti sit ¶ Et officiales qui fecerint dictam commissionem suo
officio sint ipso iure privati ¶ Et nihilominus in centum florenis
auri condempnentur.

Nota hic quod reformatio curiam de deposito faciendo cum appellatur quia non valet cum per consequens dicant in rubrica appellationis rectoris rubrica 169 et quod ibi dixi et facit rubrica 181 [illegible] sed quod fac in rubrica 172 et latius dixi rubrica 182

Quod beneficium solutionis in termino x dierum incipiat a tempore finite appellationis si appellavit vel incipit a tempore ultimi diei decem x dierum etc.

Nota quod statutum [illegible] de constitutione li. 1. rubrica 87 et quod officiales [illegible] et quod acta non valent [illegible] pena [illegible] statuendo etc.

Pena iudicis mittentis contra punctum questionis sapientis et actus missionis et nullius valoris. Statutum [illegible] li. 1. rubrica 87 nota

De pena innouantium aliquid et facientium contra appellantes seu appellare uolentes ad curiam generalem prouincie Rubrica. 182

Cum in terra superioritatis per eos sancte romane ecclesie illud
existat non in merito adiutum appellationis officium
per quod superior possit in iustitias aliorum minorum in
dicum debita emendatione corrigere subditis oppressis in
eorum iudiciis prebere oportuna remedia et inferiores grauaminum
metu superiores amplius reprimat. Cum igitur hunc singularem
officium quod specialiter ad romanam ecclesiam et officiales ad id per
sedem apostolicam aut eius auctoritate per eos deputatos solos non
est dubium pertinere multi diuersimode contendunt detra
here et ipsum utile ac necessarium officium destruere uel saltem
extenuare in tantum ut sua intentione eorum temeritatem
ad nichilum deducant. Aliqui eligendo seu assumendo
capitaneos ex grauatores sindicos seu cuiuscumque generis
uel nominis officiales uel arbitros aut consultores qui cognos-
cant de appellationibus uel iniustitiis iniquitatis siue
grauaminibus quibuscumque aut per quam consilii ex grauatos
seu reformantes. Aliqui statuendo uel ordinando quod an-
nullam uel grauamen aut post decretum super quibuscumque sen
tentiis seu preceptis consilium sapientis uel contra statutum aut
ordinamentum dicendo consilium huiusmodi sapientis quolibet
obseruando. Alii statuendo uel ordinando quod a sententiis uel gra-
uaminibus iudicialibus uel extraiudicialibus simpliciter seu generaliter
uel a certo genere grauaminum aut in certis generibus causarum
uel sententiarum arbitrorum uel laudorum appellari seu reclama-
ri non possit. Alii qui pretendunt se habere per priuilegia
sedis apostolice iurisdictionem per manum appellationum sta-
tuendo uel ordinando generaliter aut in quibusdam sententiis
grauaminibus seu causis quod prima appellatio non fiat aut
impediatur per quod sequitur quod impedita uel prohibita prima seu
quolibet introducta parata preiudicium uel ipsorum occasione sua
ne seu pretextu. Et eodem electiones assumptiones capi-
taneorum officialium arbitrorum seu arbitratorum et consul
torum ex facta uel sequenda seu facienda per eos seu
pretextu eorum officii seu ipsorum occasione et alia
quecumque similia de capitulariis et statutorum seu quorum
cumque ordinamentorum libris et actis quibuscumque [illegible]

Hec constitutio corrigunt multis modis et uiis quibus communitates et officiales earum et locorum facere conantur contra appellantes et fraudare conantur appellationum remedia et ipsorum penis ponuntur que ordinauerunt ad dominum bene in omnibus supra

Contra statuentes de grauaminibus grauatos percipiendo ... scripta consilii

Contra uero illud quod statuta locorum preiudicantia appellationibus intelligatur de appellationibus faciendis ad superiores uel officiales ecclesie quod non ualere ... in terminis dominus ... non contra constitutiones ... q. c. r. l. 4. ... 115 ... Nota in causa [illegible]

seu iam pendet [illegible] seu devolvenda ad curiam romanam vel ge-
neralem provincie. Alii statuendo seu ordinando quod parti ap-
pellate seu provocate ad romanam vel provincie generalem cu-
riam fiant expense cause huiusmodi per eos vel per aliam personam
vel defendantur ipsi appellati in dictis curiis expensis communitatum
aut aliorum aut per advocatos seu sindicos communitatis aliquorum
qui patrocinentur in dictis curiis illius communitatis salario vel
expensis. Alii statuendo quod nullus scribat appellationes seu pro-
vocationes huiusmodi vel scripturas exhibeat. Alii statuendo sive
ordinando quod nulla persona exeat terram illam civitatem (?) vel ca-
strum suum sine licentia rectoris seu cuiuscumque officialis ut per hoc
arceant appellantes seu provocantes procuratores ne ad dictas po-
ssint accedere curias ad quas appellant seu provocant aut
provocare seu appellare intendunt. Alii capiendo vel detine-
ndo personaliter seu carcerando appellantes seu appellare
volentes vel eorum accedentes vel eorum ascendentes vel descen-
dentes uxorem consanguineos et negotiorum gestores aut
etiam amicos eorum vel bona ipsorum sequestrando aut quo-
modolibet capiendo ut per hoc appellare volentes non au-
deant et qui appellaverint renuntient vel appellationem
prosequi non attentent. Alii terrendo tormentis penis mi-
nis aut iniuriis appellantes seu appellare volentes
ut non appellent vel ab appellatione recedant. Alii non pro-
cedendo ad ulteriora tunc post appellationem emissam vel
ad executionem sive post appellationem vel ante tempus
quo appellare durare liceret. Alii post appellationem no-
vos instituendo processus accusationis denuntiationis inqui-
sitionis libelli vel petitionis civilis vel criminalis contra appella-
tes sub quocumque colore vel causa ipsos appellantes novis pro-
cessibus implicantes in eadem causa seu negotio in qua
seu in quo appellatum est vel alio negotio seu causa. Alii penas
in personis vel pecunia seu rebus imponendo vel exigendo vel
domos diruendo vel vineas aut arbores devastando
prout ipsorum possessiones bona seu res tolli vel furtari (?) pro-
curans prohibendo vel impediendo. Alii offendentibus appella-
tes in personis vel rebus impunitatem vel premium aut fa-
vorem vel auxilium pollicendo. Alii acta instrumenta
testes vel probationes subtrahendo vel ne haberi possint
impediendo. Nos huiusmodi malitiis et per sumptuosis

tonatibus et excessibus obviare congruis remediis intendentes
Cassamus irritamus et viribus evacuamus ac nulla
cassa et irrita nuntiamus dicta statuta et ordinamenta
edita et edenda et firmata vel firmanda ex eis vel eorum oc-
casione seu pretextu. Et dictas electiones et assumptio-
nes capitaneorum officialium arbitrorum seu arbitra-
torum et consultorum et firmata vel firmanda seu facienda
per eos seu pretextu eorum officii seu eorum occasione et omnia
alia quecumque similia de capitulariis statutorum seu quo-
rumcumque ordinamentorum libris et cartis quibuscumque manda-
mus sine tarditate aliqua aboleri. Et de cetero nullo
umquam tempore talia vel similia attentari vel fieri quoquo
modo. Predicta quoque alia omnia et singula fieri aut atten-
tari penitus prohibemus et si fuerint decernimus ea nulla
et ipso iure atque fiant auctoritate presentis constitutionis omnia que-
cumque ex predictis vel similia fierent vel facta essent contra
appellationes officium et in fraudem ipsius officii et contra ipsos ap-
pellantes et contra appellationes eorum et contra ipsas appellationes
et appellantes esse penitus innovatum. Contrafa-
cientes vero statuta vel ordinamenta predicta vel aliquid predictorum
faciendo penis omnibus contentis in constitutione felicis recor-
dationis Urbani pape quarti super primo libro constitutio-
num presentium vel harum constitutionum contenta decernimus
subiacere et eas incurrere ipso facto. Et nichilominus ultra dic-
tas penas communitates seu universitates facientes
aut facta tenentes vel observantes statuta predicta
vel similia vel aliquid predictorum in duobus milibus florenorum auri. Po-
testas vero aut capitaneus seu quivis alius qui ipsis
statutis auctoritatem vel consensum prebuerit aut ea sua-
serit in media pena qua tenerentur communitas seu
universitas in qua gerit officium puniatur. Talis vero per-
sona singularis talia statuta faciens seu fieri pro-
curans aut consentiens vel ad ea facienda vel servanda
prebens auxilium consilium vel favorem in centum florenorum
auri pro vice qualibet puniatur. Contrafacientes aut
capiendo vel detinendo aut carcerando aut terren-
do tormentis penis minis vel iniuriis ut supra dicitur
aut predicta fieri mandantes. Siquidem episcopi prelati
potestates capitanei vel alii officiales fuerint in

Pena civitatum et universitatum facientium statuta et reformationes vel eis utentium contra appellantes vel appellare volentes quoquo modo etc.

Constitutio felicis recordationis Urbani iiii primo libro

Pena potestatum et aliorum officialium predicta facientium etc.

Pena persone singularis talia committentis etc.

221v

Con. li. 6.

trecentis flor[enorum]. Si alie singulares p[er]sone in ducentis flor[enis] auri pe-
nis puniant[ur]. Contrafacientes non procedendo ad ulteriora
cause aut instituendo novos processus ut .s. dicit[ur]. Si iudices
officiales in centum flor[enis] auri. Si alia singularis p[er]sona 50
flor[enis] auri pena puniat[ur]. Et si processus ad ulteriora sit
executio sine. Siquidem in p[er]sona ad mortem vel membri mu-
tilationem in trecentis flor[enis] auri vel maiori pena iudicis
arbitrio puniat[ur]. Si vero executio fuerit in p[er]sona minori
tamen pena q[uam] mortis vel membri in ducentis flor[enis] auri puniat[ur].
Si vero executio fuerit in pecunia vel rebus in duplum eius
in quo facta fuerit executio solvendum camere puniat[ur]
et executionem in pristinum statum reducere compellat[ur]. Contra-
facientes vero in ponendo vel exigendo penas in p[er]sonis vel
rebus vel domos diruendo vel muros aut arbores devasta-
do aut bona et res eorum vel fructus prohibendo et in predic-
do aut offendentibus in punitatem p[re]mii favorem vel
auxilium pollicendo. Siquidem gravamen huiusmodi sit in
p[er]sona in trecentis flor[enis] auri vel maiori pena arbitrio
iudicis puniat[ur]. Si vero in diruptionem domorum in qua-
druplum solvendum camere puniat[ur]. Si aliud grava-
men vel damnum sit in rebus in duplum solvendum ca-
mere puniat[ur]. Et nihilominus in quolibet dictorum casuum
extimationem damni et eundem damnum passis solve-
teneant[ur]. Subtrahentes vero vel impedientes acta in-
strumenta testes iura vel probationes ut .s. dicit[ur] in duplum
extimationis totius cause. Si pecuniaria fuerit ca-
mere et simplum parti puniat[ur]. Et si non fuerit ca-
pitalis in trecentis flor[enis] auri vel acrius arbitrio iudicis
puniant[ur]. Et quia p[er] malitias communitatum universitatum
et suorum officialium et quorumque tirannizantium in eisdem ut pluri-
mum non possent p[re]dicta s[ecundu]m s[upra]scriptam iuris formam probari.
Porro enim q[uod] in p[re]dictis ad plenam probationem sufficiat et p[er]
iudicem admitti debeat fama publica p[er] testes ydoneos
probata cum delato iuradico tali appellanti et ab eo p[re]sti-
to iuramento. Et q[uia] dicta st[atu]ta in appellationum et appellantium
sive appellare volentium causis et negotiis inrauerint (?) vel

statuentium contra eos similiter ac ne locum huic decernimus in
causis omnibus et cantibus et causare volentibus pertinentibus ad
rectorem provincie vel quecumque ipse iudicem et prosequen-
tibus et prosequi volentibus coram ipsa quolibet coram eisdem
quorumcumque ipsorum et in statuentibus et facientibus quoscumque
decretorum et alio similiter contra eos ¶ Et ubi per hanc constitutio-
nem non essent in aliquibus casibus terminata ipso destinc-
te ad alia earum constitutionum locata .s. in quarto libro
sub rubrica ¶ De pena impedientium prosequentes et volentes
prosequi sua iura in romana curia vel curiis rectorum [Ces. 4. 4 R 114]
provinciarum per eos invocata ¶ De inhibitione innova-
tionis contra appellantes et revocatione innovatorum
in genere vel specie. Rubrica. 183

[9-23] Quia ex innovationibus et malitiis innovantium ut ex-
perientia docuit curie et appellantibus maximum re-
sultat periculum et propterea contra eas sit pertinens remedium
adhibendum ¶ Statuimus quod iudex ad quemcumque appellatio-
ne devoluta ad audientiam rectoris provincie et suorum
iudicum cognoscit ordinarius vel delegatus possit
et in prima citatione et in quacumque parte litis sibi in-
debite semel vel pluries et quotiens voluerit inhibere
ne innovetur appellatione pendente ¶ Et penam imponere
pro suo libito voluntatis ¶ Et revocare attentata et
antequam super appellationis procedat ¶ Et et antequam de ea
aliquo modo cognoscat ¶ Et in quacumque parte litis volu-
erit semel vel pluries et quotiens voluerit ¶ Et poterit
revocare in genere innovata et sine constat sibi de in-
novatione ¶ Et valeat ac si plene de innovatione consta-
ret ¶ Et in genere et in specie possit revocatio innovatorum
fieri per ante prefato iudici qui de huiusmodi appellationis
causa cognoscit indebite innovare ¶ Quod nullus qui contra ap-
pellationem fecerit audiatur super defensione. Rubrica. 184

[9-24] Si contingeret a sententia vel gravamine vel interlocutione
vel sententia diffinitiva vel quocumque actu iudiciali
vel extraiudiciali aliquem appellasse ¶ Et contra appellatio-
nem interpositam fuerit aliquid attentatum et in cu-
ria rectoris procederet contra ipsos contra appellationem facien-
tes ille seu illi contra quos sic proceditur in eorum defensione
contra appellationes quam innovaverunt nullatenus

[Margin:] Iudex ad quem est appellatum potest et in prima citatione de appellatione mandare ut aliquid innovetur pro innovata revocare in genere et in specie et antequam ipse cognoscat incipiat etc.

[Margin:] Nota glo. quod procedit contra in curia rectoris quo absentis

audiantur ante condemnationem de ipsis fiendam vel etiam post
¶ Nec super ipsa condemnatione facta vel fienda in portione
aliqua audiantur procuratores petere nec facere nec fieri
facere nisi prius attentata per ipsos contra appellantes
ad statum pristinum fuerint revocata ¶ Et si processus fac-
tum fuerit non valeat ipso iure ¶ Et predicta omnia et si-
ngula locum habeant solum attempto quo de innovatione
fuerit facta fides vel per contumaciam cuiusque procedit
qui non comparuit in termino citationis nec in statim mu-
ba vel per ausuciam confessionem vel per instrumenta vel acta
publica vel per testes plenos vel saltem semiplenos vel per ta-
lia indicia que secundum formam constitutionis habeant vim pro ydonea
probatione vel dicuntur sufficiant ad torturam ¶ Et de hiis
stetur declarationi iudicis ¶ Et attatur et quo declarave-
rit hec iudex habeant locum omnia supradicta ¶ Non obstantibus
quod talis declaratio contigerit appellari et per appellatio-
nem tunc tempora non currant ¶ Et nihilominus possit si no-
luerit in ea procedi non obstantibus quod ex adverso audi-
ri non debeant vel debeant ¶ Quod in congrossare debeant contra in-
novantes appellatione pendente vel impedientes
appellantes vel eorum fideiussores aut consangui-
neos et affines. Rubrica. 185

Ad compescendas malitias et audacias hominum innovantium contra
appellationes vel appellantes vel eorum fideiussores et consangui-
neos vel affines in quibusvis vel colonos vel gravantium vel impe-
dientium quolibet contra formam iuris vel constitutionum nostrarum ¶ Et quia
quod a pluribus committitur facilius inunitur ¶ Statuimus quod deputetur omnibus
et singulis contra predictos possint congrossari et puniri tam iu-
dex de illa appellatione cognoscens sive sit ordinarius sive
delegatus quam iudex maleficiorum nostre curie generalis provincie
quilibet eorum in solidum ¶ Et appellans sive ille contra quem predic-
ta fierent possit accusare denuntiare seu querelam eorum quo
maluerit deponere. ¶ De diversis nostris constitutionibus
que debent in observantia prevalere. Rubrica — — 186

Ad tollendam omnem contradictionem et dubitationem materiam S-
tatuimus quod quotiens nostra constitutiones seu eorum dispositiones
reperirentur contraria vel diversa ¶ Primus fuerint constitutiones
papales inserte et registrate in presenti volumine ¶ Secundo constitutio-
nes nostre in eodem inserte volumine ¶ Tertio constitutiones bone
memorie domini Bertrandi episcopi sabinensis quas sunt lecta sit

¶ Ille qui attentavit si quis contra de attentato pendente non potest se defendere omnino quod attentata restituat in pristinum statum vel nisi contra appellare contra ipsum facta nisi contra attentati de quo procedit contra se

¶ Contra innovantes pendente processu tam iudex ad quem appellatum quam iudex maleficiorum curie generalis provincie nostre possit

Que nostra debent prevalere in observantia etc.

has constitutiones in quinque sunt libros sub congruis titulis. Quinto laudabiles
et antiquas consuetudines provincie que tamen non sint iuri contrarie prohibite
nec dictis constitutionibus adversantes. Quinto iura communia inno-
vata. Et ultimo iura antiqua observantur. De robore consti-
tutionum presentis voluminis et copia ipsarum recipien-
da per [illegible] 187

Tanto maior legum debet esse auctoritas quanto ipsarum condi-
27 tor est maioris potestatis dotatus. Cum igitur ex
dispositione apostolice sedis non solum plene legationis sed et
vicariatus summi pontificis in terris ecclesie in partibus Italie citra
regnum Sicilie consistentibus geramus officium et ipsius domini pape in
dictis locis et officiis representamus personam plenum robur
omnibus constitutionibus huiusmodi nostre compilationis omni auctori
tate qua fungimur impartimur. Mandantes ipsas ab omnibus in-
violabiliter observari. Statuimus quoque et auctoritate prefata nu
lli penitus preter summum pontificem aut alium legatum cardi
nalem de latere aut vicarium liceat ipsas constitutiones cum
omni studio omnique maturitate pro honore ecclesie et suorum
officialium et statu provinciarum et terrarum ecclesie adinventas et re
formatas et in quantum convenit omnibus et correctas expurgatas in unum
collectas et sub debitis titulis collocatas aut ipsarum aliquam
aut earum effectum aut tenorem in totum et in partem
tollere aut mutare aut eis in aliquo derogare aut
eis liquido videat in aliquo contraire. Et ut ipse constitu-
tiones omnibus sint patentes et note et nullus ab earum ob-
servantia pretextu ignorantie valeat excusari easdem
in parlamento publico quo ipsas edidimus et firmavimus legi
fecimus et publice divulgari. Et nihilominus volumus et di
stricte precipimus quod omnes et singuli rectores et thesau-
rarii dictarum provinciarum. Et omnes et singule communita
tes maiorum et minorum terrarum dictorum locorum sub pe
na mille [illegible] et excommunicationis in eorum officiales quas
incurrere volumus ipso facto et mille florenorum auri pro quolibet
omnium et singularum constitutionum in presenti volumine conten
tarum infra duos menses immediate sequentes recipiant integre

223v

reponit. Et deinde infra x. dies post dictos duos menses seq-
uentes ipsas in eorum parlamento publico vel saltem ge-
nerali consilio integraliter publicari et exponi faciant
in vulgari. Et in libro statutorum suorum scribi et inseri fa-
ciant in ipsis libris extunc per mensuras. Et de publi-
catione huiusmodi per instrumentum publicum infra v. dies extunc seq-
uentes reddant nos et rectores provincie certiores.

Anno millesimo ccc^o lxiii^o die penultima et ultima aprilis et pri-
ma maii fuerunt dicte constitutiones lecte et publicate in
parlamento facto in civitate Fani.

In nomine domini amen. Infrascripte sunt constitutiones facte et
edite per prefatum dominum legatum post constitutiones pre-
dictas in civitate Ancone, et publicate per eius audito-
rem anno domini M^o ccc lxiii^o die xxvii februarii quarum
tenor talis est videlicet.

De salario executorum qui vadunt contra committentes
aliquid maleficium, videlicet eis solvi de bonis malefactorum et
non de bonis communitatum si solvendo malefac-
tores sunt. Rubrica. 188

li. 7 Egidius miseratione divina episcopus Sabinensis apostolice sedis lega-
tus ac terrarum provinciarum Romane ecclesie in Ytalia consistenti-
um vicarius generalis. Cum instabilis temporis qualitates
in actus disponant humanos plerumque contingit ut quod fuerit
ante consultius provisum varietatis temporis succedentis et hominum
crescentis malitia tendat ad noxia. Decet non indigne
presidentes statuta edita cum obesse perspicit potius quam prodesse
in melius reformare ne ulterius obesse valeant providere. Cum
igitur per abusum et malitiam appellantium constitutio situa-
ta in vi^o libro constitutionum nostrarum sub rubrica de appella-
tionibus que incipit [Antiquis constitutionibus] ut plurimum ver-
tatur in fraudem et gravamine, eam in melius reformantes hac per-
petua et inviolabili constitutione sancimus ut dicta constitu-
tione non obstante nullus in notoriis per facti evidentiam,
nullus qui in iudicio sponte confessus et convictus, nec aliquis
manifeste contumax, nemo et in causa momentanee possessio-
nis, nec a sindicatu aliquo nec ab aliquo precepto vel p-

In quibus casibus non liceat
appellare, non hic per ordinem
continentur. Et vide supra [illegible]
fo. 228. constitutione que incipit Petitur
227. ubi patet quod nullo modo potest ab
aliquo actu appellari ante sententiam nisi
potest per diffinitivam sententiam reparari.

Nullus manifeste contumax
Nullus a sententiis sindicorum

In notoriis per facti evidentiam
sponte
Confessus in iudicio et convictus
vide supra fo. 229. [illegible]
In causa momentanee possessionis
A preceptis et non appellatione factar[um]
[illegible] quos nota
Item li. x. constitutione que incipit
Petitur 207 ad fo. 228.
latius in [illegible].

cessu seu exemptionem, pretextu fortificationis seu reparationis aut
custodie diurne vel nocturne alicuius civitatis terre castri
vel loci, seu occasione impositionis vel exactionis talliarum, subsi-
diorum, collectarum et aliorum honerum realium seu personalium,
per nos seu aliquem nostrorum in officio successorum, aut per rectorem
alicuius provincie Romane ecclesie, de nostra vel alicuius ex successoribus
huiusmodi licentia, de mandato imponendarum et exigendarum, nisi
notorie constaret de gravamine, nec in aliquo ex omnibus aliis
iure canonico prohibitis, valeat nec eam appellationis emictere,
nec in aliquo casuum huiusmodi umquam liceat appellare. Quod
si secus per aliquem extiterit appellatum, iudex ad quem ap-
pellatum fuerit, talem appellationem aliquatenus non reci-
piat nec admictat. ¶ Et iudex a quo, in aliquo casuum non
deferat, quin potius contra appellantes huiusmodi in causa in qua fuerit
appellatum, possit in penam procedere, sua quod sententiam et pro-
cessum factum a qua seu a quo extiterat appellatum
per debitam executionem debite demandare, ac si talis appellatio in-
terposita non fuisset.

¶ R. 189.

2 Item statuimus quod quilibet appellans iurisdictionem iudicis
a quo appellaverit, nisi forsan ex causa constet, in omnibus
aliis post quamcumque interpositionem appellationis ad eum, prout possit, sic
erat ante interpositionem appellationis eiusdem, ita quod possit coram
eodem iudice super quibuscumque aliis appellationibus ipsam
non tangentibus, iuxta iuris dispositionem licite conveniri, non ob-
stante aliqua constitutione contenta in dicto libro constitutionum
nostrarum, maxime illa que incipit Consuevimus quoniam plerosque, situa- q. e. sb. R. 115.
ta in quarto libro. ¶ Et hanc constitutionem volumus hic lo-
cum in civitatibus locis et terris duntaxat que per Romanam
ecclesiam immediate reguntur, et ab ea recipiunt potestates alios
quoque rectores, sicut nostras et predecessorum nostrorum constitutiones, quo ad
civitates terras et loca alia, decernentes in suo pristino ro-
bore permanere.

¶ 190

¶ Quod in terris immediate subiectis ecclesie
et per eam immediate gubernatis
appellans non privat per appellationem
mediatores iudices a quo, nisi solum
et duntaxat quantum ad ea de quibus fuit
appellatum.

3 Item quia sicut manifesta docet experientia, per appel-
lationes multiplices et frivolas frustratorias que

¶ De meta et distantia appellationum
in capitulis ipse declarat quid temnatur tam-
en uter quod dominus (?). Vide in libro 6
R. 166. Vide hoc titulo et supra R.
198 et 199. ~~[illegible]~~ non pareti (?)

ab interlocutoriis interponuntur, lites efficiuntur plerumque immorta-
les et tam ad usus delinquentes, que alias ut plurimum iu-
stitia retardat. Statuimus quod quicumque in aliquo ex casibus a
presenti et aliis constitutionibus nostris permissis, ab aliqua interlocuto-
ria duxerit appellandum. Sed quidem ex causis fuerit, appel-
lationes ab interlocutoriis infra unum mensem, [et] in diffinitivis infra du-
os menses a die interposite appellationis computandos, appellationes huiusmodi
usque ad sententiam inclusive prosequi teneantur, alias penitus
sint deserte. Iudex autem ad quem huiusmodi appellationes fuerint
interposite, si eas duxerit ad mictendum vel ad mictendas
ipsas infra predictum terminum debeat iudicare terminasse, vel ad
partes, postquam iudicis examini [illegible] remisisse. Appellationes vero
interpositas a sententiis diffinitivis, in civilibus infra tres menses, in criminalibus
vero infra quatuor menses terminus debeant similiter termi-
nasse. Quod si non fecerit, eo ipso incurrat quolibet penam 50 flo-
renorum camere apostolice applicandorum, et per thesaurarium nullius pro-
vincie, sed debito eorum prestiti [illegible] infra mensem, postquam hoc in-
notuerit, irremissibiliter exigendorum, penam incurrat. Per
hoc tamen non intendimus constitutioni que incipit [illegible], per appellationum dif-
fugia, sed iura de appellationibus statuta, in suo casu in aliquo
derogari.

4 Item ut dispendiis creditorum salubrius sit provisum,
constitutionem illam per nos editam de sindicis seu de depu-
tatoribus malleuatorum communiter in curiis generalibus tenendis situa-
tam in tertio capitulo quinti libri constitutionum per nos editarum,
que incipit Ne malleuatorum occultentur modernum in hac forma,
quod quorumcumque debitorum et malleuatorum, quorum cognitio et pu-
nitio aliquarum civitatum, terre, castro seu loco, seu comitiis rec-
toribus competit, per privilegia apostolica, quibus non sit dero-
gatum, seu ex nostrarum constitutionum interpretationum aut con-
cessione, sindici civitatis, terre, castri seu loci eorundem,
infra mensem a die commissorum debitorum seu malleuatorum predictorum,
nulla in curiis generalibus seu aliorum presidatus deputationem
facere teneantur de malleuatoriis seu debitis. Et rectores ipsi infra
mensem predictum in omnibus premissis procedere possint ad con-
gnitionem et punitionem predictorum malleuatorum, et in curiis generalibus et

Nota quod in appellationibus a diffinitiva sententia, legatur per constitutionem istam, quod continue dirigit (?) [illegible] iudici et non parti [illegible] Appellatur non [illegible] quod si non fecerit [illegible] et per istam constitutionem non [illegible] parti sed iudici.

De pena iudicis appellationis non expedientis causas appellationum intra dictum tempus. Vide similiter [illegible] libro 7° [illegible] 199 [illegible]. Sed contra mente [illegible] 12 [illegible] 6 [illegible] 186.

Exceptio [illegible] de constitutione [illegible] 7 [illegible] 167 [illegible] 15

[illegible] 191

An [illegible] quibus [illegible] debent sindici malleuatores (?) [illegible] 4° [illegible] constitutione de pena [illegible]

psidatum pstentur quibus rectoribus potestatibus .i. inistem
pdeum. Sindici ipsi malefitia et delicta super quibus sic pre
sserint ultimus dominatui minimum teneantur. Alioquin nisi
pdco elapso sindici ipsi ad observantiam dicte constitutionis
penitus sint astricti prout erant in moderatione huiusmodi
quam volumus et mandamus inviolabiliter observari eadem con-
stitutione non obstante quam quoad alia volumus in
suo robore permanere

192

5 Item ut fraudibus que circa instrumenta dotalia frequenter
committuntur quantum nobis erit possibile obvietur, civi
dominati ... et aliorum consulatur, Statuimus ac etiam
ordinamus quod mulieres soluto matrimonio per mortem vi-
rorum vel alias seu viris vergentibus ad inopiam repetende dotis
occurrentibus, dotes earum ac et bona parafernalia repe-
tere teneantur .i. quinquennium continuum, ac etiam exigere cum
effectu, computandum a die soluti matrimonii seu occur-
rentis causae dotis repetende. Alias nisi .i. quinquen-
nium petierit et exegerit cum effectu, ac si sententie fue-
rint ipse dotes et bona predicta, elapso dicto quinquennio
minime audiatur in iudicio vel extra super eis. Et elapsum
dicto quinquennio dos mulieribus super earum dotibus et
bonis predictis per ipsarum silentium esse intelligatur, itaque
ulterius agere nequeant pro eisdem. Et ut fraudibus
ipsis ulterius occurratur, Statuimus quod nulla perso-
na cuiuscumque conditionis existat possit obligare quo-
cumque modo pro solutione seu restitutione alicuius dotis
ultra decimam partem bonorum eiusdem, at obligatio facta
nulla sit ipso iure.

Quod si mulier non repetat dotem vel bona parafernalia in quinquennio a die soluti matrimonii vel cause ad repetendum dotem mouende, non audiatur ulterius. Sed an ista constitutio valeat, vide quod no. Bar. in l. omnes populi ff. de iu. et iu. que non sit ista constitutio in corrupta ... ad fo. 228 in reformatione ... Arrighetti ... Sed an in iudicio recipiatur forma huius constitutionis ibi Et ut fraudibus ... vide ibi et in ...

Quod pro dote solvenda vel restituenda nullus potest obligare ultra decimam partem bonorum suorum.

193

6 Item cum intersit rei publice ne castra terre et civi-
tates deformentur, Statuimus ut domus et lo-
ca seu bona dampnatorum et in posterum dampnandorum non
diruantur nec etiam destruantur, nisi tales condempnati fue-
rint de proditione seu crimine lese maiestatis, constitu-
tione qualibet contraria non obstante, maxime constitutione si-
tuata in quarto libro in capitulo homicidium si quis et c.

Quod bona dampnatorum alias quam pro crimine lese maiestatis non destruantur, et hoc intellige de edificiis positis in civitatibus et aliis terris per constitutionem ...

225v

qua quoad alia in eo contentis volumus inviolabiliter
observari.

Anno millesimo trecentesimo sexagesimo tertio indictione prima
tempore domini Urbani pape quinti die 17 martii lecte et pro-
mulgate fuerunt dicte constitutiones firmiter in audien-
tia curie generalis Marchie Anconitane tempore egregii
militis domini Johannis Vicecomitis de Olegio Mar-
chie Anconitane generalis rectoris. Et dominorum Micha-
elis de Sancto Miniato iudicis super spiritualibus Johannis
de Sismundis de Forlivio iudicis maleficiorum et domini Jacobi
Bernardi de Parma iudicis civilium et domini Georgii de
Lambertinis de Bononia iudicis appellationum iudicum di-
cte generalis curie.

194

Anglicus miseratione divina episcopus Albanensis et per provinciam
sancte Romane ecclesie in Ytalia citra regnum Sicilie consistentium
vicarius generalis. Ad perpetuam rei memoriam. Ad presidentis of-
ficium pertinere dinoscitur ut quod equitatem statuta recipit pro-
vide corrigat et emendet. Cum itaque recolende memorie
dominus Egidius episcopus Sabinensis apostolice sedis legatus nunc in mi-
nori statu officio predecessor quandam constitutionem ediderat effectua-
liter continentem quod mulieres soluto matrimonio per mortem virorum
vel aliter seu viri earum mulieribus cum repetende dotis occurrerit
dotes earum ac etiam bona parafernalia infra quinquennium continuum a
die soluti matrimonii seu occurrentis casus dotis restituende
computandum teneantur repetere et exigere cum effectu. A-
lias non elapso dicto quinquennio super hoc in iudicio vel extra
nullatenus audiatur et post lapsum dicti quinquennii dictis mulie-
ribus super dotibus et bonis predictis perpetuum silentium fore in-
telligant impositum itaque ulterius agere nequeant per eisdem.
Nos considerato per effectum fraudes multiplices que circa mulierum
circa dotium suarum recuperationem proveniunt constitutionem ipsam
legi et equitati contrariam nimis quam rigorosam fore cognoscen-
tes et etiam in non parva dispendia proventura multorum quod
sentientes constitutionem ipsam quoad premissa cassamus irrita-

Quere vide que est supra fo. 227. in fine lateris vide infra primo lateris que incipit fraudibus 227

De dote repetenda per mulieres et sic corrigit illa que est supra que incipit frequenter fraudibus [illegible] in primo latere 227. fo.

mus et totaliter ad nullamus. Mandantes eam de libris
constitutionum in quibus reperitur conscripta tolli aboleri et
penitus cancellari. ¶ Preterea quandam aliam constitutio-
nem situatam in quarto libro constitutionum per dominum do-
minum Sabinensem editam, qua cavetur quod pro delicto
filii pater usque ad debitum bonorum possidendum teneatur tanquam
iuri dissonam et contrariam equitati, usque ad nostrum beneplacitum
citum duximus tenore presentium suspendendam. ¶ Cetu-
rum quia iuri congruit et equitati, ut accusantes si in proba-
tione defficiant penam debitam non evitent, tamen ut
sic calumniosis accusationibus retrahantur, nec tamen offen-
si propter nimiam difficultatem a suarum iniuriarum prosecu-
tione desistant, et maligni ex impunitate delin-
quendi materiam sumant, quandam constitutionem editam per dominum
Sabinensem prefatum inter alia continentem, quod omnes
et singuli accusantes ad penam talionis se subscribere tenea-
tur, in melius reformantes usque ad nostrum beneplacitum
ordinamus, quod accusantes ad penam extraordinariam
rectoris provincie Marchie Anconitane, qui pro tempore fuerit,
pro eorum arbitrio, personarum conditionibus, delictorum
qualitatibus et aliis attendendis circumstantiis, se suffi-
cienter obligare, prestita super hoc ad mandatum ipsius recto-
ris sufficienti et ydonea cautione, ad quam subeundam
penam si in probatione defecerit compellatur. ¶ Hoc autem lo-
cum non habeat, ubi manifesta delicti patratio vel facti
atrocitas, aut alia iusta causa exceptionem prefatam sua-
sit penitus observari, quod prefati rectoris iudicio re-
linquatur. ¶ Datum Bon. ii. id. decembris, pontificatus
sanctissimi patris et domini nostri domini Urbani divina provi-
dentia pape quinti anno octavo.

195

Petrus miseratione divina tituli sancte … in … presbiter
cardinalis, in omnibus … provinciis et terris sancte romane ecclesie
in Ytalia consistentibus pro domino nostro papa et ipsa ecclesia vicarius

¶ An pater teneatur ad legitimam pro delicto filii. quod non. quia suspenditur alia consti. v. li. 4 c. 98. que incipit ut facultas etc.

¶ An accusans et non probans teneatur ad penam et que sit pena. Et de subscribere ad penam talionis an teneatur. vide hic et v. li. 4° … constitutionum li. 4 … c. 90. Et ibi an denuntiator non probans teneatur ad penam aliquam.

vide que est li. 4. c. 90. et de pena consti. li. 4 … et incipit statuimus etc.

Quod non possit a diffinitiva sententia ab aliquo actore [illegible] appellari, et de tali gravamine potest per diffinitivam reparari, et de limitatione consti. … li. 6° que incipit … constitutionibus etc. c. 161. Et vide etiam … li. … que incipit Excludimus etc. … c. 188. ubi … non potest appellari etc.

226v

generalis Vniuersis et singulis potestatibus, vicariis, iudicibus, tam cu-
rie generalis quam presidatuum, ac prioribus, consiliis et communibus, ac ce-
teris singularibus personis provincie Marchie Anconitane, Ecclesie Ro-
mane fidelibus et deuotis, Salutem in domino. Sane ad nos commissum
regimen considerantes prout tenemur, ut in quantum possumus subdi-
torum dispendiis obuiemus, Cum igitur sicut et plurimorum
relatione percepimus, appellationes que quotidie in dicta provincia inter-
ponuntur, tam ad curiam nostram quam et rectores dicte provincie,
et aliorum iudicum appellationes cauillose et frustratorie inter-
ponuntur [illegible], et propter hoc provinciales ipsi maxima litium dispe-
dia patiuntur, ita quod ab eorum negotiationibus et mercimoni-
is per longa tempora abstrahuntur. Volentes tali morbo congruum
quam possumus adhibere medelam, et dispendia litium equitatis
compendio coartare, volumus et presenti constitutione in perpetuum
valitura auctoritate qua fungimur sancimus, quod nullus cuiuscumque
conditionis vel status existat, a quocumque actu siue a quacum-
que interlocutoria siue grauamine in iudicio vel extra, ante diffi-
nitiuam sententiam, a quocumque iudicum seu officialium in dicta
provincia, possit modo aliquo appellare, nec non eorum appellationes
committere, nisi per tale grauamen seu actum inferretur tale
grauamen, quod non possit per appellationem a diffinitiua sententia
reparari.

Non potest appellari ab aliquo grauamine ante diffinitiuam sententiam illato, quod per ipsam diffinitiuam possit reparari, ~~appellari~~

+ s. lata vel lato

196.

Item quod nullus qui crimen aliquod vel delictum fecerit spon-
te confessus in iudicio, possit modo aliquo appellare, et si
in predictis casibus appellatum fuerit, iudex a quo tali appel-
lationi non deferat, et iudex ad quem nullatenus eam recipiat
vel admictat.

Sponte in iudicio crimen confessus non appellat. [illegible] 188 requirit [illegible]

197.

Item volentes frustratoriis et cauillosis appellationibus omni
quo possumus remedio obuiare, et quod frustratorie
et cauillose appellationes vel appellantes penam debitam non euitent,
volumus et eadem constitutione sancimus quod quicumque appellaue-
rit ab aliqua sententia diffinitiua vel interlocutoria vel grauamine,
a qua sit ei ex forma constitutionis vel de iure licitum appellare,

Nota appellantes

Qua pena frustratorie appellans teneatur infra in rubrica et dicta frustratorie appellasse infra in rubrica ex eisdem actis

¶ pena 25 flor. si appellat frustra [illegible]

et contra succubuerit ex prioribus actitatis/ ita quod contra eum pronunciet
frustratorie appellatum/ vel per iniquo/ vel bene sententiatum et
male appellatum/ ultra expensas quas debuerit ad adversario
suo reficere teneatur/ condempnetur camere communis in 25
flor. auri/ per iudicem qui de tali appellatione cognoverit/ et mandetur
fieri. ¶ Et quia aliqui ut penam predictam evitare possint/
ante pronunciationem iudicis forsitan appellationi ipsi renunciarent/
volumus quod siquis aliquam appellationem interposuerit/ post duos men-
ses a die interpositionis ipsius numerandos/ renunciaverit tacite
vel expresse/ iudex coram quo dicta renunciatio facta fue-
rit/ ipsam renunciationem admictat/ et talem renuncian-
tem in ipsa admissione renunciationis condempnet in x flo.
camere communis. ¶ Et siquis procurator tutor cura-
tor vel sindicus/ aut alius administrator/ appellave-
rit et succubuerit/ vel renunciaverit ut supra/ puniatur eis-
dem penis/ de suo proprio persolvendis/ dominus autem nullatenus pu-
niatur/ nisi mandatum dederit speciale/ vel specialiter ratum
habuerit ¶ Cum duobus enim specialiter mandantes vel ratificantes
testimonio puniatur

¶ Appellans si sententia non appellat [illegible] et renunciat tacite vel expresse ipsi appellationi post duos menses [illegible] pena x flor.

¶ Qua pena puniatur procurator tutor curator vel alius administrator si appellat et succumbit

198

xl Item volentes appellationibus pendentibus expeditionis
adhibere remedium/ volumus quod omnes appellationes in
generali causa vel principali causa pendentes/ que interposite fu-
erint per duos menses vel ultra/ ante tempus publicationis consti-
tutionis huiusmodi expediantur ¶ Et per iudices coram quibus
interposite sunt infra duos menses continuos a die publicationis con-
stitutionis huiusmodi numerandos ¶ In aliis autem appellationibus interpo-
sitis et interponendis/ huius volumus tempora in aliis constitutionibus
ordinata/ que intelligimus fore continua/ et in eis dies fe-
riatos et non feriatos computari ¶ Nec possint iudices pro-
rogare tempora non currere/ nec restitutionem temporum concedere
in causis cameram tangentibus quoquomodo/ nisi fieret
cum deliberatione rectoris et thesaurarii/ vel eorum locum
tenentium ex causa/ et pro tempore ad plus tamen mensium ¶ In aliis
autem procuratori/ possit de consensu partium tempus prorogare

¶ que sunt ista tempora vide [illegible] 166 et 167 [illegible] 190 [illegible] 177 [illegible] alia aut 27 et 29 [illegible]

¶ [illegible] duos menses [illegible] publicationis huius constitutionis [illegible]

¶ Nota quod tempora appellationum sunt continua et currunt diebus feriatis [illegible]

A. [illegible] appellationis [illegible] tempora [illegible]

[illegible] post publicationem huius constitutionis tempora sunt continua et eis computantur dies et feriati. ut patet in hac constitutione ibi. et interponendis [illegible]

227v

ultra tempus in constitutionibus ordinatum per tres menses simul
tantum. Iudex autem qui infra dictum tempus appellationes coram eo penden-
tes non expediverit, et per suam sententiam terminaverit,
pro qualibet causa non expedita condempnetur in x florenis auri
per sindicatores suos tempore sindicatus, et ad istud partes
probandum coram sindicatore predicto infra tempus sindicatus.

De pena iudicis non expedientis causas appellationum infra tempus statutum. Sed vide aliam penam supra hoc li. 7o rubrica 190 [illegible] appellatorum [illegible]

199

Item eadem constitutione disponimus quod elapsis temporibus
fatalibus, scilicet ultra x diebus in causis appellationum per constitutio-
nes ordinatis, causa appellationis et ipsa appellatio intelligatur
esse deserta, et sit ipso iure absque alia iudicis pronuntiatione.
Et ipsis temporibus elapsis, iudex a quo appellatum fuerat, procedere
debeat, perinde ac si appellatum nullatenus extitisset,
et eodem modo sententiarum executiones fieri per illos ad quos exe-
cutiones huiusmodi pertinebant, et si nulla fides de desertione
facta fuerit eisdem per iudicem ad quem.

Si appellatio non est finita infra tempus constitutum, intelligatur deserta ipso iure absque alia pronuntiatione iudicis, et fit executio [illegible] et non fit fides per iudicem ad quem de ipsa desertione.

200.

Item quia plurimorum iuridica relatione recepimus quod
in singulis civitatibus terris et castris provincie Mar-
chie Anconitane, quorum introitus non sunt immediate cam-
ere Romane ecclesie, multe fuerunt interposite appellationes in pro-
cessibus criminalibus factis per officiales superiorum civitatum
et terrarum, ante adventum ad eandem provinciam bone memorie
olim domini Egidii episcopi Sabinensis tunc apostolice sedis legati,
ab interlocutoriis ac et diffinitivis sententiis per eosdem,
quorum utilitas ad cameram dictarum communitatum pertinere
deberet, que adhuc pendent aliqui in curia nostra, et aliqui in curi-
is civitatum provincie. Et predictis communiter cognoscimus quod communi-
tates que defensiones talium causarum sollicitare deberent, omni sol-
licitudine pretermissa, ipsarum causarum expeditionem non curant,
aliqui quia consanguineos et amicos condempnatos seu inquisi-
tos seu accusatos appellantes non patiuntur in eis succumbere,
aliqui per negligentiam et desidiam sindicorum et procura-
torum suorum causas ipsas nulla sollicitudine prosequuntur,
aliqui et per dolum quia lucrum ab appellantibus recipiunt,
non permittunt causas ipsas defendi, ut convenit utilitatem
privatam utilitati publice preponentes, ita quod tales appe-
llantes per talia subterfugia penam delictorum evitant,

Nos igitur advertentes quod publice utile est ne maleficia remaneant
impunita, et quod ille qui talia commiserunt delicta, nullo unquam tempore
penam debitam patiantur, inspecto quod per tales appellationes
nes interpositas, pluribus et pluribus annis transierunt im-
punes, nec possumus aliquod aliud salubre remedium adhibere,
suspendens omnes appellationes frivolas et frustatorias reputan-
tes, ac et iudicantes easdem fore desertas, que iter pocius
receperunt, a tempore adventus bone memorie domini Egidii sup-
radicti, usque ad kalendas Januarii proxime preteritas, eosdem processus et
sententias, a quibus dicto tempore extitit appellatum, per quoscumque sive
per communitates sive per singulares personas, ecclesiasticas seu
seculares, aut collegia, et in quibuscumque causis criminalibus, et ad
quamcumque curiam, sive legati vel rectoris generalis sive rectoris
partis provincie, vel priorum iudicum, sive cuiuscumque alterius ex
causis predictis, et maxime ne maleficia remaneant impunita,
Volumus et mandamus quod omnes processus pendentes a dicto
tempore citra, usque ad dictas kalendas Januarii, non obstantibus appellationibus
quibuscumque, per officiales qui de causis huiusmodi cognitionem habent,
decidi et terminari. Volumus secundum constitutiones per nos nunc
editas, et si infra dictum tempus dicti processus non fuerint per sententiam
expediti. Nolentes quod maleficia remaneant impunita, ipsorum
processus et eorum utilitatem et expeditionem ad nos et
cameram romanam ecclesie revocamus, et eos per officiales nostros
expediri et decidi transacto dicto termino faciemus. Datum Bon.
die viii mensis Julii pontificatus sanctissimi in Christo patris et
domini nostri domini Gregorii divina providentia pape xi anno 3°.

Has autem constitutiones predictas volumus et mandamus in provin-
cia marchie Anconitane predicte et in singulis civitatibus terris
castris que per Romanam ecclesiam immediate reguntur man-
dantes thesaurario dicte provincie quod eas scribi faciat
in volumine constitutionum dicte provincie ac officialibus quarum-
cumque civitatum terrarum et castrorum dicte provincie quod in
eorum statutis scribi faciant infra mensem a die publicationis
earum numerandum sub pena L florenorum camere romane ecclesie
applicandorum. Datum ut supra.

· Que constitutiones ·

Que constitutiones publicate fuerunt in civitate Firmi et affixe in foro audientie curie generalis provincie Marchie Anconitane. Anno domini M°ccc°lxxiij. pontificatus sanctissimi domini Gregorii pape xi die vero xiij mensis Iulii. 201

Guilhelmus miseratione divina tituli sancti Angeli diaconus cardinalis in nonnullis terris Ytalie Romane ecclesie immediate subiectis pro domino nostro papa et ipsa ecclesia vicarius generalis, ac legati de latere auctoritate fungentes. Ad certitudinem presentium et memoriam futurorum, constitutionem illam bone memorie domini Bertrandi tunc archiepiscopi Ebredunensis et subsequenter bone memorie domini Egidii episcopi Sabinensis tunc apostolice sedis legati, que incipit Bone memorie dominus Bertrandus, includens ut experientia persuasit etc. firmiter [?] volumus et mandamus in predictis [?] civitatibus terris et castris et locis romane ecclesie nostro regimini commissis. Ac eadem certis additionibus per modum qui sequitur reformando, auctoritate qua fungimur ordinamus et statuimus quod in predictis [?] civitatibus terris et castris eiusdem, nulla universitas vel communitas, seu singularis persona, cuiuscumque conditionis aut status existat, construi vel edificari faciant castra vel fortillicia ~~in predictis terris et eorum districtibus~~ munitiones seu turres, vel aliqua alia edificia, que rei indicio pro offensione vel defensione speciem vel statum fortillitiorum habeant vel castrorum. Et quod illi qui huiusmodi castra seu fortillicia in predictis terris et eorum districtibus iam fecerunt, seu facere inceperunt, incepta vel facta infra unum mensem a die publicationis presentis constitutionis continue computandum, destrui faciant. Alioquin castra ipsa incepta vel facta elapso mense huiusmodi et secundum tenorem presentis constitutionis, eo ipso sint camere romane ecclesie confiscata. Et nihilominus presentis constitutionis transgressores, vel eorum communitates in personas, et in illis [?] in terris in quibus sit [?] vel facta remanebunt fortillicia, in pena ccc. flor.

Confirmatio constitutionis que incipit Bone memorie dominus Bertrandus etc. [illegible] li. 2 [illegible] fo. 178 [illegible]

Quod fortillicia si non possunt [illegible] non [illegible] in [illegible] legatorum

nium eadem camere applicandorum in ... ipso facto. ¶ Que
quidem constitutio per eundem dominum bertrandum ut pre-
fertur facta / per alias ipsius constitutiones declarata extitit dicens
quod non fuerant nec erant sue intentionis / quod ad palatia
civitatum domos ecclesiasticas / ac muros civitatum et
terrarum / nec ad fortellitia ultra ... xxv annos ... per-
ipsum preditos / a datarum suarum constitutionum / dicte constitutio
sue et pene ibi apposite se extenderent quoquomodo ¶ In-
super constitutiones dicti domini bertrandi per modum qui sequitur
approbando ¶ Statuimus quod quicumque contra formam ipsarum constitutio-
num construxerit vel edificaverit vel construi vel edificari
fecerit in futurum / aut forsan iam in preteritum a .xl. an-
nis citra / contra prohibita per dictas constitutiones aliquid attentave-
rit / ultra penas in constitutionibus ipsis inflictas / necdum locorum
hedificiorum prohibitorum et ipsis super factis ¶ Verum et omnia inmobilia ipsi
sita infra hedificium huiusmodi vel in locis vicinis / aut po-
tius in tenimentis aliarum civitatum communitatum vel castri
aut tenimento tale fortellitium seu hedificium prohibitum fu-
erit / ipso facto et iure sint camere romane ecclesie confiscata /
¶ Addentes insuper nos guilgelmus supradictus / quod nullus
dominus et principes ... clericus vel laycus cuiuscumque con-
ditionis existat / audeat vel presumat vendere locare
donare nec infeudare seu alio quovis titulo concedere /
castrum roccham seu fortellitium aliquid / alicui persone
collegio seu universitati / sine sedis apostolice aut nostra vel
aliorum nostrorum in officio successorum licentia speciali / Sub pena
confiscationis et publicationis omnium bonorum eorum libere
facientes camere apostolice applicandorum ipso facto / qua pena
et in carcere volumus omnes et singulos qui contra presentem
nostram constitutionem dederit castrum roccham seu fortellitium
vel aliquid ab aliquo quovis titulo / vel etiam emerit seu
receperit / sine licentia supradicta / dictas quoque venditiones do-
nationes seu concessiones actu factas / irritas decernimus et in-
anes / et carere omni robore firmitatis ¶ Et volumus insuper

Limitatio

¶ No. quod licet non apponatur dictio / et / tamen intelligitur inmediate a dicto tempore / quod dicunt per bar. in l. celsus de usucap. ... ista constitutio non plene de tempore medio tempore ... inceperit / quod non est dicendum.

¶ Fortellitia ecclesie non potest aliquo tempore infeudari vel alienari sine licentia ... ut ... delegati de Laterre. Et ... ut per legatum potest illa alienare / ... ne quod in locis publicis ... plane per bar. et probat. ... viij ... feud. et quis ... da. posse.

229v

¶ De pena illorum qui edificaverint fortellitia etc.

¶ Vide [illegible] de dictione citra [illegible] et [illegible] I. [illegible]

et statuimus et ordinamus quod omnes et singuli provinciis et terris qui hedificaverint seu hedificari fecerint castrum, roccham seu fortellitium aliquod in dictis provinciis ab anno domini Mccc lxxij citra, teneantur et debeant sub pena duorum milium florenorum auri camere apostolice applicandorum docere et nobis fidem facere de eorum licentiis quod edificare potuerint dicta fortellitia infra duos menses a die publicationis huiusmodi constitutionis in curia generali computandos, quo termino elapso nisi docuerint et fidem fecerint de dictis licentiis, eas cassamus, irritamus et annullamus et pro non concessis haberi volumus. ¶ Et idem sub eadem pena facere teneantur omnes qui a dicto millesimo citra acquisiverunt castrum seu fortellitium aliquod in dictis provinciis, et teneantur infra duos menses fidem facere nobis et docere de eorum titulis et modis acquisitionis. ¶ Et ut pluribus fraudibus obvietur, statuimus et ordinamus quod nulla persona de dictis provinciis ecclesiastica vel mundana audeat vel presumat sub pena incurrende cuiuslibet mille florenorum auri camere Romane ecclesie vel camere apostolice applicandorum vendere seu donare seu alio quovis titulo alienare absque licentia rectoris illius provincie bona aliqua immobilia in dictis provinciis constituta quod non solvant collectas, tallias seu alia substineant onera in illa provincia in qua fuerint dicta bona. ¶ Nullus quoque cuiuscumque conditionis existat, nisi fuerit de suis, sub pena predicta audeat vel presumat adire hereditatem alicuius decedentis ab intestato in dictis provinciis constitutam, nec eius bona apprehendere sine licentia rectoris illius provincie in qua dicta hereditas fuerit constituta. ¶ Volumus insuper et mandamus quod per unumquemque rectorem ex provinciis supradictis presens nostra constitutio publicetur in curia generali et in sollemnioribus locis dicte provincie, ac etiam incorporetur et inseratur in volumine constitutionum generalium provinciarum supradictarum. Datum bon[...] so. kl. aprilis pontificatus domini nostri domini Gregorii pape XI anno 6o.

Anno domini Mccc lxxvi indictione xiiii tempore domini Gregorii pape XI die xvi mensis aprilis publicata fuit dicta constitutio per dictum thesaurarium Marchie in audientia curie generalis

COMUNE DI FOLIGNO
BIBLIOTECA CIVICA

civitatis firmi.

Urbanus episcopus servus servorum dei Ad perpetuam rei memoriam. Si cunctos Christi fideles favore benivolo fovemus, illos tamen qui Romane ecclesie nullo medio subiecti noscuntur, ut ipsorum parcatur laboribus et expensis, prerogativa favoris et gratie prosequimur amplioris. Sane nuper relatione fidedigna ad nostrum pervenit auditum, quod non nulli tam in civilibus quam in criminalibus causis in provinciarum ac civitatum terrarum dicte ecclesie inmediate subiectarum, licet litigantes inmediatos iudices habeant ad quos possunt cum gravantur appellare, ne de incertitudine cause celerius cognoscatur, ut appellati sive instantia (?) quam vellet gravibus fatigentur laboribus et expensis, ad sedem apostolicam vel eius legatum aut alios obmissis huiusmodi mediis appellationem interponunt. Cum autem appellationis remedium non ad diffugium malignorum, sed oppressorum subsidium sit inventum, Nos in hac parte per celeriorem earum expeditionem equitatem iuris servato (?) perfecte volentes, tenore presentium ordinamus, quod singuli in eisdem provinciis, civitatibus et diocesibus in causis predictis tam civilibus quam criminalibus in casibus in quibus appellare permittitur, voluerint appellare, non ad sedem apostolicam vel eius legatum seu vicarium aut alium quemcumque iudicem mediatum, licet alias ad eos deinde appellare valeret, sed ad iudicem inmediatum debeant appellare. Statuentes quod cum a rectoribus, potestatibus, capitaneis et aliis officialibus civitatum, terrarum seu castrorum eiusdem ecclesie, qui rectores non existunt provinciarum, fuerit appellandum, ad rectores provinciarum earundem quorum ipse civitates, terre et castra per sedem eandem sunt commisse regimini, tamquam ad eorum inmediatos iudices, et non ad sedem apostolicam, legatum et vicarios predictos directo appellare. Appellationes vero aliter interposite perinde habeantur ac si ad inmediatos iudices interposite fuissent, et de appellationibus ipsis per eosdem iudices cognoscant. Cause

[Left margin:] Ad sedem apostolicam neque ad eius legatum vel vicarios non potest obmissis mediis appellari, et ... fiat ... ad ... iudices suos appellationum. Et non quod si ... non ... debent appellare non ad ... vel eius legatum vel vicarium vel alium iudicem mediatum, sed ad rectores provinciarum. Et hanc ... memorie ... non appelle...

[Right margin:] Nota quod a sententia potestatis, proconsulum, arbitrorum et similium non valet appellatio ad rectores sed de iure ad capitaneos vel iudices appellationum ...

Pone quod civitas vel terra aliqua habet ex privilegio vel capitulo suum iudicem appellationum

230v

non approbatum, quod premissum fuerit omissum, in curia roma-
na pendentes, in eo statu in quo sunt, ad huiusmodi im-
mediatos iudices, ad quos appellari debuit, remit-
tant per eos audiendas et terminandas. Consti-
tutionibus apostolicis ceterisque non obstantibus quibuscumque. Nulli
ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre ordina-
tionis, constitutionis et voluntatis infringere, vel ei
ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare
presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum
Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.
Datum Rome apud sanctum Petrum tertio kal. Ian. ponti-
ficatus nostri anno septimo.

Expleta ac finite fuerunt constitutiones prefate per me Bar-
tholomaeum Benincasi de Fulgineo sub annis Domini nostri Ihesu Christi
ab eius dicte nativitatis millesimo CCCC° xliii, indictione vi, die xiiii 1443
maii, tempore pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri do-
mini Eugenii divina misericordia dignissimi pape quarti. Nec non
tempore regiminis et gubernationis magnifici et generosi militis domini Fran-
cisci Carramole (?) de nobilibus de Neapoli tunc temporis gubernatoris et
locumtenentis [illegible] dicte civitatis pro sancta romana ecclesia et
prefato domino nostro papa. Anno, mense et die, pontificatu et re-
gimini supradictis. Laus Deo omnipotenti qui est benedictus
per infinita seculorum secula amen amen.

Pone quod aliqua civitas vel terra ecclesie immediate subiecta habet ex privilegio
suum iudicem appellationum et primarum appellationum, quomodo potestas vel officialis illius
loci habet suum; in prima instantia appellant non ad papam vel legatum vel eius
legatum sed ad rectorem provincie, sub qua est dicta terra vel civitas vel vicina,
non potest recte non [illegible]; quia datur est dicte civitati iudex specialis favore
publico [illegible] dicti loci, ergo non potest [illegible] ut dicitur de foro compe-
tenti; et constitutiones papales [illegible] incipit [illegible] et [illegible]. Omnimodo [illegible]
aut aliter obmisso huiusmodi medio [illegible] et [illegible]. Non in hac [illegible] ubi
aut aliquemcumque iudicem [illegible], quibus [illegible] non solum excludit quod non
possit appellari ad papam vel eius legatum vel [illegible] et ad quemlibet
alium iudicem mediatum, sed ad [illegible] possit. [illegible] [illegible]. [illegible]
quia [illegible] vicinior provincie rectoria, et intelligo dummodo non habeant
[illegible] iudices speciales appellationum; alias papa [illegible] hoc [illegible] ipsius
[illegible] ad [illegible] per hoc [illegible] ubi et [illegible] et non [illegible]
et aliquemlibet iudicem [illegible]; [illegible] intelligat [illegible] illo [illegible] quemlibet alium iudicem
et de ipso rectore qui est mediatus [illegible] quia in terra eadem [illegible]
[illegible] generaliter de quolibet alio iudice [illegible] [illegible] de [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] Fulginatis, ut curtes et [illegible] [illegible].

Salaria advocatorum

\+ Assignatio salarii pro patrocinio advocatorum curie generalis in singulis causis videlicet in causis civilibus primarum causarum ubi petitur executio instrumenti secundum formam constitutionum finem litibus imponere cupientes etc.

Civilium causarum prime

Si valor cause fuerit quinquaginta librarum denariorum vel infra salarium sit . duorum florenorum
Si sit maior non tamen excedat centum libras denariorum. salarium sit — — trium florenorum
Si sit maior non tamen excedat ducentas libras salarium sit — — quinque florenorum
Si sit maior non tamen excedat trecentas libras salarium sit — — octo florenorum
Si sit maior non tamen excedat quingentas libras salarium sit — — decem florenorum
Si sit maior non tamen excedat mille libras salarium sit viginti florenorum
Si fuerit maior non tamen excedat duomilia libras salarium sit — — xxv. florenorum
Si non fuerit maior cuiuscumque ~~quantitatis~~ salarium sit — — xxx. florenorum
Si non agatur per modum libelli absque instrumento publico quod petatur executioni mandari salarium sit ultra quartum plus.

Criminalium causarum prime

In causis vero criminalibus si quidem causa sit capitalis videlicet pena mortis si bona sua non excedant ducentas libras denariorum salarium sit — decem florenorum auri
Alioquin non supra sit duplum eius quod dictum est in causis civilibus primo
Si vero non sit pena mortis sed membri principalis vel in exsilium salarium sit quartum minus eius quod dictum est in causa capitali.
Si vero pena sit mere pecuniaria salarium sit sicut supra dictum est in civilibus

Causarum prime beneficialium

In causis beneficialibus fiat extimatio illius beneficii secundum et secundum ~~extimatoris~~ quantitatem illius extimationis salarium sit duplum eius quod dictum est in ~~prima causa~~ civilibus.

Causarum appellationum

Si autem sit causa appellationis si causa sit prime appellationis vel secunde devolute ad curiam generalem de extra ipsam curiam salarium sit sicut dictum est in causis primis civilibus.

Si autem sit causa appellationis devolute ad curiam generalem de eadem curia si quidem appellatio sit a diffinitiva sententia in qua idem fuerit advocatus in prima salarium sit medietas eius quod dictum est in prima causa alioquin tantumdem quantum in prima.

Si vero ab interlocutoria et idem fuerit advocatus non accipiat novum salarium Si vero novus fuerit advocatus tunc accipiat medietatem eius quod reciperet si esset a diffinitiva sententia.

Procuratorum salarium

Procuratores vero accipiant dimidiam eius quod declaratum est pro salario advocatorum supra.

231v

4

Il presente Libro di Statuti del Popolo
spettava
All' Ill.mo Sig. Sig. Giambatta Frenfanelli Nobile
Patrizio di questa Ill.ma Città di Foligno il
qual Sig. Lo donò alla Comunità ed esiti
in questa Segretaria in tempo della
sua Magistratura che era Confalonie-
re, e Capo de Priori, che seguì nel
Bimestre di Luglio ed Agosto
dell' Anno 1764

4

2322

Credo in deum patrem omnipotentem creatorem celi et terre et in Ihesum Xpistum filium eius unicum dominum nostrum
qui conceptus est de spiritu sancto natus ex maria virgine crucifixus mortuus et sepultus descendit
ad inferos tertia die resurrexit a mortuis ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipoten-
tis inde venturus est iudicare vivos et mortuos Credo in spiritum sanctum sanctam ecclesiam catholicam sanctorum comunionem remissionem peccatorum
carnis resurrectionem vitam eternam amen.

Peccata mortalia sunt 7: superbia / avaritia / luxuria / invidia / gula / ira / accidia.

Dona spiritus sancti sunt hec: spiritus consilii / spiritus fortitudinis / spiritus scientie / spiritus pietatis / spiritus sapientie / spiritus intellectus / spiritus timoris domini et iste sunt 7.

Opera misericordie sunt hec: pascere esurientes / potare sitientes / vestire nudum / visitare infirmos / hospitare peregrinos / visitare incarceratos / sepelire mortuos / et sunt 7.

Sacramenta ecclesie sunt 7: baptismus / confirmatio / penitentia / comunio / matrimonium / ordo sacer / extrema unctio.

Virtutes sunt 7: fides / spes / caritas / iustitia / fortitudo / temperantia / prudentia.

Bonum in pueri: cela secreta / loquere pauca / verax esto / ne sis velox / turpia tace / aliis obsequens / mento

Infrascripte sunt Rubrice primi libri constitutionum sancte matris Ecclesie Et primo

Prohemium Rubrica — j

Privilegium mirabile prefati domini legati mirabile domini pape Rubrica — ij

Potestas absolvendi et restituendi Rubrica — iij

Super eadem pro illis qui post adventum domini se rebellaverunt Rubrica — iiij

Super absolutione hereticorum et fautorum Rubrica — v

Quod potest componere super homicidio Rubrica — vj

Super bonis confiscatis quod potest concedere Rubrica — vij

Contra illos qui ordinant et appellationes faciendas

De cassatione officialium et statutorum factorum contra ecclesiam per usurpationem appellationum que pertinent ad ecclesiam et eorum officiales Rubrica — viij

De offendentibus occidentibus et obsidentibus rectorem thesaurarium aut alios officiales eorum Ecclesie in marchia Et incitantibus populum ad rebellionem seditionem aut conspirationem Rubrica — ix

De non eligendo potestatem, dominum, defensorem, vel hospitalem in terris ubi debent deputari per ecclesiam et non administrando ante confirmationem, ubi confirmatio pertinet ad ecclesiam. Rubrica — x

De non dicendo ius sibi ipsi et non faciendo guerram nisi de licentia rectoris et non capiendo homines vel predas vel expellendo aliquem de domo sua — xj

De locationibus arrendationibus et custodia reddituum proventuum et castellaniarum ecclesie Et de dispositionibus rectorum thesaurariis ut habeant puras manus et abstineant se ab inhonestis negotiationibus — xij

De exemptione castrorum comitatus quondam fany et iurisdictione ipsius civitatis fanensis Rubrica — 13
De processibus factis per census et affictus non solutos 14
De rectore ne perrumpat in thesaurarium et eius officiales Rubrica — 15
De prohibitione compositionis super homicidio Rubrica — 16
De prohibitione compositionis / cassationis / et suspensionis processus per rectore sive thesaurario Rubrica. 17
De prohibitione questus ex venditione baraptarie sive ludi / et de questu meretricum Rubrica — xviij

li. 2.

Infrascripte sunt Rubrice 2i libri constitutionum xpo.

De officio et iuramento rectoris cuiuscumque provincie Rubrica 19
De numero et distributione officialium curie cuiuscumque provincie Rubrica — xx
De audientia danda et copia sive facienda per rectorem Rubrica — xxj
De vita / honestate / et habitatione rectorum et suorum officialium Rubrica — xxij
De officio quatuor iudicum curie generalis marchie 23
De officio iudicum presidatuum Rubrica — 24
De officio marescalli Rubrica — 25
De officio et mercede notariorum camere rectoris et sive sigilli Rubrica — 26
De solutione thesaurarij Rubrica — 27
De salario et mercede scripturarum notariorum bancarum 28
De sigillis pertinentibus ad banchas et eorum solutionibus 29
De viagiis iudicum et officialium et maiorum ac commissione palatio Rubrica — 30

De executoribus et executionibus R. — 31
De salario executorum questionis admicta R. — 32
De capitibus solidorum et salarii solutionum camere et a litigantibus R. — 33
De advocato et procuratore fisci ad causas camere et pauperum et procuratore ad negotia camere R. — 34
De advocatis et procuratoribus collegii curie generalis — 35
De salario advocatorum et procuratorum R. — 36
De salario pro tempore futuro non exigendo ab advocatis procuratoribus sive sindicis R. — 37
De curialibus curie generalis R. — 38
Item neapoleo R. — 39
De baiulis et preconibus R. — 40
De custodia carceris captivorum detentorum curie generalis R. — 41
De statutis et ordinamentis terrarum R. — 42
Contra impedientia appellare: Quod non fiant statuta ... ex gravatorem vel arbitrium vel alter qui habeant impedire appellare volentes etc. — 43 — fo 170
De datiis et collectis:
Quando honera et prestantie impositum debeant et qualis forma fuerit in eis — 44 — fo 171
Quomodo possit datia et collectas imponi et pena aliter imponentium — 45 — fo 171
Quod pecunia recepta ex datiis et collectis non detur alicui privato et pena facientis — 46 — fo 172
Quod pacta quietatio remissio liberatio facta potestati vel ... non valeat — 47 — fo 172
De potestatibus et officialibus eligendis per certo terris et terris R. — 48
De ambaxiatoribus et ambaxiatis mittendis per terras ad curiam R. — 49
De sindicatu officialium R. — l
De parlamento et exercitu R. — li
De servitute ... ad curiam R. — lij

De custodia fortillitiarum et roccharum que tenentur per ecclesiam. Rubrica — liij
De terris, rebus et iuribus Romane ecclesie non occupandis et occupatis restituendis. Rubrica — liiij
De fortillitiis absque licentia summi pontificis vel legati non hedificandis nec reparandis. Rubrica — lv
De litteris rectoris et sue curie recipiendis ut decet et legi faciendis. Rubrica — lvj
De exilio non ponendo provincialibus. Rubrica — lvij
De victualibus non portandis extra provinciam — lviij
De compositione super maleficiis et condemnationibus — lviiij
De non exercendo officium aliquod per substitutum vel vicarium sine licentia rectoris. Rubrica — 60
Remissio in mathyo — De bannitis condemnatis rebellibus et malefactoribus capiendis et remittendis. Rubrica — 61
De prohibitione et reparatione castri montis offi — 62
De privilegiis terrarum et iurisdictionum pretendentium ut exhibeant et registrent. Rubrica — 63
De descriptionibus et distinctionibus terrarum et comitatuum. Rubrica — 64
De signis ecclesie Romane apponendis in locis publicis et patentibus et tubis. Rubrica — 65

li. 3 const.

Incipiunt Rubrice quarti libri const. primo
De officio rectoris seu auditoris super spiritualibus — 66
De officio iudicis super spiritualibus marchie. Rubrica — 67
De modo procedendi super spiritualibus. Rubrica — lxviij
De excommunicationibus et interdictis in favorem appellantium et prosequentium ius suum in curia — 69

235v

¶ De modo deferendi corpus Christi ad infirmum 70
¶ Ut missa non celebretur sine lumine cereo 71
¶ De pena admittentium publice excommunicatos vel interdictum rubrica 72
¶ De non celebrando in locis interdictis et non participando cum excommunicatis rubrica 73
¶ De pena excommunicati vel suspensi immiscentis se divinis rubrica 74
¶ Ne clerici incedant sine tonsura et habitu et ne secularibus et inhonestis actibus se immisceantur 75 76
¶ Ne clerici fenerent rubrica
¶ Ne usurarii absolvantur vel gaudeant ecclesiastica sepultura sine certa forma rubrica 77
¶ De pena clericorum tenentium publice concubinam 78
¶ De pena clerici arma portantis rubrica 79
¶ De pena clerici arma portantis rubrica lxxx
¶ Ne clerici incedant post tertium sonum campane lxxxi
¶ De hora celebrandi matutinas rubrica
¶ De pignorantibus sacra vasa et recipientibus ea pignori rubrica lxxxii
¶ Ne clerici assumant officia civilia nec exerceant administrationes in foro seculari et de pena admittentium eosdem rubrica 83
¶ Ne clerici recipiant contractus in fraudem collectarum et de pena contrafacientium rubrica 84
¶ De pena sustinentium sententiam excommunicationis vel suspensionis anno indurato ultra certa tempora rubrica 85
¶ Ut quilibet episcopus habeat procuratorem in curia generali 86
¶ Ut episcopi et prelati exempti et religiosi et seculares exempti teneantur servare excommunicationes suspensiones et interdicta de privilegio pape circa penam rubrica 87
¶ Ut notificatio sententie excommunicationis et interdicti possit fieri per edictum rubrica 88
¶ Ut inquisitores non procedant ficte nec colore quesito contra aliquem nec hereticum nec accusatum de heresi in non sapit manifeste nec earum signatis indulgentie privilegium concedant nec dent licentiam armorum nisi certo personis ut hic continetur rubrica 89

Incipit liber quartus constitutionum

li 4 ¶ De modo procedendi super maleficiis et delinquentes 90
¶ In quibus casibus possit per inquisitores ex officio procedi 91

¶ De annunciatoribus deputandis et sindicis communis et universitatis R. 92
¶ De abolitione concedenda R. 93
¶ De modo referendi citationis et bann. R. 94
¶ De punctione R. 95
¶ De non ponendo aliquem in carcere sine mandato rectoris R. 96
¶ De procuratoribus admittendis in criminalibus 97
¶ De filiis familias adultis et mulieribus quae admittantur in causis criminalibus R. 98
¶ De commissione testium in criminalibus 99
¶ De probatione famae et confessione quae sufficiant in robariis et damnis datis et in certis aliis casibus R. 100
¶ De malefactoribus qui non apparent in citatione quo citetur R. 101
¶ De condemnationibus in causis criminalibus R. 102
¶ De mitigatione poenarum per pacem et solutionem 103
infra xv dies et nimia paupertate R. 104
¶ De augumentatione poenarum
¶ De augumentatione poenarum pro maleficio R. 105
¶ De banitis condemnatis vel assumentibus aliquem in rectorem
¶ De poena eligentium vel assumentium aliquem in rectorem vel potestatem in terris torum rectorum provinciarum vel potestatem in terris
torum regiorum provinciarum vel potestatum in terris 166
ecc. R.
¶ De poena occupantium vel occupata tenentium per ti rannidem aliquam terram ecclesiae vel usurpantium iurisdictionem et eligentium in eis rectores contra formam constitutionis R. 107
¶ De rebellibus et inimicis ecclesiae et praebentibus eisdem auxilium consilium et favorem. R. 108
¶ De poena facientium guerras exercitus vel cavalcatas et facientium aliquem apparatum aliquem vel congregationem gentium R. 109
¶ De represaliis non concedendis R. 110
¶ De poena facientium confederationem ligam vel conventiculam R. 111
¶ Et nullus assumat in capitaneum potestatem confalonerium vel officiales aliarum provinciarum in terra propria 112
¶ De poena tenentium simul plura officia et continuantium officium R. 113
¶ De poena impedientium officiales in eorum officio 114
¶ De poena impedientium personas et personas volentes suam iura in Romana curia vel curiis rectorum prosequi per ecc. 115

li. 4. 9ᵗᶦˢ.

¶ De homicidio R[ubrica] — 116
¶ De pena amputantium manum pedem nasum digitum vel membrum aliquod vel ea debilitantium et dentes frangentium aut cadere facientium — 117
¶ De pena percutientium cum armis R[ubrica] — 118
¶ De pena percutientium et offendentium in persona sine armis R[ubrica] — 119
¶ De pena insultantium aliquem et evaginantium arma et adminantium cum eis R[ubrica] — 120
¶ De verbis iniuriosis et minatoriis R[ubrica] — 121
¶ De pena ponentium ad domum habitationis alicuius rem iniuriosam vel diffamatoriam R[ubrica] — 122
¶ De mandantibus assistentibus auxiliantibus et fautoribus R[ubrica] — 123
¶ De defensione et invocatione auxilii domini potestatis vel legati vel rectoris pro ut (?) in prestatione R[ubrica] — 124 125
¶ De falsariis R[ubrica] — 126
¶ De privatis carceribus R[ubrica] — 127
¶ De latronibus, robbatoribus, et furibus R[ubrica] — 127
¶ De pena inferentium vim expulsivam vel turbativam in rebus alterius R[ubrica] — 128 129
¶ De veneficiis R[ubrica] —
¶ De raptu mulierum et adulterio incestu et fornicatione et stupro R[ubrica] — 130 131
¶ De pena degerantis R[ubrica] —
¶ De pena petentis plus debito vel debitum iam solutum R[ubrica] — 132
¶ De pena rumpentium pacem R[ubrica] — 133
¶ De pena nominantium iniuriose aliquam partem guelfam vel guebbellinam R[ubrica] — 134
¶ De prohibita portatione armorum R[ubrica] — 135
¶ De pena destruentium domos sine licentia rectoris R[ubrica] — 136
¶ De pena auferentium novum sive prohibitum pedagium — 137
¶ Quod unaquaeque terra teneat suas stratas et loca servata R[ubrica] — 138
¶ De pena non reficientium pontes, vias, et fontes — 139
¶ De marcipantibus (?) et venatoribus R[ubrica] — 140
¶ De pena eligentium rebelles et banitos etc. R[ubrica] — 141
¶ De pena non parentis mandato officialis R[ubrica] — 142
¶ De penis pecuniariis ad quam monetam intelligatur. — 143

¶ De maleficiis in quibus constitutiones non est determinata pena R. — 144

li. v. const. Incipit R. v. li. const. et primo de causis civilibus et primo.

¶ De officio et iurisdictione iudicis causarum civilium R. — 145
¶ De modo procedendi in causis civilibus non excedentibus summam centum solidorum R. — 146
¶ De modo procedendi quando debito apparet publico instrumento vel testamento aut alia ultima voluntas publica R. — 147
¶ De modo procedendi super causis civilibus excedentibus summam centum solidorum R. — 148
¶ Ut in causis ubi petitur reintegratio possessionis procedatur summarie R. — 149
¶ De procuratoribus constituendis per tutores et curatores — 150
¶ De prohibito officio procurationis et sindicatus iudicis — 151
¶ De exceptionibus que non impediunt litis ingressum et recusatur R. — 152
¶ De prescriptione sex annorum contra scriptura iudicorum et usurariorum — 153
¶ De responsione facienda positionibus R. — 154
¶ De cavillosis seu calumniosis exceptionibus refrenandis — 155
¶ Que forma sit servanda in alienationibus rerum minorum — 156
¶ De simulatis contractibus R. — 157
¶ De non faciendo contractu cum illo cui fuerit interdicta bonorum suorum administratio per iudicem R. — 158
¶ Ne clerici ad procurationem admittantur R. — 159
¶ De actis et scripturis productis qualiter restituantur dato tempore ad accipiendum copiam R. — 160

li. vi. const. Incipit R. vi. li. const. et primo

¶ De officio et iurisdictione iudicis appellationum et quod ad ipsum et creatorem possit libere appellari R. — 161
¶ Ut non appellet ad papam omisso medio et quis rogatus fuit de appellationibus interpositis ad rectorem R. — 162
¶ Ut appellatio interposita possit coram iudice ad quem appellatur — 163
¶ De petitione et exhibitione apostolorum R. — 164

De appellationum uiua uoce quo ualeant R — 165
Forma qualiter appellatur in casibus appellationum tam ante sententiam quam post R — 166
De appellationibus interlocutoriis interponendis iudicibus generalibus comunis celeriter expediendis R — 167
Quod restitutio in integrum peti possit de rebus dimissis administratoribus et casibus agentibus — 168
Quod appellationis remedio non possit renuntiari — 169
Quod acta exibeant in iudicio quando appellatur in casibus criminalibus Et quomodo procedatur quando non exibent R — 170
De modo procedendi super secundis appellationibus que interponuntur ad rectorem comunis et suos officiales R — 171
De modo soluendi salarium super appellationibus — 172
Quibus diebus et temporibus termini et tempora non currant in casibus appellationum et aliis R — 173
De feriis R — 174
Quod iudices prosidatum differant appellationes coram eis interpositas ad eorum R — 175
De pena notariorum recusantium recipere rogitum de appellationibus et protestationibus leuare R — 176
De instantiis appellationum et terminis ponendis in registris et earum solutionibus R — 177
Quod a rectore et suis iudicibus appellet coram eis et nullus alius notificet uel scribat appellationem que alibi interponeretur a rectore uel suis iudicibus R — 178
De non faciendo executionem ante x dies R — 179
Quod appellationibus non currat aliquis terminus ordinatus per statuta ad soluendum R — 180
Quod nullus officialis debeat committere punctum alicui quoniam ante uel post diffinitiuam sententiam R — 181
De pena innouantium aliquid et facientium contra appellantes siue appellare uolentes ad curiam generalem comunis R — 182
De inhibitione innouationis contra appellantes et reuocatione innouatorum in generali uel speciali R — 183
Quod nullus qui contra appellationem fecerit audiatur super defensione R — 184
Qui cognoscere debeat contra innouantes appellatione pendente uel impedientes appellantes uel coram se transgressores aut contra consanguineos et affines R — 185

li 7 9sti

De diuersis inribus constitutionibus que debent inobseruantia
pnales R̶ — — — — — — 186
De robore constitutionum presentis voluminis et copia ipsarum
recipienda et cetera R̶ — — — — — — 187
Incipit R̶ li vij 9sti primo
De salario executorum qui vadunt et committentes aliquid
quod mattum dicetis solum de bonis malefactorum et non de
bonis communitatum si solucio malefactores et cetera R̶ 188

Aqua agrimonie destillata cum lithargiro ... bonum ... et ... optimum ... bene te habebit.

Ci no solventes et cetera

De illis no solventibus datia collectas vel alia honera com[unitatis] ... R̶ 61 (... 143, 148, 224)

Item in statuto com[unitatis] li. 1. R̶ 76 circa pr[incipium]
li. 3. R̶ 2
3
4
58

Cons li. 1. R̶ 76
3 R̶ 2
3
4
58

R̶ 61
143
148
224

Possessiones ... comitatus vel districtu ... tributarie ... R̶ ...

De libro ...

... Cons ... R̶ 240.

IONE